

ARBEIDERNES
FAGLIGE
LANDSORGANISASJON
I NORGE

PROTOKOLL
OVER
KONGRESSEN 1953

ARBEIDERNES FAGLIGE LANDSORGANISASJON

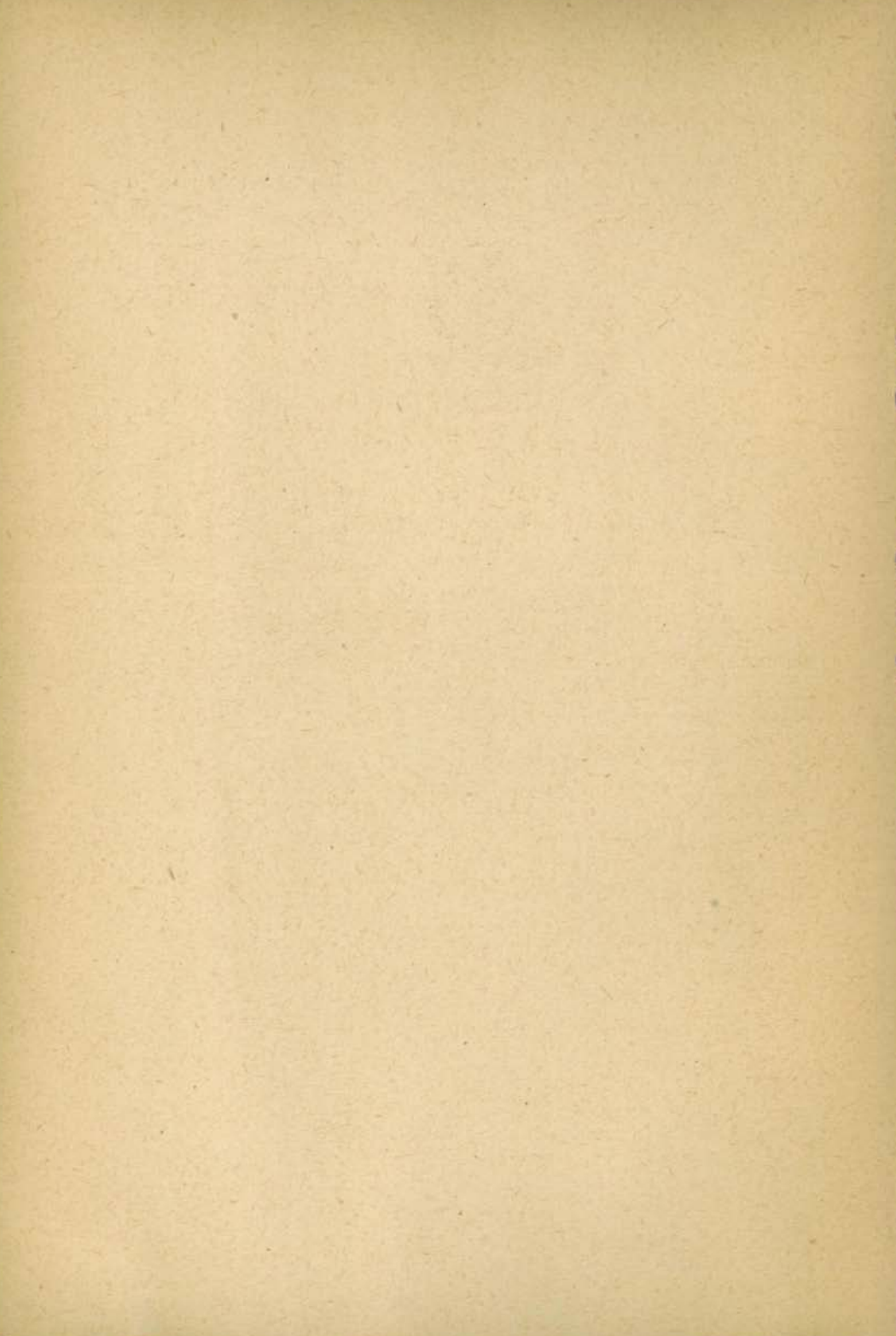

PROTOKOLL
OVER
KONGRESSEN 1953

REFERAT UTARBEIDET
AV HENRY HARM

DRAMMEN 1953 · FREMTIDENS TRYKKERI

Saksregister

	Side
<i>Innledning</i>	5
<i>Talerliste</i>	7
<i>Resymé over møtene</i>	9
<i>Den høytidelige åpning</i>	14
<i>Konstitueringen</i>	51
<i>Beretninger, regnskaper og revisjonsrapporter for 1949, 50, 51 og 52</i>	55
<i>Endringer i Landsorganisasjonens vedtekter</i>	58
<i>Formålsparagrafen</i>	59
<i>Paragraf 17, Kontingenten</i>	78
<i>De øvrige paragrafer</i>	95
<i>Samorganisasjonenes framtidige organisasjonsform</i>	109
<i>Elias Volans innledningsforedrag</i>	157
<i>Debatten</i>	161
<i>Innstillingen fra redaksjonskomitéen</i>	178
<i>Voteringen</i>	183
<i>Andre organisasjonssaker</i>	186
<i>Rasjonalisering av fagbladene</i>	205
<i>Behandling av organisasjonstvister</i>	207
<i>Forsamlingslokaler</i>	210
<i>Den økonomiske og faglige situasjon</i>	222
<i>Konrad Nordahls innledningsforedrag</i>	274
<i>Trygve Brattelis redegjørelse</i>	307
<i>Debatten</i>	312
<i>Voteringen</i>	333
<i>Hovedavtalen med Norsk Arbeidsgiverforening</i>	335
<i>Produksjonsutvalgene</i>	351
<i>Alf Andersens innledningsforedrag</i>	356
<i>Produktivitetsprogrammet</i>	362
<i>Interesstvister og rettstvister i arbeiderforetak</i>	373

<i>Avtalen med Den kooperative tarifforening</i>	376
<i>Fagorganisasjonen og kooperasjonen</i>	387
P. Mentsens innledningsforedrag	388
<i>Internasjonale faglige spørsmål — og trygging av freden</i>	390
Konrad Nordahls innledningsforedrag	395
Debatten	402
Voteringen	406
<i>Arbeidervernloven</i>	406
<i>Ferieloven</i>	411
<i>Diverse lovspørsmål</i>	415
<i>Lærlingeloven</i>	419
<i>Bedre prioritet for arbeidernes krav for lønn og feriegodtgjørelse</i>	421
<i>Fraktutjamning til Finnmark</i>	423
<i>Sosialisering av papirindustrien</i>	427
<i>Trygdelovgivningen</i>	427
<i>Boligspørsmål</i>	432
<i>En statens arbeidsgiverforening</i>	435
<i>Hjelpeaksjonen for India</i>	437
<i>Folkeherberger</i>	437
<i>Diverse forslag</i>	439
<i>Valgene</i>	443
<i>Bevilgninger</i>	445
<i>Avslutningen</i>	448
<i>Navnefortegnelse</i>	453

Innledning

For å gjøre protokollen mer anvendelig som oppslagsbok er sakene referert i sammenheng. Forslagene, innstillingene, debatten og votering kommer under ett, slik at en slipper å bla fram og tilbake for å følge behandlingen.

De som imidlertid har interesse av å se når de enkelte saker har vært behandlet under kongressen, kan finne dette i resymet over møtene som er gjengitt foran i protokollen. Her er det også et «skjult» saksregister, i det en i parenteser viser til de sidetall hvor de større saker er referert.

REFERENTEN

Talerliste

- Amundsen, Kristine, s. 217.
 Andersen, Alf, s. 174, 210, 356, 362, 372, 410.
 Andersen, Ragnvald, s. 58, 74, 93, 350, 371, 420.
 Andresen, Anton, s. 178, 206, 372.
 Andresen, Leif, s. 56, 74, 312.
 Andresen, Thorleif, s. 320, 435.
 Antikainen, Eero, s. 39.
 Askeland, Olaf, s. 197, 349, 384.
 Aspengren, Tor, s. 371.
 Berger, J. J. A., s. 41.
 Berntsen, Bernhard, s. 164, 217, 218, 384.
 Berntsen, Gunnar, s. 91, 217, 220.
 Boberg, Otter, s. 331, 350, 383.
 Bratteli, Trygve, s. 307.
 Bjerke, Bjarne, s. 88.
 Brown, Irving, s. 33.
 Bruvik, Olav, s. 100, 371.
 Cajelli, Alberti, s. 50.
 Christiansen, N. V., s. 72, 327, 420.
 Christophersen, Sverre, s. 312.
 Dahl, Jens, s. 57, 90, 215, 219, 314, 331, 447.
 Dahlberg, Bjarne, s. 381.
 Danielsen, Sigurd, s. 88, 100, 218, 404, 420.
 Deakin, Arthur, s. 46.
 Edvardsen, Emil, s. 91.
 Edvardsen, Thorleif, s. 73.
 Eggen, Trygve, s. 315.
 Engstrøm, Ole, s. 385.
 Erichsen, Axel, s. 87, 348.
 Eriksen, Rudolf, s. 89, 206, 330, 447.
 Evang, Sigurd, s. 54, 161, 180, 197.
 Frøshaug, Hjalmar, s. 217, 384.
 Gerhardsen, Einar, s. 27.
 Graver, Torjus, s. 58.
 Halvorsen, Tormod, s. 86.
 Hannestad, Fritz W., s. 203, 436, 445.
 Hansen, Ingvald, s. 317, 382.
 Hansen, Kåre, s. 178.
 Hegg, Hans, s. 57, 84, 93, 211, 447.
 Henriksen, Chr., s. 201.
 Henriksen, Ingolf, s. 167, 216, 403.
 Henriksen, Torbjørn, s. 170, 177, 199.
 Hauge, Gunvald, s. 168.
 Hoel, Ragnar, s. 447.
 Hovind, C. O., s. 385, 390.
 Haave, Nils, s. 99.
 Iversen, Annanias, s. 92.
 Jacobsen, Peder, s. 30.
 Jensen, Eiler, s. 37.
 Johansen, Kolbjørn, s. 219.
 Johansen, Leon, s. 74, 176.
 Johannesen, Anker, s. 176.
 Johansen, Johs. E., s. 177, 214.
 Johansen, Fritjof, s. 74.
 Karlsen, Albert, s. 91, 198, 436.
 Karlsen, Johan, s. 319, 447.
 Karlsen, Thorvald, s. 90, 100, 403.
 Karstensen, Otto, s. 389.
 Klafstad, Bjarne, s. 317, 414.
 Knudsen, Tolleif, s. 314.
 Kristiansen, Håkon, s. 74, 221, 369.
 Kristiansen, Ingvar, s. 220.
 Kristensen, Sverin, s. 167.
 Kvam, Gunnar, s. 92, 100, 220.
 Larsen, Harry, s. 349.
 Larsen, Lorange, s. 75, 329.
 Larsson, Josef, s. 324, 420, 445, 447.

- Lauritzen, Oscar, s. 169.
 Lindø, Alfred, s. 165, 349, 382.
 Madsen, Arne, s. 57.
 Magnussen, Johan B., s. 93, 380.
 Martinsen, Øistein, s. 77, 92, 203, 204,
 205, 215, 348.
 Meisdalshagen, Olav, s. 29.
 Mentsen, P., s. 94, 95, 98, 100, 181,
 195, 200, 204, 321, 331, 380, 388, 436.
 Müller, Richard, s. 42.
 Møller, Knut, s. 214, 219, 439.
 Nakken, Knut, s. 172.
 Nilsen, Alfred, s. 85, 381.
 Nilsen, Bjørn, s. 55, 56, 383.
 Nilsen, Gunnar, s. 331.
 Nordahl, Konrad, s. 14, 16, 23, 51,
 54, 55, 56, 57, 71, 75, 88, 93, 99, 165,
 207, 274, 314, 345, 371, 386, 395,
 405, 447, 448, 449, 452.
 Nordtvedt, Anker, s. 351, 368.
 Nyberg, Gulborg, s. 328.
 Nyhus, Emil, s. 325.
 Olsen, Alf, s. 180.
 Olsen, Arthur, s. 169, 179, 216, 370,
 447.
 Olsen, Johs., s. 30.
 Ottosen, Asbjørn, s. 75.
 Pehrsen, Kåre, s. 204, 328.
 Pedersen, Aage, s. 56.
 Proksch, Anton, s. 45.
 Reuter, Georg, s. 36.
 Raaen, Jakob, s. 73, 77, 318, 402.
 Salvesen, Salve, s. 55.
 Sand, Gunnar, s. 405.
 Sem, Johansen, K., s. 197.
 Schevenels, W., s. 31.
 Sjaastad, Gustav, s. 218, 350, 414.
 Skar, Alfred, s. 206, 207.
 Skrede, Johan, s. 171.
 Strand, Axel, s. 40, 448.
 Strand, Einar, s. 90, 200, 213, 369.
 Strøm, Gustav, s. 200, 201.
 Strømmen, Eivind, s. 87.
 Støland, Edvard, s. 320, 411.
 Svendsen, Leif, s. 403.
 Sætrum, Hans, s. 315, 316, 426.
 Søreide, Lars, s. 198.
 Sørensen, Ivar, s. 220.
 Søvik, Andreas, s. 410.
 Søvik, Daniel, s. 73.
 Torkildsen, Emil, s. 91, 316, 420.
 Torkildsen, Karsten, s. 92, 198, 320.
 Torp, Andreas, s. 200.
 Torp, Oscar, s. 24.
 Thorsen, Thor, s. 177.
 Trana, Marius, s. 88.
 Tranmæl, Martin, s. 163, 449.
 Ventejol, G., s. 48.
 Vindenes, Kr., s. 315.
 Volan, Elias, s. 157, 326, 450.
 Wigaard, Halfdan, s. 57, 73, 77, 218,
 313, 445.
 Ødegaard, Peder, s. 210, 350, 404.
 Øyan, Bendik, s. 91, 206, 404.
 Aase, Leif, s. 99, 330, 414.

Resymé over møtene.

Åpningsmøtet søndag 10. mai kl. 11.

Den høytidelige åpning av den 18. ordinære fagkongress 1953 foregikk i Folkets Hus' store sal kl. 11. (S. 14). Etter at festprogrammet var avviklet, holdt formannen, Konrad Nordahl, minnetale og åpningstale. Gjestene overbrakte sine hilsener. (S. 24). Det ble foretatt navneopprop ved P. Mentsen. Det var frammøtt 300 representanter. Fullmaktskomitéens innstilling ble godkjent. (S. 51). Dagsorden og forretningsorden ble vedtatt etter innstillingen. (S. 51 og 52). Konstitueringen, herunder valg av møtets funksjonærer, ble foretatt. (S. 53). Møtet ble hevet kl. 14,50.

Formiddagsmøtet mandag 11. mai kl. 9.30.

Dirigent: Torbjørn Henriksen.

Protokollen ble referert av Alf Andersen og godkjent. Dirigenten refererte hilsen fra Leif Olsen, Norsk Transportarbeiderforbund, og Adolf Olsen, Rogaland faglige Samorganisasjon, Stavanger, som begge var blitt syke. Det ble vedtatt å sende begge en hilsen med blomster. Det ble referert telegram fra den islandske landsorganisasjon ved Jon Sigurdsson, som meddelte at de ikke hadde hatt høve til å sende noen representant til kongressen. Referertes dessuten hilsningstelegram fra Norges Idrettsforbunds utvalg for bedriftsidrett og telegrafisk hilsen fra Norsk Losforbunds landsmøte. Permisjonsandragender fra Helmer Karlsson, Kjøttindustriarbeiderforbundet, og Erling Frogner, NNN, ble innvilget. Referertes melding om at istedenfor representanten Eigil Normann fra Postfolkenes Fellesforbund møtte varamannen Nils Haugland. Statsminister Oscar Torp hilste kongressen. Dagsordenens punkt 3: Beretninger for 1949, 50, 51 og 52, ble godkjent (S. 55). Likeledes ble L.O.s regnskaper for 1949, 50, 51 og 52 godkjent samt revisjonsinnberetning ved revisjonssjef Graver.

(S. 57). Referertes telegram fra C.I.O. ved Victor Reuter som meddelte at han på grunn av plutselig sykdom ikke kunne møte på kongressen. Dagsordenens punkt 4: Endringer i Landsorganisasjonens vedtekter ble behandlet, men en rakk ikke lenger enn til paragraf 1. (S. 58). Formiddagsmøtet sluttet kl. 13.

Ettermiddagsmøtet kl. 15.

Dirigent: Torbjørn Henriksen.

Protokollen fra formiddagsmøtet ble godkjent. Klaus Kjelsrud, Skog og Land, og Bergliot Mollestad, Norsk Bekledningsarbeiderforbund, ble innvilget permisjon. En fortsatte behandlingen av vedtektene. (S. 75—77). Etter formålsparagrafen ble paragraf 17, Kontingenten, behandlet og oversendt redaksjonskomitéen sammen med paragraf 16. (S. 77). Det ble enstemmig besluttet at Lensmannsbetjentenes Landslag opptas i L.O. som eget forbund, regnet fra og med 1. april 1953. (S. 108). Møtet sluttet kl. 17.45.

Formiddagsmøtet tirsdag 12. mai kl. 9.30.

Dirigent: Bernhard Berntsen.

Protokollen fra gårsdagens ettermiddagsmøte ble godkjent. Tre utenlandske gjester, nemlig Mr. Arthur Deakin fra Trade Union Congress, G. Ventejol, fra den franske landsorganisasjonen og Alberto Cajelli fra den italienske landsorganisasjon overbrakte hilsener. En fortsatte behandlingen av vektene og behandlet paragrafene til og med 11. (S. 95). Deretter gikk en over til dagsordenens punkt 5 a, Samorganisasjonenes framtidige organisasjonsform. (S. 109). Innleiderne E. Volan, sekretariatet, og Sigurd Evang, Oppland faglige Samorganisasjon, hadde ordet. (S. 157). — Representant nr. 127 Arthur Karlsen og nr. 150 Kurt Hermann, Bodø, fikk permisjon for ettermiddagsmøtet. Formiddagsmøtet slutt kl. 13.

Ettermiddagsmøtet kl. 15.

Dirigent: Johan Støa.

Protokollen fra formiddagsmøtet ble godkjent. Permisjonssøknad ble innvilget for Thorleif Andresen, Norsk Murerforbund, og Per Haraldsson, Arbeiderpartiets Presseforbund. En fortsatte behandlingen av samorganisasjonenes framtidige organisasjonsform. Det ble vedtatt å avslutte debatten og sende framsatte forslag til redaksjonskomitéen. (S. 177). En tok deretter fat på behandlingen av dagsordenens punkt 5 b: Andre organisasjonssaker. (S. 186). Sek-

retariatets forslag ble enstemmig vedtatt. — Disse ble innvilget permisjon: E. Normann, Postfolkenes Fellesforbund, Fritz Hannestad, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer, Bjarne Blikeng og Peder Framnæs, begge Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. Varamennene var innkalt. Møtet slutt kl. 17.55.

Formiddagsmøtet onsdag 13. mai kl. 9.30.

Dirigent: Torbjørn Henriksen.

Protokollen fra gårsdagens møte ble godkjent. Johs. E. Johansen og H. Hübert Halvorsen, begge Det norske maskinistforbund, ble innvilget permisjon for formiddagsmøtet. Det ble meddelt at sekretær Arne Rønning møtte som varamann for Peder Framnæs, Bygningsindustriarbeiderforbundet. En fortsatte behandlingen av dagsordenens punkt 5 b: Andre organisasjonsspørsmål, forslag fra Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer og Norsk Bokbinder og Kartonnasjearbeiderforbund. (S. 202). Sekretariatets innstilling ble vedtatt. Innstillingen om Rasjonalisering av fagbevegelsens pressevirksomhet ble vedtatt. (S. 205). Likeledes ble innstillingen om Behandling av organisasjonstvister vedtatt mot 16 stemmer. (S. 207). Deretter ble dagsordenens punkt 5 c: Forsamlingslokaler, behandlet. (S. 210). Sekretariatets innstilling ble vedtatt, likeledes et forslag fra Bernhard Berntsen med henstilling til redaksjonskomitéen om å fremme forslag om uttalelse i saken. Johan Støa overtok nå dirigentplassen. Redaksjonskomitéens formann P. Mentsen, la fram innstilling om vedtektenes paragraf 16 og 17. Innstillingen ble vedtatt.

En gikk over til behandling av dagsordenens punkt 6: Tariffspørsmål, som ble innledet av Konrad Nordahl. (S. 222). Han tok opp sekretariatets innstillinger under avsnitt b. Han rakk ikke å avslutte sin redegjørelse i formiddagens møte. (S. 274). Permisjon ble innvilget for ettermiddagsmøtet for Smith-Hansen og Fritjof Johansen, Norsk Kommuneforbund. Arne Johansen, Handel og Kontor, fikk permisjon fra kl. 17 og for ettermiddagsmøtet 14. mai. Formiddagsmøtet slutt kl. 13.

Ettermiddagsmøtet kl. 15.

Dirigent: John Wivegh.

Protokollen fra formiddagsmøtet ble godkjent. Andreas Torp, Norsk Elektriker og Kraftstasjonsforbund ble innvilget permisjon. Finansminister Trygve Bratteli holdt foredrag om den økonomiske situasjon. (S. 307). Deretter fortsatte Konrad Nordahl sin redegjø-

relse fra formiddagsmøtet og opptok de øvrige innstillinger fra sekretariatet under dette punkt. Bernhard Berntsen overtok nå dirigentplassen. Møtet ble avsluttet kl. 17.30 da kongressens deltagere skulle overvære teaterforestilling i Folketeatret.

Formiddagsmøtet torsdag 14. mai kl. 9.30.

Dirigent Bernhard Berntsen.

Protokollen fra ettermiddagsmøtet ble godkjent. En fortsatte behandlingen av dagsordenens punkt 6 a og b. (S. 312). De 14 forslag som var fremmet i saken ble oversendt redaksjonskomitéen. (S. 331). Møtet slutt kl. 12.55.

Ettermiddagsmøtet kl. 15.

Dirigent: Torbjørn Henriksen.

Protokollen fra formiddagsmøtet ble godkjent. Permisjonssøknader ble innvilget for følgende: Tormod Halvorsen, Norsk Telegraf og Telefonforbund, Olaf Vollum, Norsk Jernbaneforbund og Godtfred Gustavsen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. En tok fatt på behandling av dagsordenens punkt 6 c: Hovedavtalen med N.A.F. (S. 335). Sekretariatets forslag ble enst. vedtatt. Dagsordenens punkt 6 d: Produksjonsutvalgene, ble innledet av Alf Andersen, som opptok sekretariatets innstilling og likeledes forslag til produktivtetsprogram. (S. 351). Innstillingen om produksjonsutvalgene og produktivtetsprogrammet ble vedtatt. Redaksjonskomitéens forslag til uttaleles om forsamlingslokaler ble enstemmig vedtatt. Møtet slutt kl. 17.55.

Formiddagsmøtet fredag 15. mai kl. 9.30.

Dirigent: Torbjørn Henriksen.

Protokollen fra gårsdagens ettermiddagsmøte ble godkjent. Disse ble innvilget permisjon: David Kjellberg, Akershus faglige Samorganisasjon, Lars Larsen, Norsk Kommuneforbund og Alf Strand, Norsk Kommuneforbund. Dirigenten ga melding om at Georg Reuter og Ludvig Rosenberg, representantene for den tyske landsorganisasjonen, hadde lagt ned en krans på Viggo Hansteens og Rolf Wickstrøms grav i nærvær av L.O.s sekretariat, kongressens dirigenter og sekretærer og de utenlandske gjestene. Georg Reuter uttalte bl. a.: «Fylt av smerte bøyer vi hodet ved deres hvilested. Dere har satt friheten høyere enn deres eget liv. Dere har gitt livet for en stor sak. Deres død pålegger oss en forpliktelse til å gjøre godt igjen all urett og lidelse som nazistene har voldt i Norge, i andre land og også

i Tyskland. Deres liv og virke vil alltid være et forbilde for oss og alle mennesker som elsker friheten.» — En tok fatt på dagsordenens punkt 6 f: Retningslinjer for behandling av interessetvister og rettstvister og i arbeiderforetak. (S. 373). Innstillingen ble enstemmig vedtatt. Deretter behandlet en dagsordenens punkt 11: Valgene. (S. 443). Valgkomitéens innstilling ble fulgt over hele linjen. Innstillingen om bevilgningene ble også enstemmig vedtatt, likeledes når det gjaldt dietsatser og godtgjørelsen for tapt arbeidsfortjeneste. — Redaksjonskomitéens formann P. Mentsen, la fram innstillingen om samorganisasjonenes framtidige organisasjonsform. (S. 178). Voteringen som foregikk ved navneopprop ga det resultat at innstillingen ble vedtatt med 175 mot 134 stemmer. (S. 183). — Øistein Marthinsen, Norsk Bokbinder og Kartonnasjearbeiderforbund, fikk permisjon. En gikk over til å behandle dagsordenens punkt 6 e: Avtalen med Den kooperative tarifforening. (S. 376). Torbjørn Henriksen overtok dirigentplassen. Sekretariatets innstilling ble vedtatt mot 70 stemmer. M. Heggstad, Norsk Lokomotivmannsforbund, ble innvilget permisjon. Møtet slutt kl. 13,10.

Ettermiddagsmøtet kl. 14.

Dirigent: John Wivegh.

Protokollen fra formiddagsmøtet ble godkjent. Det ble referert hilsen fra Leif Olsen, Norsk Transportarbeiderforbund. Redaksjonskomitéens innstilling om dagsordenens punkt 6 a og b ble opptatt av formannen P. Mentsen. (S. 331). Innstillingen ble vedtatt, for enkelte punkters vedkommende mot noen få stemmer. (S. 333). En innstilling fra redaksjonskomitéen om edruelighetsarbeidet ble enstemmig vedtatt. (S. 334). En innstilling om stortingsvalget ble vedtatt mot 1 stemme. (S. 334). Dagsordenens punkt 7 og 8 ble behandlet under ett og innledet av Konrad Nordahl, som opptok sekretariatets innstillinger. (S. 390). Sekretariatets innstilling punkt 7 ble vedtatt mot 3 stemmer, innstillingen til punkt 8 a mot 8 stemmer og innstillingen til punkt b (Folk og Forsvar) mot 24 stemmer. P. Mentsen innledet om dagsordenens punkt 9: Fagorganisasjonen og kooperasjonen. (S. 387). Sekretariatets innstilling ble enstemmig vedtatt. Bernhard Berntsen overtok dirigentplassen, og en gikk over til behandlingen av dagsordenens punkt 10: Diverse innkomne forslag. (S. 406). Sekretariatets innstillinger i samtlige disse saker ble vedtatt, i alt vesentlig enstemmig. Dermed var dagsordenens forskjellige punkter behandlet, og Konrad Nordahl overtok klubben. (S. 448). Axel Strand, Sverige, takket på vegne av de utenlandske gjester og

Martin Tranmæl på vegne av de innenlandske gjester. Konrad Nordahl avsluttet kongressen med å takke de som gikk ut av sekretariatet og herunder spesielt Elias Volan. Etter avsyngelse av første vers av «Ja, vi elsker» ble den 18. ordinære kongress avsluttet kl. 18.30.

Den høytidelige åpning.

Landsorganisasjonens 18. ordinære kongress ble åpnet i Folkets Hus store sal søndag 10. mai kl. 11.

Nationaltheatrets orkester under ledelse av Arvid Fladmoe innledet åpningsprogrammet med å spille Johan Halvorsens «Bojarenes inntogsmarsj». Etter at orkestret hadde spilt Johan Svendsens «Norsk rapsodi nr. 3» opptrådte fiolinisten Bjarne Larsen akkompagnert av Kåre Siem. Sangerinnen Ase Nordmo Løvberg sang sanger av Edvard Grieg og Eivind Alnæs, og til slutt var det opplesning av teatersjef Hans Jacob Nilsen.

Det strålende program ble mottatt med stormende bifall.

Formannens minnetale.

Landsorganisasjonens formann, Konrad Nordahl, trådte så fram og holdt denne minnetalen:

Siden vi sist var samlet til kongress har vi mistet en rekke gode kamerater, som alle gjorde en stor innsats i norsk arbeiderbevegelse. I en 4-års periode blir det så mange at det er vanskelig å nevne alle ved navn. Alle, både de nevnte og unevnte, var like kjære, og det var et stort tap for oss å miste dem.

På vår jubileumskongress hadde vi den glede å ha til stede 7 veteraner, som alle hadde vært medlemmer i Landsorganisasjonen fra den ble stiftet i 1899. Av disse er nå 4 døde.

M. A. Bakke, medlem av Norsk Skotøyarbeiderforbund, og som i sin tid var formann i dette forbund, døde 13. juni 1950.

Alfred Bruaas, Trondheim, Norsk Kommuneforbund, døde 4. september 1952. Bruaas var med på den skandinaviske arbeiderkongress i Stockholm i 1897 som besluttet at det skulle dannes faglige landsorganisasjoner i de tre skandinaviske land.

Alfred Løkkeberg, Norsk Centralforening for Boktrykkere, døde 27. januar i år. Løkkeberg, som i en menneskealder var forretningsfører i Oslo Typografiske Forening, hadde over 70 års samlet medlemskap i norsk fagbevegelse.

Johan Rudolf Olsen, medlem av Norsk Nærings- og Nydel-

sesmiddelarbeiderforbund, døde 9. april i år. Også han var i alle år en aktiv kjemper i vår bevegelse.

Det er med vemod vi tenker på disse 4 som vi hadde iblant oss på forrige kongress.

En kamerat, velkjent av fagforeningsfolk over hele landet, var Ole Andersen Kiste, som døde 5. januar 1950. Kiste kom tidlig med i arbeiderbevegelsen. I 1931 ble han valgt til sekretær i Norsk Skog- og Landarbeiderforbund. I 1935 kom han med i ledelsen i Vestfold faglige Samorganisasjon. En tid var han sekretær, men meste delen av tiden inntil sin død, var han formann. Under hans ledelse vokste medlemstallet sterkt i Vestfold, og samorganisasjonen ble en av de mest aktive i landet. Ole Andersen Kiste var en ildsjel med et pågangsmot som få. Hans store innsats vil sent bli glemt!

Th. Narvestad døde 11. juni 1950. Han var formann i Norsk Lokomotivmannsforbund fra 1931 og til sin død. Narvestad var en vel kjent mann innen statstjenestemannssektoren. Han var i sin tid medlem av Landsorganisasjonens representantskap og deltok også i flere av Landsorganisasjonens kongresser. Narvestad var en meget vennesel mann som er blitt dypt savnet av venner og kolleger.

Polmar Aasvestad døde 13. november 1950. Aasvestad ble valgt til hovedkasserer da Norsk Hotell- og Restaurantarbeiderforbund ble stiftet i 1932, men før den tid hadde han nedlagt et stort arbeid gjennom mange år i kelnernes organisasjoner. I 1934 overtok han jobben som forbundets formann, og denne hadde han til sin død.

Hvis det er noen som sliter seg helt ut i sitt arbeid, så var dette tilfelle med Aasvestad. Han hadde et organisasjonsområde med en stor brakkmark. Hotell- og restaurantyrket er kanskje det område som er vanskeligst å organisere. Aasvestad gjorde ikke bare sin plikt, men mye mer enn det.

Han var i mange år medlem av Landsorganisasjonens representantskap, og i 2 perioder også varamann til Landsorganisasjonens sekretariat. Han deltok ofte i sekretariatsmøtene, både før og etter krigen.

Olav Kringen, som døde i 1951 — 84 år gammel, var en av de store veteraner i norsk arbeiderbevegelse. Han var journalist av yrke, men var med sterke bånd knyttet til fagbevegelsen, blant annet var han i mange år referentsekretær på en rekke av fagforbundenes landsmøter. Videre var han konsulent i internasjonale spørsmål for mange av forbundene. Få fulgte bedre med i internasjonale begivenheter enn han. Opp til siste verdenskrig var han også medarbeider i Landsorganisasjonens Meddelelsesblad. Han skrev de inter-

nasjonale kronikkene. Kringen var også lyriker. Han skrev bl. a. en del velkjente arbeidersanger. Det var ham som oversatte «Internasjonalen» til norsk, — denne sang som så ofte er blitt sunget i vårt land.

Kåre Haugen, døde i 1952, bare 45 år gammel. Haugen ble i 1938 valt til formann i Arbeiderpartiets Presseforbund, og samtidig ble han medlem av Landsorganisasjonens representantskap. Da hadde han vært journalist i Arbeiderbladet siden 1928. Kåre Haugen gjorde en stor innsats for vår bevegelse under krigen. Han var med og startet det illegale faglige arbeid, bl. a. var han med og tok del i utgivelsen av Fri Fagbevegelse, som ble fagorganisasjonens talerør under hele okkupasjonen. Han ledet det redaksjonelle arbeid inntil han ble arrestert i januar 1942. Siden ble det konsentrasjonsleir i Tyskland. Det harde opphold der ødela hans helse og førte til en altfor tidlig død.

En annen kamerat som vi også vil minnes i dag er Johan Nygaardsvold. Hans største innsats var på den politiske front, men sitt medlemskap i fagorganisasjonen hadde han i orden helt fra ungdommen av. Nygaardsvolds liv er litt av et eventyr. Det er den fattige arbeidergutten fra Nygaardsvolden som ble stortingspresident og gjennom mange år landets statsminister. Den som kjente Nygaardsvold og den som har lest hans bok «Min barndom og ungdom» vet at det lå et veldig slit bak hans store karriere. Det var ikke en karriere han søkte. Når han leste og studerte og etter hvert skaffet seg store kunnskaper, var det sikkert ikke med tanke på å nå fram til høye stillinger. Det var den ubendige trang til å lære for å forstå, som drev verket. Bevegelsen som han tilhørte, nesten tvang ham til å ta de mest betydningsfulle, men også de mest utsatte stillinger i samfunnet. Nygaardsvold representerte urkraften i norsk arbeiderbevegelse. Hans store innsats på mange felter vil alltid bli husket.

Vi minnes alle de nevnte og unevnte for deres arbeid, og — lover at vi vil føre arbeidet deres videre!

Vi lyser fred over deres minne!

Etter minnetalen spilte orkesteret Ole Bulls «I ensomme stunder».

Formannens velkomsttale.

Konrad Nordahl hilste representantene velkommen til kongressen med denne talen:

Det er i denne måned 4 år siden vi sist var samlet til kongress. Den gang feiret vi Landsorganisasjonens 50-års-jubileum. Kongres-

sen var derfor en jubileumskongress. Når en unntar den første dag, var det ikke jubileet, men et intenst og samvittighetsfullt arbeid som preget Landsorganisasjonens 17. ordinære kongress. I de 4 år som er gått siden den gang, har framgangen i organisasjonslivet fortsatt, selv om en kunne ønsket noe større aktivitet fra medlemmenes side. Det har riktignok alltid vært slik at et lite mindretall har båret dagens byrde og hete på arbeidsplassen, i avdelinger og i de andre grener av organisasjonslivet, men i forhold til medlems-tallets størrelse, tror jeg at antallet har vært mindre enn før krigen. De samme erfaringer har de også i andre land som vi kan sammenlikne oss med.

Vi som har med ledelsen å gjøre, enten det nå er i Landsorganisasjonen, forbund eller samorganisasjoner, har ikke noe høyere ønske enn at flest mulig av medlemmene blir mer aktive. Spesielt gjelder dette når betydelige saker skal behandles. Det viktigste fundament som en demokratisk organisasjon har å bygge på, er medlemmenes aktive medvirkning. Bare på den måte kan en skape virkelig levende organisasjoner.

Vi har ikke noe å klage over når det gjelder oppslutningen om våre organisasjoner. Medlemstallet har stadig økt, selv om stigningen pr. år ikke har vært så stor som i de første år etter krigen. Pr. 28. februar 1949 var medlemstallet 457.142. I februar i år nådde vi opp til 522.175. Det er en stigning på 65.033 medlemmer. Vi begynner nå å få en høy organisasjonsprosent, idet 15,6 % av den samlede befolkning er medlemmer av Landsorganisasjonen. Av den arbeidsføre befolkning, d.v.s. alle over 15 år, er 21 % medlemmer.

Før krigen var det slik at når 10 % av et lands befolkning var fagorganisert, ble dette regnet for et bra resultat. Det er naturligvis ikke noen nøyaktig beregningsmåte. Riktigere vil det være å bedømme det ut fra et lands økonomiske struktur og dets næringsveier. I et meget sterkt industrialisert land er det naturlig at organisasjonsprosenten er større av den samlede befolkning enn i et land med en svakt utviklet industri. Sett ut fra vårt lands økonomiske struktur har vi derfor ikke noen grunn til å klage på den organisasjonsmessige utvikling. Vi må bare ikke slå oss til ro med de oppnådde resultater. Der er ennå mye å gjøre.

Vi kan gi melding til kongressen om at Norsk Støperiarbeiderforbund, som meldte seg ut av Landsorganisasjonen i 1948, nå har funnet veien tilbake igjen, og forhåpentlig blir det bare med denne kortvarige separasjon. Gleden var gjensidig ved gjenforeningen i januar i år.

I 1951 ble Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer stiftet. Dannelsen av dette forbund vakte en sterk forargelse i arbeidsgiverkretser, men enkelte ganger kan en ikke unngå å forarge sine medmennesker. Forbundet har vært ute i hardt vær siden det ble stiftet, men det skulle bare styrke samholdet og solidariteten.

Det Norske Postmannslag kom med i 1951. Her har vi funnet fram til en kombinasjon slik at dette forbund sammen med Norsk Postforbund er tilsluttet Landsorganisasjonen under navnet Postfolkenes Fellesforbund. Men for øvrig er det 2 administrasjoner.

Fra 1. november 1952 er Norges Stasjonsmesterforbund med i Landsorganisasjonen gjennom Norsk Jernbaneforbund.

Lensmannsbetjentenes Landslag har søkt om medlemskap, og under forutsetning av denne kongress' godkjenning, er forbundet opptatt som medlem fra 1. april i år i henhold til sekretariatets foreløpige vedtak.

Pr. dags dato har Landsorganisasjonen tilslutning av 42 landsomfattende forbund. For 2 dager siden ble Norsk Funksjonærsamband stiftet. Det er en nydannelse i norsk fagbevegelse. Det er over 115.000 funksjonærer og tjenestemenn tilsluttet Landsorganisasjonen som i denne organisasjon får et eget forum for å vareta felles interesser i offentlig og privat arbeidsliv. Det er ikke noen separatistisk organisasjon. Det er bare et nytt ledd i det store fellesskap.

En av de viktigste saker vi har arbeidet med i kongressperioden har vært å søke opprettholdt den reallønn vi hadde i 1949. Dette må sees på bakgrunn av de begivenheter ute og hjemme som meget sterkt berørte det økonomiske liv. Jeg tenker da på den store devaluering høsten 1949, reduksjonen av en rekke prissubsidier våren 1950 og dertil den sterke stigning i prisene på verdensmarkedet som følge av Korea-krigen. Alt dette førte til en reallønnsenkning. Heldigvis har vi klart å innhente dette, slik at vi i slutten av forrige år hadde den samme reallønn som før devalueringen. Lønnsandelen, det vil si lønnssummen i prosent av all privat inntekt, som var synkende en tid, er nå igjen steget. Den har med enkelte variasjoner ligget 3 å 4 % høyere enn før krigen.

Fagorganisasjonen har i høyere grad enn tidligere vært opptatt av produksjonsutviklingen. Vi har gått inn for modernisering og effektivisering av produksjonen. Vi har hatt mange forhandlinger om dette, og spesielt da om hvordan en skulle dele den profitt som økt produksjon gir. Vi har også for flere år siden gitt vår tilslutning til at det skulle opprettes et produktivitetsråd som et høyeste koordinerende organ for all produktiv virksomhet.

Dette skulle da bestå av representanter fra våre organisasjoner sammen med arbeidsgivernes. Vilkåret fra vår side var at også staten var med i dette råd. Det er jo en sak som i høy grad berører det hele samfunn. Industriforbundet og Arbeidsgiverforeningen ville imidlertid ikke ha noen ting med staten å gjøre, antakelig fordi disse organisasjoner ikke liker den sittende regjering. Det er imidlertid farlig å la politiske motiver være avgjørende i en for vårt folk så viktig sak som denne. Vi skal alle leve av det som produseres, og jo mer det produseres, jo bedre levestandard kan vi alle få, forutsatt en noenlunde rettferdig fordeling. Derfor kan en ikke annet enn å beklage den negative holdning som de forannevnte organisasjoner har tatt helt siden denne saken først ble reist sommeren 1950.

Innen vår egen bevegelse har vi arbeidet med produktivitetsproblemene de siste år. Det er gjort mange ganske bra tiltak. Vi har også hatt stor suksess med T.W.I.-kursene, som nå er i gang. Heller ikke her har vi møtt bare velvilje av arbeidsgivernes organisasjoner; — selv om ikke motstanden har vært så aktiv som fra kommunistisk hold. Heldigvis er ikke alle arbeidsgivere like. Omkring halvparten av de vi har kontaktet har vært villige til samarbeid.

Når vi etter krigen har vært inne på produksjonsproblemene, har vi ofte blitt konfrontert med vår fortid. Sist på Industriforbundets generalforsamling i en tale av den avgående formann. Fagorganisasjonens fortid er at den i mellomkrigsårene bekjempet rasjonalisering av produksjonen.

Ja, slik kan det sies. Det som ikke nevnes var bakgrunnen for vår stillingtaken den gang. Den var dyster nok. Rasjonaliseringen førte ofte med seg at folk ble rasjonalisert ut av bedriftene, og ingen ting ble gjort for å skaffe beskjeftigelse til dem som ble avskjediget. Var det da å vente at rasjonaliseringen skulle bli mottatt med begeistring?

Dertil kom at en ofte reagerte mot den måte mange arbeidsgivere gikk fram på når den enkelte bedrift skulle rasjonaliseres. Det ble nesten aldri konferert med arbeiderne tillitsmenn. Ble det tatt tidsstudier, skjedde det ofte på den måten at tidsstudiemannen kom om morgenen uten noe forhåndsvarsel. Han stilte seg bak mannen ved maskinen, med stoppeklokken i hånden, for å kontrollere tider og bevegelser. Det var vel ikke merkelig at det kunne bli reagert ganske kraftig mot dette. Det hendte at folkene da sa at hvis ikke mannen med stoppeklokken forsvinner og det litt fort, så stopper vi arbeidet. Dette ble av arbeidsgiverne utlagt slik at arbeiderne var imot ethvert framskritt i produksjonen.

Disse forhold har endret seg mye i de senere år. Vi har nå avtaler som forutsetter drøftelser på forhånd.

Det produksjonsapparat som i dag står til vår felles rådighet, er langt større og mer effektivt enn før krigen, men det er på langt nær fullkomment. Derfor må fagbevegelsen gå aktivt inn for produksjonsfremmende tiltak. Jeg vil gjenta et noe forslitt uttrykk, men som allikevel er ganske godt illustrerende. Den kaka vi alle skal leve av må gjøres større! Bare på den måten kan folkets levestandard i videste forstand høynes. Derfor er vi i fagbevegelsen villige til å samarbeide med alle positive krefter i samfunnet for å løse denne store oppgave.

Spørsmålet om frihet, kollektivism, tvangsstat, individ og samfunn — har sterkt preget diskusjonen i vårt land i den forløpne kongressperiode. Mange har følt seg kallet til å være med i den tropp som er blitt organisert og godt finansiert for å «kjempe for frihet, mot kollektivism og tvangsstat»! I teten marsjerer pengemakten, og så kommer alle statistene som omfatter en broket skare av personer, helt fra revyskuespillere, psykiatikere, entreprenører i veldedighet og fram til universitetsprofessorer.

Nå skulle en kanskje ikke ta denne kampanjen så alvorlig. Vi vet jo at under det politiske styre vi nå har hatt i vårt land i mange år, er det politiske liv blitt mye mer humant enn tidligere. Politiske motstandere sendes ikke lenger i fengsel. Friheten er blitt et allemanns-
ei i større grad enn noen gang før i vår historie.

Allikevel vil jeg gjerne nevne disse ting med noen ord, siden det også i høy grad berører Landsorganisasjonens medlemmer. Vår organisasjon har nemlig en del erfaringer når det gjelder å kjempe for frihet og individets rett.

Det faktiske forhold er at vi i vårt land, som i mange andre land, har vunnet fram til større individuell frihet gjennom organisasjon. Hva slags individuell frihet hadde vi før fagorganisasjonen tok fatt med sitt arbeid?

Nesten ingen! Det vil si, det var frihet for de få som hadde en slik økonomisk bakgrunn at de ikke var avhengig av andre. Men det var et meget lite mindretall av det samlede folk. I et privatkapitalistisk samfunn er det kapitalen som er det store kollektiv.

For kapital kan nesten alt kjøpes. En av de viktigste varer har vært arbeidskraften.

Men hva betyr arbeidskraften en for en?

I de fleste tilfelle absolutt ingen ting. Derfor er det enkelte individ fullstendig i hendene på kapitalkollektivet, enten det nå er repre-

sentert ved en industrileder, skipsreder, grosserer eller ledere for andre slike kollektiver.

Under slike forhold utvikles ikke et menneskes individualitet. Tvert om. Det er husmannsånden og kryperiet som er de fremste kjennetegn på slike tilstander. Som en motvekt mot dette kom så lønnstakernes organisasjoner. De har gjort et stort arbeid. Husmannsånden og kryperiet er nesten forsvunnet.

I stedet har vi fått individer, personligheter som vet hva de vil og også kan gi uttrykk for dette uten å risikere å lide overlast av dem som representerer kapitalinteressene.

Derfor kan vi med full rett si at aldri var individets frihet større enn etter at det sluttet seg til en handlekraftig organisasjon som kunne tale dets sak både overfor motparten i arbeidslivet og overfor dem som til enhver tid har hatt det politiske styre i samfunnet.

Det er imidlertid klart at når vi i dag i motsetning til tidligere tider gjennom organisasjonen har utviklet det som jeg vil kalle individualisering av massene, så må dette i noen grad berøre det fåtall som før nesten hadde en utøylet frihet i det økonomiske liv. De kunne gjøre som de ville, uten noen innblanding hverken fra samfunnet eller lønnstakerne.

For dem kom en av de store innskrenkninger i friheten da den første kollektivavtale ble opprettet. De føler det sikkert sårt og er bitre for enhver innskrenkning i deres handlefrihet. Dette til tross for at de også i dag i kraft av sin økonomiske stilling kan nyte friheten og ta seg friheter som ikke den ordinære lønnstaker med en beskjeden uke- eller månedslønn kan gjøre.

Målsettingen for et progressivt samfunn må imidlertid være det som gagnar det store flertall i folket.

Utviklingen i det norske samfunn fra århundreskiftet og fram til i dag, gir grei beskjed om hva som har vært best for folket.

Vi ser i dag at de privatøkonomiske krefter i samfunnet har organisert seg i et fellesskap, sterkere enn noen gang tidligere. Til dette fellesskap finnes det bare én motpol av noen betydning, og det er Arbeidernes faglige Landsorganisasjon. Det er på denne måte at det opprettholdes en noenlunde likevekt i samfunnet. Falt denne motpol vekk, ville de privatøkonomiske krefter få enorm makt.

Nå vil jeg ikke si at disse ønsker at vi helst skal forsvinne, men det de gjerne vil er å innskrenke vår innflytelse, for dermed å øke sin egen.

Et av de midler som brukes er da å være mest mulig velvillig overfor alle separatistiske tendenser som finnes blant lønnstakerne. De klapper bifallende når en ny slik organisasjon ser dagens lys, og en stor del av pressen deltar i klappsalvene. Enhver spekkhogger er velkommen i de kretser.

Trylleordet er at disse organisasjoner er «upolitiske». Ja, tenk hvor behagelig det ville bli hvis fagorganisasjonen ble nøytral i det politiske liv, altså upolitisk. Dermed fikk de politiske næringsorganisasjoner med Handelstandsforbundet, Industriforbundet og Rederforbundet i spissen, hele arenaen for seg selv. De kunne drive sin daglige politiske virksomhet uten noen forstyrrelser.

Det er ikke mulig for en stor lønnstakerorganisasjon som virkelig skal ivareta sine medlemmers interesser på alle områder, å unngå å ta stilling til store politiske saker som meget sterkt vil berøre medlemmene. Heller ikke kan vi sitte rolig å se på at de politiske krefter som vi vet vil oss til livs, skal få fritt spill.

Vi er nødt til i mer eller mindre grad å alliere oss med dem på den politiske front som vil ivareta våre interesser. Det er det samme de på den annen side gjør. I det moderne samfunn er det umulig å være politisk nøytral for en organisasjon som den vi representerer som er til stede her i dag. Liknende organisasjoner i andre land er det heller ikke, selv ikke i U. S. A., hvor hele den politiske atmosfære på mange måter er annerledes enn i Europa.

I fagorganisasjonen skal det imidlertid være «høyt under taket». Enhver må få lov til å ha den politiske eller religiøse oppfatning som han eller hun er kommet til. De har også den fulle anledning til å fremme sine synspunkter. Alle skal komme til orde, men utad når fagorganisasjonens røst høres, skal den være uttrykk for det store flertalls mening.

Kongressen som nå er samlet, skal trekke opp retningslinjene både på den indre og ytre front for den kommende 4-årsperiode. De beslutninger som gjøres blir bestemmende for virksomheten, og det sekretariat som velges har å utføre arbeidet i samsvar med beslutningene.

Vi er en i høyeste grad demokratisk organisasjon. Alle Landsorganisasjonens medlemmer har hatt høve til gjennom de nesten 5000 fagforeninger å fremme de forslag de ønsket. De har kunnet foreslå de representanter til kongressen de helst ville ha. Annen runde har bestått i at alle forslag er sendt til medlemmene gjennom fagforeningene med sekretariatets innstilling, og medlemmene har da kunnet uttale seg om disse, samtidig som de foretok endelig valg

på representanter. Dere som sitter her i dag har derfor mandat direkte fra medlemmene og har myndighet til å gjøre de nødvendige vedtak i kraft av dette mandat.

Vi har en stor dagsorden foran oss. Det blir noen slitsomme dager, men alle er vi besjelet av ønsket om å komme fram til beslutninger som i det lange løp best vil gagne de medlemmer vi representerer.

I forvissningen om at toleranse og kameratskap vil prege kongressens forhandlinger, ønsker jeg på sekretariatets vegne alle representanter, gjester og innbudte hjertelig velkommen, og

**erklærer Arbeidernes faglige Landsorganisasjons
18. ordinære kongress for åpnet.**

Nordahl hilser gjestene.

Konrad Nordahl ønsket deretter de innbudte gjester velkommen. Han opplyste at Oslo bys ordfører var forhindret fra å være tilstede. Han hadde sendt en skriftlig beklagelse, men samtidig ledsaget denne med en vakker blomsterkurv. Han refererte deretter navnene på de innbudte gjester: Regjeringen var representert ved statsminister Oscar Torp, statsråd Lars Evensen og statsråd Ulrik Olsen. Det norske Arbeiderparti møtte med Einar Gerhardsen, Trygve Bratteli og Martin Tranmæl, Arbeidernes Opplysningsforbund var representert ved Aksel Zachariassen, LO's Kvinnenemnd ved Esther Samuelson, LO's Ungdomsutvalg ved Anders Mørk, Folkets Hus Landsforbund ved Knut Møller, Norsk Folkehjelp ved Sigurd Halvorsen, Norsk Folke-Ferie ved Arne Johnsen, Sørmarka Folkehøgskole ved Hjalmar Helgesen, Norges Kooperative Landsforening ved Olav Meisdalshagen og C. O. Hovind, Norges Bondes og Småbrukarlag ved Oscar Lindberget og Peder Jacobsen, Norges Fiskarlag ved Johs. Olsen, Den Europeiske regionale Organisasjon ved W. Schevenels, American Federation of Labor ved Mr. Irwing Brown, Congress of Industrial Organisation ved Victor G. Reuther, Deutsche Gewerkschaftbund ved Georg Reuter og Ludvig Rosenberg, De samvirkende Fagforbund, Danmark, ved Eiler Jensen, Kai Lindberg og Th. Clausen, Force Ouvriere (Den franske Landsorganisasjon) ved G. Ventejol, Finlands Fackföreningars Centralförbund ved Eero Antikainen og Gunnar Henriksson, Cenfederazione Italiane Sindacati Laboratori (Den italienske landsorganisasjon) ved Alberto Cajelli, Landsorganisasjonen i Sverige ved Axel Strand,

Gunnar Dahlander og Folke Allard, Nederlands Verband van Vakverenigen, J. J. A. Berger, Schweizerischer Gewerkschaftsbund (Den sveitsiske landsorganisasjon) ved Richard Müller og Eduard Weckerle, Trade Union Congress (Den britiske landsorganisasjon ved Arthur Deakin og endelig Østerreichischer Gewerkschaftsbund ved Anton Proksch og Anton Benya. Dessuten var Adolf Olsen, Stavanger, innbudt, men hadde på grunn av sykdom måttet sende avbud. Personlig innbudt var dessuten tidligere formann i NNN, Rasmus Rasmussen, Arbeidsdirektør Gunnar Bråthen og den tidligere leder av LO's økonomiske kontor, nåværende statssekretær Odd Gøthe. Arbeidsbyrået i Geneve var også innbudt, men hadde meddelt at det ikke kunne sende noen representant. Vi hadde håpet på å se formannen for den Frie Faglige Internasjonale, Oldenbroek på kongressen, men vi fikk atterbud i et telegram fra Brüssel hvori han beklager at han ikke kan møte. Formannen hilste spesielt de tyske gjester velkommen. Det er lenge siden vi har hatt anledning til å se representanter for den tyske landsorganisasjon. Vi hadde jo tidligere, før Hitler kom til makten, intim forbindelse med den tyske landsorganisasjon. Det er gledelig at vi nå har gjester der nedenfra. Jeg hilser alle både innen- og utenlandske gjester hjertelig velkommen til vår kongress og håper at vi skal få noen hyggelige dager sammen.

Gjestene hilser.

Statsminister Oscar Torp hilste kongressen med følgende tale:

Jeg bringer Landsorganisasjonens kongress en hilsen fra den norske regjering. På regjeringens vegne bærer jeg fram det ønske at kongressen må bli til gagn for arbeidernes faglige organisasjoner i Norge og dermed til gagn for hele landet.

Landsorganisasjonen er tallmessig sett den største organisasjon i Norge i dag. Dens vedtak og de retningslinjer den trekker opp for sitt arbeid har selvsagt den største betydning for landet som helhet. Jeg tror jeg tør si at det har vært av avgjørende betydning for framgangen i arbeids- og næringslivet i Norge etter krigen, at det i landets ansvarlige styre og i landets største faglige organisasjon har vært arbeidet mot de samme mål — de mål jeg vil sette opp i disse punkter:

- 1) Fred — med frihet og selvstendighet.
- 2) En trygg arbeidsplass for alle som vil og kan arbeide.
- 3) En hevning av den alminnelige manns levestandard.

I det moderne samfunn gjør det seg gjeldende sterke økonomiske motsetninger. Spørsmålet er om disse motsetninger må utløses gjennom kamp eller om det kan finnes løsning gjennom forhandlinger og samarbeid. Vi skal aldri glemme at vi alle er i samme båt, at det nok er reelle motsetninger, men også store felles interesser.

Et fattig samfunn har aldri gitt — og kan aldri gi — fagorganisasjonen noe grunnlag for framstøt og landevinninger. Et fattig samfunn fører til arbeidsløshet, lønnspress, kulturpauser og søndagsstillhet i Sosialdepartementet. — Der hvor intet er, har keiseren tapt sin rett. — Et rikere samfunn, men med rettfærdig fordeling mellom samfunnslagene må derfor være fagorganisasjonens mål — på samme måte som det er statsmaktenes. Vi vil — som Landsorganisasjonens formann sa — bake den størst mulige samfunnskake, og vi vil fordele den rettfærdig. Det er om fordelingen striden står.

Regjeringen er ikke og kan ikke være en regjering for noen enkelt klasse — den representerer hele folket. En regjering for hele folket skal bygge på rettfærdighet mellom samfunnsgruppene, men også på solidaritet mellom dem. Det er også de prinsipper fagorganisasjonen bygger på.

Det er riktig at organisasjonene — og det gjelder alle organisasjoner, fra fagorganisasjonen til næringsorganisasjonene og de kulturelle og humanitære organisasjoner — gjør seg stadig sterkere gjeldende i det moderne samfunn. Det er svært mange som er bekymret over denne utviklingen. Jeg er ikke det. Selvsagt må organisasjonen underordnes og tilpasses i samfunnsmaskineriet på samme måte som alt annet. Men når vi først har fastslått det, må vi også ha lov til å si at organisasjonene utgjør et overordentlig viktig ledd i vår demokratiske styreform, og at vårt demokrati ville være fattig og ufullkomment uten organisasjonene. Erfaringene har jo forlengst lært oss at et sunt og godt arbeidende demokrati krever mer enn alminnelig stemmerett. Stortingsvalg har vi jo bare hvert 4. år, men arbeidet i organisasjonene, i partiet, fagforeningene, i næringsorganisasjonene og de kulturelle organisasjoner, er demokrati i praksis så å si hver dag i året. I organisasjonene kan medlemmene direkte føre sine meninger og idéer fram, og krav og synspunkter som vinner almen tilslutning kan med styrke føres videre av de talsmenn organisasjonen selv velger. Det er ikke noen annen form som gir den menige mann en slik anledning til direkte og fra dag til dag å ta del i styre og

stell. Denne utfylling — i dagens praktiske liv — av den parlamentariske styreform gir demokratiet en berettigelse som ingen annen samfunnsordning hittil har kunnet konkurrere med. Den danner den fullstendige motsetning til diktaturet, hvor den jevne mann ikke har noe å si — hverken i valg eller i organisasjoner.

Noe av det som har gledet meg mest i den siste tiden er at Landsorganisasjonen har tatt opp produktivhetsproblemet til alvorlig drøfting. Det ideelle mål må alltid være å skape det størst mulige produkt med minst mulig slit. Rasjonell produksjon er derfor ikke bare en viktig oppgave for Landsorganisasjonen — den er like viktig for landet. Arbeiderne og funksjonærene kan tilføre mye detaljkunnskap, mange erfaringer og gode idéer til planlegging og rasjonell produksjon. Ingen har vel praktisk talt hver eneste dag lettere for å se hva som mangler i vårt produksjonsliv enn arbeiderne og funksjonærene. Og hva er det som mangler? Jo — det er anerkjennelse og forståelse av hva arbeidsstokkens prestasjoner betyr for det samlede resultat. Vi snakker ofte om sand i maskinene, og forstår straks hvilken ulykke det er. Mangel på samarbeid, mangel på anerkjennelse av arbeidsstokkens innsats, er sand i maskineriet i hvilken som helst bedrift. Hvis vi ønsker å ta i bruk de veldige produktivkrefter arbeiderne og funksjonærene og deres organisasjoner betyr, så må vi finne de arbeidsmetoder som gir arbeidsglede og tiltakslust. Det betyr ikke at vi skal avlyse kampen om den rettfærdige fordeling av resultatene. Tvert imot. Det betyr at arbeiderne og funksjonærene med full rett kan kreve en rettfærdigere og større del av produksjonsresultatet også i den enkelte bedrift. Det faller sammen med vårt felles mål: Å gjøre landet rikere og bedre å leve i for alle dets borgere.

Vi har stort sett hatt gode tider i Norge etter krigen — med hele folket i arbeid. Men tiden foran oss er utrygg og ikke uten mørke skygger. Det er vanskelig å spå, men det er meget som tyder på at vi står foran et omslag i konjunktorene. Vi får mange varsler om at vi lever i en verden hvor Norge på mange områder er helt avhengig av de skiftende konjunkturer og at begivenhetene ute fort kan kuldaste mange av våre planer og beregninger.

Regjeringen har i denne tiden én oppgave som går foran alle andre, én oppgave som må prege alt dens arbeid og alle dens beregninger, nemlig den å holde arbeidslivet i gang og trygge arbeidsplassene. Kan vi make det, så skal vi nok make resten. Det kan ta tid å løse en rekke av de andre oppgavene, og det

kan nok bli noe sut og klage over at «det gangar så seint og så smått», men det blir bare småtteri i forhold til hva det betyr å ha fast arbeid. De som har opplevd arbeidsledigheten i 30-årene, den bunnløse fortvilelse hos den enkelte, hos mor og barn, vanskelighetene for organisasjonene, bedriftene, for handel og jordbruk, for kulturelt og sosialt arbeid, vil være enig med meg i dette. Alle andre oppgaver blir små mot dette ene: å holde folket i arbeid.

Jeg tror vi har muligheter, jeg tror vi kan makte oppgaven, men vi må være forberedt på å sette Statens hele kraft inn på det. Og Staten, det er folket — det er organisasjonene — det er til slutt det enkelte menneske. Vi må aldri tro at vi kommer sovende til resultater. Det har fagorganisasjonen aldri gjort, og det gjør vi heller aldri i samfunnet som helhet. Vi må ville sette Staten i stand til å mestre det store problem: Å skaffe arbeid til hver enkelt mann og kvinne som vil arbeide. Det er arbeidet som skaper et rikt samfunn, et motstandsdyktig, et konkurransedyktig — et levedyktig samfunn. Det er vårt eget arbeid som skaper grunnlaget for kravet om trygg arbeidsplass, rettferdig fordeling og høy levestandard. Vi kan nok ofte hver for oss synes at øyeblikkets krav er det viktigste. Det er i hvert fall det som er lettest å forstå, de krav som det er lettest å samle folk om. Men ansvarlige ledere må se lenger fram enn til dagen i dag. De må se morgendagen og framtiden.

Fagorganisasjonen i Norge har i årene etter krigen vist ansvar ikke bare for dagen, men også for framtiden. Den har vært med på å omforme det norske samfunnet i de siste 50 år. Den skal også være med på omformingen i de kommende år.

Med disse ordene takker jeg for innbydelsen til denne kongressen, og ønsker lykke til med forhandlingene.

Einar Gerhardsen hadde fått i oppdrag å hilse Fagkongressen på vegne av en del av de norske gjestene, nemlig fra Det norske Arbeiderparti, Arbeidernes Opplysningsforbund, LO's Kvinne-nemnd, LO's Ungdomsutvalg, Folkets Hus Landsforbund, Norsk Folkehjelp, Norsk Folke-Ferie og Sørmarka Folkehøgskole. Landsorganisasjonen er storebror i arbeiderorganisasjonenes søskenflokk, uttalte Gerhardsen. En storebror som vi alle er stolte av og som vi føler oss tryggere ved å stå sammen med. Det norske Arbeiderparti er den eldste i søskenflokken. De organisasjonene som sammen utgjør norsk arbeiderbevegelse er selvstendige organisasjoner med hver sine spesielle oppgaver, men de har det samme mål. Sam-

arbeidet bygger på et felles grunnsyn og på en fast solidaritet. Det er det som gjør arbeiderbevegelsen til en makt i norsk samfunnsliv.

De som har et annet samfunnssyn enn oss og som tilhører andre politiske partier, misliker det nære og solidariske samarbeidet mellom den faglige og den politiske arbeiderbevegelsen. Det kan vi ikke fortenke dem i. Men for lønnsinntakerne i landet og for det alminnelige arbeidende folk, har dette samarbeidet vært av den aller største betydning. Det er ikke mulig for noen å si hvordan forholdene ville ha vært i Norge i dag hvis vi ikke hadde hatt dette samarbeidet. Og det er ikke mulig for noen å si hvordan det ville gå hvis samarbeidet tok slutt. Jeg tror vi i så fall ville få mere strid og uro, og mindre sosial framgang. Det er ut fra en slik betraktning det kan være grunn til å si, at ikke bare de som er med i arbeiderbevegelsen og som har interesser sammen med den, men at landet som helhet har fordel av dette samarbeidet.

Vi står midt oppe i en omforming av samfunnet. Vi er på vei bort fra det utpregede klassesamfunnet med en liten egenmektig og økonomisk velstående utbytterklasse og en fattig og underkuet arbeiderklasse — til et samfunn der en bygger på samarbeid mellom alle skapende krefter og der folket selv etter hvert får større råderett. Denne utviklingen har gått for seg på trygt demokratisk grunnlag og så langt det står til arbeiderbevegelsen vil den fortsatt gjøre det.

I den siste tiden er de politiske motsetningene betydelig skjerpet. Det kommer vel av at vi står foran et valg. Men det rare er at det ikke er de politiske partiene, men de store private næringsorganisasjonene som bevisst har utdypet motsetningene og skjerpet striden. Arbeiderbevegelsen på sin side har ikke annet å gjøre enn å ta mot denne utfordringen. Så får den politiske striden gå sin gang, og så får velgerne si det avgjørende ord den 12. oktober.

D. N. A.s landsmøte i mars vedtok et nytt arbeidsprogram. Under mottoet: Framskrittet skal fortsette, trekker det opp retningslinjene for den politikk Arbeiderpartiet vil gå inn for i neste stortingsperiode. Gjennom den innsatsen som er gjort av det norske folket i 7—8 vanskelige etterkrigsår er gjenreisningen nå i det vesentlige fullført og landet er bygget ut så det økonomisk står langt bedre rustet enn før. En må derfor kunne bruke en større del av nasjonalinntekten til å øke det alminnelige forbruket og til nye framstøt på det sosiale og på det kulturelle området. En vil også gå inn for nye framstøt når det gjelder økonomisk og industrielt demokrati.

Landsorganisasjonen som representerer de mange arbeidere og funksjonærer må i aller høyeste grad være interessert i at en kan føre videre en politikk som har som sitt mål: Full sysselsetting, økt produksjon og en rettferdig fordeling av produksjonens resultater.

Et politisk arbeiderstyre legger nok et større ansvar også på den faglige arbeiderbevegelsen, men det gir større trygghet og større muligheter for den del av befolkningen som fagorganisasjonen står som talsmann for. Derfor må det være en felles oppgave for hele arbeiderbevegelsen å sette kreftene inn så framskrittet kan fortsette.

Fra D. N. A. og fra de andre organisasjonene jeg har fått i oppdrag å representere, hilser jeg Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon med alle gode ønsker for den kongressen som nå skal ta til med sitt arbeid.

Olav Meisdalshagen hilste fra Norges Kooperative Landsforening og uttalte blant annet: Det er ei glede for meg å bera fram ei hjarteleg helsing til kongressen frå Norges Kooperative Landsforening. I si helsingstale på NKL's kongress på Lillehammer i september i fjor kom Konrad Nordahl inn på det nære samarbeid det hadde vore mellom Landsorganisasjonen og forbrukarsamvirket her i landet. Eg vil gjerne få understreke det Nordahl sa den gângen. Eit så godt og intimt samarbeid som rå er mellom LO og NKL vil bae organisasjonane ikkje berre ha nytte av, men dei vil vekse og bli sterkare av det.

Vi strevar i grunnen for noko av det same. Vi i NKL arbeider m. a. for å skaffe forbrukarane billege og gode varer. Dette gjer vi for på den måten å vera med å løfte opp levestandarden til forbrukarane. Utan det samspelet som det har vore mellom forbrukarsamvirket og prismaktene ville me forbrukarane måtte betale høgere prisar for mange varer enn det som har vore tilfelle. Fortjenesta i omsetningen for mange varer har vorte pressa nokså sterkt ned, som rett og riktig er.

Forbrukarsamvirket har vorte så pass sterkt at det private omsetningslivet må ta omsyn til våre prisar når det gjeld dei fleste matvarene. Det vil glede oss i NKL om vi på vårt felt kan gjera noko for å løfte opp levikåra til medlemene i denne store, mektige organisasjonen som har kongress her i dag.

Vi har også som vår oppgâve på vårt felt å ivareta interessene til dei to andre store folkegruppene som møter her som gjester i dag — jordbrukarane og fiskarane. Disse tre store folkegruppene:

lønsmottakarane, fiskarane og jorbrukarane kan som forbrukarar møtast til samarbeid i forbrukarsamvirket. Det er ei av oppgåvene til NKL å formidle dette samarbeid på ein slik måte at dei alle kan kjenne seg heime der. Ja ikkje berre det, men at desse store folkegruppene kjenner det slik at interessene deira blir ivaretekne på skikkeleg vis. Det kan kanskje høyrast dristeg av meg å seja dette i den stillinga eg har innan NKL. Det kan kanskje tolkas slik at eg vil låva at det skal bli slik om det ikkje har vore det før. Og det ville vera meir enn det er godt å lova.

Men en segjer det på denne kongressen, og eg vil segje det på landsmøta til dei faglege organisasjonane til både fiskarane og jordbrukarane. Eg segjer det fordi forbrukarsamvirket er eller blir korkje meir eller mindre enn det dei tre store folkegruppene eg her har nevnt gjer det til. Forbrukarsamvirket er bygd opp av lønsmottakarane, jordbrukarane og fiskarane. Det er også desse som må føre forbrukarsamvirket vidare fram. Ledelsen av NKL kan berre makte å bygge ut forbrukarsamvirket med tilslutning og støtte frå dei folkegruppene eg her har nevnt. Dei må gjera forbrukarsamvirket til sitt organ i endå større mon enn som tilfellet har vore hittil.

Vi har tenkt å snakka mykje om det økonomiske demokrati. Ein del av dette økonomiske demokratiet må skje gjennom utbyggingen av samvirke både når det gjeld produksjon og omsetning. LO og NKL har så mykje å samarbeide om, men vi møtest vel også til sine tider på kvar sin side av bordet. Det gjeld lønnsforhandlingar i første rekke, men eg har inntrykk av at også dei sakene for det meste har vorte greidde på skikkeleg vis.

La meg få takke for innbydelsen og for samarbeidet mellom våre to organisasjonar hittil. Eg er ikkje synderleg i tvil om at dette samarbeidet vil bli bygd ut og gjort endå sterkare i tida framover. Lykke til med kongressen og alle gode ønsker med på vegen framover.

Peder Jacobsen hilste fra Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Det var som Gerhardsen hadde sagt at LO var storebror i arbeiderbevegelsen. Den organisasjonen jeg representerer er som en mygg til elefanten i forholdet til LO. Hvis alle organisasjoner som sogner til arbeiderbevegelsen imidlertid viser til samarbeid, kan vi nå langt. Vi er i den samme båten og er nødt til å redde oss i land i denne samme båten. Det gjør vi bare ved å få i stand et godt samarbeid. Jeg takker for innbydelsen og vil ønske kongressen gode arbeidsdager og gode resultater.

Johs. Olsen hilste fra Norges Fiskarlag. Den organisasjon jeg

representerer, uttalte han bl. a., er en ny organisasjon i forhold til LO. Derfor har vi hatt stor nytte av det arbeid som LO har utført for å høyne levestandarden for sine medlemmer. Vi betrakter LO som en læremester i vårt organisasjonsarbeid. Vi fiskere vet at alle de redskaper og råvarer som vi bruker blir framstilt av LO's medlemmer. Det er også LO's medlemmer som tilvirker de produkter som fiskerne bringer i land. Derfor har vi den største interesse av et intimt samarbeid med LO. Vår organisasjon er som nevnt ny, og den har særlig etter krigen hatt mange problemer som vi har løst, takket være LO. Den støtten vi har kunnet få derfra har betydd mye for oss. Norges Fiskarlag følger derfor med våkent øye alt det som hender og skjer innenfor LO. Fordi vi håper at også fiskernes organisasjon kan vokse seg stor og sterk, er vi glad for at LO har hatt en stor framgang som tilfellet har vært. Jeg håper at dette vil fortsette, og jeg ønsker lykke til med denne kongressen.

W. Schevenels hilste fra den Europeiske Regionale organisasjon med følgende tale:

Det er en ære og en personlig glede for meg, på vegne av fler enn 23 millioner frie fagorganiserte i Europa, å overbringe de beste ønsker om hell for Kongressens arbeid og for den norske fagbevegelsens videre utvikling.

Personlig har jeg allerede tre ganger tidligere hatt fornøyelsen av å besøke deres vakre land. Den første gangen var som gjest på A.F.L.s Kongress i 1936, den andre gangen da den Faglige Internasjonalen holdt sitt representantskapsmøte i Oslo, og tredje gangen var i april 1940. Jeg var nettopp på reise i Finnland og Skandinavia da nazistene angrep Norge, og vanlige kommunikasjoner for min returreise til Faginternasjonalens hovedkvarter var avskåret. Bare takket være hjelp fra det Britiske Luftvåpen kom jeg og min norske venn, Sønsteby, med fly over til Skottland og derfra tilbake til London.

Ser vi tilbake på de siste 17 åra, merker vi med dyp tilfredshet den sterke framgangen som den organiserte arbeiderbevegelsen har hatt i Norge. Landsorganisasjonens samlede medlemstall er steget fra 214,000 i 1936 til 520,000 i dag. Arbeidernes innflytelse på det sosiale og politiske området har uten tvil vokst ennå mer. Jeg nøler ikke med å si at mange demokratiske land i Europa ser på Norges framsteg som et eksempel og som en oppmuntring i deres daglige kamp for større sosial rettferd, høyere levestandard og sterkere garantier for den personlige friheten.

Det er derfor synd å legge merke til at det ennå er elementer i Norge som forsøker å legge hindringer i veien for landets organiserte

arbeidere som djervt marsjerer mot et bedre og friere liv. Man spør seg hvordan slike bråkmakere virkelig kan håpe på å villedet det opplyste norske folket til å avvike fra denne støe kursen mot sosial og demokratisk framgang. De kommunistiske agitatorer kan ha noe håp om å få folk i de underutviklede landene til å tro på det såkalte sovjet-russiske paradiset. Det norske folket er sikkert altfor godt underrettet om de russiske massenes sanne levekår til endog bare en brøkdell av ett sekund å bli villedet.

Jeg ville gjerne i denne forsamlingen nevne den kampen den europeiske Regionalorganisasjonen fører på ulike felter av dens virksomhet, — særlig når det gjelder dens bidrag til oppbyggingen av det framtidige europeiske samfunnet, den rollen organisasjonen spiller i kull- og stålsammenslutningen, i det vordende jordbruksarbeidet, i Europarådet og i anstrengelsene for å etablere et politisk fellesskap i Lille-Europa. Dette er et første steg på veien mot integrering av hele Europa — en integrering som vi håper vil komme i stand i en ikke altfor fjern framtid.

Jeg ønsker også å si litt om vårt arbeid i tilknytning til det europeiske boligprogrammet. Uten å være ubeskjeden tror jeg det er rimelig å si at vår kampanje siden 1952 virkelig har fenget både regjeringenes og den offentlige opinions oppmerksomhet. Vi vil fortsette våre anstrengelser til Europa kan framvise et rimelig antall sunne og rommelige sosiale boliger.

Til slutt vil jeg nevne vårt opplysningsarbeid som særlig tar sikte på den unge arbeiderens problemer og hans framtidige plass i samfunnet. Vi kommer stadig nærmere den dagen da arbeiderbevegelsen må spille en større rolle i Europas økonomiske liv, ikke bare i rådgivende økonomiske organer, men i hver enkelt bedrift og i hver økonomisk sektor i våre land. Vi vil ha behov for tusener og titusener teknisk og moralsk velskolerte fagorganiserte. Arbeiderbevegelsens kamp for sin rette plass i samfunnet og for sin rettfærdige del av samfunnets politiske og økonomiske makt vil ikke bare avhenge av antallet, men også av de kvinners og manns kvalitet som på vegne av arbeiderklassen skal forvalte en mindre eller større del av denne makten.

Å bidra til å skape denne moralske og tekniske styrken innen arbeiderbevegelsen, er i dag én av fagorganisasjonens viktigste oppgaver, såvel nasjonalt som internasjonalt. Den Europeiske Regionale Organisasjon er seg bevisst sitt store ansvar på dette feltet. Den vil ikke slappe av i sine anstrengelser.

Må jeg så få si et par ord om den siste utviklingen på den in-

ternasjonale arena. Uten å la oss bli henrevet av uberettiget optimisme, kan man si at det er født nytt håp i frihets- og fredselkende menneskers hjerter. Det ser nå ut som en plattform — om enn noe liten — er funnet, hvor verdens stormakter på fredelig basis kan forsøke å løse sine uoverensstemmelser. Endelig synes det som om idéen om en alminnelig og forsvarlig kontrollert nedrustning har sjanse for å bli godtatt av de ansvarlige ledere bak jernteppet, som i årevis har forhindret denne essensielle forutsetningen for en forsoning i verden. Ikke bare frykten som i mange år har formørket menneskenes framtid og skuffet deres håp, kan forsvinne, men også for menneskene bak jernteppet synes det å være håp om at de sterke bånd på individets frihet kan bli løsnet og at levestandarden kan bedres.

Vi håper oppriktig at Kreml-ledernes lovende uttalelser, ikke som tidligere, vil være ren retorikk, men vil manifestere en endret holdning, og at deres uttalelser vil bli fulgt av oppriktige og overbevisende handlinger.

Hvis disse perspektiver realiseres, vil 1953 stå som det året hvor menneskeheten vil kunne nyte større lykke enn den har kunnet i de siste tiår.

Det er i denne ånd og med dette håpet foran oss at jeg ønsker A. F. L.s kongress størst mulig hell.

Irving Brown, representanten for den amerikanske faglige landsorganisasjon A. F. og L. hilste med følgende tale:

Herr formann, kjære kamerater!

Da jeg første gang besøkte Norge i 1945 like etter krigen, hadde landet så vidt kommet igjennom okkupasjonens uvisse år. Motstandskampens dager var slutt. Et ærefullt, om enn et sørgelig avsnitt i landets historie, var blitt skrevet av det norske folk, og særlig av de fagorganiserte. Så begynte dere forberedelsene for å kunne stå i mot etterkrigstidens usikkerhet med alle dens politiske og økonomiske problemer.

Det er derfor en virkelig stor glede for meg at jeg kunne komme tilbake i dag og gratulere dere med det veldige framskritt dere har gjort, og dermed bidratt til å styrke de frie arbeideres stilling i verden. Den norske arbeiderbevegelse har både politisk og økonomisk vist veien for å sette ut i livet idéene om sosiale framskritt og et fritt samfunn.

På vegne av president George Meany og de åtte millioner medlemmer i A. F. of L., den amerikanske faglige landsorganisasjon, overbringer jeg hilsener og de beste ønsker om fortsatt hell og

framgang for deres landsorganisasjon, som i våre øyne er en av de mest framskredne fagorganisasjoner i verden.

Vi står i dag alle midt oppe i en kamp for å bevare og utvide frihetens idealer, som har muliggjort arbeidernes store økonomiske og sosiale framrykning. I løpet av dette århundre, og dette til tross for dommedagens profeter, har arbeiderne gjennom sine frie faglige organisasjoner oppnådd:

1. En større andel i nasjonalinntekten.
2. Forskjellen mellom de øverste og laveste klasser i samfunnet er blitt mindre.
3. En høyere levestandard, her medregnet stadig bedre helseforhold og større muligheter for arbeidernes barn.
4. Innflytelse på samfunnets styre, både i det lokale styre og i landets styre, og i enkelte tilfelle har arbeiderne fått den politiske og regjeringsmakten.
5. Flere sosiale trygder og en forholdsvis høy grad av full sysselsetting.

Alt dette og mye mer er blitt vunnet ved frie fagbevegelsers aktive innsats.

Men for å kunne skape en fri fagbevegelse er det nå som før uunnværlig å ha et fritt samfunn hvor politisk demokrati rå.

Til å begynne med var det den europeiske arbeiderbevegelsens fremste oppgave å kjempe for det politiske demokrati, som både føydalt slaveri og enerådige monarker måtte vike for. Som resultat av denne kampen fikk fagbevegelsen en utpreget politisk og sosialistisk ideologi.

Helt annerledes var forholdene for den amerikanske fagbevegelsen. Amerikansk fagbevegelse begynte sin virksomhet innenfor rammen av et alt bestående demokrati, hvor arbeidernes grunnleggende politiske rettigheter allerede var lovfestet. Det var derfor den amerikanske fagbevegelsen fikk mer preg av en ren økonomisk bevegelse, uten noen fast bestemt politisk ideologi.

Selv om de europeiske og amerikanske fagorganisasjoner har en vidt forskjellig historisk bakgrunn og har gått inn for — på en måte — motstridende ideologier, så står de likevel samlet i sin faste overbevisning om at det er bydende nødvendig å trygge og opprettholde et fritt samfunn hvor det er plass for individets frihet. Denne fellesplattform for å verne om friheten tar konkret form, når vi ikke går på akkord med vår hevdvunne rolle som frie fagorganisasjoner, uansett hvilket økonomisk system vi lever under og uansett eiendomsforholdene til produksjonsmidlene.

I dag, slik som i Hitler-Tysklands dager, står fagbevegelsen i Europa og Amerika overfor den samme fare som truer hele den frie verdens og de frie faglige organisasjoners eksistens. Og det er truselen i Sovjets totalitære og aggressive politikk, enten den nå gjør seg gjeldende innenfor landene våre, eller kommer utenfra. Sovjets manøvrer i den senere tid etter Stalins død har ikke ennå forandret grunntrekkene i denne truselen. De har bare en tendens til å forvirre og kamuflere det egentlig kampen går om.

Overfor det hurtig skiftende verdensbilde kan fagbevegelsen i den frie verden ikke lenger forholde seg taus. I kampen for ærlig og varig fred ville det være farlig å gi seg hen til illusjoner og ikke se de harde og umedgjørilige kjensgjerninger i øynene. Det er heller ikke bare regjeringenes oppgave å ta i mot denne nye utfordringen. Systemer som bygger på maktpolitikk må ikke tillates å triumfere over liket til den frie fagbevegelse og frie verden.

I den nåværende farlige situasjon må vi holde fast ved visse prinsipper som danner grunnlaget for vårt internasjonale samarbeid. Det er derfor av vesentlig betydning at den frie fagbevegelsen gir uttrykk for sitt standpunkt når det gjelder den nåværende verdenssituasjon og det på følgende grunnlag:

1. At en slutter med alle former for tvangsarbeid og konsentrasjonsleirer, og at en frivillig sender hjem alle krigsfanger som ennå befinner seg i fremmede land.

2. At en åpner alle grenser, opphever alle hindringer for en fri utveksling av idéer og alle reiserestriksjoner for enkeltpersoner.

3. At en slutter med statskontroll over fagorganisasjonen og arbeiderne får rett, ikke bare i ord, men i praksis, til å forsvare og forbedre sine sosiale og økonomiske kår, og at de ikke bare betraktes som små hjul i et totalitært krigsmaskineri.

4. At folkene i Tyskland, Østerrike, Øst-Europa og i Korea skulle få høve til å forene landene sine på grunnlag av frie valg under internasjonal kontroll og at fremmede tropper evakueres.

5. At hundretusener mennesker som ble tvunget til å forlate sine hjemland får vende tilbake igjen og at alle får velge fritt sitt parti, sin fagorganisasjon og sin regjering.

6. At samtlige nasjoner går inn for en frigjøring av koloniene og at nødvendige økonomiske og sosiale reformer i tilbakeliggende land ledsages av forberedelser til en gradvis utvikling i retning av frigjøring og nasjonal uavhengighet.

7. At en innenfor rammen av ethvert økonomisk hjelpeprogram, slik som det ble foreslått av president Eisenhower, og som vi gir vår

støtte til, innrømmer den internasjonale arbeiderbevegelse en medbestemmende og avgjørende stilling for å trygge de brede folkelags menneskelige og faglige rettigheter.

Dette, tror vi, er et program som fagbevegelsen i hele verden kan bygge på for å bevare fred og frihet. En slik verden vil ikke bare muliggjøre det for fagbevegelsen å kunne eksistere, men å vokse i styrke for derved å kunne oppnå større økonomisk og sosial rettferdighet.

Kampen for økonomisk og sosial rettferdighet, som fagbevegelsen går i spissen for, kan bare fortsette innenfor rammen av et politisk demokrati. Det er derfor vi synes det er verdt å forsvare og bygge ut vårt samfunnssystem til tross for dets ufullkommenheter og mangler.

I denne ånd hilser vi fra den amerikanske landsorganisasjon A. F. of L. de norske arbeidere og ønsker dere ikke bare de beste resultater med denne kongress, men også videre framgang i deres arbeid for et fritt og fredelig Norge i en verden hvor vi alle deler våre rettigheter, våre plikter og vårt ansvar.

Georg Reuter, nestformann i den vest-tyske landsorganisasjonen, holdt denne hilsningstale:

Kjære kollega Nordahl! Kjære kolleger!

Den vest-tyske landsorganisasjonen er Sekretariatet i deres landsorganisasjon meget takknemlig for at vi ble innbudt til å delta i denne kongressen.

Dessverre ble vår formann, Walter Freitag, denne gang forhindret fra selv å komme hit og overbringe hilsenen fra den vest-tyske landsorganisasjonen til deres kongress. Vårt Sekretariat har derfor oppnevnt Ludwig Rosenberg og meg som representanter.

Vi priser oss lykkelige over at vi på samme måte som i årene før 1933 kan få være gjester hos dere. I over to tiår var en slik glede oss ikke forunt. Men siden 1950 er vi igjen forenet med deres organisasjon i Den Frie Faglige Internasjonale. Ingen beklager disse årene hvor vi var atskilt, mer enn vi selv. I dette tidsavsnittet er det skjedd meget, som vi alle ikke kan, vil eller har lov til å glemme.

Ved siden av andre folk, hørte deres land og deres folk til dem som ble sterkest rammet av vårt lands nazibevegelse og av de grusomme følgene av den krigen som nazistene slapp løs. Dere vet at fagbevegelsen i vårt land ble ødelagt av de nazistiske herskerne før de gikk til angrep på freden i Europa og i verden.

Den gamle og den nye tyske fagbevegelsen kjenner seg fri for skyld for alle de ofre og skader som naziregimet forvoldte.

Det er vår oppriktige vilje aldri mer å tillate at denne bevegelsen hever hodet sitt i landet vårt, eller at liknende bevegelser får oppstå og bringe utrygghet, ufred og ulykke over nasjonene.

Så lenge det har vært en fagbevegelse i deres og i vårt land, har vi alltid forstått hverandre, fordi vi har kjempet for samme mål, nemlig å bedre kårene til de arbeidende mennesker og deres familier, og dermed samtidig bringe det arbeidende mennesket i midtpunktet for alt det som skjer i samfunnet. På veien til disse målene har dere og vi i utallige tariffavtaler og overenskomster, og også ved lovens vei, stadig bedre levestandarden til dem som har gitt oss, og som fortsatt gir oss sin tillit.

Den kjede av reformer som vi har tatt fatt på og gjennomført i vårt arbeid, er sett som et hele, en stor sosial revolusjon. For når vi ser tilbake på den tid da det ikke fantes noen fagorganisasjon, og sammenlikner den med i dag, blir det klart for oss hva de arbeidende mennesker har oppnådd for seg og sine familier ved å slutte seg sammen i fagbevegelsen. Imidlertid står vi enda langt fra vårt mål som er en varig fred, sosial trygghet for alle mennesker og en oppnåelig velstand.

Vi kjenner i Tyskland til den innsats som deres landsorganisasjon har gjort ved gjenreisningen av de ødelagte områdene i Norge og ved nyordningen av deres økonomi. Denne innsatsen har for alltid sikret fagorganisasjonens samfunnsmessige stilling i deres land.

Vi vil følge kongressens forhandlinger og vedtak med stor oppmerksomhet, og dra lærdom av det for vårt framtidige arbeid. Med de beste ønsker om godt arbeid for denne kongressen og med forsikringen om vår gode vilje til et fast og resultatrikt samarbeid med dere, overbringer jeg igjen hilsenen fra den vest-tyske landsorganisasjonen og dens forbund, som i dag teller over seks millioner arbeidere, funksjonærer og tjenestemenn.

Den hilsenen omfatter også de beste ønskene fra 670.796 fagorganiserte ungdommer under 21 år og fra 1.039.155 kvinner. De nærer alle det inderlige ønsket at ingen ting mer må skille oss, og at vi i godt samarbeid kan gå framover på veien mot våre felles mål.

Formannen i De samvirkende Fagforbund, Eiler Jensen, hilste kongressen med følgende tale: Kamerater. Jeg har den glede å hilse den norske landsorganisasjons kongress fra den danske fagbevegelse. Vi gleder oss over å se norsk LO's fortsatte trivsel og fremgang og stadige tilvekst av medlemmer og den saklige, sterke innsats til gagn for den norske arbeiderbefolkning og for det norske samfunn.

Vi føler oss ikke alene blodsbeslektet med norsk fagbevegelse, men vi føler oss beslektet i tanke og handling. Det tør vel hende at forskjellig økonomisk bakgrunn kan gi grunnlag for avvikende fremgangsmåter, men i det alt vesentlige synes vi i vår egen bevegelse å kunne se en gjenspeiling av norsk faglig virksomhet. Det er imidlertid en avgjørende forskjell som jeg gjerne vil understreke. Selv om vi i Danmark akkurat som dere i Norge har det mest intime samarbeid med sosialdemokratiet — i Norge med Arbeiderpartiet — så har vi i Danmark nå flere ganger måttet tåle en borgerlig regjering, fordi vi ennå ikke har forstått å skape en så kraftig tilslutning til det danske arbeiderparti at vi har kunnet sikre regjeringsmakten. Jeg oppfordrer denne kongress til å sette all sin energi inn på aldri noensinne å gi slipp på den styrken som ligger i å ha den politiske innflytelse, å ha regjeringsmakten og administrasjonen.

Se bare på Danmark hvor venstre (bondepartiet) og de konservative som i dag tilsammen har færre mandater enn sosialdemokratiet, i kraft av en borgerlig koalisjon kan holde seg ved makten, og se hvordan denne borgerlige regjering trass i sine bombastiske valgløfter har stimulert til nasjonale prisforhøyelser og gjennomført kraftige skatteforhøyelser med tendens til å ramme de dårligst bemidlede.

Sosialdemokratiet har selv om det sitter i mindretall kunnet avverge de fleste angrep som var rettet mot arbeiderklassen, men hensikten har vært klar og tydelig nok fra de andres side, og de har kunnet gjøre mye vondt. De har forsøkt å angripe de kollektive overenskomster på forskjellig måte. De har støttet arbeidsgiverne under tariffrevisjonene, liksom arbeidsgiverne har støttet regjeringen, noe som har skjedd også under det siste valget. De har gjennomført en økonomisk politikk som de på forhånd måtte vite ville føre til arbeidsløshet, og som også har skapt stor arbeidsløshet i Danmark.

Vi har ikke tapt motet i Danmark. Vi er tvert imot optimister. Vi vant valget, og vi regner også med å vinne det neste. Fagbevegelsen vokser i styrke og innflytelse, og vi har satt oss som mål å erobre regjeringsmakten gjennom et samarbeid mellom de faglige og politiske krefter. Vi har satt oss som mål akkurat som dere i Norge å få innflytelse på dagens politikk til gagn for hele samfunnet.

Jeg tror at denne kongress vil treffe beslutninger som vil styrke den kraft som det bor i norsk fagbevegelse og i Det norske Arbeiderparti.

Eero Antikainen hilste fra Finlands Fackföreningars Centralförbund med følgende tale: Herr formann, ærede kongressdeltakere. Finlands Fackföreningars Centralförbund har gitt meg det ærefulle oppdrag å fremføre en takk for innbydelsen til denne kongressen. Vi har med glede etterkommet denne innbydelse. Jeg har også i oppdrag å fremføre en varm hilsen fra de fagorganiserte arbeidere i Finnland.

Forholdene i de fire nordiske land, Norge, Danmark, Sverige og Finnland er i store trekk like. Av den grunn kan fagbevegelsen i disse land også arbeide etter stort sett de samme linjer. Bestrebelsene for å styrke demokratiet i samfunnet og for å bygge det ut til å omfatte også det økonomiske livet, har vært de bærende oppgaver for fagbevegelsen i Finnland i etterkrigsårene.

På bakgrunn av de erfaringer vi høstet i inflasjonsårene og de stadig tilbakevendende konjunktururomslag har vi i Finnland klart innsett at arbeidet for å skape trygge kår for lønnstakerne bare kan lykkes gjennom systematisk planøkonomi. Gjennom et par år har bevegelsen av all kraft forsøkt å få godkjent en økonomisk-politisk grunnplan av alle ledende politiske partier og av næringslivets hovedorganisasjoner. Den finske fagbevegelsen har i disse bestrebelser hentet inspirasjon og oppmuntring fra den norske arbeiderbevegelses energiske innsats for å skape plan i sitt lands økonomi.

Konjunktururomslaget på verdensmarkedet for treforedlingsprodukter har i løpet av den vinteren vi har bak oss gitt seg utslag i en arbeidsløshet som er atskillig større enn vi tidligere har hatt. På bakgrunn av eksportindustriens lavkonjunktur og andre omstendigheter som har minsket sysselsettingen i landet har arbeidsgiverne og kapitalistene, ja hele den borgerlige fronten i vårt land, i løpet av de siste måneder igangsatt en bredt anlagt offensiv mot arbeidernes lønnsnivå og sosiale goder. De mest kortsynte blant arbeidsgiverne har misoppfattet fagbevegelsens moderate holdning og dens ansvarskjensle overfor vårt næringsliv som et svakhetstegn. De innbiller seg at de nå har en sjanse til å tvinge arbeiderklassen over på defensiven i spørsmålet om reallønninger og sosiale goder. Eksportindustriens kostnadsnivå er i de siste ukene blitt det sentrale problem i den offentlige debatt, og i enkelte kretser mener man at dette problem ikke kan bli løst på annen måte enn gjennom en senkning av det alminnelige lønnsnivå.

Innenfor fagbevegelsens ledelse i vårt land er man selvsagt klar over at en livlig eksport og livlige handelsforbindelse med utlandet

er en viktig og nødvendig forutsetning for en høy og jevn sysselsetting og et blomstrende næringsliv. En økonomisk depresjon kan i sine virkninger være like ødeleggende som en krig. Vi tror imidlertid ikke at en nedgang av den innenlandske kjøpekraft som ville være en uomgjengelig konsekvens av en alminnelig lønnsenkning, ville skape forutsetninger for en økt produksjon, og vi er derfor av den mening at en løsning av industriens kostnadsproblem må skje på en annen måte enn gjennom en svekkelse av lønnstakernes økonomiske stilling.

Akkurat nå opplever vårt land noen avgjørende uker. Det står tilbake å se om de kapitalistiske kreftene skal kunne klare å gjennomføre sine planer. Resultatet av 2 års økonomisk planleggingsarbeid ligger også i vekstskålen. Dette planleggingsarbeidet har foregått under medvirkning fra fagbevegelsens side, og som et resultat av dette foreligger det et utkast til et økonomisk grunnprogram. De fagorganiserte lønnstakere i Finnland står praktisk talt enstemmig bak sin organisasjon, og dette er en garanti for at vårt lands arbeidsgivere kommer til å bli tvunget til retrett i sin stort opplagte offensiv mot arbeidernes reallønninger, indeksgarantier og den sosiale trygghet.

Fagbevegelsen i Finnland har takket være det nordiske samarbeid fått en rekke nyttige og ansporende impulser også fra den norske faglige landsorganisasjons virksomhet og erfaringer. Vi kommer derfor til å følge kongressens forhandlinger med stor interesse. Idet vi atter en gang uttrykker vår takknemlighet over at vi har fått anledning til å overvære kongressen ber vi om å få uttale de beste ønsker for resultatene.

Formannen i Landsorganisationen i Sverige, Axel Strand, holdt følgende hilsningstale: Landsorganisationen i Sverige overbringer gjennom meg, Dahlander og Allard sin hilsen til kongressen og ønsker et godt resultat av forhandlingene.

Vi kjenner oss alltid som på hjemmeplan i det internasjonale arbeidet når vi gjester våre nordiske venner og deltar i deres kongresser. De problemer som foreligger til behandling likner våre egne, mentaliteten innenfor organisasjonene og medlemmenes måte å reagere på er også lik. Vi vil gjerne ha fast grunn under føttene når det gjelder å løfte noe, og vi gjør ikke noe unntak fra denne sunne regel selv om det er spørsmål om å løfte lønninger eller arbeidsvilkår for øvrig opp på et høyere plan. Det er vel neppe noen tvil om at arbeiderne i de nordiske land har oppnådd en reallønn og en levestandard som ligger på toppen i Europa og som

utenfor denne verdensdels grenser bare har sitt sidestykke i noen ganske få land. Vi kan også glede oss over å være blant de fremste i spørsmålet om de faglige organisasjoners styrke, innflytelse og ansvarskjensle i sin handlemåte. Men det er likevel ikke bare de sterke organisasjonene vi har å takke for at vi har kunnet nå fram til den relativt sterke stilling vi nå innehar. Et høyt utviklet næringsliv, dyktige og godt utdannede arbeidere og en produksjon som både i spørsmål om kvantitet og kvalitet hevder sin stilling både hjemme og ute på verdensmarkedet danner bakgrunnen for vår sterke stilling.

Når vi i dag behandler spørsmålet om hjelp til underutviklede land, så er det naturlig at den materielle hjelpen kommer i forgrunnen, men la oss derfor ikke glemme at de underutviklede land blir bebodd av folk som på forskjellig vis blir holdt nede. Et underutviklet folk kan ikke bringe sitt land fram på siden av de velutviklede land i kulturell, sosial og økonomisk henseende. De underutviklede folk må bli gitt de forutsetninger som er nødvendige for å løfte dem opp av armod og fornedrelse — i første rekke ved å gi dem frihet og selvstendighet. Frihet til selv å bestemme sin skjebne og siden materiell hjelp til å forme den.

Et slikt program for den alminnelige politikk vil også fremme våre egne bestrebelse for å opprette faglige organisasjoner over alt i verden hvor slike ikke finnes og å styrke dem som ennå er svake. Men forutsetningen for at dette skal kunne lykkes er at folkene er kommet utover det underutviklede stadium i kulturell henseende slik at de har mulighet for å kunne forstå en faglig målsetting og er bevisste nok til å kunne føre en faglig politikk som må legges opp mer med sikte på fremtiden enn på hva som kan være dags-aktuelt.

Vi takker for innbydelsen som har gitt oss anledning til å overvære kongressen og ønsker atter en gang lykke til med forhandlingene.

J. J. A. Berger hilste fra den hollandske landsorganisasjonen med følgende tale:

Herr formann, kongressdeltakere.

På vegne av Sekretariatet i den hollandske landsorganisasjonen skal jeg få uttrykke vår hjerteligste takk for at vi ble innbudt til å være representert på denne kongressen, og jeg vil personlig også få takke for at jeg fikk komme.

Det er en stor glede for meg å få ta del i kongressen her i dag, og det er virkelig en behagelig oppgave å få seg pålagt, fordi det

allerede i mange år har bestått et så godt og hjertelig forhold mellom deres og vår landsorganisasjon.

Først og fremst vil jeg gjerne få takke den norske fagbevegelsen og hele det norske folket for den generøse hjelpen de ytet Holland etter den fryktelige flomkatastrofen som rammet vårt land i februar i år.

Som dere sannsynligvis kjenner til hadde vårt lands økonomiske situasjon stadig bedret seg i det siste halvåret i 1952, før flomkatastrofen kom. Vi hadde oppnådd likevekt i vår betalingsbalanse, og skjønt det enda fantes noen svake punkter i vår økonomi, var det et faktum at den alminnelige situasjonen var betydelig bedret.

Så kom flodbølgen og all den ødeleggelsen den førte med seg. Men da det er hovedsakelig jordbruksdistriktene i Holland som ble ødelagt, var ikke skaden på vår industri alvorlig, og den industrielle eksporten er ikke berørt.

Men så kom også flommen av internasjonal solidaritet. Fra fagbevegelsen og fra de øvrige lag av befolkningene i en rekke land fikk vi en hjelp som var et slående bevis på deres solidaritet.

Hvor sterk denne solidaritetsfølelsen er blant folket her i Norge, har dere også vist ved den folkeaksjonen dere nå har satt i gang for hjelp til de underutviklede land. Det viser klart at dere ikke oppfatter solidaritet som en tom frase.

Kjære venner, det finnes en viss likhet mellom Norge og Holland. Dere har Andersen — vi har Broekman. Begge våre land er blitt slått av russerne i idretten, men på det politiske og sosial-økonomiske området kommer russerne aldri til å slå oss.

Like før jeg skulle reise hit, leste jeg en bok om landet deres, og så av den at dere overgår oss på to områder. Det første er at landet deres er mye større enn vårt, og det annet er antall skilsmisser. Når det gjelder det første, kan vi aldri nå dere igjen, men hvem vet, når det gjelder det andre området.

Men, fra spøk til alvor, jeg er glad for å være her fordi vi liker dere så godt.

I denne uken skal kongressen deres drøfte spørsmål som er av livsviktig betydning for fagorganisasjonen her i landet, og jeg er forvisset om at kongressen vil drøfte disse sakene alvorlig.

Jeg håper at denne kongressens arbeid vil føre til gode resultater, og bidra til at vi til slutt seirer i kampen for fred, frihet og sosial trygghet.

Richard Müller hilste fra den sveitsiske landsorganisasjon:

Herr dirigent, ærede gjester, kjære kamerater i fagbevegelsen!

På vegne av den sveitsiske landsorganisasjonen takker jeg dere for innbydelsen til å overvære deres kongress. Både min kollega Weckerle, som leder vår presseavdeling, og jeg, påtok oss denne oppgaven med største glede. Vi føler oss mer tilknyttet de nordiske lands fagorganisasjoner enn noe annet lands, selv om vi, på grunn av de store avstander, dessverre ikke kan treffe sammen så ofte som vi gjerne skulle ønske.

Slik som dere her i Norge, så setter også vi i Sveits alle krefter til for å lede fagbevegelsen etter virkelig demokratiske prinsipper og bevare den fri og uavhengig fra enhver innblanding, ikke bare fra arbeidsgivernes, men også fra statens side. Slik som dere forkaster vi enhver form for diktatur, vi kan ikke tenke oss livet uten politisk frihet, uten fri meningsytring, uten religions- og samvittighetsfrihet.

Både Norge og Sveits er små land som ikke har noen imperialistisk målsetting og som gjerne vil holde seg utenfor drakampen mellom stormaktene. Begge land var nøytrale under den første verdenskrig. Mot deres egen vilje ble dere dratt med under den andre verdenskrig. Vi kunne ha blitt rammet av samme skjebne, og på et visst tidspunkt sto hærene også klare til innmarsj i vårt eget land. Vi skal alltid minnes den norske befolknings og den norske arbeiderbevegelsens kamp mot fremmedherredømmet, den skal stå for oss som et lysende eksempel på et besluttomt forsvar av et lite land og på en befolknings tvers igjennom hederlige innstilling overfor fremmede idéer. Vi håper at vårt folk, vår arbeiderklasse vil stå sin prøve som dere, om det skulle bli påkrevd.

Riktignok finnes det en god del skilnad mellom Sveits og Norge. Dere er blant de store sjøfartsnasjoner, vi er en typisk innlandsstat, som siden 1939 har gjort noen beskjedne forsøk på å seile noen fartøyer under sveitsisk flagg. Dere spiser mest fisk, vi må heller regnes til den kjøttetende menneskeart. Norge er et konstitusjonelt monarki, mens vi i over 650 år har vært republikk. Men bortsett fra denne forskjellen, er demokratiet sterkt forankret i begge land, og våre fagorganisasjoner går inn for de samme mål.

Vårt lands økonomiske liv har aldri opplevd så gode tider som siden krigens slutt. Dessverre må en god del av denne konjunkturen tilskrives usikkerheten i verden og de store rustninger, som heller ikke vi kan unngå om vi skal kunne opprettholde vår nøytralitet. For nøytraliteten blir bare anerkjent så lenge vi av egne krefter er i stand til å forsvare oss mot enhver angriper. Vi bruker hvert år over 800 millioner sveitser-frank til forsvarsutgifter, og en

stor del av våre anstrengelser i de senere år gikk ut på å hindre at disse tunge byrder ensidig ble lastet på folkets brede lag. Mang en hard dyst må ennå utkjempes med våre reaksjonære arbeidsgivere, for de har ikke glemt nederlaget i 1947, da det på grunnlag av en folkeavstemning lyktes å få innført alderstrygd og enkepensjon. Nettopp de som ved en eventuell okkupasjon av landet gjennom fiendtlige styrker ville tape mest, verger seg med nebb og klør når de pålegges å betale sin rimelige andel i forsvarsutgiftene. De gjør bitter motstand mot beskatning av store inntekter og formuer. Nettopp nå er vi midt oppe i en stor debatt om landets skattepolitikk. Det rike borgerskapet går mot direkte skatter, de ønsker at statens inntekter bare skulle sikres gjennom indirekte avgifter, omsetningsskatt og tollavgifter. På den måten ville en ikke lenger skattelegge borgerne etter inntekt eller formue, men både fattig og rik måtte betale like mye.

Den sveitsiske landsorganisasjonen går inn for en aktiv prispolitikk for å beskytte arbeidernes reallønninger. Riktignok er det ikke landsorganisasjonen, men våre 15 forbund som hver for seg fører tarifforhandlingene. Landsorganisasjonen ledet kampen for fortsatt priskontroll, og vi vant folkeavstemningen i november i fjor, til tross for seig motstand fra alle de som ikke ønsker noen begrensning av konjunkturgevinstene. Men nå forsøker en å gjøre folkets avgjørelse ugyldig. Landsorganisasjonen har derfor til hensikt å kreve tiltak for å beskytte leieboere og forbrukere, for dermed å få en ny folkeavstemning om disse meget omstridte spørsmål.

I vår kamp for å bedre den arbeidende befolknings kår, for å sikre dem en større og mer rettferdig andel i nasjonalinntekten, og for å få mer innflytelse på statens økonomiske politikk, møter vi store vansker fordi ennå ikke alle arbeidere i Sveits har forstått hvor de hører hjemme. Riktignok har vi notert sterk framgang. Vår landsorganisasjons medlemstall har fra 1939 steget fra 220,000 til 400,000. Men dette tall er ikke meget, når en tar i betraktning at vi har en fastboende befolkning på 4½ million og over en halv million industriarbeidere. Dessuten må en regne med håndverkerne, alle de som står i det offentliges tjeneste, transportarbeidere etc. Også arbeiderbevegelsens politiske innflytelse er for svak. Bare 25 % av parlamentsmedlemmene er arbeiderrepresentanter, og av sju medlemmer i koalisjonsregjeringen har vi bare én mann. Det er nettopp her på dette området at den faglige og politiske arbeiderbevegelse i de nordiske land står som vårt forbilde, og vi håper at også de sveitsiske arbeidere vil

innse betydningen av sine faglige organisasjoner, og at de som fagorganiserte vil vite hvem de skal stemme på ved valgene.

I vårt 1. mai-opprop advarte vi arbeiderne våre mot den voksende motstand fra de reaksjonære krefters side, og vi understreket hvor viktig det var å slutte seg sammen i frie fagorganisasjoner. Bare fagbevegelsen kan trygge arbeidernes kår og jevne veien for videre framskritt.

Vi vet også at den frie fagbevegelsen i alle demokratiske land er den beste garanti for å sikre fred i verden, ikke en fred for enhver pris, men fred med frihet. Fagbevegelsen i et lite land som Norge eller Sveits stilles her overfor store oppgaver. Vi har hatt et godt internasjonalt samarbeid i de senere år, og jeg håper at dette også vil være tilfelle i fremtiden. Med disse ord vil jeg på vegne av sekretariatet i vår Landsorganisasjon og samtlige fagorganiserte i Sveits overbringe de beste ønsker for deres kongress.

Anton Proksch hilste fra den østerrikske Landsorganisasjon med følgende tale:

Kjære norske venner!

Vi i den frie fagbevegelsen i Østerrike måtte allerede helt fra februar 1934 leve i fascismen mørke, og da Østerrike ble overfalt av nazistene i mars 1938, var vi klar over at vi bare var det første offeret for Hitlers vanviddsplaner. Da Hitler gjorde spranget til Norge og undertvang dere med sine fryktelige metoder, da visste vi hva dere ville komme til å lide.

Jeg sier dette fordi man i den frie verden ofte ikke vet hvilken heroisk kamp den frie fagbevegelsen i Østerrike førte mot fascismen, og hvilke uhyre store ofre de brakte i den illegale kampen for friheten.

Med desto større glede har vi i tiden etter krigens slutt sett at de norske arbeiderne har oppnådd en stadig større innflytelse i Stortinget og i Regjeringen.

Vi vet at de økonomiske problemer som dere må løse til beste for det arbeidende folk, er meget vanskelige. I Østerrike kjemper vi på mange områder med de samme problemer som er oppstått etter krigen, men dertil kommer at vårt land er lite og framleis besatt av fire okkupasjonsmakter. Dette er ikke bare til hindring for den politiske utvikling, men hindrer meget mer landets økonomiske framgang.

Likevel tar det østerrikske folk avstand fra ethvert maktvelde, og ved det siste valget, den 22. februar i år, bekjente bare 25 %

av velgerne seg til den sakalte «folkeopposisjonen» — det kamuflerte kommunistiske parti.

Året som gikk, førte med seg en betydelig stigning i arbeidsløsheten i Østerrike. Den er nå kommet opp i ca. 10 % av det samlede antall lønnstakere i næringslivet. Vårt største problem er derfor å skaffe arbeid slik at vi igjen kan nå full sysselsetting.

Den østerrikske landsorganisasjonen med sine 1,318,000 medlemmer omfatter alle grupper av arbeidere og funksjonærer i Østerrike, og har nå med seg omtrent to tredjedeler av samtlige arbeidere og funksjonærer.

De enkelte fraksjoner har naturligvis et visst eget virke, men ved den enhetlige organisasjonsformen har fagbevegelsen oppnådd å øke sin innflytelse i staten og næringslivet i stor grad. Vår skjebne er kamp og atter kamp. Vi kjemper for å oppnå full sysselsetting igjen, vi kjemper for hevet levestandard, vi kjemper for sosial trygghet, og vi kjemper, dessverre hittil uten resultat, for vår statstraktat, for et virkelig fritt Østerrike. Under krigen ble vi av hele verden betegnet som Hitlers første offer, som også skulle bli det første land til å få sin frihet igjen, og i dag, 8 år etter krigens slutt, er vi enda ikke fri. Vi vet at vi i denne kampen for Østerrikes frihet blir støttet av den frie fagbevegelsen i verden, og vi takker også her i dag Den Frie Faglige Internasjonale for dens store og vedvarende hjelp i kampen for vår statlige frihet, som også betyr frihet for økonomien og for det arbeidende folk.

Vi vet at deres problemer riktignok ligger annerledes an, men at de ikke volder mindre vansker for det.

Vi i den østerrikske fagbevegelsen gratulerer dere med de resultater dere hittil har nådd, og ønsker dere lykke til med kongressen, og enda mer med deres framtidige arbeid. Måtte den norske fagbevegelsen fortsatt gå framover til beste for det arbeidende folk i dette vakre landet.

Arthur Deakin, generalsekretær for det britiske Transportarbeiderforbundet og formannen i den britiske Landsorganisasjon hilste kongressen med denne tale:

Dette er første gang jeg har den store ære å være til stede på kongress i Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og overbringe hilsen fra den britiske Landsorganisasjonen.

I en lang rekke år har vi gjennom våre kontakter med den norske fagbevegelsen, med dens ledere og medlemmer, kommet fram til det synspunktet at den britiske og norske fagorganisasjonens utsyn og politikk likner hverandre meget, at de begge er

bygget fast og sterkt opp på frihetens og demokratiets grunnlag, og gir uttrykk for det vesentlige livssynet som er uunnværlig for oss. Hverken fagorganisasjonen hos dere eller hos oss har bruk for den autoritære idéologi. Våre organisasjoner er ikke noe ledd i regjerings-maskineriet, de er utslag av den foreningsfriheten som skal gi en størst mulig tankefrihet innenfor den demokratiske fagbevegelsens ramme.

I Storbritannia, som i Norge, anser vi fagorganisasjonen for å være en uunnværlig del av det industrielle systemet. Vi har kjempet for å ta fullt og helt del i dette ved på en framskrittvennlig måte å møte livets fakta og ivareta våre medlemmers interesse på en fornuftig måte. Det er klart at faglig styrke betyr ansvar, og ikke bare ansvar i ordets snevre betydning. Fagorganisasjonen har ansvaret for å inngå tariffavtaler om lønns- og arbeidsvilkårene for sine medlemmer. Men når vi ser på den moderne stat og ledelsen av industrien som helhet, krever vi også vår del i denne ledelse på felles samarbeidsgrunnlag. Vi vil være med på planlegging av sysselsettingen og plassering av industrien, på heving av produktiviteten og i å opprettholde og bedre effektiviteten i det industrielle maskineriet.

Landsorganisasjonen i Storbritannia vedtok nylig å gå sammen med den britiske arbeidsgiverforeningen og det britiske industriforbundet i et tresidig organ — Det britiske produktivitetsrådet. Dette rådet skal ha som oppgave å formidle utveksling av besøk mellom arbeidere fra fabrikk til fabrikk og fra den ene industri til den andre, slik at de kan få førstehånds kjennskap til de problemer deres industri står overfor, og hvordan en kan møte dem og øke effektiviteten.

Det er særdeles klart i denne tiden, at hvis verden skal gjøre fremskritt og folkene få en bedre levestandard, må produksjonen økes og bygges ut til det høyest mulige nivå; kostnadene må senkes slik at man får overkommelige priser på de produkter som moderne vitenskap og teknisk utvikling framstiller. Som eksempel på hva jeg her tenker på, kan jeg nevne landbruket og alt det som hører inn under det når det gjelder en mer effektiv organisering og høyere produktivitet. De Forente Nasjoners Matvareorganisasjon har ofte gitt uttrykk for engstelse med hensyn til matvareforsyningene til den økende befolkningen i verden. Hvis vi skal møte vår tids krav, må vi produsere mer mat til de som er underernært og ikke har nok å spise. Dette kan en bare gjøre ved å angripe problemet på en planmessig måte og helt nytte ut de

ressurser som moderne vitenskap gir oss. På samme måte må vi behandle helseproblemene til folkene i verden. Folkene må skaffes nok medisin og legemidler og andre av den moderne legevitenenskapens goder. Vi må gjøre alt vi kan for å hjelpe de deler av verden hvor pest og smittsomme sykdommer herjer, og som ikke enda har nådd det samme stadiet i utviklingen som de mer framskredne land.

De oppgaver fagbevegelsen har foran seg, er store. Vi må sette all vår kraft inn for å støtte den politikken Den Frie Faglige Internasjonale følger for «Framskritt, brød og frihet», og bygge ut det samarbeidet som er så nødvendig for internasjonalt framskritt og brorskap.

Til slutt vil jeg gjerne overfor våre kamerater i den norske fagbevegelsen gi uttrykk for hvor stor pris vi setter på de vennskapets og samarbeidets år som vi har hatt sammen. Det er mitt ønske og oppriktige håp at vi skal marsjere framover sammen med samme godvilje for å nå frihetens og demokratiets mål, heve levestandarden til de alminnelige mennesker og bevare kameratskapets sanne ånd.

G. Ventejol, sekretær i den franske landsorganisasjonen, Force Ouvriere, hilste kongressen med denne talen:

Det er bestandig en glede for en fra fagorganisasjonen i Frankrike å treffe sammen med sine venner fra de skandinaviske land. Vi ser med beundring på at dere har klart å nå en slik høy levestandard for arbeiderne og bevare den frihet som dere er så sterkt knyttet til.

Dere har nådd mange og store resultater på det sosiale området, resultater som har gitt de norske arbeiderne og deres familier et menneskeverdig liv, både materielt og åndelig sett. De er blitt fullverdige medlemmer av samfunnet.

Tallet på fullverdige samfunnsborgere i verden er ikke lenger så høyt som før, fordi diktaturene søker å gjøre menneskene til mekaniske roboter som skal tjene deres tyranniske idéologier.

Men derfor er det en tilfredsstillelse å slå fast at de land som har bevart det sanne demokrati, og gjort livet levelig for de små i samfunnet, de har bevist at kampen for sosial rettferd er kampen for friheten.

Dere er et strålende eksempel for de folk som ennå er usikre på hvilken vei de skal følge. Dere har fulgt demokratiets vei, og ved hjelp av denne oppfylt deres store sosiale verk.

Vi har det felles i Norge og Frankrike at vi ønsker friheten og

vil gjøre arbeiderne til lykkelige mennesker som er seg sine plikter såvel som sine rettigheter bevisst.

Våre to land ble en tid pålagt store ofre ved at de begge ble besatt og påført store skader, men sammen bekjempet vi overfallsmakten med samme motstandsånd.

I 1947 besluttet den frie delen av fagorganisasjonen i Frankrike seg for å motsette seg en indre invasjon, som aktet å gjøre Frankrike til et nytt Tsjekkoslovakia.

Jeg tror ikke jeg overdriver når jeg sier at på den tid da den totalitære kommunismen syntes å velte inn over oss, var Frankrike frihetens bolverk i Europa og i verden.

Hvis Force Ouvriere ikke var blitt stiftet i dette kritiske øyeblikk i vår historie, hvem kan da si hvor frihetens angripere ville stanset.

Vi hadde en stor og vanskelig oppgave foran oss. Vi visste helt fra begynnelsen av at veien for vår nye organisasjon ville bli lang å gå. Vi hadde mektige motstandere å bekjempe, arbeidsgiverne på den ene siden og kommunistene på den andre. Vi måtte bygge alt opp helt nedenfra, og fot for fot gjenreise en fri og uavhengig fagbevegelse. Dette langvarige og vanskelige arbeidet fortsetter. Vi har hittil overvunnet viktige etapper som sikkert bringer oss til målet.

Friheten ble reddet. De franske arbeiderne er frie. De har litt etter litt slått inn igjen på den frie fagbevegelsens vei, den som har brakt dem så store resultater, som 40 timers uken, ferie med lønn, og en forsvarlig sosialtrygd.

Denne bevegelsen for sosialt framskritt kommer til å vokse fram til en slik kraft at den skal framtvinge forhold som gjør en hevet levestandard og full sysselsetting mulig.

I det nye Europa som vi drømmer om og som holder på å danne seg, kommer fagbevegelsen til å få et stort ansvar. Det avhenger av den at de økonomiske interessene som splitter nasjonene, ikke igjen må føre til en ny krig. Fagorganisasjonen må sette alt inn for at råvarene blir rettferdig fordelt, at samfunnsgodene kommer alle lag av befolkningen til gode, og ikke bare noen enkelte, og den må gjøre alt for å avverge arbeidsløshet, som er en så stor fare for arbeiderne. I sitt arbeid for å sikre et godt og fritt liv for alle, er fagbevegelsen i dag den virkelige forkjemperen for freden. «En for alle, alle for en», er det motto som kjennetegner samarbeidet mellom folkene.

Det er en glede for oss i fagorganisasjonen å føle at vi er besjelet

av samme ideal, og at vi marsjerer sammen fram mot proletariatets frigjøring.

Det er enkelte som har satt sin tillit til diktaturstatene, hvor mennesket ikke er mer enn et blindt redskap for styremaktene. Vi nordmenn og franskmenn vil opplyse menneskene og gjøre dem sine oppgaver og sitt ansvar bevisst. Det er i dette ansvarets ånd og i fredens vilje at vi kan skape en Internasjonale hvor alt hat og krig er bannlyst, og hvor vi i kameratskapets ånd blir forent på tvers av landegrensene.

En kongress som denne er en betydningsfull begivenhet i fagorganisasjonens arbeid. La meg derfor til slutt få takke for at jeg har fått anledning til å være tilstede her, og samtidig hilser jeg dere fra de franske fagorganiserte arbeidere, med forsikringen om at de står solidarisk med dere i arbeidet for våre felles oppgaver.

Alberto C ajello, Italia, holdt denne hilsningstale:

Herr formann, kjære gjester og norske venner.

Jeg bringer dere en hilsen fra kvinnene og mennene i den italienske fagbevegelsen, arbeidere og funksjonærer som likesom dere kjemper for å forsvare sin frihet i en kapitalistisk verden.

Både arbeiderne i deres og mitt land gjør hver dag en prisverdig innsats for å opprettholde og bevare sin levestandard, og arbeiderne i vårt land har i tillegg til dere en motstander som dere ikke merker så meget til, nemlig kommunistene. Det var for endel år tilbake etter krigens slutt en stor del av våre arbeidere som lot seg villedes til å tro på kommunismens diktaturstyre, men deres rekker blir nå mindre og mindre.

Jeg leste av talen til deres formann, at pengemakten setter mye inn på å knekke fagorganisasjonens stilling hos dere. Vi på vår side i Italia har også sterkt konsentrerte pengeinteresser å kjempe mot, og våre usikre politiske forhold vanskeliggjør situasjonen enda mer. Ved siden av vår kamp mot pengemakten må vi også se opp for forsøk på inngripen i fagorganisasjonens rett fra regjeringens side.

Jeg vil gjerne til slutt etter disse få ord uttale det håp for fagbevegelsen i Norge at den må fortsette framover i sin organisasjonsmessige frammarsj, at deres medlemstall på 522.000 økes ennå mer, og at dere øker deres innflytelse i samfunnet. Og enhet og sluttete rekker er den første betingelse for å nå våre mål som er et bedre liv for våre lønnstakere, både materielt og åndelig sett.

Jeg vil utbringe et leve for Arbeidernes faglige Landsorganisasjon. Leve Norge i et forent og fritt Europa. Leve solidariteten og samholdet blant våre folk!

Konrad Nordahl takket såvel de innenlandske som de utenlandske gjester for de gode ønsker de hadde uttalt. Vi får bare håpe at vi kan leve opp til alt det gode som de har sagt oss.

Fullmaktene.

Formannen i den av sekretariatet nedsatte fullmaktskomité, Alf Andersen, refererte deretter innstillingen fra denne:

Den av sekretariatet i møte den 28. april d. å. oppnevnte fullmaktskomité hadde møte på Landsorganisasjonens kontor mandag den 4. mai 1953, og avgir følgende innstilling:

Fullmaktene til kongressen 1953.

Fullmaktskomitéen har gjennomgått samtlige fullmakter fra de tilsluttede forbund og samorganisasjoner.

Alle fullmakter er bekreftet av forbundenes og samorganisasjonenes ansvarshavende.

Valgene på representanter er foretatt i samsvar med Landsorganisasjonens lover og retningslinjer for valg av representanter til kongressen.

Det er ikke forekommet noen protest mot de foreliggende valg.

Komitéen har fått melding om at innenfor flere forbunds områder er det på valgmøtene operert med spesielle lister med inntalling på valg av representanter som motforslag til vedkommende forbundstyres innstilling.

Fullmaktskomitéen understreker at ifølge Landsorganisasjonens retningslinjer for valg av representanter er det kun forbundsstyret som har innstillingsrett. Dette bør nærmere presiseres av hensyn til framtidige valg.

Alle medlemmer har selvsagt anledning til på møtene å foreslå andre kandidater enn de som er foreslått av vedkommende forbundsstyre, men innstillingsretten tilligger kun forbundsstyret.

Komitéen foreslår at fullmaktene godkjennes.

Oslo, den 4. mai 1953.

Hans Hegg, sign. Josef Larsson, sign. Kåre Hansen, sign.
Kristine Amundsen, sign. Alf Andersen, sign.

Dagsordenen.

Sekretariatet hadde foreslått følgende dagsorden:

1. Kongressens åpning.

2. *Kongressens konstituering.*
  - a) Fullmaktens godkjennelse.
  - b) Vedtakelse av dagsorden og forretningsordenen.
  - c) Valg av 4 ordstyrere og 4 sekretærer.
  - d) Valg av redaksjonskomité og valgkomité.
3. *Beretninger, regnskaper og revisjonsrapporter for årene 1949, 1950, 1951 og 1952.*
4. *Endringer i Landsorganisasjonens vedtekter.*
5. *Organisasjonsspørsmål.*
  - a) Samorganisasjonenes framtidige organisasjonsform.
  - b) Andre organisasjonssaker.
  - c) Forsamlingslokaler.
6. *Tariffspørsmål.*
  - a) Den økonomiske og faglige situasjon.
  - b) Fagorganisasjonens tariffpolitikk.
  - c) Hovedavtalen med Norsk Arbeidsgiverforening.
  - d) Produksjonsutvalgene.
  - e) Avtalen med Den Kooperative Tarifforening.
  - f) Retningslinjer for behandling av interesselvister og rettstvister i arbeiderforetak.
7. *Internasjonale faglige spørsmål.*
8. *Trygging av freden.*
  - a) Fred med frihet.
  - b) Organisasjonen FOLK OG FORSVAR.
9. *Fagorganisasjonen og kooperasjonen.*
10. *Diverse innkomne forslag.*
11. *Valg.*

Innstillingen ble vedtatt enstemmig og uten debatt.

Forretningsordenen.

Følgende forslag til forretningsorden ble enstemmig godkjent:

1. Møtets forhandlinger er offentlige i den utstrekning kongressen ikke vedtar noe annet. Dagsordenens punkt 3, 4 og 6 behandles for lukkede dører. Adgangskort for representanter, innbudte, pressen og tilhørere utstedes av sekretariatet.
2. Til å lede møtet velges 4 ordstyrere. Ordstyrerne ordner innbyrdes møtenes ledelse. Til å føre protokollen velges 4 sekretærer.
3. Møtene holdes fra kl. 9.30 til kl. 13 og fra kl. 15 til kl. 18.00.
4. Ingen har rett til å få ordet mer enn 2 ganger i samme sak. Med unntak for innledningsforedrag begrenses taletiden til 10 min. første og 5 min. annen gang. Ordstyreren har for øvrig, når han finner det påkrevd, rett

til å stille forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere. Til forretningsordenen gis ingen ordet mer enn 1 gang og høyst 1 minutt til hver sak.

Talerne skal tale fra den bestemte plass i salen.

5. Forslag må leveres skriftlig til ordstyreren, undertegnet med vedkommendes navn og navnet på den organisasjon han representerer. *Innsendte forslag som ikke opptas av noen representant bortfaller. Likeledes bortfaller forslag som opptas, men som på forespørsel fra ordstyreren ikke får noen støtte fra andre organisasjoners representanter.*

Intet nytt forslag kan opptas etter at det er besluttet satt strek med de inntegnede talere. Forslag som ingen forbindelse har med de på dagsordenen oppførte saker, kan ikke behandles.

6. Alle saker avgjøres med alminnelig flertall. I tvilstilfelle, eller når 30 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navneopprop.
7. I protokollen innføres kun forslag, avstemninger og vedtak.
8. Protokollen leses opp ved hvert møtes begynnelse og for siste møte ved dets avslutning.

Møtets funksjonærer.

Det forelå følgende innstilling fra sekretariatet på møtets funksjonærer:

Dirigenter:

1. Torbjørn Henriksen, Oslo, Norsk Kommuneforbund. (Han får i oppdrag å fordele arbeidet blant dirigentene).
2. John Wivegh, Oslo, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.
3. Bernhard Berntsen, Bergen, Samorganisasjonene.
4. Johan Støa, Verdal, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund.

Sekretærer:

1. Alf Olsen, Tromsø, Samorganisasjonene. (Han får i oppdrag å fordele arbeidet blant sekretærene).
2. Bjarne Dahlberg, Oslo, Norsk Baker- og Konditorforbund.
3. Gunvor Wærness, Oslo, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund.
4. Edvard Simonsen, Hammerfest, Samorganisasjonene.

Valgkomité:

1. Josef Larsson, Oslo, forinann, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.
2. Edvard Laxå, Sulitjelma, Norsk Arbeidsmannsforbund.
3. Arthur Karlsen, Oslo, Norsk Kommuneforbund.
4. Terje Rislå, Kristiansand S., Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.

5. Emil Edvardsen, Oslo, Norsk Jernbaneforbund.
6. Otto Johansen, Sarpsborg, Norsk Papirindustriarbeiderforbund.
7. Johan Moksnes, Oslo, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund.
8. Hjalmar Romslo, Y. Arna, Samorganisasjonene — Norsk Tekstilarbeiderforbund.
9. Ingeborg Olsen, Oslo, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.
10. Olav Aadnesen, Stavanger, Samorganisasjonene — Postfolkenes Fellesforbund.
11. Erling Frogner, Oslo, Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund.
12. Joachim Dahl, Bergen, Norsk Sjømannsforbund.
13. Fritz W. Hannestad, Oslo, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer.
14. Einar Lønvik, Trondheim, Norsk Centralforening for Boktrykkere.
15. Bergljot Mollestad, Drammen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund.

Redaksjonskomité:

1. P. Mentsen, Oslo, A.F.L.s administrasjon.
2. Elias Volan, Oslo. Sekretariatet.
3. Karsten Torkildsen, Oslo, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.
4. Eivind Nielsen, Oslo, Norsk Litografisk og Kjemigrafisk Forbund.
5. Anton Andresen, Oslo, Norsk Skotøyarbeiderforbund.
6. Johan Karlsen, Trondheim, Statstjenestemannskartellet.
7. Karen Marie Hansen, Oslo, Norsk Kommuneforbund.

Dirigentene og sekretærene ble valt enstemmig etter innstillingen.

Valgkomitéen.

Sigurd Evang, Oppland faglige Samorganisasjon, foreslo Anton Andreassen, Lillehammer, som medlem av valgkomitéen. Sekretariatet har ikke funnet plass for noen representant fra distriktene mellom Oslo og Trondheim. Det er også bare foreslått to representanter fra samorganisasjonene. Vi burde hatt fire representanter. Jeg vil derfor foreslå at Andreassen blir valt på bekostning av en Oslo-representant, og jeg tar da Arthur Karlsen.

Konrad Nordahl: Sekretariatet har i sin innstilling på valgkomité forsøkt å ta hensyn til de forskjellige forbund. Når distriktene ikke er bedre tilgodesett, er ikke dette ment som noen forfordeling.

Ved voteringen ble det først stemt over innstillingen med unntak av Arthur Karlsen. Denne ble enstemmig godkjent. Ved alternativ votering ble Arthur Karlsen valt med stort flertall.

Redaksjonskomitéen.

Salve Salvesen, Sørlandets faglige Samorganisasjon: En av de store sakene som skal behandles her på kongressen er omleggingen av samorganisasjonene. Hvis det ikke skal nedsettes en spesiell komité til behandling av de forslag som kommer fram under debatten, synes jeg det ville være naturlig at det kom med en representant i redaksjonskomitéen for det andre synet enn det som organisasjonskomitéen gir uttrykk for. På den måten kunne det kanskje være mulig å oppnå en kompromissløsning. Jeg vil derfor foreslå at redaksjonskomitéen utvides med ett medlem, og som det 8. medlem vil jeg foreslå Arthur J. Olsen fra Vestfold faglige Samorganisasjon.

Konrad Nordahl: Jeg tror ikke sekretariatet har noe mot at redaksjonskomitéen utvides med ett medlem, og at Arthur J. Olsen går inn som det 8. medlem.

Ved voteringen ble innstillingen godkjent og slik at Arthur Olsen også kom med i redaksjonskomitéen.

Beretninger, regnskaper og revisjonsrapporter for 1949, 1950, 1951 og 1952.

Dirigenten gjorde oppmerksom på at han som vanlig bare refererte hovedtitlene, og hvis ingen forlangte ordet, var disse å anse som foreløpig godkjent.

Ingen hadde noe å innvende mot denne behandlingsmåten.

Beretningen for 1949

ble godkjent enstemmig og uten debatt.

Beretningen for 1950.

Bjørn Nilsen, Handel og Kontor, Oslo, ville gjerne gjøre oppmerksom på at Handel og Kontor var samstemmig mot den hovedavtale som LO hadde med Den Kooperative Tarifforening. Den revisjon av avtalen som fant sted i henhold til forrige fagkongress' vedtak er ikke tilfredsstillende, og de endringer som er foretatt er ikke i samsvar med kongressens vedtak. Da revisjonen hadde funnet sted, forsøkte vårt forbund å få kontakt med sekretariatet, men det var ikke mulig. Vi har derfor måttet godta hovedavtalen og dermed alle de vanskeligheter som den har medført.

Dirigenten (avbryter taleren): Vi kommer tilbake til denne saken senere på dagsordenen, slik at det ikke skulle være nødvendig å komme inn på realiteten nå.

Bjørn Nilsen (fortsetter): Men her gjelder det jo beretningen om hvorvidt vi skal godta det som er gjort.

Dirigenten: Beretningen slik den er formet er vel korrekt nok.

Bjørn Nilsen: Jeg fastholder at vi her skal ta stilling til hva som er foretatt av sekretariatet og representantskapet etter kongressen. Kongressen vedtok at det skulle gjøres redaksjonelle endringer i hovedavtalen, men de endringer som ble foretatt er av rent prinsipiell karakter.

Ingen andre punkter i beretningen var gjenstand for debatt, og de ble tatt opp til endelig votering. Beretningen ble godtatt mot 12 stemmer.

Beretningen for 1951

ble godkjent enstemmig og uten debatt.

Beretningen for 1952.

Under punktet «Faglige ungdomsutvalg» ba Aage Pedersen, Oslo faglige Samorganisasjon, om ordet og pekte på at det faglige ungdomsutvalg ikke hadde utrettet særlig mye. Taleren hadde sittet som formann i det faglige ungdomsutvalg i Oslo, men det var svært lite med retningslinjer en fikk fra LO's Faglige Ungdomsutvalg. Vi har imidlertid holdt en del møter; men det har vært vanskelig å få tak i ungdommen. Rekrutteringsspørsmålet innenfor fagorganisasjonen er i det hele tatt et vanskelig problem. Derfor bør kongressen gi Ungdomsutvalget et lite puff, slik at arbeidet kommer inn i et bedre spor. Dette er ikke ment som noen kritikk, men kongressen bør være oppmerksom på forholdet.

Konrad Nordahl: Anders Mørk som er formann i dette utvalget er ikke tilstede akkurat nå, men jeg tror ikke han kunne ha svart noe annet enn det jeg kan gjøre, nemlig at stillingen i dag er slik at vi har vondt for å få tak i ungdommen. Det er de samme erfaringer som AUF gjør. Ungdommen er så opptatt med alt som samfunnet ellers kan by på, og det er derfor svært vanskelig å aktivisere dem. Ungdomsutvalget har ikke kunnet finne fram til metoder som vi kunne få tak i ungdommen med. Hvis det er noen i salen som kan gi oss tips, så er vi veldig takknemlig for det.

Leif Andresen, Norsk Kommuneforbund, Oslo, var enig i at det var vanskelig å få tak i ungdommen. Vi for vår del har imid-

lertid funnet fram til en metode som ser ut til å være effektiv. På hvert foreningsmøte kjører vi to-tre filmer, og dette er noe som ungdommen setter pris på.

Beretningen for øvrig var ikke gjenstand for debatt og ble ved voteringen enstemmig godkjent.

Regnskapene for 1949, 50, 51 og 52.

Jens Dahl, Norsk Toltjenestemannsforbund, Oslo, syntes det var vanskelig for representantene å gå gjennom regnskapene når man fikk dem utdelt umiddelbart før behandlingen, slik som tilfellet var her. Taleren ville henstille til LO's administrasjon for framtiden å finne fram til en måte som gjorde det mulig for representantene å studere regnskapene på forhånd.

Dirigenten: Det er jo anledning til å stille alle spørsmål her på kongressen, og gjennomgåelsen blir punktvis.

Hovedkasserer Hans Hegg, opplyste om at det har vært praktisert slik når det gjelder regnskapene ved de siste kongresser.

Regnskapet for 1949.

Halfdan Wigaard, Norsk Centralforening for Boktrykkere, Oslo, ville henstille til LO's ledelse at de solgte de aksjer som LO har i billedbladet «Aktuell». Nå var forholdet at denne bedriften under henvisning til at fagorganisasjonen var medeier i bladet, presset arbeiderne slik at arbeidervernlovgivningen ble satt ut av kraft.

Konrad Nordahl: Det er måte på hva som kan bringes fram også i denne salen! «Aktuell» er et av de foretagender som gir overskudd. Her har LO anbrakt penger som faktisk blir forrentet, og så skal vi selge sånne gode papirer. Det er forresten første gang vi hører at denne arbeidsgiveren er så forferdelig. Jeg synes saken burde vært reist på et tidligere tidspunkt. Jeg sitter i dette styret, og formannen i Wigaards forbund er medlem av Sekretariatet.

Halfdan Wigaard: Jeg ville bare gjøre Nordahl oppmerksom på dette forholdet.

Dirigenten: Da må Wigaard gjøre henvendelse gjennom sitt forbundsstyre, slik vi er vant til det i fagorganisasjonen. Vi kan da ikke komme fram på kongressen med saker som vi overhodet ikke har hørt om før. Så pass mye vett må vel også Wigaard ha.

Regnskapet for 1950.

Arne Madsen, Jern og Met., Skien, pekte på at tilskuddet til Telemark faglige Samorganisasjon var blitt redusert av sekretariatet.

Dette hadde resultert i at da sekretæren gikk av på grunn av oppnådd aldersgrense måtte mannskapet ved kontoret reduseres fra 3 til 2 mann. Dette ble gjort uten at Samorganisasjonen ble tatt med på råd. Er dette en begynnelse på det som vi senere skal behandle når det gjelder omleggingen av Samorganisasjonene?

Regnskapene for 1951 og 52

ble referert uten merknader.

Revisjonssjef Torjus Graver refererte deretter en samlet revisjonsinnberetning for samtlige regnskaper i kongressperioden. Denne konkluderte med at regnskapene ble innstilt til godkjenning.

Ragnvald Andersen, Jern og Met., Bergen, syntes at pro-senten for frikontingentmedlemmer var uforholdsmessig stor. Hva er årsaken til dette? Skyldes det kanskje de langvarige militærøvelser?

Torjus Graver: Vi arbeider til stadighet med å ta opp statistikker om frikontingenten. Det er ikke så godt å si hvilke årsaker som virker inn her. Det har foregått noen stigning på grunn av militærøvelsenes lengde, men selv om vi tar denne stigning i betraktning er det ca. 10 % av frikontingenten som vi ikke kan finne årsaken til. Det er nok noen ledighet i enkelte forbund, men pro-senten er bemerkelsesverdig stor. Det må være noe galt med innkrevningssystemene. Det viste seg at da Kjemisk forbund innførte hullkortsystemet, falt frikontingentpro-senten betraktelig, og dette var et forbund som fra før av sto meget godt. Det ser ut til at det lønner seg å investere penger i et slikt kontingentsystem.

Samtlige regnskaper ble tatt opp til votering og enstemmig godkjent.

Endringer i Landsorganisasjonens vedtekter.

Dirigenten opplyste at dirigentene var blitt enige om en slik framgangsmåte: Formålsparagrafen vil først bli tatt opp til behandling. Her vil Konrad Nordahl redegjøre. Paragraf 15 vil bli tatt opp i forbindelse med dagsordenens punkt 6, og før vi går på de øvrige paragrafer som det er foreslått endringer i, vil vi behandle paragraf 17 om kontingenten. Vi må nemlig ha fastslått hva vi har å rutte med før vi kan gjøre vedtak om den almindelige virksomhet.

Dirigentenens framgangsmåte under behandlingen ble enstemmig godkjent.

Formålsparagrafen.

Det var innkommet følgende forslag til endringer fra forbundene:

NORSK ARBEIDSMANNSFORBUND

Malmö Gruvearbeiderforening foreslår:

Foreningen motiverer sitt forslag til forandringer i etterfølgende paragrafer med at bestemmelsesretten føres tilbake til medlemmene, og at man på den måten nærmer seg demokratiet betraktelig.

Punkt 3 a. Forslag om å stryke ordene: «*hvor dette kan bidra til å fremme produksjonen*».

Forbundets standpunkt:

Kan ikke anbefales vedtatt.

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Avd. 20 — Bærum Bygningsarbeiderforening foreslår:

§ 1, punkt 2 endres til:

«A. å arbeide for å sikre lønnsstakerne kontroll og innflytelse i næringslivet.

B. for sosialisering av produksjonen og omsetningen.

C. for en utvikling som tar sikte på å gjennomføre den sosialistiske samfunnsordning.»

Punktene 3 og 4 utgår.

Motivering:

Formålsparagrafen må få igjen sitt tidligere innhold som er i overensstemmelse med arbeiderklassens fremtidsperspektiver.

Avd. 289 — Stavanger Stein-, Jord- og Sementarbeiderforening foreslår:

§ 1, punkt 2 endres til å lyde:

«A arbeide for å sikre friheten, freden og rettssikkerheten og bygge ut den demokratiske styreform slik den har utviklet seg i Norge.»

Avd. 316 — Stein-, Jord- og Sementarbeidernes Forening, Bergen, foreslår:

§ 1, punkt 2 foreslås endret til:

«Å arbeide for å ivareta lønsmottakernes rettssikkerhet og frihet, bekjempe lovforslag som begrenser arbeiderklassens organiserte handlefrihet, og arbeide for at slike lover avskaffes.»

§ 1, punkt 3 foreslåes endret til:

«å arbeide for å gjennomføre en sosialistisk samfunnsordning ved bl. a.:
A. å motarbeide samfunnssystem som opprettholder og beskytter utbytting av arbeidskraften.

B. ved opplysningsarbeid og på annen måte dyktiggjøre medlemmene til å føre klassekamp.

C. å arbeide for at bedrifter og virksomheter blir overført til samfunnseie i de tilfelle dette kan sikre og fremme lønsmottakernes kår.»

§ 1, punkt 4 foreslåes endret til:

«Å sikre lønsmottakerne en reell innflytelse i næringslivet og bestemelsesrett over bedriftene.»

§ 1, punkt 5 foreslåes gitt følgende tilføyelse:

«— i forhold til og overfor det kapitalistiske samfunnssystem —.»

§ 1, punkt 9 a, foreslåes endret til:

«Å arbeide for internasjonal faglig enhet ved å bidra til å samle hele verdens arbeidere i en faglig internasjonal organisasjon.»

§ 1, punkt 9 b.

«Ved økonomisk og moralsk støtte mellom Landsorganisasjonen og fagforbundene og med andre lands fagorganisasjoner bidra til at lønsmottakernes behovskrav gjennomføres.»

Forbundsstyrets innstilling:

Ad forslag fra avd. 20 — Bærum:

Forslaget ansees dekket ved någjeldende formålsparagraf.

Ad forslag fra avd. 289 — Stavanger:

En anser det som en selvfølge at Landsorganisasjonen innenfor den naturlige samfunnsmessige ramme også beskjeftiger seg med fredsproblemene. Spørsmålet om frihet og fred er imidlertid så sammenvevet at det skulle være unødvendig med tekstendring i formålsparagrafen, for at Landsorganisasjonen skulle ha adgang til å behandle spørsmål som har relasjon til fredssaken.

Ad forslag fra avd. 316 — Bergen:

Bortsett fra forslaget til endring i vedtektenes § 1, punkt 5, anser en avdelingens forslag for å være dekket ved den någjeldende formålsparagraf.

Vedr. forslaget om tilføyelse til punkt 5, oppfatter en dette slik at fagorganisasjonen ikke skulle ha til oppgave å arbeide for sikring av en fri og uavhengig status under ethvert samfunnssystem, men kun under det kapitalistiske, noe som i dag er bestemt i formålsparagrafen.

En må ta avstand fra forslaget, idet det må være en selvfølge at fagorganisasjonen arbeider for en fri og uavhengig stilling under ethvert samfunnssystem.

NORSK CENTRALFORENING FOR BOKTRYKKERE

Oslo typografiske forening foreslår:

Punkt 2:

«A arbeide for å ivareta lønsmottakernes rettssikkerhet og frihet, kjempe mot lovforslag som begrenser arbeiderklassens organiserte handlefrihet, og for så vidt det eksisterer, kreve og arbeide for at slike lover avskaffes.»

Punkt 3:

«A arbeide for å gjennomføre en sosialistisk samfunnsordning ved bl. a.:

- a) å motarbeide ethvert samfunnssystem som opprettholder og beskytter utbytting av arbeidskraften,
- b) ved opplysningsarbeid og på annen måte dyktiggjøre medlemmene til å føre klassekamp,
- c) å arbeide for at bedrifter og virksomheter blir overført til samfunnseie.»

Norsk Centralforening for Boktrykkes hovedstyre gir sin tilslutning til forslaget.

NORSK ELEKTRIKER- OG KRAFTSTASJONSFORBUND

Avd. 74, Kragerø, foreslår:

Vedrørende punkt 2, sålydende:

«Arbeide for å ivareta lønsmottakernes rettssikkerhet og frihet, kjempe mot loven som begrenser organisertes handlefrihet, og for så vidt det eksisterer, kreve og arbeide for at slike lover oppheves.»

Forbundsstyret tiltrer forslaget fra avdeling 74.

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

Forslag fra dette forbunds avdelinger:

Pkt. 2.

Avd. 2, Oslo, foreslår dette punkt endret slik:

«A arbeide for å sikre friheten og rettssikkerheten og legge grunnlaget for en sosialistisk styreform i Norge.»

Motivering:

Det har alltid vært L.O.s formål å arbeide for en sosialistisk samfunnsordning, og det bør derfor også komme klart fram i L.O.s formål. Forannevnte formål kan ikke dekkes med å ombytte med ordet demokrati.

Avd. 41, Fredrikstad, foreslår:

«Å føre et målbevisst arbeid for fredssaken og for å sikre friheten, rettsikkerheten og det nasjonale sjølstende.»

Motivering: Ingen.

Avd. 13, Fredrikstad foreslår:

Punkt 2 lyder:

«Å arbeide for å sikre friheten, rettssikkerheten og å bygge videre ut den demokratiske styreform slik den har utviklet seg i Norge.»

Avdelingen foreslår at dette punkt utgår og erstattes med:

«Å arbeide for å ivareta lønsmottakernes rettsikkerhet og frihet, bekjempe lovforslag som begrenser arbeiderklassens organiserte handlefrihet, og for så vidt det eksisterer, kreve og arbeide for at slike lover avskaffes.»

Motivering: På kongressen.

Avd. 34, Sandefjord, foreslår:

Punkt 2 lyder:

«Å arbeide for å sikre friheten, rettssikkerheten og bygge ut den demokratiske styreform slik den har utviklet seg i Norge.»

Avdelingen foreslår følgende tilføyelse:

«Å bekjempe lovforslag som vil medføre til at medlemmene får sin medbestemmelsesrett forringet.»

Motivering: Ingen.

Pkt. 3.

Avd. 1, Oslo, (klubb Skabo), foreslår dette punkt endret slik:

«Å arbeide for gjennomføring av det sosialistiske samfunnssystem ved bl. a.:

- a) At bedrifter og virksomheter blir overført til samfunnsseie, hvor dette kan bidra til å fremme produksjonen, bedre lønsmottakernes kår og den alminnelige velstand i samfunnet og motarbeide det kapitalistiske samfunnssystem som opprettholder og beskytter utbytting av arbeiderklassen.
- b) Ved opplysningsarbeid og på annen måte dyktiggjøre medlemmene til å føre klassekamp.
- c) Å sikre lønsmottakerne en tilfredsstillende innflytelse i næringslivet.»

Motivering: Ingen.

Avd. 3, Oslo, (klubb Skabo), foreslår nøyaktig det samme som avdeling 1, Oslo. (Se ovenfor.)

Motivering: Ingen.

Avd. 41, Fredrikstad, foreslår følgende endring:

«Å arbeide for gjennomføringen av det sosialistiske samfunn ved bl. a.:

- a) At bedrifter, bank- og forsikringsvesen og de dertil skikkede naturrikdommer overføres i samfunnseie.
  - b) Arbeidernes bestemmelsesrett i produksjon og omsetning lovfestes.»
- Motivering: Ingen.

Avd. 13, Fredrikstad, foreslår:

Punkt 3 lyder:

«A arbeide for gjennomføring av økonomisk demokrati ved bl. a.:

- a) At bedrifter og virksomheter blir overført til samfunnseie hvor dette kan bidra til å fremme produksjonen, bedre lønsmottakernes kår og den alminnelige velstand i samfunnet.
  - b) Å sikre lønsmottakerne en tilfredsstillende innflytelse i næringslivet.»
- Avdelingen foreslår at ovenstående utgår og erstattes med:
- «A arbeide for å gjennomføre en sosialistisk samfunnsordning ved bl. a.:
- a) Å motarbeide det nåværende samfunnssystem som opprettholder og beskytter utbytting av arbeidskraften.
  - b) Ved opplysningsarbeid og på annen måte dyktiggjøre medlemmene til å føre klassekamp.
  - c) Å arbeide for at bedrifter og virksomheter blir overført til samfunnseie, hvor dette kan sikre og fremme lønsmottakernes kår.»

Motivering: På kongressen.

Avd. 2, Oslo, foreslår pkt. 3 endret til:

«A arbeide for å gi arbeiderne andel i utbyttet og ledelse av de forskjellige arbeidsplasser.»

Samme avdeling foreslår pkt. 3 b, endret slik:

«I samarbeid med den politiske arbeiderbevegelse å virke for sosialisering av produksjon og omsetning.»

Motivering:

Det har alltid vært L.O.s formål å arbeide for en sosialistisk samfunnsordning, og det bør derfor også komme klart fram i L.O.'s formål. Forannevnte formål kan ikke dekkes med å ombytte med ordet demokrati.

Pkt. 4.

Avd. 2, Oslo, foreslår dette punkt endret til:

«A arbeide for å skape større velstand og en rettfærdigere fordeling av samfunnsgodene for det arbeidende folk.»

Motivering:

Det har alltid vært L.O.s formål å arbeide for en sosialistisk sam-

funnsordning, og det bør derfor også komme klart fram i L.O.s formål. Forannevnte formål kan ikke dekkes med å ombytte med ordet demokrati.

Avd. 41, Fredrikstad, foreslår:

«Å arbeide for at fagorganisasjonen alltid er fri og uavhengig, og hvor det enkelte medlems bestemmelsesrett er ukrenkelig.»

Motivering: Ingen.

Avd. 13, Fredrikstad, foreslår:

Punkt 4 lyder:

«Å arbeide for en samfunnsutvikling som tar sikte på å skape større velstand og en rettferdig fordeling av samfunnsgodene.»

Avdelingen foreslår at dette utgår og erstattes med:

«Å sikre lønsmottakerne en reell innflytelse i næringslivet og bestemmelsesrett i bedriftene.»

Motivering: På kongressen.

Pkt. 5.

Avd. 13, Fredrikstad, foreslår:

Punkt 5 lyder:

«Å arbeide for at fagorganisasjonen alltid er fri og uavhengig.»

Avdelingen foreslår at det til dette punkt tilføyes følgende:

«I forholdet til og overfor det kapitalistiske samfunnssystem.»

Motivering: På kongressen.

Pkt. 7.

Avd. 41, Fredrikstad, foreslår følgende tekst:

«Arbeiderklassens rett til tidsmessige forsamlingslokaler lovfestes og bekostes av samfunnet.»

Motivering: Ingen.

Pkt. 9.

Avd. 13, Fredrikstad, foreslår:

Punkt 9 lyder:

«Å holde ved lag og utvikle det internasjonale samarbeid og arbeide for gjensidig økonomisk støtte mellom Landsorganisasjonen, forbundene og andre lands faglige organisasjoner.»

Avdelingen foreslår: Dette utgår og erstattes med:

«a) Å arbeide for internasjonal faglig enhet ved å bidra til å samle hele verdens arbeidere (lønsmottakere) i en faglig internasjonal organisasjon.»

- b) A utvikle det internasjonale faglige samarbeid, ved i første rekke å utvide dette overfor de sosialistiske og folkedemokratiske land.
- c) Ved økonomisk og moralsk støtte mellom Landsorganisasjonen og fagforbundene og med andre lands faglige organisasjoner, bidra til at lønsmottakernes krav kan gjennomføres tilfredsstillende.»

Motivering: På kongressen.

Pkt. 10.

Avd. 41 foreslår:

«Solidaritet med kolonifolkets frigjøringskamp.»

Motivering: Ingen.

Anmerkning.

Avd. 41, Fredrikstad, foreslår dessuten følgende:

«Formålsparagrafens punkter nr. 1, 5, 6, 8 og 9 opprettholdes.»

Hovedstyrets uttalelse:

De foranstående forslag til endringer i L.O.s vedtekter i § 1 finner hovedstyret i alt vesentlig dekket av de nåværende bestemmelser ved den utforming § 1 nå har.

Dette gjelder også forslaget fra avdeling 41 vedrørende bank- og forsikringsvesen.

For at dette skal komme tydeligere fram, vil hovedstyret anbefale at § 1, punkt 3, a, første linje, tilføyes etter ordet — virksomheter — «herunder bank- og forsikringsvesen.»

NORSK JERNBANEFORBUND

Vestbanenes Verkstedarbeiderforening, Drammen, foreslår:

«Punkt 2.

A arbeide for å ivareta lønsmottakernes rettssikkerhet og frihet og bekjempe lovforslag som begrenser arbeiderklassens organiserte handlefrihet.

Punkt 3 a.

Å motarbeide utbytting av arbeidskraften. Aktivt virke for sosialisering av produksjon og omsetning hvor dette kan sikre og fremme lønnsstakernes kår og den alminnelige velstand. Ved opplysningsarbeid og på annen måte dyktiggjøre medlemmene for denne oppgave.

Punkt 4.

A arbeide for en rettferdig fordeling av samfunnsgodene, sikre lønnsstakerne en reell innflytelse i næringslivet og bestemmelsesrett i bedriftene.»

Forbundsstyret besluttet ved behandlingen av forslaget i sitt møte 1. ds. ikke å anbefale forslaget overfor Landsorganisasjonen.

NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND

Pkt. 1.

Avd. 44, Tyssedal, foreslår følgende:

«Den har til formål å arbeide for at de tilsluttede forbund blir ledet etter felles faglige retningslinjer for ved gjensidig solidarisk samvirke å skape enhet og kraft i arbeidet for å fremme lønnstakernes faglige, økonomiske, sosiale og kulturelle interesser.»

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret finner ingen grunn til å tiltre foreningens forslag, da det mener at de nåværende bestemmelser fullt ut dekker det foreningen mener.

Pkt. 2.

Avd. 29, Moss, foreslår følgende:

«— å arbeide for å ivareta lønnsinntakernes sikkerhet og frihet, bekjempe lovforslag som begrenser arbeiderklassens organiserte handlefrihet, og for så vidt det eksisterer, arbeide for at slike lover avskaffes.»

Avd. 44, Tyssedal, foreslår følgende:

- «a) å arbeide for frihet, rettssikkerhet og å bygge ut den demokratiske styreform, slik at den fører fram til sosialistisk samfunnsordning i Norge.
b) å sikre lønnstakernes interesser ved å få opphevd lønnsnemndsloven og tukthusloven (§ 40), og at de sikres bestemmende innflytelse i næringslivet.»

Avd. 112, Vallø, foreslår følgende:

«— å arbeide for fred og sikre friheten, rettssikkerheten og å bygge videre ut en demokratisk styreform.»

Motivering:

Spørsmålet om fred er et så viktig spørsmål for de fagorganiserte arbeidere at vi mener det bør komme tydelig fram i vedtektene.

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret finner ingen grunn til å tiltre foreningens forslag, da det mener at de nåværende bestemmelser fullt ut dekker det foreningene mener.

Pkt. 3.

Avd. 29, Moss, foreslår følgende:

«— å arbeide for å gjennomføre en sosialistisk samfunnsordning ved blant annet:

- a) å motarbeide den nåværende samfunnsordning som opprettholder og beskytter utbytting av arbeidskraften.

- b) ved opplysningsarbeid og på annen måte dyktiggjøre medlemmer til å føre klassekamp.
- c) å arbeide for å føre bedrifter og virksomheter over til samfunnseie, hvor dette kan sikre lønnstakernes kår.»

Avd. 44, Tyssedal, foreslår følgende:

«— å arbeide for at landets bankvesen, forsikringsselskaper, skogbruk, bergverksdrift, elektrisitetsverker, vannfallsrettigheter, land-, sjø- og lufttransport og viktige bedrifter i produksjonen overføres til samfunnseie, for derigjennom å fremme produksjonen, bedre lønnstakernes kår og den alminnelige velstand i samfunnet.»

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret finner ingen grunn til å tiltre foreningens forslag, da det mener at de nåværende bestemmelser fullt ut dekker det foreningene mener.

Pkt. 4.

Avd. 29, Moss, foreslår:

«— å sikre lønsmottakerne en reell innflytelse i næringslivet og bestemmelsesrett i bedriftene.»

Avd. 44, Tyssedal, foreslår:

«— å arbeide for, gjennom samfunnsutviklingen, å skape velstand og en rettferdig fordeling av samfunnsgodene.»

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret finner ingen grunn til å tiltre foreningenes forslag, da det mener at de nåværende bestemmelser fullt ut dekker det foreningene mener.

Pkt. 5.

Avd. 29, Moss, foreslår:

«— å arbeide for at fagorganisasjonen alltid er fri og uavhengig i forholdet til, og overfor, det kapitalistiske samfunnsystem.»

Forbundsstyrets innstilling:

Da forbundsstyret er av den oppfatning at forslaget karakteriserer seg selv, finner vi det unødvendig å ta standpunkt til det.

Pkt. 9.

Avd. 29, Moss, foreslår:

- «a) å arbeide for en internasjonal faglig enhet ved å bidra til å samle alle verdens arbeidere i en faglig internasjonal organisasjon.
- b) å utvikle det internasjonale faglige samarbeidet ved i første rekke å utvide dette overfor de sosialistiske og demokratiske land.

c) ved økonomisk og moralsk støtte mellom L.O. og fagforbundene og med andre lands faglige landsorganisasjoner bidra til at lønnstakernes krav kan gjennomføres tilfredsstillende.»

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret finner ingen grunn til å tiltre foreningens forslag, da det mener at de nåværende bestemmelser fullt ut dekker det foreningen mener.

NORSK KOMMUNEFORBUND

Oslo Sporveisarbeideres Forening foreslår.

Punkt 2 sløyfes.

Ny redigering:

«Arbeidet for å sikre friheten, rettssikkerheten og legge grunnlaget for en sosialistisk styreform i Norge.»

Elektrisitetsverkets Arbeiderforening, Oslo, foreslår:

«Den tidligere opphevede sosialistiske formålsparagraf gjeninnføres i sin helhet.»

Motivering:

Ved å fjerne det sosialistiske innhold i formålsparagrafen rev kongressen i 1949 vekk det som helt fra begynnelsen av har vært det ideologiske grunnlag for arbeiderbevegelsens kamp for bedre levevilkår og for et bedre samfunn.

Det er erstattet med noen punkter av mer eller mindre svevende innhold som ikke kan være egnet til å danne grunnlaget for L.O.s virksomhet, og slett ikke er egnet til å erstatte arbeiderbevegelsens sosialistiske ideologi.

Forretningsutvalgets innstilling:

Forslaget oversendes sekretariatet.

NORSK PAPIRINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Avd. 2, Torp Fagforening og

Avd. 67, Hurum Cellulosearbeiderforening, foreslår at nåværende pkt. 2 utgår og erstattes med nytt punkt 2, sålydende:

«Å arbeide for å ivareta lønnsinntakernes rettssikkerhet og frihet, bekjempe lovforslag som begrenser arbeiderklassens organiserte handlefrihet og, for så vidt det eksisterer, kreve å arbeide for at slike lover avskaffes.»

Nåværende punkt 3 i samme paragraf utgår, og erstattes med:

«Å arbeide for å gjennomføre en sosialistisk samfunnsordning ved bl. a.:

- a) Å motarbeide det nåværende samfunnssystem som opprettholder og beskytter utbytting av arbeidskraften.
- b) Ved opplysningsarbeid og på annen måte dyktiggjøre arbeiderne til å føre klassekamp.

c) Å arbeide for at bedrifter og virksomheter overføres til samfunnseie hvor dette kan sikre og fremme lønsmottakernes kår.»

Nåværende punkt 4 i samme paragraf utgår, og erstattes med:

«Å sikre lønsmottakerne en reell innflytelse i næringslivet og bestemmesrett i bedriftene.»

Nåværende punkt 5 tilføyes:

«... i forholdet til og overfor det kapitalistiske samfunnssystem.» Nåværende punkt 9 utgår, og erstattes med:

- «a) Å arbeide for internasjonal faglig enhet ved å bidra til å samle hele verdens arbeidere i en faglig internasjonal organisasjon.
- b) Å utvikle det internasjonale faglige arbeidet ved i første rekke å utvide samarbeidet med de sosialistiske og folkedemokratiske land.
- c) Ved økonomisk og moralsk støtte mellom Landsorganisasjonen og fagforbundene og med andre lands faglige organisasjoner, bidra til at lønsmottakernes krav kan gjennomføres tilfredsstillende.»

Avd. 21, Forenede Papirfabrikkers Arbeiderforening, foreslår at punkt 2, (§ 1), forandres til å lyde:

«Å arbeide for å sikre friheten, rettssikkerheten og gjennomføringen av den sosialistiske samfunnsordning.»

Forbundsstyrets innstilling:

Forslagene kan ikke tiltres. Forbundsstyret henviser til at vedtektene er vedtatt på forbundets landsmøte i 1951.

NORSK SKOG- OG LANDARBEIDERFORBUND

Avd. 50, Heradsbygd Skog- og Landarbeiderforening, foreslår:

§ 1, punkt 2, som nå lyder slik:

«Å arbeide for å sikre friheten, rettssikkerheten og å bygge videre ut den demokratiske styreform, slik den har utviklet seg i Norge,» utgår og erstattes med:

«Å arbeide for å ivareta lønsmottakernes rettssikkerhet og frihet, bekjempe lovforslag som begrenser arbeiderklassens organiserte handlefrihet, og for så vidt det eksisterer, kreve og arbeide for at slike lover avskaffes.»

Forbundsstyrets uttalelse:

De nye vedtekter for forbundet som er vedtatt av landsmøtet den 17. til 22. august 1952 faller sammen med vedtektene for L.O. hva angår dette punkt, og forbundsstyret kan ikke gi forslaget sin tilslutning.

Avd. 388, Austvatn Skog- og Landarbeiderforening, foreslår:
«Punkt 2 sløyfes.»

Motivering:

Fagorganisasjonen kan ikke godta en styreform som tvangsbinder arbeiderne til en stadig synkende levestandard, samtidig som kapitalkreftene styrker sin stilling ved stadig økende kapitalopphopninger.

Forbundsstyrets innstilling:

Forslag til endringer i § 1 kan ikke tiltres av forbundet.

Jessheim Skog- og Landarbeiderforening, avd. 147, foreslår:

Punkt 9 lyder nå:

«A holde ved lag og utvikle det internasjonale samarbeid og arbeide for gjensidig økonomisk støtte mellom Landsorganisasjonen, forbundene og andre lands faglige organisasjoner.»

Dette går ut og erstattes med:

- «A. Å arbeide for internasjonal faglig enhet ved å bidra til å samle hele verdens arbeidere (lønnsmottakere) i en faglig internasjonal organisasjon.
- B. Å utvikle det internasjonale faglige samarbeid i første rekke å utvide dette overfor de sosialistiske og folkedemokratiske land.
- C. Ved økonomisk og moralsk støtte mellom Landsorganisasjonen og fagforbundene og med andre lands faglige organisasjoner — bidra til at lønnsmottakernes krav kan gjennomføres tilfredsstillende.»

Forbundsstyrets innstilling:

De nye vedtekter for forbundet som er vedtatt av landsmøtet den 17.—22. august 1952 faller sammen med vedtektene for L.O. hva angår dette punkt og forbundsstyret kan ikke gi forslaget sin tilslutning.

NORSK TRANSPORTARBEIDERFORBUND

Sandefjord og Omegn Transportarbeiderforening foreslår at punkt 2 utgår.

Nytt punkt lyder:

«A arbeide for å ivareta lønnsmottakernes rettssikkerhet og frihet, bekjempe lovforslag som begrenser arbeidernes organiserte handlefrihet, og for så vidt det eksisterer slike lover, arbeide for at disse oppheves.»

Motivering:

De eksisterende lover, såsom Lønnsnemndlov, særlover og arbeidsretter, fratrar arbeiderne medbestemmelsesretten.

Forbundsstyrets innstilling:

Norsk Transportarbeiderforbund kan ikke anbefale et slikt forslag. L.O. har alltid sett det som en av sine viktigste oppgaver å gå inn for en lovgivningspolitikk som ivaretar arbeidernes interesser.

Sekretariatet foreslo:

Paragrafen opprettholdes som nå.

Konrad Nordahl redegjør for innstillingen.

Konrad Nordahl redegjorde for sekretariatets innstilling som gikk ut på opprettholdelse av paragrafen slik den var vedtatt på forrige kongress og uttalte bl. a.: LO's vedtekter ble som alle vil huske grundig behandlet på forrige kongress. Vi gjorde en omkalfatring av vedtektene etter at en komité hadde behandlet saken omhyggelig og lenge. Revisjonen ble vedtatt med overveldende flertall. Det vi først og fremst sørget for var å få en bedre systematikk i vedtektene. Vi har nå det samme system i mønsterlovene som de fleste forbund har vedtatt. Til denne kongressen er det kommet inn en rekke endringsforslag. Jeg vil med en gang si at mange av de forslag som foreligger synes å ha et felles opphav. Det er nå en sak for seg. Når det gjelder formålsparagrafen ble den noe ommøblert ved forrige fagkongress' vedtak. Ser en imidlertid på formålsparagrafen slik vi har den i dag og sammenlikner den med de tidligere, vil vi oppdage at det i realiteten ikke er så stor forskjell.

Blant de endringsforslag som foreligger vil jeg spesielt feste oppmerksomheten ved forslaget fra avd. 13, Fredrikstad, som foreslår at punkt 5 som lyder: «Å arbeide for at fagorganisasjonen alltid er fri og uavhengig» skal tilføyes følgende: «i forholdet til og overfor det kapitalistiske samfunnssystem». Det er en sentens vi ikke kan akseptere. Det er klart at vi vil arbeide for en fri og uavhengig fagorganisasjon under hvilket som helst samfunnssystem. Vi må bekjempe ethvert samfunnssystem som vil forsøke å knekke fagorganisasjonen. Vi forbeholder oss rett til å kritisere enhver regjering, liksom vi også vil forbeholde oss å kunne kritisere ledelsen i enhver bedrift enten det er en privat eller en statsbedrift. Vi kan ikke anerkjenne at det skal gjøres noen forskjell her.

Også når det gjelder formålsparagrafens punkt 3 som sier: «å arbeide for gjennomføring av økonomisk demokrati ved bl. a. osv.» foreligger det en rekke endringsforslag. Her blir det foreslått at vi skal ha en kategorisk formulering om fullstendig sosialisering, liksom det er noen som vil at vi skal arbeide for et sosialistisk samfunn. Det er klart at fagorganisasjonen slik den er bygget opp ikke

er noen homogen masse. Av de over 500,000 medlemmer vi har er ikke alle sammen sosialister og kommunister. Vi organiserer alle som ansees for å være skikkelige arbeidere og funksjonærer. Vi kan derfor ikke formulere en formålsparagraf slik at vi skyver folk fra oss. Det består en viss forskjell mellom et politisk parti og en fagorganisasjon. Vi må formulere paragrafen slik at den er hensiktsmessig for fagorganisasjonens virksomhet. Når vi sier at vi vil arbeide for gjennomføring av økonomisk demokrati ved bl. a. «a) at bedrifter og virksomheter blir overført til samfunnseie, hvor dette kan bidra til å fremme produksjonen, bedre lønnstakernes kår og den alminnelige velstand i samfunnet, b) å sikre lønnstakerne en tilfredsstillende innflytelse i næringslivet,» så skulle vel dette kunne tilfredsstille de fleste. Fins det over hodet noe skjema for hva som er sosialisme eller hva som er sosialisering? Meg bekjent fins det ikke. Hvis vi skal følge det mest ortodokse skjema, så skal alle produksjonsmidler tilhøre det felles samfunn. I praksis går vi imidlertid fram på annen måte. La oss f. eks. ta kooperasjonen. Det er ingen sosialistisk virksomhet. Vi kan til nød kalle den en innsnevret form for sosialisme. Borregård har 20,000 aksjeeiere, men det er et rent privatkapitalistisk selskap. Kooperasjonen har over 200.000 eiere. Hvis kooperasjonen imidlertid skulle kalles sosialistisk måtte samfunnet overta den, men jeg tror ikke at det er noen som vil ha det på den måten. Vi kan ta fiskernes spesielle samvirkeforetak. Det har foregått en fullstendig revolusjon innen denne næringen, men det er ikke gjennomført en sosialistisk ordning. Ingen vil heller foreslå dette. La oss ta en liten bedrift som bokhandelen i Folkets Hus, som eies av Bokbinderforeningen i Oslo. Det er et godt foretagende, men det er ikke noen sosialistisk bedrift. Er det noen som ønsker å sosialisere denne forretningen? Neppe. Skal vi komme fram til mer kollektivitet, er det mange måter å gå fram på. Det ville være å kaste folk blå i øynene hvis vi sa noe annet i formålsparagrafen. Slik vi opptrer i praksis, slik bør vi også formulere det i paragrafen. Den formålsparagrafen vi har er meget realistisk formet, og det skal også fagorganisasjonen være. — Ikke bare i sine daglige handlinger, men også i sin målsetting. Derfor har sekretariatet foreslått at vi bibeholder den nåværende formålsparagraf, og jeg opptar sekretariatets forslag herom.

Debatten.

N. V. Christiansen, Jern og Met., Oslo, opptok forslagene fra avdeling 2. Når et flertall hadde gitt sin tilslutning til en sosialistisk samfunnsordning ved valgene, så ville det

vel også være riktig at LO fastslo dette i sin formålsparagraf. Det var ikke riktig som Nordahl hadde sagt at formålsparagrafen bare hadde undergått mindre forandringer. Vi hadde tidligere en klarere formulering av vårt formål.

Halfdan Wigaard, Norsk Centralforening for Boktrykkere, opptok forslaget fra Oslo Typografiske Forening. Dette forslag hadde også fått tilslutning fra Centralforeningens hovedstyre. Det som her er foreslått er i grunnen bare noe som tidligere har stått i formålsparagrafen. Det er mange ting som er blitt forandret i de siste årene, men likevel mener vi at formålsparagrafen tydelig bør si fra at vårt endelige mål skal være et sosialistisk samfunn. Vi skal ikke være redde for å ha en slik bestemmelse i vedtektene. Vi bør ikke tape målet av syne.

Thorleif Edvardsen, Jern og Met., Fredrikstad: Nordahl henvendte seg så direkte til Fredrikstad i sitt innlegg. Jeg vil nå si at det ikke bare fins én retning i Fredrikstad heller. Når det gjelder forslaget fra avd. 13 kjenner jeg det ikke og vet ikke hvem det er som har fremmet det, men jeg kan tenke meg at det gir uttrykk for misnøye. Jeg for min del kan være enig i sekretariatets forslag om å bibeholde formålsparagrafen slik den er i dag. Alle i Fredrikstad er ikke enig i forslaget fra avd. 13. (Bifall).

Jakob Raaben, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Odde, tok opp forslag fra avd. 316, Stein Jord og Sementarbeidernes Forening i Bergen. Nordahl spurte om det fantes et bestemt skjema for sosialismen. Nei, men det fins bestemte kjennetegn. Vi finner ingen av dem i norsk næringsliv i dag. Nordahl nevnte også i denne sammenheng kooperasjonen og fiskernes samvirketiltak. Disse organisasjoner arbeider i dag innenfor det kapitalistiske samfunn, men de kan også eksistere innenfor et sosialistisk samfunnssystem.

Daniel Sjøvik, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Bergen, aktet ikke å ta opp hele det forslag som var sendt inn av hans avdeling, avd. 316. Han hadde selv ikke vært med på å utarbeide dette forslag. I så tilfelle ville det sikkert ha fått en annen form. Taleren syntes at formålsparagrafen slik den nå var i alt vesentlig dekket det som forslaget gikk ut på. Han ville imidlertid oppta følgende endringsforslag om punkt 3, slik at det skulle lyde: «å arbeide for å gjennomføre en sosialistisk samfunnsordning ved bl. a. osv.». Avsnittene a) og b) som i de någjeldende vedtekter. Det er galt at vi sløyfer setningen om et sosialistisk samfunn. Det er mange medlemmer som har fått mistillit til ledelsen i LO og Arbeiderpartiet fordi vi ikke lenger har disse ordene med i formålsparagrafen.

Ragnvald Andersen, Jern og Met., Bergen, syntes at den formålsparagrafen vi nå har var god nok. Det er greit nok å stille så høye mål, men vi må innrømme at våre medlemmer langt fra er fullkomne sosialister. Vi ser den kritikk som blir reist mot de offentlige bedrifter, fordi de som er ansatt der ikke er sosialister. Jeg for min del finner det meget betenkelig å overta bedrifter så lenge vi ikke er voksne til å lede dem etter våre prinsipper.

Håkon Kristiansen, Nork Bokbinder- og Kartonasjearbeiderforbund, var enig i forslaget fra Oslo Typografiske Forening, som også var godkjent av forbundets hovedstyre. Det dekker min oppfatning om at vi skal arbeide for et sosialistisk samfunn. Det er ikke noen utopi. Vi bør være optimister. Når formannen mener at disse forslagene er sendt inn fra en bestemt retning, kan jeg ikke være enig i det. I vår forening er det ganske få som tilhører denne retningen, men vi går allikevel inn for dette forslaget.

Leif Andresen, Norsk Kommuneforbund, Oslo, ville feste oppmerksomheten ved et forslag fra Elektrisitetsverkets Arbeiderforening, Oslo. Det var hengt på forslag nr. 35 fra Oslo Sporveisarbeideres Forening, og var derfor ikke kommet så tydelig fram i dagsordenen. Den diskusjonen som foregår her er i grunnen en fortsettelse av debatten på forrige kongress. Jeg mistenker ikke ledelsen i LO for at den vil undertrykke sosialiseringen, men jeg tror at det er riktig at dette sies med rene ord. Det er taktiske grunner som ligger bak den nye formuleringen. Jeg mener at hensynet til vårt ideologiske grunnlag bør veie tyngst. Jeg vil gjenta det som jeg sa i min forening da vi vedtok dette forslaget, at jeg ikke har noe annet formål enn å markere mitt sosialistiske syn. Jeg opptar imidlertid ikke forslaget, men går over til forslag nr. 7, fordi dette gir en bedre formulering.

Leon Johansen, Troms faglige Samorganisasjon, Harstad: De forslag som er fremmet her går noenlunde ut på det samme. Jeg vil feste oppmerksomheten ved at det ikke er mange forbundsstyre som har tiltrådt disse endringsforslagene. Etter min mening dekker den nåværende formålsparagrafen mitt syn. Jeg tror at den greier seg godt i de fire kommende år, og jeg slutter meg til sekretariatets innstilling.

Leif Andresen, Norsk Kommuneforbund, Oslo, støttet forslag nr. 7 fra avd. 2, Oslo. Det måtte være riktig å la det klart komme fram at LO's formål var å arbeide for en sosialistisk samfunnsordning.

Frithjof Johansen, Norsk Kommuneforbund, Laksevåg, mente

det var vanskelig å skjerpe formålsparagrafen ut over det den var i dag. I LO skal alle uten hensyn til politisk oppfatning kunne organiseres. For to-tre uker siden kom det en person til meg og søkte om opptakelse i foreningen. Det var formannen i høyre på stedet. Han fortalte meg at han hadde vært i sekretariatet i et visst parti og spurt om det var forenlig med hans medlemskap der å gå inn i LO, og de hadde sagt at han ikke hadde noe annet å gjøre. Når vi kan organisere medlemmer av Høyre, så ville det være lite fornuftig i å forandre formålsparagrafen. Jeg vil bare henstille til alle dem som vil ha en annen formålsparagraf å løse partikort i Det norske Arbeiderparti. LO har i dag en annen struktur enn for en menneskealder siden. Skal vi kunne fortsette veksten, må vi ha formålsparagrafen slik den er i dag.

Asbjørn Ottosen, Jern og Met., Sarpsborg: Jeg synes vi kan være fornøyd med den formålsparagrafen vi har, hvor det heter i punkt 2: «å arbeide for å sikre friheten, rettssikkerheten og å bygge videre ut den demokratiske styreform slik den har utviklet seg i Norge». Det er nå engang vår oppfatning av hvordan vi vil ha bygget opp samfunnet. De som ser opp til en annen nasjon som idealet, vil selvsagt ha formålsparagrafen endret.

Lorang Larsen, Jern og Met., Oslo: Vårt forbunds hovedstyre har i en uttalelse til forslag nr. 22 pekt på en nokså vesentlig ting når det gjelder spørsmålet om bank- og forsikringsvesen. Det heter herom bl. a.: «For at dette skal komme tydeligere fram vil hovedstyret anbefale at paragraf 1, punkt 3 a, første linje tilføyes etter ordet «virksomheter» følgende: «Herunder bank- og forsikringsvesen». Det ville være klokt å ta med disse ordene i formålsparagrafen. Jeg vil henstille til sekretariatet at det gjennom redaksjonskomitéen søker å få en endring av dette punktet.

Konrad Nordahl hadde brukt middagspausen til å gjennomgå protokoller fra tidligere kongresser for om mulig å finne fram til det som var påstått av enkelte talere, at det i LO's tidligere vedtekter hadde stått at formålet var å gjennomføre et sosialistisk samfunn. Jeg tok for meg den første formålsparagrafen som ble vedtatt på LO's stiftelseskongress i 1899. Den lød slik:

«Arbeidernes faglige Landsorganisasjon i Norge har til formål:

1. Å samle alle de enkelte fagorganisasjoner innen landet til en faglig landsorganisasjon.
2. På en planmessig måte gjensidig å understøtte de enkelte tilsluttede organisasjoner når disse ikke makter ved egen hjelp å føre en godkjent kamp.

3. Ved meddelelser fra alle organisasjoner å få i stand den best mulige oversikt over den faglige virksomhet innen landet.

4. Å stå i forbindelse med lignende landsorganisasjoner i utlandet, navnlig i Sverige og Danmark.»

Jeg kan ikke finne at det har vært noen vesentlige forandringer før 1923. Da fikk vi en formålsparagraf hvor det i pkt. 4 het:

«i forståelse med andre klassekamporganisasjoner arbeide for produksjonsmidlenes sosialisering på grunnlag av bedriftsorganer.»

Hvordan var stillingen ved kongressen i 1923? LO var nokså langt nede. Vi hadde mistet omtrent halvparten av våre medlemmer. Vi hadde tre arbeiderpartier. Det skapte uklare forhold, og det er også en av forklaringene på den uklare formulering paragrafen fikk. Hvordan skal vi kunne fortolke den? Ingen kan vel egentlig gjøre det. Siden 1923 har det ikke vært foretatt endringer av større betydning i formålsparagrafen før i 1949. Det er i hvert fall på det rene at det aldri har stått i LO's vedtekter at LO skal arbeide for sosialismens gjennomføring.

Når det her blir foreslått at vi skal vedtektsfeste at vårt formål er sosialisering, må vi også ha klart for oss hva vi mener med dette. Betyr det at arbeiderne skal overta bedriftene, eller skal Staten ha den hele og fulle ledelsen? Hva har de gjort i Sovjet-Samveldet? Jo, der har Staten overtatt alle produksjonsmidlene, men arbeiderne har mindre å si enn de har her i landet. Den formulering formålsparagrafen fikk i 1949 svarer til den situasjon vi har i dag. Jeg vil også til slutt si noen ord om det forslaget som er fremmet fra Oslo Typografiske Forening, som foreslår at punkt 2 får denne formulering: «å arbeide for å ivareta lønsmottakernes rettssikkerhet og frihet, kjempe mot lovforslag som begrenser arbeiderklassens organiserte handlefrihet, og for så vidt det eksisterer, kreve og arbeide for at slike lover avskaffes». Jeg vil karakterisere dette forslag som forferdelig. Vi skulle istedenfor som det nå heter i den nåværende formålsparagraf: «å arbeide for å sikre friheten, rettssikkerheten osv.» si at vi bare skulle ivareta lønsmottakernes rettssikkerhet og øvrige rettigheter. Vi skulle med andre ord ikke bekymre oss for andre borgeres rettssikkerhet og frihet. Bare de som har daglønn, skulle altså ha sikkerhet og frihet her i landet. Jeg begriper ikke at Oslo Typografiske Forening, som tidligere i hvert fall representerte den fremskredne del av arbeiderklassen, kan fremme et slikt forslag! Og enda mindre begriper jeg at forbundets hovedstyre kan slutte seg til et slikt forslag! Dette

ville fullstendig kompromittere L.O. Da ville våre motstandere med rette kunne si: Er vi på vei inn i diktaturet.

Halfdan Wigaaard: Hr. dirigent jeg må få lov til.....

Dirigenten: Debatten er avsluttet. Talernes rekke er slutt, og saken er tatt opp.

Votering.

Før en gikk over til votering gjorde dirigenten rede for punkt 5 i forretningsordenen hvor det heter: «Likeledes bortfaller forslag som opptas, men som på forespørsel fra ordstyreren ikke får noen støtte fra andre organisasjoners representanter». På bakgrunn av denne bestemmelse spurte dirigenten om de opptatte forslag fikk støtte fra andre organisasjoners representanter.

Halfdan Wigaaard: Jeg begriper snart ingen ting.

Dirigenten: Forretningsordenen er enstemmig vedtatt, og det skulle ikke være så vanskelig å forstå at denne bestemmelse er tatt med for å unngå en rekke unødvendige voteringer.

Øystein Martinsen, Norsk Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbund: Det forslag som er tatt opp av Oslo Typografiske Forening er støttet av flere organisasjoner.

Dirigenten: Ja, det skal vi snart bringe på det rene. Har forslaget fra Raaen støtte fra andre organisasjoner, bortsett fra punkt 3?

Det var ingen som støttet forslaget.

Dirigenten: Dermed er dette punkt bortfalt. Vi voterer så over punkt 3 som har fått støtte fra andre organisasjoners representanter.

Ved voteringen ble Raaens forslag punkt 3 forkastet mot 4 stemmer.

Dirigenten forespurte om forslag nr. 5 fikk støtte fra andre representanter.

Jakob Raaen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Odda, støttet dette forslaget.

Ved voteringen ble det forkastet mot 16 stemmer.

Forslag nr. 7, som var støttet av andre representanter, ble forkastet mot 7 stemmer.

Når det gjaldt forslag nr. 15, fikk det ingen støtte, og votering bortfalt. Det samme gjaldt forslag nr. 16.

Ved voteringen over sekretariatets innstilling om at § 1 skulle opprettholdes som nå ble denne vedtatt mot 14 stemmer.

Paragraf 17. Kontingenten.

Her forelå det følgende forslag fra forbundene:

NORSK ARBEIDSMANNNSFORBUND

Malmö Gruvearbeiderforening foreslår:

Punkt 3.

Forslag om å endre ordene: «Det norske Arbeiderparti» til: «Den norske arbeiderbevegelse» i annet avsnitt.

Forbundets standpunkt: Nåværende ordlyd bibeholdes.

NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND

Avd. 44, Tyssedal, foreslår:

«Punkt 1. Uforandret.

Punkt 2. Uforandret.

Punkt 3.

«Av kontingenten skal 10 øre for heltbetalende medlemmer og 5 øre for halvtbetalende medlemmer pr. måned regnes som tilskudd til Folkets Hus' fond.

Av kontingenten skal 10 øre for heltbetalende og 5 øre for halvtbetalende medlemmer pr. måned avsettes til opplæringsformål i fagforeningsarbeidet.

Ved disse avsetninger finner en antallet helt- og halvtbetalende medlemmer ved at merketallet for helt- og halvtbetalende, som det i månedens løp er innbetalt kontingent for, blir fordelt på månedens antall uker.

De øvrige punkter uforandret.»

Motivering:

Motivering for forandringene er at medlemmenes rettigheter igjen får den nødvendige innflytelse i dens livsvilkår, at fagorganisasjonen igjen blir en kamporganisasjon for det arbeidende folk og ikke som nå, et underbruk av myndigheten. Kort for å gi formålsparagrafens punkt 5 virkelig innhold.

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret kan ikke tiltre forslaget.

NORSK PAPIRINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Avd. 2, Torp Fagforening, foreslår:

«at fagkongressen beslutter at den kontingent som de fagorganiserte arbeidere innbetaler til opplysnings- og pressetjenesten for ettertiden skal deles mellom de to arbeiderpartier i forhold til medlemstallet i de to partier.»

Motivering:

Den splid som nå oppstår i fagforeningene i bevilgningssaker, kan bare bringes til opphør ved at det fra L.O.s side slås fast at bevilgnin-

ger skal fordeles forholdsmessig, og at dette også er riktig, kan ikke bestrides.

Forbundsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres. Forbundsstyret henviser til at vedtektene er vedtatt på forbundets landsmøte i 1951.

NORSK SKINN- OG LÆRARBEIDERFORBUND foreslår:

Satsene i punkt 1 foreslås forhøyet fra kr. 0,30 til kr. 0,35, fra kr. 0,15 til kr. 0,20, fra kr. 1,25 til kr. 1,45 og fra kr. 0,60 til kr. 0,80.

Motivering:

I og med vårt forslag til forhøyelse av stønadsatsene, finner vi det nødvendig å skaffe dekning herfor i forhøyelse av kontingenten, som foreslått. Forutsetningen er selvsagt at den foreslåtte endring av § 16, punkt 4, blir vedtatt.

NORSK SKOG- OG LANDARBEIDERFORBUND

Avd. 388, Austvatn Skog- og Landarbeiderforening, foreslår:

Punkt 3, annet avsnitt, endres til følgende:

«Av kontingenten skal 10 øre for heltbetalende og 5 øre for halvtbetalende pr. måned, regnes som tilskudd til arbeiderpartienes presse- og opplysningsvirksomhet.»

Motivering:

I henhold til § 1, punkt 5, kan ikke Landsorganisasjonen stå i avhengighetsforhold til noe bestemt parti som omfatter bare en del av de fagorganiserte arbeidere.

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundet kan av prinsipielle grunner ikke gi sin tilslutning til avdelingens forslag. Det er beklagelig at arbeiderbevegelsen står splittet på det politiske området, og det ville være meningsløst om fagorganisasjonen skulle gi økonomisk støtte til begge de stridende retninger, eller med andre ord finansiere det politiske slagsmål innen arbeiderbevegelsen.

INNKOMNE FORSLAG FRA SAMORGANISASJONENE

HEDMARK FAGLIGE SAMORGANISASJON og

OPPLAND FAGLIGE SAMORGANISASJON

I sammenheng med de 2 samorganisasjoners forslag til endringer i vedtekter for de faglige samorganisasjoner, foreslås at § 17, punkt 3, i Landsorganisasjonens vedtekter tilføyes et nytt avsnitt 3, sålydende:

«Av kontingenten skal 6 øre for heltbetalende og 3 øre for halvtbetalende medlemmer gå til samorganisasjonenes virksomhet.»

VESTFOLD FAGLIGE SAMORGANISASJON foreslår:

«§ 17 — *Kontingent.*

Kontingenten til Folkets Hus' Fond forhøyes så fondet kan være i stand til å møte de krav som i vår tid finansielt stilles ved bygging av Folkets Hus i byer og industristeder.»

Sekretariatets innstilling var sålydende:

§ 17, punkt 1 og 3.

Punkt 1 foreslår en endret slik:

Kongressen fastsetter kontingenten. Den skal være kr. 0,40 pr. solgt heltbetalende kontingentmerke, og kr. 0,20 pr. solgt kontingentmerke i lavere klasser.

Fristempelmaner er likevel unntatt selv om disse blir betalt.

De forbund som har månedskontingent betaler henholdsvis kr. 1,75 og kr. 0,85 for hvert solgt kontingentmerke.

Forbundene skal betale kontingent til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon for 50 uker eller 11½ måned.

Beregningsgrunnlaget er den i løpet av året innbetalte kontingent. Regulering foretas ved siste oppgjør i kalenderåret.

Punkt 3.

Punkt 3 foreslås endret slik:

Av den innbetalte kontingent skal 30 pst. avsettes til et kampfond som ikke uten representantskapets samtykke kan nyttes til annet formål enn stønad under faglige konflikter.

Til å fremme de formål som er nevnt i vedtektenes § 1, punkt 7, avsettes kr. 0,15 for heltbetalende og kr. 0,07 for halvtbetalende medlemmer pr. måned.

Av kontingenten skal videre kr. 0,10 for heltbetalende og kr. 0,05 for halvtbetalende medlemmer pr. måned betales som tilskudd til Folkets Hus Fond.

Ved disse avsetninger finner en antallet helt- og halvtbetalende medlemmer ved at det merkeantall for helt- og halvtbetalende som det i månedens løp er innbetalt kontingent for, blir fordelt på månedens antall uker.

Motivering.

De nåværende vedtekter fastslår i punkt 1 at kontingent til A.F.L. fra forbundene baseres på de solgte merker. Denne bestem-

melse fører med seg at kontingentinnbetalingen til A.F.L. fra forbundene varierer noe pr. medlem. Etter innhentede oppgaver fra A.F.L.s økonomiske og statistiske kontor har 3 forbund 5 kontingentfriuker, 3 forbund har 4, 4 har 3 og 4 har 2 kontingentfriuker, mens 11 forbund betaler kontingent for samtlige uker. Av de forbund som har månedskontingent er det så vidt vites bare 1 forbund hvor det ikke betales kontingent til forbundet for alle 12 måneder.

Det synes lite rimelig at forbundenes kontingentinnbetaling til A.F.L. skal være forskjellig. Teoretisk kunne en slik ordning føre med seg at forbundene fant det formålstjenlig å forhøye kontingenten fra medlemmene betraktelig samtidig som de reduserte antallet av uker eller måneder hvor det skulle betales kontingent. Derved kunne forbundene redusere sine egne bidrag til fellesorganisasjonen. Selv om en er på det rene med at dette ikke har forekommet, ligger det i bestemmelsen at dette ville det kunne være adgang til, hva sekretariatet for sitt vedkommende mener er uheldig.

Som kjent er stønadssatsene og Landsorganisasjonens ytelser ellers like, uansett hva det enkelte forbund har betalt i kontingent pr. medlem. Også ut fra det synspunkt er det derfor grunn til å innføre bestemmelser som pålegger forbundene å betale lik kontingent pr. medlem til A.F.L.

Bliir den nå foreslåtte ordning vedtatt av kongressen vil det føre med seg at de forbund som betaler kontingent til A.F.L. for mer enn 50 uker eller for 12 måneder vil få redusert sin kontingent, mens de forbund som har betalt kontingent for mindre enn 50 uker vil få noen øking. Alt i alt er det grunn til å tro at forslaget — om det blir vedtatt — uten noen kontingentøkning vil føre til nedgang i kontingenten fra forbundene til A.F.L.

Sekretariatet mener dessuten at det nå er nødvendig å øke kontingenten.

Kapitaløkningen i A.F.L. etter krigen har ikke på langt nær økt i takt med økingen av medlemsantallet. Den er etter sekretariatets mening for liten når en tar medlemsantallet i betraktning, og en bør derfor søke å styrke A.F.L.s økonomi. Det er bl. a. ut fra ønsket om en øking av egenkapitalen, og for å styrke mulighetene for å kunne greie å gjennomføre en åpen lønnskamp at sekretariatet foreslår i punkt 3 at 30 pst. av kontingenten til A.F.L. skal settes av til et kampfond. I vedtektene har en nå pålagt forbundene en plikt til å opprette kampfond, og det er etter sekretariatets mening rimelig at A.F.L. gjør det samme.

En har foran foreslått stønadsatsene høynet med 50 pst. Det er rimelig med de stigende pengelønninger som har funnet sted at stønadsatsene blir høynet, og det er derfor en nødvendig følge også av en slik høying å foreslå en øking av kontingenten. Dette har da også Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund foreslått, og forslaget fra dette forbund tiltrer sekretariatet selv om en ikke finner å ville foreslå satsene høynet så meget som forbundet.

En foreslår at sekretariatet utelukkende kan bruke kampfondets midler til støtte av faglige konflikter. En har imidlertid funnet grunn til å ville foreslå at representantskapet kan dispensere fra dette. Hovedregelen bør være klar, men en kan ikke se bort fra at det kan oppstå situasjoner hvor det kan være ønskelig å gi støtte til formål som ikke kan henføres til en faglig konflikt. Det bør imidlertid være så vanskelig å gjøre unntak fra hovedregelen at en i så fall må få avgjørelsen om det godkjent av representantskapet på forhånd.

Det er på det rene at kravene til A.F.L. om støtte til tiltak som det er naturlig for A.F.L. å støtte har økt betraktelig i den senere tid. Det økte medlemsantall fører til en naturlig øking av utgiftene ved det faglige opplysningsarbeid.

En vil vanskelig kunne imøtekomme berettigede krav på dette område med de inntekter A.F.L. har nå, om organisasjonen samtidig skal tenke på framtiden og øke kapitalopplegget så langt råd er i takt med medlemsøkningen.

I punkt 3 foreslår en at det dannes et fond som skal nyttes til fremme av formål i samsvar med vedtektenes § 1, punkt 7.

De nåværende vedtekter fastslår i § 17, punkt 3, at en bestemt del av kontingenten som blir innbetalt fra forbundene skal gå til «Det norske Arbeiderparti's presse, opplysnings- og skolevirksomhet». Det er på det rene at tilskuddene hittil har gått til Arbeiderpartiets pressevirksomhet. For så vidt er bestemmelsen slik den nå lyder delvis feilaktig.

Det vil være en vinning om en lar sekretariatet disponere de innkomne midler til arbeiderpressen.

Ifølge vedtektenes § 1, punkt 7, har A.F.L. bl. a. som formål «å arbeide for utbygging av en sterk arbeiderpresse i Norge.» Dette formål har fagbevegelsen søkt å realisere ved økonomisk å bli medeier i presseforetak. Det er naturlig at fagbevegelsen bruker sin støtte til foretak som den er medeier i. Dette faller helt sammen med de synspunkter som har diktert bestemmelsen i § 1, punkt 7. Bestemmelsen i § 17, punkt 3, tilsiktet også tidligere å realisere

målsettingen i § 1, punkt 7, men bestemmelsen har fått en uheldig form og delvis også uriktig utforming. Sekretariatet foreslår derfor bestemmelsen endret slik at formålsparagrafen faller sammen med stønadsbestemmelsene i § 17, punkt 3.

Det er kommet inn forslag til anvendelsen f. eks. fra Austvatn Skog- og Landarbeiderforening som går ut på at endel av kontingenten skal nyttes til «arbeiderpartienes presse- og opplysningsvirksomhet». Dette forslag kan en ikke tilrå, og en vil presisere for at ikke henvisningen til § 1, punkt 7, i vedtektene skal kunne misforståes, at en ikke tilsikter annen realitetsendring ved den foreslåtte formulering enn at en finner det uheldig at Det norske Arbeiderparti nevnes på denne måte i A.F.L.s vedtekter, da dette med rette kan oppfattes slik at A.F.L. direkte støtter Det norske Arbeiderparti med endel av alle medlemmenes kontingent.

Når sekretariatet nå foreslår bestemmelsene i § 17, punkt 3, endret, finner en ikke lenger noen grunn til å foreslå noen reservasjonsrett. Som nevnt foran er bestemmelsen i § 17, punkt 3, nå avstemt etter formålsbestemmelsen i § 1, punkt 7, og ingen som er medlem av organisasjonen bør etter sekretariatets oppfatning ha adgang til å reservere seg mot den målsetting bevegelsen har plikt til å søke løst.

Det er på det rene at det stilles sterke krav til A.F.L. om støtte til utbygging av arbeiderpressen, og det blir nødvendig i tiden framover å ofre noe mer på denne konto enn en har gjort hittil. En foreslår derfor at tilskuddet økes med 50 pst.

Skal en øke tilskuddet til arbeiderpressen, til opplysnings- og skolevirksomheten samtidig som en øker stønadsatsene, blir det etter sekretariatets oppfatning nødvendig å øke forbundenes kontingent til A.F.L. En foreslår derfor at kontingenten økes med henholdsvis kr. 0,10 og kr. 0,05 for 1/1 og 1/2 betalende medlemmer som har ukeskontingent, og henholdsvis kr. 0,50 og kr. 0,25 for de som har månedskontingent. Denne kontingentøkning tilsvarer ikke så stor prosentvis øking som økingen i pengelønnen siden mai 1946. Også ut fra det synspunkt skulle forslaget være rimelig. Da det dessuten etter sekretariatets mening er ønskelig for at fagbevegelsen bedre skal kunne nå sine mål, finner en å ville foreslå for kongressen å endre kontingenten slik som nevnt foran.

I henhold til det som er anført foran innbyr sekretariatet kongressen til å gjøre vedtak om følgende endringer i vedtektene:

I § 17, Kontingent, punkt 1, første avsnitt:

Kongressen fastsetter kontingenten. Den skal være kr. 0,40 pr.

solgt heltbetalende kontingentmerke, og kr. 0,20 pr. solgt kontingentmerke i lavere klasser.

I § 17, punkt 1, tredje avsnitt:

De forbund som har månedskontingent betaler henholdsvis kr. 1,75 og kr. 0.85 for hvert solgt kontingentmerke.

I § 17, punkt 1, fjerde avsnitt:

Forbundene skal betale kontingent til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon for 50 uker eller 11½ måned.

I § 17, punkt 1, femte avsnitt:

Beregningsgrunnlaget er den i løpet av året innbetalte kontingent. Regulering foretas ved siste oppgjør i kalenderåret.

I § 17, punkt 3, første avsnitt:

Av den innbetalte kontingent skal 30 pst. avsettes til et kampfond som ikke uten representantskapets samtykke kan nyttes til annet formål enn stønad under faglige konflikter.

I § 17, punkt 3, annet avsnitt:

Til å fremme de formål som er nevnt i vedtektenes § 1, punkt 7, avsettes kr. 0,15 for heltbetalende og kr. 0,07 for halvtbetalende medlemmer pr. måned.

Første avsnitt i de nåværende vedtekter beholdes uforandret som tredje avsnitt.

Hans Heggs innledningsforedrag.

Hovedkasserer Hans Hegg redegjorde for sekretariatets innstilling og uttalte bl. a.: Når sekretariatet nå foreslår et annet system for kontingentinnbetalingen enn det som nå gjelder, er det for å få gjennomført en ensartet kontingent fra forbundene til LO. De nåværende vedtekter fastslår at kontingenten skal baseres på de solgte merker. Vi vet imidlertid at de enkelte forbund praktiserer en forskjellig ordning når det gjelder kontingenten. Tre forbund har 5 kontingentfri uker, tre forbund har 5, fire har 3 og fire har 2 kontingentfri uker, mens 11 forbund betaler kontingent for samtlige uker. Av de forbund som har månedskontingent er det bare ett forbund hvor det ikke betales kontingent til forbundet for alle 12 måneder.

Sekretariatet finner det lite rimelig at forbundenes kontingentinnbetaling til LO skal være forskjellig, så mye mer som stønadsatsene og LO's ytelser ellers er like. Derfor foreslår vi nå at samtlige forbund skal betale kontingent til LO for 50 uker eller for 11½ måned. I 5. avsnitt i punkt 1 foreslår vi nå at det skal hete: «Beregningsgrunnlaget er den i løpet av året innbetalte kontingent. Regulering foretas ved siste oppgjør i kalenderåret.» Dette vil etter

sekretariatets mening skape mer ensartede forhold i kontingent-innbetalingene.

Sekretariatet mener dessuten at det er nødvendig å øke kontingenten. Dette skjer bl. a. ut fra ønsket om en øking av LO's egenkapital, fordi den etter krigen ikke har steget i forhold til medlemstallet. Kontingentforhøyelsen har også sin bakgrunn i at sekretariatet i punkt 3 foreslår at 30 pst. av kontingenten til LO skal settes av til et kampfond. Endelig er den motivert med at stønadsatsene forslås høynet med 50 pst.

Vi må også være klar over at kravene til LO om støtte til forskjellige formål er økt. Hvis LO skal kunne imøtekomme disse og samtidig øke kapitalopplegget er det nødvendig å foreta denne kontingentforhøyelsen. I punkt 3 foreslår sekretariatet at det skal dannes et fond som skal nyttes til fremme av formål i samsvar med vedtektenes § 1, punkt 7. De nåværende vedtekter fastslår i § 17, punkt 3, at en bestemt del av kontingenten som blir innbetalt til forbundene skal gå til «Det norske Arbeiderpartis presse, opplysnings- og skolevirksomhet.» Nå vet vi at tilskuddene hittil har gått til Arbeiderpartiets pressevirksomhet, så bestemmelsen dekker for så vidt ikke det faktiske forhold. Ved å opprette et fond som foreslått vil sekretariatet selv kunne disponere de innkomne midler til arbeiderpressen. Det er på det rene at kravene om støtte til utbygging av arbeiderpressen vil øke, og det blir kanskje nødvendig i tiden framover å ofre noe mer på denne konto. En foreslår derfor at tilskuddet økes med 50 pst.

På bakgrunn av dette mener sekretariatet at forbundenes kontingent til LO må økes med henholdsvis kr. 0,10 og kr. 0,05 for helt- og halvtbetalende medlemmer som har ukeskontingent. Og henholdsvis kr. 0,50 og kr. 0,25 for de som har månedskontingent. Hvis vi ser på lønnsstigningen siden mai 1946 er denne øking av kontingenten på langt nær så stor prosentvis. Jeg tillater meg å anbefale sekretariatets innstilling om paragraf 17.

Alfred Nilsen, Handel og Kontor: Det forslaget som sekretariatet fremmer om kontingentforhøyelse er ikke enstemmig. Et mindretall på 3 medlemmer stemte for at en gikk til en forhøyelse som bare representerer halvparten av det som sekretariatet foreslår. Mindretallet gikk med på at dissensen ikke kom med i den trykte innstilling, men jeg vil her på kongressen oppta dette forslaget. Også mindretallet er enig i at kontingenten bør forhøyes. Den kontingent som ble fastslått av kongressen i 1946 og ikke endret av kongressen i 1949 er ikke tilstrekkelig. Det er derfor ikke

til å unngå at vi nå må ta en kontingentforhøyelse. Vi mener imidlertid at det kan greie seg med det halve beløp. Når vi tar for oss Landsorganisasjonens regnskaper for de siste årene, ser vi at det har foregått en betydelig øking i kontingentinntektene, men den er allikevel ikke tilstrekkelig. Når vi imidlertid forhøyer kontingenten med halvparten av det som sekretariatet foreslår, tror jeg for min del at LO vil styrke sin økonomi og bli i stand til å imøtekomme de krav som stilles til Landsorganisasjonen. Vi skal være klar over at mange forbund nettopp har hatt landsmøte og fastsatt sin kontingent for 4 år framover. For disse forbundene vil en kontingentforhøyelse til LO innebære store vansker. For mitt forbunds vedkommende vil det bety atskillig. Jeg har regnet ut at det vil øke våre utgifter med 130.000 kr. pr. år. Vi forhøyde vår kontingent på vårt landsmøte i fjor for å skaffe midler til det kampfond som LO hadde pålagt oss å reise. Denne kontingent-forhøyelse vil for en stor del måtte gå til LO hvis sekretariatets forslag blir vedtatt. Derfor må jeg oppta forslag om at kontingentforhøyelsen blir innskrenket til 5 øre for heltbetalende og 3 øre for halvtbetalende medlemmer som har ukeskontingent og henholdsvis kr. 0,25 og kr. 0,13 for de som har månedskontingent. Etter mindretallets forslag vil LO få en øking i kontingenten på 1 mill. kroner, og det er jo også et ganske betydelig beløp. Det er nødvendig at LO tar hensyn til forbundenes økonomi. Hvis forbundene skal kunne klare å føre konflikter i framtiden, er det jo nødvendig at forbundene har en noenlunde skikkelig økonomi. Riktignok foreslås refusjonene fra LO når det gjelder stønadsatsene forhøyet, og det er vel heller ikke fare for at vi får noen større konflikter. Vi må imidlertid være forberedt på en slik eventualitet, og da er det uomgjengelig nødvendig for forbundene å være godt økonomisk rustet. Jeg beklager at jeg er nødt til å oppta mindretallets forslag, da jeg er redd for at en vedtakelse av sekretariatets innstilling vil føre til store vansker for forbundene.

Alfred Nilsens forslag på vegne av mindretallet var sålydende:

«For ukebetalende forhøyes kontingenten til kr. 0,35 for heltbetalende og for månedsbetalende til kr. 1,50. Tilsvarende forhøyelse for halvtbetalende.»

Tormod Halvorsen, Norsk Telegraf- og Telefonforbund, anbefalte Alfred Nilsens forslag på det varmeste. Jeg gjør det, sa han, av hensyn til mitt eget forbund og av hensyn til de andre forbundene i statssektoren. Dette forslag må sees i relasjon til § 16 og om streikerett og mulighetene for streik. Statstjenestemennene har en

formell streikerett. Vi kan si opp plassene for å få forhandlinger om ny overenskomst, men bestemmelsen er slik formet at vi i realiteten aldri har anledning til å streike. Vi forhandler oss fram til et resultat, men det er Stortinget som har den endelige avgjørelse, og det hender ikke så sjelden at dette forkaster en avtale som er oppnådd gjennom forhandling. Vi for vår del får altså ikke noen nytte av kontingentforhøyelsen i form av økt stønad under konflikter. Norsk Telegraf- og Telefonforbund har 7000 medlemmer og representerer samtlige arbeidere og funksjonærer så å si fra bunnen og til toppen. Vi har medlemmer av de forskjelligste lønnsklasser, og ikke så få er halvtbetalende. Vi betaler nå 83,000 kr. i kontingent til LO. Dette forslaget innebærer en økning på vel 33,000 kroner. Det er en ganske vesentlig øking. Vårt forbund driver nå så vidt på balanse. I en revisjonsinnberetning for det siste års regnskap sier revisjonssjefen at vi må administrere ytterst forsiktig hvis vi skal ha håp om fortsatt balanse. Med en kontingentforhøyelse som foreslått av sekretariatet blir vårt forbund nødt til å innskrenke personalet, og det vil bety en innskrenkning av vårt utadvendte arbeid. Resultatet vil da bli at vi forspiller mulighetene for å øke vårt medlemstall. Jeg håper ikke sekretariatets forslag blir vedtatt, men hvis dette skulle skje, vil jeg for å forebygge at vårt forbund, og kanskje andre som er i samme stilling, ikke skal bli skadelidende, fremme dette forslag:

«Kongressen gir sekretariatet fullmakt til når det gjelder kontingentforhøyelse å gi dispensasjon til forbund som står i en særlig vanskelig økonomisk og organisasjonsmessig stilling.»

Eivind Strøm men, Norsk Hotell- og Restaurantarbeiderforbund, måtte også melde seg ved klagemuren når det gjaldt kontingentforhøyelsen. Vårt forbund er forholdsvis ungt, lite og har et vanskelig organisasjonsområde. Dette med kontingentforhøyelse er jo et meget ømt punkt på hvert forbunds landsmøte. Med knapt flertall fikk vi vedtatt en forhøyelse til 1 kr. for a og b merker. Den forhøyelse som er foreslått av sekretariatet forekommer meg å være i det drøyeste laget. Det betyr en økning på 34 %, og for vårt forbund vil det innebære en stigning på 20,000 kroner i kontingent til LO. Jeg vil derfor støtte forslaget fra Alfred Nilsen.

Axel Erichsen, Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund: Vårt forbund har fremmet et forslag i forbindelse med kontingenten. Vi har foreslått en forhøyelse av stønadene, og vi er da klar over at vi også må gå opp med kontingenten. Det er nok så at dette med kontingenten er et ømt punkt på kongresser og landsmøter, men

vi må innse at hvis vi vil kreve noe av organisasjonen, må vi også øke kontingenten. Vårt forslag ligger omtrent på bølgelengde med det som Alfred Nilsen har fremmet, og vi vil derfor støtte det.

Sigurd Danielsen, Norsk Kommuneforbund, Oslo, syntes det var beklagelig at tillitsmenn fra fagforbund kunne stå opp å snakke slik de gjorde i kontingentspørsmålet, når de visste at denne ikke var steget noe særlig etter krigen. Et annet spørsmål var imidlertid fordelingen av kontingenten, og dette med ekstrakontingenter. I Oslo hadde man hatt en langvarig strid omkring ekstrakontingenten til Folkets Hus. Redaksjonskomitéen bør ta opp til overveielse en formulering av kontingentparagrafen, slik at vi kunne slippe ekstrakontingent til Folkets Hus og ekstrakontingent overheadet.

Marius Trana, Norsk Jernbaneforbund: Tormod Halvorsen sa at statstjenestemennene ikke ville ha noen nytte av kontingentforhøyelsen. Det er imidlertid klart at statstjenestemennene som alle andre medlemmer har nytte av at vi har en sterk landsorganisasjon. I sekretariatet var jeg for min del innstillet på å ville gå noe høyere enn det som flertallet ble enig om, men jeg opptok ikke noe avvikende forslag. Slik det ligger an med LO's økonomi, er vi nødt til å gå til en kontingentforhøyelse.

Bjarne Bjerke, Det norske maskinistforbund, Oslo, kunne godt forstå at det var nødvendig med en kontingentforhøyelse, men av hensyn til sitt forbund kunne han ikke stemme for sekretariatets innstilling. Han ville også feste oppmerksomheten ved den foreslåtte kontingentavsetning til Folkets Hus. Våre avdelinger strever med driften av sine egne hus, og de skjønner ikke at det skal være nødvendig å være med på ekstrakontingenter til Folkets Hus. For vårt forbund vil kontingentforhøyelsen bety 36,000 kroner, og på vegne av våre 3 representanter må jeg erklære at vi stemmer mot forhøyelsen. Av Heggs redegjørelse gikk det fram at hvert enkelt forbund etter den nåværende kontingentordning kunne bestemme hvor mange uker de kunne betale for. Er dette et rettfærdig system?

Konrad Nordahl: Det er ikke populært å snakke om kontingentforhøyelse. Ingen er særlig begeistret for forhøyede skatter, avgifter eller dyrere trikkebilletter. Det vil imidlertid være uansvarlig av LO's ledelse ikke å legge fram situasjonen slik den er. Jeg så nettopp en oversikt over den kontingent som medlemmene betaler til forbundene. Jeg trodde at det var kontingenten i 1939, men så viste det seg at det var kontingenten i 1953. Det var likefram rystende når vi tenker på den prisstigning som har funnet

sted. Det er enkelte forbund som har en relativt høy kontingent. Typografene betaler således kr. 5,10 pr. uke til forbundet. Litografene har også en lignende kontingent, nemlig kr. 5,00 pr. uke. I de fleste andre forbund ligger imidlertid kontingenten på fra kr. 1,40 og kr. 1,50 og opptil kr. 2,00. Noen forbund har nå høynet denne kontingenten med 1 krone, men denne kontingenten står ikke i forhold til den lønns- og prisstigning som har funnet sted. Jeg har selv vært med på å betale 5 kroner pr. uke, ja opptil 7 kr. pr. uke i kontingent på en bruttolønn på 60 kr. i uken. Når vi tar lønningene i betraktning i dag, så er det jo nesten ingen kontingent som betales. Vi har hatt en gunstig tid bak oss med høykonjunktur og gode muligheter til å få lønningene forhøyet uten konflikt. Vi vet imidlertid ikke hvordan vinden blåser. Vi kan snart komme opp i den situasjon at arbeidsgiverne setter bukkebein. Med den økonomi LO og forbundene har i dag, er det helt opplagt at vi ikke kan ta noen storkonflikt. I 1931 kjempet vi i 26 uker. Tror noen at vi kan få våre medlemmer med på en storkonflikt når vi ikke har penger til å betale noen stønad med? I dag kan vi heller ikke gjøre regning med noen hjelp fra utlandet på grunn av valuta-restriksjonene. Vi er helt overlatt til oss selv. Vi må regne med at det blir vanskeligere i tiden framover når det gjelder tariffrevisjoner. De har alt fått føling med det i Sverige. Konjunktorene holder på å svinge. Fagorganisasjonen er i dag i den samme stilling som etter forrige verdenskrig. Jeg legger situasjonen fram for dere slik den er. Det er klart at hvis LO ikke har kapital i ryggen, har vi ikke noe vi skulle ha sagt. Den øking i kontingenten vi foreslår representerer et minimum av det vi trenger. Vi burde atskillig høyere opp. LO-ledelsen har ansvar for at virksomheten kan fortsette på samme grunnlag som nå. Uten en god økonomi kan vi ikke framstille oss som en kamporganisasjon som vi gjerne vil gjøre. Jeg vil henstille til de enkelte forbundsrepresentanter at de holder sitt hus i orden. Skulle vi også få et politisk valg som gikk oss imot, da ville det ikke se særlig lystelig ut for LO uten en sterk økonomisk ryggrad.

Rudolf Eriksen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund: Vi har låst fast vår kontingent for 4 år framover. Hvis vi skal betale en høyere kontingent til LO, vil dette gå ut over vårt forbunds virksomhet. Forbundet vil ikke kunne make en slik forhøyet kontingent. Kontingentforhøyelsen vil også bare bety en overføring av forbundenes midler til LO. Jeg mener også at dette forslaget om kontingentforhøyelse kommer for brått på oss, slik at forbundene

ikke kan gardere seg på forhånd. Jeg stemmer subsidiært for Alfred Nilsens forslag, men jeg vil først stemme mot kontingentforhøyelse overhodet.

Einar Strand, Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund, hadde heftet seg ved en opplysning som revisjonssjef Graver hadde fremkommet med i sin revisjonsinnberetning. Den gikk ut på at 10 % av LO's medlemsstokk ikke betaler kontingent fordi kontrollsystemet svikter. Ville det da ikke være riktigere, istedenfor å gå til kontingentforhøyelse å innføre et bedre system? Graver opplyste også om at i Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund hadde kontingenttilgangen bedret seg betraktelig etter at hullkortsystemet var innført. Det er spørsmål om ikke sekretariatet så snart som mulig bør ta hele dette problem opp til behandling. I vårt forbund har vi en kontingentsvikt som kan føres tilbake til at vi har mange medlemmer i sesongbetont industri. Det er et forhold som bare kan forandres hvis denne industri kan omlegges. Med sekretariatets forslag til kontingentforhøyelse vil vårt forbund måtte betale 50,000 kr. mer i året. Hvis vi imidlertid kunne få bukt med kontingentsvikten, ville vi kunne betale det samme uten forhøyelse av satsene. Ingen er mot at LO skal være økonomisk sterk, men det er spørsmål om vi ikke oppnår mer ved å få bukt med kontingentsvikten.

Thorvald Karlsen, Norsk Tjenestemannslag, støttet Alfred Nilsens forslag om å halvere forhøyelsen. Jeg representerer det såkalte snippeproletariat, og forholdene i vår organisasjon er som alle vil vite nokså egenartede. Vårt forbund driver såvidt med balanse, vi har 400 kroner i overskudd i året, men det er klart at vi kunne ha utført mer, hvis vi hadde hatt flere midler. Skal vi få denne kontingentforhøyelsen, vil vi måtte betale 25,000 kr. mer i kontingent til LO. Vi bør være overmåte forsiktig med å legge på forbundene større byrder. For oss som slåss med andre organisasjoner, spiller kontingenten en stor rolle. De uorganiserte eller de som står i andre forbund, steiler når de hører den kontingent som vi forlanger av dem. Vi kan derfor ikke stemme for en større kontingentforhøyelse enn den som Alfred Nilsen foreslår.

Etter forslag fra dirigenten ble taletiden nå begrenset til 5 minutter.

Jens Dahl, Norsk Tolltjenestemannsforbund, ville stemme for Alfred Nilsens forslag med Tormod Halvorsens tilleggsforslag. I hans forbund hadde man gjennomført en kontingentforhøyelse på

300 % siden krigen. Det var en økonomisk påkjenning for forbundets medlemmer, og noe ut over det var det vanskelig å gå.

Albert Karlsen, Norsk Arbeidsmannsforbund, ville stemme for Alfred Nilsens forslag. Når jeg inntar dette standpunkt, sa han, er det fordi vårt landsmøte i 1951 fastslo vår kontingent for 4 år framover. Vi kan ikke make noen større kontingent. LO bør i de forslag som de fremmer til kongressen innrette seg etter forbundenes økonomiske bæreevne. Vi har innen vårt forbund et flertall som snart knapt klarer den kontingenten som vi har fastsatt. En må huske på at vi har noen av de lavest lønte arbeidere i vårt land. Hvis vi skulle komme med ennå en forhøyelse, ville det overstige medlemmenes evne.

Det ble nå vedtatt å sette strek.

Bendik Øyan, Norsk Sjømannsforbund, Oslo, måtte stemme for Alfred Nilsens forslag. Vi la på vår kontingent med 4 kr. i 1948. Jeg antar at vårt forbundsstyre vil foreslå en ytterligere forhøyelse, men hvis sekretariatets forslag blir vedtatt, blir vi nødt til å fastsette en kontingent på 13—14 kr. pr. måned, og det får vi ikke noe landsmøte til å gå med på. Vi må regne med at vi kanskje får nedgangstider, og disse vil i første rekke ramme skipsfarten.

Gunnar Berntsen, Handel- og Kontor, Oslo, ville anbefale Alfred Nilsens forslag. Etter de uttalelser som nå var falt, syntes stemningen overveiende å være for Nilsens forslag.

Emil Edvardsen, Norsk Jernbaneforbund, Oslo: Det ser ikke særlig lyst ut for sekretariatet når det gjelder kontingentspørsmålet, men etter min mening kommer vi ikke forbi denne kontingentforhøyelsen. Det koster penger å drive faglig virksomhet i dag. Tenk bare på hva det vil gå med i streikestønad. Hvert forbund har forpliktet seg til å ha 100 kr. pr. medlem, men det er de færreste forbund som har klart å skaffe dette beløp. Jeg kan være enig med Danielsen i at vi helst burde komme vekk fra alle ekstra-kontingenter, bl. a. til Folkets Hus, til arbeiderpressen m. v. Alle disse formål burde tilgodesees av den faste kontingenten. Jeg støtter flertallets innstilling.

Emil Torkildsen, Centralforeningen for Boktrykkere, var svært skuffet over den innstilling som enkelte representanter fra statstjenestemannsforbund hadde lagt for dagen. Vårt forbund har forhøyet kontingenten fra 3,90 til 5,10 pr. uke, og selv dette er for lite i forhold til den stigning som lønningene har vært gjenstand for. Pengene er mye mindre i dag enn de var før krigen, og LO kan ikke drive den samme virksomhet uten å ha større inntekter.

Det blir her pekt på at forbundene ikke kan foreta forandring mellom landsmøtene. Mange av våre avdelinger har en kontingent på kr. 7,00 til 8,00 pr. uke, ja endog opp til 10 kroner, men ennå er det mange som vil gå høyere. Jeg tror det beror mye på hvordan avdelingsstyrene stiller seg til spørsmålet. Vi hadde et slikt avdelingsstyre som mente at det ville være umulig å få medlemmene til å gå med på forhøyelser. Så var det et medlem som tok opp forslag om det, og det ble vedtatt med 100 mot 10 stemmer. Det er ikke populært å foreslå noen kontingentforhøyelse, men vi er ikke tilitsmenn for å oppnå popularitet.

Annanias Iversen, Handel- og Kontor, Bergen, støttet Alfred Nilsens forslag. Vi måtte gå til kontingentforhøyelse på siste landsmøte. Siden da har vårt forbund tilmeldt seg Funksjonærsambandet, og dette vil selvsagt føre med seg økte utgifter. Det er ikke viljen det her skorter på, men evnen. Det er her nevnt at enkelte forbund har gått til kontingentforhøyelse, men det gjelder forbund som har fått gjennomført høyere lønninger.

Øystein Marthinsen, Norsk Bokbinder- og Kartonasjeforbund, mente at fagorganisasjonen hadde vært for sene til å heve kontingenten. Tar vi prisstigningen i betraktning, har vi ikke holdt tritt med den når det gjelder kontingenten. Sekretariatets forslag er meget beskjedent, men etter min mening er en høyere kontingent en god investering. Hvilken trygghetsfølelse vil vi ikke oppnå, når vi vet at vi har en økonomisk sterk fagorganisasjon.

Karsten Torkildsen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, hadde vært inne på den tanke at man kanskje kunne ha klart seg med en mindre forhøyelse, men etter å ha hørt hovedkassererens redegjørelse, tror jeg ikke det er mulig å komme forbi innstillingen. Det er riktig som Marthinsen sier, at det må være en betryggelse å vite at LO har en sterk økonomisk ryggrad. Det må også være riktig at når vi forhøyer stønadsatsene, må vi også forhøye kontingentsatsene. Det gjør seg etter min mening gjeldende en altfor stor engstelse overfor medlemmenes reaksjon.

Gunnar Kvam, Jern- og Met., Trondheim, var ikke helt overbevist om at LO trengte denne forhøyelse av kontingenten. Når en så på regnskapene var det ganske store kontingenter som gikk inn til LO. Nordahl fortalte at vi i Jern og Met. i sin tid betalte 5 kroner i uka i kontingent. Ja, vi har betalt opp til 7 kr. i uka. Men når vi den gangen betalte så høy kontingent, så var det fordi vi på den måten hjalp våre arbeidsløse kamerater. Nordahl sier at vi vanskelig kunne føre noen langvarig streik i dag, fordi vi ikke

hadde midler til streikestønad. Da fikk vi heller ta generalstreik og ordne konflikten på kort tid.

Johan B. Magnussen, Norsk Baker- og Konditorforbund, mente at vi først burde gjennomføre en strengere kontroll med innbetalingen av kontingenten før en gikk til en forhøyelse.

Konrad Nordahl (avbryter): Det foreligger forslag om det, Magnussen.

Magnussen (fortsetter): Ja, men da burde vi først se virkningen av denne kontrollen.

Ragnvald Andersen. Jern og Met., Bergen, syntes denne kontingentforhøyelsen kom på et uheldig tidspunkt. Taleren kunne ikke strekke seg lenger enn til Alfred Nilsens forslag.

Hans Hegg, Sekretariatet: Alfred Nilsen fortalte at vårt forslag ville innbringe om lag 2 mill. kroner. Det er ikke helt riktig. Etter de beregninger som er foretatt vil det gi 1,7 mill. Nå foreslås det også forhøyelse av stønadene, slik at den reelle stigning blir mindre. Nilsen hadde ikke noen tro på at vi ville komme opp i konfliktsituasjoner i framtiden. I den sammenheng vil jeg gjerne peke på det som Nordahl sa når det gjaldt stortingsvalget. Hvis dette mot formodning skulle gi oss en annen regjering, vil nok stillingen bli noe annerledes. Men selv om vi ikke får noen storkonflikter, men bare vanlige streiker, så vil penga likevel ikke strekke til. Vi vil tømme kassene ganske fort, selv om vi har meget beskjedne grupper av medlemmer ute i konflikt. Formannen for Telegraf- og Telefonforbundet nevnte at dette forbundet aldri hadde sjanser til å komme ut i konflikt, men det er ikke bare dette forbundet som er i en slik situasjon. Han ville at sekretariatet skulle ha mandat til å regulere kontingenten for slike forbund, men når vi hører hvor mange «tremgende» det er, vil sekretariatet be seg fritatt for å få et slikt mandat.

Når Magnussen mente at det sto til de enkelte forbund å regulere hvor mange uker en vil betale kontingent for, berodde det på en fullstendig misforståelse. Når vi nå foreslår at det skal betales for 50 uker eller 11½ måned, er det for å stille alle likt.

Alle som nå har uttalt seg er i prinsippet enig i flertallsforslaget, men de tør ikke fremme noen kontingentforhøyelse i sine egne forbund. Jeg tror det er riktig det som Emil Torkildsen sa, at vi har stor skyld i dette sjøl. På dette område har vi syndet stort. Jeg innrømmer at jeg sjøl har tatt et slikt unnvikende standpunkt i mitt forbund. Vi bør imidlertid nå komme fram til at kontingenten blir regulert i forhold til fortjenesten. Forbundenes representanter bør ta dette ansvaret på sine skuldre. Hvis de blir altfor meget angrepet,

så får de skyld på LO. La oss få denne kontingentforhøyelsen og et økonomisk grunnlag for LO som svarer til alle de kravene som blir stilt.

Dirigenten foreslo nå at en tok en prøvevotering for å se forsamlingens reaksjon på spørsmålet om kontingentforhøyelse overhodet.

Ved prøvevoteringen viste det seg at det var bare 11 stemmer mot enhver kontingentforhøyelse. Det ble deretter votert alternativt mellom sekretariatets innstilling og Alfred Nilsens forslag, og resultatet var at Alfred Nilsens forslag ble vedtatt med stort flertall. Det ble så vedtatt at § 17 i sin helhet skulle gå til redaksjonskomitéen. Tormod Halvorsens forslag ble oversendt sekretariatet.

Redaksjonskomitéens innstilling.

Redaksjonskomitéens formann, P. Mentsen, la fram en enstemmig innstilling som var sålydende:

§ 17, pkt. 1 og 3.

Punkt 1 foreslår en endret slik:

«Kongressen fastsetter kontingenten. Den skal være kr. 0,35 pr. solgt heltbetalende kontingentmerke, og kr. 0,18 pr. solgt kontingentmerke i lavere klasser.

Fristempelmerker er likevel unntatt selv om disse er betalt.

De forbund som har månedskontingent betaler henholdsvis kr. 1,50 og kr. 0,75 for hvert solgt kontingentmerke.

Forbundene skal betale kontingent til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon for 50 uker eller 11 $\frac{2}{3}$ måned.

Beregningsgrunnlaget er den i løpet av året innbetalte kontingent.»

Punkt 3 foreslås endret slik:

«Av den innbetalte kontingent skal 30 % avsettes til et kampfond som ikke uten representantskapets samtykke kan nyttes til annet formål enn stønad under faglige konflikter.

Til å fremme de formål som er nevnt i vedtektenes § 1, punkt 7, avsettes kr. 0,13 for heltbetalende og kr. 0,06 for halvtbetalende medlemmer pr. måned.

Av kontingenten skal videre kr. 0,10 for heltbetalende og kr. 0,05 for halvtbetalende medlemmer pr. måned betales som tilskudd til Folkets Hus' Fond.

Ved disse avsetninger finner en antallet helt- og halvtbetalende medlemmer ved at det merkeantall for helt- og halvtbetalende som det i månedens løp er innbetalt kontingent for, blir fordelt på månedens antall uker.»

Mentsen knyttet følgende kommentar til innstillingen:

Redaksjonskomitéen har tatt konsekvensen av den votering som falt og har redigert kontingentsatsene på grunnlag av Alfred Nilssens forslag. Når vi har forandret fjerde avsnitt i punkt 1, kommer det av beregninger som er foretatt. Kroner 0,35 pr. solgt heltbetalende kontingentmerke i 50 uker gir en samlet kontingent pr. år pr. medlem på kr. 17,50. Kr. 0,18 pr. solgt kontingentmerke i 50 uker gir en samlet kontingent pr. halvtbetalende medlem pr. år på kr. 9,00. For at det skal bli nøyaktig samme beløp pr. år for de som har månedskontingent må en fastsette innbetalingen til $11\frac{2}{3}$ måned. Det utgjør:

$$\begin{array}{l} \text{Kr. } 1,50 \times 11\frac{2}{3} \text{ måned} = \text{kr. } 17,50 \\ \leftarrow 0,75 \times 11\frac{2}{3} \quad \leftarrow = \rightarrow 8,75 \end{array}$$

Punkt 3 har også måttet endres etter at Alfred Nilssens forslag ble vedtatt.

Votering.

Det ble først votert over innstillingen angående § 16 punkt 4, og denne ble enstemmig vedtatt. Også punktene 1 og 3 ble enstemmig vedtatt etter en kort merknad av Johan B. Magnussen.

§ 5. Kongressen.

Her forelå det følgende forslag fra forbundene:

NORSK BAKER- OG KONDITORFORBUND

Tromsø Baker- og Konditorsvenners Forening foreslår:

«Fastlønte tillitsmenn kan ikke velges som representanter til Landsorganisasjonens kongresser, men kan møte som observatører.»

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret kan ikke anbefale forslaget.

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Avd. 289 — Stavanger Stein-, Jord- og Sementarbeiderforening foreslår:

§ 5, punkt 1, blir endret til:

«Kongressen er Landsorganisasjonens høyeste myndighet og holdes innenfor en periode av 4 — fire — år etter fastsetting av sekretariatet.»

Forbundsstyrets innstilling:

Forslaget anbefales.

NORSK KOMMUNEFORBUND

Oslo Sporveisbetjenings Forening foreslår:

«Forbundets representanter til L.O.s kongress fordeles på valgkretser. Innenfor valgkretsen foretar foreningene innstilling på representanter og sender denne innstilling til de som leder valget i kretsen.

Der hvor det er stedsstyre, innstiller dette på representanter, og der hvor det ikke er stedsstyre, velger fagforeningen i kretsen en komité som foretar innstillingen. Valget foregår ved uravstemning i kretsen.»

Forretningsutvalgets innstilling:

Forslaget kan ikke anbefales.

Sekretariatet la fram følgende innstilling:

§ 5, punkt 2 og 4.

Her foreslår en at bestemmelsen i første og tredje avsnitt endres.

Første avsnitt foreslås endret til å lyde:

Representantene til kongressen med tilsvarende antall varamenn velges med 5/6 av de tilsluttede forbund og 1/6 av de faglige fellesorganisasjoner.

Tredje avsnitt foreslås endret slik:

De faglige fellesorganisasjoners representanter fordeles av sekretariatet fylkesvis.

Annen setning i punkt 4 foreslås endret slik:

Forslag fra underavdelinger i forbundene må sendes vedkommende forbundsstyre som sender forslaget videre til sekretariatet med forbundsstyrets standpunkt til forslaget.

Forslaget i avsnitt I inneholder dels en endring som er begrunnet i endringen fra faglige samorganisasjoner til faglige fellesorganisasjoner og dels en realitetsendring, idet en foreslår forbundenes andel styrket på bekostning av de faglige fellesorganisasjoner.

Endringen i avsnitt 3 er begrunnet i forslaget om overgang til faglige fellesorganisasjoner.

Sekretariatet antar det er nødvendig å øke antallet av representanter fra forbundene. Årsaken til dette er for det første at medlemsantallet i forbundene er økt. For det annet er endringen begrunnet i det forhold at det siden vedtektene ble vedtatt er opptatt selvstendige forbund i A.F.L. Dette har ført med seg at forbundene ville få sitt representantantall nedsatt til tross for økingen av forbundenes medlemstall, om en ikke øker antallet av representanter fra forbundene.

Sekretariatet er av den oppfatning at økingen av representanter fra

forbundene må skje på bekostning av de faglige fellesorganisasjoners eller eventuelt de faglige samorganisasjoners representantantall.

Noen distriktsinteresser skulle etter sekretariatets mening ikke bli skadelidende med den foreslåtte endring.

En har ikke i vedtektene for A.F.L. funnet grunn til å gi nærmere regler om hvordan valget av representanter fra de faglige fellesorganisasjoner skal gjennomføres, idet dette må bli regulert i vedtektene for disse organisasjoner.

Den endring som foreslås i punkt 4 følger av de normalvedtekter en har utarbeidet til bruk for forbundene innen A.F.L.

Regler for valg av representanter til kongressen.

I forbindelse med denne paragraf la sekretariatet fram følgende forslag til regler for valg av representanter til kongressen:

I samsvar med Landsorganisasjonens vedtekter, § 5, fastsettes slike regler for valg av representanter til Landsorganisasjonens kongress:

1. Når forbundene har mottatt sekretariatets innkalling til kongress, sender forbundsstyrene straks melding om det til hver tilsluttet fagforening. Forbundsstyrene anmoder på samme tid fagforeningene om innen en fastsatt frist å sende inn forslag på representanter til kongressen.
2. Etter at forslagene fra fagforeningene er kommet inn skal forbundsstyret eller hovedstyret (landsstyret) foreta endelig innstilling på representanter med varamenn. Har et forbund berammet landsmøte når meldingen om kongressen kommer, kan endelig innstilling foretas av landsmøtet. Andre har ikke innstillingsrett. Det skal så langt råd er tas omsyn til at de forskjellige landsdeler, yrker og grupper blir representert.
3. Vedkommende forbundsstyre, hovedstyres eller landsmøtes innstilling på representanter med varamenn til kongressen, sendes fagforeningene sammen med dagsorden til kongressen. Det endelige valg (avstemning over representanter) skal så finne sted etter at dagsorden til kongressen er behandlet. I dette møte kan ikke andre saker føres opp til behandling i foreningen.

Alle forslag fra foreningene på representanter med varamenn gjøres kjent av forbundene gjennom fagbladene eller rundskriv.

Hvis det på avstemningsmøtene opptas forslag på andre kandidater i stedet for de av forbundet innstilte, kan det ikke skje i form av trykte eller mangfoldiggjorte lister eller stemmesedler.

4. Valgene må være gjennomført så tidlig at sekretariatet får melding fra forbundene om det, med nødvendige fullmakter, minst 14 dager før kongressen tar til.

5. Valget av representanter skjer under ett for hele landet. I fagforeningsmøtet avgir hver enkelt stemme på så mange representanter med personlige varamenn som forbundet har rett til.

I spesielle tilfelle kan sekretariatet etter søknad fra vedkommende forbund gjøre unntak.

P. Mentsens innledningsforedrag.

P. Mentsen innledet om dette spørsmålet og uttalte bl. a.: Sekretariatet foreslår at bestemmelsen i 1. og 3. avsnitt skal forandres. Etter den nåværende ordning skal forbundene velge $\frac{4}{5}$ og de faglige samorganisasjoner $\frac{1}{5}$ av representantene til kongressen. Det foreslås nå at representasjonsretten til kongressen for samorg. blir redusert fra 60 til 50. Når sekretariatet har foreslått denne endring, er det fordi vi mener det er nødvendig at forbundene får utvidet sin representasjon.

Men så har vi de alminnelige regler for valg av representanter. Sekretariatet har ment at det ikke var nødvendig å ta disse inn i vedtektene, men mener likevel at kongressen bør vedta faste regler.

Når det gjelder valg av representanter til Landsorganisasjonens kongress vedtok kongressen i 1934 retningslinjer som var gjeldende helt til kongressen i 1949.

Retningslinjene av 1934 ga høve til 2 forskjellige valgordninger, idet de bygde på 2 forskjellige prinsipper.

Det ene var landsomfattende valg, eller distriktsvise, slik at hvert forbund delte opp landet i passende valgkretser.

Den ordning som ble mest praktisert var distriktsvalg. Denne ordning førte imidlertid til nokså mange urimeligheter. Bl. a. skjedde det til kongressen i 1949 at en i et distrikt fikk en representant valt til kongressen med et stemmetall på bare noenogfemti bak seg. Det utgjorde bare noen få prosent av de avgitte stemmer. Slike ting kunne skje fordi at det var eksempelvis 20—30 fagforeninger i hver valgkrets så stilte de hver sin kandidat og stemte på dem, slik at ingen ble valt med et flertall av stemmene. Dette sett i sammenheng med at ethvert valg hos oss bygger på det prinsipp at representantene skal ha et flertall bak seg, virket uheldig.

I 1949 ble det på kongressen foretatt en omfattende endring i Landsorganisasjonens tidligere vedtekter. I § 5 ble det fastslått at valgene skulle skje landsomfattende, og i samsvar med det ble det vedtatt nærmere regler om valget av representantene. Disse regler ble imidlertid ikke tatt inn som tillegg til Landsorganisasjonens vedtekter, men ble forslått som tillegg til forbundenes normalvedtekter. Ved valget til denne kongress ble forannevnte regler anvendt, men for et par punkter

viste det seg å være uklarhet. Det gjaldt bl. a. hvilke forum eller hvilken organisasjonsinstans som skulle ha endelig innstillingsrett etter at de forskjellige foreninger hadde foretatt nominasjon. På enkelte foreningsmøter viste det seg at foruten innstillingen fra forbundsstyret, forelå det også andre ferdig mangfoldiggjorte innstillinger. Hvis en ser på vedtaket av 1949, er det utvilsomt klart nok at de instanser som har innstillingsrett er forbundsstyret, landsstyret eller hovedstyret og lands-

D e b a t t e n.

møtet, men det er kanskje ikke kommet tydelig nok fram.

For å rydde bort slike misforståelser og dessuten å få absolutt ensartede bestemmelser, er sekretariatet av den mening at kongressen nå må vedta slike regler, og at disse tas inn som tillegg til Landsorganisasjonens vedtekter. Dessuten bør de enkelte forbund ta dem inn som tillegg til sine vedtekter.

Nils H a v e, Norsk Kommuneforbund, Oslo, ville på vegne av sin forening oppta forslag nr. 45. Etter den nåværende valgmetode er det nesten umulig å få noen forandring i den listen som forbundsstyret innstiller på. Det er nesten unødvendig å sende den ut til uravstemning.

Leif A a s e, Jern- og Met., Laksevåg, uttalte sin store glede over det forslaget som sekretariatet nå fremmet om regler for valg av representanter til kongressen. Vi opplevet i vår forening at det kom trykte lister fra et bestemt hold, og dette skapte endel uklarhet. Nå blir det slått fast at bare forbundets mangfoldiggjorte lister eller stemmesedler kan brukes på avstemningsmøtene. Når det gjaldt punkt 2 var det litt uklart. Taleren gikk ut fra at de som hadde størst flertall ved innstillingene måtte ha fortrinnsrett når forbundsstyrene sendte ut sine lister.

Konrad N o r d a h l ville overfor Haave peke på at det ikke var skjedd noen endring i selve valgordningen. Den er den samme som vi tidligere har brukt. Når vi har foreslått disse regler er det for å unngå slike uhyrligheter som Mentsen fortalte om. Det er ansvarsløst at det skal komme representanter på fagkongressen som har bare 20—30 stemmer bak seg. Etter de regler som her blir foreslått vil vi få en mer betryggende ordning. Jeg vil også gjøre Haave oppmerksom på at de som møter her på kongressen ikke sitter som representanter for sine foreninger, men for sine forbund. Jeg vil samtidig gjøre oppmerksom på at sekretariatet har anledning til å gjøre unntak for forbund som har en organisasjonsform som gjør det vanskelig å bruke denne valgordningen. Vi har således gjort unntak for Jernbaneforbundet, men ellers har vi landsomfattende valg. Til Aase vil jeg si at det er klart at forbundene må ta hensyn til de som får flest stemmer når det skal innstilles på kongressrepresentanter, men forbundene må også ta distriktvis hensyn,

liksom det må ta hensyn til fordeling av representanter på de respektive faggrupper. Stemmetallene spiller selvsagt en stor rolle. I denne forbindelse vil jeg gjerne komme med et lite hjertesukk. De forbundene som ofte snakker om at det må tas mer hensyn til kvinnene — og det er gjerne de forbund som har flest kvinnelige medlemmer — møter nesten uten kvinnelige representanter her på kongressen. Disse forbundene bør gripe i sin egen barm og få en forandring på dette forholdet. De forbund som har flertallet av sine medlemmer utenfor Oslo, bør også ta hovedparten av representantene ute fra distriktene. Ja, dette var en mild refselse.

Sigurd Danielsen, Norsk Kommuneforbund, Oslo, ville ha en annen formulering på tredje setning i punkt 3 i de foreslåtte regler. Han opptok følgende forslag: «Det endelige valg skal finne sted etter at dagsordenen til kongressen er behandlet, som må være hovedpunktet på møtet».

Thv. Karlsen, Norsk Tjenestemannslag, hadde hatt visse vansker når det gjaldt valget til denne kongressen. Det står i vedtektene at valgene skal foregå i et foreningsmøte. Våre organisasjonsforhold er imidlertid slik at vi må foreta uravstemning. Det ville være greit for oss å få vite om dette er lovlig.

Olav Bruvik, Norsk Tekstilarbeiderforbund: Nordahls hjertesukk angående kvinnene hadde vel en adresse til vårt forbund. I den sammenheng vil jeg imidlertid gjøre oppmerksom på at vi ikke hadde fått innstilling på kvinner til kongressen. Jeg er den første til å beklage dette, men det bør være en påminnelse for kvinnene i vårt forbund.

P. Mensen: Danielsens forslag kan vi ikke akseptere. Denne bestemmelsen ble også slått fast av den forrige kongress, og den har sin spesielle bakgrunn. Vi vet at det har vært taktikken før at enkelte fagforeninger satte opp en stor dagsorden, og så snakket pratmakerne salen tom før en kom fram til valgene. Denne bestemmelsen er satt der for å sikre en skikkelig og forsvarlig behandling av kongressens dagsorden og valgene. Med hensyn til de bekymringer som Thv. Karlsen hadde vil jeg gjerne slå fast at det er høve til å foreta valgene gjennom uravstemning, men det må da sendes ut en grei redegjørelse fra forbundet. Når det gjaldt Haaves forslag, ville det som Nordahl sa bety at en gikk tilbake til den gamle ordning.

Gunnar Kvam, Jern- og Met., Trondheim, syntes den valgordning en nå hadde til fagkongressen ikke var demokratisk. Jeg vil anbefale Haaves forslag. På den måten vil medlemmene selv kunne bestemme hvem som skal sitte på kongressen og ikke sekretariatet og forbundsstyrene.

Ved voteringen ble innstillingen om § 5 punkt 2 og 4 enstemmig vedtatt.

Håves forslag ble forkastet mot 19 stemmer. Danielsens forslag ble forkastet mot 2 stemmer, og deretter ble sekretariatets forslag om regler for valg av representanter vedtatt mot 1 stemme.

§ 6. Kongressens myndighetsområde.

Her forelå det følgende forslag fra Norsk Arbeidsmannsforbund:

Malmo Gruvearbeiderforening foreslår:

Punkt 2. Forslag om å tilføye følgende:

«A fastsette lønningene for tillitsmennene i Landsorganisasjonen og Samorganisasjonene. Tillitsmennenes lønninger blir i kongressperioden å reguleres i henhold til prisindeksen.»

Forbundets standpunkt:

Den nåværende ordning bibeholdes, hvoretter representantskapet fastsetter lønningene.

Dette forslag ble ikke opptatt på kongressen. Sekretariatet hadde foreslått at paragrafen opprettholdes som nå, men at punkt 9 siste setning skulle lyde slik i tilfelle forslaget om faglige fellesorganisasjoner ble vedtatt: «De faglige fellesorganisasjoner og sekretariatets representanter får betalt sin godtgjøring av AFL.»

Ved voteringen ble innstillingen enstemmig vedtatt.

§ 8. Representantskapets sammensetning.

Under samme forutsetning som nevnt under § 6 foreslo sekretariatet punkt 1 i første avsnitt gitt følgende ordlyd: «Det består med det unntak som er nevnt nedenfor av 100 medlemmer valt av forbundene, 1 representant fra de faglige fellesorganisasjoner fra hvert fylke og sekretariatets faste medlemmer».

I motiveringen sier sekretariatet: En har heller ikke her funnet grunn til i AFL's vedtekter å gi nærmere regler om hvordan valget av representanter fra de faglige fellesorganisasjoner skal gjennomføres.

Ved voteringen ble innstillingen enstemmig vedtatt.

§ 9. Representantskapets myndighetsområde.

Her forelå det følgende forslag fra forbundene:

NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND

Malmo Gruvearbeiderforening foreslår:

Punkt 3. Forslag om å la punkt 3 utgå.

*Forbundets standpunkt:
Punktet opprettholdes.*

NORSK BAKER- OG KONDITORFORBUND

Tromsø Baker- og Konditorsvenners Forening foreslår:

«Fastlønte tillitsmenn i Samorganisasjonen skal ikke ha stemmerett, men talerett i saker som angår deres personlige forhold til organisasjonene, såsom lønnsaker etc.»

Forbundsstyret kan ikke anbefale forslaget.

Her foreslo sekretariatet to nye bestemmelser tatt inn henholdsvis som punkt 3 og punkt 6 slik at bestemmelsen i sin helhet i § 9 kom til å lyde:

Representantskapets myndighetsområde.

Representantskapet har:

1. å behandle og foreløpig godkjenne årsmelding, regnskap og revisjonsberetning for foregående år,
2. å behandle og vedta generelle retningslinjer for fagorganisasjonens tariffpolitikk i samsvar med § 1,
3. å samtykke i bruk av kampfondets midler til andre formål enn nevnt i § 17, punkt 3,
4. å fastsette lønningene for tillitsmenn i Landsorganisasjonen og samorganisasjonene.
5. å foreta suppleringsvalg for den gjenværende del av kongressperioden i tilfelle av at noen av de valte tillitsmenn er fratrudd,
6. å gjøre vedtak om valg og i tilfelle foreta valg i samsvar med § 10, punkt 4,
7. å tilsette revisjonssjef og revisorer og fastsette lønninger for dem og å fastsette revisjonsutvalgets og sekretariatets godtgjøring,
8. å godkjenne opptaking av nye medlemmer eller ta avgjerd i saker om utelukkning av medlemmer,
9. å endre den godtgjøring kongressen har fastsatt for diet og tapt arbeidsfortjeneste om det er oppstått et åpenbart misforhold mellom priser og satser,
10. å utligne ekstrakontingent i samsvar med § 18,
11. å behandle andre saker som er ført opp på dagsorden.

Begrunnelsen for de nye punkter 3 og 6 vil gå fram av det som er anført under henholdsvis § 17 og § 10.

Ved voteringen ble sekretariatets innstilling enstemmig vedtatt.

§ 10. Sekretariatet.

Sekretariatet hadde foreslått at denne paragrafs punkt 4 fikk følgende innhold: «Når et sekretariatsmedlem slutter som tillitsmann i sitt forbund fratrer det også som medlem av sekretariatet og varamannen inntar plassen. Under spesielle forhold kan dog representantskapet etter forslag av sekretariatet foreta suppleringsvalg». Sekretariatet hadde knyttet følgende motivering til denne innstilling:

Nå har praksis vært noe forskjellig. Har en tillitsmann i A.F.L. som var medlem av sekretariatet fratruddt sin stilling i A.F.L. har han også samtidig opphørt å være medlem av sekretariatet. Har derimot en tillitsmann i et forbund sluttet i sin stilling i forbundet i løpet av kongressperioden har han likevel fortsatt som medlem av sekretariatet kongressperioden ut.

Det synes grunn til å gjennomføre den endring at opphør av stilling i forbund tilsluttet A.F.L. fører med seg at en også samtidig opphører å være medlem av sekretariatet. Sekretariatet bør bestå av aktive tillitsmenn som har den direkte orientering fra medlemmer og avdelinger. Bestemmelsen slik den er formet rammer bare etter sin ordlyd — det forhold at et sekretariatsmedlem slutter i forbundet og regulerer altså ikke forholdet når et fast medlem ansatt i A.F.L. slutter i sin stilling. Sekretariatet antar at en bestemmelse på det punkt er overflødig, da praksis som forannevnt for så vidt faller sammen med det som nå foreslås.

En foreslår at det normale bør være at varamannen rykker opp når et medlem av sekretariatet fratrer. Det kan imidlertid inntre situasjoner — ved slik fråtreden som tilsier at en bør ha rett til å åpne for mulighet av en annen løsning. Det vil kunne skade effektiviteten i fagorganisasjonens arbeid om forbund med stort medlemstall eller grupper av forbund med noenlunde likeartede forhold ikke blir representert i sekretariatet. Hadde en hatt personlige varamenn til sekretariatet, ville en ikke hatt behov for en slik unntaksbestemmelse. En finner imidlertid å ville frarå å gjennomføre det, og da bør det være en ventil som tillater i visse tilfelle å gjennomføre en annen ordning. Det vil være sekretariatet som best kan vurdere om det vil være behov for å kunne foreta slike nyvalg. En har derfor foreslått at dette spørsmål ikke kan reises i representantskapet — som skal treffe avgjørelsen — uten at det foreligger innstilling om det fra sekretariatet. Bestemmelsen i 2. punktum tilsikter å stille sekretariatet og representantskapet friest mulig når det gjelder spørsmålet hvor den nyvalte skal gå inn. Det vil slik bestemmelsen er formet være adgang til å si at den nyvalte skal

innta plassen til den fratrådte, men det vil også være adgang til å la ham få hvilken som helst plass i varamannsrekken.

I samsvar med forslaget om at det er representantskapet som skal foreta valget og treffe avgjørelsen av hvilken plass den nyvalte skal få, har en formet et nytt punkt 6 i § 9.

Ved voteringen ble innstillingen enstemmig vedtatt.

§ 11. Sekretariatets myndighetsområde.

Sekretariatet foreslo at punkt 13 ble endret slik: «A avgjøre tvister om tolking av Arbeidernes faglige Landsorganisasjons og de faglige fellesorganisasjoners vedtekter».

I sin motivering sier sekretariatet: «Sekretariatet har hittil uten noen spesiell hjemmel uttalt seg og i tilfelle tvist fortolket de faglige samorganisasjonenes vedtekter. Det er imidlertid naturlig at en får en positiv bestemmelse om det i vedtektene».

Ved voteringen ble § 11 punkt 13 vedtatt etter innstillingen.

§ 14. Tariffkrav og tariffrevisjoner.

Her forelå det følgende forslag fra forbundene:

NORSK BOKBINDER- OG KARTONASJEARBEIDERFORBUND

Til L.O.s vedtekter § 14. Forslag til nytt punkt 6:

«Det påligger forbund som innen sitt område har arbeidere (grupper av arbeidere) hvis arbeid hører inn under andre forbuds bransjeavtaler, å overføre disse grupper av arbeidere til deres bransjeforbund.»

Motivering:

Vi kan peke på at det innenfor Norsk Papirindustriarbeiderforbund finnes mange og til dels store grupper av arbeidere som er beskjeftiget med bokbinder- og kartonasjearbeid på flere papirfabrikker. F. eks. på Rena Papirfabrikk drives det med pappkassefabrikasjon. På Drammen Paper Mills papirfabrikk drives det med posefabrikasjon. På Buskerud Papirfabrikk drives det med rent bokbinderarbeid, linjering og fremstilling av skrivebøker, m. m.

Disse papirfabrikker, som for det første har billigere papir og kartong ved egen fremstilling, har for det annet dårligere lønns- og arbeidsvilkår for disse arbeidere enn hva våre bransjeavtaler tilsier.

Den foreslåtte tilføyelse til L.O.s vedtekter, § 14, er derfor i høy grad påkrevet.

Disse arbeidere er ikke, som sine øvrige kolleger i bransjen, sikret

ukelønn med helligdagsbetaling, og nyter heller ikke godt av de særbestemmelser som bransjeoverenskomsten har for disse arbeidere. Det er L.O.s så vel som de enkelte forbunds plikt å sørge for at opparbeidede goder og rettigheter ikke undergraves, men blir til gagn for flest mulig av L.O.s medlemmer.

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Forslag fra:

Avd. 300, Hilleren Industriarbeiderforening, Bergen,

- « 311, Malersvennenes Forening, Bergen,
- « 312, Bergen Trevarefabrikkarbeiderforening, Bergen
- « 313, Blikkenslagersvennenes Forening, Bergen,
- « 315, Snekker- og Tømrernes Forening, Bergen,
- « 316, Sten-, Jord- og Sementarbeidernes Forening, Bergen:

«Vår(e) forening(er) krever at det prinsipp som er nedlagt i denne paragraf endres således at de enkelte forbund, uten sekretariatets godkjenning, står fritt ved oppsigelse av tariffavtaler eller krav om nye tariffavtaler samt plassoppsigelse og iverksettelse av arbeidsstans. Dette under det uttrykkelige forbehold at forbundet plikter å holde sekretariatet underrettet om utviklingen til enhver tid.»

Motivering:

Vi mener med forslaget at det er urimelig at sekretariatet skal kunne hindre et forbund i dets selvfølgeligelige rett og plikt til å ivareta medlemmenes interesser.

Forbundsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND

Avd. 44, Tyssedal, foreslår:

«Punkt 1.

Vil et forbund sette fram krav om ny tariffavtale eller si opp en tariffavtale, bør dette forelegges sekretariatet til uttalelse på forhånd. Sådanne meldinger bør innsendes til sekretariatet 1 måned før kravet blir fremmet eller tariffavtalen blir oppsagt.

Punkt 2.

Plassoppsigelse kan forbundet foreta når sekretariatets uttalelse i saken er innhentet.»

Punkt 3 utgår.

Tidligere punkt 4 blir punkt 3 med følgende ordlyd:

«Sekretariatet kan, om de ikke godkjenner iverksettelse av arbeidsstans,

gjøre vedtak om nye forhandlinger under ledelse av sekretariatet i samråd med vedkommende forbundsstyre.

Sekretariatet skal også, før det tar endelig avgjørelse, sende saken til avstemning blant de medlemmer som tariffavtalen gjelder.»

Punkt 4 som tidligere punkt 5.

Forbundsstyrets innstilling:

Når det gjelder forslaget fra avd. 44, om endring av § 14, er forbundsstyret av den oppfatning at den nåværende § 14 bedre dekker de faktiske forhold.

Vi kan derfor ikke tiltre forslaget fra avd. 44.

NORSK SKOG- OG LANDARBEIDERFORBUND

Avd. 388 — Austvatn Skog- og Landarbeiderforening, foreslår:

Punkt 4 endres til følgende:

«Sekretariatet skal før det tar avgjerd, sende saka til avstemning blant de medlemmer som tariffvisten gjelder. Resultatet av avstemningen er avgjørende for sekretariatets avgjerd.»

Motivering:

Det er avgjørende for fagbevegelsens indre demokrati at medlemmene har den fulle bestemmelsesrett i alle saker.

Avd. 143, Gransherad Skog- og Landarbeiderforening, foreslår:

«Alle forbund tilsluttet L.O. skal ha sine lønnssetser i tariffen revidert etter levekostnadsindeksen.»

Motivering:

Vår begrunnelse for forslaget er at bestemmelsen om indeksregulering var tatt ut av overenskomsten i skogbruket med S.A. etter Riksmeglingsmannens forslag den 27/8-1952.

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret er av den mening at spørsmålet om eventuelle bestemmelser om indeksreguleringer må innarbeides i tariffavtalene i hvert enkelt tilfelle, og hører for så vidt inn under dagsordens punkt 6 b. Forbundsstyret finner ikke på dette tidspunkt å kunne ta standpunkt til om sådant krav skal reises ved tariffrevisjonene i kongressperioden.

Endel av disse forslag ble motivert under behandlingen av dagsordenens punkt 6.

Sekretariatet foreslo at paragrafen opprettholdes som nå, og dette ble vedtatt.

§ 15. Avstemning over tarifforslag — arbeidsstans.

Også denne paragraf ble behandlet under dagsordenens punkt 6. Vi henviser til referatet fra denne saks behandling, men innskrenker oss her til å nevne at Sekretariatet innstilte på at paragrafen blir opprettholdt uforandret. Redaksjonskomitéen sluttet seg til Sekretariatets innstilling, som ble enstemmig vedtatt.

§ 16. Stønad under arbeidsstans.

Her forelå det følgende forslag fra forbundene:

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Avd. 316, Sten-, Jord- og Sementarbeidernes Forening, Bergen, foreslår:

Punkt 1 foreslås endret slik:

«8. streikedag endres til 1. streikedag.»

Annet avsnitt utgår.

Forbundsstyrets innstilling: Forslaget tiltres.

Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund foreslår:

«Stønadsatsene i punkt 4 foreslås forhøyet henholdsvis fra kr. 1,00 til kr. 2,00 og fra kr. 0,50 til kr. 1,00.»

Motivering:

Da de fleste forbund grunnet den store prisstigning som har funnet sted, har forhøyet streikebidraget, mener vi at L.O. bør forhøye sin refusjon, slik at den blir i pakt med den tiden vi lever under. Under forutsetning av at forhøyelse av stønaden blir vedtatt, foreslår vi også forhøyelse av kontingenten og viser til vårt forslag under § 17.

NORSK SKOTØYARBEIDERFORBUND

Skofabrikkarbeidernes Forening, Bergen, foreslår:

Punkt 4.

«Så lenge Landsorganisasjonen har midler til det, skal det betales stønad til forbundene som er berørt av arbeidsstansen med kr. 1,50 pr. dag for helt- og 75 øre for halvtbetalende berettigede medlemmer. Søn- og helligdager skal regnes med. Kommer 25 pst. av et forbunds medlemmer i arbeidsstans samtidig, kan Sekretariatet forhøye stønaden.»

Motivering:

Da de fleste forbund har forhøyet stønaden under arbeidsstans med 50 pst. bør L.O. forhøye sine stønadsatser med et tilsvarende beløp. *Forbundsstyrets innstilling: Forslaget tiltres.*

Sekretariatet hadde avgitt følgende innstilling:

§ 16, punkt 4.

Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund har foreslått at kongressen skal gjøre vedtak om å forhøye stønadsatsene fra kr. 1,00 til kr. 2,00 og fra kr. 0,50 til kr. 1,00 for henholdsvis 1/1 og 1/2 betalende medlemmer. Samtidig foreslår forbundet forhøyelse av forbundenes kontingent til A.F.L. Om det siste viser en til hva sekretariatet sier om det under § 17.

Norsk Skotøyarbeiderforbund har foreslått stønadsatsene forhøyet til kr. 1,50 og kr. 0,75 for henholdsvis 1/1 og 1/2 betalende medlemmer «sålenge Landsorganisasjonen har midler til det». Norsk Skotøyarbeiderforbund har ikke foreslått noen kontingentforhøyelse.

Sekretariatet finner at stønadsatsene er for lave og foreslår disse forhøyet til kr. 1,50 og kr. 0,75 for henholdsvis 1/1 og 1/2 betalende medlemmer. En forutsetning for denne forhøyelse er at kongressen vedtar forslaget om å forhøye forbundenes kontingent til Landsorganisasjonen. Om det viser en til de foreslåtte endringer i § 17 og den motivering som gis der.

Sekretariatet foreslår derfor at § 16, punkt 4, gis følgende innhold: «Sålenge Landsorganisasjonen har midler til det skal det betales stønad til forbundene som er berørt av arbeidsstansen med kr. 1,50 pr. dag for 1/1 og kr. 0,75 for 1/2 betalende berettigede medlemmer. Søn- og helligdager skal regnes med.

Kommer 25 pst. av et forbunds medlemmer i arbeidsstans samtidig, kan sekretariatet forhøye stønaden».

Redaksjonskomitéen hadde sluttet seg til sekretariatets forslag og dette ble enstemmig vedtatt.

§ 17 ble behandlet etter formålsparagrafen.

§ 25.

Redaksjonskomitéen hadde foreslått som ny paragraf 25 følgende: «Disse vedtekter tar til å gjelde fra 1. juli 1953. Fra samme tid oppheves vedtektene av 1. juni 1949».

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Lensmannsbetjentenes Landslag opptatt i LO.

Dirigenten meddelte at sekretariatet ønsket å få følgende forslag behandlet utenfor dagsordenen:

Lensmannsbetjentenes Landslag som teller ca. 500 lønte lensmannsbetjenter, har etter forutgående uravstemning blant medlemmene søkt om opptakelse i Landsorganisasjonen som eget forbund.

Opptakelsen er gjort betinget ved at det er tatt forbehold om at lagets medlemmer blir fritatt for å delta i streikeaksjoner i likhet med den ordning som er gjort for Norsk Politiforbund. Sekretariatet har behandlet saken og besluttet følgende:

«Med forbehold av kongressens godkjennelse opptas Lensmannsbetjentenes Landslag som medlem av Landsorganisasjonen fra og med 1. april 1953. Lagets medlemmer blir fritatt for å delta i streik og sympatistreik.»

I henhold til ovenstående innbyr Sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak:

«*Lensmannsbetjentenes Landslag opptas i Landsorganisasjonen som eget forbund, regnet fra og med 1. april 1953. Lagets medlemmer blir fritatt for å delta i streik og sympatistreik.*»

Forslaget ble vedtatt enstemmig og uten debatt.

Samorganisasjonenes framtidige organisasjonsform.

Etter vedtak av L.O.s representantskap den 19. oktober 1950 ble det i sekretariatets møte den 4. januar nedsatt en komité til behandling av omlegging av de faglige samorganisasjoner til stedlige faglige fellesorganisasjoner. Denne komité fikk følgende sammensetning: Elias Volan, formann, Alf Andersen, John Wivegh, Josef Larsson, Bjarne Dahlberg, Klaus Kjeldsrud, Alfred Nilsen, M. Trana, Alf Olsen, Bernhard Berntsen og Adolf Olsen. Komitéen hadde i august 1952 lagt fram følgende innstilling:

Landsorganisasjonens representantskap vedtok i møte den 19. oktober 1950:

«Sekretariatet opptar til behandling spørsmålet om overgang fra faglige distriktsorganisasjoner til lokale samorganisasjoner og faglige distriktskontorer, direkte underlagt Landsorganisasjonen. Hvis sekretariatet mener at en sådan om-organisering ansees formålstjenlig, forelegges saken på førstkommende kongress til avgjørd.»

I sekretariatets møte den 4. januar 1951 ble følgende komité nedsatt for å utrede de spørsmål som knytter seg til representantskapets vedtak: Elias Volan, Alf Andersen, John Wivegh, Josef Larsson, Bjarne Dahlberg, Klaus Kjeldsrud, Alfred Nilsen, M. Trana, Alf Olsen, Bernh. Berntsen, Adolf Olsen.

Komitéen framlegger følgende utredning og forslag.

Historikk.

Spørsmålet om samorganisasjonene som fast ledd i fagorganisasjonens oppbygging ble for alvor reist i 1910. De store konflikter som ble utkjempet om lønntakernes rett til å få sine arbeidsvilkår fastsatt ved tariffavtaler, gjorde det innlysende at arbeiderklassens solidaritet lokalt måtte sveises sammen på bredere basis enn hva forholdet var med enkeltstående fagforeninger.

Forløperen for samorganisasjonene var stedsstyrene i de forbund som hadde flere avdelinger på samme sted.

Norsk Arbeidsmannsforbund og Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund hadde således i mange år hatt stedsstyrer med fast organisatorisk samarbeid mellom forbundets lokale avdelinger. Deres oppdrag var i første rekke å søke organisert lønntakerne innenfor forbundets område og bistå avdelingene i spørsmål av felles karakter.

Imidlertid reiste spørsmålet seg om hensiktsmessigheten av å utvide dette samarbeid til å gjelde alle fagforeninger på stedet. Det gjaldt i første rekke opplysningsarbeidet, nyorganiseringen, støtte under konflikter og stillingen til de sosiale problemer.

I Trondheim innkalte stedsstyret i Norsk Arbeidsmannsforbund alle fagforeningsstyrer til en rekke møter hvor det var foredrag om forskjellige emner, og hvor en blant annet tok stilling til om fagorganisasjonen skulle delta i valg av styre i kretssykekassen.

På et av disse møter fremsatte typograf Rungstad forslag med henstilling til Norsk Arbeidsmannsforbunds stedsstyre å forelegge fagforeningene i Trondheim spørsmålet om dannelse av en samorganisasjon.

Forslaget ble vedtatt og samorganisasjonen ble stiftet med tilslutning praktisk talt av alle fagforeninger.

Liknende bevegelser oppsto i andre byer og industrisentra.

Samorganisasjonene opptok spørsmålet om opprettelse av faglige opplysningskontorer. Kontorene skulle gi arbeidssøkende opplysninger om lønns- og arbeidsvilkår, organisasjonsforholdene ved forskjellige arbeidssteder, og bistå lønntakerne med råd og veiledning. Kontorer ble opprettet i Trondheim og Rjukan. Fra tilhengere av samorganisasjonene ble det på Landsorganisasjonens kongresser reist krav om at samorganisasjonene skulle anerkjennes som faste organisasjonsmessige ledd i Landsorganisasjonens oppbygging, og nyte godt av hovedorganisasjonens moralske og økonomiske støtte. Men først på kongressen i 1917 ble det vedtatt å anerkjenne samorganisasjonene, og det ble innført som ny paragraf i L.O.s lover følgende:

«Paragraf 4. Hvor det på et sted er flere forbundsavdelinger tilhørende de forskjellige forbund, opprettes lokale samorganisasjoner når et flertall

av avdelingene uttaler seg for det. De er obligatoriske for alle foreninger som tilhører Landsorganisasjonen, og kan ilegge foreningene kontingent som må approberes av sekretariatet.

De lokale samorganisasjoner skal lede det faglige opplysningsarbeidet på stedet etter eget initiativ, eller etter oppdrag fra forbundene og Landsorganisasjonen, og medvirke under boikott og større faglige konflikter etter Landsorganisasjonens nærmere bestemmelser. Beretning om virksomheten innsendes hvert år til sekretariatet.

Deres lover må ikke stride mot Landsorganisasjonens lover og beslutninger».

I spørsmålet om faglige opplysningskontorer fattet kongressen følgende vedtak:

«Kongressen beslutter at det forsøksvis opprettes opplysningskontorer i Trondheim, Bergen, Stavanger, Skien og Fredrikstad, eventuelt i Kristiansand S, Hamar og en av byene i Tromsø stift, under forutsetning av at de lokale samorganisasjoner i de byer hvor kontorene opprettes utreder halvdel av utgiftene til kontorenes ledelse og drift.

Ansettelse av bestyrere for opplysningskontorene skjer av sekretariatet etter innstilling fra vedkommende samorganisasjon, hvem kontrollen av kontorenes virksomhet påhviler. Den nødvendige arbeidshjelp fra Landsorganisasjonens kontor ansettes av sekretariatet.

De nærmere regler for kontorenes virksomhet og for samarbeidet mellom kontorene og sentralkontoret fastsettes av sekretariatet i samråd med vedkommende samorganisasjoner.

Til bestridelse av utgiftene ved opprettelse og drift av opplysningskontorene forhøyes kontingenten til Landsorganisasjonen med 3 øre pr. måned for heltbetalende medlemmer».

Det forelå videre krav til kongressen om at Landsorganisasjonen skulle støtte samorganisasjonene økonomisk. Kongressen vedtok at disse forslag skulle oversendes sekretariatet, og at sekretariatet kunne imøtekomme andragender som det fant passende i hvert enkelt tilfelle etter vedlagt budsjettoversikt.

I mellomtiden var krav reist om en fullstendig omlegging av Landsorganisasjonen, slik at den skulle bygge på lokale samorganisasjoner istedenfor landsomfattende forbund.

Fra annet hold forelå forslag om at Landsorganisasjonen skulle bygge på industriforbund istedenfor fagforbund.

På kongressen i 1920 forelå forslag fra samorganisasjonen i Kristiania om en fullstendig omlegging av fagorganisasjonen, slik at Landsorganisasjonen skulle bygge på lokale samorganisasjoner, og at Landsorganisasjonen

ble oppdelt i industriseksjoner, at samorganisasjonene skulle gis representasjonsretten til kongressene og overta ledelsen av konfliktene, at fagorganisasjonens forsikringsvesen skulle legges under Landsorganisasjonen, at fagorganisasjonen klart og tydelig måtte presisere sitt sosialistiske mål og at klassejustisen måtte bringes til opphør. At det måtte forberedes og iverksettes en planmessig aksjon for å stanse myndighetenes undertrykkelse av yringsfriheten, krenkelse av asylretten og frekke utfordringer mot lønnstakerne. Med sikte på dette ble det foreslått at det skulle opprettes et lønnstakernes ordensvern.

Forslaget hadde fått tilslutning fra en rekke organisasjoner.

I kongressens vedtak heter det at kongressen uttaler sin tilslutning til det bærende prinsipp i samorganisasjonens forslag til omlegging av organisasjonsformene, og at saken i utredet stand oversendes forbundene til uttalelse, og opptas til endelig avgjørelse på neste kongress. Samorganisasjonene fikk representasjonsrett til kongressene. Samorganisasjonene ble oppfordret til å opprette ordensvern bygd opp på de enkelte fagforeninger. De nærmere regler for ordensvernet skulle utarbeides av sekretariatet.

Kongressen valte en komité på 9 medlemmer som fikk i oppdrag å utarbeide forslag i alle organisasjonsspørsmål. Til komité valtes: Halvard Olsen, Lian, Sandberg, Tranmæl, Oskar Olsen, Rungstad, Volan, Alfred M. Nilsen og Birkeland.

Komitéens utredning ble forelagt kongressen i 1923, som besluttet at fagorganisasjonen skulle bygge på industriforbund.

Med hensyn til samorganisasjonene vedtok kongressen at kontingenten til Landsorganisasjonen skulle forhøyes med 10 og 5 øre, henholdsvis for helt og halvtbetalende. Av denne kontingent skulle sekretariatet bevilge tilskudd til samorganisasjonenes virksomhet.

Samorganisasjonenes virkeområde ble opprettholdt, men de skulle utvikles til å omfatte bestemte distrikter. De forskjellige faglige opplysningskontorer ble opphevet da deres gjøremål skulle overtas av samorganisasjonene.

På kongressen i 1925 fikk samorganisasjonene representasjonsrett til Landsorganisasjonens representantskap.

Kongressen i 1931 nedsatte en organisasjonskomité på 9 medlemmer med det oppdrag å utrede de prinsipielle og praktiske sider vedrørende organisasjonsproblemene. Som medlemmer av komitéen valtes: Halvard Olsen, Elias Volan, Torbjørn Henriksen, A. E. Gundersen, Josef Larsson og Erling Kiil fra hovedorganisasjonene, og fra samorganisasjonene: Ole A. Kiste, Martin Strømmen, Kristian Hansen.

Komitéen framla for kongressen i 1934 sin innstilling. Når det gjaldt samorganisasjonene behandlet komitéen følgende spørsmål:

1. Samorganisasjonenes administrasjon.
2. Samorganisasjonenes distriktsinndeling.
3. Stedlige industrigrupper.
4. Spørsmålet om fastlønte tillitsmenn i Nord-Norge.

Til punkt 1 forelå forskjellige forslag om opphevelse av fagforeningenes plikt til å stå tilsluttet samorganisasjonene. Til disse forslag uttalte komitéen blant annet:

«De faglige samorganisasjoner har sine store og betydningsfulle arbeidsoppgaver, bl. a. skal de være bindeleddet mellom fagorganisasjonens avdelinger innenfor et nærmere angitt distrikt, ivareta medlemmenes og fagorganisasjonens samtlige interesser. De skal bistå medlemmene, enkeltvis som kollektivt, forenings- som forbundsmessig, samt overvåke og ta initiativ til å fremme den samlede fagorganisasjons interesser. Den tidligere ordning med fagforeningenes plikt til å stå tilsluttet samorganisasjonene, ble således opprettholdt».

Under punkt 2 — samorganisasjonenes distriktsinndeling — konstaterte komitéen at det var i alt 36 samorganisasjoner. Komitéen foreslo at kongressen skulle uttale seg for at man skulle innskrenke dette tall til 13, hvorav hvert fylke skulle danne et distrikt med følgende unntak: Oslo og Akershus, Bergen med Hordaland, Sogn og Fjordane, Trondheim med Sør- og Nord-Trøndelag fylker, skulle hver for seg utgjøre et distrikt. De 3 nordlige fylker ble behandlet under punkt 4.

Hovedspørsmålet som den gang forelå, var å få organisert arbeiderne og funksjonærene, idet bare ca. $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{4}$ av de organisasjonsmulige lønns-takere sto tilsluttet fagorganisasjonen. Organisasjonskomitéen så det derfor som en av hovedoppgavene å utstyre distriktene med et organisasjonsapparat som var i stand til å utføre det nødvendige organisasjons- og opplysningsarbeid. De faglige distriktsorganisasjoner måtte derfor få den nødvendige arbeidshjelp og midler, slik at de kunne gjennomføre et effektivt arbeid.

Punkt 3 — de stedlige industrigrupper.

Etter Landsorganisasjonens lover skulle samorganisasjonene opprette stedlige industrigrupper med representanter for fagforeningene innenfor hver enkelt industri. Imidlertid hadde forbund med flere foreninger på ett sted opprettet stedlige styrever. Organisasjonsutvalget foreslo derfor at Landsorganisasjonens lover på dette punkt skulle endres slik at det ble overlatt til hvert enkelt industriforbund å opprette stedlige styrever.

Kongressen godkjente komitéens forslag med den endring at samorganisasjonen i Namdal ble opprettholdt som selvstendig samorganisasjon.

Punkt 4 — fastlønt tillitsmann i Nord-Norge.

I Nordland fylke var det 7 samorganisasjoner, i Troms 2, 1 som omfattet Tromsø og nærmeste omegn, og 1 for Harstad og nærmeste omegn, i Finnmark 2 — 1 for Kirkenes og 1 i Vest-Finnmark som omfattet Hammerfest. Medlemstallet i de 3 nordlige fylker var den gang i alt 5.824, fordelt fylkesvis således:

Nordland fylke 94 foreninger med 4.011 medlemmer.

Troms	•	24	—•—	1.219	•
-------	---	----	-----	-------	---

Finnmark	•	20	—•—	594	•
----------	---	----	-----	-----	---

Sekretariatet fikk i oppdrag å oppta spørsmålet om ordningen av samorganisasjonenes grenseområde i de 3 nordlige fylker til videre bearbeidelse etterat samorganisasjonene hadde uttalt seg.

Resultatet av disse drøftelser ble opprettelse av 1 distriktsorganisasjon for Nordland fylke, unntatt Søndre Helgeland, som fremdeles skulle sortere under samorganisasjonene i Namdal, 1 for Troms fylke og 1 for Finnmark fylke. Hver av disse samorganisasjonene fikk lønnet sekretær.

Sekretariatet fikk dessuten bemyndigelse til i samråd med forbundene å ansette en sekretær for Nord-Norge med det oppdrag å utføre organisasjonsarbeid for Landsorganisasjonen og samtlige forbund. Dette ble gjort med kontor i Tromsø og lønnet sekretær.

Etter kongressen i 1934 har Landsorganisasjonens medlemstall steget til over det 3-dobbelte. Rundt regnet er medlemstallet steget fra 160.000 medlemmer i 1934 til ca. 500.000 i 1951. Følgende tabell viser utviklingen i de enkelte fylker:

Landsorganisasjonens avdelings- og medlemstall fordelt på fylker og byer ved utgangen av 1933 og 1951.

Fylker og byer	1933		1951	
	Av- delinger	Med- lemmer	Av- delinger	Med- lemmer
<i>Finnmark:</i>				
Hammerfest	8	254	14	971
Kirkenes	—	—	11	861
Vadsø	—	—	13	597
Vardø	2	50	12	461
Fylkets landdistrikter	10	290	60	2 213
Hele fylket	20	594	110	5 103
<i>Troms:</i>				
Harstad	5	175	25	1 491
Tromsø	15	867	29	3 088
Fylkets landdistrikter	4	177	86	2 660
Hele fylket	24	1 219	140	7 239
<i>Nordland:</i>				
Bodø	13	377	34	2 666
Brønnøysund	2	58	10	395
Mo	6	260	19	1 586
Mosjøen	4	82	14	637
Narvik	27	1 363	37	3 327
Sandnessjøen	2	33	8	265
Svolvær	2	30	18	718
Fylkets landdistrikter	38	1 808	195	8 667
Hele fylket	94	4 011	335	18 261
<i>Nord-Trøndelag:</i>				
Levanger	6	82	13	668
Namsos	8	233	21	1 143
Steinkjer	11	274	24	1 495
Fylkets landdistrikter	63	2 186	172	6 230
Hele fylket	88	2 775	230	9 536
<i>Sør-Trøndelag:</i>				
Røros	5	199	14	752
Trondheim	63	5 753	93	22 097
Fylkets landdistrikter	28	1 581	125	6 376
Hele fylket	96	7 533	232	29 225

Landsorganisasjonens avdelings- og medlemstall fordelt på fylker og byer ved utgangen av 1933 og 1951.

Fylker og byer	1933		1951	
	Av- delinger	Med- lemmer	Av- delinger	Med- lemmer
<i>Møre og Romsdal:</i>				
Alesund	24	1 227	39	4 060
Kristiansund N.	17	789	36	3 555
Molde	9	319	27	1 710
Fylkets landdistrikter	26	726	202	6 513
Hele fylket	76	3 061	304	15 838
<i>Sogn og Fjordane:</i>				
Florø	—	—	10	368
Fylkets landdistrikter	18	965	98	5 305
Hele fylket	18	965	108	5 673
<i>Bergen</i>	69	7 144	113	35 349
<i>Hordaland:</i>				
Odda	5	750	15	2 039
Voss	5	142	19	864
Fylkets landdistrikter	36	1 719	172	10 665
Hele fylket	46	2 611	206	13 568
<i>Rogaland:</i>				
Egersund	1	34	17	911
Haugesund	16	1 798	33	6 496
Kopervik	1	32	6	338
Sandnes	11	274	20	2 605
Sauda	—	—	10	1 317
Stavanger	47	3 818	78	15 506
Skudeneshavn	2	18	—	—
Fylkets landdistrikter	14	861	62	3 268
Hele fylket	92	6 835	226	30 441
<i>Vest-Agder:</i>				
Farsund	2	43	6	508
Flekkefjord	7	124	16	717
Kristiansand S.	33	1 743	59	7 682
Mandal	7	164	19	1 103
Fylkets landdistrikter	21	1 378	41	2 451
Hele fylket	70	3 452	141	12 461

Landsorganisasjonens avdelings- og medlemstal fordelt på fylker og byer ved utgangen av 1933 og 1951.

Fylker og byer	1933		1951	
	Av- delinger	Med- lemmer	Av- delinger	Med- lemmer
<i>Aust-Agder:</i>				
Arendal	21	854	32	3 400
Grimstad	5	97	13	393
Lillesand	3	47	6	142
Risør	5	151	13	549
Tvedestrand	1	11	8	107
Fylkets landdistrikter	33	1 331	76	2 268
Hele fylket	68	2 491	148	6 859
<i>Telemark:</i>				
Brevik	5	402	6	910
Kragerø	5	82	22	729
Langesund	2	141	5	315
Notodden	12	396	23	2 560
Porsgrunn	14	579	33	3 762
Rjukan	14	1 250	18	1 870
Skien	29	1 561	42	3 975
Fylkets landdistrikter	34	2 107	120	7 528
Hele fylket	115	6 518	269	21 649
<i>Vestfold:</i>				
Holmestrand	6	311	13	1 228
Horten	16	469	23	2 821
Larvik	23	1 013	36	4 030
Sandefjord	15	1 166	23	6 121
Stavern	1	22	5	476
Svelvik	—	—	6	182
Tønsberg	19	1 021	37	8 228
Fylkets landdistrikter	28	1 179	63	2 941
Hele fylket	108	5 181	206	26 027
<i>Buskerud:</i>				
Drammen	53	5 471	76	15 505
Hønefoss	14	387	24	2 041
Kongsberg	12	346	20	1 923
Fylkets landdistrikter	106	5 770	221	13 009
Hele fylket	185	11 974	341	32 478

Landsorganisasjonens avdelings- og medlemstall fordelt på fylker og byer ved utgangen av 1933 og 1951.

Fylker og byer	1933		1951	
	Av- delinger	Med- lemmer	Av- delinger	Med- lemmer
<i>Oppland:</i>				
Gjøvik	15	479	28	3 311
Lillehammer	13	863	28	3 010
Fylkets landdistrikter	80	2 952	278	11 050
Hele fylket	108	4 294	334	17 371
<i>Hedmark:</i>				
Elverum	21	562	30	1 598
Hamar	31	1 783	47	5 704
Kongsvinger	5	66	24	872
Fylkets landdistrikter	182	4 915	346	15 422
Hele fylket	239	7 326	447	23 596
<i>Oslo</i>	145	54 602	213	124 390
<i>Akershus:</i>				
Drøbak	1	14	10	442
Lillestrøm	14	818	26	2 190
Fylkets landdistrikter	158	7 896	273	14 574
Hele fylket	173	8 728	309	17 206
<i>Østfold:</i>				
Askim	—	—	19	3 036
Fredrikstad	42	4 051	50	9 984
Halden	24	1 885	37	4 487
Moss	31	2 361	36	5 491
Sarpsborg	36	2 944	43	6 705
Fylkets landdistrikter	85	4 479	125	6 989
Hele fylket	218	15 720	310	36 692
<i>Svalbard</i>	1	120	2	546
<i>Utlandet</i>	—	—	14	11 290
<i>Direkte medlemmer</i>	—	362	—	1 484
<i>Landsomfattende avdelinger</i>	—	—	9	1 115
Samlet antall avdelinger og medlemmer i hele landet	2 053	157 516	4 747	503 397

Overgang fra distriktsmøter til representantskap i samorganisasjonene.

Kongressen i 1946 valte en organisasjonskomité på 15 medlemmer til å utrede alle foreliggende organisasjonsproblemer. Representantskapet fikk fullmakt til å behandle og fatte vedtak i de forslag organisasjonskomitéen la fram.

I august 1947 behandlet representantskapet Organisasjonskomitéens innstilling om endringer i samorganisasjonenes oppbygging og administrasjon. Det vises her til denne komité's utredning. Det viktigste var at komitéen foreslo sløyfing av samorganisasjonenes årsmøter. Den ordning som tidligere var gjeldende, med 2-årige årsmøter (distriktsmøter) vil etter den tilslutning fagorganisasjonen har fått, være umulig å gjennomføre, hvis alle foreninger i et distrikt skulle ha representasjon. Komitéen foreslo derfor overgang til en ordning med representantskap.

Landsorganisasjonen besluttet at samorganisasjonene skulle stå fritt i valget mellom representantskap eller distriktsmøter, men Landsorganisasjonens bidrag til distriktsmøtene ble begrenset til det det koster å ha representantskap. Resten skulle utliknes på de tilsluttede foreninger.

De fleste samorganisasjoner gikk over til representantskap etter vedtak i de enkelte samorganisasjoner.

Det sier seg selv at representantskapsformen er lite tilfredsstillende, idet bare et fåtall av foreningene får noen direkte innflytelse på samorganisasjonenes administrasjon. På den annen side vil det bli en altfor stor økonomisk belastning på de enkelte fagforeninger å opprettholde den gamle ordning med distriktsmøter. Landsorganisasjonen på sin side kan heller ikke utrede utgiftene til sådanne møter.

For i noen grad å bøte på disse mangler ble det vedtatt å utbygge de faglige utvalg, slik at en på denne måte skulle få et sterkere lokalt initiativ til løsning av faglige problemer.

Det kan imidlertid konstateres at bare et fåtall av de faglige utvalg utfører et effektivt organisasjonsarbeid.

Komitéens innstilling til kongressen 1953.

Den økonomiske krise som oppsto i vårt land etter 1920, medførte stor arbeidsløshet. Landsorganisasjonens medlemstall sank fra ca. 144.000 ved årsskiftet 1920 til ca. 83.600 ved årsskiftet 1922. Kongressen besluttet i 1923 å gå over fra fagforbund til industriforbund og utbygge de lokale samorganisasjoner med sikte på å forsterke organisasjons- og opplysningsarbeidet lokalt og distriktsvis. Den omlegging som den gang fant sted, medførte større aktivitet som også fikk sitt uttrykk i en stadig vekst i organisasjonenes medlemstall. Økonomien i en rekke samorganisasjoner tillot ikke å bygge ut et organisasjonsapparat som kunne ta seg av organisasjonsarbeidet

utenom vedkommende sted. Landsorganisasjonens økonomi var meget anstrengt på grunn av de store konflikter, slik at heller ikke den kunne yte nødvendig støtte til de lokale samorganisasjonene. Kongressen i 1934 vedtok derfor at samorganisasjonene skulle omlegges, slik at de omfattet et større distrikt. Minstekravet var at hver samorganisasjon skulle omfatte ett fylke. Ved siden av den lokale kontingent, skulle så samorganisasjonene få støtte fra Landsorganisasjonen, slik at hver samorganisasjon kunne ansette lønnet arbeidshjelp. Organisasjonsarbeidet i distriktene tok et betydelig oppsving etter at denne reorganisasjonen ble gjennomført. Det tidsskifte som inntrådte i 1935 med Arbeiderpartiets overtakelse av regjeringsmakten, førte til en mer aktiv økonomisk politikk fra statens side. Arbeidsløsheten sank, reallønningene ble bedret og lønnstakerne fikk stadig større tillit til fagorganisasjonens positive arbeid for bedring av lønns- og arbeidsvilkårene. Arbeidernes Opplysningsforbund var startet 1. januar 1932. En utstrakt skole- og kursvirksomhet ble igangsatt både av Opplysningsforbundet og forbundene. Samorganisasjonene ble engasjert i kursvirksomheten. Resultatet fikk snart virkning på Landsorganisasjonens medlemstall. Framgangen har fortsatt fra år til år, slik at Landsorganisasjonens medlemstall ved utgangen av 1. kvartal 1952 var på 506.182 medlemmer. Mange byer og industrisentra har nå hver for seg flere medlemmer enn hva hele fylket hadde ved utgangen av 1933. Nye og til dels store grupper av lønnstakere som før sto utenfor Landsorganisasjonen, danner i dag vektige enheter innenfor fellesorganisasjonen.

Den samfunnsmessige og økonomiske utvikling etter krigen har ført til at fagorganisasjonen har fått en rekke oppgaver som den ikke hadde før. Etter krav fra fagorganisasjonen er så vel Landsorganisasjonen, forbundene og de lokale organisasjoner representert i en rekke nemnder og komitéer som skal behandle økonomiske og andre spørsmål av interesse for lønnstakerne. Mange oppgaver er strengt lokalt betont og løsningen må derfor skje på rent lokal basis. Dette må føre til at fagforeningene på de enkelte steder må ha en lokal sammenslutning som effektivt tar seg av de spørsmål som er av interesse for stedet. Den omlegging av samorganisasjonene som fant sted etter kongressens vedtak i 1934, har ført til at de lokale organisasjoner har overlatt praktisk talt alt arbeidet til samorganisasjonene. Landsorganisasjonen har forsøkt å få dette forhold endret ved sitt vedtak i representantskapet i august 1947, hvoretter de faglige utvalg fikk større myndighet og pålegg om å aktivisere det lokale arbeid. Det må innrømmes at de forventninger representantskapet stilte til de lokale faglige utvalg, ikke er innfridd. Årsaken er i de fleste tilfelle at de faglige utvalg fortsatt venter at samorganisasjonenes tillitsmenn skal ta initiativet og utføre alt arbeid i hele samorganisasjonens område. Organisasjonenes

aktivitet på de enkelte steder innskrenker seg derfor stort sett til det arbeid som hver enkelt fagforening utfører. Noen samlende aktiv felles organisasjon for fagforeningene er det derfor ikke på de fleste steder. Med de erfaringer som er høstet er det nødvendig at Landsorganisasjonen på ny tar opp den lokale og distriktsvise organisasjonsform til ny behandling.

Landet står oppe i en storstilt ekspansjon på det økonomiske området. Hovedformålet i denne utvikling er at vi i størst mulig utstrekning skal produsere forbruksvarer av våre egne råstoffer, ved utbygging av elektrisitetsverkene skape grunnlag for ny industri, ved områdeplanleggingen å sikre de industrifattige distrikter i vårt land nye bedrifter og utbygge de tidligere, planlegge arbeidsoppgaver på de enkelte steder for å møte eventuelle kriser med arbeidsløshet og derigjennom trygge folkets økonomiske og sosiale interesser. Skal dette lykkes må fagorganisasjonen på hvert enkelt sted utfolde en betydelig aktivitet og selv ta initiativet til løsning av de rent lokale spørsmål. Dette kan imidlertid etter organisasjonskomitéens oppfatning ikke skje på annen måte enn at fagforeningene på hvert sted og i hver by får en selvstendig sammenslutning med det hele og fulle ansvar for det lokale arbeid. Organisasjonskomitéen har derfor kommet til det resultat at de faglige samorganisasjoner (distriktsorganisasjoner) må legges om fra distriktsvise sammenslutninger til lokale sammenslutninger av fagforeninger. Dette vil føre til at de nåværende samorganisasjoner blir oppløst. Det vil da ikke bli noen distriktsvis administrasjon av fagforeningene. Komitéen er imidlertid av den bestemte oppfatning at fagbevegelsen ikke kan unnvære et organ i distriktene som kan føre tilsyn med og stå til disposisjon for fagforeningene.

Skal man etablere et nytt organ, bør dette ha autoritet, direkte kontakt med og stå under ledelse av den sentrale hovedorganisasjon. Komitéen foreslår derfor at Landsorganisasjonen oppretter distriktskontorer direkte underlagt Landsorganisasjonens administrasjon. Disse kontorer må bistå de lokale foreninger og fellesorganisasjoner med organisasjonsarbeid, hjelpe med planlegging av det faglige opplysningsarbeid, bistå ved utarbeidelse av tariffkrav når det gjelder lokale tariff, bistå ved forhandlinger og meglinger, på eget initiativ å søke dannet fagforeninger og hjelpe disse til å få tariff-festede arbeidsvilkår og i det hele tatt utføre det arbeid i distriktet som påhviler en tillitsmann for fagorganisasjonen. Se avsnittet om Landsorganisasjonens distriktskontorer.

Det kan reises innvendinger mot at distriktene mister kontakten med sine kamerater på andre steder i fylket, og at det fylkesvise samarbeidet er nødvendig for løsning av flere oppgaver i fylket. Til dette vil komitéen anføre: Hovedvekten må legges på utbyggingen av de enkelte fagforeninger og fellesorganisasjoner på hvert sted. Det samarbeid som er nødvendig

fylkesvis, kan løses ved at Landsorganisasjonen innkaller formennene i de lokale fellesorganisasjoner til konferanser når viktigere spørsmål av fylkesmessig karakter foreligger. Statens arbeid med områdeplanlegging følger imidlertid ikke fylkenes grenser, men griper over flere fylker eller deler av fylker. Det kan derfor bli nødvendig i enkelte tilfelle at Landsorganisasjonen innkaller konferanser av formennene i de lokale fellesorganisasjoner i vedkommende område for å behandle lønnsstakernes interesser i områdeplanleggingen. I det hele må Landsorganisasjonen innrette sitt arbeid i distriktet etter den økonomiske struktur som samfunnet beslutter seg for og ikke etter de geografiske skillelinjer mellom kommunene og fylkene.

Under henvisning til foranstående vil organisasjonskomitéen peke på en del av de viktigste oppgaver som vil foreligge for organisasjonen i tida framover:

De faglige fellesorganisasjoners arbeidsoppgaver:

1. Fortsette utbyggingen av fagorganisasjonen til ivaretagelse av lønnsstakernes interesser i forholdet til arbeidsgiverne.
2. Delta i den samfunnsmessige planlegging av arbeidslivet for å sikre full sysselsetting.
3. Delta i utbyggingen av bedriftslivet med sikte på en rasjonell anvendelse av alle produksjonskrefter og råstoffer for å høyne arbeidets produktivitet og derved legge grunnlaget for en høyere levestandard.
4. Sørge for lønnsstakernes deltagelse i de organer som behandler prisreguleringen.
5. Drive planmessig opplysningsarbeid på det faglige, politiske, kooperative og økonomiske område slik at de enkelte personer blir fullt fortrolig med de framgangslinjer arbeiderbevegelsen velger for løsningen av de foreliggende problemer og derigjennom i størst mulig utstrekning å sikre aktiv deltagelse fra organisasjonens enkelte medlemmer.

Som motivering til foranstående punkter anføres følgende:

MOTIVERINGER TIL PUNKTENE 1—5.

Ad punkt 1: Utbyggingen av fagorganisasjonen, herunder effektiviseringen av det faglige arbeid og samarbeid mellom fagforeningene.

De stedlige fellesorganisasjoner er hjelpeorganer for hovedorganisasjonene og bindeleddet mellom fagforeningene i sitt distrikt. I dette ligger at de skal bistå fagforeningene med råd og veiledning, og ta initiativet i alle spørsmål som har faglig, økonomisk, sosial og kulturell interesse for lønnsstakerne i distriktet.

Det er i en rekke distrikter ennå behov for agitasjon for tilslutning til fagbevegelsen. Det er fellesorganisasjonenes oppgave til enhver tid å drive det agitasjonsarbeid som er nødvendig, enten det gjelder uorganiserte ved de bestående bedrifter, eller organisering ved nye bedrifter.

Det er imidlertid like nødvendig til enhver tid å ivareta lønntakernes interesser på en slik måte at ingen forlater organisasjonen. Dette gjøres best ved at eventuelle klager og tvistespørsmål som måtte oppstå, tas opp til drøfting og løsning så snart som råd er i samråd med vedkommende fagforening og forbund.

Fellesorganisasjonene må også bistå avdelingene med råd og veiledning ved opplegg av møter og arrangementer som har til hensikt å skape aktivitet i avdelingene, gi dem idéer til møtearrangementer, skaffe foredragsholdere o.s.v. Hvor aktiviteten ikke er tilfredsstillende, plikter styret å ta initiativet, og i det hele tatt til enhver tid følge foreningene (avdelingene) i deres arbeid. Spesielt er det mer enn noen gang nødvendig å skape virksomhet i bevegelsen, og her har de lokale fellesorganisasjoner sin store oppgave. Det må søkes skapt interesse på fagforeningsmøtene ved å ta de aktuelle problemer, det være seg økonomiske, industrielle eller kulturelle, opp til behandling og belysning. Særlig bør en her søke å ta opp til behandling og drøfting forhold og problemer på den enkelte arbeidsplass og i de enkelte yrker i forbindelse med de rent faglige oppgaver og spørsmål som til enhver tid måtte melde seg. I det hele tatt er det fellesorganisasjonenes oppgave nå å skape den virksomhet som er en nødvendig forutsetning for at fagbevegelsen ikke skal miste sitt innhold.

Fellesorganisasjonene skal for øvrig binde sammen fagforeningene på stedet i det best mulige samarbeid.

Det skal arrangeres fellesmøter til drøfting av de større saker, representere de fagorganiserte lønntakere utad, og sørges for at disse blir representert i alle offentlige institusjoner, hvor behov for og interesse for dette måtte være til stede. For øvrig skal de forestå innsamlinger og arrangementer som måtte bli vedtatt, lede og ta initiativ til å skaffe forsamlingslokaler hvor dette måtte være påkrevd.

Fellesorganisasjonene plikter å sørge for at forbundene og Landsorganisasjonen til enhver tid holdes underrettet om forholdene og virksomheten i distriktet, gi uttalelser i spørsmål som måtte bli forelagt av hovedorganisasjonene.

I det hele tatt er den lokale fellesorganisasjons oppgave: Virksomhet og planmessig samarbeid i distriktet, å verne og fremme lønntakernes faglige, økonomiske og sosiale interesser, bistå ved forhandlinger, og eventuelt lede de konflikter som det måtte bli fattet vedtak om å sette ut i livet.

**Ad punkt 2: Den samfunnsmessige planlegging av arbeidslivet
for å sikre full sysselsetting.**

Sysselsettingsloven (lov av 27. juni 1947) bygger på prinsippet om samfunnets ansvar for en jevn og høy sysselsetting.

Loven pålegger Arbeidsdirektoratet og dets organer å virke aktivt for å sikre en jevn og høy sysselsetting. Loven fastsetter at det i hvert fylke skal være en fylkesarbeidsnemnd på 5 medlemmer, med et fylkesarbeidskontor som direkte er underlagt Arbeidsdirektoratet. I hver kommune er det en kommunevalt arbeidsnemnd på 5—7 medlemmer med lederen av den offentlige arbeidsformidling i kommunen som sekretær. Den kommunale arbeidsformidling drives av vedkommende kommune med stats-tilskott.

Det aktive organet i distriktene er i første rekke fylkesarbeidskontoret. Kontorets oppgave er i korthet følgende:

1. Tilrettelegge statistisk materiale over arbeidsforholdene i fylket.
2. Ta del i formidlingstjenesten for arbeidskraft.
3. Rådgivning om lokalisering og finansiering av industriprosjekter. Fylkesarbeidskontorets sjef er bl. a. medlem av fylkets byggenemnd og får således innflytelse på fordelingen av arbeidstiltak innen fylket.

Inntak av nye lønnstakere til bygge- og anleggsvirksomhet innen den offentlige sektor og store private tiltak må likeledes foregå i samarbeid med fylkesarbeidskontoret.

4. I områder med underutviklet og svakt næringsliv vil det bli nødvendig på bred basis å utarbeide plan for et utbyggingsprogram for næringslivet i vedkommende distrikt for å sikre full sysselsetting.

Områdeplanleggingens primære oppgave går ut på å fremme et harmonisk og rasjonelt næringsliv i de forskjellige landsdeler. Det vises til områdeplanleggingen for Nord-Norge. Områdeplanleggingen er sentralt organisert gjennom et eget sekretariat i Arbeidsdirektoratet, og med et sentralt styre til å følge og lede arbeidet med områdeplanleggingen.

Lokalt er områdeplanleggingen organisert på fylkesbasis med et eget kontor for hvert fylke, som administrativt er tilknyttet fylkesarbeidskontoret. Hittil er lokale kontorer for områdeplanleggingen opprettet for hvert av fylkene: Nordland, Troms og Møre og Romsdal. I Trøndelag er det et kontor som omfatter begge Trøndelagsfylkene, og et på Hamar som omfatter Hedmark og Oppland. For hvert av lokalkontorene vil det bli oppnevnt et fylkesråd som består av de forskjellige fagetaters sjefer i fylket og representanter fra nærings- og arbeidslivets organer. Fylkesrådet er det faglige organ i distriktet, som lokalkontoret støtter seg til både under kartleggings- og analysearbeid og i forbindelse med oppleg-

get av retningslinjer og planer for den framtidige økonomiske virksomhet i fylket. Koordineringen av områdeplanleggingens arbeid i distriktene vil foregå i Arbeidsdirektoratet og områdeplanleggingens sentrale styre i de forskjellige departementer og i nasjonalbudsjettinstitusjonen.

Som det framgår av foranstående, har samfunnet gjennom sysselsettingsloven skapt et av de organer som er nødvendig for at samfunnet kan sikre full beskjeftigelse og en effektiv utbygging av næringslivet. Men dette arbeid vil ikke være mulig uten effektiv deltakelse av de interesserte befolkningsgrupper i distriktene.

Her er det en særlig stor oppgave for lønnstakernes organisasjoner. For det første må de sørge for å bli representert i de organer som arbeider med den økonomiske utbygging av landet. Dernest påvise de arbeidsoppgaver som kan og bør utføres og å planlegge ekstraordinære arbeider for å møte eventuell arbeidsløshet som oppstår ved driftsinnskrenkninger som følge av svake konjunkturer i de forskjellige produksjonsgrener. Dette arbeid må planlegges for hvert enkelt sted, og ta hensyn til den sårbarhet som stedets produksjonsliv har under endrede konjunkturf forhold.

De lokale fellesorganisasjoner pålegges derfor å sørge for:

1. Effektivt samarbeid mellom fagorganisasjonen og de lokale organer som har som oppdrag å sørge for arbeidsformidlingen og sikring av full beskjeftigelse.
2. Sørge for at fagorganisasjonen blir representert i de organer som arbeider for utbyggingen av næringslivet i distriktet.
3. Delta i utarbeidelsen av konkrete forslag for arbeidslivets utbygging i fellesorganisasjonsområdet. Herunder må det samarbeides med partiets organisasjoner på vedkommende sted og distrikt.
4. Medvirke til at det alltid foreligger arbeidsoppgaver som på kort varsel kan iverksettes for å avhjelpe akutte arbeidsløshetssituasjoner som følge av driftsinnskrenkninger m. v.

Ad punkt 3: Rasjonaliseringen av produksjonen og produksjonsutvalgenes oppgaver.

Betydningen og nødvendigheten av at produksjonen må økes har i den senere tid kommet mer og mer i forgrunnen. Skal vi kunne opprettholde og helst øke vår levestandard, er det bl. a. avhengig av hvorledes vi går inn for å løse våre produksjonsproblemer og hvorledes vi greier å utnytte produksjonsmidlene. Det er blitt regnet med at over en 5-års periode må vi øke produksjonen med 20—25 %.

Skal dette kunne oppnås, må det skje ved at medlemmene går inn for å støtte opp om arbeidet for økt produksjon. Ser en på fagbevegelsens stilling

til produktivitetsspørsmålet i dag i forhold til årene før 1938, har det skjedd en merkbar endring. Med den sterke stilling fagbevegelsen arbeidet seg fram til, var det også naturlig at produktivitetsspørsmålet etter hvert ble viet større oppmerksomhet. I dag inntar fagbevegelsen en positiv stilling i forbindelse med rasjonaliseringsspørsmålet for derved å oppnå høyere produksjon og bedre arbeidsforhold. I denne forbindelse kan en vise til at vi nå har lov om bransjeråd, avtalen om produksjonsutvalg, avtaler om retningslinjer for gjennomføring av arbeids- og tidsstudier og forslagsvirksomhet. Disse avtaler har bl. a. til formål å søke utnyttet lønnstakernes kunnskaper og erfaring og samarbeid med bedriftsledelsen om produksjonsproblemer for derved å oppnå høyere produksjon.

Høyere produktivitet er avhengig av mange faktorer. Det gjelder bl. a. å få en riktig utnyttelse av det tekniske utstyr, materialer og arbeidskraft. For å skolere våre medlemmer av produksjonsutvalgene er det i de senere år blitt holdt mange kurs, hvor emner som bedrifts- og yrkesøkonomi, rasjonalisering o.s.v. er blitt behandlet, for å gi medlemmene innsikt i disse tingene ved siden av den erfaring de har fra sitt daglige arbeid. Det er ikke tvil om at en opplæring av medlemmene på disse områder har betydd en god del både for fagbevegelsen og industrien. Medlemmene av produksjonsutvalgene diskuterer i dag ved mange bedrifter spørsmål av driftsteknisk art med ledelsen, og får anledning til å hevde sine synspunkter. Skal en imidlertid få til den produksjonsøkning som er nødvendig, må det foretas en ytterligere aktivisering av medlemmene og fagforeningene når det gjelder disse spørsmål.

Under henvisning til foranstående må de faglige fellesorganisasjoner ta seg av følgende oppgaver:

1. Drive et alment opplysningsarbeid om produksjonsøkingens betydning for å skape grunnlag for en høyere levestandard.
2. Herunder må det særlig legges vekt på betydningen av rasjonaliseringen og den innflytelse medlemmene kan gjøre på dette felt.
3. Påse at det ved alle bedrifter opprettes aktive produksjonsutvalg.
4. Det må organiseres kurs for produksjonsutvalgene som kan virke veiledende for produksjonsutvalgenes daglige arbeid.
5. Øve kontroll med at produksjonsutvalgene arbeider etter de retningslinjer som er vedtatt, og at de aktivt går inn for å løse de aktuelle oppgaver.

Ad punkt 4: Prisreguleringen.

Spørsmålet om prisregulering og priskontroll har etter krigen vært blant de saker som har vært mest drøftet innenfor fagbevegelsen. På utallige måter har fagorganisasjonen understreket nødvendigheten av et mer effek-

tivt arbeid på dette område. Blant de mange uttalelser som er gjort vil en vise til den uttalelse som ble vedtatt på representantskapsmøtet den 18. og 19. oktober 1950.

«Den tendens som i de siste åra har vært tilstede til å lempe på prisreguleringen må opphøre. Det er fagorganisasjonens oppfatning at disse lempninger har kommet på et høyst uheldig tidspunkt. De har gitt det inntrykk at hele prisreguleringssystemet var under avvikling og derved svekket respekten for de gjeldende prisforskrifter. Denne respekt må gjenopprettes».

Spørsmålet om en effektivisering av prisreguleringen er i dag like aktuelt som noen gang tidligere. Regulering av priser, avanser og utbytte er og blir et fordelingsproblem som bestemmer den andel av nasjonalinntekten som tilfaller de forskjellige grupper i samfunnet. Gjennom prisfastsettelsen bestemmes realverdien av de inntekter som lønnsstakerne mottar.

Men prisreguleringen har også et videre perspektiv. De prisregulerings tiltak som kan komme på tale kan være av stor betydning for organiseringen og utviklingen av hele vårt næringsliv. Ved hjelp av prisreguleringen kan det framtvinges reduksjoner i bedrifts- og omsetningslivets kostnader, noe som kan påskynde en rasjonalisering, som ved sine besparelser igjen kan komme forbrukerne og hele samfunnet til gode i form av lave priser og en bedre utnyttning av landets produksjonsressurser. En pris- og rasjonaliseringskomité har nå i flere år arbeidet med disse problemer. Flertallet innenfor denne komité har fremmet forslag til en varig pris- og rasjonaliseringslov.

Det er av disse grunner nødvendig at de lokale faglige fellesorganisasjoner ser på prisreguleringen og priskontrollen som en av deres viktigere oppgaver. Fellesorganisasjonenes rolle vil i denne forbindelse i første rekke være knyttet til det lokale prisregulerings- og kontrollapparat.

Det nåværende prisapparat har følgende oppbygging: Den øverste prismyndighet er formelt regjeringen med finansministeren som den ansvarlige statsråd. Under Finansdepartementet hører Prisdirektoratet og under Prisdirektoratet er igjen underlagt de lokale prismyndigheter. Disse består av Prisdirektoratets distriktskontorer og de kommunale kontrollnemnder. Prisdirektoratet har nå i alt 9 distriktskontorer, hvorav enkelte dekker over flere fylker. Kontrollnemndene skulle en teoretisk kunne ha i alle landets kommuner, men det er høve for flere kommuner å ha felles nemnder.

Kontrollnemndene har en tosidig oppgave, idet de både skal fastsette priser (i de tilfelle de har fått fullmakt til det) og dessuten kontrollere at prisforskriftene blir overholdt. De hører i prisreguleringssaker under Prisdirektoratet og under Statens pris- og rasjoneringsinspeksjon når det angår

priskontrollen. Kontrollnemndenes oppbygging er noe forskjellig. I de større byer er nemndenes arbeidsområde delt i 4 avdelinger, mens en i mindre byer og på landet bare finner 2 avdelinger. Det er formannskapet som oppnevner kontrollnemndas medlemmer, og det heter i forskriftene at nemnda i alminnelige prissaker bør ha representanter for så vel privat som kooperativ ervervsvirksomhet og for arbeidere, funksjonærer, husmødre og andre som representerer forbrukerne. Det heter videre når det gjelder byggesaker at nemndens oppnevning bør skje slik at både selvstendige næringsdrivende og arbeidere og funksjonærer i vedkommende bransje og forbrukernes interesser blir representert.

I samarbeid med den politiske arbeiderbevegelse må de lokale faglige fellesorganisasjoner påse at kontrollnemndene får en slik sammensetning at både lønnstakernes og forbrukernes interesser er forsvarlig ivaretatt. De bør også så langt det er mulig, holde kontakt med nemndas lønnstaker- og forbrukerrepresentanter, veilede dem i deres arbeid og søke å samordne deres virksomhet i samsvar med de retningslinjer og synspunkter fagbevegelsen ellers følger.

Det er nå om lag 70 prisutvalg i funksjon. Prisutvalgene skal virke som bransjeydige rådgivere og hjelpeorganer ved prisreguleringen. Utvalgene har direkte tilknytning til Prisdirektoratets virksomhet. De skal ha representanter for produsenter, lønnstakere og forbrukere. Fagorganisasjonen har foreløpig bare én representant i utvalgene, men det arbeides med å få utvidet denne representasjonen. Det vil ofte være hensiktsmessig at de faglige representanter i prisutvalgene ikke bor for langt vekk fra Oslo. Men det bør likevel antas at faglige fellesorganisasjoner også i andre distrikter vil kunne få en viss kontakt med arbeidet i prisutvalgene. Særlig hvis den faglige representasjon blir utvidet er det flere ting som taler for at representanter fra distriktene kommer mer med i prisutvalgenes arbeid. Det er riktignok de enkelte forbund som overfor Landsorganisasjonen kommer med forslag på representanter i utvalgene og som skal ha den løpende kontakt, men det forhindrer ikke at også de faglige fellesorganisasjoner bør søke å få et samarbeid i stand med de faglige representanter i prisutvalgene. De erfaringer som en kan høste i prisutvalgene vil sannsynligvis også være til en viss nytte for det mer lokale prisregulerings- og kontrollarbeid.

Prisreguleringen og priskontrollens effektivitet vil for øvrig i ganske vesentlig grad være avhengig av den interesse og lojalitet som de enkelte arbeidere og funksjonærer viser. De faglige fellesorganisasjoner bør derfor i agitasjons- og opplysningsvirksomhet legge vekt på å stimulere denne interesse. Videre bør de utad arbeide for å styrke prisreguleringens autoritet som motvekt mot den systematiske agitasjon som drives mot prisreguleringen.

I samsvar med ovenstående peker komitéen på følgende retningslinjer:

1. De lokale faglige fellesorganisasjoner må anse prisreguleringen og priskontrollen som en av sine viktigste oppgaver.
2. I samarbeid med den politiske arbeiderbevegelse må de lokale faglige fellesorganisasjoner arbeide for at de lokale og distriktsvise nemnder og utvalg som hører inn under prisreguleringen og priskontrollen, får en slik sammensetning at lønnstakernes og forbrukernes interesser blir forsvarlig ivaretatt. De må til enhver tid søke å bedre prisreguleringens og priskontrollens effektivitet.
3. Drive et planmessig opplysningsarbeid om forbruks- og produksjonskooperasjonens betydning som regulerende faktorer og agitere for økt tilslutning.
4. De faglige fellesorganisasjoner bør i sin agitasjons- og opplysningsvirksomhet, søke å skape en alminnelig forståelse for den samfunnsmessige betydning som prisreguleringen har. De bør arbeide for å styrke prisreguleringens autoritet.

Ad punkt 5: Opplysningsvirksomheten i fagforeningene.

Landsorganisasjonen lønner nå en faglig sekretær i Opplysningsforbundet. Han har som oppgave å bistå de faglige organisasjoner med organisering av kurs, studieringer og for øvrig ta seg av opplysningsarbeidet i alle former. I enkelte distrikter er det opprettet studienemnder som består av representanter fra de faglige samorganisasjoner og andre organisasjoner tilsluttet Arbeidernes Opplysningsforbund.

Imidlertid drives ikke opplysningsarbeidet i den utstrekning som behovet tilsier. I noen grad skyldes dette mangel på lokalt initiativ og forståelse. Skal opplysningsarbeidet kunne drives effektivt, må det organiseres og planlegges av de lokale organisasjoner. Fagorganisasjonen må utgjøre den største faktor. Men fagorganisasjonen alene vil neppe kunne løse oppgaven. Det må etableres samarbeid mellom de faglige fellesorganisasjoner og de øvrige organisasjoner på stedet som står tilsluttet eller som samarbeider med Arbeidernes Opplysningsforbund, herunder også de faglige kvinnenemnder. Samarbeidet etableres i form av et fast organ som velges av de faglige fellesorganisasjoner og de som er nevnt ovenfor og utgjør den lokale opplysningsnemnd. I hver fagforening må det dessuten nedsettes en opplysningskomité som får ansvaret for arbeidet i vedkommende forening.

Av fagforeningenes kontingent til de faglige fellesorganisasjoner må det avsettes en bestemt del til opplysningsarbeidet. På samme måte må de øvrige organisasjoner som deltar yte bidrag for de medlemmer som ikke er faglig organisert. Av opplysningskontingenten må en del avsettes til felles

opplysningsarbeid på stedet eller distriktet. Regler for disse avsetninger bør utarbeides i fellesskap av Arbeidernes Opplysningsforbund og Sekretariatet. De samme hovedorganisasjoner må også utarbeide instruks for opplysningsnemnd i de enkelte foreninger. Med de oppgaver som foreligger, vil det være av den største betydning at studiearbeidet blir planlagt og organisert fra den minste organisasjonsenhet og opp til fellesorganisasjonen på stedet og til hovedorganisasjonene.

Under henvisning til foranstående oppstilles følgende retningslinjer for de faglige fellesorganisasjoners opplysningsarbeid:

1. De faglige fellesorganisasjoner nedsetter i samarbeid med Arbeidernes Opplysningsforbund lokal opplysningsnemnd på 7 medlemmer. Herav velger fellesorganisasjonens besluttende organ 4 medlemmer og 3 medlemmer velges av de øvrige organisasjoner på stedet som tilmelder seg opplysningsnemnda. Fellesorganisasjonens styre foretar innstilling på fellesorganisasjonens representanter.

Nemnda får i oppdrag å bistå fagforeningene, forbundene og Opplysningsforbundet med planleggingen av opplysningsarbeidet på stedet.

- Studienemnda må søke å få valt en studieleder fra hver fagforening, som kan ta seg av det spesielle opplysningsarbeid innenfor fagforeningen.
2. Av foreningenes kontingent til den faglige fellesorganisasjon avsettes et beløp til dekning av utgiftene til opplysningsnemndas virksomhet.

Fellesmøte av fagforeningsstyrene fastsetter hvor stor del av kontingenten til fellesorganisasjonen som skal avsettes til studiearbeidet.

De faglige fellesorganisasjoners organisasjonsmessige oppbygging.

Organisasjonskomitéen forutsetter at det i hver by med omland og på hvert industrisenter hvor flere enn ett forbund har avdeling, skal opprettes en

FAGLIG FELLESORGANISASJON.

Alle fagforeninger i fellesorganisasjonens område må tilpliktes å stå tilsluttet fellesorganisasjonen hvis sekretariatet ikke av spesielle grunner har vedtatt dispensasjon fra denne bestemmelse.

Når det gjelder forbund som har organisert distriktsvise foreninger, eksempelvis Norsk Jernbaneforbund, Norsk Lokomotivmannsforbund, Norsk Postforbund, Norsk Telegraf- og Telefonforbund, Norsk Tjenestemannslag, Norsk Arbeidsmannsforbund for jernbane- og veianleggene og mulige andre grupper, må medlemskapet i de enkelte fellesorganisasjoner ordnes slik at de medlemmer som har sitt arbeid innenfor en fellesorganisasjons område, sluttes til fellesorganisasjonen som en gruppe. Som ledelse for gruppen må det velges et styre. Dette gruppestyre må få de samme rettigheter innenfor

fellesorganisasjonen som styret i de fagforeninger som samlet står tilsluttet vedkommende fellesorganisasjon. Fellesorganisasjonens besluttende organ må være fellesmøte av fagforeningsstyrene og de gruppestyrer som er nevnt foran. Fellesmøtet må velge et styre som har den daglige ledelse av fellesorganisasjonen. Størrelsen av styret bestemmes av den enkelte fellesorganisasjon. Styrets funksjoner fastsettes i vedtektene. Hvis fellesorganisasjonen har lønnet arbeidshjelp, må funksjonene fastsettes etter instruks vedtatt av styret. Landsorganisasjonens kongress eller representantskap vedtar mønstervedtekter for fellesorganisasjonene. Hvis det er behov for det, kan de enkelte fellesorganisasjoner foreslå endringer eller tilføyelser til mønstervedtektene, men de må vedtas av Landsorganisasjonens sekretariat. Fellesmøtet av fagforeningsstyrene fastsetter kontingent til fellesorganisasjonen. Den må ikke overstige 10 øre pr. uke for heltbetalende medlemmer og 5 øre pr. uke for halvtbetalende medlemmer. Landsorganisasjonen kan yte bidrag til fellesorganisasjonenes arbeid, men bidrag kan først ytes etter at fellesorganisasjonene helt ut har benyttet sin rett til å pålegge de tilsluttede medlemmer kontingent.

Sekretariatets rett til å bevilge bidrag som forannevnt, begrenses til det beløp som kongressen setter av til de spesielle formål i distriktene. I den kontingent som fellesorganisasjonene ilegger medlemmene, er kontingent til opplysnings- og kulturarbeidet i fagforeningene inkludert. Av denne kontingent må det derfor avsettes et beløp til dette arbeid. Se foregående avsnitt om opplysningsvirksomheten i fagforeningene.

Administrasjonen i de faglige fellesorganisasjoner.

Komitéen har forutsatt at de faglige fellesorganisasjoner i alt vesentlig skal dekke sine administrasjonsutgifter ved den kontingent som ilegges medlemmene, men det kan være forhold på det enkelte sted hvor denne kontingent ikke strekker til. Kongressen må derfor avsette et bestemt beløp som sekretariatet kan disponere som bidrag til de fellesorganisasjoner som selv ikke kan make å utføre et effektivt faglig arbeid uten tilskudd. Den nye ordningen forutsetter som før nevnt at Landsorganisasjonen skal opprette distriktskontorer. På de steder hvor distriktskontor opprettes, må disse kontorer utføre det kontormessige arbeid for fellesorganisasjonen på stedet. De øvrige utgifter må bæres av vedkommende fellesorganisasjon. Denne ordning kan dog ikke gjennomføres for fellesorganisasjonene i Trondheim, Bergen og Stavanger. Komitéen vil dog anbefale at fellesorganisasjonene også i disse byer ordner sine kontorer i sammenheng med Landsorganisasjonens kontor, derved vil kontorhjelpe og materiell bedre kunne utnyttes. Noe tilskudd fra Landsorganisasjonen til dekning av administrasjonsutgifter kan disse fellesorganisasjoner ikke påregne utover den lettelse

de får ved samordning av administrasjonen med Landsorganisasjonens distriktskontor. I de 3 nevnte byer er medlemstallet så høyt at de kan dekke sine egne administrasjonsutgifter med en meget lav kontingent.

Komiteén forutsetter at på de fleste steder vil det ikke bli spørsmål om lønnet arbeidshjelp, men det må være rimelig at formannen og andre tillitsmenn som pålegges arbeid, bevilges en passende godtgjørelse for dette. Størrelsen av denne godtgjørelse bestemmes av fellesorganisasjonene selv, såfremt den holdes innenfor rammen av fellesorganisasjonenes egne inntekter. Blir det spørsmål om tilskudd fra Landsorganisasjonen, må ordningen på forhånd godkjennes av sekretariatet. Alle fellesorganisasjoner som søker om tilskudd fra Landsorganisasjonen må som før nevnt, helt ut nytte sin rett til å ilegge medlemmene kontingent, altså den fastsatte maksimumsgrense: 10 øre pr. uke for heltbetalende medlemmer og 5 øre pr. uke for halvtbetalende medlemmer. Det må foreligge budsjett fra vedkommende organisasjon som søker om bidrag. Av budsjettet må det tydelig framgå hvilken kontingent som er ilagt medlemmene og hvordan denne aktes disponert.

Det er nå lokale kontorer underlagt samorganisasjonen på følgende steder: Mo i Rana, Steinkjer og Kristiansund. På Steinkjer yter Norsk Skog- og Landarbeiderforbund et tilskudd til sekretærens lønn. Liknende ordning kan det bli spørsmål om på andre steder hvor ett eller flere forbund mener å ha så stor interesse av dette at de vil yte tilskudd til fellesorganisasjonens lokale administrasjon hvis det ansettes en lønnet sekretær. Disse spørsmål må løses etter hvert som de melder seg.

Den distriktvise representasjon i Landsorganisasjonens representantskap og kongresser.

Representantskapet.

Komiteén foreslår at den nåværende ordning med valg av 1 representant for hvert fylke til Landsorganisasjonens representantskap, blir opprettholdt. Valgene foretas ved vanlig avstemning i fagforeningsmøter i vedkommende fylke. I de fylker (distrikter) hvor Landsorganisasjonen har distriktskontor, skal valgene ledes av distriktskontoret. I fylker hvor sådanne kontorer ikke er opprettet, skal valgene ledes av den fellesorganisasjon som sekretariatet bestemmer. Valgene foretas i det år Landsorganisasjonen har kongress, og gjelder for kongressperioden.

Kongressene.

Til kongressene skal fagforeningene i hvert fylke velge representanter i samme forhold til forbundenes representanter som nå. Valgene foretas og ledes på samme måte som valgene til Landsorganisasjonens representant-

skap. Fordelingen av representantene på de enkelte fylker foretas av sekretariatet. Det skal tas hensyn til medlemstallet i de forskjellige fylker, og at alle fylker får en rimelig representasjon på kongressen. Valgene foretas etter at dagsorden til kongressen er sendt fagforeningene.

Når komitéen foreslår opprettholdt den nåværende ordning med distriktsvis representasjon, skyldes det at en rekke forbund ikke har så mange representanter hverken i representantskapet eller på kongressen at alle distrikter kan bli representert. Hvis Landsorganisasjonen skulle oppheve ordningen med distriktsvis representasjon, kunne man risikere at enkelte fylker overhodet ikke blir representert. Dette mener komitéen vil være uheldig.

Landsorganisasjonens distriktskontor.

Som det går fram av denne innstilling, foreslås at de faglige samorganisasjoner skal omlegges til lokale fellesorganisasjoner med sikte på å skape større aktivitet i fagforeningene og mellom fagforeningene på de enkelte steder. Når komitéen foreslår denne omlegning, er det blant annet fordi at organisasjonsarbeidet i distriktene til dels har endret karakter. De fleste ledende bedrifter, både i industri, skogbruk, jordbruk, fiskeri, handel m. v., står nå tilsluttet en eller annen arbeidsgiversammenslutning og er underlagt de landsomfattende tariffavtaler som blir opprettet mellom de interesserte hovedorganisasjoner. Når disse avtaler er sluttet, blir de av vedkommende forbund i stor utstrekning forelagt for de uorganiserte bedrifter og som regel godkjent. Tariffarbeidet i samorganisasjonene har derfor blitt mindre enn før. Som følge av dette er rapportvirksomheten mellom foreningene i et fylke eller distrikt av mindre betydning enn før. Det arbeid som hviler på samorganisasjonene ved å administrere en distriktsorganisasjon, er derfor også mindre påkrevd enn før. Hertil kommer at forbindelsen mellom fagforeningene i et distrikt som følge av veksten i fagorganisasjonen, har måttet omlegges fra store distriktsmøter til representantskap for å innskrenke møtene og utgiftene til en rimelig størrelsesorden. Men på den annen side har fagorganisasjonen oppgaver ute i distriktene som neppe lar seg løse på en tilfredsstillende måte uten at Landsorganisasjonen sikrer seg å ha organisasjonskontorer i distrikter som ligger så langt vekk fra hovedorganisasjonens administrasjon at det vanskelig kan etableres en ordning med effektivt tilsyn med organisasjonens arbeid i distriktene. Det er også fremdeles flere arbeidsplasser hvor det ikke er organisasjon eller hvor foreninger fortsatt har for liten tilslutning. Ved opprettelse av lokale tariff trenger en rekke foreninger bistand. Det samme gjelder forhandlinger og ikke minst meglingsmøter. I tillegg til dette praktiske organisasjonsarbeid kommer så løsning av de nye, store oppgaver som foreligger og hvor for-

eningene og fellesorganisasjonene bør få hjelp og veiledning etter de retningslinjer som hovedorganisasjonen gir for å få spørsmålene løst til gagn for medlemmene. Komitéen foreslår derfor opprettet en del distriktskontorer direkte under Landsorganisasjonens ledelse. Disse kontorer må fritas for et unødig arbeid som følger med administrasjonen av en organisasjon. Kontorenes tillitsmenn må ikke anse kontorarbeidet som sin viktigste oppgave. De må reise i distriktet, holde møter med tillitsmennene og foreningene, bistå dem ved planlegging av organisasjonsarbeidet, i det hele tatt utføre det arbeidet som er nødvendig for større aktivitet i fagforeningene og i de lokale fellesorganisasjoner.

I de fylker som ligger nærmest Oslo, anser komitéen det overflødig at Landsorganisasjonen oppretter distriktskontorer. Praktisk talt alt tariffarbeid utføres i disse fylker direkte av forbundene. Kommunikasjonene er også så bra utviklet at det er bare spørsmål om timer når det gjelder en reise. Etter komitéens mening vil derfor distriktskontorer i disse fylker ikke bli av samme betydning som kontorer i distrikter hvor reiser fra hovedorganisasjonene tar lang tid.

Plaseringen av kontorene har komitéen drøftet. Her er det flere hensyn som må komme i betraktning. For det første må det tas hensyn til det sted eller sentrum som representerer hovedtyngden av de fagorganiserte lønns-takere og dessuten til hvor meglingsinstitusjonen er plassert og Arbeidsgiverforeningens kontorer i distriktene. Stedet for kontorene skulle derfor stort sett si seg selv, og for de kontorer som omfattes av samorganisasjonenes distrikter etter den nåværende ordning, vil det være naturlig at Landsorganisasjonen legger sitt distriktskontor på det sted hvor samorganisasjonens administrasjon er plassert. For de kontorer som foreslås å omfatte flere av de nåværende samorganisasjoners distrikter, bør stedet for kontoret fastsettes av sekretariatet i samråd med organisasjonene i distriktet, men det må også her tas de samme hensyn som forannevnt.

Komitéen foreslår under henvisning til foranstående, at Landsorganisasjonen oppretter følgende 10 distriktskontorer:

1. Finnmark fylke.
2. Troms fylke.
3. Nordland fylke.
4. Trøndelagsfylkene og Møre.
5. Bergen, Sogn og Fjordane og Hordaland fylke.
6. Rogaland fylke.
7. Agderfylkene.
8. Telemark og Vestfold fylker.
9. Oppland fylke.
10. Hedmark fylke.

Kontorene ledes av tillitsmenn ansatt av Landsorganisasjonens representantskap. Det bør være adgang for Landsorganisasjonens medlemmer å søke stillingene ved kontorene. Etter komitéens oppfatning vil det være tilstrekkelig å ha én tillitsmann ved hvert kontor som omfatter ett fylke. Ved de kontorer som omfatter flere fylker, bør det være to tillitsmenn. Representantskapet bør da bestemme hvem av tillitsmennene som skal være kontorets leder. Ved kontorene må det ansettes kontordamer etter behov. Lønningene til tillitsmennene fastsettes av representantskapet. Budsjetter for kontorenes drift fastsettes av sekretariatet etter forslag fra kontorenes ledelse. For hvert kontor må det velges et tilsynsutvalg på tre medlemmer, valt av sekretariatet etter innstilling fra den lokale fellesorganisasjon. Godtgjørelsen til medlemmene av tilsynsutvalget fastsettes av sekretariatet og betales av Landsorganisasjonen. I de tilfelle hvor ett eller flere av forbundenes distriktskontorer blir samordnet med Landsorganisasjonens kontor, må også hvert av de forbund som blir sluttet til en felles distriktsadministrasjon, få ett medlem av tilsynsutvalget. Godtgjørelsen til disse medlemmer fastsettes og betales av vedkommende forbund. Forbundene bestemmer selv hvilke personer de vil ha til medlemmer av tilsynsutvalget.

Sekretariatet vedtar instruks for tillitsmennenes og kontorpersonalets arbeid.

Samordning av fagorganisasjonens distriktsadministrasjon.

I november 1949 nedsatte sekretariatet en komité for å utrede spørsmålet om en samordning av samorganisasjonenes og forbundenes distriktsadministrasjon. Det vises til komitéens innstilling, som er behandlet av representantskapet og godkjent.

Innstillingen gikk ut på at det på hvert sted hvor samorganisasjonene har kontor, og hvor ett eller flere forbund også har distriktskontor, skulle opprettes et organisatorisk samarbeid.

De lønte tillitsmenn skulle møtes til informasjonsmøter hvor alle tillitsmenn fikk oversikt over de reiser som var planlagt for de enkelte organisasjoner. Forutsetningen var at tillitsmennene under reiser også kunne ordne spørsmål for andre organisasjoner enn den de representerte. På denne måte ville organisasjonene spare reiseutgifter, og foreningene kunne få bedre anledning til å komme direkte i forbindelse med tillitsmennene fra en eller annen hovedorganisasjon.

Informasjonen mellom hovedorganisasjonene og samorganisasjonene skulle utbygges og effektiviseres.

Beslutningen gikk også ut på at over alt hvor det var praktisk mulig, skulle det etableres administrativt samarbeid i de distrikter hvor det var

lønne tillitsmenn for samorganisasjonen og ett eller flere forbund. Det samme skulle søkes oppnådd for Arbeidernes Opplysningsforbund.

Hittil er det bare i Tromsø at et administrativt samarbeid er blitt gjennomført. I Trondheim arbeides det med saken. På de fleste steder er det husspørsmålet som stiller seg hindrende i veien. Det er ingen tvil om at et sådant samarbeid ville bety en vesentlig effektivisering av organisasjonsarbeidet i distriktene.

I de byer hvor Landsorganisasjonen har opprettet distriktskontorer, bør det søkes etablert samarbeid mellom disse kontorer og de kontorer som enkelte forbund har opprettet i samme by. I disse byer, hvor forholdene ligger slik til rette, bør dette samarbeidet gjennomføres slik at det blir et fullstendig administrativt samarbeid. Det vil si at alle organisasjonskontorer har felles kontorhjelpe, anvender de samme kontormaskiner, har felles telefon og også et felles møterom for møter av tilsynsutvalg, komitéer og konferanser.

Ved å etablere et sådant samarbeid vil henvendelser, både skriftlig og i telefonen, skje til organisasjonskontoret på stedet. Om noen av Landsorganisasjonens eller forbundenes tillitsmenn er bortreist, vil det kunne gis et foreløpig svar på henvendelsen. Under alle omstendigheter vil de som henvender seg til kontoret, få beskjed om at vedkommende tillitsmann er bortreist og at henvendelsen blir notert og tatt opp med tillitsmannen når han kommer tilbake.

En vil også oppnå den fordel at om en av tillitsmennene er ute på reise, så kan han i mange tilfelle påta seg oppgaver for en tillitsmann som tilhører en annen organisasjon, uten at dette medfører vesentlige ekstra utgifter.

Dette administrative samarbeid er forutsatt å medføre at Landsorganisasjonen betaler alle utgifter til kontorleie og lønning til kontordame. For øvrig må utgiftene for de forskjellige administrasjoner holdes atskilt.

På de steder hvor forholdene hindrer at et administrativt samarbeid kan etableres, bør det etableres et organisatorisk samarbeid slik at de lønne tillitsmenn i Landsorganisasjonen og forbundene holder fellesmøter hvor de drøfter oppgavene i vedkommende distrikt, og at de søker ved samarbeid å bistå hverandre i løsningen av arbeidsoppgavene. Selv om dette ikke er helt tilfredsstillende, vil det utvilsomt medføre gode resultater for alle organisasjoner, og til dels spare organisasjonene for unødige utgifter.

Organisasjonskomitéen foreslår følgende retningslinjer for de her nevnte former for samarbeid.

Komitéen er fullt på det rene med at retningslinjene må tas opp til drøfting mellom organisasjoner som etablerer samarbeid i en eller annen form, og at de tilpasses behovet i de forskjellige distrikter.

I. Retningslinjer for samarbeid mellom Landsorganisasjonens distriktskontorer og forbundenes distriktskontorer.

1. Informasjonsmøter skal holdes så ofte dette ansees nødvendig. I tilfelle en tillitsmann får oppgaver i distriktet som nødvendiggjør at tillitsmannen må reise til vedkommende sted, skal det straks gis beskjed herom, slik at informasjonsmøte kan bli holdt. Møtet sammenkalles av lederen for A.F.L.s distriktskontor.
2. Informasjonsmøtene behandler de arbeidsoppgaver som foreligger i distriktet og som medfører at en tillitsmann må foreta reise til et sted. Hvis en av de øvrige tillitsmenn har arbeidsoppgaver på vedkommende sted, eller et sted i nærheten, skal den tillitsmann, som reiser, også ta med seg disse arbeidsoppgaver, såfremt dette kan la seg gjøre. Vedkommende tillitsmann redegjør for den eller de arbeidsoppgaver det gjelder med eventuelle andre opplysninger, og hvordan det forbund saken angår mener at denne bør løses. Tillitsmannen får med seg alt nødvendig materiell.
3. Hvis det ved drøftingene viser seg at vedkommende tillitsmann ikke kan ta med seg en sak på grunn av manglende spesialkunnskap til denne, eller andre tvingende årsaker, bortfaller spørsmålet.
4. Viktige meldinger og vedtak i organisasjonsspørsmål fra A.F.L. skal gjøres kjent for tillitsmennene på informasjonsmøtene.
5. Alt teknisk utstyr og materiell, så som litteratur, offentlige lover, statistikker, meldinger fra offentlige institusjoner, tariffavtaler, domsavgjørelser m. v., som A.F.L.s distriktskontorer eller forbundenes distriktssekretærer er i besittelse av, skal stå til samtlige tillitsmanns disposisjon.
6. Det oppsettes protokoll for hvert informasjonsmøte. Utskrift av protokollen sendes A.F.L. og de interesserte forbund umiddelbart etter at møtet er holdt.
7. Samarbeidet mellom A.F.L.s kontor og forbundenes distriktssekretærer skal bare omfatte en praktisk og bedre utnyttelse av organisasjonsapparatet. Dette samarbeid medfører således på ingen måte at forbundenes sekretærer blir underlagt A.F.L.s administrasjon. Distriktssekretærene er fortsatt underordnet sitt forbund som tidligere.
8. A.F.L.s kontordamer skal utføre det tekniske arbeid ved felleskontoret.

II. Deling av utgiftene ved fellesadministrasjonen.

1. A.F.L. overtar alle utgifter til kontorleie, brensel, lys, renhold av kontorlokale, bytelefon og lønninger til kontordamene.
2. Forbundene utreder fortsatt lønninger til sine distriktssekretærer, og for øvrig alle utgifter til reiser og diet for disse, rikstelefoner, telegrammer, trykksaker og skrivemateriell m. v. Utgifter til andre lokaler som

forbundene måtte leie til organisasjonsarbeidet m. v., er A.F.L. uvedkommende.

3. Utgifter til ytterligere komplettering av forbundenes kontorutstyr bæres av vedkommende forbund.

III. Retningslinjer for A.F.L.s distriktskontorers postering av utgifter og refusjonskrav til forbundene.

1. Utgifter til vanlig agitasjons- og organisasjonsarbeid posteres som utgift for A.F.L. Hvis et forbund anmoder distriktskontoret om å utføre et spesielt oppdrag, plikter kontoret å utføre oppdraget, men vedkommende forbund skal betale eventuelle utgifter som står i forbindelse med saken. Distriktskontoret plikter i det tilfelle å sende forbundet rapport over det arbeid kontoret har hatt med saken, og regning for de utgifter som er påløpet.
2. I de distrikter hvor det er etablert organisatorisk samarbeid mellom A.F.L. og de forbund som har lønne sekretærer i distriktet, gjelder følgende ordning:
  - a. Hvis A.F.L. anvender en av forbundenes lønne tillitsmenn til å utføre oppdrag fra andre forbund, som nevnt i punkt 1, utbetaler A.F.L.s kontor de utgifter som står i forbindelse med saken, men mot refusjon fra vedkommende forbund.
  - b. Hvis A.F.L.s tillitsmenn utfører arbeid for et av de forbund som har lønt sekretær i distriktet, og som deltar i det organisatoriske samarbeid, bærer A.F.L. utgiftene som står i forbindelse med dette arbeid.
  - c. Hvis en lønt tillitsmann i et forbund utfører arbeid for A.F.L. eller et forbund som har lønt tillitsmann i distriktet, betales utgiftene av det forbund hvis sekretær har utført arbeidet.

Fagorganisasjonens utgifter til den distriktvise administrasjon.

Komitéen har innhentet oppgaver over Landsorganisasjonens utgifter til de faglige samorganisasjoner. For 1952 vil de vedtatte budsjetter beløpe seg til ca. kr. 1,000,000.00. Etter de oppgaver som foreligger fra forbundene, har forbundene en liknende utgift til sin lokale administrasjon, heri medregnet administrasjon av foreningene for sjømannsorganisasjonenes vedkommende.

Den ordning som komitéen foreslår, vil bety en vesentlig rasjonalisering av administrasjonen. Forutsetningen er at Landsorganisasjonen skal betale leie av kontorer så vel for sine distriktskontorer som for forbundenes kontorer på de steder hvor lokaladministrasjonen blir samordnet. Dessuten forutsettes at Landsorganisasjonen skal

betale lønn til alle kontordamene fra det tidspunkt administrasjonen blir samordnet. På den måten vil man bedre kunne utnytte så vel kontorlokalene som arbeidshjelpen på kontorene, kontormaskinene og annet materiell. Man vil også oppnå den fordel at henvendelser til de forskjellige kontorer kan bli besvart, iallfall foreløpig, selv om vedkommende tillitsmann saken gjelder er ute på reiser. En vil spare reiseutgifter og diet til tillitsmennene ved at arbeidet blir samordnet slik at de enkelte tillitsmenn ikke bare holder seg til de opptrukne grenser for sitt arbeid, men også utfører arbeid for andre organisasjoner enn den de representerer. Arbeidet blir effektivisert og tiden utnyttet på en bedre måte enn hva tilfellet er. Komitéen er merksam på at samordningen ikke kan bli gjennomført på alle steder for alle forbund, idet enkelte forbund har ordnet sin distriktsadministrasjon sammen med vedkommende forening på stedet. Dette forhold kan vel neppe endres over hele linjen.

Komitéen har foretatt beregning over hva de 10 distriktskontorer vil koste Landsorganisasjonen og kommet til det resultat at de vil koste ca. kr. 500,000,00 pr. år. Ved samordning med forbundenes lokale administrasjon, må en dessuten regne med en økt utgift på om lag kr. 100,000.00 pr. år. I tillegg til disse utgiftsposter skal det avsettes et beløp som stilles til sekretariatets disposisjon for arbeid i distriktene (bevilgninger til de lokale fellesorganisasjoner m. v.). Her vil det bli innvendt at komitéen forutsetter overført på fagforeningene utgiftene ved den lokale administrasjonen ved en særkontingent. Etter komitéens oppfatning er det ikke mulig for Landsorganisasjonen å finansiere en effektiv lokaladministrasjon med den kontingent som i dag innbetales til Landsorganisasjonen. Komitéen finner det derfor rimelig at fagforeningene selv pålegges finansieringen av de stedlige faglige fellesorganisasjoner, ikke minst av hensyn til at de derved får interesse av og ansvaret for at det skapes effektivitet i organisasjonsapparatet. Det vil også etter komitéens oppfatning, være riktig at de lokale organisasjoner blir stilt noe friere i disponeringen av de midler som kommer inn til de lokale fellesorganisasjoner enn hva forholdet vil være hvis Landsorganisasjonen skal finansiere administrasjonen. Noen lengre forklaring på disse forhold anses overflødig.

Under henvisning til foranstående utredning vil Organisasjonskomitéen foreslå for sekretariatet at det fremmes følgende forslag til vedtak på kongressen i 1953:

Kongressen bemyndiger sekretariatet til å foreta omlegging av de faglige distriktsorganisasjoner til stedlige, faglige fellesorganisa-

sjoner og å opprette distriktskontorer under A.F.L. etter følgende retningslinjer:

I. Faglige fellesorganisasjoner.

1. I byer og på steder hvor flere enn ett forbund har avdelinger, skal disse danne en stedlig faglig fellesorganisasjon. Fellesorganisasjonens område bestemmes i samråd med sekretariatet.
2. Fellesorganisasjonens besluttende organ er fellesmøter av fagforeningsstyrene.

Viktigere spørsmål så som ileggelse av kontingent osv. forelegges på forhånd fagforeningene til behandling.

Fellesorganisasjonens vedtak er bindende for alle foreninger.

3. Årsmøter i fellesorganisasjonene holdes i mars/april. Årsmøtene skal behandle beretning og regnskap for foregående år, velge et forretningsutvalg som forestår den daglige ledelse av fellesorganisasjonen, i samråd med sekretariatet treffe vedtak om fellesorganisasjonens administrative forhold, fastsette kontingent til fellesorganisasjonens arbeid, heri inngår også kontingent til kultur- og opplysningsarbeid.

Kontingenten må ikke overstige 10 øre for heltbetalende og 5 øre for halvtbetalende medlemmer pr. uke.

Kontingenten må godkjennes av A.F.L.s sekretariat.

4. Kongressen i A.F.L. vedtar første gang normalvedtekter for de stedlige fellesorganisasjoner. Eventuelle senere endringer vedtas av representantskapet.
5. Tidspunktet for overgang til stedlige fellesorganisasjoner bestemmes for de enkelte distrikter av sekretariatet.

II. Administrasjon av de faglige fellesorganisasjoner.

I alle byer utenom Bergen, Trondheim og Stavanger, hvor A.F.L. har opprettet faglige distriktskontorer, besørger dette kontor alt kontorarbeid i forbindelse med fellesorganisasjonens administrasjon i vedkommende by.

Utgiftene til den øvrige administrasjon og virksomhet i fellesorganisasjonen bæres av fagforeningene, ved nærmere fastsatt kontingent.

Etter søknad som må følges av plan for virksomheten og kostnadsoverslag, kan sekretariatet på enkelte steder, hvor det ikke er distriktskontorer, bevilge et tilskudd til fellesorganisasjonens drift. Men tilskudd må ikke ytes før fellesorganisasjonen helt ut har benyttet sin rett til å ilegge foreningene lokal kontingent.

III. Den distriktsvise representasjon til A.F.L.s kongress og representantskap.

1. Fellesorganisasjonenes representanter, med tilsvarende antall varamenn, til A.F.L.s kongress velges gjennom fagforeningene med 1/5 av kongressens representanter. Representantene fordeles på de enkelte fylker så vidt mulig etter medlemstallet, og intet fylke kan velge mer enn 5 representanter.

I de fylker eller distrikter hvor A.F.L. har distriktskontor, ledes valget av dette. I de øvrige fylker ledes valget av den organisasjon sekretariatet bestemmer.

2. Til A.F.L.s representantskap velger fagforeningene i hvert fylke i fellesskap 1 representant med varamann. Ledelsen av disse valg foregår på samme måte som bestemt for valget til kongressen. Funksjonstiden for de valgte representanter er kongressperioden. Eventuelle suppleringsvalg foretas på samme måte som bestemt foran.

IV. Landsorganisasjonens distriktskontorer.

1. Landsorganisasjonen oppretter distriktskontorer i følgende byer: *Hammerfest, Tromsø, Bodø, Trondheim, Bergen, Stavanger, Kristiansand S, Skien* — eller en annen by i Telemark eller Vestfold — *Gjøvik og Hamar*.

Arbeidsområdet for *kantoret i Trondheim* skal omfatte Trøndelagsfylkene, samt Møre- og Romsdal fylke.

Kantoret i Bergen skal omfatte Bergen, Hordaland, samt Sogn- og Fjordane fylker.

Kantoret i Kristiansand S skal omfatte begge Agder-fylkene.

Kantoret i Telemark eller Vestfold skal omfatte Telemark og Vestfold fylker.

For øvrig skal kontorene omfatte de enkelte fylker.

2. Distriktskontorenes tillitsmenn ansettes av A.F.L.s representantskap. Sekretariatet tilsetter etter søknad kontorenes funksjonærer. De ansatte tillitsmenns lønns- og arbeidsvilkår fastsettes av A.F.L.s representantskap. Kontorfunksjonærenes lønns- og arbeidsvilkår fastsettes ved tariffavtale med Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund.

A.F.L.s sekretariat vedtar instruks for tillitsmennenes og kontorfunksjonærenes arbeid.

3. Til å føre tilsyn med distriktskontorenes administrasjon og arbeid oppnevner sekretariatet tilsynsutvalg for hvert kontor.

4. Kongressen godkjenner at det etableres administrativt samarbeid mellom A.F.L.s distriktskontorer og de forbund som på vedkommende sted har distriktskontor med lønnet arbeidshjelp.

Retningslinjene for dette samarbeid fastsettes av sekretariatet etter forhandlinger med vedkommende forbund. Det forutsettes at disse retningslinjer i hovedsak blir i samsvar med de retningslinjer som er foreslått av Organisasjonskomitéen.

5. Lederne for A.F.L.s distriktskontorer skal være tilstede på representantskapsmøtene og kongressene med forslags- og talerett. Hvis de er valt som representant for sitt fylke, har de også stemmerett.

Sekretariatet pålegges å gjennomføre kongressens vedtak så snart som mulig og senest innen utgangen av 1956.

Sekretariatet holder representantskapet underrettet om gjennomføringen av omleggingen ved årlige rapporter.

Representantskapet avgjør med bindende virkning spørsmål som det måtte oppstå tvil eller tvist om i forbindelse med kongressens vedtak.

Sekretariatet bemyndiges til å treffe en rimelig ordning for de tillitsmenn som er beskjeftiget i de nåværende samorganisasjoner for så vidt de ikke har nådd pensjonsalderen, eller ikke blir overført til andre stillinger i arbeiderbevegelsen.

Oslo i august 1952.

I komitéen:

Elias Volan, Alf Andersen, John Wivegh, Josef Larsson, Bjarne Dahlberg, Klaus Kjelsrud, Alfred Nilsen, M. Trana, Alf Olsen, Bernh. Berntsen, Adolf Olsen.

Saken er behandlet i sekretariatet 14. november, hvor følgende vedtak ble fattet:

Den prinsipielle linje i komitéens innstilling godkjennes. Etter at saken er behandlet i forbundene og samorganisasjonene, vil sekretariatet ta endelig standpunkt til detaljene i innstillingen.

Arbeidernes fagl. Landsorganisasjon.

Konrad Nordahl.

Fra forbundene og samorganisasjonene forelå det følgende forslag:

NORSK BYGNINGSARBEIDERFORBUND

Avd. 331, Molde Bygningsarbeiderforening, foreslår:

«Samorganisasjonene blir nedlagt og den kontingent som LO bruker til samorganisasjonene, tilfaller de resp. forbund til opprettelse av distriktssekretærer og agitatorer.

Hvis ikke dette kan vedtas, foreslår vi at de forbund som har distriktssekretærer ikke skal betale samorganisasjonskontingent.»

Motivering:

Vi mener at oppbyggingen av samorganisasjonene er foreldet, og administrasjonen er for dyr i forhold til det arbeid den utfører.

Avd. 410, Harstad Bygningsarbeiderforening, foreslår:

«Den nåværende ordning med samorganisasjonene oppheves.»

Motivering:

Den organisasjonsform som samorganisasjonen har hatt siden før krigen, har vist seg lite tilfredsstillende, og vår forening har ikke hatt megen nytte av den.

Denne oppfatning deles også av styrer i andre foreninger. Når vi foreslår samorganisasjonen opphevet, er det ut fra den erfaring vi har høstet, at den ikke fyller de krav som oppstår i de forskjellige spørsmål, f. eks. tvister, lønnskrav, organisering av nye medlemmer osv. Skal avdelingene få sine krav fremmet, må de likevel ordnes gjennom de respektive forbund.

Vi mener derfor at den nåværende ordning med samorganisasjonen ikke lenger har noen berettigelse fordi den bare er en fordyrelse for Landsorganisasjonens medlemmer.

Vi vil som en eventuell nyordning for Troms fylke, anbefale at L.O. tilsetter 3 stedssekretærer med kontorer i Tromsø, Bardu og Harstad. Disse vil derved få et passende virkeområde, og således få bedre anledning til å ivareta medlemmenes interesser.

Forbundsstyrets innstilling:

Forslagene oversendes sekretariatet, da en er kjent med at det vil foreligge forslag til kongressen om en omorganisering av samorganisasjonene.

NORGES HANDELS- OG KONTORFUNKSJONÆRERS FORBUND

Forbundets avdeling på Rjukan foreslår:

«Den nåværende ordning med representantskap innen samorganisa-

sjonen har vist seg ikke å være tilfredsstillende, og vi vil derfor foreslå at den gamle ordning med årsmøter og kontingentinnbetaling gjeninnføres.»

Forbundsstyrets uttalelse:

Forslaget oversendes L.O. uten at forbundsstyret har realitetsbehandlet det, idet det er kjent med at samorganisasjonenes framtidige organisasjonsform er ført opp på dagsordenen for fagkongressen 1953, og at det foreligger forslag til omorganisering.

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

Avd. 98, Skien, foreslår:

«Samorganisasjonene i den form de nå ledes når det gjelder årsmøter, enten årlige representantskapsmøter eller et større årsmøte hvert fjerde år, er etter vår oppfatning lite byggende for fagbevegelsen. Vi mener at man må komme tilbake til en form lik den gamle årsmøteformen som vi mener er mer givende for den samlede fagbevegelse i distriktet.»

«Skiens Jern- og Metallarbeiderforening, avd. 98, vil foreslå at samorganisasjonene går tilbake til årsmøte hvert annet år med et passende antall representanter. Likedan at samorganisasjonene blir utstyrt med de nødvendige midler og/eller mannskap, slik at de også mer får anledning til å ta seg av opplysningsvirksomheten.»

Dette forslag ble behandlet i Jernarbeidernes samarbeidskomité i møte den 18. oktober 1952. Det ble enstemmig vedtatt med følgende tilleggsforslag:

«Samarbeidskomitéen for jernarbeiderne i Telemark har på møte 18. oktober behandlet Skien Jern- og Metallarbeiderforenings forslag vedrørende samorganisasjonene, som skal opp til behandling på fagkongressen 1953, og slutter seg til dette, men vil dog bemerke at samorganisasjonene under alle omstendigheter må bli opprettholdt. Vi ber avdelingen innstendig om å behandle dette vesentlige punkt til fagkongressen. da vi i Telemark er klar over den store betydning samorganisasjonene har for arbeiderbevegelsen i fylket.»

Avd. 73, Brevik, foreslår:

«Man har enstemmig besluttet å tiltre det forslag som er framsatt av Skien Jern- og Metallarbeiderforening, avd. 98. Likeledes uttalelsen fra fellesmøtet for jernarbeiderne i Telemark den 18. oktober d. å. om at samorganisasjonene under alle omstendigheter må bli opprettholdt, da vi i Telemark er klar over den store betydning samorganisasjonen har for arbeiderbevegelsen i Telemark.»

Avd. 101, Langesund, foreslår:

«A. De faglige samorganisasjoner må opprettholdes.

B. Den nåværende ordning med representantskap oppheves.

Alle avdelinger må få sende en representant til årsmøtene som vi foreslår blir gjenopptatt.»

Avd. 39, Porsgrunn, foreslår:

«A. De faglige samorganisasjoner må under alle omstendigheter opprettholdes.

B. Den nåværende ordning med representantskap oppheves.

Den gamle ordning med årsmøter hvert annet år gjenopptas. Fagkongressen fastsetter årsmøtenes representantantall.»

Avd. 163, Oslo, foreslår:

«Fagkongressen oppfordres til å gå inn for å gjøre Oslo fagl. Samorganisasjon til et mer effektivt organ for behandling av Oslo-arbeidernes lønns- og arbeidsforhold, samt andre interessespørsmål.»

Motivering:

Vi mener samorganisasjonen i dag ikke oppfyller de forventninger vi stiller til den. Oslo faglige Samorganisasjon må gjennom de respektive fagforeninger bli et levende forum, hvor arbeidernes mange interessespørsmål blir tatt opp til behandling.

Slik forholdene er i dag har vi inntrykk av at det er mangel på initiativ som gjør Oslo faglige Samorganisasjon til et ineffektivt organ.

Hovedstyrets uttalelse:

Forslag fra *avd. 39, Porsgrunn, avd. 73, Brevik, avd. 98, Skien, avd. 101, Langesund, og avd. 163, Oslo:*

Hovedstyret henviser til Organisasjonskomitéens innstilling vedrørende omorganisering av samorganisasjonene, men kan for øvrig ikke gi noen uttalelse, da en enda ikke har hatt anledning til å behandle innstillingen.

NORSK HOTELL- OG RESTAURANT-ARBEIDER-FORBUND

Avd. 13, Rjukan, foreslår:

«Den nåværende ordning med representantskap innen samorganisasjonen har vist seg ikke å være tilfredsstillende, og vi vil derfor foreslå at den gamle ordning med årsmøter og kontingentinnbetaling gjeninnføres.»

Forbundsstyrets vedtak:

Avd. 13's forslag oversendes sekretariatet. Forbundet vil uttale: Da det foreligger forslag om opphevelse av samorganisasjonene og i stedet opprettelse av lokale fellesorganisasjoner og 10 distriktskontorer, finner forbundsstyret å måtte støtte det sistnevnte forslag, idet dette inneholder bestemmelser om lokale fellesorganisasjoner som vil innføre årsmøter som nevnt i avd. 13's forslag.

NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND

Avd. 46, Dalen, foreslår:

«Dalen Arbeiderforening krever av forbundet at det blir fremmet forslag på L.O.'s kongress at samorganisasjonene må bli opprettholdt.»

Motivering:

Vi mener samorganisasjonene har sin misjon, især overfor de små fagforeninger, samt som rådgivende organ i akutte tilfelle har de sin store betydning. En nedleggelse av samorganisasjonene frykter vi vil bli et tilbakeslag for fagbevegelsen.

Forbundsstyrets innstilling:

Det forslag som Dalen Arbeiderforening har reist, mener forbundsstyret dekkes av det forslag som organisasjonskomitéen har lagt fram når det gjelder omorganisering av samorganisasjonene.

Forslagene innebærer større effektivitet og muliggjør større aktivitet for de stedlige faglige utvalg.

Avd. 27, Rjukan, foreslår:

«Den nåværende ordning med representantskap innen samorganisasjonen har vist seg ikke å være tilfredsstillende, og vi vil derfor foreslå at den gamle ordning med årsmøter og kontingentbetaling gjennomføres.»

Avd. 51, Menstad, foreslår:

«Da vår forening mener at den organisasjonsform som Telemark fagl. Samorganisasjon nå har, ikke er praktisk, vil Menstad Lager- og Losse-lag framsette forslag at Telemark fagl. Samorganisasjon går over til ordningen med årsmøter hvert annet år, med valte representanter fra hver fagforening.»

Forbundsstyrets innstilling:

Forslagene fra Rjukan og Menstad bortfaller hvis Organisasjonskomitéens forslag blir vedtatt av kongressen.

Hvis Organisasjonskomitéens innstilling blir forkastet, avgjøres representasjonsmåten i samorganisasjonene, i henhold til de for disse gjeldende vedtekter, av samorganisasjonene selv.

NORSK KOMMUNEFORBUND

Brevik kommunale Tjenestemannsforening foreslår

«for fagkongressen at en går over til den gamle organisasjonsform med årsmøter og ikke som nå representantskap.»

Motivering:

En mener det er en mer rettferdig ordning at hver forening velger sine representanter og ikke som nå at samorganisasjonens forretningsutvalg foretar innstilling på representanter som er innstilt fra de respektive avdelinger og siden sendes til avstemning.

Det har hendt at når avstemningen er ferdig, at de representanter som en forening har foreslått, ikke er kommet med. Ved den gamle ordning valte hver forening sine representanter, og det har en ikke anledning til nå.

Kommuneforbundets forretningsutvalg innstiller:

Med henvisning til forslag vedrørende omorganiseringen av samorganisasjonene oversendes det foreliggende forslag til sekretariatet.

NORSK SKOTØYARBEIDERFORBUND

Avd. 15, Skien, foreslår:

«Avdelingen foreslår at Telemark fagl. Samorganisasjon går over til årsmøte annet hvert år med en representant fra foreningene på 175 representanter etter nærmere fordeling og forholdsvis representasjon.

Videre foreslår avd. 15 at Telemark fagl. Samorganisasjons kontor utvides til 2 fastlønte tillitsmenn, som var den gamle ordning. Det er å bemerke at da Th. Hanæs, den nåværende formann i samorganisasjonen, ofte blir kalt ut på arbeidsplassene til mekling i faglige saker, gjør dette at kontoret er uten tillitsmann den tid han er vekkt. Dette vil nødvendigvis gå ut over de fagorganiserte arbeidere.»

Forbundsstyrets vedtak i møte 8. des. 1952:

Det henvises til forbundsstyrets vedtak i anledning Organisasjonskomitéens innstilling.

NORSK TJENESTEMANNSLAG

Avd. 2, Oslo, foreslår:

«De faglige samorganisasjoner opprettholdes i sin nåværende form.»

Motivering:

Forslaget framkommer fordi det i fagorganiserte kretser går rykter om at det på kongressen vil komme forslag om å nedlegge samorganisasjonene. Samorganisasjonene er for tiden det eneste forum de fagorganiserte har til drøfting av felles anliggender. En mener derfor at det vil være til stor skade for fagbevegelsen hvis L.O.s kongress vedtar å nedlegge samorganisasjonene.

Hovedstyret anbefaler ikke forslaget.

NORSK TRANSPORTARBEIDERFORBUND

Avd. 43, Skien, foreslår:

«Skien Lager- og Transportarbeiderforening foreslår at samorganisasjonene opprettholdes og kommer tilbake til sin opprinnelige form, med årsmøter hvor de forskjellige fagforeninger får en direkte representasjon.

For å få den direkte forbindelse mellom de stedlige foreninger og samorganisasjonene må kontingentinnbetalingen skje direkte til den stedlige samorganisasjon.»

Motivering:

Når vår forening fremmer dette forslag, er det ut fra de erfaringer vår forening har høstet etter at den nåværende ordning har fungert i 4 år. Samorganisasjonene har mistet den kontakt som lå i innbetalingen av kontingenten. Når dertil kommer at forbundene i det vesentlige er gått over til 4-årsperioder for landsmøter og kongresser, er det riktig å utbygge og aktivisere det lokale samarbeid i større grad.

Etter hvert som fagorganisasjonen vinner fram på landsbygda er det nødvendig for disses framtidige eksistens å få anledning til å pleie det samarbeid med de øvrige organisasjoner som gis ved årlige sammenkomster i samorganisasjonenes landsmøter. Den verdi som ligger i disse kan ikke undervurderes.

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret kan ikke erklære seg enig i de retningslinjer Skien Lager- og Transportarbeiderforening har gitt uttrykk for i det innsendte forslag. For øvrig vises til Organisasjonskomitéens innstilling om samorganisasjonene.

Forslagene fra Samorganisasjonene.

Hedmark faglige Samorganisasjon og Oppland faglige Samorganisasjon foreslår:

Forslag til vedtekter for de faglige samorganisasjoner istedenfor de nåværende §§ 4 og 5.

«Distriktsmøtet består av 200 til 300 valte representanter etter beslutning i samorganisasjonenes årsmøte, samt styrets medlemmer. Forbundenes mandater blir fordelt av forretningsutvalget mellom forbundene etter medlemstallet, likevel slik at hvert forbund minst skal ha 1 representant med varamann.

Ved fordelingen legger forretningsutvalget til grunn det gjennomsnittlige antall medlemmer etter betalt kontingent til L.O. de siste 12 måneder før melding om tia for kongressen blir sendt ut.

Representantenes antall skal godkjennes av sekretariatet.»

Motivering:

Samorganisasjonenes stilling i organisasjonsapparatet har vært gjenstand for sterke meningsutvekslinger og brytninger gjennom årene. Fra fagopposisjonens kamp for å gjøre disse til den ledende faktor innen organisasjonen istedenfor forbundene, ble deres stilling endelig fastlagt på kongressen i 1923. De i 1923 opptrukne linjer har med noen mindre endringer vært gjeldende siden. Således er de enkelte samorganisasjoners virkeområde utvidet til å omfatte fylkesgrensene. Beslutningen i 1923 gjorde samorganisasjonene til et levende ledd i L.O. De har hele tiden vært den beste kontakt mellom hovedorganisasjonen og medlemmene. En særlig medvirkende årsak til å gjøre samorganisasjonene levende er årsmøtene. På årsmøtene har avdelingenes tillitsmenn fått anledning til å drøfte de daglige problemer og høste impulser til sitt arbeid hjemme i avdelingene. Den personlige kontakt mellom tillitsmennene som årsmøtene har skapt, er også av uvurderlig nytte. En skal heller ikke undervurdere den rent agitatoriske betydning av at fagorganisasjonens tillitsmenn møter til et fyldig møte en gang iblant.

Den foreliggende innstilling fra den komité som er valt av sekretariatet, bryter helt ned den linje som ble valt i 1923. Fra å være et levende talerør for medlemmene vil samorganisasjonene bli et administrasjonsapparat for ledelsen i L.O. En er her inne på en linje som bryter helt med det som inntil denne dag har vært det grunnleggende i fagbevegelsens oppbygging. Det ligger her den store fare at medlemmene i større grad vil bli holdt på avstand fra

ledelsen. Utviklingen likner den en opplevde i den tyske arbeiderbevegelse i mellomkrigstiden, en utvikling som førte til så store ulykker for det tyske folk og for hele verden. Sporene skremmer såpass at det er grunn til å rope et alvorlig varsko mot å bryte ned de grunnleggende demokratiske retningslinjer i organisasjonenes oppbygging og virkeområde. Det later til å være enighet om at samorganisasjonene har utført et grunnleggende arbeid i den store og økende tilslutning til fagbevegelsen. Også av hensyn til dette arbeid vil det være betenkelig å svekke den intime kontakt som årsmøtene skaper mellom samorganisasjonenes ledelse og avdelingenes tillitsmenn.

Den eneste begrunnelse som komitéen gir for å oppheve samorganisasjonene, er av økonomisk art. Komitéen begrunner sitt forslag med at den vil spare penger på nyordningen, og at organisasjonene skal desentraliseres og gjøres mer levende.

Til dette vil forretningsutvalgene få uttale:

1. *Økonomien.*

Det forutsettes at de faglige utvalg skal ha en kontingent på opptil 10 øre pr. uke, og at L.O. fortsatt skal drive distriktskontor med 16 sekretærer og tilstrekkelig kontorhjelp. Dette betyr en liten innskrenkning i antall sekretærer, og i utgiftene til årsmøtene som holdes hvert 4. år. Vi kan ikke finne at utgiftene på denne måten blir mindre. Hvis kontingenten blir utnyttet helt ut, vil utgiftene bli mellom 3 og 3½ mill. kroner.

Etter komitéens oppgaver koster samorganisasjonene nå ca. 1 mill. kroner eller ca. 4 øre for hvert kontingentmerke.

2. *Desentralisering.*

Når komitéen har funnet ut at den nyordning de foreslår er en desentralisering, så må vel dette bero på en skrivefeil.

Resultatet av komitéens forslag er selvfølgelig en sentralisering av organisasjonsapparatet tilbake til den ordning en hadde før 1923.

3. *Ordningen med faglige utvalg.*

Ordningen med faglige utvalg er prøvd en tid og selv komitéen later til å være oppmerksom på at det er en lite effektiv organisasjonsform. Samorganisasjonene har aldri trodd at ordningen kan bli effektiv, men har ment at de faglige utvalg kunne gjøre en del nytte der en hadde interesserte folk til å ta seg av oppgavene. Hvis de faglige utvalg skal overta samorganisasjonenes oppgaver, vil dette virke organisasjonsoppløsende.

Ny § 12.

2. Det velges et Samorganisasjonens landsutvalg på 5 medlemmer med varamann. Utvalgets oppgaver er å formidle samarbeid og i forståelse med sekretariatet innkalle til tillitsmannskonferanser om aktuelle organisasjonsspørsmål.

Forretningsutvalget i Møre og Romsdal faglige Samorganisasjon foreslår:

«Den nåværende organisasjonsform for samorganisasjonene bibeholdes. Forslaget fra Hedmark og Oppland fagl. Samorganisasjoner vedrørende endringer i §§ 4 og 5 i vedtektene for de faglige samorganisasjoner med motivering for samme tiltres.

Kristiansund Faglige Utvalg foreslår:

«Kristiansund faglige utvalg har den 7. des. 1952 behandlet Organisasjonskomitéens innstilling og sier seg enstemmig dypt uenig i det foreliggende forslag fra Organisasjonskomitéen.

Enstemmig ble det vedtatt å gi sin tilslutning til forslaget fra forretningsutvalgene for Hedmark samt Oppland faglige samorganisasjoner.»

Vestfold Faglige Samorganisasjon foreslår.

«Vestfold faglige Samorganisasjon har tidligere på sine årsmøter i 1947 og i 1949 behandlet samorganisasjonens stilling og organisasjonsform og gått inn for den nåværende ordning. Likeledes har en ved uravstemning med stort flertall vedtatt å beholde årsmøtene (distriktsmøtene) istedenfor å innføre representantskap.

Styret i Vestfold faglige Samorganisasjon kan ikke innse at det er skjedd noen forandring som tilsier at en kan gå mot de tidligere årsmøtevedtak i denne sak, og styret vil henstille til alle fagforeninger i Vestfold å gi sin tilslutning til det samme syn.

Styret vil begrunne sitt standpunkt med følgende:

1. Landsorganisasjonens distriktskontorer vil ikke formå å ta seg på alle de oppgaver med nyorganisering, opplysningsarbeid, forhandlinger, møtevirksomhet, samfunnsoppgaver, politisk arbeid m. v. som i dag påligger samorganisasjonene.
2. De såkalte faglige fellesorganisasjoner, som i det vesentlige er identiske med våre nåværende faglige utvalg, må derfor etter innstillingen ta på seg de av samorganisasjonenes oppgaver som de har muligheter for å løse. Organisasjonskomitéen viser til at de nåværende faglige utvalg ikke arbeider tilfredsstillende og konkluderer med at opphevelsen av samorganisasjonene vil endre dette forhold.

En kan imidlertid ikke med sin beste vilje se at mangelfullt arbeid i de faglige utvalg hittil har sin årsak i mangel på oppgaver. Den største svakheten er vel at de faglige utvalg har hatt for få aktive organisasjonsfolk til å skjøtte alle oppgavene.

Vårt moderne samfunn legger i stadig større utstrekning beslag på alle mennesker som har en aktiv innstilling til samfunnsspørsmål, og våre fagforeningstillsitsmenn blir trukket inn i kommunestyre, i kommunale komitéer og utvalg, i partiarbeid, i humanitære og kulturelle organisasjoner m. v. Det er derfor uoverkommelig å rekke alle oppgaver med den nåværende lave aktivitetsprosent.

Hvis de faglige utvalg (fellesorganisasjoner) i tillegg til sine tidligere oppgaver også skal måtte overta alle de nye oppgaver som Organisasjonskomitéen har foreslått, vil det bli enda vanskeligere å finne fram til et tilfredsstillende arbeid. En mengde oppgaver må nødvendigvis bli liggende. Grensen for hva våre tillitsmenn kan overkomme i sin fritid er snart nådd.

3. En del oppgaver som samorganisasjonene har skjettet, vil ikke kunne overtas av andre organisasjoner. En kan særlig her nevne samorganisasjonens tilknytning til fylkesorganisasjonen. Med den nåværende ordning har fagorganisasjonen opparbeidet seg en posisjon og ikke liten innflytelse i fylket gjennom sin representasjon i fylkesarbeidsnemnda, fylkesyrkesskolenemnda, styret for områdeplanleggingen, fylkesbyggenemnda m. v.

Samorganisasjonens lønte tillitsmenn og forretningsutvalget har også innflytelse i mange andre fylkeskommunale saker og blir rådspurt og avgir sine forslag i en rekke betydningsfulle spørsmål. Denne politiske virksomhet vil bli sterkt redusert ved en eventuell opphevelse av samorganisasjonene.

4. Samorganisasjonen er også en betydningsfull faktor i arbeiderbevegelsens politiske arbeid og deltar aktivt i valgkampene og på annen måte. En har her et samarbeidsutvalg med fylkespartiet, som ikke kan opprettholdes av andre enn en faglig fylkesorganisasjon. Innstillingen vil derfor være et skritt i retning av å fjerne den politiske og faglige arbeiderbevegelse fra hverandre.

Landsorganisasjonen vil etter den foreslåtte ordning ikke lenger få noe politisk organ i distriktene. De andre organisasjoner vil få mer enn nok med de rent faglige spørsmål.

5. I Vestfold har opplysningsarbeidet ligget på samorganisasjonens sekretær, og en mener det er en heldig ordning. En kan ikke vente at fylkespartiet skal overta opplysningsarbeidet i våre nær 200 fagforeninger. Opplysningsarbeidet må etter hvert få en rekkevidde

som vil legge beslag på det meste av en manns arbeidskraft i fylket. Det er lite i samsvar med realitetene å tro at dette store arbeid med kursvirksomhet, kveldsskoler etc. kan drives bare ved ubetalt hjelp.

6. De faglige fellesorganisasjoner vil i det vesentlige få sitt sete i byene og industridistriktene, og de vil få mer enn nok med å ta seg av organisasjonsoppgavene på vedkommende steder.

Hva da med nyorganiseringen og arbeidet på landsbygda?

I landbruket har vi en høy prosent uorganiserte arbeidere. Det samme gjelder i småbedrifter, i kommunene og på andre arbeidsplasser i landkommunene. De største forbund vil nok i en viss utstrekning kunne ansette distriktssekretærer til å ta seg av et slikt arbeid, men det er ikke mulig for de mellomstore og de mindre forbund. Vi tror heller ikke at Landsorganisasjonens distriktskontor kan rekke stort her. Hvis konjunktorene endres, eller det skjer forandringer i beskjeftigelsen på landsbygda, kan det oppstå et skred av nyorganiseringer. Det bør være samorganisasjonenes oppgave å drive dette arbeid, ingen ligger nærmere til å ta det.

7. Styret er imidlertid merksam på at samorganisasjonen har behov for en viss forandring i organisasjonsformen p. g. a. stigningen i fagforeningenes antall og i medlemstallet.

Innstilling fra Vestfold faglige Samorganisasjon.

Vestfold faglige Samorganisasjons representanter på kongressen vil gå inn for å gjenopprette et ensartet organisasjonsforhold for samorganisasjonene, bygd på de nåværende organisasjonsområder, slik at disse i framtida skal bygge på distriktsmøter og valg av representanter til disse på sammøter av fagforeningsstyrene innen de faglige utvalgs områder. Det forutsettes at Landsorganisasjonen utreder utgiftene til distriktsorganisasjonene som hittil.

Vi vil peke på følgende framgangsmåte som kan nyttes i Vestfold ved valg av representanter til årsmøtet (distriktsmøtet).

- A. Representantene til årsmøtet velges på et sammøte av fagforeningsstyrene i de faglige utvalgs områder.
- B. Sammøtet av fagforeningsstyrene velger representanter til årsmøtet på følgende måte: Valget er basert på medlemstallet fra fagforeningene i det faglige utvalg. Det velges 1 representant for hvert påbegynt 250 medlemmer. Intet faglig utvalg skal ha mindre enn 2 representanter.
- C. Utgiftene til representasjon på årsmøtet bæres av de faglige utvalg.
- D. De øvrige utgifter ved årsmøtet bæres av distriktsorganisasjonen.

E. Årsmøtet (distriktsmøtet) holdes annet hvert år og slik at annet hvert møte faller det år kongressen holdes.»

Buskerud faglige Samorganisasjon.

Punkt 5 a. — Samorganisasjonenes organisasjonsform.

Den organisasjonskomité som er nedsatt av Landsorganisasjonen, fremmer i forbindelse med forestående kongress forslag til endringer av samorganisasjonenes organisasjonsform.

Innstillingen har vært behandlet i samorganisasjonens forretningsutvalg, og vi vil bemerke:

«Komitéens forslag går ut på at det skal opprettes 10 distriktskontorer direkte underlagt Landsorganisasjonen. Arbeidsområdene for disse distriktskontorene vil i motsetning til den nåværende organisasjonsform ikke følge fylkesgrensene. Dette vil altså si at den fullstendig bryter med den organisasjonsform vi hittil har hatt, som stort sett har fulgt fylkesgrensene og dermed i det praktiske arbeid innordnet seg i et fellesskap med arbeiderbevegelsens forskjellige fylkesorganisasjoner. Vi har alltid i det praktiske arbeid slått fast at fagbevegelsen og partiet er uatskillelige. Om derfor den foreliggende innstilling skulle bli vedtatt, vil det i de fylker som rammes av endringene, bli vanskelig for arbeiderbevegelsens forskjellige organisasjoner å få en fylkesmessig kontakt i arbeidet med de enkelte spørsmål som organisasjonene vil få til behandling.

Tar vi herunder for oss komitéens innstilling under henvisning til de gjøremål komitéen peker på som oppgaver for fellesorganisasjonene som:

1. Fortsette utbyggingen av fagorganisasjonen til ivaretagelse av lønnsnettakernes interesser i forhold til arbeidsgiverne.
2. Delta i den samfunnsmessige planlegging av arbeidslivet for å sikre full sysselsetting.
3. Delta i utbyggingen av bedriftslivet med sikte på en rasjonell anvendelse av alle produksjonskrefter og råstoffer for å høyne arbeidets produktivitet og derved legge grunnlaget for en høyere levestandard.
4. Sørge for lønnstakernes deltakelse i de organer som behandler prisregulering.
5. Drive planmessig opplysningsarbeid på det politiske og økonomiske område, slik at de enkelte personer blir fullt fortrolig med de framgangslinjer arbeiderbevegelsen velger for løsningen av de foreliggende problemer, og derigjennom i størst mulig ut-

strekning å sikre aktiv deltakelse fra organisasjonens enkelte medlemmer.

De oppgaver som her er nevnt, er så omfattende at de neppe kan løses uten et intimt samarbeid på den politiske front. Derfor å løsrive fagbevegelsen i fylkesmessig forstand, er etter forretningsutvalgets oppfatning et tilbakeskritt.

Som et argument for sin innstilling til fellesorganisasjonene hevdes det at de faglige utvalg ikke har svart til sin hensikt. Vi kan ikke innse at en fellesorganisasjon som likevel skal følge de nåværende utvalgs geografiske områder, idet jo innstillingen forutsetter at hver by med omland, og på hvert industrisentrum hvor flere forbund har avdeling, skal ha en fellesorganisasjon, vil gi fagbevegelsen på stedet noe mer effektivitet.

Vår erfaring er imidlertid at ineffektiviteten for de faglige utvalgs vedkommende må tilskrives vedtektenes bestemmelser med hensyn til representasjonsretten til samorganisasjonenes representantskapsmøter. Forholdet er, at ettersom valgperioden går fremover, glir tillitsmennene ut av sine stillinger innenfor de enkelte foreninger, og mister derved kontakten med medlemmene.

En av forutsetningene for et aktivt organisasjonsarbeid vil alltid være den tilknytning det kan bringe med de utøvende tillitsmenn.

I forbindelse med komitéens innstilling foreligger forslag fra så vel Hedmark, Oppland som Vestfold faglige Samorganisasjoner. Samtlige forslag peker på at det avgjørende for å bringe liv og røre i organisasjonen må være å tilrettelegge gjennom vedtektene en representasjonsordning som trekker med seg den enkelte tillitsmann i det aktuelle arbeid.

Forretningsutvalget gir derfor sin tilslutning til Vestfold faglige Samorganisasjons forslag som går ut på at de nåværende samorganisasjoner opprettholdes. Videre at det tilveiebringes en representasjonsordning gjennom de faglige utvalg med minst 2 representanter fra hvert. For øvrig basert på medlemstallet med en representasjon på en representant for hvert 250 medlemmer. For Buskerud faglige Samorganisasjons vedkommende vil dette si at vi til eventuelle årsmøter ville få omkring 140 representanter fra de enkelte faglige utvalg.

Buskerud faglige Samorganisasjons forretningsutvalg vil under henvisning til forannevnte, henstille til de representanter som møter på kongressen, å gå inn for bibehold av Samorganisasjonens nåværende organisasjonsforhold, og tilbakeføre en representasjonsrett for fagforeningene gjennom de faglige utvalg.»

Sekretariatets innstilling.

Sekretariatet foreslo følgende:

Idet en viser til innstilling fra Komitéen for omlegging av samorganisasjonene, som følger som bilag til dagsorden, innbyr sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Kongressen godkjenner i prinsippet komitéens forslag. Representantskapet får fullmakt til å fastsette tidspunktet for gjennomføring av omleggingen og godkjenne vedtektene for de faglige fellesorganisasjoner.

Sekretariatets endrede innstilling.

På kongressen la imidlertid sekretariatet fram en endret innstilling i dette spørsmål og den var sålydende:

Idet en viser til innstilling fra komitéen for omlegging av samorganisasjonene, som følger som bilag til dagsorden, innbyr sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Kongressen godkjenner i prinsippet komitéens forslag om en omlegging av de nåværende samorganisasjoner til mindre enheter som administreres og finansieres av fagforeningene ved en nærmere fastsatt kontingent, etter de retningslinjer komitéen har foreslått.

Området for de nye samorganisasjoner avgjøres av sekretariatet etter samråd med de nåværende samorganisasjoner og de fagforeninger som skal stå tilsluttet den enkelte stedlige sammenlutning. Det forutsettes at det her tas hensyn til de geografiske og organisasjonsmessige forhold som er tilstede i samorganisasjonens område, så vel som de arbeidsoppgaver vedkommende organisasjon skal løse.

Denne omlegging vil bli foretatt etter samarbeid mellom sekretariatet og de stedlige organisasjoner, og forelegges representantskapet til godkjenning.

Representantskapet bemyndiges til å vedta mønsterlover for de nye samorganisasjoner.

For så vidt det gjelder komitéens innstilling om opprettelse av Landsorganisasjonens distriktskontorer, bemyndiges representantskapet til å bestemme antall kontorer og plasseringen av disse. Tidspunktet for gjennomføring av omleggingen bestemmes av representantskapet.

Elias Volans innledningsforedrag.

Elias Volan redegjorde for dette spørsmålet og uttalte bl. a.:

I den innstilling som organisasjonskomitéen har avgitt i august i fjor blir samorganisasjonens historie her i landet gjennomgått, og jeg finner derfor ikke grunn til å komme noe nærmere inn på historikken. Jeg vil imidlertid komme litt inn på hvordan våre naboland har bygget opp sine distriktsorganisasjoner. I Sverige må samorganisasjonene bygge sin virksomhet på egen kontingent, og de får ikke noe tilskudd fra Landsorganisasjonen når en unntar til spesielle formål. Samorganisasjonene har ingen representasjonsrett til kongressene eller til representantskapet. I Danmark har samorganisasjonene én representant til kongressen. De danske samorganisasjoners oppgave er å organisere nye grupper til fagforeningene og styrke de bestående foreninger. Noen forbindelse med tarifforhandlinger har de ikke. Heller ikke i Sverige.

I Norge fikk vi et kongressvedtak i 1923 om at medlemsskapet i samorganisasjonene skulle være obligatorisk for samtlige fagforeninger. De fikk på den måte status som et ledd i Landsorganisasjonens organisasjonsapparat. Sekretariatet bestemte også den gangen samorganisasjonenes virksomhetsområde. Denne ordningen hadde vi helt fram til kongressen i 1934. Da vedtok kongressen at samorganisasjonene skulle omlegges slik at de omfattet et større distrikt. Minstekravet var at hver samorganisasjon skulle omfatte ett fylke. Før hadde vi hatt en rekke faglige samorganisasjoner innenfor ett fylke. I Østfold var det således 5, i andre distrikter flere eller færre. Omleggingen av samorganisasjonen i 1934 skjedde på grunnlag av en innstilling fra en nedsatt komité.

Vi bør merke oss bakgrunnen for denne omleggingen. Vi hadde stor arbeidsløshet i landet, og i en rekke distrikter hadde vi overhodet ikke noen tariffier. Arbeidsgiverne dikterte betingelsene, og arbeidstiden var ofte 12—13 og 14 timer pr. dag uten overtidsgodtgjørelse. Vi hadde intet organ ute i distriktene som kunne håndheve arbeidervernlovgivningen. Den nedsatte komité drøftet disse forhold og kom til at fagorganisasjonen måtte utbygge sitt apparat i distriktene. Vi valte den linje at vi plaserte lønte tillitsmenn rundt omkring i landet som kunne bistå de fagorganiserte med å få opprettet tariffier og påse at arbeidervernlovgivningen ble overholdt. Dette lyktes også i stor utstrekning, og etter at vi i 1935 fikk arbeiderregjering ble forholdene totalt forandret.

Etter vedtaket i 1934 bygde samorganisasjonene på egen kontingent og på tilskudd fra L.O. Den ordningen ble opprettholdt inntil vi fikk det nazistiske styre i Norge under krigen. Da ble det som kjent etablert kontingentstreik, og denne rammet i første rekke samorganisasjonene,

fordi det var lettere å unnlåte å betale denne kontingenten. Kontingentstreiken førte til at samorganisasjonen ikke fikk noen midler til å drive sin virksomhet, og de nazistiske kommissærer i L.O. innførte da den ordningen at L.O. skulle betale alle administrasjonsutgifter for samorganisasjonene. Denne ordningen vedvarte til krigen sluttet.

Da representantskapet i 1945 behandlet hele gjenoppbyggingen av fagorganisasjonen var situasjonen den at ingen hadde full oversikt over hvordan det lå an med organisasjonsforholdene ute i distriktene. Vi måtte derfor opprettholde den nyordning som nazistene hadde gjennomført for å sikre oss at det faglige arbeid kunne fortsette uten vansker. Denne ordningen har vi fremdeles. Det er L.O. som betaler samorganisasjonenes administrative utgifter på grunnlag av de vedtatte budsjetter.

Denne ordningen er ikke tilfredsstillende. Den komité som har utredet denne sak har foreslått at vi skal søke å få gjeninnført den ordningen som gjaldt før krigen og at de faglige fellesorganisasjoner i alt vesentlig skal dekke sine administrasjonsutgifter ved den kontingent som blir ilagt medlemmene, men vi forutsetter at det også skal bli tale om tilskudd. De lokale samorganisasjoner vil få rett til å disponere sine budsjetter uten innblanding fra L.O.s side. L.O. skal opprette sine distriktskontorer, og disse kontorer påtar seg å utføre det kontormessige arbeid for fellesorganisasjonen på stedet. De øvrige utgifter må dog bæres av fellesorganisasjonen. Vi sier i vår innstilling at alle fellesorganisasjoner som søker om tilskudd fra Landsorganisasjonen først må nytte helt ut sin rett til å ilegge medlemmene kontingent med maksimum 10 øre pr. uke for heltbetalende medlemmer og 5 øre for halvtbetalende.

Den foreliggende innstilling innebærer imidlertid også noe annet og mer. Komitéen er kommet til det resultat at vi istedenfor de store distriktsorganisasjoner bør bygge på lokale enheter. Det kan selvsagt være spørsmål om hvor langt en skal gå i så måte. Komitéen innstiller på at en skal ha en lokal sammenslutning i hver by og i hvert industri-distrikt. Den ramme som er trukket opp av organisasjonskomitéen er kanskje noe for snever og vil muligens binde organisasjonene for sterkt. Sekretariatet har i sin endrede innstilling løsnet noe på båndet, og det heter her at området for de nye samorganisasjoner skal avgjøres av sekretariatet etter samråd med de nåværende samorganisasjoner og de fagforeninger som skal stå tilsluttet den enkelte stedlige sammen-slutning.

Ved behandlingen av denne komitéinnstillingen har en rekke samorganisasjoner stilt motforslag. Jeg viser i så henseende til de forslag

som er innsendt av samorganisasjonene i Oppland, Hedmark og Vestfold. Det som disse samorganisasjoner foreslår innebærer bl. a. at vi skal gå tilbake til ordningen med distriktsmøter, og at samorganisasjonsformen i det hele tatt skal opprettholdes som nå. Den eneste samorganisasjonen som har vedtatt innstillingen slik den foreligger er Oslo faglige Samorganisasjon. I de forbund som har behandlet saken har samtlige unntatt ett vedtatt innstillingen. De forslag som foreligger er av den beskaffenhet at de bør gjennomgås på nytt før en omlegning blir satt ut i livet. Hensikten med hele denne omlegning må jo være at apparatet blir mer effektivt.

Kan det nåværende distriktsvise organisasjonsapparat fylle den oppgave som L.O. og forbundene må stille krav om?

I denne sammenheng skal vi være oppmerksom på at situasjonen i dag er en annen enn i 1934. For det første har fagorganisasjonen større tilslutning. Industriarbeiderne har så å si organisert seg til 100 prosent. Men vi har fremdeles forbund som har liten tilslutning. Det gjelder f. eks. Hotell- og Restaurant, Skog og Land og Handel og Kontor, og også en del andre mindre forbund. Organisasjonsarbeidet blant disse grupper må så vidt komitéen forstår løses ved underhåndsagitasjon og ved direkte besøk. Vi klarer ikke å organisere disse folkene gjennom møter, for vi får dem ikke fram på møter. Hvis vi skal løse dette spørsmålet, må vi ha lokalkjente folk som driver organisasjonen. I mange av distriktsorganisasjonene kan vi ikke vente at de lønnte tillitsmenn har denne lokale kunnskap.

Når det gjelder tariffspørsmålene er det ganske andre forhold som gjør seg gjeldende enn de vi hadde i 30-årene. Ikke bare arbeiderne, men også arbeidsgiverne er blitt bedre organisert. De fleste overenskomster blir sluttet sentralt, og det er bare i spesielle tilfelle at dette skjer gjennom samorganisasjonene. Vi vet også at en rekke forbund har opprettet distriktskontorer. Det gjelder forbund som Jern- og Met., Bygning, Handel og Kontor og også en del andre forbund. Forbundenes distriktsvise administrasjoner stiger fra år til år. Det er klart at slik som forholdene har utviklet seg må den samlede fagorganisasjon se på administrasjonsapparatet i sin helhet. Det er urasjonelt med den ordningen vi har i dag. L.O. kan selvsagt ikke forby forbundene å opprette distriktskontorer. På dette område er de enkelte forbund suverene. På den annen side har forbundene interesse av at denne ordningen blir så effektiv og billig som mulig.

Komitéen mener at det må søke å komme fram til felleskontorer for L.O.s distriktsadministrasjoner og forbundenes. — Felles kontorer, felles kontormaskiner og felles kontorpersonale under samme tak. Gjen-

nom et intimt samarbeid og ved daglige konferanser kan denne felles-administrasjon løse praktisk talt alle organisasjonsspørsmål.

Vi har i innstillingen regnet opp en del av de viktigste oppgavene som vil foreligge for organisasjonen i tia framover. I punkt 2 står det: «Delta i den samfunnsmessige planlegging av arbeidslivet for å sikre full sysselsetting». Det er ingen uvesentlig oppgave i dag. Det er fagorganisasjonens oppgave å reise nye saker og planlegge nye tiltak. Ingen kan gjøre dette bedre enn fagforeningene. Spørsmål i forbindelse med å sikre full sysselsetting er også meget viktig. En av oppgavene i denne forbindelse er å sørge for fagopplæring. Vi har fått over 70.000 arbeidere fra landområdene inn til byene og industristrøkene. Flesteparten av disse er ufaglærte. I det hele tatt øker antallet av ikke-faglært arbeidskraft stadig. Intet styre kan klare å sikre full sysselsetting uten faglært arbeidskraft, og det kan ikke gjennomføres noen planlegging av nye arbeidstiltak uten det nødvendige antall faglærte arbeidere. Vi peker på at fellesorganisasjonene har som oppgave å ta seg av opplysningsarbeidet. Det folkeopplysende arbeid kan i første rekke skje gjennom foredragsvirksomhet, og denne virksomhet kan best drives av de lokale organisasjoner.

Komiteén forutsetter at de lokale samorganisasjoner fortsatt skal bygges på obligatorisk medlemskap. Vi forutsetter dog at det skal gjøres unntak for enkelte forbund, f. eks. Sjømannsforbundet. Dette skyldes den administrasjonsordning dette forbundet har. Vi bygger fremdeles på at samorganisasjonene skal være representert på kongressene og i representantskapet.

Komiteén er klar over at denne omlegging ikke kan gjennomføres med ett slag. Komiteén har behandlet sekretariatets endrede innstilling og er enstemmig kommet til det resultat at den bør vedtas. Vi er klar over at en omlegging på dette felt må skje gjennom samarbeid mellom sekretariatet, forbundene og de respektive distriktsorganisasjoner. Vi har foreslått at det skal opprettes 10 distriktskontorer som står direkte under L.O., og disse skal i første rekke ta seg av tariffarbeidet og dessuten bistå de lokale samorganisasjoner i deres virksomhet. Dette mener vi er en forsvarlig administrasjon. Det kan diskuteres hvor langt en skal gå i oppdeling av distriktene, men en bør behandle komitéens innstilling som et rammeforslag, og som vi nå begynner å finbehandle. Hovedformålet er å skape større aktivitet og å utløse alle de gode krefter som er tilstede ute i distriktene.

Debatten.

Sigurd E v a n g, Oppland faglige Samorganisasjon, var første taler og fikk ubegrenset taletid for å legge fram samorganisasjonenes standpunkt i saken. Han uttalte bl. a.:

Denne saken har vært behandlet i samorganisasjonene rundt hele landet, og praktisk talt samtlige av dem har tatt avstand fra organisasjonskomitéens innstilling. Jeg kan like godt si det med en gang at vi som arbeider ute i distriktene ser innstillingen som et tilbakeskritt. Hvis den blir vedtatt, går vi tilbake til en ordning som vi hadde før 1923.

Organisasjonskomitéens innstilling er et sørgelig dokument. Den blir innledet med en historikk som egentlig ikke tegner noe riktig bilde av forholdene. Da det i 1923 ble vedtatt å omlegge samorganisasjonene og innlemme dem som et ledd i hele organisasjonsapparatet innebar dette en styrkelse av fagorganisasjonen. Samorganisasjonene ble pålagt å drive opplysnings- og agitasjonsarbeid og skulle også ta seg av tariffarbeidet i den utstrekning det var behov for det. Vi har lov til å si at dette arbeidet har båret rike frukter. Utviklingen i L.O. har vist dette.

Hva er grunnen til at vi skal ha denne gjennomgripende forandring i organisasjonslegemet?

Jeg ser det som en viktig faktor at medlemmene har direkte innflytelse på organisasjonene, og det får de ved det organisasjonsapparat som samorganisasjonene er. Det blir sagt at samorganisasjonene blir for kostbare. Det er regnet ut at de koster omkring 1 mill. kroner pr. år. Det er riktig nok et stort tall, men det representerer 4 a 5 øre for hvert kontingentmerke. Så blir det sagt at vi i ethvert fall kan spare utgiftene til årsmøtene. Disse er beregnet til å koste ½ mill. kroner. Jeg tror dette tallet er i høyeste laget, men de informasjonsmøter og konferanser i Oslo som er foreslått i stedet, tror jeg ikke blir stort billigere. Hvis det i det hele tatt er så kostbart med møter, så kunne vi vel også sløyfe kongressene og forbundslandsmøtene.

Fra 1923 og fram til i dag har L.O. vokst fra 160.000 til over ½ million medlemmer. Jeg tror at samorganisasjonene har en del av æren for denne vekst. Det er samorganisasjonene som har drevet mye av agitasjons- og vervingsarbeidet, og jeg synes det er dristig, ja likefram dumdristig og nedlegge dette apparatet og hoppe ut i det ukjente. Det er blitt sagt at vi kan stå overfor en økonomisk depresjon, og at vi derfor må være innstilt på å forenkle organisasjonsapparatet. Men er det noe som tror at det er mulig å holde organisasjonen sammen, hvis vi nedlegger

samorganisasjonene som er noen av de viktigste holdepunktene vi har ute i distriktene? Det står på side 13 i innstillingen at de lokale, faglige utvalg har gjort så mye godt arbeid. Ja, men det er takket være samorganisasjonenes apparat og administrasjon.

På side 15 i innstillingen er det nevnt noen av de arbeidsoppgaver som de nye fellesorganisasjoner skal ta seg av. Det er en blanding av nytt og gammelt. Det er her nevnt slike oppgaver som vi har drevet med i alle år og som vi vil fortsette med.

Den endrede innstilling som sekretariatet har lagt fram er noe modifisert, men også den innebærer i realiteten en nedleggelse av samorganisasjonene. Medlemmene vil ikke lenger kunne øve noen innflytelse på ansettelse av sekretærer i samorganisasjonen. Sekretærene skal ansettes av sekretariatet og stå til ansvar overfor dette. Jeg synes i det hele tatt denne ordningen som er foreslått her likner mye på noe som vi hadde for noen år siden.

Organisasjonskomitéen foreslår at samorganisasjonene skal nedlegges, men de nedlagte samorganisasjoner skal fortsatt beholde sin representasjon på fagkongressene. Jeg regner imidlertid med at i løpet av kort tid vil denne representasjonen bortfalle.

Det blir hevdet at kravene til tillitsmennesenes kvalifikasjoner nå er økt, og også av den grunn bør sekretariatet ha hånd om ansettelsene. Jeg vet ikke annet enn at alle de som har oppnådd høye tillitsverv innenfor forbundene og i L.O.s administrasjon har gått sin organisasjonsskole i samorganisasjonene. Det er ingen organisasjoner som gir våre tillitsmenn bedre faglig utdanning.

Det har vært representanter fra samorganisasjonene med i organisasjonskomitéen. De representerer imidlertid ikke samorganisasjonenes syn. Samorganisasjonenes representanter på kongressen har vært sammen og drøftet de foreliggende forslag. Vi har også diskutert sekretariatets endrede innstilling, men vi kan heller ikke godta denne fordi den fastslår at den i prinsippet slutter seg til organisasjonskomitéens innstilling. Arthur Olsen og jeg har utarbeidet et forslag, og hvis dette vinner tilslutning, vil jeg unnlate å oppta forslaget fra Oppland faglige Samorganisasjon, og så vidt jeg forstår vil også Arthur Olsen unnlate å oppta forslaget fra Vestfold faglige Samorganisasjon. Vi har i vårt forslag forsøkt å komme så nær opp til sekretariatets innstilling som mulig, men vi kan selvsagt ikke godta det rent prinsipielle. Han konkluderte med å oppta følgende forslag:

På side 95 i dagsordenen foreslår sekretariatet at det nedsetter en organisasjonskomité på 7 medlemmer som får i oppdrag å utrede og

legge fram innstilling til neste kongress om forbundenes organisasjons- og virkeområde.

Etter den behandling organisasjonskomitéens innstilling har fått på de fleste samorganisasjoners distrikts- og årsmøter hvor det er så å si enstemmig motstand mot innstillingen finner vi ikke saken moden til avgjørelse på denne kongress. Vi mener saken bør utredes nærmere og i forståelse med de enkelte samorganisasjoner finne den mest høvelige ordning. Da organisasjonskomitéens innstilling i prinsippet bygger på at samorganisasjonene skal nedlegges kan vi ikke anbefale dette, men vil anbefale som retningslinje for komitéens arbeid at man finner fram til et praktisk organisasjonsområde som bevarer kontakten med medlemmene og skaffer alle samorganisasjoner lønt arbeidshjelp.

For å tilrettelegge saken best mulig til neste kongress bør komitéen straks sette seg i forbindelse med de samorganisasjoner som det vil være praktisk å foreta en ombygging av og oppta forhandlinger om dette.

Oppnåes det enighet om en praktisk omlegging mellom komitéen og vedkommende samorganisasjon, bør representantskapet bemyndiges til å godkjenne denne.

Under henvisning til foranstående foreslår vi:

1. Ordet «Samorganisasjonene» tilføyes i sekretariatets forslag side 95 nederst.
2. Hvis det i kongressperioden oppnåes enighet mellom enkelte samorganisasjoner og komitéen om en omlegging bemyndiges representantskapet til å godkjenne dette.

S. Evang, sign.
Oppland fagl. Samorg.

Arthur Olsen, sign.
Vestfold fagl. Samorg.

Samtidig opptok han forslaget fra Oppland faglige Samorganisasjon til ny § 12 II: «Det velges et Samorganisasjonens landsutvalg på 5 medlemmer med varamenn. Utvalgets oppgave er å formidle samarbeid og i forståelse med sekretariatet innkalle til tillitsmannskonferanser om aktuelle organisasjonsspørsmål».

Martin Tr a n m æ l : Jeg ber om unnskyldning for at jeg som gjest tar ordet i denne saken, men som alle vil vite har jeg fulgt denne utviklingen på nært hold slik at det faller naturlig for meg å legge fram mitt syn. Da vi i Trondheim reiste tanken om faglige samorganisasjoner var det for å gi plass for det lokale initiativ. Det var ikke den gang meningen at det skulle bygges ut en stor administrasjon. Den omlegging som foregikk i 1923 innebar at vi kom ut over rammen av de lokale

samorganisasjoner, ut over rammen av det lokale og stedlige initiativ. Ved de store distriktsorganisasjoner fjernet vi oss fra den opprinnelige idé ved samorganisasjoner. Det som organisasjonskomitéens innstilling tar sikte på er å komme tilbake til det lokale utgangspunkt og finne fram til mindre enheter. Det ble sagt av Evang at vi nå vil oppløse samorganisasjonene. Nei, det vi vil er å få tilbake de lokale samorganisasjoner og gjenopplive de faglige utvalg som i dag er blitt et dødt ledd i organisasjonsapparatet.

Vi står overfor veldige oppgaver på den faglige fronten. Det gjelder ikke minst arbeidet for økt produksjon og produktivitet og likeledes opplysningsarbeidet. Hvordan skal vi klare å trekke de fagorganiserte med i dette arbeidet? Her har samorganisasjonene en overordentlig viktig oppgave, og da gjelder det å gjøre disse organisasjonsledd så smidige og livskraftige som mulig.

Når Evang uttaler frykt for at kontakten mellom fagforeningene i distriktene vil gå tapt, hvis vi sløyfer årsmøtene, så tror jeg det er en unødig frykt. Det er ingenting i veien for at man oppretter kontakt, men en kan etablere et samarbeid uten å skape nye apparater.

Den manglende interesse blant de fagorganiserte som det snakkes så mye om skyldes kanskje ikke minst at medlemmene er kommet på avstand av organisasjonsinstansene. Vi har fått for store og for sentralistisk oppbygde apparater. Vi må søke tilbake til de lokale enheter.

Når det gjelder omleggingen melder det seg mange praktiske spørsmål. Det kan bli tale om en suksessiv omlegging, men kongressen må selvsagt ta et standpunkt til prinsippet. Når det gjelder oppbyggingen av våre distriktsorganisasjoner tror jeg ikke det har vært riktig å bygge på fylkene. Fagbevegelsen har mer med industridistrikter å gjøre, og dette bør komme til uttrykk i utbyggingen av organisasjonsapparatet.

Bernhard B e r n t s e n, Bergen og fylkenes faglige Samorganisasjon: Jeg har vært medlem av organisasjonskomitéen, og jeg har i prinsippet sluttet meg til innstillingen. Jeg legger imidlertid ikke skjul på at jeg har hatt mange betenkeligheter når det gjelder omleggingen helt praktisk.

Det snakkes så mye om møtetretthet og interesseløshet. Det er ikke noe nytt i organisasjonslivet. I de 30 år jeg har deltatt aktivt har jeg vært vitne til oppgangs- og nedgangsperioder i organisasjonsarbeidet. Jeg tror det er uriktig å karakterisere den situasjon vi har i dag som møtetretthet. Det er vel heller slik at medlemmene synes at deres tillitsmenn har gjort et så godt arbeid at de ikke finner det nødvendig å møte fram på møtene.

Det er én ting som er avgjørende for meg når det gjelder oppbyg-

gingen av organisasjonsapparatet. Organisasjonen må være et middel og ikke et mål. Når vi ser på organisasjonskomitéens innstilling ut fra dette synspunkt må vi innrømme at den peker på en mer rasjonell organisasjonsutbygging. Det er meningen at L.O.s distriktskontorer skal etablere et praktisk samarbeid med forbundenes distriktskontorer både rent kontormessig og når det gjelder arbeidet ute i marken. På denne måten vil en kunne slippe mye dobbeltkjøring. Vi vil oppnå en rasjonell arbeidsordning, og vi vil få de samlede utgifter for organisasjonen betraktelig ned.

Vi befinner oss i en beveget brytningstid, og utbyggingen av organisasjonen vil bli litt av en modningsprosess. Vi vet hvor vanskelig det er å finne skikkede tillitsmenn i fagforeningene i dag. Så snart det dukker opp en aktiv fagforeningsmann blir han innfanget av det politiske arbeid. Det er gjerne slik at fagbevegelsen rekrutterer den politiske bevegelse. Derfor er det om å gjøre at vi bygger opp livskraftige lokale organisasjonsledd som kan utvikle tillitsmenn og sørge for rekrutteringen.

Etter min mening skulle det være mulighet for å samarbeide de forslag som foreligger. Begge forslag går jo nå til redaksjonskomitéen, og en får håpe at denne kan komme fram til enighet.

Alfred Lindø, Rogaland faglige Samorganisasjon: Vi vil være med på en rasjonalisering av samorganisasjonene, men det er spørsmål om en oppnår dette ved å følge organisasjonskomitéens innstilling. Det fornuftigste ville være å finne fram til en nyordning gjennom forhandlinger mellom de organisasjoner det gjelder.

I dag er samorganisasjonene blitt tillagt mange oppgaver. De er blitt service-kontorer for de lokale fagforeninger og for de sentrale organisasjoner. Jeg tror at medlemmene setter pris på samorganisasjonene, og det har de da også gitt uttrykk for foran kongressen.

Forbundenes distriktskontorer kan selvsagt utføre et godt arbeid, men det er bare de store forbund som har opprettet slike kontorer. Hvis vi kunne få service-kontorer rundt omkring i distriktene som kunne dekke alle forbund, så kunne vi kanskje sløyfe samorganisasjonene. Det er imidlertid tvilsomt om dette kan løses praktisk. I dette spørsmålet har det vært en kraftig reaksjon ute blant medlemmene. De har sett dette forslag som et uttrykk for det fåmannsvelde som er i ferd med å utvikle seg innenfor fagorganisasjonen. Jeg for min del vil stemme for det forslag som Evang har lagt fram.

Konrad Nordahl: Da jeg satt og hørte på Evangs innlegg, måtte jeg nesten tro at det var to slags medlemmer han snakket om — med-

lemmer av forbundene og medlemmer av samorganisasjonene. Det er vel allikevel de samme medlemmene alle sammen. L.O. bygger på landsomfattende forbund. De andre organisasjoner og da spesielt samorganisasjonene er hjelpeorganisasjoner. Men de konstitusjonelle myndigheter innenfor fagorganisasjonen er forbundene og landsorganisasjonen. Vi har riktignok fått den ordningen at samorganisasjonen har representanter på kongressen og i representantskapet. Den ordningen mener vi at vi må opprettholde, fordi vårt land er så vidtstrakt og vi på denne måten kan få en god representasjon fra distriktene.

Men når det gjelder selve organisasjonsoppbyggingen, så har vi jo fått en del erfaringer i L.O. Hvis vi hadde hatt diktatorisk myndighet, så ville vi kanskje ha gått løs på forbundene og forlangt forskjellige forandringer i deres oppbygging av administrasjonen. Men vi vet at forbundene er suverene på dette området, og det er et forhold som vi må avfinne oss med. Når det gjelder samorganisasjonene, har disse vært gjenstand for flere omlegginger. Vi har hatt faglige opplysningskontorer og distriktskontorer, men det er klart at dette organisasjonsleddet også må følge med i den utviklingen vi står oppe i. Fagorganisasjonen har i de siste årene fått mange nye oppgaver. Jeg peker i den sammenheng på at behovet for teknisk assistanse til medlemmene i bedriftene har økt i den siste tid. Det er innført tidsstudier og akkordordninger hvor medlemmene står nokså hjelpeløse hvis de ikke får teknisk bistand. I LO har vi én mann og i Jern og Met. hadde de en teknisk utdannet mann, men han er sluttet. Det fagorganisasjonen trenger i dag er en teknisk stab som kan bistå medlemmene slik at de ikke blir lurt av arbeidsgiverne. Dette er en av de mest brennende oppgaver, men vi makter ikke å løse den fordi vi ikke har økonomi til det. Med den utviklingen vi nå er inne i blir vi nødt til å ta spørsmålet opp. Vi må ansette flere folk på det tekniske område, og for å få midler til å dekke dette må vi rasjonalisere vårt organisasjonsapparat.

Jeg vil si et par ord om tillitsmennene ute i distriktene. Det er ikke meningen at sekretariatet vil dytte på distriktene akkurat de som vi ønsker. Vi må imidlertid innrømme at noen av tillitsmennene ikke har de kvalifikasjoner som trengs for å utføre organisasjonsarbeidet i dag. Derfor bør gjerne de som skal tilsettes ute i distriktene først arbeide minst ett år i Oslo, slik at de lærer selve mekanismen i faglig arbeid. Vi bør også ha adgang til å flytte tillitsmennene fra distrikt til distrikt. Vi har jo erfaring for hvordan det ligger an med tillitsmennene rundt om i organisasjonene. Vi vet at det er enkelte samorganisasjoner hvor de bare går og venter på at sekretæren skal gå

av med pensjon. De er gamle, gode organisasjonsfolk, men de er ikke kvalifisert til det arbeidet som foreligger i dag.

Jeg vil anbefale sekretariatets endrende innstilling. Vi må ha en avgjørelse her på kongressen, slik at sekretariatet har noe å rette seg etter. Vi kan ikke la dette bero på distriktenes standpunkter. Det er ikke vår mening å gå til en øyeblikkelig omlegning. Det vil sikkert ta lang tid. Jeg regner for min del med 7—8 år. Kongressen må imidlertid vedta at en i prinsippet er enig i denne omlegning og samtidig gi representantskapet fullmakt til å foreta denne.

Ingolf Henriksen, Rogaland faglige Samorganisasjon, Hauge-sund: Tendensen i organisasjonslivet går i retning av å skape mer kraftige og smidige enheter. Denne tendens gjør seg gjeldende på alle områder, både innenfor kommunen og staten. Da er det litt inkonsekvent at vi i LO går den motsatte veien ved å stykke opp organisasjonen. Det blir sagt at vi bør komme vekk fra fylkesgrensene, men vi vet at alle statsinstitusjoner — jeg nevner i den forbindelse priskontrollen — er bygget opp med fylkesapparater. Også arbeidsgiverne har oppdelt sin organisasjon i fylkesorganisasjoner.

Etter min mening vil gjennomføringen av organisasjonskomiteens innstilling bety et tilbakeskritt. Det er saktens mange ting å rette på når det gjelder samorganisasjonene, men selve prinsippet for oppbyggingen bør vi ikke forlate.

En liten replikk til landsorganisasjonens formann i forbindelse med hans uttalelse om utdannelsen av våre tillitsmenn. De skulle før de fikk ansettelse ute i distriktene få nødvendig dressur her inne i Oslo. Det er en utdanning som ikke Konrad Nordahl selv har fått. Han har gått fra fagforeningen gjennom samorganisasjonen til forbundet og senere opp til landsorganisasjonens høyeste tillitsverv. Det er jo også den veien de fleste av våre fremste tillitsmenn har gått. Det systemet som Nordahl anbefaler likner mye på det som vi kvittet oss med i 1945.

Til Tranmæl vil jeg få lov til å si: Vi har forlenget tatt dynamitten vekk fra borehullene. Ta den nå også vekk fra samorganisasjonene! (Munterhet).

Severin Kristensen, Sørlandets faglige Samorganisasjon: Vi har sett det slik at den innstilling som organisasjonskomiteen har lagt fram bryter med den tidligere organisasjonslinje. På tross av de mange gode redegjørelser som LO-representanter har gitt ut over landet, reagerte alle samorganisasjoner meget sterkt overfor innstillingen. Innstillingen var nemlig ikke i samsvar med medlemmenes oppfatning.

Det blir i innstillingen pekt på at hensikten med omleggingen er å øke aktiviteten. Vi kan alle være enige om at det ville være ønskelig å få større aktivitet i fagforeningene, men jeg tror ikke at denne omlegning vil bidra til økt aktivitet. Den manglende aktivitet skyldes nemlig ikke organisasjonsapparatet. Den skyldes mange forhold på arbeidsplassene — noe jeg ikke her skal komme nærmere inn på. Det er fare for at vi nå kan få et omslag i konjunktorene. Hvis vi også skal få strid utover landet om organisasjonsstrukturen, er jeg redd for at vi da vil få enda større vanskeligheter.

Det er så at den opprinnelige innstilling er frafalt, og at det skal opprettes 10 distriktskontorer som skal stå direkte under LO. Dette vil selvsagt bøte noe på manglene, men det vil ikke dekke dem helt. Jeg tror derfor at det vil være riktig å vedta forslaget fra Sigurd Evang. De økonomiske innvendinger som blir gjort overfor samorganisasjonens apparat tillegges jeg mindre vekt. Konrad Nordahl hevder at de penger som ble spart inn ved en omlegging av samorganisasjonene skulle brukes på andre felter. Her dreier det seg imidlertid bare om LO's penger, og det er midler som er kommet inn fra medlemmene utover hele landet. Jeg kan med min beste vilje ikke se at denne omlegging vil være noe framskritt. Vi ønsker ikke en aktivitet i enhver form, men en positiv aktivitet. Jeg vil derfor anbefale forslaget fra Sigurd Evang.

Gunvald Hauge, Norsk Sjømannsforbund: For mange år siden — i 1920-årene — hadde vi bruk for de lokale samorganisasjoner. Da var det folk på møtene. Nå har imidlertid tidene endret seg. Den tekniske utvikling har medført spesialisering. Overført på fagforeningene betyr det at vi må utbygge vårt apparat. Vårt forbund hadde en lang tid svake organisasjoner på Sørlandet, og vi fant å måtte utbygge vårt apparat der. Vi opprettet egne kontorer, og etter at dette var gjort, fikk vi sterke avdelinger. Hvis vi skulle ha stolt på samorganisasjonene, ville vi neppe ha hatt noen medlemmer på Sørlandet.

Jeg synes ikke representantene bør være konservative. Det er umulig å motsette seg utviklingen og motsette seg rasjonaliseringen. En rekke fagforbund har opprettet distriktskontorer, og et samarbeid vil kunne spare fagforeningene for store utgifter.

Vårt forbund har 51 faste tillitsmenn, to jurister og en egen redaksjonssekretær for vårt fagblad. Vi for vår del har ikke hatt bruk for samorganisasjonenes bistand. Jeg tror bare det har hendt én gang vi har fått noe hjelp børte på Vestlandet. Slik er det også med en rekke andre forbund.

Innstillingen fra organisasjonskomiteen og den endrede innstilling fra sekretariatet er et skritt — etter min mening bare et lite sådant — i den riktige retning, og jeg tror også at samorganisasjonens representanter med god samvittighet kan stemme for den.

Våre avdelinger har betalt kontingent til de lokale samorganisasjoner uten at vi har vært noe nytte av dem. Jeg mener nå at tilslutningen etter omlegningen bør være frivillig og opptar følgende forslag:

«Ved eventuell overgang til lokale faglige samorganisasjoner oppheves den nåværende obligatoriske bestemmelse slik at de enkelte fagforeningers tilslutning til vedkommende samorganisasjon skjer på frivillig grunnlag.»

Oscar Lauritzen, Østfold faglige Samorganisasjon: Det er vel ingen sak som er blitt behandlet så samvittighetsfullt i vårt distrikt som denne. Den har vært drøftet på to fylkeskonferanser og på et årsmøte. Det var bare tre representanter som stemte for organisasjonskomiteens innstilling.

Etter vår mening har samorganisasjonene fremdeles en stor oppgave. Det er blitt sagt at utvalgene ikke utfører noe særlig arbeid, men det stemmer i ethvert fall ikke for Østfolds vedkommende.

Det er et forhold i forbindelse med omleggingen som ikke er blitt nevnt. Samorganisasjonene er representert i fylkesarbeidsnemnda og i fylkesforsyningnemnda. Innstillingen sier riktignok at dette forholdet skal fortsette, men det er klart at når distriktsorganisasjonene blir oppløst, vil denne representasjon ikke få det samme grunnlag som før.

Når det gjelder årsmøtene fikk vi i 1947 adgang til å avgjøre dette sjøl. Det ble vedtatt i Østfold med stort flertall, og siden har vi hatt årsmøter. Det skulle også bare mangle at vi ikke hvert fjerde år skulle ha tid til å spandere en søndag på et slikt møte.

Etter min mening burde hele innstillingen fra organisasjonskomiteen blankt forkastes, men jeg vil sammen med mine medrepresentanter fra Østfold stemme for Evangs forslag.

Når det gjelder ansettelse av tillitsmenn skal denne foregå gjennom LO. Distriktene vil dermed bli berøvet enhver innflytelse på ansettelsene, og jeg tror at dette vil medvirke til å øke passiviteten.

Arthur Olsen, Vestfold faglige Samorganisasjon: Det har alltid vært slik at alle organisasjonssaker i vår bevegelse har vært behandlet med stor åpenhet. Når vi ser på behandlingsmåten i forbindelse med omleggingen av samorganisasjonene, har dette ikke vært tilfelle.

L.O.s representantskap vedtok i oktober 1950 å pålegge sekretariatet å oppta til behandling spørsmålet om overgang fra faglige distriktsorganisasjoner til lokale samorganisasjoner og faglige distriktskontorer, direkte underlagt Landsorganisasjonen. Den 4. januar 1951 ble komitéen som skulle utrede dette spørsmålet nedsatt. I november 1952 fikk vi høre for første gang hva denne komitéen var kommet fram til. Fra januar 1951 og fram til november 1952 holder organisasjonskomitéen seg helt isolert fra samorganisasjonene. Først når organisasjonskomitéens innstilling skal behandles blir vi informert på en konferanse. Er det noe å undres over at det under disse forhold er kommet en rekke forslag og at det er sterk dissens om denne saken når den blir behandlet på denne måten? Vi har forsøkt å få litt innblikk i hva komitéen arbeidet med, men den var lukket som en østers. Den har fulgt en praksis som aldri har vært brukt innenfor vår bevegelse. Selv de representanter som samorganisasjonene hadde med i komitéen hadde fått munnkurv på seg. Men nå etter at komitéens innstilling er avgitt, har Volan vært en meget flittig gjest i Vestfold.

Hva er så prinsippene i denne innstilling? Jeg har forsøkt å få tak i disse prinsipper, men det er ikke så lett. Det er i hvert fall prinsipper som fører bakover og ikke framover. Det er samorganisasjonene som har vist veien når det gjelder det fylkesvise samarbeid. Vi har famlet oss fram, før vi fant fram til en linje, men vi har sett at andre bevegelser har tatt vår arbeidslinje i bruk. Nå skal vi avvikle alt dette. Les bare det som står på side 15: «Hovedvekten må legges på utbyggingen av de enkelte fagforeninger og fellesorganisasjoner på hvert sted. Det samarbeid som er nødvendig fylkesvis kan løses ved at Landsorganisasjonen innkaller formennene i de lokale fellesorganisasjoner til konferanser når viktigere spørsmål av fylkesmessig karakter foreligger».

Ja, dette står virkelig i innstillingen! Jeg vet ikke om sekretariatet anerkjenner dette prinsippet. Det har i hvert fall ikke noe med desentralisering å gjøre. Det innebærer tvert imot en sentralisering og en byråkratisering av apparatet. Jeg tror at fagorganisasjonen ville bli svekket hvis vi vedtok denne innstillingen.

Torbjørn H e n r i k s e n, Sekretariatet: Dette med å røre ved samorganisasjonene er som å stikke handa inn i et vepsebol. Her blir det framstilt som om samorganisasjonene representerer de demokratiske prinsipper, mens forbundene ligger i en helt annen gate. Men de som har laget denne innstillingen er da ingen nykomlinger innen vår organisasjon. Komitéen består av 11 medlemmer. Av disse er to fra sekretariatet, 6 fra de 42 forbund og 3 fra samorganisasjonene. Samorganisasjonenes representanter er fra Vestlandet og fra Nord-Norge, men in-

gen fra Oslo. For å nevne en av dem, Adolf Olsen fra Stavanger, så er han en gammel og trent organisasjonsmann som har deltatt i alle kongresser fra 1917 og som har sin skole fra samorganisasjonen. Er det noen som er i tvil om Berntsens og Adolf Olsens kvalifikasjoner? Det er folk som har gått sin organisasjonsmessige skolegang, og de har en klar sosialistisk bakgrunn. Det er disse folkene som har søkt å finne fram til en farbar utviklingslinje når det gjelder vår organisasjonsoppbygging.

Arthur Olsen sa at det var vanskelig å finne fram til prinsippene i innstillingen. Det forekommer meg at Konrad Nordahl og Martin Tranmæl nokså klart pekte på prinsippene når de påviste at den økonomiske utvikling har sprengt de opptrukne fylkesgrenser. Når stillingen er denne, bør vi heller ikke binde organisasjonene våre til fylkesgrensene.

Det blir pekt på at denne omleggingen vil føre til et fåmannsvelde. Er det fare for noe mer fåmannsvelde i forbundene enn i samorganisasjonene? Tillitsmennene der ble valt av representanter av fagforeningene nøyaktig på samme måte som innenfor samorganisasjonene.

Vi blir også beskyldt for at vi vil svekke fagorganisasjonen. Jeg tror at hvis vi ikke foretar denne konsentrasjon av apparatet, så blir vi akterutseilt. I vårt faglige arbeid i forbundene er vi mer og mer kommet til at vi ikke lenger kan føle oss bundet av fylkesgrensene. Det er de rent yrkesmessige forhold som er trådt i forgrunnen. Innenfor vårt forbund f. eks. har brannfolkene og sporveisfolkene felles interesser for hele landet, og vi er gått over til å holde landskonferanser for hver bransje. Slik er det praktisk talt innenfor hvert forbund.

Jeg vil be dere å se praktisk på dette spørsmålet. Det er ingen grunn til å piske opp lidenskapene i forbindelse med denne saken. Såfremt kongressen gir sin tilslutning til prinsippet i organisasjonskomitéens innstilling, er det meningen at det skal opptas forhandlinger for å tilrettelegge tingene på den aller beste måten. Det er på ingen måte sekretariatets og forbundsfolkenes mening å ville torpedere grunnlaget for organisasjonen. Hiss dere ikke opp, men ta det mer rolig.

Johan Skrede, Bergen og fylkenes faglige Samorganisasjon, Jølster, kunne ikke dele oppfatningen til sine kamerater i samorganisasjonene. Han hadde stemt for organisasjonskomitéens innstilling. Som representant for en av de små organisasjoner i sitt distrikt hadde han følt svakheten ved oppbyggingen av samorganisasjonene i dag. Vi skal ikke kritisere tillitsmennene. Det er selve organisasjonsformen som det er noe i veien med. Når innstillingen er blitt stemt ned ute i distriktene, så skyldes det nok det at det er representantene for de store

foreninger som har avgjort saken. Det er også disse foreninger som har mest nytte av samorganisasjonene. Jeg tror vi kan bygge videre på sekretariatets innstilling. Det er i hvert fall én ting ved Evangs forslag som ikke kan godtas, nemlig at saken skal utsettes til neste kongress. Jeg tillater meg å oppta dette subsidiære forslag:

«Sekretariatet eller representantskapet får fullmakt til å endre de nåværende samorganisasjoners administrasjon og grenseområder i kongressperioden.»

Knut N a k k e n, Norsk Skog og Landarbeiderforbund, ville legge fram et endringsforslag til Sekretariatets endrede innstilling. En har fått inntrykk av at komitéens medlemmer fortolker innstillingen på forskjellig måte. Hvis en følger innstillingen rent slavisk, vil en få en oppdeling av samorganisasjonene som gjør at enhetene ikke blir handledyktige. Kongressen i 1934 forlot denne ordningen, fordi det ble for mange enheter. Vi har behandlet denne saken i Skog og Lands forbundsstyre, og vi sendte en henstilling til Sekretariatet om å foreta en endring på dette punkt. I den endrede innstilling synes vi å spore en viss modifisering, men ikke i tilstrekkelig grad. Vi vil derfor oppta følgende forslag:

Den av sekretariatet nedsatte organisasjonskomité innstiller til L.O.'s kongress 1953 å vedta at de faglige samorganisasjoner (distriktsorganisasjoner) blir omlagt fra distriktsorganisasjoner til lokale fellesorganisasjoner. Den nye fellesorganisasjon foreslås oppbygd etter følgende hovedregel:

I hver by med omland og på hvert industrisenter hvor flere enn ett forbund har avdeling, skal opprettes en Faglig Fellesorganisasjon osv.

Dette er i form og innhold på det nærmeste de samme retningslinjer som gjaldt for samorganisasjonene fra 1917 til 1934 og de som gjelder for de faglige utvalg.

For samorganisasjonene het det i L.O.s lover:

Hvor det på et sted er flere forbundsavdelinger tilhørende de forskjellige forbund, opprettes lokale samorganisasjoner når et flertall av avdelingene uttaler seg for det osv.

De tilsvarende bestemmelser for de faglige utvalg er vedtatt av representantskapet og lyder:

På hvert sted hvor det er flere fagforeninger tilsluttet forskjellige forbund, skal det organiseres et faglig utvalg osv..

Etter dette må en gå ut fra at hvis organisasjonskomitéens innstilling blir vedtatt, vil det bli opprettet faglige fellesorganisasjoner på alle de steder det nå er faglige utvalg. I hvert fall at det vil bli minst like mange felles-

organisasjoner som det var antall (42) samorganisasjoner år 1924. Det det innstilles på er således i realiteten at kongressen 1953 skal beslutte å skape en organisasjonsform som på det nærmeste tilsvarende den som ble forlatt etter vedtak på kongressen i 1923 og 1934.

Kongressen 1934 besluttet å omlegge samorganisasjonene til å omfatte større distrikter, for, som det ble sagt, «å utstyre distriktene med et organisasjonsapparat som var i stand til å utføre det nødvendige organisasjons- og opplysningsarbeid. De faglige distriktsorganisasjonene måtte få den nødvendige arbeidshjelp og midler, slik at de kunne gjennomføre et effektivt arbeid. Ved siden av den lokale kontingent skulle samorganisasjonene få støtte fra Landsorganisasjonen, slik at hver samorganisasjon kunne ansette lønnet arbeidshjelp». Svakheten ved de mange små samorganisasjoner var at virksomheten etter hvert ble så omfattende at den ikke lenger kunne skjøttes tilfredsstillende av tillitsmenn som sto bundet til annet arbeid. Disse problemer var også en medvirkende årsak til at de faglige utvalg ikke har svart til forventningene. Det hjelper lite at det blir bevilget en godtgjørelse til tillitsmennene når det er den tiden disse får til organisasjonsarbeidet som ikke strekker til.

Om tiden etter den omlegging av samorganisasjonene som fant sted i 1934, heter det i den foreliggende innstilling, at organisasjonsarbeidet i distriktene tok et betydelig oppsving etter at denne omorganisering fant sted. Slik har de organisasjonsformer vi har hatt tidligere vært bra hver til sin tid og inntil utviklingen av seg selv sprengte rammene.

Jeg slutter meg til organisasjonskomitéens uttalelse om at det økte medlemstall, nye og flere oppgaver m. m., gjør en omlegging av de nåværende samorganisasjoner formålstjenlig. En omorganisering må, som bemerket av organisasjonskomitéen, ta sikte på å finne en ordning som en må anta vil utløse større aktivitet enn tilfellet er nå. Men fram for alt må en søke å skape et organisasjonsapparat som blir fullt skikket til å løse de mange oppgaver av lokal karakter. Etter min oppfatning vil en ikke oppnå dette med den organisasjonsform organisasjonskomitéen innstiller på.

Erfaringene fra 1920-åra er som nevnt at de små samorganisasjoner den gang ikke hadde mulighet til å skaffe seg den nødvendige arbeidshjelp og midler slik at de kunne virke effektivt. For de lokale fellesorganisasjoner som det innstilles på, må en anta disse problemene blir enda mer framtrædende. Etter innstillingen vil fellesorganisasjonene ofte omfatte flere kommuner. De oppgaver som er tiltenkt dem er likevel for det meste av rent kommunalpolitisk art og må ofte løses etter de forskjellige forutsetninger fra den ene kommune til den andre. Dette gjør at fellesorganisasjonene ikke vil kunne ha den nødvendige over-

sikt og anledning til å gjøre seg gjeldende med mindre de har lønte tillitsmenn og fast kontor hvor medlemmene kan henvende seg. Det er også betenkelig at etter innstillingen vil noen foreninger i bygder eller steder et stykke fra industrisentra og byer bli stilt helt utenfor ethvert samarbeid, enda det kanskje nettopp der er behov for støtte med nyorganisering o. l.

Under henvisning til foranstående foreslår jeg at Sekretariatets endrede innstilling fravikes etter følgende:

Kongressen godkjenner i prinsippet komitéens forslag om en omlegging av de nåværende samorganisasjoner til mindre enheter. De nye organisasjoner administreres og finansieres av fagforeningene ved en nærmere fastsatt kontingent, etter de retningslinjer komitéen har foreslått.

Området for de nye samorganisasjoner avgjøres av sekretariatet etter samråd med de nåværende samorganisasjoner og de fagforeninger som skal stå tilsluttet den enkelte stedlige sammenlutning. Det forutsettes at det her tas hensyn til:

- 1. at medlemmenes kontingent skal gi økonomisk grunnlag for at fellesorganisasjonene skal kunne ha den nødvendige arbeids-hjelp og midler, slik at de kan utføre et effektivt arbeid. Det forutsettes at hver fellesorganisasjon skal kunne velge lønt tillitsmann,*
- 2. at forenings- og medlemstallet i den enkelte fellesorganisasjon ikke blir større enn at fellesorganisasjonens årsmøter kan holdes med rimelig representasjon.*

Denne omlegging vil bli foretatt etter samarbeid mellom sekretariatet og de stedlige organisasjoner og forelegges representantskapet til godkjenning.

Representantskapet bemyndiges til å vedta mønsterlover for de nye samorganisasjoner.

For så vidt det gjelder komitéens innstilling om opprettelse av Landsorganisasjonens distriktskontorer, bemyndiges representantskapet til å bestemme antall kontorer og plasseringen av disse. Tidspunktet for gjennomføring av omleggingen bestemmes av representantskapet.

*Knut Nakken,
Norsk Skog- og Landarbeiderforbund.*

Alf Andersen, Sekretariatet: For den som har hatt fornøyelsen av å være ute i distriktene og legge fram denne innstillingen, kommer ikke denne reaksjonen særlig overraskende.

Når Arthur Olsen er misfornøyd med behandlingsmåten, vil jeg til- late meg å referere komitéens mandat. Vedtaket som ble gjort i L.O.s representantskap 19. oktober 1950 lød slik: «Sekretariatet opptar til behandling spørsmålet om overgang fra faglige distriktsorganisasjoner til lokale samorganisasjoner og faglige distriktskontorer, direkte underlagt Landsorganisasjonen. Hvis Sekretariatet mener at en sådan omorganisering ansees formålstjenlig, forelegges saken på førstkom- mende kongress til avgjerd». Som det går fram av vedtaket ligger det i Sekretariatets hånd å avgjøre om en omorganisering ansees for- målstjenlig, og det samme måtte selvsagt også komitéen uttale seg om. Hvis det ikke hadde vært noe grunnlag for en omlegging, ville selvsagt komitéen ha sagt det. Når det gjelder behandlingsmåten ellers, vil jeg peke på at innstillingen ble lagt fram på et møte av representanter for samorganisasjonene. Det ble innkalt etter anmodning fra samorga- nisasjonshold, og det ble meddelt her at Sekretariatet ville ta endelig standpunkt til innstillingen etter at den var behandlet ute i distriktene.

Det som er forskjellen mellom komitéens innstilling og Sekretari- atets endrede innstilling er at komitéen binder oss til de stedlige sam- organisasjoner, mens Sekretariatets innstilling er mer smidig på dette punkt.

Det er ikke helt riktig at denne innstilling har møtt motstand overalt. Motstanden har vært sterkest i Østfold, Vestfold, Oppland, Hedmark, Bergen og Trøndelag. I Nord-Norge derimot er meningene delte, og innenfor forbundene har det vært praktisk talt enstemmig tilslutning. Vi har også fått en forbeholden tilslutning fra Skog og Land, men nå kommer Nakken med et tilleggsforslag som jeg ennå ikke har fått an- ledning til å se nærmere på.

Jeg synes Tranmæl i sitt innlegg traff spikeren på hodet. Grunnlaget for denne omleggingen er at vi skal bygge på mindre lokale enheter. Vi har ikke tenkt å frata fagforeningene noe initiativ. Vi vil tvert imot legge forholdene til rette for det lokale initiativ. Hele den oppbyggin- gen av organisasjonene ute i distriktene vi har er gammeldags.

Evng sier at samorganisasjonene gir medlemmene større anledning til direkte medvirking i organisasjonslivet. Kan de som representerer samorganisasjonene med hånden på hjertet si at dette behov blir dek- ket gjennom samorganisasjonene? Jeg tror tvert imot at mindre en- heter vil skape muligheter for en mer direkte forbindelse med med- lemmene.

I forslaget fra Oppland faglige Samorganisasjon er det et avsnitt som jeg synes ikke burde ha stått der. På side 77 i den trykte dags- orden heter det: «En er her inne på en linje som bryter helt med det

som inntil denne dag har vært det grunnleggende i fagbevegelsens oppbygging. Det ligger her den store fare at medlemmene i større grad vil bli holdt på avstand fra ledelsen. Utviklingen likner den en opplevde i den tyske arbeiderbevegelse i mellomkrigstiden, en utvikling som førte til så store ulykker for det tyske folk og for hele verden. Sporene skremmer såpass at det er grunn til å rope et alvorlig varsko mot å bryte ned de grunnleggende demokratiske retningslinjer i organisasjonenes oppbygging og virkeområde».

Dette er nokså skarp lut, og det er vel å tillegge sin motpart altfor stygge motiver.

Det har vært anket over at det i innstillingen blir brukt betegnelsen faglige fellesorganisasjoner. Når dette navn har vært brukt er det vel nærmest for å poengtere at det skulle skje en endring. Men etter behandlingen i distriktene er vi gått tilbake til den gamle betegnelsen — faglige samorganisasjoner. Navnet spiller imidlertid ikke noen avgjørende rolle. Det som er avgjørende er at vi får lokale samorganisasjoner.

Også pengespørsmålet har vært trukket inn i denne sammenheng. Det er ikke i og for seg noe pengespørsmål, men spørsmålet er på hvilken måte pengene skal brukes for å gjøre apparatet mest mulig effektivt.

Etter forslag av dirigenten ble nå taletiden innskrenket til 5 minutter.

Anker Johansen, Møre og Romsdal faglige Samorganisasjon, Ålesund: Når vi har gått mot organisasjonskomitéens innstilling, skyldes det ikke noe konservatisme, men vi har ikke noen tro på at innstillingen vil gi oss noe bedre. I vårt fylke hadde vi ved utgangen av 1952 47.000 sysselsatte. Fagorganisasjonen i fylket teller 16.400, så en forstår at det er grunnlag for nye framstøt for fagorganisasjonen. Det har vært sagt at Møre og Romsdal har vært det mørke fastland for fagorganisasjonen, men det lysner også her oppe. En av årsakene til det er samorganisasjonens arbeid.

Volan nevnte at det ikke lenger var nødvendig å opprettholde samorganisasjonene for å øve kontroll med overholdelse av arbeidervernlovgivningen. Det er imidlertid ennå nødvendig i Møre og Romsdal. Der har vi ennå forhold som gjør det nødvendig med en lokal instans for en slik kontroll. Like før jeg reiste ned til Oslo fikk jeg beskjed fra en arbeidsgiver om at det var arbeidere ved en bedrift som satte seg ut over arbeidervernlovgivningen. Jeg vil ikke oppta vårt forslag, men vil stemme for Evangs og Arthur Olsens forslag.

Leon Johansen, Troms faglige Samorganisasjon, Harstad: Vi kan

være enig om at den nåværende form for samorganisasjonene ikke er i pakt med tiden. Jeg representerer Troms faglige Samorganisasjon, men jeg mener likevel at vi trenger en revisjon av vårt organisasjonsapparat. Nordahl sa mange sannhetsord i sitt innlegg som vi bør merke oss. Jeg har stått som formann for det faglige utvalg i Harstad i mange år, og jeg tror det er et godt arbeid som er utført. Det endrede forslag som er lagt fram så vidt moderert at det ikke skulle være noen fare ved å vedta det. Jeg hadde egentlig tenkt å foreslå at de framlagte forslag ble samarbeidet av redaksjonskomitéen. Jeg vil imidlertid nå anbefale Sekretariatets endrede innstilling.

Thor Thorsen, Norsk Skog og Land, Adal, pekte på at distriktene i samorganisasjonenes grenseområder alltid hadde vært skadelidende. I vårt fylke hadde vi før to samorganisasjoner, en med sete i Drammen og en med sete i Hønefoss. Da disse ble slått sammen, ble Hønefoss-distriktet liggende i utkanten. Etter organisasjonskomitéens innstilling vil grensedistriktene bli enda mer skadelidende. Når det gjelder dette punkt, kan jeg vanskelig gå med på innstillingen. Jeg tror at det forslaget som Nakken har lagt fram og som har fått flertall i vårt forbundsstyre vil bøte noe på disse mangler. Det ligger så nær opp til Sekretariatets endrede innstilling at jeg synes det måtte kunne godtas. Evangs forslag er i grunnen et utsettelsesforslag, og det kan jeg ikke stemme for.

Torbjørn Henriksen, Sekretariatet, (til forretningsordenen): Det er ennå 22 talere som skal ha ordet, og vi har nå 6—7 forslag i saken. Jeg synes at debatten bør avsluttes og fortsette når redaksjonskomitéens forslag foreligger. Hvis de inntegnede talere når innstillingen foreligger vil ha ordet, må de få anledning til dette i den orden som de er inntegnet. Dersom noen av de inntegnede talere har forslag, kan disse oversendes komitéen direkte.

Det ble straks gått til votering over Torbjørn Henriksens forslag, som ble enstemmig vedtatt.

Tre forslag til ble oversendt redaksjonskomitéen.

Disse tre forslag ble oversendt til redaksjonskomitéen:

Johs. E. Johansen, Det norske maskinistforbund, foreslo:

«Kongressen godkjenner i prinsippet komitéens forslag om en omlegging av de nåværende samorganisasjoner til mindre enheter. Ved overgang til lokale faglige samorganisasjoner oppheves den nåværende obligatoriske bestemmelse, slik at de enkelte fagforeningers tilslutning til vedkommende samorganisasjoner skjer på frivillig grunnlag.»

Anton A n d r e s e n, Norsk Skotgøyarbeiderforbund, foreslo:

«Da lokalorganisasjonene enkelte steder har funnet det hensiktsmessig å danne selvstendige opplysningsforeninger bygd på kollektivt medlemskap av stedets arbeidssammenslutninger, vil kongressen anbefale at de faglige utvalg i disse tilfelle stiller opplysningskontingenten til rådighet for disse foreninger.»

Kåre H a n s e n, Oslo faglige Samorganisasjon, foreslo:

«Tredje avsnitt i sekretariatets endrede innstilling forandres til: «Denne omlegging vil bli foretatt etter samarbeid mellom sekretariatet og de stedlige organisasjoner. Oppnås det ikke enighet mellom sekretariatet og de stedlige organisasjoner forelegges spørsmålet om omlegging for neste fagkongress.»

Innstillingen fra redaksjonskomitéen.

Redaksjonskomitéen la fram denne innstilling:

Landsorganisasjonens representantskap 18.—19. oktober 1950 gjorde sådant enstemmig vedtak:

«Sekretariatet opptar til behandling spørsmål om overgang fra faglige distriktsorganisasjoner til lokale samorganisasjoner og faglige distriktkontorer direkte underlagt Landsorganisasjonen. Hvis sekretariatet mener at en sådan omorganisering ansees formålstjenlig, forelegges saken på førstkommende kongress.»

I samsvar med dette mandatet har Organisasjonskomitéen utredet saken.

De hovedprinsipper som kommer fram i komitéens innstilling er nøye i samsvar med mandatet. Hovedlinjene er omlegging av de nåværende samorganisasjoner til mindre enheter, som administreres og finansieres av fagforeningene ved nærmere fastsatt kontingent. Hertil opprettelse av faste distriktkontorer for Landsorganisasjonen.

Sekretariatet anser sådan omorganisering formålstjenlig. En mener det vil føre til større aktivitet i det lokale organisasjonsarbeid, og det vil fremdeles være mulig å oppnå en tilfredsstillende samordning av organisasjonsarbeidet i distriktene gjennom Landsorganisasjonens distriktkontorer.

Kongressen slutter seg i prinsippet til dette, og vil videre uttale:

Området for de nye samorganisasjoner avgjøres av sekretariatet etter samråd med de nåværende samorganisasjoner og de fagforeninger som skal stå tilsluttet den enkelte samorganisasjon. Denne avgjørelse forelegges representantskapet til godkjenning.

Gjennomføringen av en slik omlegging skal skje etter hvert og særskilt for hvert enkelt distrikt. Sekretariatet vil dermed få erfaring for hvorvidt omleggingen svarer til forutsetningene. Ved omleggingen skal det tas omsyn til de organisasjonsmessige, geografiske og kommunikasjonsmessige forhold, likeså til arbeidsoppgavene som skal løses.

For å behandle saker av felles interesse innenfor et større distrikt, eventuelt fylke, kan formennene i de lokale samorganisasjoner fungere som samarbeidsorgan. Det vil særlig ha interesse for samordningen av arbeidsoppgavene i forhold til fylkesadministrasjonene.

Representantskapet får fullmakt til å vedta mønsterlover for de nye samorganisasjoner.

Representantskapet får også fullmakt til å bestemme antall distriktkontorer og hvor de skal plasseres.

Organisasjonskomitéens innstilling og alle framsatte forslag oversendes sekretariatet til vurdering under den videre behandling av samorganisasjonene og den distriktsvise administrasjon for fagorganisasjonen.

Denne innstilling tiltres av P. Mentsen, Elias Volan, Karsten Torkildsen, Karen Marie Hansen, Johan Karlsen, Anton Andresen og Eivind Nilsen.

Arthur J. Olsen opptar forslaget fra Sigurd Evang, Oppland faglige Samorganisasjon, og Arthur J. Olsen, Vestfold faglige Samorganisasjon.

Den fortsatte debatt.

Dirigenten opplyste at det var forlangt navneopprop av et tilstrekkelig antall representanter.

Arthur J. Olsen, Vestfold faglige Samorganisasjon, hadde først ordet for å begrunne mindretallets innstilling og uttalte bl. a.: Når jeg har vært nødt til å ta opp mindretallsforslaget, så er det fordi flertallsforslaget er like tåkete som organisasjonskomitéens innstilling. Vi fra samorganisasjonene finner at innstillingen fra flertallet ligger helt på linje med sekretariatets. Dette er faktisk den tredje innstilling som foreligger i saken. Vi tar det som et tegn på usikkerhet og svakhet.

Det er riktignok så at flertallsforslaget åpner veien for forhandlinger, men jeg kan ikke forstå at vi kan forhandle, når vi ikke er enig om det rent prinsipielle. Vi kommer derfor ikke utenom spørsmålet om å ta stilling til prinsippet om hvorvidt vi skal opprettholde samorganisasjonene eller ikke.

Det er nå 30 år siden samorganisasjonene ble grunnlagt. Nå skal de altså være ferdige. Jeg tror det ikke. Jeg tror ikke at det er så lett å kutte vekk dette ledd i organisasjonen.

Redaksjonskomitéens flertall gjør en nokså vesentlig innrømmelse, men etter vår mening ikke tilstrekkelig stor når den i innstillingen sier: «For å behandle saker av felles interesse innenfor et større distrikt, eventuelt fylke, kan formennene i de lokale samorganisasjoner fungere som samarbeidsorgan. Det vil særlig ha interesse for samordningen av arbeidsoppgavene i forhold til fylkesadministrasjonene.»

Dette er for så vidt en innrømmelse av behovet for en samarbeidende organisasjon innenfor fylket, men vi mener at det ikke er nødvendig å lage et slikt byråkratisk organ når vi har samorganisasjonene. Vi anser ikke dette for å være en riktig linje, og vi kan ikke akseptere forslaget, men opptar vårt eget. Vi foreslår at samorganisasjonene blir tatt med på råd når det gjelder omleggingen, på samme måte som det blir foreslått når det gjelder forbundenes organisasjons- og virkeområde. Vi er i mot å innlate oss på dette eksperiment. Vi vet ennå ikke hva kontingenten skal bli, og vi vet heller ikke om fagforeningene vil betale den kontingent som blir fastsatt. Det er her så mange usikkerhetsmomenter at vi i dag ikke kan ta standpunkt til omleggingen. Jeg vil derfor anbefale mindretallets forslag.

Alf Olsen, Troms faglige Samorganisasjon, Tromsø, pekte på at en i Troms hadde sett spørsmålet slik at vi trengte en omlegging av samorganisasjonene. Vi må få mindre og mer håndterlige enheter og dermed større lokal aktivitet. De årsmøter vi holder koster oss noe sånt som 6000 kroner. Vi kunne sikkert anvende disse pengene på en bedre måte. Tiden er forlenget inne til denne omlegging. Det har alltid vært arbeiderbevegelsens styrke at den har hatt evne til å fornye seg og tilpasse seg forholdene.

Etter min mening er redaksjonskomitéens innstilling meget akseptabel fordi den gir oss mulighet til å løse spørsmålet på en praktisk måte. Omleggingen skal skje i samarbeid med samorganisasjonene og fagforeningene. Gjennomføringen skal skje suksessivt, slik at vi kan bygge på erfaring og på grunnlag av de forslag som er sendt inn.

Sigurd Evang, Oppland faglige Samorganisasjon, beklaget at det

ikke var oppnådd enighet i redaksjonskomitéen og at en var nødt til å ta striden opp. I sin replikk til de foregående talere uttalte han bl. a.:

Nordahl sa at man hadde visse erfaringer når det gjaldt samorganisasjonene og deres arbeidsmetoder. Vi har også vedtakene fra samorganisasjonene fra denne saken, og de er utvetydige.

Når det snakkes om at en ikke finner en liknende organisasjonsform i andre land, så er det vel slik at hvert land bygger på sine egne erfaringer. Vår erfaring er at det i samorganisasjonene blir utført mye frivillig arbeid, og det er av stor betydning for organisasjonslivet.

Torbjørn Henriksen sa at det var like farlig å blande seg opp i denne striden som å stikke handa i et vepsebol. Når vi har hørt på diskusjonen mellom forbundsrepresentantene om deres grensetvister, så må vel også det karakteriseres som litt av et vepsebol.

Alf Andersen kritiserte det som sto i forslaget fra Oppland faglige Samorganisasjon. Jeg har ansvaret for det som står der, og jeg tror at en eventuell beslutning om omlegging neppe vil bli hilst med særlig glede.

Jeg vil også peke på en ting i forbindelse med omleggingen som ikke har vært ofret særlig interesse. Når vi oppretter 5—6, ja kanskje 700 forskjellige lokale faglige samorganisasjoner, vil vi også gi et nokså fritt spillerom for politiske spekulanter. Det er også en side ved saken som vi bør ta i betraktning.

Når det gjelder det økonomiske grunnlaget for de nye samorganisasjonene, er det heller ikke noen klarhet. Det står i innstillingen at de lokale samorganisasjoner skal skaffe seg midler til administrasjonen gjennom egen kontingent. Har vi noen garanti for at fagforeningene vil betale denne kontingenten, og vil forbundene og L.O. ekskludere de fagforeninger som nekter å betale kontingent? Vi hadde disse vanskeligheter før vi fikk obligatorisk medlemskap i samorganisasjonene.

Vårt prinsipielle standpunkt er at vi bør bygge på det apparatet vi har nå og gjøre det mest mulig elastisk. Riv det ikke ned før vi har noe nytt. Jeg retter en særskilt appell til representantene i Oslo Samorganisasjon. Det er forståelig at Oslo-folkene har godtatt innstillingen. De har sentralapparatet like innpå seg og har derfor ikke så stort behov for samorganisasjonene. Unn imidlertid oss ute i distriktene et slikt apparat som samorganisasjonene er! Ta ikke risikoen på at de små organisasjoner skal gå til grunne!

P. M e n t s e n, Sekretariatet: Når jeg hører på Evangs og Arthur Olsens innlegg, skulle jeg være fristet til å tro at L.O. og representantskapet har laget et forslag som tar sikte på å ødelegge vår fagorganisasjon. Men det er vel ingen som tror dette. Den samme argumentasjon

som blir ført i marken i dag, ble gjort gjeldende i 1947 da vi gikk over til den samorganisasjonsformen vi har i dag. Da sa de samme folkene at organisasjonskomitéen tok sikte på å rive samorganisasjonene opp. Vi sa den gangen at vi ville se tiden an. Vi fant ikke den ordningen som ble gjennomført den gangen helt tilfredsstillende, og vi ville ha litt erfaring for hvordan den virket.

Det blir pekt på at det kan være nyttig å møtes en gang i året og diskutere problemene. Javel, det kan være nyttig, men det vil ha større betydning hvis en kan få 300 representanter i tale en gang i året ved å gå over til mindre enheter. Det er blitt beklaget at representasjonen til samorganisasjonens årsmøter nå er blitt så sterkt innskrenket. Da jeg var tilstede på årsmøtet i Vestfold faglige Samorganisasjon, la jeg imidlertid merke til at fagforeningene på langt nær utnyttet sin representasjonsrett. Det er ikke nødvendig å drive en likefram demagogisk agitasjon mot redaksjonskomitéens og organisasjonskomitéens innstilling.

Det hever seg mange røster for at en skal innføre frivillig medlemskap i samorganisasjonene. Det blir sagt at dette ville være en demokratisk ordning. Jeg for min del finner det ikke formålstjenlig å innføre slik frivillighet, men la oss på den annen side ikke provosere dette fram.

Evang beklaget at vi ikke kunne komme fram til enighet i redaksjonskomitéen. Det var imidlertid ikke mulig å få noen enstemmighet uten at vi hadde gått med på utsettelse. Punkt 1 i Evangs og Arthur Olsens forslag innebærer nemlig en utsettelse. Hvis dette blir vedtatt, vil saken ikke kunne fremmes før på neste kongress. Punkt 2 inneholder en vetorett til samorganisasjonene. Det kan en kongress ikke gi til en hjelpeorganisasjon. Dette må i hvert fall være helt innlysende.

Det blir hevdet at vi ved vedtakelsen av innstillingen ville begi oss ut i det ukjente. Alle er imidlertid enige om at omleggingen ikke vil bli foretatt med en gang og på alle steder samtidig. Vi som har vært med på innstillingen er heller ikke uten erfaring på dette område. Ikke så få av oss har arbeidet i samorganisasjonene, og vi vet en del om disse organisasjoner. Jeg vil henstille til alle representanter nøye å overveie sin stemmegivning i denne saken. Det ville jo også være uriktig at en kongress gikk mot et representantskapsvedtak som bygger på forrige kongress' vedtak. I dag må vi i hvert fall gjøre et vedtak som gjør det mulig for oss å bygge ut vår organisasjon.

Voteringen.

Det ble så foretatt votering ved navneopprop, og resultatet av avstemningen ble at innstillingen ble vedtatt med 175 mot 134 stemmer, som ble avgitt for det av Arthur Olsen opptatte forslag.

De som stemte for og mot innstillingen.

Følgende representanter stemte for innstillingen: Per Haraldsson, Oslo, Fritz W. Hannestad, Oslo, Albert Karlsen, Oslo, John Nergård, Heimdal, Daniel Martinsen, Bjorelvnes (Troms), Edvard Laxå, Suli-tjelma, John Fossflaten, Løkken, Elias Finstad, Moi, Paul Ørsal, Sundalsøra, Alf Søvting, Mo i Rana, John Almhjell, Hovet i Hallingdal, Ottar Jakobsen, Bergen, Magnus Værnes, Trondheim, Rudolf Eriksen, Oslo, Gunnar Nilsen, Oslo, Kristine Amundsen, Oslo, Øistein Mar-thinsen, Oslo, Peder Framnæs, Oslo, Emil Reiersen, Oslo, Otto Karsten-sen, Oslo, Oscar Skogly, Lillehammer, Eilert Lorentzen Oslo, Bjarne Berg, Strinda, Sigurd Lyngstad, Steinkjer, Marton Helgevold, Stavanger, Daniel Søvik, Bergen, Nils Johansen, Sandefjord, Terje Rislå, Kri-stiansand S, Sigurd Engen, Brummundal, Bjarne Blikeng, Kristiansund N, Halfdan Wigaard, Oslo, Andreas Torp, Oslo, Bjarne Klafstad, Oslo, Lars Søreide, Oslo, K. Sem-Johansen, Høyanger, Øivind Engebretsen, Oslo, Hugo Lindahl, Oslo, Johan Moksnes, Oslo, Ørnulf Norøy, Trond-heim, Asbjørn Due, Namsos, Hjalmar Frøshaug, Oslo, Gunvor Wærness, Oslo, Arne Johansen, Oslo, Gunnar Berntsen, Oslo, Bjørn Nilsen, Oslo, Eivind Strømmen, Oslo, Rolf H. Olsen, Oslo, Ronald Johansen, Oslo, Fritjof Pettersen, Oslo, Tor Aspengren, Oslo, Asbjørn Haugen, Strøm-men, Asbjørn O. Berg, Hamar, Odd Pedersen, Tønsberg, Edvard Olsen, Bodø, Emil Edvardsen, Oslo, Olav Vollum, Oslo, Reidar Haugerud, Skedsmo, Olaf Wollum, Bryn, Hans Bønsnes, Strømsgodset, W. S. En-gen, Hop st., Olav Eggen, Ranheim st., Erling Olsen, Trondheim, Arthur Slettbakk, Narvik, Ingeborg Olsen, Bryn, Mauritz Østhaug, Oslo, Al-fred Oppnerud, Drammen, Marie Handeland, Bergen, Håkon Bjordal, Høyanger, Arnold Pedersen, Sigerfjord, Anker Nordtvedt, Oslo, Hel-mer Karlsson, Oslo, Arthur Karlsen, Oslo, Karen Marie Hansen, Oslo, Jens Torp, Oslo, Alf Strand, Lilleaker, Nils Haave, Oslo, Rolf Skaug, Oslo, Leif Andresen, Oslo, Ivar Andresen, Oslo, Ole Ihle Hansen, Dram-men, Alf Smith Hansen, Bergen, Otto Steen, Bergen, Frithjof Johnsen, Laksevåg, Olav Aasen, Molde, Axel Hamren, Trondheim, Trygve Eg-gen, Trondheim, Kurt Hermann, Bodø, Hans Sætrum, Vardø, Eivind Nilsen, Oslo, Mathias Heggestad, Oslo, Hj. Breiland, Bergen, Johs. E. Johansen, Oslo, B. Bjerke, Oslo, H. Hübert Halvorsen, Nøtterøy, Thor-

leif Andresen, Oslo, Henry Halvorsen, Oslo, Rolf Gammleng, Oslo, Erling Frogner, Oslo, Einar Strand, Oslo, Ingolf Holthe, Trondheim, Sigvard Sjursen, Bergen, Leif Eriksen, Moss, Kaare Pehrson, Oslo, Klaus Nilsen, Halden, Torolf Steen, Hønefoss, Leif Svendsen, Foldafoss, H. H. Bakkane, Oslo, Eilif O. Eriksen, Oslo, Hans Eldholm, Bergen, Nils Haugland, Oslo, Gunvald Hauge, Oslo, Bendik Øyan, Oslo, Olaf Carling, Oslo, Elgar H. Ottersen, Oslo, Gøsta Anderson, Sandefjord, Arthur Nilsen, Porsgrunn, Joachim Dahl, Bergen, Jon Tangen, Bergen, Lars H. Holstad, Hareid, Wernalf Fallao, Trondheim, Mainer Jensen, Bodø, Johan Jensen, Tromsø, Asbjørn Aslaksen, Hammerfest, Axel Erichsen, Oslo, Klaus Kjelsrud, Oslo, Knut Nakken, Oslo, Einar Furunes, Grue Finnskog, Kåre E. Frang, Ilseng, Johan Støa, Verdal, Thor Thorsen, Sperilden Ådal, Wilhelm Aasli, Bjørkelangen, Anton Andresen, Oslo, Ingvald Hansen, Oslo, Walther Broe, Oslo, Olav Bruvik, Oslo, Einar Erlandsen, Lillehammer, Bjarne Larsen, Dale i Bruvik, Fritz Skeie, Mandal, Fritz Arnesen, Drammen, Birger Andersen, Oslo, Thorvald Karlsen, Oslo, Johan Karlsen, Trondheim, Georg Hansen, Moss, Gustav Strøm, Oslo, Peder Ødegaard, Oslo, Einar Skarstein, Søfteland, Kåre Hansen, Oslo, Kolbjørn Fredriksen, Oslo, Erling Brynhildsen, Oslo, Bernhard Hauglund, Oslo, Gunvor Jensen, Oslo, Aage Pedersen, Oslo, Thorleif Eriksen, Oslo, Erling Johansen, Oslo, Bernhard Berntsen, Bergen, Johan Skrede, Jølster, Bjarne Larsen, Orkanger, Adolf Holm, Bodø, Alf Olsen, Tromsø, Leon Johansen, Harstad, Edvard Simonsen, Hammerfest, Konrad Nordahl, P. Mentsen, Hans Hegg, Elias Volan, Christian Henriksen, John Wivegh, Alfred Nilsen, Marius Trana, Josef Larsson, Karsten Torkildsen, Torbjørn Henriksen, Ingvald Haugen, Edvard Stenklev og Bjarne Dahlberg.

De som stemte mot var følgende: Johan B. Magnussen, Oslo, Aksel Rontén, Oslo, Bergliot Mollestad, Drammen, Bernhard Kallan, Garnes, Odd Owren, Hamar, Håkon Kristiansen, Sarpsborg, Andreas Søvik, Oslo, Jørgen O. Johansen, Drammen, Johs. R. Johannesen, Lisleby, Viggo Isaksen, Kirkenes, Ingolf Berg, Harstad, Olav Karlsen, Skien, Peter Kristiansen, Sarpsborg, Ragnvald Eng, Sarpsborg, Randi Audenssen, Hamar, Bernt Berntsen, Hønefoss, Arthur Stålesen, Kristiansand S, Annanias Iversen, Bergen, Erling Kvamme, Alesund, Odd Jacobsen, Mo-sjøen, Sigurd Johansen, Oslo, Sigurd Alstad, Trondheim, N. V. Christiansen, Oslo, Erling Johansen, Oslo, Lorang Larsen, Oslo, Ragnar Hoel, Oslo, Alf R. Iversen, Gjøvik, Ivar Andersen, Drammen, Thorleif Edwardsen, Fredrikstad, Asbjørn Ottosen, Sarpsborg, Arne Madsen, Skien, Carl Selvik, Horten, Bjarne Andresen, Sandefjord, Hans Aslesen, Kristiansand S, Einar With, Stavanger, Jacob Askeland, Sandnes, Leif

Aase, Laksevåg, Ragnvald Andersen, Bergen, Kr. Steinset, Svelgen, Kristian Eriksen, Alesund, Gunnar Kvam, Trondheim, Sverre Christophersen, Drammen, Odvar Larsen, Hamar, Arne Weber Aslaksen, Stavanger, Odd Hagen, Kristiansand S, Trygve Nordby, Askim, Edvard Støland, Porsgrunn, Hans J. Kaasa, Notodden, Ingar Olsen, Eydehamn, Isak Skogen, Egersund, Jakob Raaen, Odda, Birger Breivik, Trondheim, Sigurd Danielsen, Oslo, Einar Ohlsen, Halden, Torbjørn Gran, Oslo, Rolf G. Myhrvold, Lillehammer, Ole Halvorsen, Tønsberg, Ole Skaate, Notodden, Håkon Endresen, Stavanger, Ingvald Endresen, Stavanger, Tolleif Knudsen, Oslo, Otto Johansen, Sarpsborg, Folmar Ludvigsen, Drammen, W. Henriksen, Skien, Ing. Reinhardsen, Vikeland, Leif Østlie, Fr.stad, Einar Haugen, Tønsberg, Helmer Jahnsen, Kristiansand S, Karl Oshaug, Stavanger, Ingvar Kristiansen, Haugesund, Gustav Kjellesvik, Haugesund, Gustav Tallakstad, Steinsholdt, Tormod Halvorsen, Oslo, Harald Fondevik, Oslo, Sverre Haugen, Alta, Sverre Dypvik, Trondheim, Otter Boberg, Oslo, Jens Dahl, Oslo, Olaf Aske-land, Oslo, Augustin Crawo, Drammen, Salamon Hanssen, Bodø, Einar Haugen, Trondheim, Osvall Helland, Molde, Kr. Vindenes, Bergen, Thv. B. Jansen, Kristiansand S, Ludvig Hansen, Drammen, Ola Engstrøm, Oslo, Jacob Jacobsen, Strømmen, Asbjørn Simensen, Gjøvik, Oscar Lauritzen, Sarpsborg, Hartvig Johannessen, Fredrikstad, John Hagard, Tistedalen, Anton Sollie, Askim, Reidar Opprud, Moss, Erling Olsen, Oslo, Ivar Sørensen, Eidsvoll, David Kjellberg, Drøbak, Sverre Simensen, Folldal, Kåre A. Tangen, Solør, Kolbjørn Johansen, Hamar, Sigurd Evang, Gjøvik, Kristian Roen, Oddnes, Anton Andreassen, Lillehammer, Nils N. Sandli, Drammen, Odd Larsen, Nedre Eiker, Otto Hansen, Hønefoss, Erling Andersen, Kongsberg, Arthur J. Olsen, Tønsberg, Thorleif Rosenberg Larsen, Sandefjord, Anton Lie, Jonsmyr, Hedrum, Gustav Berg, Holmestrand, Erling O. Jensen, Rjukan, Ivar H. Bjåland, Drangedal, Jens Nilsen, Porsgrunn, Erling Dahlen, Eydehamn, Severin Kristensen, Kristiansand S, Salve Salvesen, Kristiansand S, Olaf Aadnesen, Stavanger, Alfred Lindø, Stavanger, Ingolf Henriksen, Haugesund, Per Aase, Sandnes, Finn Lien, Bergen, Gudrun Nord, Bergen, Hjalmar Romslo, Ytre Arna, Sverre Sundsbø, Odda, Anker Johannesen, Alesund, Ingvald A. Hansen, Kristiansund N, Arne Forseth, Trondheim, Arthur Granlund, Trondheim, Oddleiv Dybvad, Stjørdal, Leopold Frøseth, Steinkjer, Nils Hillestad, Mo i Rana, og O. B. Brobach, Narvik.

Andre organisasjonssaker.

Her forelå det følgende forslag fra forbundene:

NORSK ARBEIDSMANNSFORBUND

Forslag fra forbundets *avd. 19 og 20, Sulitjelma, om opphevelse av industriforbundsformen.*

Motivering:

Avd. 19, Sulitjelma Bygningsarbeiderforening, uttaler:

«Det er over 20 år siden vår forening stilte forslag om opphevelse av industriforbundsformen, og det er med den største berettigelse forslaget blir satt fram denne gang. Arene har vist og til fulle beviser hvor feilaktig det er å holde på industriforbundsformen.

Interessen for fagorganisasjonen uteblir. Vi savner et medlemsblad hvor vi kan få opplysninger om de ting der vedrører faget vårt. Vi har ennå ikke klart å få en tariff hvor fagfolkene selv får bestemme over de punkter der vedrører dem. Andre fag og arbeidsgrupper som er i langt større flertall, bestemmer våre tarifforhold. Vårt forbund har aldri klart å innfri vedtaket om at fagarbeiderne som kommer inn under industriforbundsformen skal ha samme lønn som i de respektive fagforbund. Det er i dag utelukkende arbeidsgiverne som tjener på industriforbundsformen.

For fagarbeiderne er den blitt en svøpe så alvorlig at fagarbeiderne blir nødt til å overveie om det er grunn for fortsatt å være fagorganisert.»

Avd. 20, Jern- & Metallarbeiderforeningen, Sulitjelma, uttaler:

«Fagkongressen i 1923 vedtok industriforbundsformen som organisasjonsform i Norge. Forutsetningen var å gjennomføre denne organisasjonsform konsekvent. I prinsippet går denne organisasjonsform ut på at det forbund som har hovedtyngden av de organiserte arbeidere som danner grunnlaget for en bedrift, også skal ha alle andre arbeidere, uansett fag, som er knyttet til den samme bedriften.

Dette medførte at hovedtyngden av fagarbeidere i Sulitjelma, som tidligere hadde stått tilsluttet sine respektive fagforbund, ble tvunget over til Norsk Arbeidsmannsforbund. Bygningsarbeiderne og jern- og metallarbeiderne fikk ingen støtte hos sine forbund og ble nødt til å akseptere den nye organisasjonsform. Derimot tok elektrikerne opp kampen og med full støtte av sitt forbund har de til dags dato blitt godkjent som organiserte kamerater utenom Norsk Arbeidsmannsforbund.

Vi jern- og metallarbeidere fikk tidlig erfare at den nye organisasjonsform førte til en forringelse av vårt overenskomstforhold. De gode vi tidligere hadde hatt ble gradvis fjernet, da vi ikke kunne stå i noe særforhold til de øvrige arbeidere ved bedriften. Ved de forskjellige tariffoppgjør kom våre spesielle krav i skyggen av de krav som ble fremmet av flertallet innen bedriften, gruvearbeiderne og de ikke faglærte.

Ved gjennomføringen av industriforbundsformen ble vi lovet at vi overenskomstmessig skulle få følge våre kamerater i jernindustrien. Dette gjorde vårt nye forbund ikke forsøk på å gjøre til en realitet. På grunn av vår gruppes størrelse ble vi også lovet at vi skulle få vår egen forhandler ved de forskjellige tariffoppgjør. Denne rett er vi blitt fratatt. Forbundets evneløshet kan best illustreres ved dettes egen innrømmelse i et skriv til foreningene med meldingen om vedtakelse av årets tariff. Da slo det seg for brystet og sa at i år hadde det greid å få gjennomført samme minstelønn for fagarbeiderne innen bergverksindustrien som for jernindustrien. Vi hadde den jo i 1923.

Dette at vi sjelden har følt at vi har forbundet med oss i de saker vi søkte å løse, virket deprimerende på medlemmene, og den motvilje som behersket medlemmene i 1923 har i de forløpne 29 år tiltatt, ikke avtatt. Det virker meningsløst at fagorganisasjonen skal gå inn for å medvirke til å opprettholde en organisasjonsform som kun arbeidsgiveren har fordel av, en organisasjonsform som direkte virker lønnstrykkende.

Gruveindustrien er under stadig utvikling og rasjonalisering. Maskinene blir mer og mer tatt i bruk. For å holde disse maskiner i gang kreves det et større antall faglærte arbeidere. For Sulitjelma vedkommende utgjør denne gruppe en relativt stor prosent av den samlede arbeidsstyrken. Denne gruppe krever sine problemer ivaretatt på en forsvarlig måte. Dette kan en ikke si blir gjort av Norsk Arbeidsmannsforbund, hvor en har satt en gruvearbeider til å stelle med våre spesielle problemer. Problemene for en faglært arbeider vil alltid bli større og vanskeligere å få løst ved et medlemskap i et ikke faglært forbund. Det omvendte byr derimot på store fordeler.

Innledningsvis nevnte vi at ved vedtakelsen av industriforbundsformen skulle denne gjennomføres konsekvent. De svake som ingen støtte fikk av sine forbund, måtte innordne seg denne organisasjonsform. Andre grupper som var sterkere og også fikk støtte av sine forbund, ga blaffen i L.O.s påbud. Dette forårsaket at L.O. ved senere vedtak har måttet modifisere sine tidligere vedtak slik at vi i dag har 3 godkjente organisasjonsformer, industriforbundsformen, etatsfor-

bundsformen og fagforbundsformen. Se på Sulitjelma. Her skulle Norsk Arbeidsmannsforbund være enerådende. Vi er i dag organisert i 9 forskjellige forbund. Våre medlemmer spør hvorledes dette kan være tilfelle. De mener det er et utslag av maktbegjær å tvinge enkelte organiserte arbeidere inn i forbund som er dem uvedkommende.

Den forenkling en oppnådde forhandlingsteknisk ved opprettelse av overenskomster ved bedrifter hvor det var ansatt arbeidere av forskjellige fag, kan ikke oppveies mot den uvilje som er tilstede hos medlemmene som mener at deres krav ikke blir påaktet etter ønske.

Vår forening mener at fagkongressen må omgjøre sitt vedtak av 1923 og la forbundene stå fritt i å organisere medlemmer som naturlig hører inn under sine respektive fagforbund.»

Forbundets standpunkt:

Kan ikke anbefales vedtatt.

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Avd. 289, Stein-, jord- og sementarbeidernes forening, Stavanger, foreslår:

«Forbundets virkeområde.

Landsmøtet pålegger forbundsstyret å oppta til fornyet behandling Sekretariatets vedtak av 1948 med henblikk på revidering av dette, og vil foreslå at arbeider av bygningsmessig art, kaier, stasjonsbygninger, haller o. l. innenfor en by eller bymessig bebyggelse område hvor arbeidet utføres av entreprenør tilsluttet N.A.F. eller entreprenør med lokal overenskomst, tilfaller arbeidet og organisasjonsforholdet Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. Eventuelt pålegges forbundsstyret å oppta til drøftelse om en sammenslutning av N.A.F. og N.B.I.A.F.»

Motivering:

Etter å ha praktisert den nåværende bestemmelse, er vi kommet til det resultat at disse forhold er organisasjonsmessig uholdbare, idet det til stadighet oppstår konfliktartede forviklinger mellom de respektive forbunds avdelinger til skade for fagorganisasjonen i sin helhet. Når det gjelder sammenslutningen av de 2 forbund, vil vi peke på at de 2 forbunds yrkes- og arbeidsområde griper på så mange felter inn i og utfyller hverandre, at de både organisasjons- og tariffmessig sett naturlig hører sammen i ett forbund.

Forbundsstyret uttaler:

Foranstående forslag ble behandlet på forbundets landsmøte i juni 1952, som gjorde følgende vedtak:

«Forslaget fra avd. 289, Stavanger Stein-, jord- og sementarbeideres forening, oversendes Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, slik at de kan være opmerksom på spørsmålet ved en eventuell ny behandling og forandring av organisasjonsformene.»

Landsmøtets vedtak er forbundsstyrets innstilling.

NORSK ELEKTRIKER- OG KRAFTSTASJONSFORBUND

Forbundets avd. 1, Oslo, foreslår:

«Industriforbundsformen opptas til revisjon slik at de rene fagforbund på ny får sin berettigede plass i organisasjonsformene.»

Motivering:

Vi mener at en organisasjonsform med flere fag samlet i større industriforbund virker uheldig, da et slikt forbund ikke kan ta de tilbørlige hensyn til de enkelte yrkesgrupper. Det vil her bli de «store» som dominerer og dikterer uten å kunne ta tilbørlige hensyn til de mindre gruppers berettigede krav. La oss derfor komme tilbake til fagforbundsformen hvor medlemmer av felles interesser kommer sammen, og hvor en som fagets og yrkets utøvere kan fremme krav og diskutere fagets og yrkets problemer med kolleger fra det hele land.

Det er bare som medlemmer av rene fagforbund at en fullt ut kan få utnyttet denne mulighet. Skal det på ny bli interesse og liv i organisasjonsapparatet, må det enkelte medlem igjen få følelsen av å være med og kunne bestemme over sine lønns- og arbeidsforhold og sine arbeidsmetoder, sin yrkesopplæring og alle nødvendige bestemmelser eller sikringstiltak som berører hvert enkelt fag.

Forbundets avdeling i Høyanger, foreslår:

«Alt personell ved kraft- og transformatorstasjoner gis anledning til å samles i en organisasjon i tilslutning til Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund.»

Motivering:

Det finnes i dag neppe noe yrke som er så lite samlet som vårt til tross for at det er det yrke som kanskje har hatt den største utvikling i de senere år. For å få en tilfredsstillende løsning på:

1. Organisasjonsforholdene,
2. Lønns- og arbeidsforhold,
3. Fagets beskyttelse,

mener vi at det eneste som fører fram er samling av folkene i ett forbund.

For øvrig viser vi til den skrivelse om disse forhold som ble overrakt Deres kontor 7. juni 1951.

Avd. 44, Hadeland, foreslår:

«At trafo- og kraftstasjonsbetjeningen i Sør-Norge gis anledning til å danne egen forbundsavdeling innen Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund.

Disse grupper — som har stort sett like arbeidsforhold og problemer — er enig i dette.

Som forholdet nå er med disse grupper innblandet i så mange og ulike forbund hva bransje- og arbeidsforhold angår, mener vi at våre interesser vanskelig kan ivaretas fag- og organisasjonsmessig sett.»

Avd. 97, Herøya, foreslår:

«Alle elektrikere — uansett arbeidsplass — gis anledning til å stå tilsluttet Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, og dette forbund må føre alle forhandlinger for sine medlemmer.»

Motivering:

Da lærlingeloven er trådt i kraft og sertifisering av elektrikere påbudt, må alle elektrikere i likhet med maskinister og murere samles i ett fagforbund.

Avd. 29, Odda, foreslår:

«Forbundet henstiller til fagkongressen å oppheve industriforbundsformen av 1921.»

Avd. 101, Årdal, foreslår:

«Vi må kreve at alle elektrikere — uansett arbeidsplass — gis anledning til å stå tilsluttet Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund.»

Motivering:

Da vårt fag er så forskjellig fra andre fag, er det en nødvendighet at vi får stå samlet i ett forbund. Det er fastslått ved Kgl. res. av 13. juli 1951 at alle elektrikere må ha samme opplæring enten det skal være i industrien eller ute i det åpne marked. Skal dette kunne oppfylles, må det kun være et forbund som drar omsorg for utdannelsen, slik at den blir lik. Overføres dette ansvar til flere forbund, er man inne på feil spor. Opplæringen og utdannelsen av elektrikere innenfor industrien hvor ikke Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund har vært part i overenskomstene, beviser at utdannelsen ikke har holdt tritt med utdannelsen ute i det åpne marked. Vi håper Fagkongressen endrer sin oppfatning når det gjelder industriforbundsformen ved vårt fag, og i overensstemmelse med det syn vi har framholdt ovenfor.»

Forbundsstyrets innstilling:

Ovennevnte forslag har vært forelagt forbundets styre, som har sluttet seg til forslaget.

Når det gjelder spørsmålet om at kraftstasjonsbetjeningen skal danne sin egen avdeling innenfor forbundet, er forbundsstyret prinsipielt enig i dette syn, da forbundsstyret mener at man må søke å komme fram til en ensartet utdanning også for kraftstasjonsbetjeningen. Hvis L.O. kan finne fram til en form i organisasjonsoppbyggingen som gir anledning til å etterkomme den anmodning som er fremkommet i forslagene, vil vi drøfte dette på alle mulige måter. Vi er merksam på at det kan ha sine vansker å finne fram til en ordning, men vi tror at det fag- og lønsmessig ville være den riktige ordning å følge de linjer som forslagene antyder.

NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND

Avd. 44, Tyssedal, foreslår:

«Organisasjonssekretærer i forbundene:

Man tillater seg å fremme tanken om felles faste sekretærer på ovenfor nevnte område.»

Motivering:

Den nåværende ordning, om at de enkelte forbund hver for seg har sine spesielle organisasjonssekretærer, medfører store og helt unødvendige utgifter for medlemmene. Dette arbeid må, uten skade, kunne samordnes til fordel for alle forbund.

«Sammenslåing av forbund:

Avdelingen vil foreslå at spørsmålet om sammenslåing av nær beslektede forbund optas til avgjørelse.»

Motivering:

Man ser på spørsmålet ut fra at fagorganisasjonen ikke er til for å skaffe flest mulig funksjonærer et levebrød, men er til for å skape levelige forhold for sine medlemmer.

Forbundsstyrets innstilling:

Forslagene kan ikke tiltres.

Da motiveringene fra Elektrokjemisk Arbeiderforening, Tyssedal, for de foreliggende forslag er mer enn mangelfulle, kan forbundsstyret ikke tiltre disse.

NORSK TRANSPORTARBEIDERFORBUND

Storbukt Fiskearbeiderforening foreslår:

«Medlemmer av en avdeling tilsluttet det ene forbund blir ikke overført til et annet forbund hvis vedkommende avdeling derved står i fare for å bli oppløst eller varig svekket. Vi tenker da på avdelinger som har en stor del av sine medlemmer knyttet til bedrifter som et forbund har overenskomst med, men som det siden viser seg produserer varer av den beskaffenhet at overenskomstforholdet ifølge L.O.s vedtekter tilkommer et annet forbund. Avdelinger som fra før står svakt både tallmessig og økonomisk vil ved en sådan overføring i mange tilfelle miste sine beste krefter, og dette tror vi skader mer enn det gavner.»

Vardø Bryggearbeiderforening foreslår:

«Vardø Bryggearbeiderforening har på sitt medlemsmøte den 2/10 1952 sluttet enstemmig opp om avdeling 136, Storbukt Fiskearbeiderforenings forslag til L.O.-kongressen i 1953, om ikke å stykke avdelingene opp i flere forbund. — Det svekker avdelingene, både økonomisk og moralsk, og medlemmene taper sin interesse for organisasjonen i sin helhet. Vi ber forbundet støtte opp om forslaget på L.O.s kongress i 1953.»

Forbundsstyrets innstilling til framleggene fra Storbukt Fiskearbeiderforening og Vardø Bryggearbeiderforening:

Norsk Transportarbeiderforbund vil sterkt understreke riktigheten av det som avdelingene har anført som begrunnelse. En alt for hårdhendt gjennomføring av de organisasjonsmessige retningslinjer for organisering av arbeiderne fører til grensetvister, som på en rekke steder i vårt land bare kan bidra til å svekke organisasjonen som helhet utad. Det bør søkes etablert en ordning hvorved de ulike forbund innen L.O. gis anvisning på innbyrdes samarbeid på slike plasser uten rivalisering om tilslutning fra arbeiderne til de stedlige avdelinger. Norsk Transportarbeiderforbund kan tenke seg at slik framtidig ordning bygges på at de interesserte forbund går sammen om inngåelse av overenskomster på slike steder.

Oslo Transportarbeiderforening foreslår:

«Lastebileiere som er gitt offentlig bevilling (løyve) for fortjenestekjøring med bil kan ikke organiseres i de ulike fagforbund tilsluttet L.O. etter industriforbundsformen. Lastebileiere med sådan bevilling, som ønsker å stå tilsluttet L.O., kan bare organiseres i tilslutning til N.T.F. gjennom dets avdelinger, eller etter de organisasjonsformer som lastebileierne og N.T.F. måtte finne fram til.»

Motivering:

Lastebileernes gruppe av Oslo Transportarbeiderforening med om lag 1000 organiserte lastebileiere, har gjennom 25 år drevet et intenst organisasjonsarbeid blant lastebileiere, og et stort og omfattende arbeid med å heve standens økonomiske nivå med rasjonalisering og akkordavtaler. Har for øvrig drevet virksomheten på kooperativ basis med innkjøpslag, garasjer, finansiering og kontroll med ulovlig kjøring i strid med Samferdselsloven m. v.

Dette arbeid er blitt hemmet i sterk grad fordi en del lastebileiere er organisert i forskjellige forbund i Landsorganisasjonen, med den følge at vi ikke kan ha det nødvendige overblikk og kontroll. Ennvidere vil vi bemerke at den nåværende organisasjonsform har ført til skadelige virkninger for sentralens oppbygging, slik som loven påbyr de skal være.

På grunn av vårt yrkes særlige karakter finner vi denne ordning lite tilfredsstillende, men på grunn av industriforbundsformen har det ikke vært mulig å rette på forholdet.

Vi mener derfor at kongressen bør vedta vårt forslag slik at lastebileierne ikke er bundet av industriforbundsformen, men at lastebileierne blir organisert i henhold til forslaget.

Forbundsstyrets uttalelse:

Oversendes Arbeidernes fagl. Landsorganisasjon idet en viser til Organisasjonskomitéens innstilling til representantskapet 1948, innstillingens pkt. 3, sålydende:

«Spørsmålet om leievognmennenes og enbileiernes framtidige organisasjonsform utstår inntil en får oversikt over virkningene av Samferdselslovens gjennomføring.»

AKERSHUS FAGLIGE SAMORGANISASJON

Norsk Kommuneforbunds avd. 191, Kraftverkfunksjonærenes Forening, Rånåsfoss, foreslår:

«Personalet ved samtlige offentlige og private kraftverker organiseres under ett forbund.»

Motivering:

På grunn av at kraftverkernes personale nå står tilsluttet flere forbund, er lønns- og arbeidsvilkårene høyst ulike ved de forskjellige kraftverker. Ved en samling under ett forbund vil mer ensartede vilkår kunne påregnes.

NORDLAND FAGLIGE SAMORGANISASJON

Sulitjelma faglige Utvalg foreslår:

«Det henstilles til Landsorganisasjonens kongress om å oppheve industriforbundsformen.»

Motivering:

Helt siden år 1923 da L.O.s kongress vedtok industriforbundsformen, har det innen fagforeningskretser hersket misnøye med denne organisasjonsform. Denne misnøye er kommet mest til uttrykk i fagarbeiderkretser.

De forutsetninger som var lagt til grunn for gjennomføringen av denne nye organisasjonsform er ikke blitt fulgt. Fagarbeiderne som på denne måte ble tvangsoverført til ikke-fagforbund, har stadig fått sine overenskomstforhold redusert.

En fagarbeider føler samhörighet med kamerater i sine respektive fagforbund og mener seg berettiget til de samme arbeids- og lønnsforhold som disse, uansett i hvilken bedrift han er ansatt.

Vi mener det er uriktig at fagorganisasjonen går inn for og medvirker til å opprettholde en organisasjonsform som kun arbeidsgiverne har fordel av, en organisasjonsform som direkte virker lønnstrykkende.

Spesielt synes vi at tiden må være inne til en omgjöring av vedtaket av 1923, da L.O. nå snart etter 30 års forløp ennå ikke har greidd å gjennomføre vedtaket fullt ut.»

Forslaget er behandlet av Samorganisasjonens forretningsutvalg som gjorde dette enstemmige vedtak:

«Forslaget kan ikke tiltres av forretningsutvalget.»

Fra sekretariatet forelå det følgende innstilling:

Til denne kongress er det også kommet inn en rekke forslag vedrørende organisasjonsformene. De er av forskjellig karakter og gir uttrykk for ulike synsmåter. Det er forslag om sammenslutning av beslektede forbund og utvidelse av forbundenes organisasjonsområder, og det er forslag om oppbygging av fagorganisasjonen etter faglige linjer, det vil si overgang til rene fagforbund. De synsmåter som her kommer fram er for så vidt delvis sammenliknbare med en del av de som kommer til uttrykk ved de organisasjonstvister som sekretariatet fra tid til annen må ta avgjørelse i.

Uten å ta stilling til noen av de forslag som er kommet inn, mener sekretariatet det kanskje kan ha betydning igjen å få en utførlig behandling av organisasjonsformene, og vil derfor videre anføre:

Hovedretningslinjene for fagorganisasjonens oppbygging er kongressvedtaket av 1923 om industriforbundsformen. I prinsippet står det fremdeles ved makt, men etter vedtakene på kongressen i 1934 og representantskapet i 1948 har det skjedd en delvis tilpassing av organisasjonsformene i samsvar med den industrielle strukturendring som har funnet sted siden 1923.

I de senere år har det foregått en ganske rivende utvikling, økonomisk så vel som industrielt. Hvorvidt den organisasjonsmessige utvikling har skjedd i takt hermed, kan det være delte meninger om, særlig hvis en skal dømme etter de forslag som til sine tider kommer om endring av organisasjonsstrukturen.

Til alle kongresser siden 1923 har det fra forskjellige foreninger og forbund vært fremmet forslag om organisasjonsformene, men det er bare i 1934 de har vært utførlig behandlet av fagkongressen. Da hadde en på forhånd som kjent satt ned en organisasjonskomité, som ga en utredning til kongressen. Ellers er det representantskapet og sekretariatet som har behandlet disse spørsmål og tatt avgjørelser i organisasjonstviser. Til kongressen i 1946 var det på dagsordenen satt opp til behandling en rekke organisasjonsspørsmål, men de ble ikke realitetsbehandlet. Kongressen gjorde vedtak om å velge en komité, som skulle foreta utredning og avgi innstilling om organisasjonsproblemer til representantskapet. Representantskapet behandlet denne utredning i 1948. Sekretariatet er derfor kommet til det resultat at forbundene organisasjons- og virkeområder bør komme opp til utførlig behandling på neste kongress. Problemerne må da på forhånd utredes av en komité.

I samsvar med foranstående innbyr sekretariatet Kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Kongressen velger en organisasjonskomité på 7 medlemmer, som får i oppdrag å utrede og legge fram innstilling til neste kongress om forbundenes organisasjons- og virkeområder.

De foreliggende forslag oversendes komitéen. Forbundene gis høve til innen en frist som fastsettes av sekretariatet å sende inn eventuelle forslag til komitéen.

Mentsens innledningsforedrag.

P. Mentsen innledet om spørsmålet og uttalte følgende:

Til denne kongress er det også kommet inn en rekke forslag vedrørende organisasjonsformene. Samtlige forslag fra og med nr. 138 til og med nr. 153 — i alt 15 forslag — gjelder organisasjonsspørsmål. De er av forskjellig karakter og gir uttrykk for ulike synsmåter. Det er forslag om sammenslutning av beslektede forbund og utvidelse av

forbundenenes organisasjonsområder, og det er forslag om oppbygging av fagorganisasjonen etter faglige linjer, d. v. s. overgang til rene fagforbund. De synsmåter som her kommer fram er for så vidt delvis sammenliknbare med en del av det som kommer til uttrykk ved de organisasjonstvister som Sekretariatet fra tid til annen må ta avgjørelse i.

Sekretariatet har drøftet disse forslagene og er av den mening at en ikke på det nåværende tidspunkt kan ta stilling til dem. Imidlertid vil det ha betydning om en igjen kan få en utførlig behandling av organisasjonsformene, men det må i så fall foretas en grundig utredning og vurdering.

Når det gjelder hovedlinjene for fagorganisasjonens oppbygging så er det kongressvedtaket av 1923 om industriforbundsformen som er grunnlaget. I prinsippet står det fremdeles ved makt, men etter vedtakene på kongressen i 1934 og på representantskapet i 1948 har det skjedd en delvis tilpassing av organisasjonsformene i samsvar med den industrielle strukturendring som har funnet sted siden 1923. Hvorvidt denne tilpassing er helt tilfredsstillende kan det vel være delte meninger om. Alle er vi vel hver på vår måte mer eller mindre bundet til enten eller, d. v. s. industriforbundsformen eller fagforbundsformen. I praksis har det vist seg at tilpassingen har foregått slik at en nå har en blanding av begge former, d. v. s. både og.

Jeg skal ikke her komme inn på hva som er absolutt riktig eller uriktig, men bare presisere at selv om vi som hovedretningslinje har prinsippvedtaket av 1923 om industriell oppbygging, så er det ikke dermed sagt at det til alle tider vil være den mest hensiktsmessige form. Det kan naturligvis aldri vedtas én bestemt organisasjonsform som til alle tider skal ha sin gyldighet. Fagorganisasjonens oppbygging må gjennomgå den samme utvikling som ellers foregår i vårt industrielle og økonomiske liv, hvis den på en smidig og hensiktsmessig måte skal svare til sin oppgave.

Hovedsynet må være at organisasjonsformene må tilpasses det levende, praktiske livet. En kan ikke vedta bestemte former og så putte den tekniske og økonomiske utvikling inn i det.

Til alle kongresser siden 1923 har det fra forskjellige foreninger og forbund vært fremmet forslag om organisasjonsformene, men det er bare i 1934 de har vært utførlig behandlet av fagkongressen. Den gangen hadde en som kjent på forhånd satt ned en organisasjonskomité som ga en utredning til kongressen. Ellers er det representantskapet og Sekretariatet som har behandlet disse spørsmålene og tatt avgjørelsene i organisasjonstvistene.

På kongressen i 1946 var det på dagsordenen satt opp til behandling en rekke organisasjonsspørsmål, men de ble ikke realitetsbehandlet. Kongressen valte en organisasjonskomité på 15 medlemmer som skulle foreta utredning og avgi innstilling om organisasjonsproblemer til representantskapet. Organisasjonskomitéens utredning ble behandlet av representantskapet i 1948. Sekretariatet er imidlertid nå av den oppfatning at forbundenes organisasjons- og virkeområder bør komme opp til utførlig behandling på neste kongress, men forutsetter at problemene da må utredes på forhånd. Med dette som bakgrunn opptar jeg Sekretariatets forslag.

Debatten.

K. S e m -J o h a n s e n, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, Høyanger, viste til sin avd.s forslag hvor det ble pekt på at alt personell ved kraft- og transformatorstasjoner må bli gitt anledning til å samles i én organisasjon i tilslutning til Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund. Vi hadde et møte i 1951 med representanter fra 56 kraft- og transformatorstasjoner, og det ble her nedsatt et arbeidsutvalg på 5 mann som skulle arbeide for å samle disse i ett forbund. Jeg ble valt til formann i dette utvalget, og jeg har hatt tre konferanser med Sekretariatet om saken, men disse har ikke ført til noe resultat. Jeg er skuffet over L.O.s holdning. Hvis ikke L.O. viser større forståelse kan det resultere i en utbrytning av L.O. Vi ønsker ikke noen utbrytning, og vi håper at det må kunne finnes en ordning. Jeg er også bedt om å ta opp forslagene fra avd. 97, Herøya, og avd. 29, Odda. Årdal krever at industriforbundsformen blir sløyfet. Bakgrunnen for dette forslaget er den holdning som Kjemisk Industriarbeiderforbund har vist overfor disse folk under tariffrevisjonene. Våre folk ble her utsatt for direkte bakholdsangrep fra Kjemisk Forbunds side. Vi slutter oss til Sekretariatets innstilling om at disse spørsmål blir tatt opp til grundig behandling av en organisasjonskomité. Vi har den tillit til komitéen at den vil vurdere de framkomne forslag på en saklig måte.

Sigurd E v a n g, Oppland faglige Samorganisasjon, gikk ut fra at samorganisasjonene ble representert i denne komitéen.

Olaf A s k e l a n d, Norsk Transportarbeiderforbund: Det er gått atskillig tid siden industriforbundsformen ble gjennomført i L.O. Denne organisasjonsoppbygging har overlevd seg selv. Det har jo vist seg særlig i de siste årene at enkelte av forbundene istedenfor å drive nyorganisering bare er beskjeftiget med å kreve overført medlemmer fra andre forbund. Vi i Transportarbeiderforbundet er blitt særlig meget plaget av disse tingene. Jeg henviser i denne sammenheng til forslage-

ne fra Storbukt fiskearbeiderforening, Vardø bryggearbeiderforening og Oslo transportarbeiderforening. De to første forslagene dreier seg om organisasjonsforholdene ved fiskefordelingsbedrifter. Her er flere forbund interessert, og medlemmene er blitt kasteballer mellom forbundene. Disse forslagene tar sikte på å få en slutt på disse ulidelige forhold.

Når det gjelder det sistnevnte forslag behandler det organisasjonsforholdene for lastebileierne. Her har tvistenemnda i prinsippet slått fast at lastebileierne skal organiseres i Transportarbeiderforbundet. På tross av dette har tvistenemnda foretatt overføring av slike medlemmer fra Transportarbeiderforbundet til andre forbund. Vi har fått en del slike diktater fra tvistenemnda, og de har skapt mange vanskeligheter for oss i forbundet. Vi har ikke noe mot at det blir nedsatt en organisasjonskomité som ser på disse spørsmål, og at det til neste kongress blir lagt fram en innstilling. Kongressen i dag kan ikke treffe noen avgjørelse i saken. Jeg vil allikevel få lov til å understreke den innstilling som vårt forbunds styre er framkommet med i forbindelse med disse forslagene, og håper at organisasjonskomitéen vil ta hensyn til vårt standpunkt.

Lars Søreide, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, Oslo, pekte på at industriforbundsformen av 1923 hadde skapt uholdbare tilstander. Vi må forsøke å komme fram til bedre organisasjonsformer. Den gangen hadde nok industriforbundsformen sin berettigelse, men i dag har den overlevd sin tid. Vi må ta hele L.O.s organisasjonsoppbygging opp til revisjon. I andre land er en også gått over til andre systemer for oppbygging av organisasjonen. Det er gledelig at Sekretariatet nå vil få disse spørsmål utredet av en komité. Vårt forbund har følt trykket sterkest. En tid var det også på tale at vårt forbund skulle oppløses. Dette kravet førte også til at vi for en tid ble satt utenfor fellesskapet. Jeg vil henvise til forslag fra vår Osloavd., men unnlater å ta det opp fordi jeg går ut fra at det blir oversendt 7-mannskomitéen.

Karsten Torkildsen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, anbefalte Sekretariatets innstilling. Han ville samtidig protestere mot det angrepet som Sem-Johansen hadde rettet mot Kjemisk Forbund. Det er så langt fra noe bakholdsangrep fra vår side. Vårt forbund følger bare de organisasjonsvedtak som er gjort. Så lenge industriforbundsformen består får vi bøye oss for den. Det er Kjemisk og Papirforbundet som skal ha disse folkene, og Elektrikerforbundet får lære seg å være lojale mot organisasjonsvedtak!

Albert Karlsen, Norsk Arbeidsmannsforbund: Jeg skulle ha ønsket at jeg kunne fortsatt i samme kraftige tonen som foregående taler, men jeg har dessverre ikke slik stemme som Karsten Torkildsen. (Munterhet). Det foreligger i den trykte dagsordenen to forslag fra av-

delinger i Norsk Arbeidsmannsforbund. Det er forslag fra våre Sulitjelma-avd. Når man leser disse forslagene, ser det ut som at disse avdelinger er blitt mishandlet. Det kunne vel hende at det er de selv som har opptrådt klønete, men det skal vel ikke organisasjonsformen kritiseres for. De enkelte foreninger må passe på sine egne saker. De to foreninger i Sulitjelma har hatt den samme anledning til å fremme sine interesser som andre avdelinger i vårt forbund. Vi må imidlertid bøye oss for de regler som gjelder. Vi kommer nesten aldri fram til de ønskemål vi har satt oss. I regelen blir vi stoppet i lønnsnemnda. Men jeg tror ikke at noe annet forbund vil klare å føre sakene lengere fram. Jeg vil stemme for Sekretariatets innstilling om utredning gjennom en komité, men jeg tror ikke at vi dermed er ferdig med disse spørsmålene. Vi får nok den samme striden på neste kongressen også.

Askeland hevdet at alle lastebileiere burde stå i Transportarbeiderforbundet. Det kan jeg ikke skjønne er gjennomførlig hvis vi skal opprettholde industriforbundsformen. Statens veivesen har en del leiesjåførere, og egentlig burde de stå i Arbeidsmannsforbundet. Vi har imidlertid sagt til dem at de skal organisere seg i Transportarbeiderforbundet for husfredens skyld. Dette fører imidlertid til mange vanskeligheter ved tariffrevisjonene. Jeg nevner det, for at 7-mannskomiteen skal være oppmerksom på saken.

Ellers er dette slagsmålet mellom de enkelte forbund om medlemmene nokså usmakelig. En kan ikke nettopp beskyldes Arbeidsmannsforbundet for å ha vært særlig aggressiv i denne forbindelse. Vi har nesten utelukkende ofret medlemmer. Vi var oppe i 42.000, men har i dag bare 27.000 medlemmer igjen. Vi ønsker selvsagt også å ha som medlemmer de som arbeider innenfor vårt organisasjonsområde.

Det ble nå vedtatt strek for de inntegnede talere.

Torbjørn Henriksen, Sekretariatet: Jeg vil gjerne arrestere det uttrykket som Sem-Johansen brukte om bakholdsangrep. Vi har fulgt Elektrikerforbundet gjennom de siste årene. Personlig var jeg tilstede på det møte da Elektrikerforbundet bestemte seg for å gå inn i L.O. igjen. Jeg var med på å forme det vedtaket som muliggjorde innmelding, og der sto det at Elektrikerforbundet godtok kongressens vedtak. Kongressen i L.O. har klart og med overveldende flertall, fortalt Elektrikerforbundet om deres organisasjonsområde, og da må også Elektrikerforbundet etterleve dette. Ikke desto mindre kommer Sem-Johansen med en trusel om at de kanskje kommer til å gå ut hvis de ikke får det som de selv vil ha det. Og samtidig tar de ordet solidaritet i sin munn!

Gustav Strøm, Oslo Transportarbeiderforbund, pekte på det forslaget som Oslo Transportarbeiderforenings lastebileiergruppe hadde fremmet. Slik som deres arbeidsforhold ligger an har det vært vanskelig å få utøverne organisert. Nå er de spredt på forskjellige forbund i L.O. Vi mener at det ville ha stor betydning å få dem tilsluttet ett og samme forbund. Sekretariatets forslag går ut på å oversende disse spørsmål til en 7-mannskomiteé. Jeg tror dette er nokså risikabelt. Jeg kan stemme for Sekretariatets innstilling, hvis komitéen kan fremme denne saken for førstkommande representantskapsmøte i L.O. Hvis ikke, må jeg ta forbehold om å ta opp forslaget fra Oslo Transportarbeiderforenings lastebileiergruppe.

Andreas Torp, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund: Jeg hadde ikke tenkt å ta ordet i denne saken. Alle vet at vi har vært oppe i mange vanskelige forhold. Medlemmene i vårt forbund har hatt et nokså avgjort standpunkt når det gjelder spørsmålet om industriforbundsformen. Jeg tror hverken Torbjørn Henriksen eller noen annen tillitsmann hadde kunnet motarbeide et resultat som er framkommet gjennom en uravstemning eller et landsmøtevedtak. Da måtte vi ha sagt at vi ikke lenger ville være tillitsmenn. Du skal holde opp med å spille poker, Torbjørn Henriksen. Vi kjenner deg altfor godt. Karsten Torkildsen var også hellig forbannet. Jeg synes ikke han har grunn til det. Skulle ikke også vi ha rett til å fremme våre medlemmers krav? Jeg vil ikke grave opp stridsøksten, men det har foregått ting som ikke er helt bra. Jeg nevner at vi på en arbeidsplass opplevde at organisasjonsfolk festet gult kors på ryggen på sine kamerater.

Dirigenten henstilte til taleren ikke å bringe slike ting inn i diskusjonen.

Andreas Torp (fortsetter): Jeg beklager det, men jeg er blitt provosert. Jeg gjør oppmerksom på at jeg ikke har dissertert i Sekretariatet. Jeg vil være med på en 7-mannskomiteé, fordi jeg synes at det nå bør bli fred omkring disse spørsmålene.

Einar Strand, Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund, gjorde oppmerksom på at NNN ikke kunne være enig i den motivering som forbundsstyret i Transportarbeiderforbundet hadde gitt til forslagene fra Storbukt Fiskearbeiderforening og Vardø Bryggeriarbeiderforening. Det har jo alltid vært forutsetningen at NNN skulle ha dette organisasjonsområdet. Det er nemlig vi som har hovedtarifforholdet, og da bør vi også ha disse medlemmene i vårt forbund. Vi er for øvrig enig i innstillingen om at det blir nedsatt en organisasjonskomité til å behandle disse spørsmål.

P. Mentzen, Sekretariatet: Det er mange som er blitt forbanna i denne diskusjonen. Det er vel i og for seg ikke så rart, for her gjelder

det ømtålelige saker. Til Strøm som tok et visst forbehold og ville opp-
ta forslaget fra Oslo Transportarbeiderforening hvis ikke represen-
tantskapet i sitt første møte kunne behandle komitéens innstilling må
jeg si at en slik erklæring kan Sekretariatet ikke gi. Hvis det imidlertid
gjelder en akutt situasjon, må selvsagt både Sekretariatet og represen-
tantskapet ta stilling til den. Og i den utstrekning de kan vil disse
instanser også ta sin avgjørelse.

Dirigenten spurte om Strøm kunne godta Mentsens erklæring.

Strøm: Ja.

Dirigenten opplyste at det var forutsetningen at samorganisa-
sjonene ble representert i tilfelle votingen i organisasjonsspørsmålet
fikk det utfall at samorganisasjonene skulle opprettholdes.

Votering.

Sekretariatets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Christian Henriksen, Norsk Arbeidsmannsforbund (til forret-
ningsordenen): Jeg vil tillate meg å påtale at en representant snakker
om «gule kors». Den slags hørte vi bare om under okkupasjonen, og det
sømmer seg ikke å bruke slike uttrykk på en fagkongress.

Dirigenten erklærte seg enig i Henriksens påtale.

Endel andre organisasjonssaker.

Under dette punkt i dagsordenen var også oppført følgende 3 forslag:

**NORSK FORBUND FOR ARBEIDSLEDERE OG TEKNISKE FUNK-
SJONÆRER, foreslår.**

*Landsorganisasjonens forhold til de organisasjoner som i dag står
utenfor L.O. og som arbeider med avtaler om lønns- og arbeidsvilkår.*

*«Medlemskap i organisasjoner som står utenfor Landsorganisasjonen
og som arbeider med opprettelse av lønnsavtaler, er uforenlig med
medlemskap i Landsorganisasjonen.»*

Motivering:

Det er i dag en rekke organisasjoner som står utenfor Landsorgani-
sasjonen som arbeider med avtaler om lønns- og arbeidsvilkår. Det er
innlysende at medlemmer av disse organisasjoner og som samtidig er
medlemmer av A.F.L. ikke kan omfattes av to forskjellige tarifforhold.
Hva dette kan føre med seg, skulle ikke være nødvendig å presisere
nærmere, men det er en kjent sak at man i dag har arbeidstakere som
går inn under to forskjellige organisasjonsforhold.

Vårt landsstyremøte 26. og 27. mai 1952, drøftet også disse problemer
og fattet følgende vedtak:

«Landsstyret henstiller til Sekretariatet å oppta til behandling spørsmålet om forholdet til de organisasjoner som står utenfor Landsorganisasjonen, og som arbeider med opprettelsen av lønnsavtaler for å sikre sine medlemmers lønns- og arbeidsvilkår.»

Overføring av medlemmer fra de øvrige forbund innenfor Arbeidernes faglige Landsorganisasjon til Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer.

«Kongressen pålegger samtlige forbund å overføre de av sine medlemmer som kommer inn under vedtektene for Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer til dette forbund. Samorganisasjonene eller L.O.s distriktskontorer får i oppdrag å påse at overføringen skjer i overensstemmelse med Landsorganisasjonens vedtekter.»

Motivering:

I og med dannelsen av Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer var det en uttrykkelig forutsetning at de medlemmer hvis arbeidsforhold var av en slik art at de kom inn under dette forbunds vedtekter, automatisk skulle overføres i henhold til gjeldende bestemmelser. Dette er ikke blitt etterkommet av alle forbund, uvisst av hvilken grunn. Overføring av medlemmer til vårt forbund må skje på samme måte som overføring av medlemmer for øvrig mellom forbundene. Den framtidige ordning må selvsagt være at når en arbeidstaker rykker opp i arbeidsleder- eller annen ledende stilling, må medlemskapet automatisk overføres til Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer.

NORSK BOKBINDER- OG KARTONNASJEARBEIDERFORBUND,
foreslår:

«Krav om overføring av medlemskap.

Når krav er innsendt til sekretariatet av et forbund om overføring av medlemmer fra et annet forbund, skal det innkalles representanter fra begge forbund når saken kommer opp til behandling og avgjørelse i sekretariatet.»

Motivering:

Ved behandling i Sekretariatet av saker om overføring av medlemmer fra et forbund, har det hendt at et av de forbund som det kreves overføring fra, har sin forbundsformann som sekretariatsmedlem. Ved

behandling av saken i Sekretariatet kan det framkomme påstander og opplysninger, som den annen part ikke har anledning til å imøtegå før avgjørelsen faller.

Et annet forhold er at den part som det kreves overføring fra, ikke har noe kjennskap til den bransjen hvor de arbeidere som kreves overført til bransjeforbundet, har sitt virke.»

Fra Sekretariatet forelå følgende innstilling:

Når det gjelder forslagene fra Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer og Norsk Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbund har en tidligere klare vedtak som dekker det disse forslag tar sikte på.

Under henvisning til dette oversendes forslagene til sekretariatet.

Fritz H a n n e s t a d, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer, opptok forslagene fra sitt forbund. Sekretariatet innstiller på at disse forslagene oversendes til Sekretariatet. Det smaker mye av oversendelse til begravelleskomitéen. Det første forslaget angår andre organisasjoner som i dag står utenfor L.O., men som opptrer som konkurrenter på tariffmarkedet. Vi har bl. a. organisasjonen NITO som før var en rent teknisk organisasjon, men som i dag også oppretter tariffavtaler. Denne forening har oppnådd en rammeavtale med Arbeidsgiverforeningen. Under disse forhold kan vi ikke tillate at våre medlemmer også er medlemmer av denne organisasjonen.

Når det gjelder vårt første forslag peker vi på det vedtaket som er gjort på kongressen. Vi har altså klare vedtak om overføring av medlemmer fra andre forbund, men vi vet at det foregår en stilltiende sabotasje. Det er mange årsaker til at medlemmer nekter å la seg overføre til vårt forbund. Bl. a. er det dette med 25 års-nåla og andre ting. Her imidlertid L.O.s instanser besluttet opprettelse av et eget forbund for arbeidsledere og tekniske funksjonærer, så må de andre forbund respekttere dette vedtaket. Jeg vil henstille til de forbund det gjelder å gjøre all mulig fortgang med disse saker.

Øistein M a r t h i n s e n, Norsk Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbund: Sekretariatet sier at vi har klare vedtak som dekker det som vårt forslag tar sikte på. Hvis vi har dette, så har i ethvert fall ikke vi merket det. Vi håper da at de andre forbundene vil forbedre seg i framtiden. Vår erfaring er imidlertid at et lite forbund som vårt ikke blir tatt særlig hensyn til.

Kaare P e h r s e n, Norsk Papirindustriarbeiderforbund: Øistein Marthinsen snakket om andre forbund, men sa ikke hvilke forbund det gjaldt.

Øistein Marthinsen, (avbryter): Det gjelder Jern og Met.

Kåre P e h r s e n (fortsetter): Ja, nå sier Marthinsen at det gjelder Jern og Met., men da han snakket trodde jeg bestemt at han siktet til Papirarbeiderforbundet, og derfor forlangte jeg også for sikkerhets skyld ordet. Vi har nemlig hatt tvister med Bokbinderforbundet om medlemmer. Vi har en forening som etter industriforbundsvedtaket egentlig skulle tilhøre Bokbinder- og Kartonnasjeforbundet. Det har imidlertid ikke lyktes for oss og heller ikke for Marthinsen å bevege denne forening til å gå inn i Bokbinderforbundet.

P. M e n t s e n, Sekretariatet: Når det gjelder disse forslagene, er det riktig som det står i Sekretariatets innstilling at en tidligere har klare vedtak som dekker det disse forslag tar sikte på. Jeg viser i så måte til det forslaget som representantskapet vedtok i 1950 som lyder slik:

- «1. Landsorganisasjonen anerkjenner NITO som yrkessammenslutning, med formål å vareta yrkets spesielle faglige interesser, men godkjenner ikke at denne organisasjon opptrer som part ved fastsettelse av lønns- og arbeidsvilkår for sine medlemmer.
2. Fastsettelse av lønns- og arbeidsvilkår for teknikere som også har medlemskap i NITO må skje gjennom
  - a) ved staten: de forskjellige etatsforbund tilsluttet Landsorganisasjonen hvis organisasjonsområde det er.
  - b) For kommunene: Norsk Kommuneforbund.
  - c) I det private næringsliv: Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund.
3. Overfor andre spesielle yrkesorganisasjoner av samme karakter som NITO inntar Landsorganisasjonen samme standpunkt.»

Når det gjelder punkt 2 c, er det siden Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer ble stiftet foretatt en utvidelse slik at punktet også omfatter dette forbundet.

De forbund som er i feresonen når det gjelder NITO's spekkhogging er Handel- og Kontor, Kommuneforbundet, Arbeidsleder og Teknikerforbundet og Telegraf- og Telefonforbundet. L.O. arbeider med denne saken, og det ble 27. mars i år holdt et møte med representanter for disse forbund for å oppnå en avklaring i denne sak. Vi fikk også en avklaring, og derfor er det riktig å sende saken til Sekretariatet. Nordahl vil senere legge fram et utførlig forslag fra Sekretariatet om behandling av organisasjonstvister. Vi går da ut fra at også Marthinsen vil bli tilfreds.

Øistein Marthinsen: Bokbinderforbundet kunne ikke forstå at Jern- og Met. som var så stort forbund ville holde på medlemmer som egentlig sognet til et annet og mindre forbund. Når det gjaldt Pehrson, ville han komme tilbake til ham i en annen sak.

Ved voteringen ble innstillingen enstemmig vedtatt.

Rasjonalisering av fagbladene.

Det var innkommet følgende to forslag om forbundenes medlemsblad:

NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND

Avdeling 44, Tyssedal, foreslår:

«Forbundenes medlemsblader:

Samtlige forbunds medlemsblader samarbeides til et felles tidsskrift for organisasjonens medlemmer.»

i-

Motivering:

Man vil derved kunne bringe utgiftene ved utgivelsen betraktelig ned. Man kan skape et verdifullt bindeledd mellom de forskjellige forbunds medlemmer, og det kan gi nye impulser i arbeidet for de felles interesser i organisasjonsarbeidet.

Forbundsstyrets uttalelse:

Forbundsstyret kan ikke anbefale forslaget.

NORSK KOMMUNEFORBUND

Gaustad sykehus Personalforening foreslår:

«Vi har fått den erfaring at det er liten interesse for fagforbundenes medlemsblad, også for vårt. Vi henstiller derfor til N.K.F. å be L.O. velge en komité til å granske dette spørsmål og å komme med forslag om form og innhold.

En kunne til eksempel tenke seg en fast rubrikk eller spalte i alle fagbladene for almindennende, teoretiske og kulturelle spørsmål. For å gjøre det så billig som mulig kunne dette innhold være det samme i alle forbundsblad tilsluttet L.O. En kunne da ha råd til å bruke spesialister til å behandle de forskjellige problemer.

Vi er klar over at dette er et vanskelig spørsmål, og vi kjenner ikke til om denne sak er løst bedre i andre land.»

Fra Norsk Kommuneforbunds forretningsutvalg:

Forslaget oversendes sekretariatet.

Sekretariatet la fram følgende innstilling:

Spørsmålet om en rasjonalisering av fagbevegelsens pressevirksomhet er fra tid til annen reist fra forskjellige hold. Blant annet har tanken vært fremme om å la forbundenes medlemsblad gå opp i et fellesorgan for den samlede norske fagbevegelse. Videre er det arbeidet med en sammenslutning av medlemsblad for beslektede forbund. Det har ført til at Norsk Tekstilarbeiderforbund og Norsk Bekledningsarbeiderforbund har gått sammen om et felles medlemsblad, «Tekstil-Bekledning». Det redigeres av en fagjournalist i bistilling.

Sekretariatet finner at de tanker som er reist i de foreliggende forslag bør nærmere overveies, og legger fram denne innstilling:

Kongressen gir i prinsippet sin tilslutning til tanken om en rasjonalisering av fagorganisasjonens pressevirksomhet, og be- myndiger sekretariatet til å utrede saken og forelegge den for de interesserte forbund.

Anton Andresen, Norsk Skotøyarbeiderforbund, pekte på at det ble lagt ned mange penger i fagbladene, og det er for så vidt også riktig hvis de virkelig er opiniondannende. Det er gjort mye i de senere år for å heve standarden, men vi har neppe nådd så langt som de svenske fagbladene. Der er de også kommet langt når det gjelder å slå sammen fagblad for beslektede forbund. I sin innstilling nevner Sekretariatet ikke noe om distribueringen. Jeg går imidlertid ut fra at også dette spørsmålet vil bli tatt opp i forbindelse med utredningen.

Redaktør Alfred Skar, L.O.'s presse- og informasjonskontor: Det er selvsagt at også distribueringsspørsmålet vil bli tatt med når denne saken skal utredes.

Bendik Øyan, Norsk Sjømannsforbund, Oslo: For Norsk Sjømannsforbund ville det være utenkelig å opprette et felles fagblad med nærbeslektede forbund. Vi har nå et fagblad som vi er godt tjent med. Det har faglig stoff og ikke slikt høytt travende stoff som Fri Fagbevegelse. Jeg er redd for at det vil gå den samme veien med de andre fagbladene hvis de blir slått sammen til fellesorganer og redigert av fagjournalister. Vi ville få fagblader med generelt stoff, og ikke organer som de fagorganiserte hadde interesse av. Jeg tror dette er en utopisk tanke. I og for seg kan det vel ikke skade at vi får en utredning, men jeg presiserer påny at Sjømannsforbundet neppe vil følge denne linjen.

Rudolf Eriksen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund, opplyste at hans forbund hadde meget gode erfaringer når det gjaldt sammenslutningen med Tekstilarbeiderforbundets fagblad. Utgiftene har gått betydelig ned, og vi har fått et fagblad som begge forbund er svært tilfreds med. Jeg vil anbefale at nær beslektede forbund slår seg sammen om fagbladene. Da vil vi oppnå å få større og bedre fagblad.

Alfred Skar : Jeg tror ikke at Øyan behøver å være redd for at noen vil ta fra Sjømannsforbundet dets utmerkede fagblad. Men det er som Eriksen sier at det kan være nærbeslektede forbund som gjør fornuftig i å slå sine fagblad sammen og dermed skape ett godt fagblad. Innenfor næringsmiddelsektoren har de 4 fagblad. Her måtte det kunne gå an å få et større fagblad.

Ved voteringen ble innstillingen enstemmig vedtatt.

Behandling av organisasjonstvister.

Konrad Nordahl redegjorde for en innstilling som Sekretariatet la fram når det gjaldt behandling av organisasjonstvister og uttalte herunder bl. a.: Vi har nettopp hatt en temperamentsfull diskusjon i forbindelse med organisasjonstvister mellom forbundene. Enigheten er ikke nettopp så stor i disse spørsmål. Vi har som alle vil vite hatt en tvistenemnd, valt av kongressen, som skal mekle mellom forbundene. I tilfelle de ikke kan bli enige, er det Sekretariatet som har det avgjørende ord. Forbundene har appellrett til representantskapet, men representantskapet vil i regelen godkjenne det som Sekretariatet har vedtatt. Det er imidlertid en frivillig sak om forbundene bøyer seg for denne avgjørelse. Vi har ingen straffebestemmelser slik en har det ved de borgerlige domstoler. I regelen bøyer forbundene seg, i motsatt fall har vi ingen annen utvei enn en eksklusjon. Slike drastiske vedtak vil vi imidlertid nødig gjøre. Vi må bygge på godviljen innenfor organisasjonen. Vi må innrømme at vi ikke har lært dette enda, men vi får håpe at det kommer etter hvert.

I Sekretariatet har vi drøftet dette spørsmålet med organisasjonstvistene, og vi er kommet til det resultat at vi bør få en nyordning av tvistenemnda. Vi har foreslått en voldgiftsnemnd bestående av 4 medlemmer valt blant Sekretariatets medlemmer med en jurist som formann. Denne nemnda skal ha avgjørende myndighet, men slik at Sekretariatet og representantskapet skal være appellinstansen. Vi tror at denne ordningen vil bli mer betryggende, spesielt når vi får en jurist som formann. Mange av tvistene kan gjelde rene arbeidsrettslige spørsmål, slik at det er en fordel å ha en jurist til formann. Det er forutsetningen at de sekretariatsmedlemmer som har vært med i voldgiftsnemnda, må tre tilbake under en eventuell behandling av en tvistesak i Sekretariatet. En ny regel er det også at begge parter skal ha adgang til å komme tilstede under behandlingen om en tvistesak. Det har vært en svakhet ved den tidligere ordning.

Nordahl refererte tilslutt innstillingen som var sålydende:

1. a) *Det velges en voldgiftsnemnd som avgjør alle organisasjonstvister mellom forbundene i kongressperioden.*
- b) *Nemnda sammensettes av 4 medlemmer valt blant sekretariatets medlemmer + en av Landsorganisasjonens jurister som formann. Det velges personlige varamenn for nemndas medlemmer.*
- c) *Nemndas medlemmer kan ikke behandle tvister som angår det forbund de selv er medlem av. Unntatt fra denne regel er nemndas formann.*
2. *Alle saker som innbringes for voldgiftsnemnda, forberedes av en av Landsorganisasjonens valte tillitsmenn, som tildeles organisasjonssakene som sitt spesielle arbeidsområde.*
3. *Nemndas avgjørelser er bindende, men kan innen 2 måneder innankes for sekretariatet, eventuelt representantskapet.*
Representantskapet har den endelige avgjørelse i alle tvistespørsmål.
4. *Ved behandling av eventuelle ankesaker i sekretariatet kan voldgiftsrettens medlemmer ikke avgi stemme.*
For voldgiftsrettens medlemmer innkalles varamenn.
Når sekretariatet behandler ankesaker skal de forbund tvisten gjelder, ha adgang til å være til stede og framlegge sitt syn.

M o t i v e r i n g :

Den nåværende behandling av organisasjonstvister har vært lite tilfredsstillende, idet det ikke har vært mulig å skape den kontinuitet i tvistenemnda som ønskelig kunne være.

I første rekke har det vært vansker med frammøte, og det er sjelden nemndas sammensetning er den samme i 2 på hverandre følgende møter.

En mener sakene vil få en mer forsvarlig behandling hvis nemnda sammensettes av sekretariatsmedlemmer og med en av Landsorganisasjonens jurister som formann.

En forutsetter at Sekretariatet i større utstrekning har adgang til å sette seg inn i organisasjonsforholdene og de fattede beslutninger i organisasjonstvister. Hensikten må i alle tilfelle være at en skaper en ordening hvor i størst mulig utstrekning de samme personer behandler flest mulig saker. Derved vil en skape mer klare linjer i organisasjonsavgrensningen mellom de forskjellige forbund.

Sekretariatet holder som kjent sine faste møter hver uke, og det må være mulig ved å benytte Sekretariatets medlemmer, å kunne regne med mer stabilitet i frammøtet.

Forslaget om at nemnda skal tiltres av en av Landsorganisasjonens juri-

ster som formann, er av stor betydning, idet erfaringen viser at en ofte kommer opp i tvistespørsmål som berører tariffområdene og må bli gjenstand for juridisk fortolkning.

Spørsmålet om hvorvidt tvistenemnda (voldgiftsnemnda) skal avgjøre sakene med bindende virkning, eller om den bare skal være innstillende organ til Sekretariatet som den nåværende tvistenemnd, er selvfølgelig et prinsipielt spørsmål.

I retningslinjene for tvistenemnda, vedtatt av kongressen i 1931, er det åpnet adgang til for Sekretariatet å oppnevne en voldgiftsrett på 5 medlemmer, som får vedkommende sak forelagt til avgjørelse. Denne adgang er, så vidt vites, ikke benyttet, men den står fremdeles ved makt, idet nye retningslinjer for tvistenemnda ikke senere er vedtatt.

Når tvistenemnda får en sammensetning som foran nevnt, av ansvarlige sekretariatsmedlemmer, skulle det ikke være noen betenkeligheter ved at nemndas avgjørelser får avgjørende virkning, men med adgang til å appellere til Sekretariatet, eventuelt representantskapet.

Alle saker som voldgiftsnemnda får til behandling, bør forberedes og tilrettelegges av samme person, og da av en av Landsorganisasjonens valte tillitsmenn som Sekretariatet utpeker. Vedkommende bør tilrettelegge saken for voldgiftsnemnda og innhente alle opplysninger, holde møter mellom partene, hvor en måtte finne dette formålstjenlig, og hvor det ikke er mulig å komme fram til enighet, ekspedere sakene til Sekretariatet, som oversender dem til nemnda.

Praksis hittil i alle organisasjonstvister har vært at avgjørelser av Sekretariatet etter innstilling av tvistenemnda har kunnet bringes inn for representantskapet til endelig avgjerd. Denne adgang bør opprettholdes, men en bør klart presisere at det er representantskapet som avgjør med bindende virkning tvister som oppstår mellom forbundene, på grunnlag av beslutninger som er fattet av kongressen for de enkelte forbunds virkeområder. Det kan aldri ha vært meningen, og så vidt vites heller ikke praksis, at alle organisasjonstvister skal kunne appelleres til kongressen.

Enhver organisasjon har selvfølgelig adgang til å stille forslag til kongressen i hvilket som helst spørsmål, men en må forutsette at kongressens myndighetsområde først og fremst ligger i å trekke opp hovedlinjene i organisasjonsformen. Kongressen bør derfor delegere myndigheten til avgjørelse av tvister til representantskapet.

Den gjeldende praksis gjennom alle år har vært at ved behandling av tvister i tvistenemnda møter representanter for de forbund tvisten gjelder, og hvor de har anledning til å prosedere forbundets syn.

Når saken avgjøres av Sekretariatet har det ikke vært praksis at forbundene har sendt representanter for å framføre sitt standpunkt. Dette har ført til det skjeve forhold at saker som er behandlet og som angår forbund hvor kun det ene av forbundene er representert i Sekretariatet, har dette forbund alene hatt adgang til å prosedere, mens det forbund som ikke er representert i Sekretariatet, ikke har hatt denne adgang.

I de tilfeller en sak innankes for Sekretariatet bør selvsagt begge forbund eller alle forbund, hvis det gjelder flere, ha adgang til å framføre sitt syn for den avgjørende instans.

Peder Ødegaard, Norsk Treindustriarbeiderforbund: Det kan vel sies at den nyordning som her foreslåes innebærer en liten forbedring, men det er enkelte ting i innstillingen jeg stusser litt ved og som jeg ikke finner helt bra. I punkt 1 b står det at voldgiftsnemnda skal velges blant Sekretariatets medlemmer. Når vi vet at det er vanskelig å få møter i Sekretariatet fordi dets medlemmer er så opptatt, så vil det vel være like vanskelig å få møter i voldgiftsnemnda. Jeg synes derfor det ville være riktigere å ta folk utenfor Sekretariatet. Jeg anser det også som en forbedring at begge parter nå skal ha adgang til å møte i voldgiftsnemnda. Jeg tillater meg å oppta følgende forslag: «I punkt 1 b går følgende ut: «Valt blant Sekretariatets medlemmer.»

Dirigenten: Er det andre forbund som støtter dette forslaget?

Flere stemmer i salen: Ja.

Alf Andersen, Sekretariatet: Det forslag som Ødegaard har fremmet innebærer at vi skal opprettholde den samme ordning som nå. Her er vi jo ved kjernen i nyordningen. Det eneste som da blir tilbake er at vi får en jurist som formann. Det er ikke riktig som Ødegaard sier at det er vanskelig å få holdt sekretariatmøter. Derimot har det vært meget vanskelig å få sammenkalt tvistenemnda, og det har aldri hendt at det har vært de samme medlemmer som har møtt i to påfølgende møter. Det vil bli atskillig lettere å få kontinuitet når nemnda blir bestående av medlemmer fra Sekretariatet. Jeg vil derfor advare mot Ødegaards forslag.

Det ble først votert over innstillingen med adgang til å komme tilbake til Ødegaards forslag. Innstillingen ble enstemmig vedtatt. Deretter ble Ødegaards forslag forkastet mot 16 stemmer.

Forsamlingslokaler.

I forbindelse med denne sak og kontingentparagraf 17 var det kommet følgende forslag fra samorganisasjonene:

VESTFOLD FAGLIGE SAMORGANISASJON foreslår:

§ 17 — *Kontingent.*

Kontingenten til Folkets Hus' Fond forhøyes så fondet kan være i stand til å møte de krav som i vår tid finansielt stilles ved bygging av Folkets Hus i byer og industristeder.»

HEDMARK FAGLIGE SAMORGANISASJON

Ad Kontingenten til reising av Folkets Hus eller forsamlingslokaler.

For å åpne adgang til å utlikne kontingent til reising av Folkets Hus eller forsamlingslokaler, foreslår Forretningsutvalget at følgende vedtak på L.O.'s kongress i 1949 tas inn som ny paragraf i L.O.'s vedtekter:

«For å skaffe midler tilveie ved reising av Folkets Hus, kan de stedlige fagforeninger gjennom de faglige utvalg eller fellessammenslutninger foreta utlikninger av en særkontingent til dette formål. Slik særkontingent er bare bindende for de enkelte fagforeninger og medlemmer i den utstrekning den blir godkjent av vedkommende samorganisasjon og av Sekretariatet.»

Motivering:

I 1948 besluttet et fellesmøte av fagforeningsstyrene i Hamar, etter at saka på forhånd var behandlet i fagforeningene, å utlikne kr. 0,25 pr. medlem pr. uke til reising av Folkets Hus i Hamar. Tre fagforeninger nekter å etterkomme dette vedtak med den grunngeving at L.O.'s vedtekter ikke hjemler adgang til å utlikne en slik kontingent.

Hans Heggs redegjørelse.

Hovedkasserer Hans H e g g redegjorde for Sekretariatets innstilling i denne sak. I sitt innledningsforedrag holdt han seg i alt vesentlig til den motivering Sekretariatet hadde gitt for sitt forslag, og vi gjengir derfor motiveringen i sin helhet:

Spørsmålet om et mer effektivt arbeid for reising av Folkets Hus eller forsamlingslokaler i vårt land og forvaltningen av disse har vært behandlet på de 2 siste kongresser. Kongressen i 1946 gjorde dette vedtak:

«Da det er av vesentlig betydning for den arbeidende befolkning her i landet at det skaffes høvelige og tidsmessige forsamlings- og møtelokaler for organisasjons- og opplysningsarbeidet, bemyndiger kongressen Sekretariatet å innkalle til konstituerende landsmøte for Folkets Hus' Landsforbund, etter de retningslinjer og arbeidsoppgaver som er trukket opp i innstillingen. Utgiften ved dannelsen av Folkets Hus' Landsforbund dekkes av Folkets Hus Fond.»

Folkets Hus' Landsforbund ble stiftet 15. februar 1947.

På kongressen i 1949 ble det gjort vedtak om at Folkets Hus Fonds midler skulle overføres til Folkets Hus' Landsforbund og at det skulle utarbeides nye vedtekter for fondet. Forslag til vedtekter skulle forelegges Sekretariatet og representantskapet til godkjenning.

Nye vedtekter er utarbeidet og godkjent, men fondets midler forvaltes fortsatt i Landsorganisasjonen, bl. a. grunnet lokalvansker for Folkets Hus' Landsforbund.

Foran kongressen i 1949 anmodet Folkets Hus' Landsforbund Sekretariatet om å fremme forslag til kongressen om adgang for de lokale organisasjoner til å ilegge seg kontingent til reising av Folkets Hus eller forsamlingslokaler.

Sekretariatet la fram for kongressen et forslag hvor det i motiveringen bl. a. ble uttalt:

«Det av Folkets Hus Fond framlagte forslag til Sekretariatet om adgang til å utlikne lokalkontingent til reising av Folkets Hus eller forsamlingslokaler, er et overmåte viktig spørsmål.

Helt fra den første tiden i arbeiderbevegelsen har de fagorganiserte arbeidere gjennom slit og offer reist mange Folkets Hus utover landet. For det meste er midlene til reising av slike Folkets Hus skaffet til veie gjennom utlikning av kontingent på de tilsluttede foreninger. Det er her tatt et løft fra fagorganiserte arbeideres side som det står all respekt av.

For å støtte opp under reisingen av forsamlingslokaler i landsmålestokk, har også Landsorganisasjonen gått inn for saken ved opprettelse av Folkets Hus Fond. Fondets midler er brakt tilveie ved at en del av den kontingenten som forbundene innbetaler til Landsorganisasjonen blir satt av til Folkets Hus Fond.

Fondets oppgaver må nødvendigvis begrenses til å støtte opp under de lokale- og distriktsmessige initiativ når det gjelder reising av Folkets Hus. De vesentligste midler har det alltid vært forutsetningen skulle skaffes til veie gjennom de lokale- og distriktsvise organisasjoner.»

Etter en omtale av de tidligere mønsterlover for de faglige samorganisasjoner som hadde bestemmelser om adgang for distriktsorganisasjonen til å skrive ut ekstrakontingent til spesielle formål, uttaler Sekretariatet videre:

«En finner imidlertid spørsmålet som Folkets Hus' Landsforbund har reist så viktig og betydningsfullt at det bør åpnes adgang til å utlikne en kontin-

gent i de tilfeller det gjelder å skaffe midler til reising av Folkets Hus eller forsamlingslokaler på et sted. Kontingenten må bare gjøres gjeldende for de foreninger som sogner til det sted hvor huset skal reises.

Sekretariatet vil derfor foreslå at kongressen gjør dette vedtak:

«For å skaffe midler til veie ved reising av Folkets Hus, kan de stedlige fagforeninger, gjennom de faglige utvalg eller fellessammenslutninger, foreta utlikninger av en særkontingent til dette formål. Slik særkontingent er bare bindende for de enkelte fagforeninger og medlemmer i den utstrekning den blir godkjent av vedkommende samorganisasjon og av Sekretariatet.»

Forslaget ble vedtatt mot 6 stemmer.

Med dette vedtak har kongressen uten tvil ment at de lokale organisasjoner er gitt retten til å ilikne seg særkontingent til reising av Folkets Hus og at de enkelte medlemmer eller medlemsgrupper plikter å bøye seg for et godkjent vedtak herom.

I den periode som er gått har det dessverre vist seg, i flere tilfeller, at vedtakene ikke er blitt respektert. Det er til og med truet med å gå ut av organisasjonen hvis en særkontingent til Folkets Hus skulle bli påtvunget medlemmene.

En slik opptreden mot vedtak som er gjort på grunnlag av kongressens bestemmelser er dypt å beklage.

Reising av hus med forsamlingslokaler for arbeiderbevegelsen må være en av de oppgaver som de lokale organisasjoner hver på sitt sted må ta seg av.

Hovedorganisasjonene kan tre støttende til ved å gi råd og veiledning og ellers støtte økonomisk av Folkets Hus Fond i henhold til fondets vedtekter. Men initiativet og selve arbeidet må tilligge de stedlige organisasjoner.

På en rekke steder omfattes husspørsmålet med en enestående interesse og der de har et bra hus blir dette vernet om med stor omhu, men dessverre kan en på den annen side konstatere at vi nok har et flertall steder hvor det motsatte er tilfelle. Det finnes mange Folkets Hus omkring i landet som er i en slik forfatning at de enten trenger omfattende reparasjoner eller hel ombygging. På de fleste steder er det nødvendig med utvidelser, da behovet før lokaler ikke er blitt dekket etter den utvikling organisasjonene har hatt i de senere år. Dette gjør seg ikke minst gjeldende i Oslo, men også her har det vist seg at det er manglende forståelse for betydningen av å ha lokaler som dekker det behov et framgangsrikt organisasjonsarbeid krever.

Det vedtak om særkontingent som ble gjort på kongressen i 1949 bør slås fast i en vedtektsbestemmelse.

I sin redegjørelse nevnte Hegg et tilfelle hvor et mindretall innen en fagforening hadde nektet å bøye seg for et vedtak om ekstrakontingent til samfunnshus. Saken gikk så langt at dette mindretallet innbrakte spørsmålet for domstolene. Retten sa imidlertid klart fra at et vedtak var bindende for samtlige medlemmer. En annen side ved denne saken var at formalia ikke var overholdt i forbindelse med kontingentvedtaket. I det forbundet som det her gjelder, Centralforeningen for boktrykkere, står det nemlig i lovene at det ikke kan utliknes ekstrakontingent uten at forbundet har godkjent det. En slik formell godkjenning var ikke innhentet.

Når det gjelder Folkets Hus-forholdene utover landet er de alt annet enn tilfredsstillende. Hvis Knut Møller i Folkets Hus' Landsforbund kunne få anledning til å vise fram en film om de Folkets Hus som vi har rundt om i landet, ville sikkert de fleste bli forferdet. Behovene for skikkelige forsamlingslokaler er likefram skrikende. Derfor innskjerper Sekretariatet i sin innstilling nødvendigheten av at det blir gjort mer i denne saken, likesom Sekretariatet får fullmakt til å utforme en bestemmelse som gir adgang til å utlikne kontingent til reising av Folkets Hus. Han konkluderte med å oppta Sekretariatets innstilling som var sålydende:

I samsvar med dette innbyr sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak:

- 1) *Kongressen innskjerper nødvendigheten av at det skapes større aktivitet og initiativ i arbeidet for å utbedre og reise Folkets Hus eller forsamlingslokaler overalt hvor behovet herfor er tilstede.*
- 2) *Sekretariatet gis fullmakt til å utforme en bestemmelse om adgang til å utlikne kontingent til formål som nevnt i punkt 1. Bestemmelsen tas inn i vedtektene for de faglige fellesorganisasjoner eller i Landsorganisasjonens vedtekter etter godkjennelse av representantskapet.*

Debatten.

Johs. E. Johansen, Det norske maskinistforbund, Oslo, pekte på at de fleste avdelinger i hans forbund hadde sine egne hus. Vedlikeholdet av dem koster mange penger, og det er da forståelig at maskinistene har vanskelig for å være med på ekstrakontingent til Folkets Hus. Vi har drøftet denne saken med Sekretariatet, og her har vi møtt stor forståelse. Jeg håper at våre avdelinger vil få dispensasjon fra eventuell ekstrakontingent.

Knut Møller, Folkets Hus Landsforbund: Jeg vil gjerne nytte høvet til å be representantene å støtte opp om Sekretariatets innstilling.

Det er som Hegg sa triste saker med mange av våre Folkets Hus. De fleste av dem trenger i høy grad å bli fornyet. De egner seg lite til møtelokaler for våre organisasjoner. Driften av Folkets Husene våre er også på mange steder under all kritikk. Lokalene blir ofte leid ut til slike priser at det ikke engang er dekning for renhold og fyring. Så lite tiltalende som lokalene i disse husene er evner de heller ikke å trekke ungdom til seg. De holder heller sine møter på kaféer og restauranter. Det må først og fremst gjøres noe med våre Folkets Hus hvis vi skal vinne bukt med møtetrettheten.

Tross dette mørke bildet kan vi likevel øyne visse lyspunkter. På enkelte steder har det vært tatt store løft når det gjelder reising av Folkets Hus, og det er også mange nye i emning. Imidlertid kreves det nå atskillig større summer, og det Folkets Hus-fond som L.O. disponerer har en lånegrense på 30.000 kroner. Finansieringsspørsmålet er derfor en meget vesentlig ting i forbindelse med reisningen av nye folkets Hus.

De som tenker på å bygge Folkets Hus i dag, må ikke bare stole på en tre-fire styremedlemmer. Det må være hele bevegelsen i byen eller på stedet som står bak et slikt tiltak. Og de som skal lede slike hus må ha en viss økonomisk innsikt. Det må også være initiativrike folk, folk som har idéer til å skaffe penger. Driften av Folkets Hus i dag kan ikke bare baseres på utleie av møtelokaler. Vi må finne fram til ting som gir større inntekter. Der hvor ikke kommunene driver kinoer, er det fornuftig å overlate disse til Folkets Hus. Vi har i dag 85 kinoer i Folkets Hus, derav 15 kommunale, 5 private og resten drives av de respektive Folkets Hus. Nå er ikke kinodrift noe mål i og for seg, men hvis en på denne måten kan få gode inntekter, skaper en grunnlag for en bedre drift.

Over statsbudsjettet blir det nå bevilget 200.000 kr. til samfunnshus. Det rekker på langt nær til, når vi hører at det er 200 som søker om å få del i disse midler. Det blir også gitt tilskudd av tippemidler. Av disse midlene går imidlertid det dobbelte ut til idrettshus. Her bør det forsøkes etablert et samarbeid. Det er gjort på en rekke steder med utmerket resultat. Det som i siste instans er avgjørende for løsningen av spørsmålet er det lokale initiativ. Jeg vil så inntrengende jeg kan anbefale Sekretariatets innstilling.

Jens Dahl, Norsk Tolltjenestemannsforbund: Når det gjelder ekstrakontingenten til Folkets Hus har vi hatt mange vanskeligheter innenfor vårt forbund. Jeg har selv gjort alt mulig for å overbevise mine medlemmer, men hittil har det ikke lyktes meg. Jeg må derfor stemme

mot Sekretariatets innstilling. Hvis voteringen blir ordnet slik at det blir stemt over hvert punkt for seg, kan jeg stemme for første punkt, men punkt 2 må jeg dessverre stemme mot.

Arthur J. Olsen, Vestfold faglige samorganisasjon: Da vi fikk vedtaket i 1949 om at de stedlige fagforeninger gjennom de faglige utvalg eller felles sammenslutninger kunne foreta utlikning av en særkontingent til reising av Folkets Hus, var de fleste av oss svært fornøyd. Dette syntes å åpne alle dører for oss. Det er vel mildt sagt at vi ble skuffet, da vi så hvordan vedtaket ble mottatt. Mange fagforeninger nektet å bøye seg for vedtakene om ekstrakontingent, og da vi forsøkte å få L.O. til å pålegge dem dette, viste det seg at en ikke hadde juridisk hjemmel for dette.

Det er vel ikke noe som virker mere hemmende på det faglige arbeid enn utilfredsstillende lokaler. Det rammer spesielt fagorganisasjonen på landsbygda. Det må være noe i veien med solidariteten når fagorganiserte ikke vil være med på å reise midler til skikkelige forsamlingslokaler. Også i byene har vi for små forsamlingslokaler. Det største lokalet vi har i Tønsberg kan romme 2—300 mennesker, men vi har fagforeninger som teller opp til 2500 medlemmer. Utviklingen av våre forsamlingslokaler har ikke holdt tritt med organisasjonens utvikling. Vi må for alvor ta opp dette spørsmålet og sørge for at det blir løst.

Vi hadde et forslag fra Vestfold faglige samorganisasjon i forbindelse med kontingenten. Vi mente at alle slike tiltak burde finansieres over én kontingent. Derfor var det forstemmende det resultat kontingentspørsmålet fikk på kongressen.

Vi har nå innstillingen fra Sekretariatet. Vi støtter den, og vi håper at kongressen vil fatte et vedtak som virkelig holder. Derfor tror vi at det er riktig at punkt 2 får en tilføyelse om at samorganisasjonene får høve til å fatte bestemmende vedtak. Jeg tillater meg derfor å oppta følgende forslag om tillegg til punkt 2:

«I bestemmelsen om sekretariatets rett til å utligne kontingent for reising av Folkets Hus og/eller samfunnshus slås fast at et flertallsvedtak i et sammøte av fagforeningsstyrene om kontingent til Folkets Hus og/eller samfunnshus er bindende for samtlige foreninger i vedkommende faglige utvalgs område.

Slikt vedtak må ha samorganisasjonenes anbefaling før det innsendes til godkjenning av sekretariatet.»

Ingolf Henriksen, Rogaland faglige samorganisasjon: Vi har hatt de samme vansker i Haugesund som andre steder når det gjelder å

skape respekt for vedtak om ekstrakontingent til Folkets Hus. Politiforbundets avdeling vil f. eks. ikke være med i dette fellesskap. Det ville være en stor hjelp for oss hvis vi kunne få et klart vedtak om ekstrakontingenten. Vi er forberedt på at Maskinistforbundet og Sjømannsforbundet bør få dispensasjon. Begge disse forbunds avdelinger har egne hus. Men selv om de har slike hus som de har reist før krigen, burde de kunne være med i fellesskapet og betale en del av ekstrakontingenten. Begge disse forbund har også medlemmer som arbeider i land og som lønnes etter tariffen som er opprettet av andre forbund. Jeg vil henstille til Sekretariatet å ta dette spørsmålet opp til nærmere overveielse.

Hjalmar Frøshaug, Handel- og Kontor, Oslo: På vårt landsmøte forhøyet vi vår kontingent med 2 kr. pr. måned. Det har skapt misnøye blant våre medlemmer, og de protesterer mot ekstrakontingent til Folkets Hus. Samorganisasjonen i Oslo vedtok en ekstrakontingent på 25 øre pr. medlem. Det ble sendt ut til uravstemning blant våre medlemmer, som forkastet det. Vi kan derfor ikke stemme for Sekretariatets innstilling. Finansieringen av Folkets Hus må kunne ordnes på en annen måte, f. eks. ved andelstegning.

Gunnar Berntsen, Handel- og Kontor, Oslo, opptok forslag om at punkt 2 i Sekretariatets innstilling utgår.

Kristine Amundsen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund: Jeg representerer en fagforening hvor hovedparten av medlemmene er kvinner. Vi har vedtatt ekstrakontingenten til Folkets Hus. Det er vanskelig for oss å forstå mange fagforeningers standpunkt i denne saken. Kommer ikke det mye av den innstilling som tillitsmennene har? Vi vedtok som sagt kontingenten, fordi vi kvinner vil ha det hyggelig i våre lokaler.

Bernhard Berntsen, Bergen og fylkenes faglige Samorganisasjon, var hjertens enig med siste taler. Det er måten en legger fram kontingentforslag på som er avgjørende for utfallet. Vi har siden 1949 hatt gående en ekstrakontingent til Folkets Hus i Bergen, men det har aldri vært noe knirk. Det er imidlertid klart at det ligger i enhver tillitsmanns hånd å få sympati for en sak hvis han virkelig ønsker det. Når det klages på frammøtet i våre foreninger, så henger det mye sammen med de dårlige forsamlingslokaler. Vi er blitt en folkebevegelse, og her spiller skikkelige møtelokaler en stor rolle. Det fins i dag så mange former for underholdning, i kringkasting, på kino, teater osv. — at folk ikke vil kaste bort tiden med å sitte på en dårlig krakk i et usselt forsamlingslokale. Etter å ha hørt på diskusjonen synes jeg det måtte være en tanke å gjøre Regjeringen oppmerksom på denne

saken, og rette en anmodning til den om større støtte til reising av samfunnshus eller Folkets Hus utover i bygdene. Det er særlig i bygdene hvor de økonomiske forhold ennå er dårlige at de trenger støtte. Vi må hjelpe disse befolkningsgruppene.

Halfdan Wig a a r d, Centralforeningen for boktrykkere, Oslo: Det var en meget forstemmende beretning vi fikk høre fra sekretæren i Folkets Hus landsforbund, Knut Møiler. Nå er det ikke bare penger som mangler i forbindelse med Folkets Hus, men i høy grad interesse og kjærlighet. Vi må sørge for å få noe av den samme kjærligheten som fylte våre veteraner. De hadde også vilje til å kjempe for en idé. Bare å kreve av andre fører ikke fram til målet. Det nytter lite å skaffe millioner, hvis ikke kjærligheten og interessen er til stede. Jeg synes spesielt den yngre generasjon røper stor mangel på slik interesse og kjærlighet. Nå er det riktignok slik at vi ikke bare trenger fine lokaler i dag, men vi må også ha noe å slåss for. Vi har flertallet på Stortinget, vi har regjeringsmakten og flertallet i de fleste kommuner i landet. Disse burde igrunnen være med på å dekke behovet for alminnelige forsamlingslokaler. Vi bør være klar over at samfunnshusene aldri kan bli noe Folkets Hus. Det er også nødvendig å ha Folke's Hus i dag. Men først og fremst må vi finne fram til den gamle kampånden. Da finner vi nok også fram til former for økonomisk støtte.

Etter forslag av dirigenten ble taletiden nedsatt til 5 minutter og 3 minutter for de som hadde hatt ordet før.

Bernhard B e r n t s e n, Bergen og fylkenes samorganisasjon, satte fram dette forslaget:

«Kongressen henstiller til redaksjonskomitéen å fremme forslag til uttalelse hvor en anmoder stat og kommune om å tre støttende til ved reising av forsamlingshus.»

Sigurd D a n i e l s e n, Norsk Kommuneforbund, Oslo: Hadde kongressen gått med på det forslaget jeg antydte under behandlingen av kontingentspørsmålet, ville vi ha unngått denne debatten. Det innlegget som Wigaard hadde sto ikke i forhold til hans opptreden i forbindelse med ekstrakontingenten til Folkets Hus i Oslo. Der opplevde vi at gamle organisasjonsfolk truet med å gå ut av L.O. hvis ekstrakontingenten ble vedtatt. Jeg støtter Sekretariatets innstilling, men det ville være bedre om vi hadde fått en koordinering av kontingenten.

Gustav S j a a s t a d, L.O.'s juridiske kontor, pekte på at de hadde gjort seg gjeldende mye uklarhet i forbindelse med ekstrakontingenten til Folkets Hus. Det juridiske kontor er blitt forespurt i en rekke til-

feller, men vi kan ikke svare annet enn at det bare kan pålegges fagforeningene en kontingent som har hjemmel i vedkommende fagforbunds vedtekter. Vi har den utvei at L.O. kan ta inn bestemmelser i § 18, hvor dette uttrykkelig blir sagt, men jeg vil gjerne ha presisert at Arthur Olsens forslag ikke er praktikabelt i denne sammenheng. Berntsens forslag, som går ut på å sløyfe punkt 2, vil bety at det blir enda verre å utskrive slik ekstrakontingent.

Kolbjørn Johansen, Hedmark faglige samorganisasjon, Hamar: Vi har ganske bra med forsamlingslokaler i Hamar, men noe Folkets Hus har vi ikke. Det er en skam i det «røde fylke»s hovedstad. Vi har imidlertid stiftet en Folkets Hus-forening og har fått inn ca. 10.000 kroner gjennom ekstrakontingent. Det er dessuten forsøkt med forskjellige inntektsgivende tiltak, men de har ikke ført til noe særlig resultat. I 1948 ble det besluttet å utligne en ekstrakontingent av 25 øre pr. uke pr. medlem. Dette vedtaket ble respektert av samtlige fagforeninger inntil en større fagforening plutselig nektet å betale fordi det ikke var hjemmel i lovene for det. Fagforeningen har også fått medhold i L.O.'s juridiske kontor. To andre fagforeninger fulgte eksemplet, og nå har vi det gående med nektelser. Vi har sendt inn et forslag i forbindelse med kontingentspørsmålet. Jeg anbefaler imidlertid Sekretariatets innstilling og vil også gi min tilslutning til Arthur Olsens tilleggsforslag.

Knut Møller, Folkets Hus Landsforbund: Det har vært nevnt her at vi burde reise kapital til våre Folkets Hus gjennom andelstegning. Det er imidlertid ikke gjennomførlig. Vi har forsøkt med andelstegning på enkelte steder, men vi har ikke greidd det. Det er forøvrig millionbeløp som skal til når det gjelder bygging av Folkets Hus i dag. Det er ikke mindre enn 200 steder hvor en har byggeplaner. Den eneste måten å finansiere Folkets Hus bygg på er gjennom ekstrakontingent. Men et slikt spørsmål må ikke sendes til uravstemning. Jeg takker Wigaard for hans pene ord, men han fulgte ikke den linjen da han sendte saken til uravstemning i sin egen fagforening. En koordinering av kontingenten som Danielsen har antydnet tror jeg heller ikke er gjennomførlig. Jeg mener i motsetning til Sjaastad at Arthur Olsens forslag skulle være brukelig. Jeg tror det kunne bidra til å skape klarhet.

Jens Dahl, Tolltjenestemannsforbundet: I går sa Berntsen at årsaken til passiviteten i fagforeningene var at medlemmene hadde tillit til sine ledere. Ja, ja, jeg har nå forsøkt så godt jeg har evnet å tale Folkets Hus-saken, men jeg er ikke kommet noen vei med mine medlemmer. Men det beror kanskje på mine små evner.

Gunnar K v a m, Jern- og Met., Trondheim, fortalte at en hadde reist et Folkets Hus i Trondheim ved hjelp av ekstrakontingent. Vi holdt på i 35 år og skrapte sammen 340.000 kroner. Bare et par ganger har vi vært nødt til å bruke tvang, men ellers har oppslutningen om Folkets Hus vært ualminnelig bra. Det er beklagelig at vi må gå den veien å bruke tvang for å skaffe medlemmene bedre lokaler. Når det gjelder forslaget til Berntsen kan jeg ikke forstå at det skal være nødvendig å rette en slik henstilling til stat og kommune. Den slags bidrag blir jo allerede gitt. På Steinkjer er det bygd et flott samfunnshus, og også på andre steder er det reist samfunnshus ved hjelp av midler fra stat og kommune. Ekstrakontingenten i Trondheim går fortsatt. Folkets Hus var beregnet til å koste 2,8 mill., men kom på nesten 6 mill. Vi har dannet en Arbeidernes økonomiske fellesorganisasjon som eier og driver Folkets Hus. Ikke alle fagforeninger er med. Av byens 85 foreninger står 50 tilsluttet fellesorganisasjonen.

Ingvar K r i s t i a n s e n, Norsk Sjømannsforbund, Haugesund: Vi har våre egne hus i Oslo, Bergen og Haugesund, og vi har da også fått dispensasjon fra å betale ekstrakontingent på disse steder. På vegne av sjømannsdelegasjonen vil jeg imidlertid anbefale Sekretariatets innstilling.

Ivar S ø r e n s e n, Akershus faglige samorganisasjon, Eidsvoll, støttet Sekretariatets innstilling. I min egen bygd, fortsatte taleren, utliknet vi en ekstrakontingent på 25 øre uken pr. medlem. Vi har ca. 500 medlemmer i vår krets, og det tok derfor sin tid å skaffe penger. For å puffe litt på fikk vi den idéen at vi skulle arbeide overtid til fordel for Folkets Hus. Vi spurte om å få kjøre ved en bedrift Kristi Himmelfartsdag. Dette ble innvilget, og vi vedtok da å sette i gang dette overtidsarbeidet. De som ikke deltok i overtidsarbeidet, skulle betale direkte til Folkets Hus-fondet. Vi kjørte 4 søndager og dette innbrakte 100.000 kroner. Så inntraff det imidlertid at 4 aktive fagforeningsmedlemmer nektet å være med, og de gikk endog så langt som til å reise sak mot fagforeningen. På den måten stoppet dette tiltaket. De 4 arbeidere vant også saken ved domstolen, og etter denne dommen fikk de selvsagt tilhengere. Dermed gikk hele dette gode tiltaket i stå.

Gunnar B e r n t s e n, Handel og Kontor, Oslo, mente at det var riktig å sende en slik sak ut til medlemmene. Vi gjorde det i vår forening fordi vi mente at en liten klikk ikke skulle avgjøre den. På vegne av Frøshaug og seg selv opptok han følgende forslag:

«Punkt 2 erstattes med følgende: «De stedlige avdelinger av de

enkelte forbund tegner andeler i stedets Folkets Hus. Landsorganisasjonen og forbundene bør søke plasert sine midler i utbygging av Folkets Hus.»

Håkon Kristiansen, Norsk Bokbinder- og Kartonasjearbeiderforbund, Sarpsborg: Det gledet meg å høre Bernhard Berntsens innlegg. Det er en viktig sak vi behandler her, og det er forstemmende å høre hvordan enkelte tillitsmenn snakker. Vi bruker penger til så mange andre nyttige formål. Vi ser andre organisasjoner reise flotte hus. I Sarpsborg har vi fått et ganske pent Folkets Hus, men vi vil ha det større og penere.

Votering.

Etter forslag av dirigenten ble det vedtatt at det skulle voteres punktvis over Sekretariatets innstilling. Hvis Sekretariatets innstilling punkt 2 ble vedtatt, bortfalt Frøshaugs og Gunnar Berntsens forslag. Dirigenten foreslo at Arthur Olsens forslag ble oversendt Sekretariatet, likesom Bernhard Berntsens ble foreslått vedtatt.

Ved voteringen ble Sekretariatets innstilling punkt 1 enstemmig vedtatt. Innstillingens punkt 2 ble vedtatt mot 8 stemmer. Videre ble det vedtatt å oversende Arthur Olsens forslag til Sekretariatet. Til slutt ble Bernhard Berntsens forslag enstemmig vedtatt.

Redaksjonskomitéen fremmet senere følgende forslag som ble enstemmig tiltrådt:

I henhold til forslag fra Bernhard Berntsen, Bergen og fylkenes faglige samorganisasjon, som er oversendt til redaksjonskomitéen, vil komitéen foreslå at kongressen gir følgende uttalelse:

Kongressen har behandlet spørsmålet om forsamlingslokaler. En har slått fast at det i dag er et meget stort behov for nye tidsmessige hus, hvor foreninger og lag kan drive sin virksomhet som et ledd i vårt demokratiske styresett.

Arbeiderbevegelsen har gjennom alle år innsett den store oppgave som forsamlingshusene har, og har ved store offer av arbeid og penger støttet slike byggeforetak.

De forsamlingshus som er reist av arbeiderbevegelsen har alltid vært åpne for andre organisasjoner, og har således ikke bare tjent arbeiderbevegelsens interesser, men har snarere tjent et generelt behov for vedkommende sted eller kommune. Arbeiderbevegelsens samlede investeringer i forsamlingshus går opp i millionbeløp hvert år. Imidlertid er

kravene til lokalene hva angår utstyr og utforming i dag så store at en vanskelig kan finansiere bygging av slike hus ved de stedlige foreningers og lags egen innsats.

Stortinget har de siste to år bevilget kr. 200.000,00 pr. år til støtte for samfunnshus. Dette beløp må ansees å være en symbolsk bevilgning.

Kongressen vil henstille til Stortinget og de enkelte kommuner å gå aktivt inn for å støtte de tiltak som blir gjort for å reise tidsmessige forsamlingslokaler ved en sterk økning i de direkte bidrag og ved å gi garantier for billige lån. Videre henstilles til de enkelte kommuner å gi forsamlingslokalene den økonomiske støtte til driften, som skatte- og kommuneloven gir adgang til.

Den økonomiske og faglige situasjon.

Dagsordenens punkt 6 a, den økonomiske og faglige situasjon og b fagorganisasjonenes tariffpolitikk, ble behandlet under ett med innledningsforedrag av Konrad Nordahl og finansminister Trygve Bratteli. Vi inntar her de forslag som var fremmet fra forbundene under begge disse punkter.

Forslagene om behandling av tarifforslag.

Her forelå det følgende forslag fra forbundene:

NORSK ARBEIDSMANNSFORBUND

Malmo Gruvearbeiderforening foreslår:

Punkt 1.

Forslag om å stryke ordene: «skal som regel» i første avsnitt. — Forslag om å tilføye ordene: «de frammøtte», foran ordet medl.

Punkt 2.

Forslag om å tilføye ordet: «frammøtte» foran ordet medl.

Punktene 3 og 4.

Forslag om å la disse punkter gå ut.

Punkt 5.

Forslaget om endring i samsvar med forslagene i punktene ovenfor. Siste setning blir lydende: «For denne avstemning gjelder reglene i det endrede punkt 2.»

Punkt 6.

Forslag om å stryke ordene: «eller å heve en arbeidsstans». Foreslås tilføyd ordene: «Det oppnådde resultat forelegges de interesserte medlemmer til avstemning.»

Punkt 10.

Tallet 9 endres til 7. Under forutsetning av at punktene 3 og 4 utgår.
Forbundets standpunkt til ovennevnte punkter under § 15:
Forslaget kan ikke anbefales vedtatt.

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Avd. 20, Bærum Bygningsarbeiderforening, foreslår:

Punktene 1, 2, 3 og 4 utgår. I punkt 5 utgår tallet 4 i siste setning.
I stedet inntas følgende:

«Punkt 1.

Tarifforslag skal legges fram for de medlemmer som interesselvisten gjelder.

Punkt 2.

Har flertallet av de frammøtte stemt for forslaget, er det vedtatt. Har flertallet stemt imot, er forslaget forkastet.»

Motivering:

Avstemning over tarifforslag virker nå slik at det er de såkalte hjemmesittere og L.O.s ledelse som har bestemmelsesretten i alle avgjørelser. Her må vedtektene endres derhen at det klart og utvetydelig framgår at det er medlemmene som har bestemmelsesretten. når de holder møter og avstemninger over tariff- og lønnsforhold. Bort med de såkalte rådgivende avstemninger. Medlemsmøtenes flertallsbeslutninger må alltid være det bestemmende.

Forslag fra:

Avd. 300, Hilleren Industriarbeiderforening, Bergen,

• *311, Malersvennenes Forening, Bergen,*

• *312, Bergen Trevarefabrikkarbeiderforening,*

• *313, Blikkenslagersvennenes Forening, Bergen,*

• *315, Snekker og Tømrernes Forening, Bergen*

• *316, Sten-, Jord- og Sementarbeidernes Forening, Bergen.*

Punkt 1.

Tarifforslag skal legges fram til avstemning for de medlemmer interesselvisten gjelder.

Punktene 2, 3 og 4 utgår. I steden innsettes:

«Har flertallet av de avgitte stemmer som interesselvisten gjelder, stemt for forslaget, er dette vedtatt. Har flertallet av de avgitte stemmer stemt mot forslaget, er dette forkastet. Forbundsstyret sender sekretariatet melding om resultatet av avstemningen.»

Motivering:

Det er naturlig at ethvert tariffkrav som i sin virkning har avgjørende betydning for det enkelte medlem, legges fram til avstemning. Vi mener det er urimelig at ikke de avgitte stemmer skal være avgjørende for avstemningen. Som kjent er der i den enkelte forening en konstant aktiv medlemsmasse som ved sin interesse for organisasjonen holder fagforeningsapparatet aktivt. Det er urimelig i den forbindelse at de medlemmer som eventuelt ikke deltar i avstemningen skal avgjøre avstemningsresultatet.

Avd. 325, Ø. Årdal Bygningsarbeiderforening, foreslår:

«Punkt 1.

«Tarifforslag skal legges fram for de medlemmer interessetvisten gjelder.»

Punkt 2.

«Berre dei avgitte stemmer skal medreknaast for å avgjera um forslaget er vedtatt eller forkasta.»

Punktene 3 og 4 bortfaller.

Punkt 5.

Som no, men med endring av siste setning som vi foreslår: «For denne avstemning gjelder reglene i punkt 2.» Dei andre punktene i § 15 uendret.»

Motivering:

Då det har vist seg i den seinare tid at det ikkje deltek $\frac{2}{3}$ av dei medlemmar interessetvisten gjelder, ser vi det derhen at nemde paragraf bør bridgast, for etter den noværende ordlyd lyt ein ta alle avstemninger som berre rådgivande, og det skulle ein tru ikkje var meiningen. Vi trur det og ville skape større interesse ved avstemningen når medlemmane fekk det inntrykk av § 15 at det var dei som skulle avgjere interessetvisten.

Avd. 7, Tømrernes Fagforening, Oslo, foreslår:

Punkt 1.

«Tarifforslag skal legges fram for de medlemmer interessetvisten gjelder.

Avstemningen skal skje skriftlig og ved uravstemning. Avstemningsresultatet skal gi et fullgyldig uttrykk for viljen hos medlemmene.

Punkt 2.

Har flertallet av de medlemmer som deltar i avstemningen og som interessetvisten gjelder, stemt for forslaget, er det vedtatt. Har flertallet stemt mot, er det forkastet.»

Avd. 5 — Rørleggernes Fagforening, Oslo, foreslår:

Punktene 2 og 3 endres slik:

«Ved avstemninger over tariff-forslag — arbeidsstans, skal de fram-
møtte stemmer være avgjørende ved avstemningen.»

Motivering:

Ingen forening over 1 000 medlemmer kan i dag oppnå $\frac{2}{3}$ fram-
møte ved sine avstemningsmøter.

Bygningsindustriarbeidernes Stedsstyre, Oslo, foreslår:

Punktene 1 og 2 foreslås gitt følgende ordlyd:

«1. Tariff-forslag skal legges fram for de medlemmer interessetvisten
gjelder.

Avstemning skal skje skriftlig og ved uravstemning.

Avstemningsresultatet skal gi et fullgyldig uttrykk for viljen hos
medlemmene.

2. Har flertallet av de medlemmer som deltar i avstemningen og som
interessetvisten gjelder, stemt for forslaget, er det vedtatt. Har fler-
tallet stemt mot, er det forkastet.»

Avd. 329 — Kristiansund Bygningsarbeiderforening, foreslår:

Punkt 5 endres til:

«Omfatter en tariffbevegelse flere forbund, og det foreligger et forslag
som er tilrådd av sekretariatet og flertallet i de interesserte forbunds-
styrer, kan sekretariatet gjøre vedtak om felles avstemning. Hvis tariff-
bevegelsen omfatter flere fag innen samme forbund, skal avstemning
foretas for hvert fag separat. For disse avstemninger gjelder reglene i
punkt 2 og 4.»

Motivering:

Avdelingen mener at det ikke er riktig slik som nå praktisert at
de forskjellige byggefag skal stemme samlet over vedtakelse av
samtlige tariffen (heri også innbefattet akkordtariffene). Erfarin-
gene fra siste tariffrevisjon viser således at de fag som fikk relativt
gode forhøyelser på akkordtariffene var utslagsgivende for resul-
tatene av avstemningen samlet, slik at også de tariffen som bare i
mindre grad var forhøyet (malere og S.J.S.) også ble vedtatt, tross
det at flertallet av de arbeidere som tilhørte de sistnevnte fag var
mot vedtakelsen.

Forbundsstyrets innstilling:

En forutsetter, uten på det nåværende tidspunkt å ville ta stilling til
de konkrete endringsforslag til § 15, at paragrafen blir tatt opp til
revisjon i forbindelse med eventuell revisjon av Hovedavtalen mellom
Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

NORSK CENTRALFORENING FOR BOKTRYKKERE

Oslo typografiske forening foreslår:

Punkt 2.

«Har flertallet av de frammøtte medlemmer som interessetvisten gjelder, stemt for forslaget, er dette vedtatt. Har flertallet av de fremmøtte medlemmer stemt mot forslaget, er dette forkastet. Forbundsstyret sender sekretariatet melding om resultatet av avstemningen.»

Punktene 3 og 4 utgår.

Norsk Centralforening for Boktrykkes hovedstyre gir sin tilslutning til forslaget.

Sandeffjord Typografiske Forening foreslår:

§ 15, punkt 2, får følgende tilføyelse:

«Forbundet oversender til sekretariatet resultatet av avstemningen.»

Punktene 3 og 4 foreslås strøket.

Norsk Centralforening for Boktrykkes hovedstyre kan ikke tiltre forslaget.

NORSK ELEKTRIKER- OG KRAFTSTASJONSFORBUND

Avd. 74, *Kragerø*, foreslår:

Punktene 2, 3 og 4.

«Hvor flertallet av de fremmøtte medlemmer som interessetvisten gjelder stemmer for forslaget, er dette vedtatt. Hvor flertallet av de fremmøtte medlemmer stemmer mot forslaget, er dette forkastet.

Forbundsstyret sender sekretariatet melding om resultatet av avstemningen.»

Forbundsstyret tiltrer forslaget fra avd. 74.

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

Avd. 67, *Tønsberg*, foreslår at punkt 3 endres til:

«Blir ikke vilkårene i punkt 2 fylt, er avstemningen ikke bindende medmindre 50 pst. eller mer osv.»

Samme forhold blir da gjort gjeldende for punkt 4.

Motivering: Ingen.

Avd. 12, *Trondheim*, foreslår at punkt 2 får følgende ordlyd:

«Er flertallet av de avgitte stemmer for forslaget, er det vedtatt. Er flertallet imot, er det forkastet.»

Punktene 3 og 4 utgår — samt siste setning i punkt 5.

Motivering:

Vår prinsipielle oppfatning er at det resultat som fremkommer ved avstemningen er bindende, selv om oppmøtet til avstemningen er dårlig. At sløvheten til å stemme over tarifforslag er stor, skal ikke medføre at det hele blir en tilfeldighet. Hjemmesitterne skal ikke ha anledning til å øve innflytelse på avstemningen.

Vi vil presisere at for vårt forbunds vedkommende har ikke vi vært utsatt for at et forslag der har blitt vedtatt eller forkastet, har blitt endret. Derimot kjenner vi til resultatet fra annet forbund, hvor et forslag forkastet av arbeiderne er blitt vedtatt etter at avstemningen er blitt betraktet som rådgivende.

Avd. 1, Oslo, (Skabo klubb) foreslår at *punkt 1* endres til:

«Tarifforslag skal legges fram for de medlemmer interessetvisten gjelder. Avstemningsresultatet skal gi et fullgyldig uttrykk for viljen hos medlemmene.»

Punkt 2 endres til:

«Har flertallet av de frammøtte stemt for forslaget, er dette vedtatt. Har flertallet stemt imot, er dette forkastet.»

Punkt 3 endres til:

«Forbundet sender sekretariatet melding om resultatet av avstemningen.»

Punkt 4 foreslåes sløyfet.

Motivering: Ingen.

Avd. 3, Oslo, (Skabo klubb): Likelydende forslag som avd. 1, Oslo (Skabo klubb).

Motivering: Ingen.

Avd. 41, Fredrikstad, foreslår at punktene 1—2—3 og 4 utgår. I punkt 5 utgår tallet 4 i siste linje. I stedet inntas følgende:

«1. Tarifforslag skal legges fram for de medlemmer som interessetvisten gjelder.

2. Har flertallet av de frammøtte stemt for forslaget, er det vedtatt.

Har flertallet stemt imot, er det forkastet.»

Punkt 5 blir 3 osv.

Motivering: Ingen.

Avd. 13, Fredrikstad, foreslår:

§ 15, punkt 2, lyder:

«Har flertallet av de medlemmer som interessetvisten gjelder, stemt for forslaget, er det vedtatt. Har flertallet stemt mot, er det forkastet.»

Punkt 3 lyder:

«Blir ikke vilkåret i punkt 2 fylt, er avstemningen ikke bindende med mindre $\frac{2}{3}$ eller mer av de medlemmer interessetvisten gjelder, har deltatt i avstemningen.»

Punkt 4 lyder:

«Har mindre enn $\frac{2}{3}$ tatt del i avstemningen, og vilkåret etter punkt 2 ikke er fylt, er avstemningen rådgivende. Sekretariatet skal da etter at vedkommende forbundsstyre er hørt, ta endelig avgjørd.»

Avdelingen foreslår at ovennevnte 3 punkter utgår og erstattes med:

«Har flertallet av de fremmøtte medlemmer som interessetvisten gjelder,

stemt for forslaget, er dette vedtatt. Har flertallet av de frammøtte medlemmer stemt mot forslaget, er dette forkastet. Forbundsstyret sender sekretariatet melding om resultatet av avstemningen.»

Motivering: På kongressen.

Avd. 2, Oslo, foreslår at § 15 endres til:

Punkt 1.

«Tarifforslag skal legges fram for de medlemmer interessetvisten gjelder. Avstemningen skal gi et fullgyldig uttrykk for viljen hos medlemmene.

Punkt 2.

Dersom frammøtet til avstemningen ikke anses fullgyldig, kan det påbys ny avstemning. Denne skal være avgjørende således: Har flertallet stemt for forslaget, er forslaget vedtatt. Har flertallet stemt mot, er det forkastet.

Punktene 3 og 4, samt siste avsnitt av punkt 5 utgår.»

Motivering:

Etter någjeldende regler for avstemning i vedtektenes § 15, kan L.O.s sekretariat godta, eller forkaste ethvert forslag, og derved umyndiggjøre de medlemmer saken gjelder. Forholdene her i landet m. h. t. både kommunikasjoner og boligforhold, er av sådan beskaffenhet at det ville være umulig å oppnå $\frac{2}{3}$ fremmøte, uten at avstemningen foregår på arbeidsstedet.

Hovedstyrets uttalelse:

Forslagene kan ikke tiltres, men for å tydeliggjøre punkt 3, vil hovedstyret foreslå at det etter siste linje tilføyes: «og 50 % av disse har stemt for eller imot forslaget.»

NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND

Avd. 6, Oslo, foreslår:

Punktene 2, 3 og 4 utgår. I stedet inntas et nytt punkt 2, som skal lyde: «Har flertallet av de frammøtte medlemmer som interessetvisten gjelder, stemt for forslaget, er forslaget vedtatt.

Har flertallet av de frammøtte medlemmer stemt mot forslaget, er forslaget forkastet.

Forbundsstyret sender Sekretariatet melding om resultatet av avstemningen.»

De øvrige punktene i paragrafen forskyves i henhold til dette.

Motivering:

Foreningen er av den mening at det er de medlemmer som viser interesse og deltar i avstemningsmøtene som skal avgjøre saken

med sin innflytelse. Det er vel disse medlemmer som viser respekt for fagorganisasjonens vedtekter og ivaretar dens interesser, og det bør ikke tas hensyn til de passive medlemmer som finner det makeligst å holde seg hjemme når det gjelder så viktige saker som å ta stilling til et tarifforslag som gjelder lønns- og arbeidsvilkår ett eller flere år fremover.

Avd. 29, Moss, foreslår:

Punkt 2, 3 og 4 utgår og erstattes med:

«Har flertallet av de frammøtte medlemmer, som interesselvisten gjelder, stemt for forslaget, er forslaget vedtatt.

Har flertallet av de frammøtte medlemmer stemt mot forslaget, er dette forkastet.

Forbundsstyret sender melding til sekretariatet.»

Avd. 48, Herøya, foreslår.

Punktene 2, 3 og 4 utgår og erstattes med følgende:

Har flertallet av de frammøtte medlemmer stemt mot forslaget, er dette vedtatt.

Har flertallet av de frammøtte medlemmer stemt mot forslaget, er dette forkastet.

Forbundsstyret sender sekretariatet melding om resultatet av avstemningen.»

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret kan ikke tiltre forslagene fra avd. 6, 29 og 48.

Avd. 44, Tyssedal, foreslår:

«Punkt 1.

Tarifforslag skal alltid legges fram for de medlemmer interesselvisten gjelder.

Punkt 2. Uforandret.

Punkt 3. Uforandret.

Punkt 4.

Har mindre enn $\frac{2}{3}$ tatt del i avstemningen, og vilkårene etter punktene 2 og 3 ikke er fylt, kan sekretariatet kreve ny avstemning blant medlemmene.

Punkt 5. Uforandret.

Punkt 6. Utgår.

De øvrige punkter uforandret.»

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret vil foreslå at pkt. 1 i § 15 blir som nå, men at ordene «som regel» utgår av punktet. Punktet blir da lydende:

«Tarifforslag skal legges fram for de medlemmer interesselvisten gjelder.»

For øvrig mener forbundsstyret at de någjeldende bestemmelser best dekker de eksisterende forhold.

NORSK KOMMUNEFORBUND

Elektrisitetens Arbeiderforening, Oslo, foreslår:

Punkt 3 endres slik:

«Er ikke vilkåret i punkt 2 fylt, er avstemningen ikke bindende medmindre halvparten av de medlemmer interessetvisten gjelder, har deltatt i avstemningen.»

Punkt 4.

«Har mindre enn halvparten tatt del osv.»

Motivering:

Erfaringsmessig forekommer det vel ikke i noen utstrekning av betydning at hele $\frac{2}{3}$ deltar i avstemningen. Herav følger at L.O.s sekretariat praktisk talt i alle tariffoppgjør får en absolutt myndighet. Vi må gå ut fra at de som deltar i avstemningen, selv om de representerer et mindretall i sitt forbund eller forening, er den aktive del av medlemsstokken, og som derfor bør ha en avgjørende innflytelse på sine lønns- og arbeidsvilkår.

Oslo Sporveisarbeideres Forening, foreslår:

Punkt 1. Ordet «regel» strykes.

Punkt 2. Sløyfes.

Ny redigering:

«Har flertallet stemt for forslaget, er forslaget vedtatt. Har flertallet stemt mot, er det forkastet.»

Punkt 3 og 4 utgår.

Siste avsnitt i punkt 5 strykes bokstav 4 og tilføyes 3.

Vannvesenets Arbeiderforening, Oslo, foreslår følgende endring i punkt 3:

«Under avstemning over tariffavtaler er det resultatet av de avgitte stemmer for eller imot en avtale som skal være bindende, uansett om det ikke har deltatt $\frac{2}{3}$ eller mer i avstemningen for dem interessetvisten gjelder.»

Punkt 4 faller da automatisk ut.

Motivering:

Da de avstemningsregler som nå blir praktisert under tariffavtaler skaper en voldsom harme blant de fagorganiserte arbeidere, og disse hevder med full rett at deres selvbestemmelsesrett i tariffavtaler er illusoriske, vil det tjene til ære for A. F. L.s kongress 1953 å oppheve punkt 3 og 4 i § 15, og i stedet få inn en bestemmelse som antydnet i forslag fra vår forening.

Strinda kommunale Arbeiderforening foreslår:

Punkt 2, 3 og 4 sløyfes i sin helhet.

I stedet settes:

- a) Avjøres ved simpelt flertall i fagforeningsmøte.
- b) Hvis dårlig oppmøte, stemmes det på den enkelte arbeidsplass.»

Motivering:

Norsk Kommuneforbunds skriv av 5. april, rundskriv 8/1952, «Revisjon av fellesbestemmelsene mellom Norges Byforbund og Norges Herredsforbunds Forhandlingsorganisasjon og vårt forbund» gjør vår forening oppmerksom på vårt forbunds lover, § 11, punkt 10.

«De avstemningsregler som til enhver tid er vedtatt av Arbeidernes faglige Landsorganisasjon skal brukes når det stemmes over et tariff- eller meglingsforslag om å si opp plassene eller avslutte en konflikt.»

I samme skriv, punkt IV, står:

«Det omforenede forslag til fellesbestemmelser mellom Norges Byforbund og Norges Herredsforbund og Norsk Kommuneforbund omfatter 24,787 medlemmer.

Ved avstemningsfristens utløp ble det foretatt optelling av de undertegnede.

Det var avgitt i alt 8,180 stemmer. Disse fordelte seg på følgende måte: For forslaget 4015 — mot forslaget 4165.

Forslaget er således forkastet med 150 stemmer.»

Landsorganisasjonens lover, § 15, punkt 2, 3 og 4 er benyttet for vedtakelse.

Det faktiske forhold, med nevnte lov, viser at det ikke er flertallets avgjørelse som har vært avgjørende, men de som har vært i mindretall og hjemmesittere har vært det avgjørende. I et demokratisk samfunn må jo dette virke nokså eiendommelig at det er mindretallet og ikke flertallets stemmegiing som skal være det avgjørende.

Vår forening mener at å slå inn på en slik linje i den faglige politikk, er at de fagorganisertes selvbestemmelsesrett flyttes over til en engere krets' avgjørelse. At loven har virket slik, bekrefter skrevet fra Norsk Kommuneforbund av 5. april til vår forening.

Punkt b. Forholdet med dårlig oppmøte av avstemningsmøtene må kongressen ta opp til alvorlig drøftelse for å finne fram til hovedårsaken.

Vi er av den mening at så lenge forholdet er slik, må avstemning over tarifforslag o. l. kunne avgjøres i klubbmøte på arbeidsplassen, eller under andre betryggende forhold. Til eksempel å stemme på fagforeningskontor.

Forretningsutvalget vil i anledning av Strinda kommunale Arbeiderforenings sitat av forbundets rundskriv av 5. april nr. 8/1952, opplyse at sitatet ikke er fullstendig. Rundskrivet fortsetter nemlig med:

«Dessuten forelå:

- «1. 2 foreninger har vedtatt fellesbestemmelsene enstemmig, men uten å oppgi antall stemmer.
  2. 1 forening har stemt mot forslaget uten å oppgi antal stemmer.
  3. 3 foreninger har avgitt tilsammen 46 stemmer for forslaget, men med forbehold, og 14 stemmer mot forslaget.
  4. 3 foreninger med et samlet medlemstall av 243 har vedtatt forslaget med forbehold, men uten å oppgi stemmetall.
- Punktene 1—4 er ikke medtatt i ovennevnte oppgjør.
Det har stemt i alt 33 %.

Som det vil sees, var avstemningsresultatet så uklart at det ikke var mulig å fastslå om forslaget var vedtatt eller forkastet. Dette forhold var av stor betydning for forretningsutvalgets standpunkt om å anbefale forslaget vedtatt.»

Fellesmøte av representanter fra Norsk Kommuneforbunds avdelinger i byene i Østfold samt Norsk Kommuneforbunds stedsstyre i Sarpsborg foreslår:

Punkt 2. Uforandret.

Punkt 3.

«Blir ikke vilkåret i punkt 2 fylt, er avstemningen ikke bindende medmindre $\frac{2}{3}$ eller mer av medlemmene interessedivisten gjelder, har deltatt i avstemningen.»

Punkt 4.

«Har mindre enn $\frac{2}{3}$ tatt del i avstemningen, skal de interesserte forbundsstyrene sørge for ny avstemning. Har mindre enn $\frac{2}{3}$ tatt del i den nye avstemningen, er avstemningen rådgivende.

Sekretariatet skal da etter at vedkommende forbundsstyre er hørt, ta endelig avgjørelse.»

Norsk Kommuneforbunds stedsstyre i Fredrikstad foreslår:

Punkt 3 og 4 forandres til:

Punkt 3.

«Blir ikke vilkåret i punkt 2 fylt, er avstemningen ikke bindende medmindre $\frac{2}{3}$ eller mer av medlemmene interessedivisten gjelder, har deltatt i avstemningen.»

Punkt 4.

«Har mindre enn $\frac{2}{3}$ tatt del i avstemningen, skal de interesserte forbundsstyrene sørge for ny avstemning.

Har mindre enn $\frac{2}{5}$ tatt del i den nye avstemning, er avstemningen rådgivende.

Sekretariatet skal da etter at vedkommende forbundsstyret er hørt, ta endelig avgjørelse.»

Motivering:

Det er stor misnøye blant medlemmene i Østfold som så å si enstemmig har forkastet forslaget til nye fellesbestemmelser mellom Norges Byforbund og Norges Herredsforbunds Forhandlingsorganisasjon og Norsk Kommuneforbund, og at L.O.s sekretariat i møte den 26. mars 1952 godkjente N.K.F.s forretningsutvalgs anbefaling av nevnte forslag.

Norsk Kommuneforbunds stedsstyre i Moss, Moss kommunale Forening og Moss Brannkorpsforening foreslår.

Punkt 2. Uforandret.

Punkt 3 endres til:

«Blir ikke vilkåret i punkt 2 fylt, er avstemningen ikke bindende med mindre $\frac{2}{5}$ eller mer av medlemmene interesselysten gjelder, har deltatt i avstemningen.»

Punkt 4 endres til:

«Har mindre enn $\frac{2}{5}$ tatt del i avstemningen, skal de interesserte forbundsstyret sørge for ny avstemning. Har mindre enn $\frac{2}{5}$ tatt del i den nye avstemning, er avstemningen rådgivende. Sekretariatet skal da etter at vedkommende forbundsstyret er hørt, ta endelig avgjørelse.»

Motivering:

Når det legges fram forslag til endring i § 15, punkt 3 og 4 i vedtektene for A.F.L., er grunnen den at etter vår mening tillegges de nåværende bestemmelser forbundsstyrene og sekretariatet for stor myndighet, en myndighet som fjerner seg ganske sterkt fra de demokratiske prinsipper.

Vi forstår at ved innføringen av de någjeldende bestemmelser ble det lagt stor vekt på at når medlemmene ble kjent med den myndighet som er tillagt forbundsstyrene og sekretariatet, ville det være en ting som skulle bevirke større frammøte ved avstemningene, slik at en nok ville oppnå minst $\frac{2}{3}$ frammøte av de medlemmer interesselysten gjelder. Etter vår erfaring er så ikke skjedd, og vi ser det derfor slik at en endring av bestemmelsene vil være på sin plass.

Vår erfaring er at en ikke kan regne med $\frac{2}{3}$ frammøte, og etter opplysninger fra andre steder tyder alt på at det samme forhold gjør seg gjeldende stort sett over alt. Dermed er en oppe i den

situasjon at den avgjørende myndighet faktisk er lagt til forbundsstyret og sekretariatet gjennom de hjemmesittende medlemmer. En slik ordning bør det ikke være grunn til å opprettholde.

Med henvisning til foranstående finner vi det riktig å foreslå endring i bestemmelsene slik at avstemningen skal være bindende om $\frac{2}{5}$ eller mere av de medlemmer interessetvisten gjelder, har deltatt i avstemningen. Har ikke minst $\frac{2}{5}$ tatt del i avstemningen, skal det holdes ny avstemning. Har ikke ved annen gangs avstemning minst $\frac{2}{5}$ tatt del i avstemningen, er den ikke bindende, men rådgivende, og sekretariatet har da å ta avgjørelse etter at forbundsstyrene er hørt.

En slik ordning finner vi mer demokratisk, og etter vår mening skulle den ha betingelse for å gi medlemmene den følelse at det er ved fremmøte — og ikke indirekte ved å sitte hjemme — de er med på å avgjøre resultatet.

Når tallet er foreslått satt til $\frac{2}{5}$ som minimum, er det ut fra det syn at dette er tall en kan regne vil bli oppfylt, og at medlemmene av den grunn vil forstå at skal de overhodet ha noen innflytelse på resultatet, så må de møte fram. Tidligere kunne de erfaringsmessig bli sittende hjemme, idet en vanligvis kunne regne med $\frac{2}{3}$ fram møte ikke vil finne sted, og dermed var det sekretariatet som avgjorde saken, og ikke de interesserte frammøtte medlemmer.

Det framsatte forslag må etter vår mening være en riktigere form for å søke møteinteressen hevet og for å søke å få fram et så fullgyldig uttrykk for medlemmenes vilje som mulig, og at det er en mer demokratisk og riktig måte enn å holde fast ved en møteprosent som en er klar over er så høy at den ikke kan ventes oppfylt, er det vel neppe tvil om.

Mo og Nord-Rana Kommuneforening foreslår:

L.O.s lover for så vidt angår punkt 4, utgår.

Motivering:

Ser en til den avgjørelse som er truffet av L.O. for så vidt angår avstemningen om fellesbestemmelsene, synes en at i dette tilfelle burde forslaget vårt ansees som forkastet, fordi flertallet svarte nei. For vår forening ble fellesbestemmelsene betydelig forringet i forhold til de gamle fellesbestemmelser. Dette virker meget uheldig på mange måter. Det er vår bestemte oppfatning at fordeler som en med mye strev har opparbeidet, skal forringes for medlemmene. En tør foreslå at nevnte punkt utgår av paragrafen.

Sosiale Etaters Fagforening, Oslo:

«Styret foreslår at § 15 inneholder en tilføyelse om at tarifforslag fortrinnsvis legges fram for medlemmene til uravstemning.»

Oslo Havnevesens Arbeiderforening foreslår:

Punkt 1 forandres så det blir lydende:

«Tarifforslag skal legges fram for de medlemmer interessetvisten gjelder. Før avstemning finner sted, skal medlemmene ha høve til å sette seg grundig inn i forslaget. Avstemningsresultatet skal gi et fullgyldig uttrykk for viljen hos medlemmene. Avstemningsmåten skal være slik at ethvert medlem skal ha høve til å avgi stemme.»

Punkt 2 forandres så det lyder:

«Har flertallet av de medlemmer som deltar i avstemning over tarifforslag stemt for forslaget, er det vedtatt. Har flertallet stemt mot, er det forkastet.»

Punkene 3 og 4 utgår.

Motivering:

Det synes rimelig at de medlemmer interessetvisten gjelder, uten unntak, skal ha høve til å stemme over tarifforslag, og da er ordene «som regel» i pkt. 1 overflødige. Likeens synes det rimelig at de medlemmer det gjelder, får høve til å sette seg grundig inn i forslaget før avstemning finner sted, og dette bør presiseres i L.O.s vedtekter.

Under henvisning til siste setning i forslag til pkt. 1, synes det rimelig at de som avgir stemme, avgjør om forslaget er forkastet eller vedtatt. De som ikke stemmer, bør ikke ha innflytelse på avstemningsresultatet.

Norsk Kommuneforbunds stedsstyre i Kristiansand vil etter henstilling fra samtlige avdelinger i Kristiansand som er tilsluttet forbundet foreslå

«at vedtektene forandres for punktene 2, 3 og 4's vedkommende.

Prinsipielt foreslås at flertallet av de avgitte stemmer er avgjørende ved avstemningen.

Subsidiært foreslås at bestemmelsen i punkt 3 og 4 forandres fra $\frac{2}{3}$ til $\frac{1}{3}$ av medlemmene.»

Motivering:

En finner den foreslåtte ordning mer demokratisk ut fra den kjensgjerning at det er vanskelig, for ikke å si umulig, å oppnå $\frac{2}{3}$ frammøte av medlemmene.

Gasverksarbeidernes Forening, Oslo, foreslår:

Endring av punktene 1, 2, 3 og 4 i § 15.

Punkt 1.

Til annet avsnitt — etter medlemmene — tilføyes: «som deltar i avstemningen».

Punkt 2.

«Har flertallet av medlemmene som deltok i avstemningen og som interesselvisten — osv.»

Det nåværende punkt 3 sløyfes.

Som nytt punkt 3 foreslås:

«Sekretariatet skal da etter at vedkommende forbundsstyre er hørt, ta endelig avgjørelse.»

Punkt 4. «Nåværende 5 — osv.»

Motivering:

Slik som avstemningsreglene er i dag, vil det utvikle seg til at de passive «hjemmesittere» ved en avstemning kommer til å bli de dominerende, og det er en kjempende fagbevegelse ikke tjent med.

Vi finner derfor tiden inne til at endring av disse punkter må tas opp til behandling på fagkongressen.

I motsatt fall vil utviklingen gå i retning av at de aktive medlemmer av fagforeningene alltid vil bli i mindretall, og fagbevegelsen — som kamporganisasjon — vil svekkes.

Forretningsutvalgets innstilling:

Disse bestemmelser i Landsorganisasjonens vedtekter, § 15, har bare virket i én kongressperiode — fra 1949—1953.

I hele denne tid har en hatt Lønnsnemnd i forskjellige former, og de alt overveiende tariffoppgjør i fagbevegelsen er avgjort ved Lønnsnemnd.

Ved at Lønnsnemnda bortfaller i den form den hittil har hatt, vil ansvaret i større utstrekning bli lagt på medlemmene selv, og en må anta at frammøtet til avstemningsmøtene over tarifforslag blir større. Forretningsutvalget er klar over at det har vært misnøye over § 15 pkt. 3 og 4, men kan ikke nå anbefale at disse endres, idet en fortsatt er av den oppfatning at vedtektene innebærer en oppfordring til at medlemmene selv skal møte fram og avgjøre sine egne lønns- og arbeidsvilkår.

Under henvisning til at Lønnsnemnda bortfaller fra 1. januar 1953, vil forretningsutvalget anbefale at vedtektenes § 15 bibeholdes uforandret inntil en har fått større erfaringer om bestemmelsenes virkning.

2 medlemmer av forretningsutvalget stemte for at § 15, pkt. 3 og 4 endres til:

«Pkt. 3:

Blir ikke vilkåret i punkt 2 fylt, er avstemningen ikke bindende med mindre ½-part eller mer av de medlemmer interessetvisten gjelder, har deltatt i avstemningen.

Pkt. 4:

Har mindre enn ½-part tatt del i avstemningen, og vilkåret etter punkt 2 ikke er fylt, er avstemningen rådgivende. Sekretariatet skal da etter at vedkommende forbundsstyre er hørt, ta endelig avgjørd.»

NORSK MURERFORBUND

Avd. 48, Sandefjord Mur- og Murarbeiderforening foreslår at pkt. 2, 3 og 4 forandres til:

«Har flertallet av frammøtte medlemmer som interessetvisten gjelder stemt for forslaget, er dette vedtatt. Har flertallet av de frammøtte medlemmer stemt mot forslaget, er det forkastet.

Forbundsstyret sender sekretariatet melding om resultatet av avstemningen.»

Forbundsstyret har med 8 mot 1 stemme besluttet ikke å anbefale forslaget.

NORSK PAPIRINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Avd. 2, Torp Fagforening,

avd. 21, Forenede Papirfabrikkers Arbeiderforening,

avd. 67, Hurum Cellulosearbeiderforening og

avd. 29, Granfoss, foreslår at nåværende punkter 2, 3, og 4 utgår, og erstattes med:

«Har flertallet av de frammøtte medlemmer som interessetvisten gjelder stemt for forslaget, er dette vedtatt.

Har flertallet av de frammøtte medlemmer stemt mot forslaget, er dette forkastet.

Forbundsstyret sender sekretariatet melding om resultatet av avstemningen.»

Motivering:

fra avd. 29, Granfoss.

De någjeldende avstemningsregler i L.O.s vedtekter fører til at avgjørelsene bestemmes av de passive og likeglade medlemmer som ikke møter fram til medlemsmøtene og av L.O.s sekretariat.

De aktive og samvittighetsfulle medlemmer mister derimot all bestemmende myndighet. Våre øverste tillitsmenn i L.O.s sekretariat blir derved avskåret fra å gjøre det de bør og skal, nemlig foreta disposisjoner som er i samsvar med de aktive og interesserte medlemmers vilje og oppfatninger.

Avd. 30, Follafoss Sliperiarbeiderforening, foreslår:
«at punktene 2, 3 og 4 og siste avsnitt i punkt 5 utgår. Det øvrige uforandret.»

Forbundsstyrets innstilling:
Forbundsstyret henviser til at vedtektene er vedtatt på forbundets landsmøte i 1951.

NORSK SKOG- OG LANDARBEIDERFORBUND

Avd. 388, Austvatn Skog- og Landarbeiderforening, foreslår:

Som punkt 1 foreslås:

«Tarifforslag skal forelegges de interesserte medlemmer til avstemning.»

Motivering:

Det må være medlemmene som avgjør om et tarifforslag skal vedtas eller ikke.

Punktene 2, 3 og 4 (i samme paragraf) utgår og erstattes med følgende:

«Har flertallet av de stemmegivende stemt for forslaget, er det vedtatt. Har flertallet stemt imot, er det forkastet.»

Motivering:

Avgjørelsen i tariffsaker må tillegges de aktive medlemmer. Slik det nå er — at de passive faktisk kan bevirke en avgjørelse som er i strid med arbeidernes interesser, virker deprimerende og skaper stadig større passivitet, samtidig som forbundsstyrene får en avgjørelsesmyndighet som stenger for medlemmenes selvbestemmel sesrett.

Forbundsstyrets innstilling:

I forbundets vedtekter § 15 og § 16 er inntatt samme bestemmelse som i L.O.s vedtekter § 14 og 15. Forbundsvedtektene ble behandlet på det 7. ordinære landsmøte i august 1952, og vedtatt med overveldende flertall.

Under henvisning til dette kan forbundet ikke gi sin tilslutning til endringsforslagene fra avdeling 388.

Ullensaker fagl. Bygdesammenslutning foreslår:

Punktene 2, 3 og 4 utgår, og erstattes med:

«Har flertallet av de frammøtte medlemmer som interessetvisten gjelder, stemt for forslaget, er dette vedtatt. Har flertallet av de frammøtte medlemmer stemt mot forslaget, er dette forkastet.

Forbundsstyret sender sekretariatet melding om resultatet av avstemningen.»

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundets landsmøte som holdtes 17.—22. august 1952, har godkjent

nye vedtekter for forbundet hvor også avstemningsregler er inntatt. Forbundsstyret henholder seg til dette vedtak.

NORSK SKOTØYARBEIDERFORBUND

Skofabrikkarbeidernes Forening, Bergen, foreslår:

Punkt 1.

«Tarifforslag skal legges fram for de medlemmer interessetvisten gjelder.

Avstemningsresultatet skal gi et fullgyldig uttrykk for viljen hos medlemmene.

Punkt 2.

Har flertallet av de medlemmer som har avgitt stemme, stemt for forslaget, er det vedtatt. Har flertallet stemt mot, er det forkastet.

Punkt 3 og 4 går ut.»

Motivering:

En er av den oppfatning at avgjørelsen av viktige saker, som tarifforslag, ikke må avgjøres av hjemmesitterne og de passive medlemmer, og bibeholdelse av nåværende bestemmelser skaper likegyldighet og passivitet hos medlemmene.

Forbundsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres.

NORSK TEKSTILARBEIDERFORBUND

Avd. 34, Hillevåg Tekstilarbeiderforening, gjør følgende forslag vedrørende punkt 3:

«Kongressen velger et redaksjonsutvalg for omarbeidelse av hele paragrafen. Punktene 2, 3 og 4 går helt ut, og de øvrige punkter redigeres i samsvar med dette forhold.»

Motivering:

Slik som punktene 2, 3 og 4 er nå, blir faktisk enhver avstemning over tarifforslag gjort illusorisk.

At medlemmer som ikke møter til avstemningsmøtene, enten dette så skjer av mangel på interesse eller av makelighetshensyn osv., skal være medbestemmende over hvorvidt et tarifforslag blir vedtatt eller ikke, strir i aller høyeste grad mot vår rettsbevissthet. Det er en kjensgjerning at det er dårlig med frammøtet til fagforeningsmøtene. Dette må tilskrives det forhold at de aller viktigste saker ikke blir avgjort av de frammøtte medlemmer, men av andre.

En medvirkende årsak hertil er uten tvil slike bestemmelser som i vedtektenes § 15.

Forbundsstyrets uttalelse:

Vi viser til at § 15 ble inngående behandlet på kongressen 1949, og finner ingen grunn til å gå nærmere inn på avdelingens forslag og motivering. Vedtaket på kongressen 1949 tok nettopp sikte på å sikre at avstemningsresultatet skulle gi et fullgyldig uttrykk for medlemmenes oppfatning.

Forbundsstyret kan ikke anbefale forslaget.

NORSK TJENESTEMANNSLAG

Avd. 2, Sentraladministrasjonens Tjenestemannslag, foreslår:

Punkt 2 endres til:

«Her flertallet av de frammøtte medlemmer som interessedvisten gjelder, stemt for forslaget, er dette vedtatt. Har flertallet av de frammøtte medlemmer stemt mot forslaget, er dette forkastet.»

De øvrige punkter utgår.

Motivering:

Denne sak var til skarp debatt på N.T.L.s siste landsmøte. Nå må de på dette punkts vedkommende forandres. Den nåværende ordning fremmer byråkratiet, fører til passivitet blant medlemmene og er helt uantakelige for L.O.s aktive, ansvarlige medlemmer.

Forbundsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres.

NORSK TOBAKKARBEIDERFORBUND

Oslo Tobakkarbeideres Forening foreslår:

at punkt 2 skal ha følgende ordlyd:

«Har flertallet av de frammøtte medlemmer som interessedvisten gjelder, stemt for forslaget, er dette vedtatt. Har flertallet av de frammøtte stemt mot forslaget, er dette forkastet.»

Punkt 3.

«Forbundsstyret sender melding om avstemningen til sekretariatet.»

Punkt 4 utgår.

Motivering:

De nåværende vedtekter gir indirekte de passive hjemmesittende medlemmer avgjørende innflytelse på avstemningsresultatet. Alminnelige demokratiske regler tilsier at de aktive interesserte medlemmer avgjør sakene.

Forbundsstyret

vil gi forslaget sin tilslutning, idet en finner at de nåværende bestemmelser i vedtektene ikke er praktisk gjennomførlig, idet man har konstatert at frammøtet ved avstemninger av tarifforslag har vært mindre enn det som kreves i § 15, i L.O.s vedtekter.

Dette har som regel vært tilfelle både før og etter at disse bestemmelser ble fastsatt.

Forbundsstyret vil også henwise til Hovedavtalens § 15, III, punkt A, som skulle kunne dekke kravet om fullgyldig uttrykk for avstemninger.

NORSK TRANSPORTARBEIDERFORBUND

Losse- og Kailaget, Kristiansund N, foreslår:

Punkt 2 lyder:

«Har flertallet av de medlemmer som interessetvisten gjelder stemt for forslaget, er det vedtatt. Har flertallet stemt mot det, er det forkastet.»

Punkt 3:

«Blir ikke vilkåret i punkt 2 fylt, er avstemningen ikke bindende med mindre $\frac{2}{3}$ eller mer av de medlemmer interessetvisten gjelder, har deltatt i avstemningen.»

Punkt 4:

«Har mindre enn $\frac{2}{3}$ tatt del i avstemningen og vilkåret etter punkt 2 ikke er fylt, er avstemningen rådgivende. Sekretariatet skal da etter at vedkommende forbundsstyre er hørt, ta endelig avgjørd.»

Dette utgår, og erstattes med:

«Har flertallet av de frammøtte medlemmer som interessetvisten gjelder, stemt for forslaget, er dette vedtatt.

Har flertallet av de frammøtte medlemmer stemt mot forslaget, er dette forkastet.

Forbundsstyret sender sekretariatet melding om resultatet av avstemningen.»

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret kan ikke anbefale forslaget.

Sandefjord og Omegn Transportarbeiderforening foreslår:

Punkt 1.

«Tarifforslag skal som regel legges fram for de medlemmer interessetvisten gjelder» endres til:

«Tarifforslag skal legges fram for de medlemmer interessetvisten gjelder.»

Punktene 2, 3 og 4 utgår. Nytt:

«Har flertallet av de frammøtte medlemmer stemt for forslaget, er dette vedtatt. Har flertallet av de frammøtte medlemmer stemt mot forslaget, er det forkastet.

Forbundsstyret sender sekretariatet melding om resultatet av avstemningen.»

Motivering:

Hjemmesitterne og de medlemmer som ikke viser så mye interesse

at de møter på et avstemningsmøte, bør ikke ha noen innflytelse på avstemningsresultatet.

Det er mulig en slik bestemmelse kunne øke frammøteprosenten.
Forbundsstyrets innstilling:

N.T.F. kan ikke anbefale avdelingens forslag, som kan føre til helt urimelige resultater.

INNKOMNE FORSLAG FRA SAMORGANISASJONENE MØRE OG ROMSDAL FAGLIGE SAMORGANISASJON

Kristiansunds faglige utvalg foreslår:

Punkt 2 endres til å lyde:

«Har flertallet av de møtende medlemmer som interessetvisten gjelder stemt for forslaget, er forslaget vedtatt.

Har flertallet av de møtende stemt mot forslaget, er det forkastet.»

Punkt 3 og 4 går ut.

Siste del av punkt 5 blir sålydende: «For denne avstemning gjelder reglene i punkt 2.»

Motivering:

Det er de møtende aktive medlemmer som skal være utslagsgivende og ikke de som holder seg borte fra møtene.

En får finne fram til andre utveier eller midler for å få medlemmene fram til slike viktige avstemningsmøter.

De sløve bør i hvert fall ikke indirekte bli medvirkende til avstemningsavgjørelser.

Forslagene om den økonomiske og faglige situasjon.

Her forelå det følgende forslag fra forbundene:

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Avd. 20, Bærum Bygningsarbeiderforening, foreslår:

«Omsetningsskatten.

Kongressen krever av Stortinget at omsetningsskatten på forbruksvarer bortfaller, og at det vedtas nødvendige lover og bestemmelser for gjennomføring av prisstopp og senkning av utilbørlig høye priser.»

Motivering:

Omsetningsskatten er steget proporsjonalt med prisstigningen, har fordyret mat og forbruksvarer og derved senket levestandarden. Den er den direkte matfordyrer som rammer arbeiderhjemmene og særlig de med mange barn. Videre en opprustningsskatt hvormed statsmaktene byr arbeiderne og deres barn kanoner i stedet for brød. Vi må derfor ikke lenger tillate at statsmakten kan spekulere i prisstigning for derved å øke omsetningsskatten til opprustningsformål.

Avd. 64, Teglverksarbeidernes Forening, Fredrikstad, foreslår:

«Det henstilles til L.O. om å oppta spørsmålet med myndighetene om å ta bort omsetningsavgiften på viktige forbruksvarer.»

Forbundsstyrets innstilling:

Avdeling 64's forslag anbefales, idet en mener at luksusskatten må kunne utvides og forhøyes tilsvarende.

NORSK JERNBANEFORBUND

Statsbanenes Verkstedforening, Narvik, foreslår:

«Nye kommunale skattetabeller kreves opprettet. De forlengst foredelte skattetabeller må opphøre å eksistere. Nye tabeller opprettes, som gir et minimumsfradrag som er rimelig. Dette beløp må til enhver tid tilsvare et normalt eksistensminimum.»

Motivering:

De reduksjonstabeller som har vært benyttet inntil denne tid har i stor utstrekning vært behjelpelige i å redusere vår levestandard. Det sier seg selv at en nødvendigvis må ha et minimumsbeløp å leve av, og dette beløp må kunne være likt for alle kommuner. Slik det er i dag, har en i de fattigste kommuner de dårligste tabeller og den største skattepåkjenning. Det er utrolig at fagbevegelsen med sin styrke ikke har bevirket en løsning av et så nærliggende spørsmål. Vi tillater oss derfor å ta opp spørsmålet.

Forbundsstyrets uttalelse:

Idet en viser til det arbeid Landsorganisasjonen for tiden holder på med når det gjelder disse problemer, oversendes forslaget uten forbundsstyrets anbefaling.

NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND

Avd. 3, Nedre Eiker, foreslår:

«Nedre Eiker Fagforening vil, overfor L.O.s kongress stille forslag om at spørsmålet om å fjerne den tyngste skatt av alle indirekte skatter, omsetningsavgiften, må settes på dagsordenen, og at det må fremmes forslag om tiltak til løsning av denne for oss industriarbeidere så viktige sak.»

Forbundsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres av forbundsstyret for så vidt det gjelder avgiften på de viktigste forbruksartikler, og da i første rekke på alle næringsmidler og eventuelt visse standardiserte tekstil- og skotøyartikler.

Det foreslås derfor at omsetningsavgiften omlegges med sikte på dette.

Motivering:

Forbundsstyret ser dette som en effektiv måte å styrke reallønnen på.

NORSK PAPIRINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Avd. 89, Star Papirarbeiderforening

«har med stor bekymring fulgt den senere tids prisutvikling, som har resultert i en betydelig nedgang av lønsmottakernes levestandard.

Foreningens medlemmer er ikke interessert i en ny lønnsforhøyelse, hvis dette skal føre til fortsatt prisstigning. Vi vil derfor henstille til L.O. å bruke alle midler som står til rådighet for å stoppe prisstigningen og dermed, så langt det er mulig, å få nedsatt prisene for de viktigste forbruksvarer.»

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret er enig i forslaget.

Avd. 2, Torp Fagforening, foreslår:

«at kongressen slår fast at de stadig stigende skatter forringer arbeidernes levestandard og inngår til Storting og Regjering med følgende krav:

1. Det skattefrie fradrag må forhøyes og det må fastsettes et skattefritt eksistensminimum.
2. Alderstrygdavgiften som er meningsløs urettferdig, må legges om.
3. Omsetningsavgiften og alle indirekte skatter må sløyfes og føres over på de direkte skatter.
4. Kongressen godtar ikke de vanlige argumenter om budsjettmessige vansker og anviser: Høyere beskatning på store inntekter og formuer, reduksjon på rustningsmillionene og videre en rettferdig likning og effektiv kontroll med skattesnyteri.»

Motivering:

Vi har nå altfor store skatter på faste lønsmottakere og for liten beskatning av dem som eier produksjonsmidlene. Mangedoblingen av statens inntekter ved de indirekte skatter viser at de små inntekter også ad den vei får større skatt.

Utbyttebegrensningen på aksjer og merbeskatningen på de store selskaper og konserners inntekter må ha sviaket i vesentlig grad, og det er i første rekke der det forekommer skattesnyteri at effektiv kontroll må føres.

Norsk Papirindustriarbeiderforbunds forbundsstyre uttaler:

Forbundsstyret kan ikke tiltre forslagene, i det forbundsstyret er bekjent med at Regjeringen arbeider med disse saker. For øvrig henvises også til Representantskapets vedtak.

Forslagene om fagorganisasjonens tariffpolitikk.

Under dette punkt var det kommet inn følgende forslag fra forbundene:

NORSK ARBEIDSMANNSFORBUND

Forslag fra Tverlandet Jernbanearbeiderforening og Bodø og Omegns Jernbanearbeiderforening om prispolitikken.

Motivering:

1. På grunn av prisstigningen og dermed de høye levekostnader og da disse i høy grad rammer arbeidsfolk og de med store familier, må Landsorganisasjonen gå inn for å få redusert prisene på de nødvendigste forbruksartikler, enten ved nedsettelse av omsetningsavgiften eller på annen måte, f. eks. de høye avansatser, dyre mellomledd i omsetningen o. l.
2. Da man er kjent med at Nord-Norgesplanen skal finansieres med investering av kapital fra stat, kommuner og private, foreslår vi at Landsorganisasjonen også støtter de forskjellige tiltak som organisasjonen er interessert i, ved å tegne aksjer. Dermed er organisasjonen med å utbygge landsdelen. Likeså vil det også skaffe beskjefligelse for den ledige arbeidskraft, især i vintermånedene.
3. Foreningene foreslår at Landsorganisasjonen ikke bør tilmelde seg organisasjonen «Folk og Forsvar», da vi tror det vil virke uheldig på organisasjonsforholdene utover landet.

Forbundets standpunkt til punkt 1 og 2:

Forslaget kan ikke tiltres i den nåværende form.

Forbundets standpunkt til punkt 3:

Kan ikke anbefales vedtatt.

NORSK BOKBINDER- OG KARTONNASJE- ARBEIDERFORBUND

Forbundet foreslår:

«Punkt 5 b. Lønn under legitimert sykdom og under fravær fra arbeidet etter arbeidsulykker.»

Det henstilles til sekretariatet å sørge for at kongressen opptar til drøftelse spørsmålet om full lønn for arbeiderne under legitimert sykdomsforfall og full lønn under fravær fra arbeidet etter arbeidsulykker.»

Motivering:

En rekke forbund, deriblant vårt, tok dette krav om lønn under sykdom opp ved tariffrevisjonen i fjor vår. Det førte jo ikke fram. Saken er vel også av den art at det må bli arbeidernes hovedorganisasjon som reiser den og går inn for den.

Kravet om full lønn under legitimert sykdomsforfall, blir fra år til annet sterkere og sterkere fra arbeidernes side. Derfor må L.O.s

kongress drøfte saken. Det kunne eventuelt oppnevnes en komité som fikk i oppdrag å utrede saken og sette seg i forbindelse med Arbeidsgiverforeningen og det offentlige og ad den vei søke å komme til en tilfredsstillende løsning av denne betydningsfulle sak.

NORSK BEKLEDNINGSARBEIDERFORBUND

Forbundet foreslår:

En vil anmode L.O. om å føre opp på dagsordenen spørsmålet om lik lønn for likt arbeid av samme verdi for kvinner og menn, og at L.O. går inn for å løse disse spørsmål ved førstkommende tariffrevisjon.»

Spørsmålet vil bli motivert av en av forbundets representanter på kongressen.

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Lønn for helligdager. Forslag fra:

Avd. 300 — Hilleren Industriarbeiderforening, Bergen.

« 311 — Malersvennenes Forening, Bergen.

« 312 — Bergen Trevarefabrikkarbeiderforening, Bergen.

« 313 — Blikkenslagersvennenes Forening, Bergen.

« 315 — Snekker- og Tømrernes Forening, Bergen.

« 316 — Sten-, Jord- og Sementarbeidernes Forening, Bergen.

«Vår(e) forening(er) krever at Landsorganisasjonen prinsipielt gjen-nomfører lønn for helligdager som inntreffer i arbeidsuka.»

Motivering:

Da prinsippet er analogt med lønn under sykdom, henvises til denne motivering.

Forbundsstyrets innstilling:

Forslagene anbefales, idet en mener at kongressen bør pålegge L.O.s sekretariat å være merksam på spørsmålet ved framtidige tariffrevisjoner.

Lønnsnemnda. Forslag fra:

Avd. 300 — Hilleren Industriarbeiderforening, Bergen.

« 311 — Malersvennenes Forening, Bergen.

« 312 — Bergen Trevarefabrikkarbeiderforening, Bergen.

« 313 — Blikkenslagersvennenes Forening, Bergen.

« 315 — Snekker- og Tømrernes Forening, Bergen.

« 316 — Sten-, Jord- og Sementarbeidernes Forening, Bergen.

«A.F.L.s kongress krever loven om lønnsnemnda fjernet for derved å sikre grunnlaget for frie tariffrevisjoner.»

Motivering:

Loven om lønnsnemnd har i praksis vist seg å hindre reelle forhandlinger med motparten.

Forhandlingsteknisk vil det derfor være av avgjørende betydning at loven om lønnsnemnd bortfaller.

Det må være forutsetningen at det kan føres frie forhandlinger og full rett til å anvende arbeidsstans som middel til å fremme medlemmenes interessekrav.

Avd. 3, Oslo Stein-, Jord- og Sementarbeiderforening, foreslår:

«For at de fagorganiserte arbeidere igjen skal få anledning til å være med å bestemme over forslag som angår deres lønns- og arbeidsvilkår må fagorganisasjonen nå gå inn for å kreve frie tariffoppgjør — uten lønnsnemnd.»

Motivering:

Ordningen med lønnsnemnd for løsning av «interessespørsmålene mellom arbeidere og arbeidsgivere» har ført med seg at det har vært vanskelig å få ført reelle forhandlinger fordi begge parter gjerne har regnet med at om man ikke blir enige ved forhandlinger og mekling, vil det bli lønnsnemnda som siste instans der får i oppdrag å treffe den endelige avgjørd.

Denne ordning har og ført med seg at medlemmene ikke har fått anledning til å utøve sin medbestemmelsesrett i spørsmålet om deres lønns- og arbeidsvilkår.

Og da gjenreisingsprogrammet nå stort sett er gjennomført, og til dels mer enn det, er heller ikke forutsetningen for å la «interessespørsmålene» mellom de to parter avgjøres av en «lønns- og tariffnemnd» lenger til stede — slik den var det i den første tida etter frigjøringen.

Avd. 5, Rørleggernes Fagforening, Oslo, foreslår:

«Landsorganisasjonen går inn for opphevelse av tvungen lønnsnemnd.»

Motivering:

Tvungen lønnsnemnd virker hemmende på hele organisasjonslivet.

Forbundsstyrets innstilling:

En vil støtte det forslag som foreligger fra Arbeidstvistlovkomitéen om opphevelse av den tvungne lønnsnemndsordning. I samsvar med dette anbefales de foreliggende forslag fra avdelingene så langt de berører spørsmålet om tvungen lønnsnemndsordning.

Tariff- og lønnspolitikk. Forslag fra:

Avd. 300 — Hilleren Industriarbeiderforening, Bergen.

* 311 — Malersvennernes Forening, Bergen.

- « 312 — Bergen Trevarefabrikkarbeiderforening,
- « 313 — Blikkenslagersvennernes Forening, Bergen.
- « 315 — Snekker- og Tømrernes Forening, Bergen.
- « 316 — Sten-, Jord- og Sementarbeidernes Forening, Bergen.

«Ved de kommende tarifforhandlinger må A.F.L. kjempe gjennom krav som høyner arbeidernes reallønn.»

Motivering:

Ved tariffrevisjoner og dyrtidstilleggsreguleringer er lønsmotakerne fratatt de tillegg som er blitt gitt på grunn av prisstigningen. På den annen side må der for bygningsarbeidernes vedkommende presiseres at tillegget for siste tariffrevisjon, på 28 og 33 øre pr. time, betales av bygningsarbeidernes egen akkordlønn og derfor ikke har hatt noen betydning. Levekostnaden er i samme tidsrom steget enormt, slik at levestandarden er stillet under dobbelt press. Vi vil for vårt vedkommende ha sagt helt klart fra at det ikke er tilstrekkelig å stanse prisstigningen eller å vise til litt sesongmessig fall. Levestandarden skal minst heves til det nivå den hadde da kappløpet mellom priser og lønninger satte inn. For dette standpunkt mener vi fagorganisasjonen må sette inn de krefter og midler den rår over.

Avd. 423, Hammerfest Bygningsarbeiderforening, foreslår:

«Ved tariffoppjøret våren 1953 går Landsorganisasjonen inn for at bestemmelsen om automatisk indeksregulering blir tatt med i overenskomstene. Det må heller ikke gjøres vedtak som forhindrer at det blir frie tarifforhandlinger.»

Avd. 241, Bøle Sagbruks Arbeiderforening, foreslår:

«Det nye sekretariat må i landsmøteperioden sette alle krefter inn for å sikre arbeiderne en høyere levestandard. Arbeiderne må også sikres utbytte av den økte produksjon. Det må bli slutt på at arbeiderne frambringer større fortjeneste for bedriftseierne, mens arbeidernes egen levestandard synker. Sekretariatet må bruke organisasjonens hele styrke for å nå framover til det som L.O.s «Formålsparagraf» punkt 3 med henvisning sier: *Gjennomføring av det økonomiske demokrati.*

Videre må ledelsen arbeide for å sikre friheten og rettssikkerheten og med hele organisasjonens makt gå inn for å gjennomføre det *sosialistiske samfunnssystem.*»

Avd. 20, Bærum Bygningsarbeiderforening, foreslår:

«I visshet om at landets regjering til enhver tid har de nødvendige lover og midler for å gjennomføre en effektiv prisstopp og senkning av utilbørlige priser, krever kongressen, for å bringe normal balanse i arbeids- og leveforholdene hos de fagorganiserte arbeidere og deres

hjem, at det uoppholdelig foretas en justering av alle lønninger, slik at det blir full kompensasjon for all prisstigning. Kongressen må kreve av Stortinget at omsetningsskatten på forbruksvarer bortfaller. Denne skatt har steget proporsjonalt med prisstigningen, fordyret mat- og forbruksvarer og derved senket levestandarden. Den er en direkte matfordyrer som har rammet særlig arbeiderhjemmene og hardest de med flere barn. Disse krav må L.O. framføre for landets sittende regjering, og gjennomføre med den kraft som samtlige fagorganiserte arbeidere i landet utgjør. Vi er organisert og betaler vår kontingent for å se reelle tiltak som virkelig fremmer og ivaretar våre økonomiske og faglige interesser. Lenge nok har vi vist resignasjon. Vi lever ikke av talemåter, men forlanger vår andel av de produkter som er resultatet av økt arbeidsinnsats, slit og strev.»

Forbundsstyrets innstilling:

Det må alltid være Arbeidernes faglige Landsorganisasjons mål å søke hevet lønnsinntakernes levestandard. Opplegget til kommende tariffrevisjoner må skje i samsvar med dette mål.

Høyning av overtidsprosenten. Forslag fra:

Avd. 300 — Hilleren Industriarbeiderforening, Bergen.

« 311 — Malersvønnenes Forening, Bergen.

« 312 — Bergen Trevarefabrikkarbeiderforening.

« 313 — Blikkenslagersvønnenes Forening, Bergen.

« 315 — Snekker- og Tømrernes Forening, Bergen.

« 316 — Sten-, Jord- og Sementarbeidernes Forening, Bergen.

«For å beskytte Arbeidervernlovens bestemmelse om 8 timers arbeidsdag krever vår(e) forening(er) at overtidsprosenten forhøyes så meget at ethvert misbruk av arbeidsgiveren til å benytte overtidsarbeid begrenses.»

Motivering:

Vi vil her understreke at erfaring har vist at arbeidsgiveren spesielt har benyttet seg av overtid de to første arbeidstimer (25 %) og derved reelt brutt lovens bestemmelse om at overtidsarbeid kun skal finne sted ved arbeid av samfunnsmessig karakter som ikke tåler utsettelse.

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret henstiller til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon å overveie muligheten av å få innført ensartede overtidsbestemmelser i tariffavtalene. Dette spørsmål har for øvrig tidligere vært fremmet uten at noen definitiv løsning er kommet i stand. I forbindelse med dette spørsmål bør forslaget om høyning av overtidsprosenten tas opp til behandling.

Tidsstudieavtalen — Arbeidernes faglige Landsorganisasjon—Norsk Arbeidsgiverforening.

Avd. 452, Ulefoss Brug Fagforening, foreslår:

«Avtalen med Norsk Arbeidsgiverforening om tidsstudier blir sagt opp.»

Motivering :

Tidsstudiene blir ikke utført for rasjonaliseringens skyld i mange tilfeller, men utelukkende for å presse tiden på akkorder ned. Resultatet må da bli at det hele virker som et press på arbeiderne. De goder som vi også var forespeilet ved en økt produksjon, uteblir også.

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret anbefaler at kongressen drøfter spørsmålet om revisjon av tidsstudieavtalen mellom Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Norsk Arbeidsgiverforening.

NORSK CENTRALFORENING FOR BOKTRYKKERE

Oslo typografiske forening foreslår:

«Loven om tvungen lønnsnemnd oppheves. Lovens enkelte bestemmelser må heller ikke innarbeides i andre lover som blir til hinder for at arbeiderne gjennom frie forhandlinger og med organisasjonens styrke kan gjennomføre sine rettferdige krav om bedring av lønns- og arbeidsvilkårene.»

Hovedstyret i Centralforeningen for Boktrykkere slutter seg til prinsippet i Oslo typografiske forenings forslag, og anbefaler at kongressen gjør det samme.

NORSK ELEKTRIKER- OG KRAFTSTASJONSFORBUND

Avd. 1, Oslo, foreslår:

«Vi finner at A.F.L.s tariffpolitikk i de siste år er ført på et vikende grunnlag sett i forhold til andre samfunnsgruppers pågang, og disse gruppers gjennomførte krav.

Det henstilles i denne forbindelse til kongressen å trekke opp retningslinjer for en framtidig tariffpolitikk som kan gjenopprette en likestilling med prisnivået, og søke gjennomført forbedringer og gi arbeiderne del i den økte vareproduksjon.»

Avd. 74, Kragerø, foreslår:

«Loven om tvungen lønnsnemnd oppheves. Lovens enkelte bestemmelser må heller ikke innarbeides i andre lover som blir til hinder for at arbeiderne gjennom frie forhandlinger og med organisasjonens styrke kan gjennomføre sine rettmessige krav om bedring av lønns- og arbeidsvilkår.»

Avd. 103, Glomfjord, foreslår:

«De tap ungdommen har lidt ved de siste tariffoppgjør må rettes opp ved at lærlinger og unge arbeidere gis samme dyrtidskompensasjon som voksne arbeidere.

Lønnsnemndsordninger av enhver art må bortfalle og erstattes med frie tarifforhandlinger.

Avdeling 103 anbefaler fagkongressen å medvirke til å få nedsatt den militære tjenestetid fordi denne i uhyre grad går ut over ungdommens opplæring og skaper svære økonomiske vansker både for den unge og for familien.»

Forbundsstyret slutter seg til forslagene.

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Forslag fra:

Avd. 300 — Hilleren Industriarbeiderforening, Bergen.

« 311 — Malersvennenes Forening, Bergen.

« 312 — Bergen Trevarefabrikkarbeiderforening.

« 313 — Blikkenslagersvennenes Forening, Bergen.

« 315 — Snekker- og Tømrernes Forening, Bergen.

« 316 — Sten-, Jord- og Sementarbeidernes Forening, Bergen.

«Kongressen krever at Landsorganisasjonens ledelse og forbundene under vårens tarifforhandlinger opptar kravet «lønn under sykdom» som et prinsipielt krav.»

Motivering:

Da de understøttelsessatser som trygdeverkene gir, ligger på et lavmål under eksistensmulighetene, må gjennomføringen av forslaget ansees som en selvfølge. Vi viser til at A.F.L. har medvirket og gjennomført ovennevnte krav i en rekke forbund og understreker spesielt at kravet er gjennomført og følgelig godkjent av stat og kommune.

Avd. 364, Namsos Sagarbeiderforening, foreslår:

«Avdelingen foreslår at L.O. arbeider for at alle lønsmottakere får lønn under sykdom.»

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret er av den oppfatning at spørsmålet om lønn under sykdom for tiden ikke kan løses helt generelt, men at bedring av syk lønsmottakers stilling må søkes gjennomført dels ved innføring av bestemmelse om lønn for en viss del av sykeperioden i Arbeidervernloven, dels ved gjennomføring av Folketrygden og dels ved at krav blir stillet og gjennomført ved tariffrevisjonene.

NORSK JERNBANEFORBUND

Statsbanenes Verkstedforening, Narvik, foreslår:

«Fastlåsing av lønna for fagarbeidere og andre arbeidere i de lave lønnsklasser må opphøre.»

Motivering:

Det finnes ingen rimelighet i at fagarbeidere og spesialarbeidere skal låses fast på et bestemt lønnsnivå og samtidig stenge veien for de lønnstakere som er ennå dårligere stilt.

Sammenlikner en neglisjeringen av disse lønnsgrupper med den store bevegelse oppad i de høyere lønnsklasser, må en ikke undres over at misnøyen er faretruende stor.

Skal en vurdere innsatsen i produksjonen mellom klassene, er det ikke tvil om at der er foregått store mistak under plaseringene. Skal en unngå uro i arbeidslivet og for øvrig følge formålsparagrafene i Landsorganisasjonens lover og retningslinjer, må disse skammelige plaseringer rettes på.

Forbundsstyrets uttalelse:

I det en viser til det arbeid Landsorganisasjonen for tiden holder på med når det gjelder disse problemer, oversendes forslaget uten forbundsstyrets anbefaling.

Statsbanenes Verkstedarbeiderforening, Oslo, foreslår:

Krav om 42 timers arbeidsuke.

Da gjenreisningen av landet nå må anses avsluttet og en veldig utbygging av vår industri og våre næringer har foregått, og det ifølge dagspressen ser ut til å bli ledighet innen de forskjellige industrier, må nå Landsorganisasjonens sekretariat ta opp spørsmålet om kortere arbeidstid.

Forslag:

«Kongressen pålegger sekretariatet å arbeide for gjennomføring av 42 timers arbeidsuke.»

Videre er fra *Vestbanenes Verkstedarbeiderforening, Drammen*, mottatt slikt forslag:

«Kongressen pålegger sekretariatet helhjertet å gå inn for full sysselsetting. Om full sysselsetting ikke kan opprettholdes må kravet om alminnelig 40 timers arbeidsuke øyeblikkelig optas,» (fremmes).

Forbundsstyrets uttalelse:

Forbundsstyret understreker at det arbeid som L.O. hittil har utført for å holde full sysselsetting, fortjener de fagorganisertes takk og anerkjennelse. En er imidlertid merksam på at det i tiden som kommer vil

bli store vansker med sysselsettingsproblemet. Forbundsstyret antar derfor det vil være riktig at disse spørsmål på en eller annen måte kommer opp til drøfting på L.O.s kommende kongress.

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

Avd. 4, Oslo, foreslår:

«Kongressen tar de nødvendige skritt for å hindre statsmyndighetenes stadige undergraving av tariffavtalene.»

Avd. 27, Oslo (klubben ved A. M. Andersen & Co.), foreslår:

«L.O. må sammen med de enkelte fagforbund som er berørt av de forskjellige tarifforhandlinger til enhver tid sørge for at våre krav må ligge på en slik høyde at vår levestandard aldri reduseres.»

Til Fagorganisasjonens tariffpolitikk foreslås følgende uttalelse:

«L.O. må finne nye linjer i den lønns- og tariffpolitikk som skal føres for å gjennopprette og høyne levestandarden for lønsmottakerne. Den linje som hittil er fulgt, har ikke ført til den fordeling av samfunnsgodene som var forutsatt. Vi har tatt vår del av byrdene, mens andre lag i samfunnet fortsatt øker sine formuer.»

Avd. 33, Moss, foreslår:

1. Felles klubbstyre- og avdelingsstyremøte gir sin fulle tilslutning til forslag som ble vedtatt på avdelingsmøtet 24/10 1952. Samtidig vil møtet påpeke at reallønningene må heves opp på et forsvarlig nivå. Det ble ved siste tariffoppgjør lovet at prisene skulle holdes nede, men dette har ikke holdt stikk, hverken nå eller ved tidligere tariffoppgjør.
2. Det må ikke fra forbundsledelsens side bøyes av på de krav som er stilt av forbundets avdelinger rundt det hele land. Denne gang må ikke forbundsledelsen la seg nøye med fraser om at hvis ikke arbeiderne krever høyere lønn så skal priser og skatter holdes nede på et forsvarlig nivå. Arbeiderne må nå få konkrete beviser på at de ansvarlige myndigheter virkelig gjør noe effektivt for å få prisene nedover. Som et middel hertil vil arbeiderne henstille til forbundet at det rettes en henstilling til Landsorganisasjonen om å få bort alle unødvendige mellomledd i omsetningsbransjen som gjør sitt til å fordyre varene. Hvis ikke myndighetene kan klare dette, så forlanger vi at det blir holdt frie tarifforhandlinger uten lønnsnemndsavgjørelse.
3. Møtet slutter helt og holdent opp om forbundets formanns artikkel i fagbladet for sept. 1952 og håper at denne ikke var tomme fraser

for å berolige medlemmene. Det forlanges at forbundsledelsen setter alle krefter inn for å heve medlemmenes lønnsnivå opp på 1949-nivået.

4. Denne resolusjon blir å oversende forbundet.»

Avd. 4, Oslo, foreslår:

«På vegne av kvinnene i jernindustrien vil vi henstille til L.O.s kongress å ta spørsmålet om lik lønn for kvinne og mann, for arbeid av samme verdi, opp til behandling for at en kan få ført denne saka ut i livet.»

Motivering:

«Foreningen som har ca. 600 kvinnelige medlemmer er levende interessert i at lik lønn for likt arbeid blir en realitet.

Kongressen 1949 behandlet under saksliste punkt 6, likelønns-spørsmålet. Sekretariatets forslag om å nedsette en komité på 7 medlemmer for å utrede saken i kongressperioden ble vedtatt.

Saken skulle nå være klar for en realitets-avgjørelse for kongressen 1953.

Foreningen ser følgende retningslinjer å være nødvendige:

1. Genève-konvensjonen av 1951 om likelønns-saken ratifisert.
2. L.O. og N.A.F. treffer avtale som fastlegger prinsippet.
3. Løsningen av saken innenfor de enkelte forbund, opptas etter en bestemt plan godtatt av L.O. og N.A.F.»

Ethvert velutviklet samfunn må løse dette store sosiale problem.

Avd. 163, Oslo, foreslår:

«Vi pålegger fagkongressen å foreta seg noe effektivt for å imøtekomme kravet om at kvinner og menn skal betales lik lønn for likt arbeid.»

Motivering:

Det har i årene etter krigen vært avholdt nasjonale og internasjonale konferanser (Arbeidsbyråets møte i Genève den 28. juni 1952) hvor det har vært full enighet om å gjennomføre likelønns-prinsippet og dermed rettferdige lønnsforhold for kvinnene. Vi ønsker nå å se resultater av de vedtak og henvendelser som i tida etter 1945 er gjort i dette spørsmål.

Avd. 4, Oslo, foreslår:

«*Angående lønn under sykdom forårsaket ved bedriftsulykke.*

1. Det treffes en avtale med N.A.F. om en kollektiv ulykkesforsikring.
2. Alle utgifter bæres av arbeidsgiverne.
3. Fører ikke disse forhandlinger fram. kreves inntatt bestemmelse herom i Arbeidervernloven eller tilsvarende forbedringer av bestemmelsen i lov om ulykkestrygd.»

Motivering:

Idet vi viser til forbundets arbeid med saken ved forhandlingene i 1948, og forrige kongress' tilslutning til saken under saksliste punkt 6, mener vi ifølge sakens forberedelse den moden for avgjørelse, og fremhever den vitale betydning og interesse den har for lønns-mottakerne.

Avd. 2, Oslo, foreslår:

«Kongressen må vie en stor plass på dagsordenen for drøfting av spørsmålet om full lønn under sykdom.»

Motivering:

Lønn under sykdom er et krav som sto i forgrunnen under 1. mai-demonstrasjonen 1952. Kongressen må rette et sterkt krav til Stortinget om å få lovfestet full lønn under sykdom.

Avd. 15, Bergen, foreslår:

1. Lønn under sykdom.
2. Lønn for bevegelige helligdager.»

Motivering:

Ved tariffrevisjonen i 1946, 1949, 1952, fremmet vår avdeling følgende forslag:

1. Lønn under sykdom.
2. Betaling for bevegelige helligdager.

Som forbundet er kjent med har vi særlig med disse forslag fått skarpe avslag, det lar seg ikke gjennomføre — dessverre. Vi anser det unødvendig å gå i detaljer, men som arbeidere kjenner vi de økonomiske vansker vi og våre familier har måttet avfinne oss med, trass i økt produksjon og økt nasjonal velstand, i særdeleshet under sykdom, men også ved jul, påske og pinse, da der vanligvis stilles tradisjonsmessige større krav, men hvor vi av tradisjon lønnsmessig er satt utenfor. Vi peker også på de skattemessige ulemper som påføres oss under sykdom, skatterestansene vokser.

Avd. 33, Moss, foreslår:

«L.O. må sette alt inn på at samtlige lønsmottakere får full lønn under sykdom, i første rekke for arbeidsulykker.»

Motivering:

Vår avdeling mener at L.O. må gå inn for dette samlet og ikke overlate til de enkelte forbund å løse denne for arbeiderne så viktige sak.

Avd. 67, Tønsberg, foreslår:

Lærlingeloven. Ungdomsopplæring og lærlingers lønnsforhold.

«L.O. må i sterkere grad enn før vareta ungdommens faglige, sosiale og økonomiske interesser. L.O. må ut fra dette engasjere seg sterkere i arbeidet for den praktiske gjennomføring av lærlingeloven, og i denne forbindelse tre i kontakt med de faglige ungdomsutvalg. De lønnsmessige vilkår som bys lærlingene og de yngste arbeiderne, har etter hvert som prisnivået har utviklet seg, blitt betydelig dårligere. Ved de dyrtidsoppgjør som har funnet sted etter krigen, har alltid ungdommen tapt betydelig, tross ungdommens protest.

L.O. må ofre ungdommens økonomiske interesser større oppmerksomhet, og ut fra prinsippet om lik lønn for likt arbeid, ta støttende del i ungdommens arbeid for større økonomisk likestilling.»

Avd. 152, Årdalstangen, foreslår:

Tariffoppgjør innenfor den ikke-kapitalistiske sektor.

«De vedtak som tidligere er gjort om at det innen den ikke-kapitalistiske sektor av industrien ikke skal stilles større krav enn de som stilles overfor arbeidsgiverorganisasjonene innen den privat-kapitalistiske sektor, oppheves, og fagforeningene og forbundene innen den ikke-kapitalistiske sektor stilles fritt.»

Motivering:

Så lenge det någjeldende vedtak virker, har ikke arbeiderne og funksjonærene innen den ikke-kapitalistiske sektor noen reell innflytelse på sine tariffavtaler, da det først er avgjort innen den privat-kapitalistiske sektor.

De arbeidere og funksjonærer som arbeider i den ikke-kapitalistiske sektor, må bare godta dette fordi de må finne seg i ikke å få godkjent noen større krav enn det som er oppnådd innen den privat-kapitalistiske sektor. Dette trass i om de arbeider ved bedrifter som har muligheter for å gi mere.

Medlemmene ved disse bedrifter får en følelse av at de er satt utenfor.

De bedrifter som hører til den ikke-kapitalistiske sektor har som argumenter fagorganisasjonens egne vedtak, og arbeiderne kan derfor ikke få igjennom krav som de mener bedriften makter å gi.

Arbeiderne ved disse bedrifter, som for øvrig også ved andre bedrifter, har i årene etter krigen stilt seg positivt til oppbyggingen, og har gitt avkall på meget fordi de føler et ansvar overfor samfunnet. Vi mener nå at tiden er inne til å gi de enkelte fagforeninger og fagforbundene større handlefrihet, og vårt forslag er

et ledd i dette, nemlig å gi de fagforeninger og fagforbund som har bedrifter i den ikke-kapitalistiske sektor, mer å si over sine egne lønns- og arbeidsvilkår.

Avd. 79, Arendal, foreslår:

«40-timers uke fremmes som lov.»

Motivering:

Det stigende antall oppsigelser i de forskjellige yrker gjør det nå nødvendig å treffe effektive botemidler.

Vi er, denne alvorlige situasjon tatt i betraktning, derfor av den mening at 40-timers arbeidsuke nå må gjennomføres, som et viktig middel for full beskjeftigelse.

Hovedstyrets uttalelse til forslag fra avd. 4 og 27, Oslo, og 33, Moss:

Et tariffoppgjør som i kortere eller lengre tid fastlegger lønns- og arbeidsvilkårene og dermed levestandarden, må i vesentlig grad kunne bygge på en stabil økonomisk utvikling. I motsatt fall er en nødsaget til å kreve adgang til å regulere lønningene i tariffperioden for å kunne sikre den levestandard som tariffoppgjøret forutsetter.

En kan således ikke godta at myndighetene foretar politiske handlinger som får virkning ved tariffoppgjørene til nedsettelse av levestandarden, uten at lønnsrettene har adgang til å få dette kompensert. Hovedstyret anbefaler derfor kongressen å gjøre følgende vedtak:

- «1. Kongressen beslutter å gjøre henvendelse til statsmyndighetene med en bestemt henstilling om at det ikke blir foretatt handlinger som kan få direkte virkninger for lønnsrettene som er bundet av tariffen, til nedsettelse av deres levestandard.*
- 2. Hvis det undertiden melder seg behov for ekstraordinære inntekter til statskassen til finansiering av spesielle formål, må en i tilfelle utnytte andre skatteobjekter, som en forutsetter fremdeles er til stede, og som ikke har direkte skadelige virkninger for lønnsrettene.»*

Hovedstyrets uttalelse til forslag fra avd. 4 og 163, Oslo. — Lik lønn for likt arbeid:

Hovedstyret viser til behandlingen av dette spørsmål ved forrige kongress. Vårt forbund har flere ganger og senest ved tariffrevisjonen i 1952 fremmet forslag i overensstemmelse med forannevnte krav.

«Hovedstyret anbefaler således at kongressen prinsipielt erkjenner berettigelsen av dette krav og anmoder sekretariatet om å oppta forhandlingene med N.A.F. om en generell løsning av kravet snarest mulig.»

Hovedstyrets uttalelse til forslag fra avd. 2 og 4, Oslo, avd. 33, Moss, og avd. 15, Bergen: Lønn under sykdom og bevegelige og skjeve helgedager m. v.:

Lønn under sykdom og arbeidsuførhet for øvrig, samt lønn for bevegelige og skjeve helgedager har fått en stadig større aktualitet for arbeiderne i industrien og produksjonslivet som ennå ikke har disse sosiale goder.

Den innflytelse som arbeiderbevegelsen har nådd fram til i samfunnet, skulle gjøre det mulig å løse de nevnte spørsmål som et ledd i kampen for større sosial trygghet, som også arbeiderne i industrien må ha det samme krav på som andre samfunnsgrupper.

Ser vi på den utvikling som har funnet sted med sterkt utvidet virksomhet i stat og kommune, handel og kontor, og på det tekniske og merkantile område for øvrig, viser det seg at de grupper av sysselsatte som har de omhandlede sosiale goder, er sterkt økt i forhold til antall beskjeftigede i industri- og produksjonslivet, som ikke har disse goder. Dette medfører også at de sosiale skjevheter som er til stede, framtrer i stadig sterkere grad.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund har reist disse spørsmål som konkrete krav ved de siste tariffrevisjoner, men har ikke oppnådd noen direkte resultater. Når vår nærmeste motpart, M.V.I., ikke har funnet å kunne bidra til en løsning av nevnte spørsmål, er det i første rekke blitt begrunnet med at bedriftene ikke vil make å bære den økonomiske belastning som dette medfører. På den annen side er det også framholdt at gjennomføringen av de nevnte krav for metallindustrien isolert vil ha umiddelbare konsekvenser også for de øvrige industrier og bransjer. Det er derfor henvist til at disse saker i tilfelle må opptas mellom hovedorganisasjonene — N.A.F. L.O. — til behandling.

For å kunne rydde av veien de innvendinger som er kommet fram om at bedriftslivet ikke tåler den økonomiske belastning som disse sosiale goder medfører, bør en kunne fremme forslag om at det legges opp en produksjonsplan som tar sikte på å dekke de økte utgifter som det her kan bli tale om.

I følge beregninger som vårt forbund har foretatt, vil en produksjonsøkning av bare mellom 2—2,5 pst. dekke de merutgifter som gjennomføringen av lønn under sykdom, iberegnet også arbeidsuførhet ved ulykker, samt bevegelige og skjeve helgedager, medfører.

En slik produksjonsøkning skulle etter vår oppfatning, ikke være vanskelig å oppnå.

Under henvisning til foranstående og til behandlingen av denne sak på forrige kongress vil hovedstyret anbefale kongressen i 1953 å gjøre følgende vedtak:

- «1. Spørsmålet om lønn under sykdom og ved arbeidsuførhet som følge av ulykker, samt lønn for bevegelige og skjeve helgedager, reises som tariffkrav generelt for samtlige medlemmer av L.O.
2. Det fremmes samtidig forslag om at det ved samarbeid mellom tariffpartene innenfor de forskjellige industrier og bransjer utarbeides produksjonsplaner, som blir å avpasse etter forholdene ved den enkelte bedrift med sikte på å dekke de merutgifter som gjennomføringen av de nevnte sosiale krav medfører.
3. Hvis det ikke blir mulig å komme til en ordning med Norsk Arbeidsgiverforening, forelegges saken for statsmyndighetene med anmodning om at de omhandlede sosiale krav gjennomføres ved lov på grunnlag av den nevnte produksjonsplan.»

Hovedstyrets uttalelse til forslag fra avd. 2, Oslo, og avd. 67, Tønsberg, om Lærningeloven.

Hovedstyret erklærer seg prinsipielt enig i forslaget angående hjelp til ubemidlet skoleungdom.

Vi viser i denne forbindelse til den utvidelse som er gjort for stipendier fra Statens Lånecasse og videre til Arbeiderpartiets «Langtidsprogram for skolen», hvor det bl. a. heter: «All skolegang skal være fri. Uten omsyn til forsørgers økonomi eller bosted må all ungdom gjennom en effektiv stipendieordning settes i stand til å velge den utdanningsveien som høver best.»

«Hovedstyret anbefaler at kongressen anmoder partiet og Regjeringen om mest mulig å fremskynde dette skoleprogrammet.»

Angående ungdommens yrkesutdanning vises til Lærningeloven, som det for tiden arbeides med for å sette denne ut i praksis innen de forskjellige fag, og som bl. a. inneholder bestemmelser om betaling for skoletid på de forskjellige fagskoler.

Hovedstyrets uttalelse til forslag fra avd. 152, Ardal. — Tariffoppgjør innenfor den ikke-kapitalistiske sektor:

Hovedstyret viser til behandling av denne sak på forrige kongress og de retningslinjer som den gang ble vedtatt. Hovedstyret kan således ikke anbefale forslaget.

Hovedstyrets uttalelse:

Forslag fra avd. 79, Arendal.

40 timers arbeidsuke.

«Vårt forbund har ved de siste tariffrevsjoner reist krav om at det skulle gis adgang for bedrifter hvor partene var enige herom, å begrense den ukentlige arbeidstid til 45 timer basert på 5 dagers uke.

Vi har begrunnet dette krav med spesielle forhold som har utviklet

seg i særlig sterk grad etter krigen. Bl. a. har vi pekt på boligforholdene, som i stor utstrekning tvinger den enkelte arbeider til å bo langt fra arbeidsplassen. Kommunikasjonenes utvikling gjør heldigvis dette mulig i større utstrekning enn tidligere, men det medfører på den annen side forskjellige private gjøremål, og det har vist seg — særlig i de senere år — at dette har ført til betydelig skoft, i første rekke på lørdager. Vi har også pekt på den erfaring en har gjort ved bedrifter som har innført 45 timers uke, og som går ut på at produksjonen og dermed også fortjenesten har kunnet opprettholdes, bl. a. ved mindre skoft og større effektivitet.

Vårt forbund ser også dette spørsmål som en av de nærliggende oppgaver og et første skritt til å få utliknet det skjeve forhold som på dette område er tilstede når det gjelder arbeidstiden for de som er beskjeftiget i den alminnelige produksjon og de som utfører andre funksjoner og tjenester i samfunnet.

Under henvisning til foranstående finner vårt forbund det således forsvarlig å anbefale kongressen å gjøre følgende vedtak:

- «1. Kongressen gir sin tilslutning til at det reises krav om at arbeidstiden på 48 timer forkortes til 45 timer.
2. De enkelte industrier, bransjer eller bedrifter stilles fritt om en av praktiske hensyn finner det formålstjenlig å fordele denne arbeidstiden på 5 dager eller som nå på 6 dager i uken.»

Angående spørsmålet om 40 timers arbeidsuke mener vårt hovedstyre at dette i særlig grad må vurderes i forbindelse med den sosial-politiske og økonomiske situasjon, ikke bare i Norge, men også internasjonalt.

Det kan imidlertid ikke nektes for at kravet faglig og sosialt sett er berettiget, og en må således regne med at dette vil melde seg med stadig større styrke. En er samtidig også merksam på at spørsmålet innen kortere eller lengre tid kan få en særlig aktuell interesse, bl. a. i forbindelse med full sysselsetting.

Vårt hovedstyre finner derfor at det allerede på det nåværende tidspunkt kan være av betydning å få spørsmålet utredet, og vil derfor anbefale:

- «1. Kongressen beslutter at det nedsettes en komité for å utrede spørsmålet om 40 timers arbeidsuke, hvilken virkning en slik nedsettelse av arbeidstiden vil ha for produksjonen, vår konkurransevne og dermed opprettholdelsen av levestandarden.
2. Utredningen forelegges neste kongress til nærmere behandling, eventuelt representantskapet, hvis forholdene utvikler seg slik at det oppstår situasjoner som tilsier dette.»

NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND

Avd. 157, Øvre Årdal, foreslår:

Tariffoppgjørene for den ikke-kapitalistiske sektor av industrien.

«De vedtak som tidligere er gjort om at det innen den ikke-kapitalistiske sektor av industrien ikke skal stilles større krav enn de som stilles overfor arbeidsgiverorganisasjonene innen den privat-kapitalistiske sektor, oppheves, og fagforeningene og fagforbundene innen den ikke-kapitalistiske sektor stilles fritt.»

Motivering:

Så lenge de någjeldende vedtak virker, har ikke arbeidere og funksjonærer innen den ikke-kapitalistiske sektor noen reell innflytelse på sine tariffavtaler, da det alltid først er avgjort innen den privat-kapitalistiske sektor.

De arbeidere og funksjonærer som arbeider i den ikke-kapitalistiske sektor, må da bare godta dette, fordi de må finne seg i å ikke å få godkjent noen større krav enn de som er oppnådd innen den privatkapitalistiske sektor. Dette selv om de arbeider ved bedrifter som har muligheter til å gi mer.

Medlemmene får ved disse bedrifter en følelse av at de er satt utenfor. De bedrifter som hører til den ikke-kapitalistiske sektor, har som argumenter fagorganisasjonens egne vedtak, og arbeiderne kan derfor ikke få igjennom krav som de mener bedriften makter å gi. Arbeiderne ved disse bedrifter, som for øvrig også ved andre bedrifter, har i årene etter krigen stilt seg positivt til oppbyggingen og har gitt avkall på meget, fordi de føler et ansvar overfor samfunnet. Vi mener nå at tiden er inne til å gi de enkelte fagforeninger og fagforbund større handlefrihet, og vårt forslag er et ledd i dette, nemlig å gi de fagforeninger og fagforbund som har bedrifter i den ikke-kapitalistiske sektor, mer å si over sine egne lønns- og arbeidsvilkår.

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret kan ikke tiltre forslaget da det kan få de uheldigste konsekvenser for de bedrifter det offentlige igangsetter, for ikke å si at det vil virke som en direkte bremse på igangsettelsen av slike tiltak. I den samme stilling vil også kooperasjonen o. l. tiltak komme.

Avd. 48, Herøya, foreslår:

Tids- og arbeidsstudier.

«Fagkongressen fatter beslutning om at punktet om tids- og arbeidsstudier utgår av overenskomsten i sin helhet.»

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret kan ikke tiltre forslaget, da kongressen ikke kan ta stilling til hva som skal stå i den enkelte avtale om lønns- og arbeidsforhold.

Spørsmålet må løses ved tariffrevisjon for den enkelte bedrift.

Avd. 6, Oslo, foreslår:

«Kongressen beslutter at Landsorganisasjonen krever opptatt nye forhandlinger med Norsk Arbeidsgiverforening for å få gjennomført retningslinjer angående fordeling av det merutbytte de enkelte bedrifter oppnår på grunn av rasjonalisering. Dette merutbytte fordeles på bedriftene, arbeiderne og forbrukerne etter bestemte regler.»

Motivering:

Da de fleste av de større bedrifter innen de ulike bransjer oppnår en uforholdsmessig stor fortjeneste på grunn av omfattende rasjonalisering, mener vi at den merfortjeneste som fremkommer ved rasjonaliseringen ikke ensidig må komme bedriftene til gode, men fordeles på bedriften, arbeiderne og forbrukerne, f. eks. med 3 like andeler.

Vi mener at den tekniske utvikling i verden skal komme samfunnet til gode, og ikke ensidig til de enkelte bedriftsherrer som får anledning til å installere disse tekniske vidundere i sine bedrifter.

Denne sak ble opptatt av vår forening allerede i 1948, og L.O. fant kravet berettiget og utvirket at det ble ført forhandlinger mellom N.A.F. og A.F.L. i saken, men disse har stoppet opp.

Dette er for arbeiderne og forbrukerne en meget viktig sak som må opptas på nytt, og det må prøves alle veier for å finne en tilfredsstillende løsning.

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret tiltre forslaget og mener det bør komme opp til bred drøftelse på kongressen.

Avd. 6, Oslo, foreslår:

«Loven om tvungen lønnsnemnd kreves opphevd. Lovens enkelte bestemmelse må heller ikke innarbeides i andre lover, som blir til hinder for at arbeiderne gjennom frie forhandlinger og med fagorganisasjonens styrke kan gjennomføre sine rettfærdige krav om bedring av lønns- og arbeidsvilkår.»

Motivering:

Vi er enig i at lønnsnemnda, med den form den har hatt, hittil har hatt en berettiget eksistens i de vanskelige etterkrigsår, men vi mener at vi må komme tilbake til at arbeidsgivernes og arbeidernes organisasjoner må få mer innflytelse og mer ansvar når

det gjelder tariffrevisjoner og ikke stole på at de har en offentlig institusjon i reserve som skal ta den endelige avgjørelse, hvis partsforhandlinger og mekling ikke fører fram.

Avd. 29, Moss, foreslår:

«Loven om tvungen lønnsnemnd oppheves. Lovens enkelte bestemmelser må heller ikke innarbeides i andre lover, som blir til hinder for at arbeiderne gjennom frie forhandlinger og med organisasjonens styrke kan gjennomføre sine rettferdige krav om bedring av lønns- og arbeidsvilkår.»

Avd. 31, Sauda, foreslår:

«Kongressen fatter bindende vedtak om å pålegge sekretariatet å oversende Stortinget krav om opphevelse av hele lønnsnemndordningen.»

Avd. 48, Herøya, foreslår:

«Loven om tvungen lønnsnemnd oppheves. Lovens enkelte bestemmelser må heller ikke innarbeides i andre lover som blir til hinder for at arbeiderne gjennom frie forhandlinger og med organisasjonens styrke kan gjennomføre sine rettferdige krav om bedring av lønns- og arbeidsvilkårene.»

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret vil tiltre forslagene fra avd. 6, 29, 31 og 48. Dette er også i samsvar med vedtaket på representantskapsmøtet den 30. og 31. oktober 1951, om at det i 1952 skulle føres frie forhandlinger.

Avd. 3. Nedre Eiker, foreslår:

Nedsettelse av arbeidstiden.

«Nedre Eiker Fagforening vil overfor L.O.s kongress stille forslag om at fagorganisasjonens tidligere krav om 6 timers dagen må bli behandlet under § 5 i den foreløpig oppsatte dagsorden. Og vår forening vil peke på at den pågående rasjonalisering, tidsstudie med stoppeklokke og andre ting, medfører ofte langt større fysisk press og må bli belønnet med kortere arbeidsdag.»

Avd. 48, Herøya, foreslår:

40 timers arbeidsuke.

«Arbeidstiden nedsettes til 40 timer i uken. Dette bør i særlig grad være et minstekrav når det gjelder kontinuerlig skiftarbeid.»

Avd. 112, Vallø, foreslår:

«Arbeidernes faglige Landsorganisasjon går fullt inn for gjennomføring av 42 timers arbeidsuke med full kompensasjon for alle helkontinuerlige skiftarbeidere.»

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret vil tiltre de foreliggende forslag om forkortelse av arbeidstiden, og da i første rekke for helkontinuerlig skiftarbeid.

Kongressen bør vedta en sterk henstilling til de lovgivende myndigheter om at arbeidstiden for dette arbeid nedsettes til 42 timer pr. uke.

NORSK KOMMUNEFORBUND

Elektrisitetetsverkets Arbeiderforening, Oslo, foreslår:

«Med henvisning til Norsk Kommuneforbunds lover § 1, punkt 4, må Landsorganisasjonen sette all kraft inn på å gjennomføre kortere arbeidstid for alle L.O.-medlemmer som har 48 timers arbeidsuke.»

Motivering:

Den stadig stigende funksjonærstand, tekniske og merkantile, har en vesentlig kortere arbeidstid enn de som er beskjeftiget med fag- og håndverksarbeid, eller rent manuelle yrker. De førstnevnte grupper har også i stor utstrekning ytterligere forkorting av arbeidstiden i sommertiden, uten at dette gode har kommet på tale for de som har 48 timers arbeidsuke.

Motiveringen for å opprettholde denne forskjell kan vel ikke være annet enn landets økonomiske og produksjonsmessige tilstand. Det er da lite rimelig at denne tilstand, for så vidt som den fremdeles eksisterer, ensidig skal bæres av de manuelle yrker ved å opprettholde en vesentlig lengre arbeidstid.

Her må det foretas en utjamning. Dette er også den mest effektive måte å sikre arbeidskraft i de yrker hvor det er mangel på sådan. Det er helt naturlig at ungdommen foretrekker kontorarbeid med den kortere arbeidstid fremfor direkte produksjon med lengre arbeidstid.

Derfor må Landsorganisasjonen ved kommende tariffoppgjør, og eventuelt ved lovgivning, gå inn for en forkortelse av arbeidstiden.

Fra Norsk Kommuneforbunds forretningsutvalg:

Under de nåværende arbeids- og produksjonsforhold såvel i vårt som i andre land, vil en anbefale at spørsmålet om eventuell nedsettelse av arbeidstiden søkes opptatt på nordisk, eventuelt internasjonalt grunnlag.

Vannvesenets Arbeiderforening, Oslo, foreslår:

«Loven om tvungen lønnsnemnd oppheves.»

Motivering:

Lovens bestemmelser må heller ikke innarbeides i andre lover som blir til hinder for at arbeiderne gjennom frie forhandlinger og med organisasjonens styrke kan gjennomføre sine rettferdige krav om bedring av lønns- og arbeidsvilkår.

Oslo Sporveisarbeideres Forening foreslår:

«L.O.s kongress krever av Regjeringen at loven om tvungen lønnsnemnd oppheves. Lovens enkelte bestemmelser må heller ikke innar-

beides i andre lover som blir til hinder for at arbeiderne gjennom frie forhandlinger og med organisasjonens styrke kan gjennomføre sine rettferdige krav om bedring av lønns- og arbeidsvilkårene.»

*Bergens Elektrisitetsverks Arbeiderforening og
Lysverkenes Funksjonærforening, Bergen, foreslår:*

Idet vi viser til den uheldige virkning lønnsnemndsansordningen har hatt for de kommunale arbeidere og tjenestemenn i Bergen, fremmer medlemsmøtene dette forslag til kongressen 1953:

«Kongressen er enig i at den nåværende lønnsnemndsordning (1952) ikke forlenges.

Kongressen vedtar at den ikke kan tillate at der i noen form hverken gjennom Arbeidstvistloven — eller på annen måte — innføres en ny lønnsnemndsansordning.»

*Fra Norsk Kommuneforbunds forretningsutvalg:
Forslaget oversendes sekretariatet.*

Vardø komm. Tjenestemannsforening foreslår:

«L.O.s kongress henstiller til Statistisk Sentralbyrå gjennom statsmyndighetene å sette i gang en landsomfattende levekostnadsundersøkelse basert på soneinndeling av de ulike landsdeler, eksempelvis med fylkesvis inndeling. Husholdningsskjemaer bør sendes ut gjennom L.O.

Når disse undersøkelser er avsluttet skal senere lønnsforhandlinger baseres på den enkelte soners levekostnadsindeks og lønnstariffene reguleres i henhold hertil.»

Motivering:

Så vidt vi har brakt i erfaring har Statistisk Sentralbyrå år om annet bedt ca. 100 familier i ulike deler av landet fra Oslo til og med Trøndelag om å føre husholdningsregnskap. På bakgrunn av dette har så levekostnadsindeksen for hele landet blitt utregnet.

Nord-Norge eller i hvert fall de to nordiske fylker har ikke vært med på disse undersøkelser, så Statistisk Sentralbyrås utregning gir ikke riktig bilde av levekostnadene i landet.

Fra Norsk Kommuneforbunds forretningsutvalg:

En gir sin tilslutning til at landet søkes inndelt i soner for beregning av levekostnadsindeksen.

Rotvold Personalforening foreslår:

«Ensartet tariff for alle som har samme arbeid ved Statens helseanstalter.»

Motivering:

Overenskomst av 1952 viser at vaskeripiker i Oslo-området har kr. 1,300,00 mer i lønn pr. år enn samme personale ved de øvrige anstalter i landet.

For avdelings- og kjøkkenpiker er tariffene også uensartet. Overenskomstene de senere år er derfor ikke blitt vedtatt av vår forening. Lønnsmessig bør disse 3 grupper stå i samme klasse ved samtlige helseanstalter.

Fra Norsk Kommuneforbunds forretningsutvalg:

En anser at det foreliggende forslag er en forbundssak.

Elektrisitetetsverkets Arbeiderforening, Oslo, foreslår.

«Under behandlingen av forslagene har foreningen også drøftet den avstemningsmåte som er nyttet ved avstemning over tarifforslag. En har erfaring for at det ofte kan virke uheldig at det ved slike avstemninger deltar store grupper med vidt forskjellige lønns- og arbeidsvilkår.

Regulativlønne vedtar eller forkaster overenskomstforslaget for de som står på gruppelønn. Høyere og lavere tekniske og merkantile funksjonærer vedtar eller forkaster eller endog hindrer oppsigelse av en akkordtariff som ikke har den ringeste interesse for andre enn de som arbeider etter samme tariff, nemlig de gruppelønne og regulativlønne fagarbeiderne.

Vår forening ønsker spørsmålet tatt opp til behandling, men er ikke helt klar over om det er en intern forbundssak, eller om det må behandles på L.O.s kongress. Iallfall ber vi forbundet om å bringe spørsmålet fram for det forum det hører inn under.»

Fra Norsk Kommuneforbunds forretningsutvalg:

Overensstemmende med L.O.s vedtekter har tarifforslag som omfatter forskjellige yrkesgrupper vært undergitt felles avstemning når tariffen omfatter arbeidsgiver. Noen forandring av dette forhold kan ikke anbefales.

Gassverksarbeidernes Forening, Oslo, foreslår:

«a) Arbeidstiden nedsettes til 42 timer pr. uke (5-dagsuken).

b) Arbeidstiden for skiftarbeidere settes til 36 timer pr. uke.»

Motivering:

Når Gassverksarbeidernes Forening tar opp spørsmålet om forkortelse av arbeidsdagen, er det i pakt med forbundets lover. Samtidig som vi vil framholde at det med en stadig voksende rasjonalisering — og med det økte arbeidstempo — vil det være nødvendig at spørsmålet tas opp til prinsipiell behandling. Og vi understreker i særlig grad nødvendigheten av at skiftarbeidernes arbeidstid blir forkortet og ensartet.

Fra Norsk Kommuneforbunds forretningsutvalg:

Under de nåværende arbeids- og produksjonsforhold så vel i vårt som i andre land, vil en anbefale at spørsmålet om eventuell nedsettelse av arbeidstiden søkes opptatt på nordisk, eventuelt internasjonalt grunnlag.

*Gassverksarbeidernes Forening, Oslo, foreslår:
Ferie.*

«L.O. tar opp kravet om at ferien forlenges til 4 uker, den fjerde uken legges inn som vinterferie»

Motivering:

Når vi mener at kravet om forlengelse av ferien må tas opp, er det av erfaring at oppdeling av den nåværende ordning med 2 ukers sommerferie og 1 uke's vinterferie for mange ikke er anerkjent, og derfor mislikt av de lønnstakere det gjelder. Når kravet om 3 ukers ferie fikk så stor tilslutning, var det et absolutt krav som gjaldt sammenhengende ferie.

Det er derfor av hensyn til de store krav som blir stilt til arbeidere og funksjonærer i produksjonen, på tide at L.O. tar opp kravet om 1 ukes vinterferie til behandling på kongressen.

Forretningsutvalgets uttalelse:

Forslaget kan ikke anbefales.

Gassverksarbeidernes Forening, Oslo, foreslår:

a) L.O.s kongress må gå inn for frie tarifforhandlinger.

b) L.O.s kongress må ta opp spørsmålet om det stedlige grunnlaget for de tariffbrudd som er begått fra arbeidsgiverne, med støtte av statsmakten».

Motivering:

Det er nå kjent at den nåværende ordning med lønnsnemnd ikke er noen heldig løsning for den alminnelige lønnstaker. Årsaken er jo enkel, da nær sagt alle kjennelser som er avsagt av lønnsnemnda har gått mot arbeidernes interesser. Dette fører til en farlig tendens som også virker desorganisierende på medlemmene. Det er derfor nødvendig å ta opp kravet om frie tarifforhandlinger — og at L.O., forbund og fagforeninger tar de nødvendige tiltak og kampmidler i bruk for å høyne kampmoralen — så at arbeidernes økonomiske interesser kan styrkes.

Når det gjelder punkt b) så er det en kjensgjerning at statsmakten ved direkte påvirkning til høyning av prisene — som f. eks. omsetningsskattene, kaffe- og sukkerprisene og andre tiltak, som at landbruksvarenes prisforhøyelse ble godtatt av Regjeringen og Stortinget, ble det åpent begått et rettsstridig brudd på inngåtte avtaler.

Forretningsutvalgets uttalelse:

Oversendes sekretariatet.

NORSK MURERFORBUND

Avd. 20, Hammerfest Murer- og Murarbeiderforening, foreslår:

a) De 7 år som er gått siden Norge ble frigjort, har vist en produksjons-

økning som skyldes en stadig økt arbeidsinnsats fra arbeidernes side, og har etter offisielle beregninger økt aksjeselskapenes netto-formue med ca. 17 milliarder kroner. Arbeiderne ble av de ansvarlige myndigheter under parolen: «Økt innsats i dag, bedre kår i morgen», lovet at denne produksjonsøkning skulle fordeles sådan at arbeidernes real-lønn gradvis skulle økes. I 1952 skulle vår reallønn nå samme nivå som i 1939.

Ingen av disse løfter har holdt stikk. Vi har tvert imot fått lønnsstopp og prisstigning i en slik grad at vår levestandard er direkte truet, og vil under de rådende forhold stadig senkes. Vi krever at fagorganisasjonen av all kraft går inn for at løftene om økning av real-lønnen innfries. Vi krever øyeblikkelig avskaffelse av lønnsnemnd og andre kneblingslover rettet mot arbeiderne.

- b) Vi vil innstendig henstille til fagkongressen at den går inn for det Finnmarkstillegget vi tidligere har hatt og med 10 % forhøyelse av det for vinterhalvåret på grunnlag av de vanskelige forhold vi da har å arbeide under. Deriblant også lysforholdene i den tiden.

Samtidig vil vi henstille til fagkongressen at den går inn for en fraktutjevning for arbeiderne i Finnmark. Materialer som tidligere er sendt L.O. fra Finnmark faglige Samorganisasjon dokumenterer at vi her oppe får vår levestandard betydelig senket under det nivå som våre fagorganiserte kamerater før øvrig i Norge har nettopp på grunn av de store frakter som vi må betale i tillegg til prisene ellers i landet. Dette fører også til at omsetningsskatten blir større for oss her nord. Dette er et uholdbart forhold som det må gjøres slutt på.»

Avd. 50, Sarpsborg, foreslår:

«Fagkongressen tar opp spørsmålet med myndighetene om at den bebudede lov om grunnlovfestet rett og plikt til å arbeide blir fremmet.»

Motivering:

Med de usikre økonomiske forhold av nasjonal og internasjonal karakter som vi er inne i, vil det være av avgjørende betydning for arbeiderne å være sikret retten til arbeid, som er utgangspunktet for alle andre rettigheter i samfunnet, for den enkelte som for den samlede arbeiderklasse i sin helhet.

Med plikten til arbeid følger at alle samfunnsmedlemmer skal stille sine evner og krefter til samfunnets tjeneste, og ikke unndra seg denne plikt som følge av sin økonomiske stilling.

«Fagkongressen tar opp kravet om å få gjennomført 40 timer og 5 dagers uke med full lønnskompensasjon.»

Motivering:

Når det militære opprustnings- og utbyggingsprogram etter hvert blir fullført, vil det bli ledig en veldig arbeidskraft som det ikke finnes beskjefligelse for i den sivile sektor av vårt arbeidsliv. Derfor mener vi at samtidig som det er en forbedring av arbeidstiden, også er et middel til å motvirke arbeidsledighet som unektelig vil oppstå når den opprustningskonjunktur som vi nå er inne i, ebber ut.

Når det også kreves full lønnskompensasjon, så mener vi det finnes grunnlag for dette og, i og med at produksjonsapparatet er teknisk forbedret og dermed gir grunnlag for en større og økende produksjon og dermed økende inntekter for bedriftene og de private næringsdrivende. Vi mener å ha et rimelig krav på en del av denne merfortjeneste. Når vi også det siste året ved indeksreguleringen ikke oppnådde mer enn halv og trekvart kompensasjon for prisstigningen, på tross av at vi hadde tariffkrav på full kompensasjon, mener vi også dette er en faktor som går i arbeidernes favør i kravet om kortere arbeidstid med full lønnskompensasjon.

Forbundets uttalelse:

Hammerfest Murer- og Murarbeiderforening har inndelt sitt forslag i punktene a. og b. under dagsordens punkt 5.

For punkt a.s vedkommende er forbundet kjent med at det er under behandling i Stortingets endringer i lønnsnemndsloven, og forbundsstyret har således ut fra dette funnet ikke å anbefale forslaget punkt a. Dette vedtak ble gjort med 8 mot 1 stemme, idet den ene stemme anbefalte forslaget.

Forslagets punkt b. om et generelt Finnmarks-tillegg for samtlige lønsmottakere i Finnmark, dessuten forslag om fraktutjevning for Finnmark, er enstemmig anbefalt av forbundsstyret.

Sarpsborg avdelings forslag om grunnlovfestet rett og plikt til arbeid er enstemmig anbefalt av forbundsstyret.

Samme avdelings forslag om å stille på dagsordenen kravet om 40 timers uke er enstemmig tiltrådt av forbundsstyret. To av forbundsstyrets medlemmer stemte for at kravet skulle stilles straks, mens forbundsstyrets øvrige 7 medlemmer stemte for forslaget med visse reserverasjoner. Disse reserverasjoner er stort sett bundet i følgende:

Vi er fullt enig i at kravet om 40-timers uken bør stilles på dagsordenen, og vi viser til at dette ble gjort på Det internasjonale Arbeidsbyrås forskjellige industriseksjoner i 1946—47 som et bevis for at arbeidernes krav er forkortelse av arbeidstiden. De 7 medlemmer av forbundsstyret kunne av hensyn til mangelen på arbeidskraft og med særlig sikte på den store bolignøden ikke være enig i at man på det

nåværende tidspunkt tok sikte på en forkortelse av arbeidstiden, idet man først og fremst måtte konsentrere seg om reisingen av flest mulig boliger med den arbeidskraft som for tiden er til disposisjon i denne industri.

NORSK PAPIRINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Borregaardsarbeidernes tillitsmannsutvalg foreslår:

«At fagkongressen pålegger L.O.s ledelse å trekke opp retningslinjer som blir ensartet for samtlige forbund, således at det utbetales prosenter på den reelle fortjeneste ved overtidsarbeid. L.O.s ledelse må også gjøre sin innflytelse gjeldende slik at dette kan gjennomføres fra førstkomende tariffrevisjon.»

Motivering:

Da det i overenskomstforholdet mellom Papirindustriens Arbeidsgiverforening og Norsk Papirindustriarbeiderforbund utbetales prosenter på bare timebetalingen ved overtidsarbeid, har Papirindustriarbeiderforbundet ved de senere års tariffoppgjør fremmet krav om at det utbetales prosenter også på akkordfortjenesten på overtid. Dette er fra P.A.F. ved hver tariffrevisjon blitt avvist med den begrunnelse at dette ikke er gjennomført for Norsk Arbeidsgiverforening, og kan således ikke finne noen berettigelse for dette i papirindustrien. Vi mener derfor at L.O.s ledelse må bli pålagt å gjennomføre denne sak.

Avd. 6, Papirarbeidernes Forening, Borregaard, foreslår:

«Foreningen foreslår at ved arbeid på overtid gis overtidsprosenten på all fortjeneste.»

Avd. 6, Papirarbeidernes Forening, Boregaard, foreslår:

Bedriftsskader, — Lønn.

«At arbeiderne får full lønn under bedriftsskader.»

Avd. 33, Bønsdalen, foreslår:

«At arbeidere som blir skadet ved utførelse av sitt yrke, skal erholde full lønn i 3 måneder fra den dagen ulykken hendte.»

Motivering:

En arbeidsgiver bør ha såpass medansvar for den person som blir utsatt for ulykke samtidig som en slik forordning reduserer ulykkelige, da bedriftene sikkert ville følge Arbeidstilsynets forordning bedre når det gjelder trygging av liv og helse.

«Lønnstakeren skal erholde full lønn de første 3 dager etter han på grunn av sykdom ikke kan skjøtte sitt arbeid.»

Motivering:

Det er en kjensgjerning at de aller fleste arbeidere pådrar seg sykdommen de får under utførelsen av sitt arbeid, og kravet er derfor både rimelig og rettferdig.

Borregaardsarbeidernes tillitsmannsutvalg foreslår:

Forkortelse av arbeidstiden.

«Det gjennomføres 40 timers arbeidsuke med full lønnskompensasjon.»

Motivering:

Det har for papirindustrien i den senere tid vært en stigende tendens til innskrenkninger og ledighet for dens arbeidere, og når det militære opprustnings- og utbyggingsprogram etter hvert blir fullført, vil det bli ledig en veldig arbeidskraft som det ikke finnes beskjeftigelse for i den sivile sektor av vårt arbeidsliv.

Derfor mener vi samtidig som det er en forbedring av arbeidstiden er det også et middel til å motvirke arbeidsledighet som unekkelig vil oppstå når den opprustningskonjunktur som vi nå er inne i, ebber ut.

Når det også kreves full lønnskompensasjon, så mener vi det finnes grunnlag for dette i og med at produksjonsapparatet er teknisk forbedret og dermed gir grunnlag for større og økende produksjon og økende inntekter for bedriftene. Vi mener å ha et rimelig krav på en del av denne merfortjeneste. Når vi ved de siste års indeksreguleringer ikke oppnådde mer enn $\frac{1}{2}$ og $\frac{3}{4}$ kompensasjon for prisstigningen på tross av at vi hadde krav på full kompensasjon, mener vi at dette er en faktor som går i arbeidernes favør i kravet om kortere arbeidstid med full lønnskompensasjon.

Avd. 87, Borregaard Bygningsarbeiderforening, mener:

«At teknikkens raske utvikling, gjennomføringen av tids- og arbeidsstudier og rasjonalisering har ført til at produksjonen pr. arbeider er langt større enn på det tidspunkt 8-timers dagen ble gjennomført.

Sett ut fra denne vurdering skulle tiden nå være inne til at fagorganisasjonen stiller krav om ytterligere forkortelse av arbeidstiden ved tariffrevisjonen 1953. Kongressen vil derfor uttale at Landsorganisasjonen og forbundene krever at forkortelse av arbeidstiden til gjennomsnittlig 42 timer pr. uke må være et av de spørsmål som stilles i forgrunnen ved årets tariffrevisjon.

Norsk Papirindustriarbeiderforbund foreslår:

Forkortelse av arbeidstiden i helkontinuerlige bedrifter.

«Ved kommende tariffrevisjon fremsettes krav om at arbeidstiden ved industriens helkontinuerlige bedrifter nedsettes til 40 timer pr. uke.»

Norsk Papirindustriarbeiderforbund foreslår:
Pensjonsordningen.

«Det foretas en undersøkelse vedrørende pensjonsordningene ved de forskjellige bedrifter, og at det så snart det er mulig fremmes tariffkrav om ensartede pensjonsordninger ved alle industriens bedrifter, slik at pensjonsordningen går inn som en del av tariffavtalen.»

Avd. 2, Torp Fagforening, Avd. 21, Forenede Papirfabrikkers Arbeiderforening og Avd. 67, Hurum Cellulosearbeiderforening foreslår:
Lønnsnemndsloven.

«Loven om tvungen lønnsnemnd oppheves.

Lovens enkelte bestemmelser må heller ikke innarbeides i andre lover som blir til hinder for at arbeiderne ved frie forhandlinger og med organisasjonens styrke kan gjennomføre sine krav om bedring av sine lønns- og arbeidsforhold.»

Motivering:

(Fra Avd. 2, Torp Fagforening.) Lønnsnemndsloven som ble vedatt ved kgl. res. i London 1944 og senere ble gjort midlertidig gjeldende, er blitt av varig karakter. Gjentatte ganger hvor arbeiderne har forkastet tarifforslag, har lønnsnemnda fastsatt disse som gjeldende triffavtaler, og lønnsnemnda har vært et viktig middel til å gjennomføre den kapitalistiske stabilisering på bekostning av arbeidernes levestandard. Arbeiderne har ved dette vært forhindret fra å bruke sin organisatoriske makt til å ivareta sine interesser.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon med sine 500 000 medlemmer er den største faglige maktfaktor i Norge, og den er forpliktet til å ivareta og kjempe for lønsmottakernes kår. Statsmyndighetene må ta skyldig hensyn til dette når kongressen krever loven fjernet.

Forbundsstyrets innstilling:

Forslagene må ansees overflødige, da loven såvidt forbundsstyret bekjent, er opphevet.

Avd. 33, Bønsdalen, foreslår:

Valg til kommunale verv.

«Arbeidere som blir valgt inn i kommunale verv skal erholde full lønn av arbeidsgiveren for den dagen, eller dager, han eller hun blir fraværende fra arbeidet.»

Motivering:

Arbeidere i stat og kommunalt yrke har full lønn under utføring av kommunale verv.

Formenn og høgere funksjonærer i private bedrifter o. l. har full lønn, mens en arbeider ved f. eks. samme bedrift ikke får en øre i tapt arbeidsfortjeneste.

Størsteparten av arbeiderne som lever under slike vilkår, kvier seg for å delta i det politiske liv på grunn av de økonomiske tap de lider om de blir valgt inn i f. eks. formannskap m. m.

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret tiltrer følgende forslag:

1. *Borregaardarbeidernes Tillitsmannsutvalgs forslag om at det skal betales overtidsprosjenter på all fortjeneste.*
2. *Papirarbeidernes Forening, Borregaard, forslaget om full lønn under bedriftsskader.*
3. *Til forslaget fra Borregaardarbeidernes Tillitsmannsutvalg, om en forkortelse av arbeidstiden til 40 timer pr. uke, vil forbundsstyret få anføre:*

Prinsipielt er forbundsstyret enig i forslaget. Forbundsstyret er imidlertid klar over at tidspunktet for en alminnelig forkortelse av arbeidstiden ikke er til stede, og henviser derfor til forbundets forslag om en forkortelse av arbeidstiden i de helkontinuerlige bedrifter.

NORSK SKOG- OG LANDARBEIDERFORBUND:

Avdeling 388 — Austvatn Skog- og Landarbeiderforening foreslår:

«Fagorganisasjonens tariffpolitikk baseres på medlemmenes sjølbestemmelserett. Lønnsnemnsordningen kan ikke godtas, og fagorganisasjonen må omskapes til den kampforganisasjon den opprinnelig var og som den må være for å kunne ivareta arbeidernes interesser i det kapitalistiske samfunn.»

Forbundsstyrets innstilling:

Avdelingens forslag vedrørende lønnsnemnda har ikke lenger noen aktuell interesse, da tvungen lønnsnemnd vil falle bort fra 1. januar 1953. For øvrig vises til det som er anført i forbindelse med vedtektene §§ 14 og 15.

NORSK SKOTØYARBEIDERFORBUND

Skotøyarbeidernes Forening, Oslo, foreslår:

I.

- «1. Full lønn under sykdom.
2. (Subsidiært.) Full lønn ved skader som er oppstått under arbeidet.»

II.

«Full lønn for helligdager.»

Forbundsstyrets uttalelse:

Styret anbefaler forslagene og vil henstille til L.O. å søke å få dem løst så snart de økonomiske forhold tillater det.

Konrad Nordahls innledningsforedrag.

Konrad Nordahl innledet om den faglige situasjon og fagorganisasjonens tariffpolitikk og uttalte herunder bl. a.:

De spørsmål jeg skal redegjøre for er nokså omfattende og det er som det går fram av dagsordenen kommet inn en rekke forslag fra fagforeningene. Før jeg går inn på de konkrete spørsmålene vil jeg trekke fram to ting som har aktuell interesse i forbindelse med denne saken. Det er for det første representantskapets vedtak med hensyn til tariffsituasjonen for 1953 og for det annet opprettelsen av Funksjonærsambandet. Jeg skal forsøke å gjøre dette så kort som mulig.

Når det gjelder dannelsen av Funksjonærsambandet vil de fleste medlemmer av kongressen være kjent med forhistorien. Dette spørsmålet har lenge vært drøftet av Sekretariatet og de interesserte forbund. Det ble særlig aktuelt etter at det dukket opp såkalte spekkhoggere på tariffmarkedet og da spesielt den «upolitiske» organisasjonen FSO — Funksjonærenes Sentralorganisasjon. Saken ble nevnt på representantskapsmøtet i 1952, og senere har Sekretariatet og de interesserte forbund ført en underhåndsdrøfting. Av taktiske grunner fant vi å måtte føre denne diskusjonen lukket. Vi måtte først være klar over hvorvidt vi kunne danne et funksjonærsamband. Først etter at representantskapet i januar i år hadde tatt sitt standpunkt, ble saken offentliggjort. Jeg beklager at vi har måttet behandle dette spørsmålet på en så diskret måte, men det var visse hensyn å ta. Funksjonærsambandet har nå holdt sin konstituerende kongress, valgt sitt styre og sine tillitsmenn. Det er meningen at sambandet også skal overta Statstjenestemannskartellets funksjoner. L.O. har tidligere ytet 15.000 kr. til kartellets administrasjon. Nå går det hele så å si opp i en høyere enhet. Sambandets utgifter vil bli dekket med en halvpart av de interesserte forbund og med en halvpart av L.O. De samlede utgifter er beregnet til ca. 100.000 kroner pr. år. Etter min mening vil det ha overordentlig stor betydning å ha et slikt samband. Med dette har vi fått en fellesorganisasjon for såvel de offentlige som private funksjonærer og tjenestemenn. Sambandet har ved starten fått 115.000 medlemmer. Men jeg vil gjerne ha presisert at det her ikke dreier seg om noen separatistisk organisasjon. Den skal arbeide hånd i hånd med L.O. og Sekretariatet skal ha en representant i styret for sambandet. Vi håper at dette instrument vil virke til sin hensikt, å bli til gagn for funksjonærenes og tjenestemennenes interesser. Jeg syntes at kongressen burde ha denne meldingen om vår nye organisasjon.

Det neste spørsmål jeg skal si noen ord om er prolongasjonen av tariffene. Representantskapets vedtak kjenner dere jo fra før. Det er kommet en del kritikk over vedtaket. I grunnen ikke så mye kritikk over behandlingsmåten. Riktignok har vi fått en del resolusjoner hvor det heter at representantskapet og Sekretariatet tar makten fra medlemmene. Til denne kritikken vil jeg si at representantskapet i L.O. ikke gjorde noe annet enn å henstille til forbundene å gå inn for prolongasjon. Det sto ikke i vedtaket noe om hvordan forbundene skulle behandle saken. Det var opp til hvert enkelt forbund. Kanskje vi burde ha sagt til forbundene at de skulle ha sendt saken til avstemning. Vi ville imidlertid ikke ta saken ut av hendene på forbundene. De fleste forbund har tatt stilling til vedtaket i tillitsmannsmøter eller gjennom sine tariffråd. En del av forbundene har imidlertid sendt saken ut til avgjørelse blant medlemmene, deriblant Jern- og Met., bekledningsarbeiderne, typografene og bokbinderne. Der hvor den ble sendt ut til avstemning, ble prolongasjon vedtatt, når en unntar Centralforeningen for Boktrykkere, som stemte representantskapsvedtaket ned.

Det vedtak som representantskapet i L.O. gjorde, ville ikke blitt tatt hvis vi hadde trodd at stemningen lå annerledes an ute blant medlemmassene. Når vi imidlertid fikk en enstemmig innstilling i Sekretariatet og et vedtak i representantskapet mot bare noen få stemmer, kunne vi gå ut fra at en slik avgjørelse ville holde for alle instanser. Hadde representantskapet stått delt i spørsmålet, ville situasjonen ha vært en ganske annen. Vi i Sekretariatet og forbundene er nå heller ikke så helt uefne til å lodde stemningen. Jeg tror vi kan si at vi har mye bedre kontakt med medlemmene enn kommunistene, selv om disse opptrer som om de taler på samtlige arbeideres vegne.

Alle de henvendelser vi fikk i siste halvdel av 1952 gikk ut på at man ikke ønsket flere lønnstillegg med påfølgende prisforhøyelser. Det er nettopp denne oppfatningen som kommer til uttrykk i L.O.'s vedtak som ble gjort mot 7 stemmer. Vi tok nemlig et bestemt forbehold i representantskapet. Vi sa tydelig fra om at forutsetningen for vedtaket er at det fra statens side ikke blir foretatt statsfinansielle tiltak som kjøper prisene oppover. Det har vi sett nok av fra før. Vi har sett de virkninger som prisforhøyelsene har hatt på lønnstilleggene. Det som beroliget representantene i L.O. var den utvetydige erklæring som finansminister Bratteli ga om at det fra statens side ikke skulle bli foretatt noen utgiftsøkning eller andre tiltak som kunne føre til prisstigning. Prisene ligger nå relativt fast, og vi håper at prisnivået fortsatt skal være rolig. Helst ønsket vi at det gikk noe nedover. På

den annen side skal vi imidlertid være oppmerksom på de vansker som oppstår når prisnivået går nedover, — arbeidsløshet, innsnevring av investeringene og en deflatorisk politikk. Heller et høyt prisnivå og hele folket i arbeid enn et lavt prisnivå og mange arbeidere på gata.

Vi tok også forbehold om at det måtte bli adgang til visse justeringer for statens tjenestemenn og de kommunale funksjonærer. Disse justeringer er også foretatt og det foreligger nå en innstilling på 700 sider. Når representantskapet gjorde sitt generelle vedtak om prolongasjon, innebar ikke dette at Sekretariatet ville si nei til alle krav om oppsigelse av tariffer. Vi har da også godkjent oppsigelse av enkelte tariffer, deriblant for Handel- og Kontor, som har fått sin avtale med Handels Arbeidsgiverforening revidert. De klarte også å få gjennomført en del forbedringer, bl. a. oppflytting av noen grupper til høyere klasser. Vi har også godkjent oppsigelse av tariffer for Arbeidsledere og Tekniske funksjonærer. Vi fant å måtte tillate oppsigelse for dette nye forbundet — ikke minst fordi det har det konkurrerende FSO på tariffmarkedet.

Når jeg først er inne på FSO, vil jeg gjerne si noen ord om den truende styrmannskonflikten. Norsk Styrmannsforening er med i FSO, og de driver nå et temmelig høyt spill for om mulig å få drevet opp sine lønninger. Det merkelige er at L.O. som ikke har noen forbindelse med N.S.F har fått henvendelse om å gripe inn, men dette har vi selv sagt ikke kunnet innlate oss på. Jeg tror imidlertid det blir en vanskelig sak å ordne, for hvis styrmennene får tillegg vil dette ha konsekvenser for andre. Det blir vel ingen annen utgang enn lønnsnemnd, og hvis jeg skal spå om resultatet så tipper jeg at styrmennene ikke får noe annet enn prolongasjon.

I forbindelse med dagsordenens punkt a og b har Sekretariatet lagt fram en meget omfattende innstilling. (Resten av Nordahls innlegg var vesentlig gjengivelse av innstillingene med de utførlige kommentarer som var knyttet til disse, og vi finner det derfor hensiktsmessig å gjengi dem her i sin helhet).

Sekretariatets innstilling under dagsordenens punkt 6 a og b.

I.

Den økonomiske utvikling etter krigen — noen hovedtrekk.

Norsk næringsliv har i årene etter den annen verdenskrig gjennomgått en økonomisk ekspansjon som er uten sidestykke i landets historie. Utgangspunktet i 1945 var meget dårlig. Krigshandlinger og kapitalslit hadde redusert produksjonsevnen, transportutstyret var nedslitt, halvparten av handels-

flåten var senket, boligbyggingen sto i stampe, levestandarden lå langt under førkrigsnivå og okkupasjonsmakten etterlot seg et sterkt inflatert pengevesen.

Disse forhold sammen med folketilveksten, kravet om full sysselsetting og hurtig gjenreisning førte uvegerlig til at investeringspolitikken måtte komme til å spille den sentrale rolle i etterkrigsårene.

Det har lyktes å holde tempoet i utbyggingen på et meget høyt nivå og investeringsraten — forholdet mellom investeringer og nasjonalprodukt — har ligget på 30—35 pst. regnet brutto eller antagelig mer enn i noe annet land i Vest-Europa. I alt har bruttoinvesteringene i perioden 1946—52 utgjort 38 milliarder kroner, hvorav vel halvparten representerer en reell kapitaltilvekst.

Prisreguleringen, valuta- og investeringskontrollen og utbyttebegrensningen har sammen med den førte skatte-, subsidie- og rentepolitikk vært av avgjørende betydning for de resultater som er oppnådd. Det samme kan sies om importoverskuddene de første 5 år. De ble til å begynne med finansiert av våre egne valutabeholdninger, senere ved den økonomiske hjelpen fra U.S.A., og muliggjorde å holde et større tempo i utbyggingen enn vi kunne makte ved egen hjelp. Selv om den økonomiske hjelpen har spilt en viktig rolle skal en på den annen side ikke overvurdere dens betydning, da om lag 85 pst. av den reelle kapitaldannelse etter krigen har skjedd ved egne ressurser.

Ser en på prisutviklingen faller etterkrigsperioden i to markerte avsnitt. Fra 1945 til 1949 steg levekostnadsindeksen med bare 2 pst., takket være streng prisregulering og omfattende subsidier. I samme tidsrom steg våre importpriser med 40 pst. Denne tidligere internasjonale prisoppgangen sammen med de ytterligere prishevende tendenser som ville bli et resultat av devalueringen høsten 1949, var den avgjørende årsak til at stabiliseringslinjen måtte revideres, og det norske pris- og kostnadsnivå kom inn i en tilpassingsprosess til nivået ute i verden. Dermed ble det annet avsnitt innledet, Korea-krigen forsterket oppgangen, og fra 1949 til 1952 steg levekostnadsindeksen med 33 pst.

Utviklingen i reallønnen i dette tidsrommet kan på lignende måte deles opp i de samme avsnitt med en tilsvarende karakteristisk forskjell: Fra 1945 til 1949 steg reallønnen for en voksen mannlig industriarbeider, målt ved den totale timefortjeneste, med vel 39 pst. Fra 1949 til 1952 derimot var stigningen beskjeden og utgjorde neppe mer enn 1 pst. Det var med andre ord lyktes å gjenopprette nivået fra 1949, men heller ikke mer. Det er en bekreftelse på den gamle erfaring at lønnstakerne har størst muligheter for å bedre sin stilling under et stabilt prisenivå.

Hvilke resultater kan en så stille opp for etterkrigstidens økonomiske politikk? En sammenligning mellom 1952 og 1938 viser følgende bilde på viktigere områder:

Landets totale produksjon er steget med om lag 47 pst. Boligbyggingen som var det svake punkt i de første etterkrigsårene, er kommet opp i vel 30.000 leiligheter pr. år eller nesten det dobbelte av rekordtallet fra førkrigstiden og mer enn i noe annet land i Vest-Europa, hensyn tatt til folketallet. Det private forbruk pr. innbygger er steget med 20—25 pst. Pengevesenet har gjennomgått en kraftig sanering og det eksisterer ikke lenger noe generelt eller akutt inflasjonsproblem. Årene 1951 og 1952 viste balanse i vår utenriksøkonomi, dels som følge av investeringspolitikken og dels som følge av den internasjonale konjunkturbedringen som fant sted. Reallønnen for mannlige industriarbeidere var steget med om lag 20 pst. Tar en hensyn til skattene blir stigningen i den reelle kjøpeevne mindre. Til gjengjeld var bedringen desto større for kvinnelige industriarbeidere og langt kraftigere for de grupper som før krigen lå lavest, særlig landarbeidere, skogsarbeidere og sjøfolk. De store folkegrupper som er knyttet til fiskeriene og småbrukene, har også fått en sterk heving av sin levestandard.

Som en generell karakteristik kan en i dag si at gjenreisningen av produksjonskapitalen er fullført på de fleste områder og på vesentlige områder er det skjedd en omfattende nyreising som har skapt et gunstig utgangspunkt for videre framstøt. Det har hittil lyktes å opprettholde full sysselsetting totalt sett, og lønnstakernes kår så vel i by som på land er blitt sterkt bedret i takt med den alminnelige velstandsutvikling.

Den aktuelle økonomiske situasjon.

Produksjon.

Den samlede produksjon steg med 1 pst. i 1952 eller 2 pst. mindre enn ventet i nasjonalbudsjettet. I industrien — som svarer for $\frac{1}{2}$ av nasjonalproduktet — var produksjonen i 1952 uforandret. Dette skyldes ikke råstoffmangel eller mangel på arbeidskraft, men først og fremst avsetningsvansker i forbruksvareindustrien og visse eksportnæringer. Industriproduksjonen svingte sterkt gjennom året. Tendensen var nedadgående i 2. og 3. kvartal, men tok seg på de fleste områder noe opp igjen i 4. kvartal. Omslaget var særlig merkbart i forbruksvareindustrien. Her lå produksjonen i 1952 under ett 2,1 pst. lavere enn året før, mens den i 4. kvartal lå 2,9 pst. høyere enn samme kvartal året før. For øvrig viser en sammenligning mellom 1952 og 1951 en betydelig produksjonsøkning i skogbruk, bygg og anlegg, skipsfart og hvalfangst, mens det var noe nedgang i jordbruk og fiske. I innværende sesong må det regnes med nedgang bl. a. i skogbruk og hvalfangst. Fra 1938 til 1952 var det i industrien under ett en stigning i produksjonen på 57 pst.,

i eksportindustrien 34 pst., i hjemmeindustrien 65 pst., i produksjonsmiddelindustrien 60 pst. og forbruksvareindustrien 48 pst. På grunn av større sysselsetting i industrien er stigningen i produktiviteten — produksjon pr. sysselsatt eller pr. timeverk — atskillig mindre enn tallene foran skulle tyde på. En beregning viser at for industrien under ett (jern- og metall unntatt) steg produksjonen pr. timeverk med 18 pst. fra 1938 til 1950. En må regne med en ytterligere øking i 1951 og 1952, men det er vanskelig å tallfeste dens omfang.

På lengre sikt foreligger det utvilsomt store muligheter for en øking av produksjonen i industrien. En viser her bl. a. til Landsorganisasjonens uttalelse om utkastet til rasjonaliseringslov der en har gått nærmere inn på dette spørsmålet. Også på kortere sikt skulle imidlertid mulighetene for en øking ligge godt til rette. Produksjonen har i det siste ikke steget i takt med tilgangen på arbeidskraft og kapitalutstyr og det foreligger således unyttet kapasitet. Utviklingen i etterspørselen etter industriens produkter, så vel nasjonalt som internasjonalt, vil spille en avgjørende rolle her. I nasjonalbudsjettet for 1953 er det budsjettet med en øking av totalproduksjonen i landet med 3 pst. og av industriproduksjonen med vel 4 pst. i 1953.

Priser.

De internasjonale råvarepriser har i de siste 1½—2 år falt betydelig og i februar 1953 lå den amerikanske råvareprisindeksen på samme nivå som ved Korea-krigens utbrudd. Den internasjonale prisnedgangen har etter hvert slått ut i våre importpriser som falt med 11 pst. fra 4. kvartal 1951 til 4. kvartal 1952.

Utover høstmånedene 1952 inntrådte det også en tydelig stabilitet på det innenlandske prisnivå med tendenser til nedgang. For de siste måneder har vi følgende tall for engrospris- og levekostnadsindeksen:

	Engrospriser 1938 = 100	Levekostnadsindeks 1949 = 100
Oktober 1952	285	136
November 1952	283	136
Desember 1952	280	135
Januar 1953	278	134
Februar 1953	276	134
Mars 1953	275	

Nedgangen i dette tidsrom skyldes for en stor del økingen av melkesubsidiene, tollettelsene og sesongfall på enkelte varer. Det går atskillig tid før fallet i importprisene virker inn på levekostnadene og den importnedgang som har funnet sted i dette tidsrom, har neppe uttømt sin virkning på det

innenlandske prisnivå. Etter en beregning foretatt av Statistisk Sentralbyrå kan det ventes et ytterligere fall i importprisene på om lag 10 pst. fra høsten 1952 til april 1953, og dette fall skulle isolert sett kunne bevirke en nedgang i det innenlandske prisnivå på 3 pst. når virkningene har fått gjort seg gjeldende fullt ut. Her må en selvsagt være klar over at det er mange faktorer som virker inn på prisnivået, og at nedgående tendenser på enkelte områder kan oppveies av stigning på andre, f. eks. sesongmessig oppgang. Men en realistisk vurdering ut fra økonomiske betraktninger skulle iallfall gjøre det berettiget nå å regne med større stabilitet i prisnivået enn på noe annet tidspunkt siden 1949.

Inntekter.

Lønnsutviklingen i 1952 var helt preget av tariffrevisjonen. Resultatet av revisjonen er beregnet å utgjøre om lag 6 pst. i gjennomsnitt for medlemmer av Landsorganisasjonen, noe mindre for industriarbeidere og mere for funksjonærer, særlig statsfunksjonærer.

Utviklingen i timefortjenesten for enkelte grupper fra 1949 og framover framgår av denne tabellen:

	Industri		Bygg- og anlegg i alt	Håndverk, fagarbeidere
	Menn	Kvinner		
	kr.	kr.	kr.	kr.
1949 (gj.snitt)	3,09	1,98	3,97	3,71
1951 (gj.snitt)	3,74	2,50	4,61	4,21
1952 (3. kvartal)	4,20	2,85	5,34	4,77

	Prosentvis stigning			
	%	%	%	%
Gj.sn. 1949 - 3. kv. 1952	35,9	43,9	34,5	28,6
Gj.sn. 1951 - 3. kv. 1952	12,3	14,0	15,8	13,3

I tilknytning til denne tabellen kan en nevne at det fra 3. til 4. kvartal 1952 var en ytterligere lønnsøkning på 7 øre for menn og 2 øre for kvinner i industrien.

Fra 1949 og fram til februar steg levekostnadene med 34 pst. og fra 1951 til samme tidspunkt med 9,8 pst. Tar en utgangspunkt i timefortjenesten i 4. kvartal 1952 og sammenligner med utviklingen i prisindeksen, skulle reallønnen for voksne menn ved begynnelsen av 1953, omregnet til årlig rate, ligge om lag 4 pst. høyere enn i gjennomsnitt for 1951. En beregning hvor det er tatt hensyn til skattenes innvirkning på reallønnen, viser for øvrig at kjøpeevnen for industriarbeiderne i 1952 igjen var brakt opp på 1949-nivået.

Siden slutten av 1951 har en hatt to inntektsjusteringer for jordbruket som tilsammen har gitt om lag 200 mill. kroner i inntektsøkning. Dessuten er maksimalprisene blitt opphevet for enkelte varegrupper, men å angi inntektsvirkningen av dette med sikkerhet er vanskelig. Totalt sett for begge justeringer kan resultatet antakelig anslåes til mellom 220 og 240 mill. kroner.

Fra 1951 til 1952 steg den samlede private inntekt etter skatt med om lag 5 pst. Lønnstakernes inntekter steg sterkere, og det samme gjaldt bøndenes inntekter. Derimot må en regne med at det i aksjeselskaper, særlig i eksportnæringene, fant sted en inntektsnedgang i forhold til foregående år.

Lønnsandelen, d. v. s. lønssummen i prosent av all privat inntekt, gikk ned fra 54 pst. i 1949 til 50 pst. i 1951. 1952 var det igjen en merkbar stigning og andelen kom opp i 53 pst. Etter krigen har den gjennomgående ligget 3—4 pst. høyere enn før krigen.

En oversikt over fordelingen av nasjonalinntekten regnet netto etter dens anvendelse i 1952 gir dette resultatet:

	Prosent
Forsvar	4,6
Sivilt off. forbruk	7,7
Investering	20,0
Privat forbruk	67,9
Importoverskudd	÷ 0,2
Sum	100,0

En gjengir til slutt en oversikt over bruttonasjonalinntekten omregnet til norske kroner pr. innbygger i en del land:

	N. kr. pr. innbygger		Pst.vis stigning
	1948	1950	
Norge	4 400	5 100	16
Danmark	4 800	5 700	19
Sverige	5 700	6 200	9
Storbritannia	4 800	5 300	10

Ved vurderingen av tallene må en være klar over at prisutviklingen har vært forskjellig i disse landene. Et forsøk på å korrigere tallene for denne skjevhet gir som resultat at den reelle øking skulle være om lag like stor i Danmark og Norge, noe mindre i Sverige og minst i Storbritannia. Da omregningene er foretatt via gjeldende valutakurser med den usikkerhet dette

innebærer, og dessuten metodene for beregningen av nasjonalinntekten varierer fra land til land, må en imidlertid ikke legge for stor vekt på disse tallene.

Syssettingen.

Totalt sett har en i etterkrigstia hatt full syssetting, og for landet under ett har antall ledige plasser vært større enn antall registrerte arbeidsløse. Med sin struktur er imidlertid norsk næringsliv i betydelig grad underlagt sesongmessige svingninger. Antall arbeidsløse i vintermånedene har likevel som regel ikke oversteget 15—20 tusen eller om lag 1 pst. av yrkesbefolkningen.

På dette område har en imidlertid i det senere kunnet registrere klare tendenser til større arbeidsløshet, selv om utslagene enda ikke har vært særlig store. I høstmånedene 1952 kunne en således for første gang etter krigen registrere flere ledige personer enn meldt ledige arbeidsplasser. Statistikken er ikke helt pålitelig, men tendensen er tydelig. Ved utgangen av januar 1953 var det registrert vel 31.000 helt arbeidsløse eller om lag 10.000 mer enn vanlig før om årene. Dette skyldes dels spesielle forhold, blant annet forsinkelser i råstoffleveranser til hermetikkindustrien, men det henger også sammen med den sterke økingen av syssettingen i bygg og anlegg som er særlig underlagt sesongsvingninger. En absolutt øking av syssettingen her vil under ellers like vilkår skape en større sesongmessig arbeidsløshet. Selv om arbeidsløsheten hittil framleis må sies å ha vært minimal, er det åpenbart at arbeidsmarkedet ikke lenger er så stramt som før. Det er en viktig arbeidsoppgave å søke i større grad å motvirke sesongsvingningene, og den alminnelige tendens i utviklingen underbygget kravet om å skjerpe vår beredskap på dette område.

I 1952 var tallet på tapte arbeidsdager som følge av konflikter større enn noe tidligere år etter krigen og kom opp i 124.000, mot 36.000 i 1951 og 105.000 i 1949. Tallet omfatter både lovlige og ulovlige konflikter. Av antall tapte arbeidsdager i 1952 falt om lag 104.000 på industrien.

Utenriksøkonomien.

Vare- og tjenestebalansen overfor utlandet viste i 1952 et moderat underskudd på 50 mill. kroner. Tar en med alle valutatransaksjoner, økte imidlertid valutabeholdningen i løpet av året med 160 mill. kroner og kom opp i vel 1.100 mill. Ved utgangen av året hadde Norge trukket 118 mill. kroner på Den europeiske betalingsunion. Landets mulige kreditt i Unionen utgjør 1400 mill., men de begrensede gullreserver gjør at en i praksis neppe kan gjøre bruk av hele kreditten.

Underskuddet for hele året dekker imidlertid over en kraftig forverring fra 1. kvartal til 4. kvartal. I 1. kvartal var det et overskudd på 230 mill. mot et underskudd på 320 mill. i siste kvartal. Selv om dette for en del vel skyldes spesielle forhold, regner Handelsdepartementet med et underskudd på 600 mill. kroner i 1953.

Denne ugunstige utvikling henger sammen med forverringen i bytteforholdet, altså forholdet mellom prisene på vår vareeksport og vareimport, synkende fraktinntekter som følge av det sterke fallet i fraktsatsene og betydelige avsetningsvansker. Avsetningsvanskene for treforedling og hermetikk skyldes for en stor del de skjerpede importrestriksjoner, blant annet i Storbritannia. Redusert kvantum og lavere priser på hvaloljen slår også merkbart ut i våre valutainntekter.

Utsiktene i vår utenriksøkonomi er derfor for øyeblikket ikke særlig lyse på kortere sikt. Det er imidlertid et gunstig tegn at Storbritannia har begynt å løsne på sine importrestriksjoner. Virkningen for norsk økonomi er ikke stor i første omgang, men betegner de nye skrittene en innledning til større frigjøring av varebyttet vil det igjen bety en lettelse for våre eksportnæringer. Det synes også klart at Vest-Europas behov for treforedlingsprodukter på lengre sikt må vise stigning og sikre rimelig produksjon til akseptable priser. På lengre sikt skulle det også være forsvarlig å regne med ekspansjon i verdenshandelen, og dermed gunstige forhold for vår skipsfart. Hva resultatet her vil bli, avhenger imidlertid først og fremst av stormaktenes politikk, særlig av den økonomiske utvikling i U.S.A. og av det framtidige forhold mellom sterlingområdet og dollarområdet. Økonomisk sett vil også et større handelspolitisk samkvem mellom Øst- og Vest-Europa kunne bidra til en gunstigere utvikling i Norges utenriksøkonomi.

Norge hadde i 1952 praktisk talt balanse i sine dollarbetalinger. Selv om tendensen i utenriksøkonomien for tia er alvorlig, er valutabeholdningene framleis betydelige. En skal også være klar over at svingninger i utenriksøkonomien kan komme hurtig, og det er sannsynlig at en eventuell forandring i bytteforholdet i tia framover heller vil gå i en gunstig retning for Norge enn motsatt. Med den veldige rolle utenriksøkonomien spiller for Norge, er det imidlertid all grunn til å følge utviklingen med den største oppmerksomhet, da gjennomføringen av nye indre-økonomiske tiltak må baseres på en realistisk vurdering av de muligheter og begrensninger som vår betalingsbalanse setter.

Finansielle forhold.

Norges Banks diskonto er uforandret 2,5 pst. Den effektive rente ved oppkjøp av langsiktige obligasjoner har imidlertid i lengre tid ligget på vel

3 pst. Statsbankene ble i 1952 i alt vesentlig finansiert ved lån fra statskassen. Ved utgangen av 1952 utgjorde Husbankens lånetilsagn til boligbyggere om lag 600 mill. kroner.

De forskjellige transaksjoner på pengemarkedet førte gjennom året til en likviditetsøking for banker og private under ett på 170 mill. En må regne med at bankene i 1953 vil trenge en betydelig tilførsel av likvide midler fra det offentlige hvis vi ikke skal få en urasjonell innskrenkning i kredittgivningingen med alvorlige likviditetsvansker i næringslivet.

Statsregnskapet for 1951/52 viste et driftsoverskudd på 804 mill. kroner. Av dette gikk 262 mill. til Statens anlegg og 263 mill. til avdrag på statsgjeld. Det var således et totaloverskudd på 279 kroner. Det reviderte budsjett for 1952/53 er satt opp med et driftsoverskudd på om lag 500 mill. som i sin helhet ventes å gå med til investeringer i Statens anlegg og avdrag på statsgjeld. Dessuten er det i løpet av terminen foretatt en rekke tilleggsbevilgninger. En kan for øvrig nevne at Regjeringen har bebudet en rentelov som antas å ville bidra til å mestre noen av de problemer en i dag står overfor på pengemarkedet.

Resymé og konklusjon.

Den økonomiske situasjon ved årsskiftet 1952/53 kan karakteriseres ved uttrykket «blandede konjunkturer», og det økonomiske bildet inneholder både gunstige og ugunstige trekk for Norges økonomi. Prisnivået ser ut til å være stabilisert, og det er klare tegn til en viss nedgang. Totalt sett er det balanse på forbruksvaremarkedet, konkurransen er skjerpet, vareutvalget er atskillig bedret, og pris og kvalitet blir igjen av avgjørende betydning for de enkelte varers avsetningsmuligheter. Det internasjonale prisfall tar til å virke inn på det innenlandske prisnivå gjennom importen og underbygger tendensen til stabilitet eller nedgang.

Sesongarbeidsløsheten er imidlertid steget, og oppmerksomheten er i større grad enn før blitt rettet mot sysselsettingsproblemen. Den skjerpede internasjonale konkurranse, blant annet som følge av veksten i Tyskland og Japans økonomi, sammen med frigjøringen av en stor del av Norges import, stiller norsk næringsliv overfor store arbeidsoppgaver som bare kan løses gjennom stadig stigende produktivitet.

Det siste året har vært preget av en viss stagnasjon i Vest-Europas økonomi, som også har virket inn på vår produksjon. Mot slutten av året har produksjonen, internasjonalt sett, tatt seg noe opp, og det er tegn til en mer liberal handelspolitikk fra ledende stormakters side som kan komme til å avdempne den ugunstige utviklingstendens i Norges betalingsbalanse.

Selv om forsvarsutgiftene og det høye investeringsnivået her i landet på enkelte områder vil fortsette å øve et visst inflasjonspress, kan en vel si

at vi totalt sett har en større samfunnsøkonomisk balanse og et mindre generelt press i vår økonomi enn tidligere. Utformingen av penge-, finans- og lønnspolitikken i den nærmeste tia framover vil derfor bli avgjørende for den videre utvikling i sysselsettingen, produksjonen og dermed levestandarden. Den internasjonale situasjon setter imidlertid via våre eksport- og fraktinntekter bestemte grenser for de framstøt vi kan gjøre, og det samme kan sies generelt om vår konkurransevne overfor utlandet. En isolert heving av det norske pris- og kostnadsnivået i dagens situasjon vil via svekkelse av konkurransevne skjerpe faren for arbeidsløshet, og den vil også etter hvert kunne framtvinge en særnorsk devaluering og dermed bringe landet inn i en farlig utvikling.

Det ser ut til å være forsvarlig i den nærmeste tia framover å regne med en forholdsvis høy internasjonal økonomisk aktivitet, og det vil i så fall lette arbeidet med å løse våre egne økonomiske problemer. Mye vil imidlertid avhenge av om det kan finnes en internasjonal løsning av dollarproblemet som kan forenes med kravet om stigende internasjonal produksjon og sysselsetting. Hvis dette ikke lykkes og de enkelte konservativt styrte land ute i Vest-Europa forsterker sine nåværende tendenser til en deflasjonistisk politikk, vil Norge med sin omfattende utenrikshandel kunne bli alvorlig rammet.

Skulle utviklingen gå i denne retning, må det bli en hovedoppgave for fagorganisasjonen å medvirke til at myndighetene nytter alle de virkemidler som innenfor en demokratisk ramme er tilgjengelig i et moderne samfunn for å forhindre at virkningene av internasjonal deflasjon via vår utenriksøkonomi slår ut i arbeidsløshet.

Rent produksjonsmessig ligger imidlertid mulighetene i vårt land godt til rette for en stigende levestandard. Det er også bare gjennom større nasjonalprodukt at vi på lengre sikt kan oppnå vesentlige resultater i retning av høyere levestandard, da utjamningen mellom personlige inntektstakere er drevet meget langt i Norge. Som eksempel kan en nevne at hvis det beløp som ble utbetalt i utbytte til aksjonærene i 1952 ble fordelt på samtlige lønnstakere i landet, ville det svare til et tillegg på 6—8 øre timen.

I samsvar med ovenstående innbyr sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak:

I den aktuelle situasjon og på lengre sikt må derfor fagorganisasjonens oppgaver bl. a. være:

- 1. Å medvirke for å fremme større effektivitet i produksjon og omsetning, og sørge for at lønnstakerne gjennom høyere reallønn får sin rettmessige andel av økingen i effektiviteten.*
- 2. Å føre en lønnspolitikk som tar hensyn til dette og som samtidig støtter opp under arbeidet med å sikre full sysselsetting.*

3. *Å påse at samfunnet så langt råd er skjærper sin beredskap mot eventuell arbeidsløshet.*
4. *Å medvirke til at prisene blir brakt ned på et rimeligere nivå.*
5. *Å bruke all sin innflytelse for å forsterke den igangværende prosess i retning av større økonomisk demokrati ved å styrke så vel de folkevalgte organers som den enkelte lønnstakers posisjon i samfunnsøkonomien.*

II.

Arbeidstidens lengde.

Spørsmålet om forkortelse av arbeidstiden var oppe til behandling på Landsorganisasjonens 17. ordinære kongress i mai 1949. I en innstilling som den gang forelå fra Sekretariatet, sies det bl. a.:

«Forkortelse av arbeidstiden må sees som et internasjonalt spørsmål og kan ikke gjennomføres isolert i vårt land. Det vil i tilfelle føre til produktjonsnedgang, svekket konkurransevne for den norske industri og senkning i levestandarden for de norske arbeidere. I første rekke må spørsmålet sees i skandinavisk målestokk.»

I samsvar med dette forelå det et forslag fra Sekretariatet, som ble oversendt redaksjonskomitéen sammen med et forslag fra Thorleif Andresen, Norsk Murerforbund, sålydende:

«Sekretariatets forslag om å henstille til forbundene å reise spørsmålet internasjonalt når det gjelder forkortelse av arbeidstiden, mener jeg bør få formen — utredelse av arbeidstiden.»

Etter at saken hadde vært behandlet i redaksjonskomitéen ble det lagt fram følgende forslag fra denne komité:

«I samsvar med Thorleif Andresens forslag gis Sekretariatets innstilling følgende redaksjon:

- «1. Kongressen henstiller til forbundene at spørsmålet om forkortelse av arbeidstiden opptas til behandling i de respektive forbundsvise, skandinaviske sekretariater og innenfor yrkesinternasjonale.
2. Sekretariatet gis i oppdrag på samme måte å ta spørsmålet opp til drøftelse med de øvrige skandinaviske landsorganisasjoner.»

Dette forslag ble vedtatt mot 13 stemmer. I tilslutning til dette vedtak foreslo Øistein Marthinsen følgende:

«Saka søkes også reist ved våre representanter i Det internasjonale Arbeidsbyrå.»

Dette forslag ble oversendt Sekretariatet.

Når det gjaldt spørsmålet om forkortelse av arbeidstiden for helkontinuerlig skiftarbeid som var reist i et forslag av Andreas Torp, vedtok kongressen følgende forslag fra redaksjonskomitéen:

«Spørsmålet om forkortelse av arbeidstiden for helkontinuerlig arbeid har på initiativ fra Landsorganisasjonen og Regjeringen vært undergitt behandling i Arbeidervernlovkomitéen av 1948, og innstilling fra departementet vil foreligge i de nærmeste dager. Under henvisning hertil blir forslaget fra Andreas Torp å oversende det nye Sekretariat.»

Redaksjonskomitéens innstilling ble godkjent av kongressen.

Siden siste kongress er arbeidstiden for arbeidere i helkontinuerlige bedrifter forkortet til 45½ time pr. uke, og arbeidstiden for arbeiderne i gruveindustrien er forkortet til 40 timer pr. uke for dem som arbeider under dagen.

Når det gjelder en ytterligere forkortelse av arbeidstiden for arbeiderne i de helkontinuerlige bedrifter eller rundskiftarbeiderne, er dette spørsmål nevnt i representantskapets vedtak av 19. januar i år angående tariffsituasjonen 1953. Det pekes på at spørsmålet om å forkorte arbeidstiden ytterligere i helkontinuerlige bedrifter bør tas opp i tariffperioden med sikte på å finne fram til en løsning, og det nevnes også den mulighet at spørsmålet kan løses gjennom lovgivning. Det er på det rene at det vil være umulig i løpet av dette år å løse spørsmålet om ytterligere forkortelse av arbeidstiden for arbeiderne i helkontinuerlige bedrifter ved forhandling med arbeidsgiverne. Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund som er det forbund som har det største antall rundskiftarbeidere, har imidlertid med tilslutning fra Arbeidernes faglige Landsorganisasjon reist saken overfor Kommunal- og Arbeidsdepartementet. Departementet har sendt saken til Arbeidervernlovkomitéen med anmodning å ta den opp til overveielse. En går ut fra at nevnte komité vil behandle og eventuelt komme med forslag om en ytterligere forkortelse av arbeidstiden. Hvorvidt arbeidet kan avsluttes så ført at det kan fremmes lovforslag i inneværende stortings sesjon, er det ikke råd å si noe om i dag.

I Sverige har rundskiftarbeiderne ved forhandling med arbeidsgiverne nylig fått arbeidstiden forkortet til 42 timer pr. uke. De oppnådde imidlertid ikke full lønnskompensasjon for alle grupper.

Det er fremdeles grupper som har mer enn 48 timers arbeidsuke, og fagorganisasjonen bør se det som sin første oppgave så langt som det er mulig å medvirke til at arbeidstiden for disse gruppene kommer ned på 48 timer pr. uke. Dette gjelder i første rekke sjøfolk i kystfarten. Her er arbeidstiden fra 56 til 63 timer pr. uke. Det kan være tvilsomt om det lykkes å få gjennomført en forkortelse av arbeidstiden her uten ved lovgivningens hjelp.

I utenriksfarten er det bare matstellpersonalet som har mer enn 48 timer pr. uke i ordinær arbeidstid, og en bør gå inn for å få denne arbeidstid forkortet, helst gjennom forhandlinger mellom partene. Hvis ikke dette lykkes, får en reise saken ad lovgivningens vei.

Hva angår en generell forkortelse av arbeidstiden til 40 timers arbeidsuke i vårt land, er de samme forhold til stede i dag som Sekretariatet pekte på i motivene for sin innstilling til kongressen i 1949. Hvis det har skjedd noen endring, er det at den internasjonale konkurransen er mer følelig enn den var for 4 år siden. Hvis en generell forkortelse av arbeidstiden fører til produksjonsnedgang, svekket konkurranse og dermed arbeidsløshet, vil reformen være av tvilsom verdi. Hverken i Danmark eller Sverige er det gjennomført noen generell forkortelse av arbeidstiden i industrien, bortsett fra enkelte spesialgrupper, hvor også vi har en forkortet arbeidstid.

En kan imidlertid ikke slå seg til ro med dette. En bør skandinavisk og internasjonalt mer intenst enn hittil arbeide med spørsmålet om å få gjennomført 40 timers arbeidsuke. Da 48 timers-uken ble gjennomført skjedde det noenlunde samtidig i alle de mest fremskredne industriland, og det er rimelig at en forkortelse til 40 timers uke også bør skje noenlunde samtidig. Det kan derfor være spørsmål om det ikke burde holdes en skandinavisk konferanse med representanter både for landsorganisasjonene og de tilsluttede forbund, hvor en tar opp arbeidstidsproblemet til drøftelse i sin helhet og eventuelt blir enige om en linje som kan føre til at saken blir reist samtidig i de skandinaviske land, enten innenfor alle grupper eller innenfor bestemte grupper som en mener ligger mest gunstig an. Men før dette skjer, bør saken grundig utredes hos oss selv. Det vil derfor være riktig i det vesentligste å gi sin tilslutning til Norsk Jern- og Metallarbeiderforbunds forslag til kongressen, sålydende:

- «1. Kongressen beslutter at det nedsettes en komité for å utrede spørsmålet om 40 timers arbeidsuke, hvilken virkning en slik nedsettelse av arbeidstiden vil ha for produksjonen, vår konkurransevne og dermed opprettholdelsen av levestandarden.
2. Utredningen forelægges neste kongress til nærmere behandling, eventuelt representantskapet, hvis forholdene utvikler seg slik at det oppstår situasjoner som tilsier dette.»

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund har fremmet et modifisert forslag til kongressen når det gjelder arbeidstidens lengde. Det heter her:

«Kongressen gir sin tilslutning til at det reises krav om at arbeidstiden på 48 timer forkortes til 45 timer. De enkelte industrier, bransjer eller bedrifter stilles fritt om en av praktiske hensyn finner det formålstjenlig å fordele denne arbeidstiden på 5 — eller som nå — på 6 dager i uken.»

Det samme som er anført i samband med en forkortelse av arbeidstiden til 40 timer pr. uke gjør seg også gjeldende for en mindre forkorting — om selvsagt ikke i samme grad. Det er mulig at en innenfor de enkelte fag, industrier eller bedrifter kan finne fram til ordninger som ikke vil bety noen vesentlig fordyring av produksjonen og dermed virke inn på sysselsettingen, og i den utstrekning dette kan gjøres, må naturligvis fagorganisasjonen gå inn for kravet.

En kjenner for øvrig til at enkelte bedrifter har under overveielse å forkorte arbeidstiden. Grunnlaget for en slik forkorting er en rasjonalisering av produksjonen, slik at denne holdes på samme nivå som ved 48 timers uke. Dette krever et godt samarbeid mellom bedriftsledelsen og arbeiderne. Fagorganisasjonen bør gi sin tilslutning til slike tiltak og medvirke til at de kan gjennomføres. Hvis det derimot skal legges fram som et generelt krav for Landsorganisasjonens hele tariffområde uten at det foretas en økonomisk vurdering innen det enkelte tariffområde, kan en gjennomføring av kravet føre både til prisstigning og arbeidsløshet.

I samsvar med foranstående innbyr sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak:

1. Kongressen tar til etterretning henvendelsen til Kommunal- og Arbeidsdepartementet om at det i Arbeidervernloven blir tatt inn bestemmelse om at arbeidstiden i helkontinuerlige bedrifter skal være 42 timer pr. uke (jfr. forslag 330).
2. Fagorganisasjonen må fortsette arbeidet med å få redusert arbeidstiden for de grupper som ennå har en lengre lovfestet arbeidstid enn 48 timer pr. uke. Dette kan gjøres både ved de ordinære tariffrevisjoner og ad lovgivningens vei.
3. a) Idet kongressen i det vesentligste gir sin tilslutning til forslagene fra Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, oversendes samtlige forslag om forkorting av den ukentlige normalarbeidstid til den utredningskomité som forbundet foreslår valgt.
b) Det nye sekretariatet bemyndiges til å oppnevne komitéen.
c) Sekretariatet får i oppdrag å reise saken i den Nordiske faglige samarbeidskomité, med sikte på å holde en nordisk eller skandinaviske konferanse for å drøfte veier og midler til å få gjennomført en kortere arbeidsuke i industrien.

III

Lønn under legitimert sykdomsfravær, lønn under fravær som skyldes skader under arbeid og lønn for helgedager som inntreffer mellom søndager.

Det vises til følgende forslag tatt inn i kongressens dagsorden: nr. 143, 170, 172, 186, 187, 196, 197, 198, 199, 234, 235, 243, samt til forbundenes uttalelser til de innsendte forslag.

De forslag som foreligger omhandler 3 spørsmål:

1. Lønn under legitimert sykdomsfravær.
2. Lønn under arbeidsfravær som skyldes skader under arbeid.
3. Lønn for helgedager som inntreffer mellom søndager.

En finner det riktig å behandle de 3 spørsmål hver for seg.

Lønn under legitimert sykdomsfravær.

Alle funksjonærer, så vel i offentlig som privat tjeneste, får som regel lønn under sykdom. Det er fastsatt regler for lønnsutbetalingen i regulativene eller tariffavtalene. Funksjonærer i offentlig tjeneste har lønn i 3 til 6 måneder, med adgang til i spesielle tilfelle å forlenge perioden for lønnsutbetalingen. I privat virksomhet utbetales full lønn fra 1 til 3 måneder.

Arbeidere i statens og kommunens tjeneste og ved kooperative virksomheter har også lønn under sykdomsfravær. Som regel er tidsbegrensningen den samme som for funksjonærene. Det forekommer imidlertid fravikelser, f. eks. i spørsmål om lønn for de 3 første sykedager. Utgiftene ved ordningene belastes arbeidsgiveren med differansen mellom full lønn og den del sykestrygden utbetaler, eller slik at sykestrygdens utbetalinger tilfaller arbeidsgiveren, som som så betaler lønn etter tariffens bestemmelser.

For arbeidere i privat tjeneste er det bare i spredte tilfelle at det utbetales lønn under sykdom. Landsorganisasjonen har forsøkt forhandlinger med Norsk Arbeidsgiverforening om en løsning av dette spørsmål for arbeidernes vedkommende, men uten resultat. Etter de drøftelser som har funnet sted har sekretariatet ment at den heldigste ordning ville være å søke sykestrygden bedret, slik at de satser trygden skulle utbetale ga den syke et rimelig underhold. (Henvendelse herom er sendt Sosialdepartementet.) Dette kan ikke sies å være tilfelle med de satser som er gjeldende eller som nå foreslås. Opprinnelig var sykestrygden basert på at sykepengene skulle motsvare ca. 60 pst. av arbeidernes lønn. Dette er langt fra tilfelle nå. Selv med de forbedringer som foreslås vil stønadssatsene neppe overstige 40 pst. for de forskjellige lønnsgrupper. Etter

sekretariatets oppfatning må det derfor her gjennomføres ytterligere forhøyelser av stønadssatsene, slik at satsene minst kommer opp på den høyde som alltid har vært forutsetning, nemlig 60 pst. på grunnsatsen og et vesentlig tillegg på forsørgersatsene.

Utgiftene til syketrygden fordeler seg nå etter følgende regler:

Trygdens inntekter er satt til 190 poeng. Herav betaler lønns-takeren 100 poeng, arbeidsgiveren 45 poeng, kommunen 25 poeng og staten 20 poeng. I Oslo utgjør dagpengene til de syke ca. 20 pst. av trygdens samlede utgifter. Ved en forhøyelse av stønadssatsene med 50 pst. vil dette medføre en forhøyelse av trygdepremien med 19 à 20 poeng. Det vil ikke være urimelig at denne forhøyelse helt blir pålagt arbeidsgiverne.

En har forsøkt å bringe på det rene hvor stort sykdomsfraværet er. Av en offentlig undersøkelse som er foretatt for 11 bedriftsgrupper vises et gjennomsnittlig fravær på grunn av sykdom på 4,3 pst. Tallene fra statens og kommunens bedrifter viser en noe høyere pst.

Hvis det gjennomføres full lønn under sykdom må en være forberedt på at dette vil gi seg utslag i produksjonsomkostningene og dermed i prisnivået. Ordningen kan dessuten medføre at arbeidere med en svak helse, med derav følgende større arbeidsfravær, kan få meget store vansker med å skaffe seg arbeid. Spørsmålet har således mange sidevirkninger, og sekretariatet mener at saken bør undergis en meget inngående behandling, og at Landsorganisasjonens representantskap får bemyndigelse til å treffe vedtak om hvorvidt spørsmålet skal reises som tariffsak eller om man fortsatt skal bygge på forsikringsordningen.

Under henvisning til foranstående innbyr sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Lønn under legitimert sykdomsfravær.

Sekretariatet nedsetter en komité til å utrede spørsmålet om tariffestelse av lønn under fravær fra arbeidet under alminnelig sykdom. Hvis komitéen kommer til det resultat at en fortsatt må bygge på trygdeordningen, må komitéen utrede spørsmålet om hvilke forbedringer av syketrygden som er nødvendig for å sikre arbeiderne og deres familier et rimelig underhold under sykdom. Komitéens utredning forelegges Landsorganisasjonens representantskap, som treffer avgjerd om hvorvidt tariffkrav skal reises på dette område eller om man fortsatt skal bygge på trygdeordningen.

Lønn under arbeidsfravær som skyldes skader under arbeid.

Lov om ulykkesforsikring for arbeidere i fabrikker m. v. av 28.

juli 1894, som trådte i kraft 1. juli 1895, hadde bestemmelser om at bedriftene var forpliktet til i 4 uker å utrede av egne midler 50 pst. av arbeiderens lønn under arbeidsfravær som skyldtes skader i bedriften. (Utbetalingen var fastsatt til 50 pst. av den midlere daglønn, som var begrenset oppad til kr. 4,00 — kr. 1,200,00 pr. år). Etter den tid overtok Riksforsikringen utbetaling av skadeboten, begrenset til 60 pst. av den midlere daglønn.

Sekretariatet mener at fagorganisasjonen på dette felt bør gjøre arbeidsgiverne ansvarlig for de skader en arbeider pådrar seg under sitt arbeid, og at dette ansvar bør tariffestet. Ved en sådan ordning vil bedriften i større utstrekning enn nå bli direkte interessert i å gjennomføre sikringstiltak som begrenser skadene. På dette felt vil det også være lettere å øve kontroll, slik at ethvert misbruk utelukkes.

I samsvar med foranstående innbyr sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Lønn under arbeidsfravær som skyldes skader under arbeid.

Alle forbund gis adgang til å reise tariffkrav om lønn under fravær fra arbeidet ved skader som påføres lønnstakeren i bedriftens tjeneste.

Lønn for helgedager som inntreffer mellom søndager.

Som regel har alle måneds- og ukelønte funksjonærer lønn for helgedager som inntreffer mellom søndager. Ved bedrifter som gikk over fra timelønn til ukelønn ble lønningene i sin tid regulert slik at ukelønnen ble satt 3 pst. lavere enn hva den ville ha blitt ved å multiplisere timelønnen med det antall timer som full arbeidsuke representerte.

Etter at Bededagen er lagt til søndag vil dette prosenttall dreie seg om ca. $2\frac{2}{3}$ pst.

En må her være merksam på at det kan bli spørsmål om lønnsregulering for de grupper som nå ikke har lønn for disse helgedager i samsvar med den ordning som tidligere er gjennomført for de grupper som har lønn for disse helgedager.

Denne sak er for så vidt oversiktlig, men kan medføre — hvis lønn på sådanne helgedager blir gjennomført — at arbeidsgiverne unnlater å innta arbeidere foran de store høytider, og at arbeiderne derved påføres et arbeidstap som de nå ikke har. Spørsmålet er derfor om ikke også denne sak burde løses gjennom en forsikringskasse, noe i likhet med ferieordningen.

Spørsmålet bør derfor etter sekretariatets oppfatning utredes og forelegges forbundene, som sammen med sekretariatet treffer det endelige vedtak.

Under henvisning til foranstående innbyr sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Lønn for helgedager som inntreffer mellom søndager.

Forbundene gis adgang til å reise krav om lønn for helgedager som inntreffer mellom søndager. Sekretariatet avgjør i samråd med forbundene hvorvidt kravet skal reises slik at den enkelte bedrift står ansvarlig for lønnsutbetalingen, eller om det skal reises krav om en prosentvis avsetning i likhet med hva forholdet er ved ferieavsettingen.

IV.

Lik lønn for kvinner og menn.

Spørsmålet om lik lønn for kvinner og menn var oppe til behandling også på kongressen i 1949. Kongressen gjorde et vedtak som ga sekretariatet fullmakt til å la saken utrede av en spesialkomité. Slik komité er også blitt valt av sekretariatet.

I desember 1949 ble det oppnevnt en offentlig komité med oppdrag «å undersøke og fastslå i hvilken utstrekning det i næringslivet foreligger misforhold ved avlønningen av kvinner sett i forhold til menn, samt gi tilråing til mulige tiltak». I komitéen har fagorganisasjonen 3 representanter, derav 2 kvinner.

Arbeidet i begge komitéer ble påbegynt vinteren 1950. Det ble straks satt i gang undersøkelser, både gjennom vårt økonomiske kontor så vel som det for den offentlige komité ble satt i gang og skaffet til veie materiale fra institusjoner, organisasjoner og arbeidsgivere. Dette for å få konstatert hvordan forholdene ligger an med omsyn til lønnsforhold, faktisk fortjeneste, fravær m. v. Allerede fra begynnelsen av var en fra vår side klar over at arbeidet i begge komitéer måtte foregå parallelt. Som følge av at det er en masse materiale som må skaffes til veie først, har en hittil ikke fått gjort stort med selve utredningen.

Når det gjelder behandlingen i den offentlige komité, må en regne med at det vil bli vanskelig å komme fram til noen samstemmig innstilling, idet synsmåtene er nokså ulike. Med det samme arbeidet tok til, ble det fra arbeidsgiverhold hevdet at spørsmålet om lik lønn ikke kunne ferdigbehandles eller løses nasjonalt før en hadde oversikt over behandlingen av denne saken på det internasjonale planet. Saken er nå ferdigbehandlet internasjonalt, men hvorvidt det fører med seg at arbeidsgiverne gir sin tilslutning, er tvilsomt.

På Arbeidskonferansen 1950 og 1951 var saken oppe til behandling og konferansen vedtok en konvensjon hvor likelønnsprinsippet er slått fast. Vi siterer artiklene 1, 2, 3 og 4 i denne konvensjon:

«Artikkel 1.

For så vidt det gjelder denne konvensjon —

- a) omfatter uttrykket «lønn» den vanlige grunnlønn eller minstelønn eller gasje og enhver tilleggsgodtgjøring av hvilken som helst art som arbeidsgiveren direkte eller indirekte skal betale arbeidstakeren, og som skyldes den sistnevntes sysselsetting, enten betalingen skjer i kontanter eller i naturalier.
- b) Uttrykket «lik lønn» for mannlige og kvinnelige arbeidere for arbeid av likt verd gjelder lønnssetser, fastsatt uten diskriminering som grunner seg på kjønn.

Artikkel 2.

- 1) Enhver medlemsstat skal ved midler som er i samsvar med de metoder for fastsetting av lønnssetser som er i bruk i vedkommende land fremme prinsippet om lik lønn for mannlige og kvinnelige arbeidere for arbeid av likt verd, og for så vidt som dette er forenlig med de nevnte metoder, sørge for at dette prinsippet blir gjennomført for alle arbeidere.
- 2) Gjennomføringen av dette prinsippet kan skje ved hjelp av:
  - a) nasjonale lover eller forskrifter,
  - b) ethvert system for fastsetting av lønn som er innført eller anerkjent ved lov.
  - c) Kollektive avtaler mellom arbeidsgivere og arbeidere eller
  - d) en kombinasjon av disse forskjellige midler.

Artikkel 3.

- 1) Det skal gjøres tiltak for å fremme objektiv arbeidsvurdering (job evaluation) på grunnlag av det arbeid som skal utføres, når en slik vurdering vil bidra til å gjennomføre reglene i denne konvensjon.
- 2) De metodene som skal følges under denne vurdering kan bestemmes av de myndigheter som har ansvaret for fastsetting av lønnssetser, eller av vedkommende parter dersom slike satser blir fastsatt ved kollektive avtaler.
- 3) Forskjell i lønn skal ikke regnes for å være i strid med prinsippet om lik lønn for mannlige og kvinnelige arbeidere for arbeid av likt verd, når denne forskjell uten å ta omsyn til kjønn, svarer til forskjell i det arbeid som skal utføres, og forskjellen er fastslått ved en objektiv vurdering.

Artikkel 4.

Enhver medlemsstat skal, ettersom det passer, samarbeide med vedkommende arbeidsgiver- og arbeiderorganisasjoner med sikte på å gjennomføre reglene i denne konvensjonen.»

Høsten 1951 ble konvensjonen av Sosialdepartementet sendt til de interesserte organisasjoner i vårt land med spørsmål om deres stilling til den.

Landsorganisasjonen ga i skriv av 21. desember 1951 sådan uttalelse:

«Arbeidskonferansen 1951.

Norges stilling til konvensjon nr. 100 og rekommandasjon nr. 90 om lik lønn for mannlige og kvinnelige arbeidere for arbeid av samme verd.

Under henvisning til Sosialdepartementets brev av 4. desember 1951 vil vi med dette gi følgende uttalelse:

1. *Konvensjon nr. 100.*

Når det gjelder denne konvensjon kan det, så vidt vi forstår, ikke være noe i veien for at Stortinget ratifiserer den. Vi vil også på det beste anbefale det.

Naturligvis er vi klar over de innvendinger som vil bli reist mot ratifisering, bl. a. med omsyn til vanskelighetene med at lik lønn med en gang skal gjennomføres i arbeidslivet. Imidlertid tror vi ikke slike innvendinger vil ha så mye for seg når en tar i betraktning den utforming som konvensjonens hovedartikler 1, 2 og 3 har fått — for så vidt en utforming som svarer noenlunde til Landsorganisasjonens syn.

Grunntanken i konvensjonens hovedartikler er at det er arbeid av samme verd — kvantitativt og kvalitativt — som skal betales likt, uansett hvem som utfører det. Mot dette hovedsyn kan det neppe reises særlige innvendinger, idet det i stor utstrekning er anerkjent på forhånd. Vi viser i så måte til lønnsprinsippet som er gjeldende i den offentlige forvaltning, staten så vel som kommunene.

Når det gjelder arbeidslivet for øvrig, er det også slik at for håndverksfagenes vedkommende er det ingen skilnad i lønningene for kvinner og menn. Det som kan innvendes i den sammenheng er at kvinner i liten utstrekning er plasert i håndverksfagene, men det er nærmest en følge av de samfunnsmessige hindringer som er til stede og som for så vidt også er nevnt i rekommandasjonens pkt. 6 b.

I yrker hvor akkordordninger er gjennomført, gjelder også i stor utstrekning at akkordsatsene er ens, uansett hvem som utfører arbeidet. På den annen side er det ennå slik for enkelte yrkers vedkommende at en i alminnelighet skiller mellom mannsarbeid og kvinnearbeid. Tariffavtalene har for disse yrker også fått preg av det, idet en har nyttet betegnelser som: «voksne kvinner betales med» — «voksne menn betales med». Dette er dog etter vår mening gamle synsmåter som lett kan endres. Hovedvurderingen må derfor være når det gjelder arbeidslivet i sin alminnelighet, at det ikke gjøres skilnad mellom kvinnearbeid og manns-

arbeid. Skilnaden må vurderes etter arbeidets karakter, vanskelighetsgrad og verdi.

Hvis en legger slik hovedmålestokk til grunn, må lønssatsene kunne fastsettes deretter og vil da virke langt rettferdigere enn om de ble fastsatt etter arbeidstakernes kjønn.

Alt i alt mener vi at de tariffmessige hindringer for gjennomføring av likelønnsordningen ikke er større enn at de kan overvinnes.

På det lovmessige område mener vi heller ikke at det er noen prinsipielle hindringer til stede.

De hindringer som er til stede for gjennomføringen, må nærmest sies å være på det sosiale felt, og har for så vidt sammenheng med tilvante former, oppdragelse og undervisning.

Vi mener imidlertid at de hindringer som er til stede på disse felter, vil la seg rydde bort ved at konvensjonen blir ratifisert.

2. *Rekommandasjon nr. 90.*

Forutsatt at konvensjon nr. 100 blir ratifisert, må de veiledninger som er trukket opp i denne rekommandasjon for oppfylning av de generelle regler som konvensjonen bestemmer, etterkommes i den utstrekning de for vårt vedkommende får betydning og gyldighet for gjennomføring av konvensjonen.

I samsvar med dette blir vår konklusjon at de regler som er trukket opp i rekommandasjon nr. 90 må påsees fulgt for funksjonærer og arbeidere, så vel i den offentlige forvaltning som i det private næringsliv.»

Etter at uttalelsene var kommet inn, ble saken tatt opp til behandling av I.L.O.-komitéen som skal gi uttalelser til departementet i slike saker. I komitéen var det ikke mulig å få tilslutning til ratifikasjon. Norsk Arbeidsgiverforening hadde i sin uttalelse rådd fra ratifikasjon ut fra den oppfatning at «en gjennomføring av konvensjonen forutsetter lovmessig og andre inngrep i den avtalefrihet som er et grunnleggende prinsipp i vårt arbeidsliv». Dette synet ble også stort sett delt av statens representanter i komitéen. Statens representanter hevdet videre at ratifikasjonsspørsmålet måtte utstå til likelønnskomitéen av 1949 hadde avgitt sin innstilling.

I St. prp. nr. 87, 1952, «om vedtak på internasjonale arbeidskonferanser i Genève», sier Sosialdepartementet i sin konklusjon angående konvensjon nr. 100 og rekommandasjon nr. 90 bl. a.:

«Sosialdepartementet har i brev til likelønnskomitéen gjort den oppmerksom på konvensjonen og rekommandasjonen, men når det gjelder ratifikasjonsspørsmålet rår en til at dette blir utsatt til nevnte komité har avgitt innstilling.»

Under behandlingen i I.L.O-komiteén har Landsorganisasjonens representanter i tilslutning til forannevnte siterte uttalelse av 21. desember 1951, rådd til ratifikasjon ut fra den oppfatning at de tariffmessige hindringer for gjennomføring av likelønnsordningen ikke er større enn at de kan overvinnes, og videre mener en at det er ingen lovmessige hindringer til stede. Det samme prinsipielle synet har Landsorganisasjonen fremdeles. En må imidlertid nå, som tidligere, understreke at det blir nødvendig å gjennomføre prinsippet etappevis for å unngå altfor store forstyrrelser. Etter konvensjonens tekst mener vi det også er høve til en slik overgangs- eller gjennomføringsperiode. I samsvar med konvensjonens tekst er hovedprinsippet for gjennomføringen av likelønn at det er for arbeid av likt verd. Et prinsipp som Landsorganisasjonen har gitt sin tilslutning til tidligere. Arbeidsdelingen innenfor næringslivet har imidlertid ført med seg at kvinnene i stor utstrekning søker til bestemte yrker og innenfor den enkelte industri til bestemte arbeidsoperasjoner. Denne arbeidsdelingen har en lang utvikling og grunner seg på mange ting, bl. a. at kvinnene til dels skulle ha lettere og kanskje mer renslig arbeid og til dels at kvinnenes tilstedeværelse i arbeidslivet var av rent forbigående art, og således derfor først og fremst tok slikt arbeid hvor det ikke var behov for lang opplæring eller øvelse.

Av de oversikter som foreligger kan en danne seg et noenlunde bilde av forholdet, selv om denne oversikt her på langt nær blir fullstendig. Ser en hele vårt arbeidsliv under ett, kan en si at likelønnsprinsippet i ganske stor utstrekning er gjennomført. For staten, kommunene og fylkeskommunene er det gjennomført så å si fullt ut for de som lønnes etter regulativ. Det er også gjennomført i samtlige håndverksfag for de som har gjennomgått den samme håndverksmessige utdanning. I industritariffene er det til dels gjennomført i de tilfelle det avlegges fag- eller dyktighetsprøve. Likeså er det gjennomført i en rekke bransjer for akkord-satsenes vedkommende.

Når det gjelder tariffavtalene i industrien, så bygger de på den arbeidsdeling som gjennom lengre tid har funnet sted. Det fører med seg at tariffavtalene med de lønssystemer som anvendes i dag til dels hindrer gjennomføringen av likelønn. Det er derfor naturlig at mange fremdeles ser det slik at for å gjennomføre lik lønn må det i sin alminnelighet stilles langt høyere lønnskrav for kvinnene enn for mennene. Men det er bare til en viss grad riktig. I første rekke må det foretas en objektiv vurdering av de arbeids-

operasjoner som skal utføres og lønnen må vurderes etter det. Selve systemet i tariffavtalene må derfor til dels endres. Der hvor tariffavtalene faktisk graderer opp arbeidet etter kjønn, idet det skilles mellom kvinnelige og mannlige arbeidsoperasjoner eller mellom kvinner og menn i industrien, må det utvilsomt en endring til.

Selv om tariffsystemene etter hvert blir omlagt, slik at hovedvekten ved lønnsfastsettingen blir lagt på arbeidsvurderingen, blir det likevel ikke nok. Det blir også i mange tilfelle nødvendig med en generell høyning av lønnsnivået for det som i alminnelighet betraktes som kvinnearbeid. Dette for å få til en utjevning i den til dels store skillnad som er til stede mellom typisk kvinnearbeid og mannsarbeid. En skal ikke se bort fra at det er en hel del arbeidsoperasjoner som så å si utelukkende utføres av kvinner, og således er lavt betalt, men som likevel samfunnsøkonomisk er like nødvendig og verdifullt som annet arbeid hvor lønnsnivået er høyere fordi arbeidet utelukkende utføres av menn.

I de senere år har Landsorganisasjonen i sine vedtak i samband med tariffoppgjørene gjort oppmerksom på disse skjevheter. Således uttalte sekretariatet i sin tilråning foran tariffoppgjøret i 1952 følgende:

«For å jevne ut avstanden i fortjenesten mellom mannlige og kvinnelig arbeidskraft, må tilleggene for de arbeidsoperasjoner som i første rekke utføres av kvinner bli størst, og det må søkes gjennomført samme lønn for samme arbeidsinnsats.»

Siden frigjøringen i 1945 kan en si at det misforhold som var til stede mellom mannlige og kvinnelige lønninger er blitt betydelig utjevnet. Bl. a. er samtlige dyrtidstillegg ensartet som har vært gitt fra og med 1946. Noen få tall vil belyse hvordan utjevningen har foregått. I 1939 utgjorde lønnsnivået for kvinner knapt 60 pst. av mennenes lønnsnivå når det gjelder industrien. Nå er dette steget, slik at det utgjør om lag 70 pst. av mennenes.

Ved siste tariffrevisjon kan det imidlertid ikke sies at en kom noe særlig langt med utjevningen. Når det gjelder de tariffmessige lønnssetser, er det slik at tilleggene for menn ble større enn for kvinner, bortsett fra noen enkelte tilfelle og en vesentlig del av akkordreguleringene. En skal dog være merksam på at arbeidsgiverne i mange tilfelle stilte forbundene i en tvangssituasjon, idet de innrømmet større lønnstillegg for menn enn for kvinner. Ensartede tillegg hadde derfor i mange tilfelle betydd et lavere lønnsnivå over det hele.

Løsningen av likelønnsspørsmålet må til enhver tid sees i sammenheng med fagorganisasjonens lønnspolitikk for øvrig. Forbundene må derfor i samarbeid med sekretariatet søke å tilpasse tariffavtalene og lønssystemene slik at utjevningen faller lettest mulig. Det vil ikke være mulig å gjennomføre likelønn over det hele med en gang. En må innstille seg på å gjennomføre det etappevis. Det blir også nødvendig i større grad enn hittil å se på de samfunnsmessige hindringer som vanskeliggjør gjennomføringen. Forholdene for en naturlig gjennomføring av spørsmålet må derfor også legges til rette gjennom skole, undervisning og utdanning og for øvrig med tiltak fra samfunnets side som gjør det mulig for kvinnene i større grad enn hittil å bli så vidt uavhengige at de kan påta seg de arbeidsoppgaver som passer for den enkelte.

I sammenheng med hva som er sagt foran om konvensjon nr. 100, vil en peke på at hvis det er hindringer til stede som umuliggjør ratifikasjon av konvensjonen i dag, så må myndighetene medvirke til å fjerne disse med sikte på ratifikasjon så snart råd er.

Under henvisning til foranstående innbyr sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak:

- 1. Kongressen tar til etterretning meldingen om det arbeid som hittil er gjort i likelønnsspørsmålet, og gir sin tilslutning til kravet om ratifikasjon av konvensjon nr. 100 i samsvar med det som er anført i premissene.
Sekretariatet får fullmakt til i samråd med myndighetene å utarbeide nærmere regler for en gradvis gjennomføring av lik lønn for arbeid av likt verd.*
- 2. Forbundene anmodes om i samråd med sekretariatet å legge opp sine tariffkrav og lønssystemer etter en vurdering av de arbeidsoperasjoner som skal utføres uten hensyn til hvem som utfører dem. For de spesielle kvinneyrker må det foretas en gradvis oppjamning til det sammenliknbare mannlige lønnsnivå.*
- 3. I henhold til foranstående uttalelse og vedtak er innholdet realitetsbehandlet i forslaget fra Norsk Bekledningsarbeiderforbund (nr. 171), forslaget fra Norsk Jern- og Metallarbeiderforbunds avdeling 4 (nr. 194) og Norsk Jern- og Metallarbeiderforbunds forslag (nr. 204).*

V.

Behandlingen av tarifforslag.

Loven om tvungen lønnsnemnd gikk ut 31. desember forrige år. Riktignok kan enda noen saker komme for denne nemnd. Det gjelder tarifftvister som ikke var oppgjort ved årets utgang, men for

øvrig kan en for ettertiden ikke bruke lønnsnemnda uten at begge parter i vedkommende tariffvist er enige om det. Dette stiller fagorganisasjonen overfor endel problemer som det er nødvendig å vurdere.

I de år som er gått etter krigen har vi hatt en rekke tarifforslag og meglingsforslag som har vært fremsatt med partenes anbefaling. Disse forslag er blitt sendt til avstemning, og i mange tilfelle er forslagene blitt forkastet. Ofte har det vært dårlig fram-møte til avstemningsmøtene — helt ned i 9—10 pst. Under ordi-nære forhold ville en slik forkastelse ofte ha ført til arbeidsstans. Nå er som regel saken ordnet på den måten at etter at forslagene er blitt forkastet, er tvisten gått til lønnsnemnd, som så har avgjort den med bindende virkning for partene.

En slik utvei vil en ikke ha når en ikke har tvungen lønnsnemnd lenger. Heller ikke vil organisasjonen kunne sitte rolig og se på at bare et lite mindretall møter fram og forkaster forslag som er anbefalt av alle ansvarlige instanser, og dermed kan føre store deler av arbeidslivet ut i konflikt. Med den makt og innflytelse som fagorganisasjonen i dag har i samfunnslivet, har den også et stort ansvar, og en må kunne stille det krav at kommer det til arbeidsstans, så skal denne arbeidsstans være et uttrykk for oppfatningen hos flertallet av medlemmene innenfor vedkommende tariffområde.

Det første spørsmål som da reiser seg, er om en kan finne fram til avstemningsmetoder som sikrer en større oppslutning om avstemningen. Det ser ut til at det nesten er håpløst å kunne få noe vesentlig større fram-møte hvis en innkaller til ordinære avstemningsmøter i fagforeningene. Dessuten vil vi ikke i de større byene, og da spesielt i Oslo, ha møtelokaler som kan romme alle medlemmene hvis det store flertall skulle møte. Spørsmålet er derfor om en ikke i en eller annen form må gjennomføre uravstemningsprinsippet. Det kan skje ved avstemning på de ulike arbeidsplasser, men det kan også skje ved at en i de større byer har avstemningslokaler i flere bydeler, hvor medlemmene kan møte fram og avgi sin stemme. Da kan det riktignok ikke bli gitt noen redegjørelse, og det kan heller ikke bli diskusjon om forslagets innhold. En må derfor forutsette at forslaget gjøres kjent på forhånd, enten gjennom presse og fagblad eller at forslaget sendes til hvert enkelt medlem. En må naturligvis innkalle tillitsmannsmøter, enten det blir avdelingsstyrene eller klubbstyrene på arbeidsplassene eller begge deler, for orientering om forslagets innhold, slik at tariffområdets tillitsmenn er klar over betydningen av forslaget.

En gjør merksam på at innenfor statstjenestemannssektoren stemmes det på den måte at forslag og stemmeseddel sendes til hvert enkelt medlem, og stemmeseddelen sendes så tilbake igjen. Ved siste avstemning som Statstjenestemannskartetlet hadde forsommeren 1952, ble det til hvert medlem av kartellet sendt en stemmeseddel med ordlyd:

«Stemmeseddel.

«De som stemmer for forslaget, svarer ja. De som forkaster forslaget, svarer nei.»

Avstemningsreglene var følgende:

«Det skal være hemmelig uravstemning i de tilsluttede forbund. Avstemningen skal foregå på den måten at hvert medlem skriver sitt svar på en stemmeseddel. De som stemmer for forslaget, skriver ja, og de som stemmer imot, skriver nei. Stemmeseddelen uten underskrift legges i en lukket konvolutt, som igjen legges ned i en ny konvolutt. På baksiden av den ytterste skriver vedkommende sitt navn, hvorefter den innleveres til styret for foreningen. Avdelingsstyrene (stemmestyrene) kontrollerer ved optellingen at ingen har stemt mer enn én gang. Avstemningskonvolutter som inneholder mer enn én stemmeseddel, telles ikke med.»

Dessuten var det bestemmelse i avstemningsreglene om tidsfrist for innsendelse av avstemningsresultatet, og hvis det var nødvendig, kunne meldingene sendes telegrafisk.

Selve framgangsmåten i avdelingene var visstnok noe forskjellig, men det var forutsetningen at alle medlemmene skulle kunne avgi stemme enten de deltok på møtet eller ikke.

Avstemningsmåten er naturligvis noe tungvint, og vil ta noe lengre tid enn vanlig. Mellom 4 og 5 uker tok avstemningen innen Statstjenestemannskartetlet. På den annen side ble samtlige medlemmer på denne måten godt orientert om stoffet. Resultatet av avstemningen på forsommeren 1952 viste at av 38 000 stemmeberetigede, var det ca. 30 000 som avga stemme, og dette må vel sies å være et enestående resultat i forhold til de avstemninger som ellers ble holdt over tarifforslag i løpet av 1952.

En er klar over at det i det private arbeidsliv ikke er så lett å få gjennomført samme avstemningsmetode som for statens og kommunens arbeidere og funksjonærer. Meget vil avhenge av om enten forbundene eller avdelingene har godt å jourførte medlemskartotek med navn og adresser. I den utstrekning dette finnes, må det kunne gå an for forbundene å sende det nødvendige stemmemateriell til hvert enkelt medlem. Antagelig vil den beste metoden da være å ha bestemte avstemningslokaler hvor medlemmene in-

nenfor vedkommende avstemningsdistrikt en eller to kvelder kan avgi sin stemme. Det kan ordnes på den måte at hver avdelings medlemmer stemmer på avdelingskontoret eller i et bestemt lokale som nyttes av foreningen. En kan også ordne felles avstemning for samtlige avdelinger i et forbund på vedkommende sted når det skal stemmes over et felles forslag, som f. eks. i jernindustrien.

Et slikt forsøk på nye avstemningsmetoder er naturligvis i første rekke aktuell for de mere omfattende tariffavtaler. For andre avtaler som gjelder en enkelt bedrift eller bare en mindre gruppe bedrifter, kan en bruke de gamle avstemningsmetoder om en ønsker det. Erfaringen viser at til disse avstemninger er det som regel bra fram møte.

I sekretariatet er det enighet om at en må prøve å finne fram til avstemningsmetoder som fører til større oppslutning om avstemning over tarifforslag og også andre saker som er av vital betydning. Hvis kongressen i prinsippet er enig i at en skal prøve å finne fram til former for uravstemning over tarifforslag noenlunde etter de samme retningslinjer som har vært praktisert innenfor Statstjenestemannskartellet, må det utarbeides nøyaktige regler. Det er ikke sikkert at den rent tekniske framgangsmåte kan være lik i alle fag og industrier. Det får bli det nye sekretariat som må utarbeide mønsterbestemmelser som det enkelte forbund i samråd med sekretariatet tilpasser de enkelte tariffområder.

Det har også vært nevnt at en skulle innføre visse straffebestemmelser for de medlemmer som uten gyldig grunn ikke møter fram og avgir stemme; f. eks. at de skal miste konfliktunderstøttelse hvis resultatet blir åpen arbeidskonflikt. I 30-årene var dette av enkelte forbund brukt under annonseringen av avstemningsmøter og tilsynelatende med bra resultat. I Hovedavtalen er det en bestemmelse i § 15 — IV — som sier at medlemmer som uten gyldig grunn lar være å stemme over tarifforslag når de får stønad, mister retten til fortsatt bidrag — men dette gjelder avstemninger under en konflikt. Sekretariatet vil ikke foreslå noen straffebestemmelser, men selvsagt er det adgang for det enkelte forbund til å ta inn bestemmelser som forbundene mener er hensiktsmessige.

Tariffråd.

Det neste spørsmål som melder seg er hvordan en skal forholde seg når et tarifforslag er forkastet — spesielt i de tilfelle hvor forslaget er anbefalt. I Hovedavtalen er det en bestemmelse om at hvis avstemningen ikke gir et fullgyldig uttrykk for hva flertallet

av de stemmeberettigede medlemmer mener, kan vedkommende forbundsstyre pålegge ny avstemning. I Landsorganisasjonens vedtekter § 15, pkt. 4, står det:

«Har mindre enn $\frac{2}{3}$ tatt del i avstemningen og vilkåret etter pkt. 2 ikke er fylt, er avstemningen rådgivende. Sekretariatet skal da etter at vedkommende forbundsstyre er hørt, ta endelig avgjerd.»

Denne bestemmelse har bare vært brukt et par ganger siden den kom inn i Landsorganisasjonens vedtekter og da med vedkommende forbunds tilslutning. Dette fordi en har skutt seg inn under lønnsnemndsbehandling. Som nevnt ovenfor kan en ikke gjøre dette nå lenger, og en må derfor regne med at sekretariatet kan komme til å ta en avgjørelse som går imot avstemningsresultatet når antallet frammøtte har vært mindre enn $\frac{2}{3}$ av de som skulle tatt del i avstemningen.

I samband med dette reiser da spørsmålet seg om å finne fram til den mest betryggende behandling, slik at sekretariatet har det sikreste grunnlag for sin avgjørelse. En av de veier en her kan gå er å få et rådgivende utvalg. Dette utvalg kan ikke bare bestå av representanter for det forbund som omfattes av tariffvisten, da en konflikt, i alle fall når det gjelder et landsomfattende tariffområde, i sine virkninger som regel kommer til å berøre i mer eller mindre grad praktisk talt alle andre organisasjoner. En kan bare nevne sjø- og landtransporten, verkstedindustrien osv. Et rådgivende utvalg må være slik sammensatt at det kan vurdere helheten i situasjonen. Det bør derfor bestå av representanter for de til Landsorganisasjonen tilsluttede forbund. Antakelig vil den beste måten være at det rådgivende utvalg blir sammensatt av forbundsformennene, men dog slik at der hvor forbundsformannen er medlem av sekretariatet, møter nestformannen eller den som oppnevnes av vedkommende forbundsstyre. Dessuten møter sekretariatet, men det forutsettes at sekretariatet ikke deltar i de rådgivende avstemninger.

Et slikt rådgivende utvalg bør kalles **TARIFFRÅDET**, og innkalles når sekretariatet finner det nødvendig og også for andre saker enn å ta stilling til tarifforslag som er forkastet. Det kan gjelde hele den faglige situasjon, og det kan også gjelde et tariffoppgjør, hvor det er vanskelig å komme fram til et forslag eller en ordning.

I samsvar med foranstående innbyr sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak:

1. a) *Kongressen gir sin tilslutning til at forbundene ved avstemning over tarifforslag kan nytte uravstemningsmetoden.*
- b) *Sekretariatet pålegges å utarbeide mønsterbestemmelser for slike avstemninger, som så de enkelte forbund i samråd med sekretariatet tilpasser de enkelte tariffområder.*
2. a) *Det opprettes et rådgivende organ (tariffråd) for sekretariatet, som består av formennene i de tilsluttede forbund. Er formannen i et forbund medlem av sekretariatet, møter nestformannen eller den som oppnevnes av vedkommende forbundsstyre.*
- b) *Sekretariatet innkaller tariffrådet til møter,*
  1. *når et meglingsforslag ved avstemning er forkastet og sekretariatet har å ta stilling til forslaget i henhold til Landsorganisasjonens vedtekter § 15, pkt. 4,*
  2. *når en faglig situasjon er av en slik karakter at sekretariatet ønsker å rådføre seg, og*
  3. *når det ved tariffoppgjør viser seg vanskelig å komme fram til et forslag eller en ordning.*
- c) *Tariffrådets vedtak er rådgivende for sekretariatet. Sekretariatet deltar ikke i disse voteringer.*

VI.

Landsorganisasjonens vedtekter § 15.

Sekretariatet innbyr kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Paragraf 15 opprettholdes uforandret.

I forbindelse med det siste forslaget om opprettelse av tariffråd uttalte Nordahl bl. a.:

Når sekretariatet har foreslått denne nyordning er det fordi vi ikke lenger kan se på at tarifforslag blir behandlet på en så uansvarlig måte som forholdet er. Det hender ikke så sjelden at bare 10 % av medlemmene deltar i en avstemning. Vi kunne jo si som så, at når de enkelte medlemmer ikke har interesse av å avgjøre sine egne lønnsvilkår, da må de finne seg i at de som sitter på toppen avgjør dem. Vi ønsker imidlertid ikke dette. Vi kunne foreslå at vi fikk vetorett. Det har man innført i enkelte land, bl. a. i Sverige.

Hvis vi kan finne fram til en ordning slik at alle medlemmer får anledning til å avgi stemme over tarifforslag, så må vi vel gå ut ifra at dvaskheten ikke er så stor at medlemmene ikke klarer å sende inn en stemmeseddel. Hvis de ikke orker å gjøre dette, da får de overlate avgjørelsen til folk som har større ansvar. Vi kan ikke bøye

oss for et lite mindretall i slike alvorlige saker. Vi har foreslått dette for at vi skulle slippe å bruke § 15, og i tilslutning til denne nyordning når det gjelder avstemningene foreslår vi også opprettet et tariffråd. Dette kan brukes når sekretariatet ikke finner at det behøver å sammenkalle L.O.s representantskap. Det blir et kollegium bestående av forbundsformenn, og gjennom dette vil en kunne lodde seg fram til stemningen innenfor de enkelte forbund. Dette er nye veier for å få en mer betryggende behandling av tariffspørsmålene.

Jeg vil anbefale de innstillinger som sekretariatet har lagt fram, og så får vi håpe at vi på denne måten kan klare å aktivisere medlemmene. Det blir snakket så mye om aktiviteten, men når vi ser på valgene til kongressen, er det dessverre sørgelig stell. I enkelte samorganisasjoner er det bare 50 % av fagforeningene som har deltatt i valgene på representanter. En har grunn til å spørre hva fagforeningsstyrene gjør når de ikke engang kan sammenkalle møte til valg av representanter til kongressen. Også de må ta sin tårn når det gjelder å aktivisere medlemmene. De må stille krav også til seg selv og ikke bare til oss.

Finansminister Brattelis redegjørelse om den økonomiske situasjon.

Finansminister Trygve Bratteli redegjorde for den økonomiske situasjon og uttalte bl. a.:

Det som først og fremst preger den økonomiske situasjon i øyeblikket er at den sterke økonomiske framgangen i Europa og vårt eget land som vi hadde fra krigens slutt og fram til årsskiftet 1951—52 er stoppet opp, og at det er inntrådt produksjonsstagnasjon, ja tildels en nedgang i enkelte land. Jeg skal gå litt nærmere inn på enkelte hovedtrekk — slik de foreligger i vårt eget land— og si litt om hovedproblemene når det gjelder den økonomiske politikk i de nærmeste årene.

Det er flere felter en bør feste oppmerksomheten ved når en skal danne seg et bilde av den økonomiske utvikling, utviklingen i sysselsettingen, det almindelige aktivitetsnivå og utviklingen i produksjonen. Et annet område er prisutviklingen. Et tredje område som betyr mye i vårt land, men som ikke opptar alle særlig mye, det er den utenriksøkonomiske utvikling, betalingsbalansen, betalingsmidlene for importen som er så nødvendig for full og rasjonell sysselsetting. Til forskjellige tider vil disse ting presse seg

fram og påkalle oppmerksomheten. Fra 1950 og fram til 1952 er det særlig prisstigningen som har stått i sentrum for oppmerksomheten. Da vi så fikk det relativt høye arbeidsløshetstall i januar i år, har mulighetene for økt og ekstraordinær sysselsetting stått i forgrunnen. Det er mange som har vært bekymret for sysselsettingen og prissubsidiene. Til og med i denne forsamling er det sikkert færre som er bekymret for den utenriksøkonomiske balanse. De resonnerer omtrent slik: La dem som steller med disse ting, bekymre seg om dem. Det er spørsmål som ikke vi behøver å befatte oss med.

I enhver situasjon er det imidlertid en intim sammenheng mellom disse tre felter — sysselsettingen, prisutviklingen og utenriksøkonomien. Rekkefølgen og vanskelighetsgraden i problemene kan det selvsagt diskuteres om, men jeg for min del vil for de nærmeste måneder ubetinget sette som problem nr. 1: utenriksøkonomien. Som nr. 2: sysselsettingen og som nr. 3: prisproblemene.

Hvordan har så utviklingen vært på disse feltene?

Mens vi fram til 1951 hadde vennet oss til en sterk produksjonsframgang, så var produksjonsøkningen i fjor ubetydelig. Derfor tør vi ikke spå om noen særlig produksjonsøkning i inneværende år. Nasjonalbudsjettet for 1953 er basert på forutsetningen om en økning i produksjonen på bare ca. 3 pst., men det er mange usikkerhetsmomenter som gjør at det er svært vanskelig å si sikkert om dette vil bli resultatet.

Det som har skjedd hittil på dette område er ikke særlig oppmuntrende. I første kvartal har produksjonen vært om lag den samme som i første kvartal i fjor. Det er en viss stigning på enkelte områder, men tildels betydelig nedgang på andre. Vi har det mislykte fiske og det begrensede resultat av årets hvalfangst. Også industrien gir et broket bilde — nedgang på visse områder, men gledelig økning på enkelte andre områder. Totalt er det noe mindre økning enn 3 %. Det er muligheter for litt større økning i jordbruket og i skogproduksjonen. Alt i alt er situasjonen omtrent som den vi hadde i fjor i første kvartal.

Hva kommer det av at produksjonen har stagnert?

Det er vanskelig å svare på dette. Det er heller ikke lett å svare på hvilke tiltak som må til for å skaffe en tilfriskning. Dette fører meg inn på en spesiell side ved dette problemet. Den stagnasjon eller senkning i produksjonen vi ser i vårt eget land og i Europa i det siste 1½ år gjør seg enda sterkere gjeldende i enkelte land i Europa enn i vårt eget land. Vårt land har i alt vesentlig hatt

stagnasjon mens andre land har hatt nedgang. I etterkrigsårene har det vært et fruktbringende samarbeid mellom de vestlige demokratiske stater. Dertil kommer støtten fra Amerikas forente stater i tiden fra 1948 og to-tre år framover. Denne støtten var betinget av en ekspansiv økonomisk politikk i Europa. Det er imidlertid to ting, to trekk som nå gjør seg stadig sterkere gjeldende i bildet. For det første er den amerikanske hjelpen blitt så beskjeden at den ikke lenger er en drivkraft. For det annet er den alminnelige politiske tendens — den tendens som har ført til at det bare er Norge og Sverige som i dag sitter med arbeiderregjeringer — at arbeiderbevegelsens styrke er hemmet, og da først og fremst i England, som betyr så mye for Norge. Den økonomiske politikk i en rekke land er gått i retning av et stadig mindre samarbeid i Europa, og det er tatt i bruk økonomiske metoder som ikke kan føre til annet enn stagnasjon og nedgang i produksjonen.

La oss forsøke å få tak i teknikken i det som skjer i dag. Hva har de konservative krefter gjort til målestokk for en god økonomisk politikk? Jo dette å skape balanse i utenriksøkonomien. Sysselsettingen blir stillet i skyggen for dette hovedmålet. For de vest-europeiske samfunn er dette med å skape balanse i utenriksøkonomien et av de vanskeligste problemer. Det er derfor ikke noe å si på at dette problemet bekymrer regjeringene i alle land. Men hvilke metoder skal vi bruke for å løse problemet? Så lenge hvert enkelt europeisk land forsøker å mestre dette problem med egne, indre tiltak, da løser en det overhodet ikke.

Hva griper nemlig disse regjeringene til? Jo, de innskrenker importen og bruken av utenlandske tjenester. Alle land vil prøve å øke sin eksport. Alle land går til en nedskjæring av sin import. De kan gjøre det ved importrestriksjoner som i Storbritannia og Frankrike. De kan i konservativt styrte land gjøre det ved renteforhøyelser og ved kredittstramning. Men vi vet at et lavt aktivitetsnivå fører til arbeidsløshet, slik vi også ser det i Europa i dag. For hvis ett land skjærer ned sin import, fører det til at andre land får mindre eksport, og så har en deflasjonstendensens kjedevirkninger som gjør seg gjeldende over hele Europa. På den måten kan ikke produksjonsproblemet løses.

Men et lite land som Norge kommer i en vanskelig situasjon. Vi kan ikke øve noen avgjørende innflytelse på den europeiske utvikling. Vi kan bremse så godt vi kan og holde det gående, men det er klart at alene har vi ikke økonomisk evne til å øve noen innflytelse på den europeiske utvikling.

De kommentarene som jeg nå kommer til å gjøre i denne sak ønsker jeg ikke å ta opp til offentlig konkret drøftelse. Jeg må derfor behandle dem på et helt generelt plan. Jeg vil til å begynne med si at hvis vi først kan ha gode eksportmuligheter, relativt gode eksportpriser og gode skipsfrakter, da har vi gode muligheter for å opprettholde sysselsettingen og en jevn og rasjonell produksjon. På den annen side bør vi regne med større eksportvansker, lavere eksportpriser og lavere skipsfrakter. Vi får på den måten mindre å betale vår import med, og dermed får vi vansker med å opprettholde full sysselsetting. Fortsetter stagnasjonen i Europa i årene framover, tror jeg at vi kan si rett ut at det første valg vi stilles overfor er dette: Vil vi opprettholde full sysselsetting eller vil vi opprettholde fri import? Full sysselsetting under en depresjon forutsetter nemlig importrestriksjoner og kanskje andre restriksjoner.

Så lenge vi opprettholder full sysselsetting, opprettholder vi også et godt inntektsnivå. Det trekker med seg en bestemt import av investeringsvarer, ferdigvarer og råvarer som vi bruker i hjemmeproduksjonen. Hvis imidlertid eksporten svikter og skipsfraktene faller betydelig, får vi begrensede midler til å betale importen med. Det er da kanskje ikke mulig å opprettholde full sysselsetting i den form som vi ønsker det.

Dette er et dystert tema. Javel, men jeg ville føle det som en forømmelse av min plikt hvis jeg ikke trakk fram disse problemer. Det er min oppfatning — og den deles av hele regjeringen og Arbeiderpartiet — at hvis vi kommer opp i en situasjon av denne art, må vi holde oppe full sysselsetting som et mål nr. 1, men da må vi også være rede til å føre forsvaret for en rekke upopulære tiltak. Disse unngår vi nemlig ikke hvis vi skal kunne sikre full sysselsetting under ugunstige forhold.

I den 4-årsplan som blir lagt fram om kort tid er disse to alternativer holdt åpne. Vi håper at den utenriksøkonomiske situasjon vil bli slik at vi unngår den restriktive linje, men like stor vekt må vi legge på det alternativ at utenriksøkonomien kan gå oss imot, og da må vi som nevnt opprettholde full sysselsetting med upopulære tiltak. Jeg vil ikke innlate meg på noen spådommer om utviklingen i resten av året. Hvis det ikke skjer noe som kan påvirke situasjonen, bør en ikke være altfor optimistisk når det gjelder produksjonsøkning i inneværende år.

Investeringene i første kvartal ligger noe høyere enn forutsatt i nasjonalbudsjettet. Bygge- og anleggsvirksomheten er noe større

enn den var i første kvartal i fjor. Også den militære bygge- og anleggsvirksomheten ligger noe høyere. Om dette vil holde er ikke godt å si. Det kan også bli en avslapping til høsten. Det er imidlertid helt på det rene at sysselsettingen i bygge- og anleggsvirksomheten i sommer vil være høyere enn i fjor.

Det er riktig at vi ble alvorlig skaket opp ved arbeidsløshetstallet på 31,000 i januar i år. Det er jo i og for seg ikke noen trøst at andre land har atskillig større arbeidsløshet. Det betyr heller ikke noe om vi ved en nærmere analysering av dette tallet kanskje kan bringe det endel ned. Tallet var der, og det alarmerte oss. På bakgrunn av dette legges det nå opp en plan for å hindre at vi blir stilt overfor det samme problemet neste vinter.

En av de ting som preger norsk økonomi er sesongarbeidet. Vi har en bygge- og anleggsvirksomhet som er sterk sesongbetonet, vi har en sesongbetonet hvalfangst liksom fiske, skogs- og jordbruksnæringen også er utpregede sesongvirksomheter. Vi kan si at vi har altfor lite av arbeid som kan gi årssikker virksomhet. Derfor er det nokså merkelig at et tiltak som Jernverket kan vekke motstand, fordi Jernverket nettopp er en virksomhet som vil gi årssikker sysselsetting for et stort antall mennesker i Nordland. Det som denne forsamling alltid bør legge seg på minne er å planlegge årssikkert arbeid. Vi kan ikke gi årssikkert arbeid ved å øke bygge- og anleggsvirksomheten. Da vil vanskene bare bli enda større om vinteren. På lengere sikt må vi feste oppmerksomheten ved prosjekter som kan skape årssikker beskjeftigelse. Men også i bygge- og anleggsvirksomheten bør en kunne skape mer stabilitet. Både staten og kommunene beskjeftiger 12 til 13,000 flere arbeidere om sommeren enn om vinteren. Her må det skje en endring. Det er ikke noe lett problem å løse, men det er klart at både de offentlige og private som driver anleggsvirksomhet må gjøre mer for å få en årssikker sysselsetting. Inntil dette kan skje må vi avbøte vanskene med slike ekstraordinære arbeidere som vi nå har tenkt å sette igang. Men en bør også der være mer omhyggelig med å finne fram arbeidere. Også dette sesongbetonte arbeid må bli ledd i en utbygging av landet slik at vi kan redusere sesongvingningene og eliminere endel av de utenriksøkonomiske vansker vi står oppe i. Jeg betoner imidlertid at hvis vanskene skulle bli større og vi stiller krav om å motvirke arbeidsløsheten, så må vi ordne dette spørsmålet uten at vi kjører landet opp i en valutakrise som uvegerlig vil føre til ny arbeidsløshet.

Når det gjelder prisutviklingen så var vi opptatt av den helt fram til årsskiftet. Hvilken sammenheng har prisene med de utenrikspolitiske tendenser? Det er mange som går med den dagdrømmen at en kan få synkende priser samtidig med full sysselsetting, gode avsetningsmuligheter og høye eksportpriser. Noe sånt opplever vi imidlertid ikke. Jeg har sagt det før i en annen forsamling og vil gjenta det her: Det laveste prisnivå var i 1931—32, men det var også det verste året den norske arbeiderklassen har gjennomlevet. Det ble bedre da vi kom ut i midten av 30-årene, men da steg også prisene. Det ble ikke bedre fordi prisene steg, men fordi lave priser alltid følges av tilbakegang i produksjonen og arbeidsløshet. Jeg nevner ikke dette fordi jeg mener det er galt å få prisnivået nedover. Det vi først og fremst er interessert i er at reallønnen øker. Drømmen om gode tider i forbindelse med lave priser er en illusjon. Får vi en betydelig prisnedgang i de nærmeste måneder, vil situasjonen bli enda vanskeligere.

Det som bør være en «programmatisk drøm» er at vi holder et mest mulig stabilt prisnivå. Vi har riktignok opplevd vansker med en prisoppgang i tidsrommet 1950—52, men vanskene ville bli større for arbeiderklassen hvis vi fikk en prisnedgang av samme omfang. Jeg er fullt klar over at jeg forenkler disse tingene kanskje i utillatelig grad, men jeg vil gjerne at alle skal få tak i de springende punkter.

Hvordan er så sjansene for en relativt rolig prisutvikling? Det er ikke riktig å kommentere dette uten å se det i relasjon til tariffrevisjonene. Det som hittil er skjedd i år bekrefter hvor riktig den tariffpolitikken som fagorganisasjonen har lagt opp er. Det vi framfor alt må være forsiktige med er å gjøre våre eksportvarer dyrere. Tross alt har vi hittil klart oss ganske bra, men vi skal være forsiktige slik at vi ikke får for store eksportpriser og for billige importvarer.

Skatte- og avgiftspolitikken må også tas opp i sammenheng med spørsmålet om lønninger, inntektsnivå og priser. Det er særlig de indirekte skatter som blir diskutert, og jeg vil derfor si noen få ord om dem. Når det gjelder de økonomiske virkninger av et statsbudsjett er det de færreste som er fullt klar over dette. Det blir drevet mye uvettig propaganda mot de store offentlige budsjetter. Folk har så lett for å feste seg ved skatte- og avgiftssiden. Det blir hevdet at staten gjennom skatter og avgifter tar ut penger fra næringslivet. Skattepengene tas ikke ut. De betales ut igjen krone for krone.

Dette er inntekter som samfunnets borgere bare får på en annen måte. Ingen kan betale en krone uten at en annen mottar den. Dette burde en også tenke på i utenriksøkonomien.

Vi skal være klar over at når vi stiller krav til staten om full sysselsetting og høy produksjon, så er nettopp de høye budsjetter et av de viktigste midler til å gjennomføre en slik politikk. Kan vi under disse forhold oppheve omsetningsavgiften eller skjære den ned? Det blir også krevd at omsetningsskatten burde graderes sterkere. En gjennomgåelse av omsetningsavgiften og de viktigste særavgifter viser imidlertid at dette system sett i sammenheng med subsidiene er et høyst gradert avgiftssystem. Det klages tvertimot over at det er for sterk gradering. For å ta en vare som sjokolade er den belagt med en avgift på 150 %, og såvel bedriftseierne som arbeiderne i denne bransje ber stadig om å få nedsettelse. Når vi opprettholder denne høye avgift, skjer det utelukkende av valutamessige grunner. Det samme er tilfelle med avgiften på gull- og sølvvarer. Men det kan selvsagt foretas visse endringer. Vi opphever således nå luksusavgiften på finere skotøy.

Spørsmålet om skattene er meget omdiskutert. Professor Keilhau holdt forleden et foredrag om skatter. Han påsto at ingen ærlig mann kan legge seg opp en formue på grunnlag av ærlig arbeid, fordi skattene er så høye. Jeg vet ikke om en mann noen gang har kunnet legge seg opp noen formue ved ærlig arbeid her i landet. Vi har hatt en sterk progresjon i vårt skattesystem. Vi har vært helt oppe i 95 % på de høyeste inntekter. Nå er denne progresjons-satsen satt ned til 85. Vi har ikke så svært mange av denne sorten her i landet. Folk med inntekter som de har som sitter i denne salen utgjør flertallet.

Hvis vi imidlertid ønsker å ha et stort og omfattende budsjett for å kunne påvirke utviklingen og samtidig slippe å føre en inflatorisk politikk, så må vi opprettholde skatter som rammer vanlige inntekter og også en omsetningsavgift på varer som teller i det vanlige forbruk. Det kan gjøres mange endringer, men la oss være klar over at selv om vi økte progresjonen for dem som tjener over 20,000 kroner, så ville ikke dette dekke strykningen av omsetningsavgiften.

Spørsmålet blir da om hvordan vi på den lempeligste måten kan holde systemet igang. Når vi skal svare på dette spørsmålet, må vi aldri glemme at det som går inn i et stats- eller kommunebudsjett, det går ut igjen og påvirker hele det økonomiske liv i form av sosiale bevilgninger.

Jeg håper at vi påny kan få istand et økonomisk fellesskap i Vest-Europa, og at påvirkningen landene imellom kan gå i retning av full sysselsetting. Vi håper også at det snart inntreter et skifte i politikken som vil innebære en ekspansiv utvikling. Vi får håpe at det vil bli et politisk omslag bl. a. i England, som vår engelske venn ga uttrykk for i sin hilsningsstale. Jo lettere vil det bli for oss. Men skulle det verste hende, nemlig at utviklingen går i den andre retning må vi gjøre det til vårt program at vi skal gjennomføre full sysselsetting selv i en depresjonsperiode, selv under vanskelige avsetningsforhold og selv om vi ikke kan gjennomføre en rasjonell produksjon. Ett er sikkert, at Europa ikke i lengden kan bli liggende i slik stagnasjon. Det kan ikke gå lang tid før Vest-Europa på ny må bli løftet opp i den samme ekspansive utvikling som vi var inne i de første årene etter krigen.

Dirigenten rettet en takk til finansministeren for hans utmerkede utredning.

Debatten.

Leif A n d r e s e n, Norsk Kommuneforbund, Oslo: Jeg syntes Konrad Nordahls innledning om den nye avstemningsordningen var meget interessant. Vi har sendt inn to forslag om avstemningsreglene. Vi synes nemlig at kravet om $\frac{2}{3}$ flertall er altfor høyt. Forslagene er imidlertid hastverksarbeid, og jeg skal villig innrømme at sekretariatets forslag løser problemene på en bedre måte. At vi skal foreta uravstemning over tarifforslaget har vi ikke tenkt på. I denne forbindelse er det en viktig ting som bør nevnes når vi behandler tarifforslag. I Kommuneforbundet er nemlig tarifforslag for Oslo like konfidensielle som regnskapene i LO. De blir omgitt med stor hemmelighetsfullhet, og redegjort for på selve avstemningsmøtene. Resultatet er at det bare er en liten klikk som behersker avstemningen. Jeg kan gå med på sekretariatets innstilling såfremt det samtidig blir truffet en ordning som pålegger forbundene å sende ut forslagene god tid i forveien.

Sverre Christophersen, Norsk Jernbaneforbund, Drammen, tok opp forslag fra Statsbanenes verkstedarbeiderforening, Oslo. Dette forslaget peker på at spørsmålet om sysselsetting må sees i sammenheng med en nedsettelse av arbeidstiden. Jeg synes at sekretariatets innstilling bare er et generelt oppkok av et gammelt kongressvedtak. Når det gjelder punkt 3 i sekretariatets innstilling om arbeidstidens lengde, vil jeg derfor oppta følgende forslag til en tilføyelse:

«Komitéen påskynner sitt arbeid mest mulig og legger resultatet fram for representantskapet snarest.»

Det er riktig at forholdene for arbeidstakerne etter krigen har vært gode, men i den siste tiden har vi fått en vending. Det er tillitsmenn som setter sin lit til L.O. og den politikk som Arbeiderpartiet fører, og som mener at vi fortsatt skal få beholde våre arbeidsplasser. Etter min mening må vi imidlertid være forberedt på en ugunstig utvikling. Denne bør vi møte med en nedsettelse av arbeidstiden. Vi lovfestet 3 ukers ferie her i landet, men vi spurte ikke arbeidsbyrået i Genève eller de nordiske land på forhånd. Alle slags produksjonskampanjer kan ikke hjelpe oss hvis vi nærmer oss en produksjonskrise. La oss så raskt som mulig få utredet hva en forkortet arbeidstid vil bety for full sysselsetting. Såfremt ikke kongressen vedtar mitt tilleggsforslag, forbeholder jeg meg å ta opp forslagene fra verkstedarbeiderforeningene i Oslo og Drammen.

Halfdan Wigard, Norsk Centralforening for Boktrykkere: Jeg var en av de få som i L.O.s representantskap stemte mot sekretariatets innstilling om prolongasjon av tariffene. Det var særlig punkt 2 jeg reagerte mot, fordi det faktisk avskar medlemmene fra å uttale seg om saken. I vårt forbund sendte vi forslaget ut til avstemning, og det ble forkastet av medlemmene. Det var en protest mot behandlingsmåten og av den grunn har vi også fremmet et forslag om at det i paragraf 15 punkt 2 skal stå at hvis flertallet av de frammøtte medlemmer som interessedvisten gjelder har stemt for forslaget, er dette vedtatt. Har flertallet av de frammøtte medlemmer stemt mot forslaget, er dette forkastet. Vi foreslår også at punktene 3 og 4 sløyfes. En av de ting som var medvirkende til at vi ikke kunne gå med på prolongasjon, var at hverken Regjering eller Storting kan hindre andre grupper fra å bedre sine inntektsvilkår. Vi så da også at umiddelbart etter at tariffen var prolongert fikk vi en forhøyelse av vareprisene.

Einar Strand, Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund: Jeg har heftet meg spesielt ved første punkt i sekretariatets innstilling som lyder slik: «å medvirke aktivt for å fremme større effektivitet i produksjon og omsetning og sørge for at lønnstakerne gjennom høyere reallønn får sin rettmessige andel i økingen av effektiviteten». I den tiden som er gått har det innenfor matvaresektoren foregått en utvikling som har gjort at vi ikke har fått hevet reallønnen i samme grad som andre grupper. Dette har skjedd fordi avansene i denne sektor stadig har vært satt ned, og næringsens lønnsevne derfor tilsvarende er blitt forringet. Her må

det være en feil tilstede. Det er faktisk slik at de som produserer matvarene, ikke har råd til å spise dem selv. Våre lønninger lå tidligere stort sett på linje med industriarbeidernes. Nå ligger de på bunnen av statistikken. Etter de undersøkelser vi har foretatt har næringsmiddelarbeiderne her i Oslo gått ned i reallønn med ca. 0,6 pst. Vi kan ikke lenger stille disse gruppene utenfor velstandsøkningen. Da må det heller være riktig å gjøre som i Sverige — å ta et oppgjør.

Når det gjelder spørsmålet om sesongledigheten som Bratteli var inne på, så tror jeg det er mulig å komme denne tillivs, men da må staten gripe direkte inn. I næringsmiddelindustrien har vi i dag 300 bedrifter mot tidligere 200, men produksjonen er mindre enn før. Det som er kommet til er vesentlig sesongbedrifter. Det er fiskeforedlingsanlegg, fryserier og konserverfabrikker. Når det gjelder fiskeforedlingsbedriftene, har de en så stor kapasitet at fiskeflåten ikke kan skaffe så mye råvarer at de kan drive kontinuerlig. Disse forhold må vi se nærmere på. Vi må få regler for oppretting av nye bedrifter.

Tolleif Knudsen, Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund, Oslo, mente at arbeidet for nedsettelse av arbeidstiden måtte følges av en kamp mot den overhåndtagende overtid. Hvis vi ikke forsøker å holde igjen her, blir det lite kraft i kravene om nedsettelse av arbeidstiden.

Jens Dahl, Norsk Tolltjenestemannsforbund: I sekretariatets innstilling om arbeidstidens lengde står det bl. a.: «Kongressen tar til etterretning henvendelsen fra Kommunal- og Arbeidsdepartementet om at det i arbeidervernloven blir tatt inn bestemmelse om at arbeidstiden i helkontinuerlige bedrifter skal være 42 timer pr. uke (jfr. forslag nr. 330). Punkt 2: Fagorganisasjonen må fortsette arbeidet med å få redusert arbeidstiden for de grupper som har en lengere lovfestet arbeidstid enn 48 timer pr. uke. Dette kan gjøres både ved de ordinære tariffrevisjoner og ad lovgivningens vei.»

I denne forbindelse vil jeg gjerne spørre L.O.s formann om dette også vil ha innflytelse for de som arbeider i statens tjeneste.

Konrad Nordahl: Ja, selvfølgelig.

Jens Dahl (fortsetter): Da vil jeg gjerne redegjøre for arbeidstiden i vår etat. Vi har ikke fått gjennomført 48 timers arbeidstid. Vi har riktignok fått en protokolltilførsel om at vi kan avspasere overtid, men der hvor det ikke fins mer enn to manns betjening ved en tollstasjon, er en slik avspasering ikke gjennomførlig i prak-

sis. Vi har enkelte grensestasjoner hvor tjenestemennene har opp til 80 ja 120 timers tjeneste i uken. Jeg vil gjerne henlede L.O.s oppmerksomhet på dette forhold. Det vil sikkert ikke undre noen at slike folk synes de har liten nytte av organisasjonen.

Kr. Vindenes, Norsk Transportarbeiderforbund, Bergen: Det har ikke egentlig vært noe misbruk av paragraf 15 punkt 2, men i kommende kongressperiode kan vi kanskje komme opp i konflikt-situasjoner, og da kan det nok hende at bestemmelsene blir brukt. Jeg kan nok forsåvidt være enig med Nordahl i at hjemmesitterne får ta ansvaret, men det er nå engang «traverne» som oppretthol-der organisasjonene og ikke de som delvis er tvangsorganisert. Jeg mener at bestemmelsen i paragraf 15 er en viktig affære, og jeg vil anbefale forslagene fra Centralforeningen for Boktrykkere.

Øistein Marthinsen, Bokbinderforbundet: På grunn av hovedavtalen er vi spent inn i en spennetrøye. Vi har derfor krevd at hovedavtalen skal sies opp.

Dirigenten (avbryter): Hovedavtalen blir behandlet under neste punkt i dagsordenen.

Øistein Marthinsen (fortsetter): Når det gjelder kvinnenes lønns- og arbeidsforhold, så vet vi at disse er dårlige i dag. Kvinnene blir underbetalt, og arbeidsgiverne utnytter denne arbeidskraft for å øke sin fortjeneste. I Prisdirektoratet får bedrifter godkjent høye priser på sine produkter, men kvinnene blir avspist med «kvinnelønn». Dette er et spørsmål som fagorganisasjonen må ta opp til alvorlig behandling. Når det offentlige fastsetter priser, har da arbeidsgiverne rett til å operere med såkalte «kvinnelønninger» og ta de samme priser? I konvoluttbransjen f. eks. har lønningene liten innflytelse på varenes kostende, men likevel blir kvinnene underbetalt.

Trygve Eggen, Norsk Kommuneforbund, Trondheim, pekte på forslaget fra Rotvold personalforening som krever ensartet tariff for alle som har samme arbeid ved statens helseanstalter. Nå er forholdet at det lønnsmessig består tre grupper for kvinnene ved disse anstalter. Mitt forbund har i sin uttalelse pekt på at dette er en forbundssak, og dette er i og for seg riktig. Vi ville imidlertid gjerne peke på disse misforhold på kongressen, fordi vi har interesse av å få brakt på det rene om det eksisterer noe lignende på andre steder.

Hans Sætrum, Norsk Kommuneforbund, Vardø, tok opp sin avd.s forslag og uttalte bl. a.: Den alminnelige velstandsutvikling i landet vårt er kommet hele folket tilgode, men utgangspunktet

har ikke vært det samme. Derfor blir ikke levestandarden lik over hele landet. En stor del av landet var dårlig utbygget da krigen sluttet, og endel av årsakene til dette er de dårlige kommunikasjonene nordpå.

Dirigenten (avbryter): Dette spørsmålet bør tas opp under punkt 10 på dagsordenen.

Hans Sætrum (fortsetter): Jeg er av en annen mening enn dirigenten. Næringslivet er svakt utbygd i Nord-Norge, og det er en medvirkende årsak til at levekostnadene ligger så høyt som de gjør. Vi er oppmerksom på alle de tiltak som staten har gjort for å lette forholdene, men det forslår ikke noe. Kommunene har store vanskeligheter og må bruke ugunstige skattetabeller. Dette gjelder også kommuner sørpå. Derfor mener vi at landet bør inndeles i prissoner.

Dirigenten (avbryter): Taleren må holde seg til dagsordenens punkt a og b.

Hans Sætrum (fortsetter): Vi mener at levekostnadsindeksen ikke gir noe riktig bilde av levekostnadene for alle strøk av landet. I Sverige har en tatt konsekvensen av disse ulikheter og har gått over til å bruke prissoner ved oppsetting av tariffene.

Emil Torkildsen, Centralforeningen for Boktrykkere, festet oppmerksomheten ved at ingen av talerne hadde oppholdt seg særlig ved tariffproblemene og avstemningsreglene. Det kom vel mye av sekretariatets innstilling som veidde tungt i saklig henseende. Eventuelle innvendinger ble av rent bagatellmessig art. Kan vi gjennomføre det programmet som er lagt opp her, står vi på solid grunn. Jeg tror at innstillingen fra sekretariatet gir grunnlag for et sterkt og solid vedtak. Jeg har selv vært tilhenger av den ønsketenkning som Bratteli nevnte, men jeg er kommet til den overbevisning at den ikke fører fram. Når det gjelder avstemningsreglene mener jeg at sekretariatet har lagt fram en god innstilling. Nå har vi typografer alltid vært vant til at vi hadde en fast solid stokk som møtte fram på møtene. Det er jo også de aktive som skal avgjøre sakene, men det er den haken ved det at det ofte da blir de passive som i realiteten bestemmer, og som velter hele historien og lager konflikter. Dette hensyn bør spille inn ved bedømmelsen av avstemningsreglene. Det er vel i og for seg ingen ulykke om noen trykkerier blir stående og vi ikke får aviser. Det blir bare noen sensasjonstitler mindre, men det er verre når nøkkelindustrier stopper. Jeg vil henstille til Wigaard at han trekker forslaget fra Oslo typografiske forening tilbake. Jeg har i sekretariatet

sagt at hvis forslaget blir satt fram, så vil jeg forbeholde meg å stemme for det. Jeg anbefaler imidlertid sekretariatets innstilling.

Bjarne Klafstad, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, Oslo, var enig med foregående taler i at innledningsforedragene var så vektige og fyldestgjørende at det skulle være unødvendig å gå nærmere inn på hovedproblemene. Men det er så mange detaljer som det kan være grunn til å berøre nærmere. Det gjelder således spørsmål som lønn under sykdom og lønn for helligdager. Her har vi mange urettferdige forhold. Det spiller en stor rolle for mange av de timelønnte at de ikke har disse fordeler. Jeg må også få lov til å si et par ord om avstemningsreglene. Innstillingen kommer litt bardus på. Det kan vel bli endel vansker med å gjennomføre de avstemningsmetoder som sekretariatet foreslår. Det har gjerne vært slik at vi innenfor fagforeningene har en kjerne på la oss si 10 prosent aktive medlemmer. Det er disse som er med og behandler sakene, og som også kan bedømme tarifforslag. Nå skal vi altså sende spørsmålene ut til de øvrige 90 prosent. Jeg vil ikke stemme mot sekretariatets innstilling, men jeg vil peke på de vanskene vi kan komme opp i.

Når det gjelder den fremtidige tariffpolitikk er jo den nokså opplagt i og med Brattelis innledningsforedrag, men jeg tillater meg likevel å gjøre oppmerksom på et forslag som vår avdeling har fremmet, hvor vi peker på at L.O.s tariffpolitikk i de siste år er ført på et vikende grunnlag sett i forhold til andre samfunnsgruppers pågang og disse gruppers gjennomførte krav. Det må innrømmes at fagorganisasjonens ettergivenhet har ført til skjevheter. Det som lønner seg dårligst i dag er å utføre samfunnsnyttig produksjon. Det ser ut til at de som «flyr med veska» lever bedre enn de som produserer. Vi har ennå store oppgaver foran oss når det gjelder den indre fordeling av nasjonalinntekten. De som ikke får noe i form av lønnsglidning eller akkordoverskudd, blir mest skadelidende i samfunnet.

Ingvald Hansen, Norsk Skotøyarbeiderforbund, var stort sett enig i innledningsforedragene. Vi opplevde en krise i skotøy i fjor. Vi mistet 20 pst. av våre medlemmer, enten på grunn av innskrenkninger eller helt stopp. Forholdet rettet seg noe opp, men det er mange ting som tyder på at vi må regne med et omslag. Det gledet oss svært å høre finansministerens uttalelse om at luksusskatten på skotøy skal fjernes. Nå får vi sørge for at denne lettelse kommer forbrukerne til gode. Økt produksjon og rasjonalisering har vært i forgrunnen i den siste tiden. Men hvordan blir det med for-

delingen av den økte inntekt? Under tariffrevisjonen i 1949 fikk vi en protokolltilførsel om at det skulle føres forhandlinger om dette spørsmålet etter at revisjonen var ferdig. Hvordan går det med disse forhandlinger? Det er et spørsmål vi alltid møter ute på arbeidsplassen.

Med hensyn til arbeidstiden så er dette et spørsmål som ikke kan løses av Norge alene. Det må tas opp på et bredere grunnlag, gjennom nordisk og europeisk samarbeid. Jeg vil imidlertid henstille til L.O.s kommende sekretariat å gjøre alt mulig for å presse på denne saken. Når det gjelder lønn under legitimert sykdom, er jeg enig med L.O.s formann i at dette ikke kan løses av de enkelte bedrifter. De har ikke økonomiske muligheter til å kunne gjøre det, og vi må fortsatt regne med slike mindre bedrifter. Da er en god trygdeordning å foretrekke. Men satsene må heves betraktelig. I dag minner de mer om forsorgssatser. Med hensyn til lønn for skader under arbeid kan jeg ikke være enig i sekretariatets innstilling. Jeg har selv vært utsatt for dette. Jeg gikk 4 måneder arbeidsudyktig, men det sier seg selv at en ikke kan leve av Rikstrygdeverkets stønad. Hvis jeg får noen tilslutning for det, vil jeg ta opp forslag om at L.O. forsøker å få forhandlinger med Arbeidsgiverforeningen om en ordning. Hvis ikke dette går, må vi undersøke hva som kan gjøres lovveien.

Jakob Raaen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Odda: Bedømmelsen av den faglige politikk må skje på grunnlag av virkningene ute på arbeidsplassene. Den utviklingen vi har gjennomgått i kongressperioden er ikke tilfredsstillende for den almindelige lønnstaker. Skylden kan ikke bare legges på L.O.s ledelse, men hovedansvaret må L.O. ta. Det faktiske forhold er at tariffene ikke lenger svarer til de alminnelige lønnsvilkår. Det er blitt en kløft mellom avtaler og lønnsforhold. Ute på arbeidsplassene må arbeiderne rette opp lønnsforholdene med alle mulige midler. Overtid brukes således som kompensasjon, og det er uhyggelige tall i forbindelse med overtid. Et annet spørsmål er å finne fram til akkordavtaler som en kan hevde skikkelig.

Det var en kjent tillitsmann i Kjemisk som ikke for lenge siden uttalte på et tillitsmannsmøte i Odda at bedriften der oppe tjente så grovt, men pengene ligger der, sa han. Nå opplever vi at den samme bedriften begynner å innskrenke, men de arbeidere som har skaffet bedriften denne store fortjensten får ikke nytte godt av de fonds som er lagt opp. Det eneste riktige ville være at L.O. fikk gjennomført avtaler om akkorder slik at arbeiderne også fikk

nyte godt av de store overskudd. Det er i det hele tatt mange av disse detaljspørsmålene som er av viktighet, og ut fra disse synspunkter vil jeg stille følgende forslag:

«*Idet kongressen konstaterer:*

*at industriproduksjonen er økt med 57 % siden 1938,
at produksjonen pr. arbeider ligger minst 20 % høyere enn i 1938,
at kapitalistklassen siden krigens slutt for uten veldige investeringer
også har kunnet legge opp store fonds og dele ut aksjeutbytte utover
lovens maksimumsgrense,*

*at skattetrykket på det arbeidende folk er mere tyngende i dag enn
noen gang tidligere,*

*at det arbeidende folk ikke kan kjøpe de varer det selv frembringer,
at opprustningspolitikken legger svære byrder på arbeidsfolket, be-
slutter kongressen:*

- 1. Å reise krav om lønnsforbedringer for å utjevne misforholdet mellom den økte produksjonen og senkningen av lønnsinntakernes andel av nasjonalproduktet.*
- 2. Å reise kravet om full sysselsetting om nødvendig med kortere arbeidstid med full lønnskompensasjon.*
- 3. Å sette fagorganisasjonens krefter inn for å redusere prisene på vanlige forbruksartikler, ved at omsetningsskatten fjernes og avansene settes ned.*
- 4. All produksjonsøkning og rasjonalisering må sees i samband med et rimelig arbeidstempo med lønnsinntakernes interesser i forbindelse med lønnsforbedringer og sosiale forhold.*
- 5. For å forberede neste års tariffrevisjon sendes spørsmålet i god tid til forbundene og fagforeningene for behandling av de bestemte krav som skal reises.*

Ingen prolongasjon av tariffene uten at arbeiderne har tatt avgjørelsen».

Johan Karlsen, Norsk Tjenestemannslag, Trondheim, ville stemme for forslaget fra avd. 79, Jern- og Met., Arendal, om at 40 timers uke fremmes som lov. Vi bør gjennomføre kortere arbeidstid for alle arbeidere — ikke bare de som er i snipp, men også de i overalls. Det er ikke rettferdig at bare de lag av befolkningen som kommer inn under funksjonærbegrepet har kortere arbeidstid. Det er kanskje ikke aktuelt med kortere arbeidstid i en tid når det snakkes om full sysselsetting. Men vi må se saken på lengere sikt. Resultatet av den fulle sysselsetting er i dag at vi utdanner like mange artianere som Sverige, som har det dobbelte folketall. Det er i stor utstrækning arbeiderklassens barn, det er så, men vi kan

nå ikke engang gå med veske under armen alle sammen nelier! Vi må også ha folk som gjør tungarbeidet og utfører arbeidet i de sunn-
hetsfarlige bedrifter. Jeg er enig i det forslaget som sekretariatet
har lagt fram, men jeg mener at hvis man kan få gjort noe for å
forkorte arbeidstiden for dem som står på arbeidsplassen, bør dette
gjøres så hurtig som mulig.

Edvard Støland, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund,
Porsgrunn: Alle er vel oppmerksom på den utvikling som har fore-
gått innenfor den kjemiske industri. Det er vokst opp en rekke
helsefarlige bedrifter. På Herøya har vi således fått en magnesiums-
fabrikk, og spesielt smelteriet og støperiet er helsenedbrytende av-
delinger. Vi har hatt statens arbeidstilsyn nede på bedriften, og
vi har hatt mange konferanser, men vi er ennå ikke kommet fram
til noe tilfredsstillende resultat. I Amerika er det bare negre som
arbeider i slike bedrifter, blir det sagt, og de holder bare ut 5—6 år.

Arbeidstidsspørsmålet er særlig aktuelt nede hos oss. Vi reiste
saken for skiftarbeiderne i 1948, idet vi mente at vi hadde krav
på en forkortelse av arbeidstiden. Vi rakk imidlertid ikke fram,
men jeg kan fortelle kongressen at vi satte ut i livet en 42-timers
skiftplan, og det gikk ganske bra inntil bedriften stengte portene
etter ordre fra Arbeidsgiverforeningen. Nå har vi fått gjennom-
ført en skiftplan på 45½ time, men den er atskillig vanskeligere
å praktisere enn en 42-timers skiftplan. Vi er glad for det som vårt
forbund har gjort, men når vi skal gå lovveien vet vi at det vil
ta lang tid, ja flere år. Jeg ville ansett det for en styrke om kongres-
sen hadde fattet et klarere vedtak i dette spørsmål, og jeg vil der-
for ta opp forslaget fra min avd. som sier: «Arbeidstiden nedsettes
til 40 timer i uken. Det bør i særlig grad være et minstekrav når
det gjelder kontinuerlig arbeid.»

Vi har også behandlet spørsmålet om avstemningsreglene og
fremmet et forslag i den forbindelse. Dette vil jeg imidlertid ikke
ta opp, men støtte forslaget fra Oslo typografiske forening. Vi har
også stilt et forslag om tids- og arbeidsstudier, og det tillater jeg
meg å ta opp. Dessuten støtter jeg Raaens forslag.

Karsten Torkildsen, Sekretariatet: Brattelis foredrag og sek-
retariatets innstilling skulle være et godt grunnlag å bygge på for
denne kongress. Jeg tror den problemstilling vi får her er riktig.
Hvis vi ikke kan oppnå balanse i utenriksøkonomien, vil alt vårt
arbeid være nokså hensiktsløst. Er vi enig i denne problemstillingen
må vi også ta konsekvensene i praksis. Skal vi oppnå balanse i uten-
riksøkonomien må vi beskytte vår industri. Ikke ved å bygge toll-

murer, men ved å gjøre industrien konkurransedyktig. Det faglige program som Raaen legger fram retter en kritikk mot den linjen som har vært fulgt av den nåværende ledelse.

Raaen har som oppgave å rette kritikk. Det har han pålegg om. Forbundet får selvsagt også noe av skylden for utviklingen. Jeg tror imidlertid at vi med god grunn kan si at vi har ført en fornuftig politikk. Når Raaen snakker om utsvettingssystemer, så vil jeg nevne at det var fagforeningen derborte med Raaen i spissen som motsatte seg en rasjonalisering, — en rasjonalisering som ville spart arbeiderne for et blodig slit. De motsatte seg at bedriften installerte «løpekatter» i produksjonshallen, og det gikk 3 år før arbeiderne innså det fornuftige i denne rasjonaliseringen.

Når det gjelder magnesiumsfabrikken i Herøya, som Støland nevnte, skal det innrømmes at forholdene der nede ikke er bra. Det er imidlertid en ny bedrift, og vi har gjennom statens arbeidstilsyn gjort alt for å få gjennomført forbedringer. Det er da også oppnådd noe, og vi har stadig vår oppmerksomhet henvendt på denne arbeidsplassen. Når det gjelder Herøya-aksjonen for kortere arbeidstid fant denne sted midt i tariffperioden, og forbundet kunne selvsagt ikke engasjere seg. Det står imidlertid i våre lover at vi skal arbeide for forkortelse av arbeidstiden, og det har vi gjort i den utstrekning vi har hatt anledning til det.

Jeg vil også si litt om avstemningsreglene. Jeg er blant dem som ville ha gått noe lenger i bestemmelser for å hindre utglidninger. Jeg synes således at det burde være regler også for hvordan tariffer skal sies opp. Nå kan et mindretall trumfe gjennom oppsigelse av en tariff. Når det gjelder sekretariatets innstilling om nye avstemningsmetoder er det pekt på at de kan innebære visse faremomenter. Javel, det er jo ikke meningen at disse skal følges slavisk. Det sies også i innstillingen at man kan bruke disse avstemningsregler, men en er ikke bunnset av dem. Jeg vil anbefale sekretariatets innstilling.

P. Mentsen, Sekretariatet: Raaens forslag er en blanding av ønsketenkning og uholdbare påstander, og kan av den grunn ikke godtas av kongressen.

Jeg vil gjerne knytte noen ord til punktet om lik lønn for kvinner og menn. Dette spørsmålet har det vært skrevet og snakket mye om i de siste år. Kravet om lønnsmessig likestilling er først blitt brennaktuelt etter krigen. Før krigen gjaldt kravet med spørsmålet om en arbeidsplass også for kvinnene. Men kravene har ikke alltid vært så godt underbygd. Ingen har pekt på hva som må

gjøres for å få dette kravet gjennomført. Fagkongressen i 49 valgte en komité for å drøfte og utrede dette spørsmål. Gjennom den utredning vi har fått her er det brakt på det rene at vi på mange områder er kommet ganske langt. Det er således gjennomført lik lønn for likt arbeid i de fleste håndverksfag og i stat og kommuner. Her skilles det ikke lenger mellom kjønnene, det er arbeidets art som er det avgjørende. Men det som er beklagelig er at antallet kvinner er så lite i disse sektorer. Opprinnelig var det slik at kvinnene søkte til de yrker hvor arbeidet var lettest og rensligst og mer sesongbetont. Det var ut fra den betraktning at kvinnes opphold på arbeidsplassen var av forbigående natur. Etter hvert er en imidlertid kommet bort fra dette. Når det gjelder løsningen av dette spørsmålet møter en både motstand og uforstand — motstand blant arbeidsgiverne og uforstand innen våre egne rekker. Vi har prinsipielt gitt vår tilslutning til dette med likelønn, men ennå har vi ikke utformet konkrete planer om hvordan det skal gjennomføres.

Umiddelbart etter tariffrevisjonen i fjor leste jeg i Arbeiderbladet en artikkel av en kvinne, som hevdet at det eneste forbundet som hadde reist kravet om lik lønn for kvinner var Jern og Met. Dette er ikke riktig. Det Jern og Met. gjorde var å legge opp et forslag om utjevning. Jeg har ikke anledning til å komme nærmere inn på dette spørsmålet, men hvert enkelt forbund og hver enkelt fagforening må ta for seg hele tariffkomplekset og forsøke å nå fram til en utjevning. Vi kan ikke fortsette som før ved tariffrevisjonene, med å behandle de mannlige og de kvinnelige lønninger hver for seg. Lønnen må bli bestemt ut fra arbeidets art. Hovedprinsippet må være: Likt arbeid skal betales med lik lønn. Så får hver enkelt søke til den arbeidsgren som han eller hun ønsker.

Saken har ikke bare vært diskutert på det nasjonale, men også på det internasjonale plan. Staten har nedsatt en komité, og i denne har Landsorganisasjonen 3 representanter, derav 2 kvinner. Straks komitéen tok til med sitt arbeid, kom det til en prinsipdebatt mellom Arbeidsgiverforeningens og Landsorganisasjonens representanter. Arbeidsgiverforeningens folk hevdet at vårt land alene ikke kan gjennomføre lik lønn for likt arbeid. De mente videre at en heller ikke kunne ta stilling til dette spørsmålet i det hele tatt før en hadde sett behandlingen av saken internasjonalt, nærmere bestemt Det internasjonale Arbeidsbyrå. Representantene fra det offentlige inntok et avventende standpunkt. Vi som representerer Landsorganisasjonen hevdet at selv om en også på dette område måtte ta omsyn til behandlingen på det internasjonale

planet, og hvordan de øvrige nasjoner ville ordne seg, måtte vi likevel utrede saken og ha vårt standpunkt klart, og om nødvendig trekke de øvrige som er mere tvilende etter.

I 1951 ble spørsmålet behandlet på ILO-konferansen i Genève, og der ble konvensjon nr. 100, som fastslår lik lønn for likt arbeid, vedtatt. Det ble også vedtatt en rekommandasjon som fastslår prinsippene for gjennomføringen av konvensjonen. Nå trodde vel mange at en så å si hadde løst spørsmålet og den hellige grav var vel bevart. Imidlertid må en være merksam på at en konvensjon ikke er forpliktende for det enkelte land før den er ratifisert av vedkommende stat og et bestemt antall stater. Spørsmålet om ratifikasjon av konvensjonen ble av Sosialdepartementet sendt til uttalelse blant de interesserte organisasjoner. La meg da med en gang si at den eneste organisasjon som har gitt en positiv uttalelse for ratifikasjon av konvensjonen er Landsorganisasjonen. Den ga i skriv av 4. desember 1951 en uttalelse med anbefaling om at Stortinget måtte ratifisere konvensjonen. Andre organisasjoner har ikke anbefalt ratifikasjon, men alle de borgerlige kvinneorganisasjoner angriper likevel Landsorganisasjonen for at den ikke har gjort noe med likelønnsspørsmålet. Selv om Landsorganisasjonen helt og fullt har gitt sin tilslutning til ratifikasjon, er vi klar over at det vil ta en viss tid før prinsippene kan føres ut i praksis. Det er blant annet forskjellige lovbestemmelser som må ryddes til side. Vår skole, undervisning, yrkesopplæring, og for så vidt også vår oppdragelse, må tilpasses slik at kvinnene kvalifiserer seg og interesserer seg for de forskjellige yrker. Nå er det vel helst slik at vår oppdragelse er innstilt på at kvinnene bare skal utføre arbeid i hjemmene. Kort og godt, forholdene må på alle områder legges til rette for ratifikasjon av likelønnskonsvensjonen, og når den er ratifisert, må dens bestemmelser fylles fullt ut.

Når vi så er kommet så langt at vi helhert går inn for de prinsipper som konvensjonen slår fast, må en også ha klart for seg at kvinnene ikke kan ha noen særbeskyttelse. Gjennomføringen av lik lønn må føre til like rettigheter og likt ansvar. Kvinnene må være klar over at spørsmålet ikke kan løses som et kvinnespørsmål. Det er et omfattende samfunnsspørsmål, og et typisk faglig spørsmål. Det må løses i fellesskap og i samarbeid mellom kvinner og menn. Det er derfor nødvendig at kvinnene i større utstrekning setter sitt preg på arbeidet i fagorganisasjonen. De må også ta på seg det såkalte «negerarbeid». Ofte er det nedslående å se den negativitet som gjør seg gjeldende blant kvinnene. Det blir blant annet arran-

gert spesielle faglige kvinnekurs, men når en gjør henvendelse til forbundene for å få deltakere, er det få som melder seg. Kvinnene har ikke gått aktivt nok inn i det faglige arbeid, og det er et forhold som det må bli en endring i.

Jeg må til slutt gjøre en liten visitt til Øistein Marthinsen. Han er en varm talsmann for kvinnene. Men la det ikke bare bli med snakk. Han må også være med på at kvinnene kan komme med i flest mulige ombud. Samtlige forbund og fagforeningsstyrer for øvrig må også trekke kvinnene med i alt faglig arbeid, også når det gjelder tariffrevisjoner og forhandlinger. Derved vil kvinnene som tillitsmenn og i andre oppgaver bli like kvalifiserte som mennene.

Til slutt vil jeg peke på at det ikke lenger er så stort skille mellom kvinnelige og mannlige lønninger som før. Det har skjedd en ganske gledelig utvikling i etterkrigsårene. I 1939 utgjorde kvinnelønningene 57,7 % av mennenes lønninger. Nå har dette endret seg slik at kvinnelønningene utgjør 70 % av de mannlige lønninger. Utviklingen går i den riktige lei. Men vi må puffe på, slik at den kan føres videre. Vi må legge om og bygge opp vårt tariffsystem på en slik måte at en kan få til den utjamning som skal til. Det må ikke kunne sies at tariffmessige hindringer for likelønsspørsmålet er til stede. Det forslag som sekretariatet har lagt fram tar omsyn til disse ting. Forslaget legger et grunnlag for det videre arbeid med denne saken, som etter min mening må være tilfredsstillende for fagorganisasjonen. Jeg anbefaler derfor innstillingen vedtatt.

Josef Larsson, sekretariatet: Det er jo et veldig kompleks av saker som foreligger på dagsordenen under dette punkt. Jeg vil tillate meg å peke på innstillingen fra hovedstyret i Jern og Met., til forslagene fra avdeling 4 og 27, Oslo, og avdeling 33, Moss. Vi er ikke blind for de vanskeligheter regjeringen har, men den må også være merksam på at den ikke treffer tiltak som virker til nedsettelse av levestandarden uten at lønsmottakerne har adgang til å få dette kompensert.

Når det gjelder lønn for helligdager og lønn under sykdom, har vi satt fram et forslag som delvis bygger på et nytt grunnlag. Det heter bl. a. i dette forslaget: «For å kunne rydde av veien de innvendinger som er kommet fram om at bedriftslivet ikke tåler den økonomiske belastning som disse sosiale goder medfører, bør en kunne fremme forslag om at det legges opp en produksjonsplan som tar sikte på å dekke de økte utgifter som det her kan bli tale om». Dette blir et spørsmål som hovedorganisasjonene må reise. Vi vet

at i gamle dager var det bare bedriftslederne som hadde disse sosiale goder. Nå har de fleste funksjonærer fått dem. Disse gruppene utgjør nå snart halvparten av de som deltar i produksjonslivet. Også de som er knyttet til skogs- og jordbruk og fiske har delvis fått noe av godene. De eneste som ikke har dem er industriarbeiderne. Jo flere som får disse sosiale goder, jo større blir den sosiale ulikhet. Det hviler et stort ansvar på oss når det gjelder å utjevne denne ulikhet. Blant arbeiderne begynner en å se på disse godene som noe viktig og vesentlig, og jeg tror det må settes mye inn på å løse disse problemene. For å slå bena under argumentet om at bedriftene ikke har økonomisk evne til å imøtekomme kravene, har vi satt fram forslaget om at inntektene ved en produksjonsøkning skal brukes til å dekke utgiftene ved gjennomføring av disse sosiale goder. Vi kan altså betale dem selv. Vi får med andre ord andel i produksjonsøkningen i form av sosiale goder — enten dette skjer tariffmessig eller lovmessig. Det forutsetter riktignok et sterkere samarbeid på arbeidsplassen, men også en sterkere innflytelse. Jeg er klar over at forholdene ligger forskjellig an i mange bransjer, men det skulle være interessant å se hvordan Arbeidsgiverforeningen reagerte hvis vi fremmet forslaget på dette plan. Vi ville gjerne røyke dem ut. Hvis de da demonstrerte sin motvilje, så var det ikke noe annet å gjøre enn å ta saken opp med regjeringen. Tiden er nå inne til å gjøre et slag i saken. Vi kan ikke fortsette med å avgi platoniske erklæringer. Vi tilsikter et positivt framstøt. Det er hele meningen med forslaget.

Når det gjelder spørsmålet om lønn under sykdom, dekkes det av sekretariatets innstilling, men når det gjelder lønn for skjeve helldager og lønn for skader under arbeide, da er sekretariatets innstilling temmelig tynn. Det blir pekt på at forbundene har adgang til å ta disse spørsmål opp. Ja, det har vi alltid hatt anledning til. Vi bør imidlertid ta opp også disse spørsmål i forbindelse med økt produksjon. Jeg vil derfor oppta dette forslaget slik at redaksjonskomitéen får et større tilfang, og håper at den vil stille seg velvillig.

Når det gjelder avstemningsreglene, vil kongressen sikkert forstå at sekretariatet har søkt å finne fram til en positiv løsning, og jeg vil anbefale denne. Også når det gjelder innstillingen om arbeidstiden anbefaler jeg sekretariatets innstilling.

Emil Nyhus, Norsk Støperiarbeiderforbund: Spørsmålet om arbeidstidens lengde har spesiell betydning for de industrier og bedrifter som kan regnes til de helsefarlige. Tilgangen på lærlinger avtar etter hvert når det gjelder slike bedrifter. De forsøker å kom-

pensere dette med moderniseringer og ved økt bruk av plater. Hvis man imidlertid kan få forkortelse av arbeidstiden, vil en kanskje kunne få større tilgang på lærlinger. Men hvis arbeidet ikke blir lettere og det blir innført kortere arbeidstid, vil disse ha vanskelig for å kunne opprettholde sin nødvendige produksjon for samfunnet. Jeg er enig i sekretariatets innstilling, men jeg støtter også det forslaget som kom fra en representant fra Jernbaneforbundet. Det må være mulig å få en hurtigere behandling av dette spørsmålet. Når det gjelder vår bransje vet vi at produksjonen kan opprettholdes selv med en forkortet arbeidstid. Vi har fått i stand en del ordninger, men det er Arbeidsgiverforeningen som av prinsipielle grunner motsetter seg en forkortelse av arbeidstiden. I støperibransjen f. eks. er en igangsetting for 5 $\frac{1}{3}$ time på lørdagene ikke lønnsom. Derfor kan man sløyfe lørdagsarbeidet, men Arbeidsgiverforeningen sier blankt nei. Vi har også et annet forhold innenfor vår bransje som har skapt vansker for oss. Det er falt en arbeidsrettsdom som sier at forskjellige arbeider kan settes bort til ufaglært arbeidskraft. Dette svekker tariffen. Vi håper at L.O. vil støtte opp om kravet om forkortet arbeidstid i tungindustrien og de helsefarlige bedrifter.

Elias Volan, sekretariatet: Jeg går ut fra at kongressdeltakerne er oppmerksom på det som finansministeren sa om ønsketenkning. Stillingen er den at investeringene krever 20—25 % av produksjonsresultatet for at vi skal kunne skaffe nye arbeidsplasser og nye arbeidsmuligheter. Hvis vi deler ut disse midler i form av høyere lønninger, da får de som har arbeid høyere levestandard. Men hvor skal vi ta pengene fra til å skaffe de andre nye arbeidsplasser? Begge deler kan vi nemlig ikke skaffe midler til. Vi kan ikke bruke mer enn vi kan skaffe. Investeringssektoren kan ikke innskrenkes, hvis vi skal holde fullbeskjeftigelse, og det kan vi ikke gå fra. Arbeidsløshet vil vi ikke ha, bortsett fra sesongledighet. Det som da blir igjen, får vi fordele så godt vi kan.

Når det gjelder avstemninger over tarifforslag, må det vel være riktig å legge sakene slik til rette at forbundene kan komme i forbindelse med alle medlemmer. Vi kan selvsagt løpe en viss risiko ved å gjennomføre uravstemninger, men jeg har den tillit til alle organiserte medlemmer at de tar et ansvarlig standpunkt. I denne sammenheng vil jeg gjerne peke på at vi må forsterke vårt opplysningsarbeid.

Når det gjelder spørsmålet om lønn under sykdom, er jeg personlig meget betenkt. Ikke fordi jeg misunner en syk arbeider eller funksjonær at han får full lønn. Full lønn under sykdom vil inn-

skrenke seg til en relativt kort periode. Tariffestet lønn under sykdom kommer under alle omstendigheter til å bli tidsbegrenset. Hvordan vil imidlertid dette virke inn på sykestrygden? De lovbestemmelser vi har i dag er langt fra tilfredsstillende. Nå blir toppsatsene for en enkelt person hevet til 9 kr. pr. dag, men likevel er stønadsatsen for lav. Stønadsatsen må forhøyes, og det må bli en utvidelse av stønadsperioden. Vi må etter min mening heller utbygge sykeforsikringen slik at en kan oppheve de bestemmelser om lønn under sykdom som allerede er i kraft. Jeg tror dette er linjen for å skape likhet for alle.

Men det er en gruppe syke som kommer i en særstilling, nemlig de som blir syke på grunn av bedriftsulykker. Vi har et produksjonstap på flere hundre millioner kroner på grunn av bedriftsskader. Foreningen Vern og Velferd har beregnet tapene til 400 mill. kroner. Hvis en skal få gjennomført effektive beskyttelsesmidler på arbeidsplassene, må arbeidsgiverne bli direkte interessert, og det kan vi oppnå ved å gjennomføre lønn under sykdom som skyldes ulykker under arbeid. Jeg vil ikke dermed ha sagt at det alltid er arbeidsgivernes skyld at det skjer ulykker. Fra min praksis som bygningsarbeider vil jeg si at jeg har vært vitne til mye uforstand og ufor-siktighet på dette område. Jeg har vært ute på mange byggeplasser, men jeg har til dato ikke sett at en blikkenslager f. eks. har tatt tau rundt livet, som han etter arbeidervernloven skal gjøre, men det hender ikke så sjelden at de detter ned fra takene og blir krøplinger for livet. Når det gjelder slik skjødesløshet kan vi ikke fire. Vi er interessert i at vi sparer disse millioner, slik at «samfunnskaka» kan bli større.

I en mer oversiktlig sektor ligger spørsmålet om lønn for helligdager som faller mellom søndager, men lønn under alminnelig sykdom vet vi ikke hva vil innebære av utgifter. Det fins en statistikk for utgifter med hensyn til lønn under sykdom, og disse tall er ganske store. Vi bør være klar over at hver million som blir utbetalt til ikke-produktivt arbeid, minsker produksjonslivets evne til å betale bedre lønninger til dem som utfører det produktive arbeid. Dette bør vi tenke på før vi går til overilede skritt.

N. V. Christensen, Jern og Met., Oslo, støttet det forslag som Raaen hadde tatt opp og pekte på at lønnsrevisjonene i etterkrigsårene hadde skapt skjjevheter i inntektsforholdene. Lønnsandelen i nasjonalproduktet er gått ned. Vår reallønn er senket med 4 %. Etter min inntekt utgjør dette 400 kr. pr. år. Bratteli nevnte at progresjonen for de høye inntekter nå var satt ned til 85 %, men

vi vet at de store bedrifter, deriblant hvalfangstselskapene, har økt sine inntekter med 800 millioner i løpet av 12 år og sin formue med 500 millioner. En må være enig med Helge Seip i Dagbladet i at det ikke har skjedd noen demokratisering av aksjeselskapene her i landet.

Kaare Pehrson, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, mente det var vanskelig å si noe utover det som Bratteli og Nordahl hadde lagt fram i sine utmerkede innlegg. Det foreligger endel krav fra endel fagforeninger i vårt forbund, men de er dekket i innstillingen fra sekretariatet. Når det gjelder kravet om 42 timers arbeidsuke i helkontinuerlige bedrifter vil jeg gjerne gjøre sjefen for Kommunal- og Arbeidsdepartementet oppmerksom på at en gjennomføring av denne arbeidstid vil kunne åpne muligheter for utvidet drift, gi en høyere produksjon og dermed skaffe vår eksportindustri større muligheter. Vi har for tiden visse avsetningsvansker i papir- og celluloseindustrien, men disse er ikke evigvarende. Konjunktorene vil nok ganske sikkert slå om, slik at det blir avsetning på disse varer igjen. Det vil da bli adgang til en mer utvidet drift, og i den sammenheng bør en ta opp spørsmålet om gjennomføring av en skiftplan på 42 timer i uken. Jeg vil derfor håpe at dette spørsmålet må kunne løses i overskuelig fremtid. Det er også fra vårt forbund reist krav om å få pensjonsordningene innflettet i tariffene. Her gjør det seg nå gjeldende mye vilkårighet. Jeg vil derfor ta opp forslag nr. 239 og foreslår at det blir sendt sekretariatet til videre utredning.

Etter forslag av dirigenten ble det nå satt strek, og taletiden ble nedsatt til 5 minutter.

Gulborg Nyberg, L.O.s administrasjon: Når det gjelder spørsmålet om lik lønn for kvinner vil jeg gjerne komme med en tilføyelse i tilslutning til Mentzens utgreiing. Det blir fra enkelte kvinneorganisasjoner sagt at fagorganisasjonen ikke tar hensyn til sine kvinner. Vi vet at disse hensyn blir tatt. Hva er nemlig gjort siden forrige kongress? Vi har oppnådd å fått penset denne saken inn på et praktisk spor. Den er blitt tatt opp som en arbeidsoppgave for fagorganisasjonen. Den eneste måten å ordne dette spørsmålet på er å behandle det på rent tariffmessig grunnlag. En kan si at kvinnene ikke snakker sin egen sak på den rette måten, men forbundsledelsene og fagforeningsstyrene er selvsagt forpliktet til å ivareta også kvinnes interesser. Vi er fullt klar over at kvinnene ikke deltar i tilstrekkelig grad i det faglige arbeid, men dette vil sikkert forandre seg når vi kommer fram til tariffavtaler som ikke opprettholder et skille. Vi har forsømt oss på dette område. Vi har hatt full

sysselsetting, og da har det vært lett å få anbrakt også kvinnene i bedriftslivet. Nå begynner imidlertid utviklingen å snu, og da kan det bli spørsmål om kvinnene får den brede plass i arbeidslivet.

Nå er det litt urettferdig å klandre kvinnene ensidig for deres manglende deltagelse i organisasjonslivet. Det er ikke bare kvinnene som har skylden for det. Her kommer også spørsmålet om miljø, oppdragelse og innstilling inn i bildet. Det er mange som går med den oppfatningen at en helst burde slippe kvinnene på arbeidsplassene og i fagorganisasjonen. Det burde jo være slik at de kvinner som ønsket det, skulle ha høve til å utdanne seg i et bestemt yrke og til å delta på samme grunnlag som mennene i fagforeningene. Jeg håper og tror at denne innstillingen vil komme i nær fremtid. Jeg håper også at vi gjennom opplysningsarbeidet kan få kvinnene med i større utstrekning. Vi ber om at de som sitter i ledelsen for fagforeningene vil hjelpe til i dette arbeidet.

Når det gjelder ratifikasjonen av konvensjonen om likelønnsprinsippet, så kommer den vel opp i Stortinget i nærmeste fremtid. Det norske Arbeiderparti har en post på sitt program om at det skal gjennomføres lik lønn for kvinner. Jeg er likevel redd for at saken ikke er så enkel som vi er tilbøyelig til å tro. Hvis vi f. eks. får en uttalelse fra Sosialkomiteén om at konvensjonen ikke foreløpig skal ratifiseres, vil det ta seg eiendommelig ut og det vil utløse en viss reaksjon. Nå kan det innrømmes at forholdene ikke ligger til rette for kvinnes deltagelse i arbeidslivet på alle områder. Ennå er samfunnet innstillet på at kvinnene skal passe hus og hjem og barn — og en mann. Det lages barnehager — og det er vel og bra — men en trenger likevel i større utstrekning daghjem. Hvis kvinnene skal brukes i arbeidslivet, må daghjemmene få prioritet. Uten å legge forholdene til rette, vil det ikke bli tale om noen ratifikasjon av konvensjonen.

Lorang Larsen, Jern og Met., Oslo, ville anbefale det forslaget som Josef Larsson hadde tatt opp på vegne av Jern og Met. Det ville være taktisk riktig å reise kravet om lønn under sykdom og lønn for skjeve helligdager m. v. på dette grunnlag. Når det gjelder likelønsspørsmålet, vil jeg gjenta det jeg sa på forrige kongress at det råder en dogmatisk oppfatning i denne sammenheng. I Jern og Met. har vi gjort et forsøk på å foreta utjamning, og jeg peker også på at avdeling 4, Oslo, har henstillet til kongressen å ta dette spørsmålet opp. I vårt forbund har vi mange gode kvinnelige medlemmer, og jeg håper at sekretariatet vil sette mye inn på å virkeliggjøre det forslag som er fremlagt.

Rudolf Eriksen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund: Spørsmålet om forkortelse av arbeidstiden er kommet i bakgrunnen på grunn av den fulle sysselsetting og den økte produksjon. Men når vi nå påny står foran produksjonsinnskrenkninger, som tilfellet er innenfor vår industri, bør vi ta det opp igjen. I sekretariatets forslag står det at spørsmålet må løses på nordisk plan. Jeg mener at sekretariatets forslag ikke fullt ut dekker de forslag som er lagt fram i denne materie. Den aller største gruppen er de som ennå har 48 timers arbeidsuke, og alle de som nå står foran innskrenkning eller kanskje arbeidsledighet burde først og fremst få sin arbeidstid forkortet. Jeg tillater meg å oppta følgende forslag til dagsordenens punkt 6, arbeidstidens lengde:

«Sekretariatets forslag til vedtak tilføyes etter punkt 2: a. for fag og industrier med 48 timers arbeidsuke tas spørsmålet opp ved første tariffrevisjon om en forkortelse av arbeidstiden til 40 timer pr. uke.

b. Hvis dette i første omgang viser seg ugjennomførlig, overveies å gå inn for en forkortelse med 1 time pr. uke pr. år.

c. Landsorganisasjonen gir sin støtte til gjennomføring av 40 timers arbeidsuke ved bedrifter som ved rasjonalisering og omlegging av produksjonen oppnår en produksjonsøkning som tilsvarer en slik nedsettning».

Vi venter ikke at vi skal få dette gjennomført i løpet av neste tariffperiode, men det må kunne gå an å få gjennomført en forkortelse av 1 time pr. år. MSA har påbegynt en rasjonalisering i Bekledningsindustrien, og der er det muligheter for å få gjennomført en arbeidstid på 40 timer.

Thorleif Andresen, Norsk Murerforbund, gjorde oppmerksom på at endel av foreningene i hans forbund hadde sendt inn forslag om forkortelse av arbeidstiden. Forbundsstyret hadde imidlertid på det nåværende tidspunkt ikke kunnet anbefale en nedsettelse av hensyn til boligprogrammet. Det er imidlertid et forslag som vår avdeling i Sarpsborg har tatt opp, som peker på dette med rett og plikt til arbeid. Jeg kan ikke finne at sekretariatet har berørt dette spørsmålet, og jeg mener derfor at det bør tas opp.

Jeg vil gjerne si noen ord om spørsmålet om lønn til arbeidere som er skadd under arbeid. Sekretariatets innstilling dekker jo ikke det som Volan var inne på. Jeg er imidlertid enig i innstillingen.

Leif Aase, Jern og Met., Laksevåg, tok opp forslag nr. 198 om lønn under sykdom og lønn for bevegelige helligdager. Jeg kan ikke

være enig i sekretariatets innstilling og heller ikke i vårt forbunds forslag. Den veien vi må gå er lovveien. Det er dette vårt forslag bygger på.

Gunnar Nilsen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund, Oslo, mente at spørsmålet om lik lønn for kvinner var et av de viktigste vi nå hadde til behandling. Taleren var imidlertid ikke helt tilfreds med innstillingens punkt 2. Innenfor vårt forbund, som har 14.000 kvinner av 16.000 medlemmer, er spørsmålet brennende aktuelt. Også der er kvinnene de lavest lønte, selv om tids- og arbeidsstudiene viser at de utfører det beste arbeid. Jeg vil foreslå at første setning i punkt 2 blir endret slik at forbundene blir pålagt i samråd med sekretariatet osv.

Jens Dahl, Norsk Tolltjenestemannsforbund, ville gjerne få tilføye når det gjaldt arbeidstiden for tollfunksjonærene at disse ikke får noen overtidsbetaling og heller ikke noen kompensasjon i form av fritid. Kongressen bør være oppmerksom på dette forholdet.

Otter Boberg, Norsk Tobakksarbeiderforbund, hadde med interesse lest sekretariatets innstilling når det gjaldt de nye avstemningsmetoder. Forbundets hovedstyre hadde gitt sin tilslutning til et forslag fra Oslo Tobakkarbeiderforening om endring i vedtektenes paragraf 15. Etter å ha sett sekretariatets forslag ville han imidlertid stemme for innstillingen. Når det gjaldt forslaget om opprettelse av et tariffråd, kunne han være enig i prinsippet. Hvilken innflytelse og myndighet skal imidlertid et slikt tariffråd ha? Det står endel i motiveringen, men det er ikke en fyldestgjørende forklaring. Jeg er ikke enig i tariffrådets sammensetning. Jeg tror ikke det er riktig at forbundsformennene automatisk skal være medlemmer. Det bør tilligge hvert enkelt forbundsstyre å avgjøre hvem som skal sitte der.

Dirigenten gjorde oppmerksom på at det nå var kommet inn 14 forslag. Han foreslo at resten av talerlisten utsto og at samtlige forslag ble oversendt redaksjonskomitéen. De inntegnede talere kunne da få ordet etter at redaksjonskomitéens innstilling ble lagt fram.

Dirigentens forslag ble enstemmig vedtatt, og debatten ble avbrutt.

Redaksjonskomitéens innstilling.

P. Mentsen la fram redaksjonskomitéens innstilling angående dagsordens punkt 6, tariffspørsmål a og b. Han uttalte blant annet at redaksjonskomitéen i et par møter hadde gjennomgått de oversendte forslag, og det hadde lyktes å komme fram til enstemmighet.

Mange av de forslagene som er satt fram av representantene her på kongressen vil en finne dekning for i premissene i den innstilling sekretariatet har lagt fram. Disse forslag anbefaler derfor Redaksjonskomitéen oversendt sekretariatet. En del av forslagene er imidlertid stikk i strid med innstillingen fra sekretariatet, og er derfor av redaksjonskomitéen innstilt til forkastelse. Uten å kommentere det hele mere, anbefaler jeg redaksjonskomitéens innstilling sålydende:

Redaksjonskomitéen har gjennomgått sekretariatets innstillinger lagt fram i tilleggsdagsordenen merket «Fortrolig», og foreslår:

1. *Innstillingene med konklusjoner under I, II, III, IV, V og VI godkjennes.*

Redaksjonskomitéen forutsetter for så vidt angår følgende konklusjon på side 24:

«Lønn under arbeidsfravær som skyldes skader under arbeid. Alle forbund gis adgang til å reise tariffkrav om lønn under fravær fra arbeidet ved skader som påføres lønnstakerne i bedriftens tjeneste.»

at gjennomføringen av dette krav eventuelt må skje på felles grunnlag ved forhandling mellom hovedorganisasjonene.

2. *Forslagene fra:*

Leif Andresen, Norsk Kommuneforbund,
Kaare Pehrsen, Norsk Papirindustriarbeiderforbund,
(forslag nr. 239)

Leif Aase, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund,
(forslag nr. 198)

Rudolf Eriksen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund,
Einar Strand, Norsk Nærings- og Nydelsesmiddel-
arbeiderforbund,

Sv. Christophersen, Norsk Jernbaneforbund

oversendes det nye sekretariat.

3. *Forslagene fra:*

Jakob Kaaen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund,
Daniel Søvik, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund,
(forslag nr. 180)

Edvard Støland, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund,
(forslag nr. 217)

Gunnar Nilsen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund, og

Halfdan Wigaard, Norsk Centralforening for Boktrykkere,
(forslag nr. 64)

kan ikke tiltres av kongressen.

Representantene Gunnar Nilsen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund, og Anker Nordtvedt, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, har overfor Redaksjonskomitéen lagt fram følgende forslag:

Forslag til dagsordenens punkt 6. b.

1. Sekretariatet bemyndiges til å si opp Retningslinjer ved gjennomføring av arbeidsstudier.
2. a. Etter å ha innhentet uttalelser fra de interesserte forbund, utarbeider sekretariatet forslag til endringer i «Retningslinjene», som bl. a. må inneholde konkrete bestemmelser som sikrer arbeiderne de samme fortjenestemuligheter som før arbeidsstudier ble tatt i bruk.
Eller:
b. Forbundene anmodes om å legge opp sine tariffkrav slik at fortjenestemulighetene sikres på samme måte som under 2. a.)

Begge forannevnte representanter gjorde Redaksjonskomitéen oppmerksom på at de ikke fikk høve til å sette fram dette forslaget før strek var satt på formiddagsmøtet torsdåg 14. mai.

Redaksjonskomitéen uttaler:

Selv om forslaget ikke ble lagt fram før strek ble satt, kan det i dette tilfelle betraktes som opptatt. En foreslår derfor:
Forslaget oversendes det nye sekretariat.

Votering.

Mot 3 stemmer ble Jakob Raaens forslag forkastet.

Daniel Søviks forslag ble forkastet mot 2 stemmer.

Forslag nr. 217 ble likeledes forkastet mot 2 stemmer.

Gunnar Nilsens forslag ble forkastet mot 7 stemmer.

Forslag nr. 64 ble forkastet mot 13 stemmer.

Innstillingens punkt 2 ble enstemmig vedtatt.

Forslagene I, II, III, IV, V, VI ble enstemmig godkjent.

Forslagene fra Gunnar Nilsen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund, og Anker Nordtvedt, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, til punkt 6, ble enstemmig oversendt sekretariatet.

Det ble enstemmig vedtatt at innstillingen III ble tilføyet følgende: «Det samme gjelder også spørsmålet om betaling for helgedager mellom søndager.»

En uttalelse om fritidskulturen.

Følgende forslag til uttalelse, lagt fram av redaksjonskomitéen, ble enstemmig godkjent:

Kongressen viser til og understreker uttalelsene fra kongressen i 1934, hvor alle fagforeninger og medlemmer oppfordres til å gå inn for et målbevisst opplysningsarbeid for større edruelighet og høyere kultur.

Vær på vakt mot alkoholbruk på arbeidsplassene og all illegal alkoholtrafikk! Vern om arbeidernes forsamlingslokaler og sammenkomster! Arbeidernes Avholdslandslag har her en stor oppgave å utføre og må støttes i arbeidet med å få kontakter på arbeidsplassene.

Hele folket må få del i de kulturelle goder. Fagorganisasjonen vil støtte alle positive tiltak i denne retning. I første rekke må et energisk og målbevisst opplysningsarbeid til. Arbeidernes Opplysningsforbund må her gå i spissen.

Fram for en høyere fritidskultur! Fram for en folkereisning for større edruskap, høyere kultur og et rikere folkeliv i arbeid, fritid, idrett og fest!

En uttalelse om stortingsvalget 1953.

Følgende innstilling fra sekretariatet ble vedtatt mot 1 stemme:

Stortingsvalget den 12. oktober 1953 vil bli avgjørende for hvilke retningslinjer som skal følges i landets politikk gjennom de kommende 4 år. Sterke kapitalinteresser er i virksomhet for å fremtvinge en omlegging av den kurs som er fulgt av arbeiderregjeringen, slik at næringslivets menn og det såkalte private initiativ kan få friere spillerom. Ingen må være i tvil om hva det ville føre til for den enkelte lønnstaker om disse kreftene skulle få overtaket.

Alle erfaringer viser at norsk fagbevegelse ikke kan begrense sin virksomhet til bare å omfatte de rent faglige og tariffmessige oppgaver i forhold til de enkelte arbeidsgivere eller arbeidsgiversammenslutninger. I det moderne samfunn utgjør lønningene bare en enkelt del blant de mange faktorer som virker bestemmende for arbeidernes, funksjonærenes og tjenestemennenes levestandard. For å kunne vareta lønnstakernes interesser på alle områder må fagorga-

nisasjonen ta del i samfunnslivet, og i den utstrekning det er mulig sette sitt preg på utviklingen. Dette gjelder også ved stortingsvalget.

Gjennom to menneskealdre har det vært et godt samarbeid mellom Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Det norske Arbeiderparti på alle områder hvor samarbeid faller naturlig, det vil si alle spørsmål av økonomisk og sosialpolitisk karakter. Partiets arbeidsprogram faller i disse spørsmål sammen med fagorganisasjonens eget syn. Det samme gjelder i spørsmålet om utbyggingen av det økonomiske demokrati, ved å styrke de folkevalgte organers og den enkelte lønnstakers posisjon i samfunnets økonomiske liv.

Av særlig viktighet for lønnstakerne er det at den arbeidsreisning arbeiderbevegelsen har tatt opp kan føres videre. Nettopp i denne tiden kan det bli av avgjørende betydning for de fagorganiserte at statsmaktene er innstilt på å nytte alle muligheter for å sikre full sysselsetting.

Kongressen bemyndiger derfor sekretariatet til å foreta det som ansees nødvendig for at resultatet av stortingsvalget kan bli tilfredsstillende for lønnstakerne.

Samtidig henstiller kongressen til alle medlemmer, tillitsmenn og organisasjoner tilsluttet Arbeidernes faglige Landsorganisasjon å gå aktivt inn for å opprettholde det nåværende flertall i Stortinget og styrke dets stilling i folket.

Hovedavtalen med Norsk Arbeidsgiverforening.

Her forelå det følgende forslag fra forbundene:

NORSK BOKBINDER- OG KARTONNASJEARBEIDERFORBUND

foreslår:

•Hovedavtalen må snarest mulig oppsies for derved å få bort de uheldige bestemmelser i § 11, som undergraver bransjeoverenskomstene i de enkelte forbund.

Nyinnmeldte arbeidere i de enkelte forbund sikres ikke eventuelle opparbeidede rettigheter som disse har hatt utover det som overenskomstene bestemmer. Og det er meningsløst at nyinnmeldte til eks. skal straffes med en lengre arbeidstid enn de hadde før disse ble organisert.

§ 11 beskytter heller ikke de overenskomster som er opprettet mellom det enkelte forbund og den enkelte arbeidsgiver utenfor N.A.F., og det tas ingen hensyn til disse overenskomster når arbeidsgivere i en ny bransje gjennom N.A.F. krever opprettet overenskomst.

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Forslag fra:

Avd. 300 — Hilleren Industriarbeiderforening, Bergen.

« 311 — Malersvennenes Forening, Bergen.

« 312 — Bergen Trevarefabrikkarbeiderforening,

« 313 — Blikkenslagersvennenes Forening, Bergen,

« 315 — Snekker- og Tømrernes Forening, Bergen,

« 316 — Sten-, Jord- og Sementarbeidernes Forening, Bergen.

«Hovedavtalen oppsies da prinsippet i § 10 ikke kan anerkjennes.»

Motivering:

Vi henviser til at § 10, punkt 1, i sin praksis ensidig er rettet mot arbeiderne.

Avd. 111, Brumunddal Sag- og Høvleriarbeiderforening foreslår:

«I Hovedavtalen mellom N.A.F. og A.F.L. inntas bestemmelse om ansiennitet ved oppsigelser.»

Motivering:

Det har ofte, ved innskrenkninger på arbeidsplassene, forekommet at arbeidere som har arbeidet ved arbeidsplassen i lang tid er blitt oppsagt. Dette er i høyeste grad urettferdig. En som er blitt gammel og ikke er så rask som de yngre, kan avskjediges av bedriftsledelsen når som helst.

La oss få en avtale om ansiennitet, så våre eldre arbeidskamerater ikke behøver å gå i en stadig angst for å bli avskjediget.

Forbundsstyrets innstilling:

En anbefaler at Hovedavtalen blir sagt opp snarest mulig og gjort til gjenstand for forhandlinger med henblikk på revisjon.

NORSK ELEKTRIKER OG KRAFTSTASJONSFORBUND

Avd. 1, Elektromontørenes Forening, Oslo, foreslår:

Hovedavtalens § 4, punkt 1, endres til: «Tillitsmennene bør som regel være over 21 år.»

Motivering:

Det vil i enkelte bedrifter kunne komme forhold hvor det ikke er mulig til enhver tid å kunne velge tillitsmenn som er over 21 år. Bestemmelsen bør derfor gjøres så elastisk at det i et slikt tilfelle kan gis unntak fra regelen.

§ 10, punkt 3, annet avsnitt.

«Avsnittet må omredigeres slik at det ikke hindrer de lokale organisasjonene til å tre i forbindelse med den annen part for å treffe en praktisk og midlertidig løsning av en oppstått tvist.»

§ 12. *Protokollmerknader vedr. punkt 2.*

«Der bør i merknaden tas med bestemmelser som også omfatter *styremøter i jagforeninger.*»

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret slutter seg til forslaget.

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

Avd. 2, Oslo, foreslår:

Hovedavtalens § 4.

«Vi foreslår at det i denne gjøres en endring slik at alle arbeidere under 21 år skal kunne velge en representant til tillitsmannsutvalget.»

Motivering:

Det er logisk at når det skal kunne velges en under 21 år, må alle som er under denne alder kunne delta i valget, og ikke slik som nå bare de som er under 19 år.

§ 5.

Vi foreslår her en endring i punkt 3, ved at ordene: «hvis de anser det nødvendig» strykes, og at avslutningen på punktet da blir:

«Det er forutsetningen at tillitsmennene legger saken fram for sine arbeidskamerater før de tar standpunkt til spørsmålet.»

Motivering:

Det bør ikke overlates til enkeltpersoner å forplikte en hel arbeidsstokk.

§ 8.

Vi foreslår at punkt 2 i § 12 føres over til § 8 som nytt punkt 4 med en liten endring, ved at ordene «uten tvingende grunn» strykes.

Punkt 4 vil da lyde slik:

«Tillitsmennene i bedriften og arbeidere med tillitsverv innen fagorganisasjonen skal ikke nektes tjenestefrihet når de blir innkalt til møter og forhandlinger av sin organisasjon.»

Motivering:

Dette hører absolutt bedre til under § 8, og med hensyn til forandringen må det ikke finnes noen tvingende grunn på arbeidsplassen som skal kunne hindre tillitsmennene å komme til møter og forhandlinger i sin organisasjon.

§ 12.

Vi foreslår at denne paragraf forandres slik at formen blir som i Hovedavtalen av 1935. Punkt 1 strykes helt, punkt 2 overføres med endring til § 8 og punkt 3 forandres slik at paragrafen vil lyde:

«Arbeidsbevis. Når en arbeider forlater en bedrift, enten det skjer etter eget ønske eller han blir sagt opp, uansett av hvilken grunn, skal det gis ham en bevitnelse for hvor lenge han har arbeidet på stedet.

Bevitnelsen skal inneholde:

1. Navn, fødselsår og dato.
2. Når begynt i bedriften.
3. Når sluttet (uten anførelse av årsak).
4. Fag.
5. Lønn da han forlot sitt arbeid.
6. Tiden for siste ferie eller feriegodtgjørelse.»

Motivering:

Når det foreslås at punkt 1 strykes, er det for at det i praksis har vist seg at adgangen til permittering er til hinder for å få sluttbevis, og at en dermed er forhindret fra å få ledighetstrygd. Det er videre uriktig at det skal kunne permitteres også fordi arbeidstakeren da forplikter seg til å begynne i bedriften igjen.

Til punkt 2, gjelder motivering under § 8.

Når vi til punkt 3 foreslår at «lovlig oppsiing» skal ut, er det fordi dette gir adgang til trakasserier, og selv tillitsmenn har kommet opp i vanskeligheter på grunn av denne passus.

§ 15.

Vi foreslår at det til avsnitt III punkt a, gjøres en tilføyelse, slik at denne vil lyde:

«Hvis det er så få som stemmer at avstemningen ikke gir et fullgyldig uttrykk for hva flertallet av de stemmeberettigede medlemmer mener, kan vedkommende forbundsstyre pålegge ny avstemning.

Den nye avstemning skal omfatte alle interesserte foreninger og stemmeberettigede medlemmer.

Denne avstemning er bindende og kan ikke endres.»

Motivering:

Alle avstemninger som foretas i de øvrige organisasjonsinstanser, avgjøres med alminnelig flertall av de frammøtte medlemmer, og dette må også være gjeldende ved avstemninger over tarifforslag. Det må ikke kunne gis adgang til å endre en avgjørelse som de frammøtte medlemmer har besluttet.

Avd. 12, Trondheim, foreslår:

«Hovedavtalen oppsies ved fristens utløp. Ved eventuell inngåelse av ny avtale, må medtas bestemmelser som gir tillitsmennene den sikke het og beskyttelse som de har krav på.»

Motivering:

Til stadighet er våre tillitsmenn utsatt for trakassering fra bedriftenes side på grunn av at de utfører sine plikter som tillitsmenn. Bedriftsledelsen får ofte personlig nag til den enkelte tillitsmann og forsøker på alle måter å bli fri ham, og det lykkes også i mange tilfelle uten at vi kan stoppe det. Resultatet av dette er, at det er vanskeligheter med å få noen til å ta på seg tillitsmannsvervet, noe som er ganske naturlig sett på bakgrunn av forannevnte. Dette virker også på de enkelte medlemmer, og tilliten til fagorganisasjonen svikter.

Hovedstyrets innstilling:

Ad forslagene fra avd. 2, Oslo, og avd. 12, Trondheim. Ved de revisjoner som Hovedavtalen har vært undergitt, har de enkelte paragrafer og bestemmelser fått en stadig bedre og mer akseptabel utforming. På den annen side kan det naturligvis ikke nektes for at det fremdeles er bestemmelser som det er ønskelig å kunne få mer konkret og konsist utformet, bl. a. tillitsmannsbestemmelsene og bestemmelsene vedrørende forandring og innskrenking av arbeiderantallet som følge av innskrenking i produksjonen.

Vi anser det imidlertid ikke mulig eller hensiktsmessig for kongressen å behandle i detalj og treffe bindende beslutninger til de enkelte bestemmelser i Hovedavtalen.

Hovedstyret foreslår derfor:

- 1. Kongressen gir sin tilslutning til at Hovedavtalen sies opp etter bestemmelsene i § 18 med 6 måneders varsel til utløp 31/12 1953.*
- 2. Det overlates til sekretariatet i samråd med de tilsluttede forbund å fremme de forslag til revisjon av Hovedavtalen som en finner formålstjenlig.*

NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND

Forbundsstyret i N.K.I.F. foreslår følgende:

I Hovedavtalens § 11, punkt 1, tilføyes mellom nåværende 3. og 4. avsnitt:

«Er det opptatt forhandlinger mellom en bedrift og et forbund for opprettelse eller revisjon av overenskomst, og bedriften melder seg

inn i Norsk Arbeidsgiverforening på dette tidspunkt, skal forhandlingene fortsette og avsluttes i henhold til bestemmelsene i arbeidstvist-loven.»

Motivering:

De nåværende bestemmelser virker i praksis urettferdig, og skaper unødige uro på arbeidsplassene fordi arbeiderne er utelukket fra å kunne øve innflytelse på sine lønns- og arbeidsforhold. Det er ikke annet å vente enn at det oppstår uro, når f. eks. lønns- og arbeidsforholdene ved en liten bedrift, som er tidligere medlem av N.A.F., gjøres gjeldende for større, nyinnmeldte bedrifter.

Slik avtalen er i dag, kan man ha foretatt plassoppgivelse og ha begynt meglingsforhandlinger når bedriften melder seg inn i N.A.F. og avtalens § 11 gjøres gjeldende.

Avd. 74, Meråker, foreslår:

Hovedavtalens § 4, 1. del, forandres så dens ordlyd blir:

«Tillitsmennene skal være over 21 år. De velges blant arbeidere med erfaring og innsikt i bedriftens arbeidsforhold. De skal, så vidt mulig, velges blant arbeidere,» osv.

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret er av den oppfatning at den nåværende ordlyd i § 4 fullt ut dekker det forslag foreningen har sendt inn.

Avd. 31, Sauda, foreslår:

Hovedavtalens § 12, punkt 1, utgår. I stedet inntas:

«Når mangel på arbeid, råstoff eller driftsmidler fører med seg at arbeiderne midlertidig blir sendt hjem, skal der betales 50 % av vanlig lønn, og de har derfor rett og plikt til å begynne i bedriften igjen så lenge ikke arbeidsforholdene er formelt oppsagt.

I andre tilfelle skal arbeiderne utbetales lønn for 14 dagers oppsigelse, og står da fritt for å ta annet arbeid som det måtte være høve til.»

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret kan ikke tiltre forslaget, da det vil være helt håpløst å gjennomføre så effektiv kontroll at det ikke oppstår misbruk.

Avd. 31, Sauda, foreslår:

Hovedavtalens § 15, III a, utgår og erstattes med punkt III b. Det nye punkt b, får denne ordlyd:

«Når et medlemsmøte er blitt bekjentgjort med oppslag på alle arbeidsplasser (avdelinger), og hva som skal behandles der, har de som ikke møter plikt til å bøye seg for et vedtak av et flertall av de frammøtte, uten omsyn til frammøteprosenten. Bare i de tilfelle hvor forbundsstyret har grunn til å anta at medlemmene har fått feilaktig eller ufullstendig orientering, kan forbundsstyret påby ny avstemning.»

Forbundsstyrets innstilling:
Forbundsstyret kan ikke tiltre forslaget.

NORSK KOMMUNEFORBUND

Oslo Sporveisarbeideres Forening foreslår:

Nyredigering av § 4, som Hovedavtalen for året 1935.

Arbeidernes tillitsmenn bør velges av og blant de fagorganiserte som går inn for arbeidernes interesser.

§ 12. Nåværende sløyfes.

§ 12. Paragrafen forandres slik at den blir som Hovedavtalen i året 1935.

§ 15. Ny redigering. III punkt a.

Avstemning som foretas i organisasjonene, avgjøres med alminnelig flertall av de frammøtte medlemmer.

Det samme er gjeldende for avstemning over tarifforslag.

Det kan ikke forandres et møtevedtak.»

Forretningsutvalgets innstilling:
Forslaget oversendes sekretariatet.

NORSK MURERFORBUND

Avd. 34, Lillehammer Murerforening, foreslår:

Ny ordlyd av Hovedavtalens § 1.

«Alle bedrifter forplikter seg til kun å bruke organiserte arbeidere. Arbeidene forplikter seg til å arbeide kun for organiserte arbeidsgivere.»

Motivering:

Innen vårt distrikt har det ofte vært brukt uorganiserte folk, mens våre medlemmer har måttet gå ledige, dette til tross for flere henvendelser til arbeidsgiverne og vårt forbund, som gjentatte ganger har gjort direkte henvendelse uten at forholdene er blitt forandret.

Dette finner foreningen helt uholdbart.

Forbundsstyrets innstilling:
Forslaget kan ikke anbefales.

NORSK SKINN- OG LÆRARBEIDERFORBUND

Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund foreslår at Hovedavtalen blir oppsagt, og at det bringes i forslag følgende endringer i den nåværende ordlyd:

Endring i § 6, punktene 3 og 4.

«Under punkt 3. Hele setningen som er anført i parentes utgår.»

Motivering:

Vi mener at bedriftene bør ha plikt til å konferere også før det foretas oppsigelse av enkelte arbeidere, da det selvsagt må regnes som innskrenking i arbeidsstyrken.

Under punkt 4 foreslår vi at ordene «av grupper», utgår.

Motivering:

All overflytting av arbeidere både bør og skal det konfereres om før den foretas.

Nytt punkt 5 — vedrørende ansiennitetsspørsmålet.

«Arbeiderne har krav på å få opprettet en ansiennitetsliste tilpasset den enkelte bedrift. I tilfelle det oppstår tvist om benyttelse av ansiennitetsprinsippet ved oppsigelser, skal tvisten bringes inn for hovedorganisasjonene.»

Motivering:

Det er vel alminnelig kjent at det ved innskrenking og derav følgende oppsigelse, ved de fleste bedrifter oppstår tvist om den måten oppsigelsene blir foretatt på. Det ville derfor være av betydning at vi fikk inn en bestemmelse i Hovedavtalen som kunne gi arbeiderne en større trygghet i slike tilfelle, enn hva nå er.

Endring av § 12. punkt 3.

Vi foreslår teksten i første avsnitt således:

«Når en arbeider forlater en bedrift etter oppsigelse, enten det skjer etter eget ønske eller han har sagt opp, eller er avskjediget, uansett av hvilken grunn, skal han ha et bevis på hvor lenge han har arbeidet i bedriften.»

Motivering:

Etter den nåværende ordlyd, så har den som til eksempel blir avskjediget, ingen krav på sluttattest. Derav følger at vedkommende ikke får meldt seg på arbeidskontoret som arbeidssøkende. Han kan

derved risikere å gå ledig resten av sitt liv. Og det kan en vel være enig i er for stor straff, selv om en som blir avskjediget, har forbrutt seg i en eller annen retning.

NORSK TEKSTILARBEIDERFORBUND

Avd. 34, Hillevåg Tekstilarbeiderforening, foreslår:

Ved første anledning bør man få ut av Hovedavtalens § 5, avsnitt 4, følgende:

«— der hvor det ikke er produksjonsutvalg — også.»

Motivering:

Slik som dette avsnitt nå er redigert, avskjæres fagforeningene ved opprettelse av produksjonsutvalg adgangen til å påse at Arbeidervernloven blir overholdt.

Vi finner at en så viktig ting som å påse at Arbeidervernloven blir overholdt, ubetinget bør tilligge tillitsmannsutvalget, og ikke tillegges et produksjonsutvalg. Når man tar i betraktning hvorledes et produksjonsutvalg blir sammensatt, gjerne med sjefen som formann, kan enhver forstå at man kan komme opp i vanskelige situasjoner.

Skal man bli nødt til å gi avkall på denne rett til å påse at Arbeidervernloven blir overholdt ved at det opprettes et produksjonsutvalg, synes vi at hele avtalen om produksjonsutvalg blir av tvilsom verdi.

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret er enig i at denne paragraf bør omredigeres, da den i sin nåværende form kan misbrukes.

Forslag fra Samorganisasjonene.

Kristiansund faglige Utvalg foreslår:

Hovedavtalens § 7, punkt 1, foreslås endret som følger:

«Til forhandlinger med tillitsmennene kan arbeidsgiveren møte enten selv eller ved en stedfortreder, som han utpeker innen driftsledelsen.

Arbeidsgiveren eller hans stedfortreder kan tilkalle andre av driftsledelsen for å ta del i forhandlingene.

Tillitsmennene kan, om de finner det nødvendig, også tilkalle fagforeningsformannen eller i dennes fravær et av vedkommende fagforenings styremedlem og i forståelse med arbeidsgiveren tilkalle representanter blant de av bedriftens arbeidere som forhandlingene gjelder.»

Motivering:

I mange bedrifter og særlig der hvor arbeiderne er nyorganisert, har det ofte vært tilfelle, og vil det også i fremtiden være vansker for en tillitsmann å være med på vedtak som han kan være i sterk tvil om.

Det er derfor naturlig at det er ønskelig at fagforeningsformannen eller i hans fravær, en av styremedlemmene i vedkommende fagforeninger, deltar som rådgiver.

For øvrig gjør en merknad om at en har vært ute for at fagforeningsformannen er blitt nektet å delta i forhandlingsmøte, og dette gjøres fortsatt. Slike forhold er en skam for organisasjonen, og det bør ikke tolereres at fagforeningen holdes utenfor i mange tilfelle hvor viktige forhandlinger foregår.

Hovedavtalens § 10. Til punkt 2 tilføyes:

«og fagforeningsstyret.»

«Punkt 3 — siste avsnitt går ut.»

Motivering:

Ad punkt 2. Erfaringen viser at det i mange tilfelle har vært til det gode for ordning av en tvist at fagforeningsstyret har medvirket. Bedrifter har også i stor utstrekning tilkalt fagforeningsformannen for å få styrets medvirkning til ordning av tvister.

Ad punkt 3. I de tilfelle hvor underorganisasjonene er kommet i direkte kontakt med den annen lokale part om lokale lønns- og arbeidstvister, har en som oftest kunnet ordne slike tvister uten å bry hovedorganisasjonene.

Hovedavtalens § 13, punkt 1, blir sålydende:

«Arbeiderne har ikke plikt til å arbeide sammen med eller under ledelse av personer som har utvist slik utilbørlig opptreden at de etter alminnelig samfunnsoppfatning bør kunne kreves fjernet.

Dette gjelder også personer som i sin opptreden har vist ondartet organisasjonsfiendtlighet både på og utenfor arbeidsplassen.

Blir det tvist om dette, må ikke arbeidsstans eller annen form for arbeidskamp finne sted. Forhandling skal opptas etter reglene i § 10, og tvisten avgjøres av Arbeidsretten, hvis en ikke blir enig.»

(Ellers uforandret.)

Rogaland faglige Samorganisasjon foreslår:

«Hovedavtalen med N.A.F. sies opp.

Ved nye forhandlinger blir avtalens § 11, punkt 1 og 2 fjernet.»

Motivering:

Vi finner det i høy grad urimelig at organiserte arbeidere ved en bedrift som blir tilmeldt N.A.F., skal fratras den rett som de øvrige organiserte arbeidere har til selv å vedta og forkaste den overenskomst som bestemmer deres lønns- og arbeidsvilkår.

Forannevnte paragraf i Hovedavtalen har vært svært flittig benyttet av N.A.F. Ved bedrifter hvor det tidligere har vært overenskomst om bedre lønninger, kortere arbeidstid og andre fordeler, har N.A.F. ved å benytte avtalens § 11, påført våre medlemmer dårligere arbeidsvilkår enn de tidligere hadde. Det har også hendt ved flere anledninger at vi har ført forhandlinger om ny overenskomst i 3—4 dager, hvor representanter fra arbeidsplassen har deltatt og måttet skofte sitt arbeid og blitt trukket for lønn. Og resultatet av at bedriften under de pågående forhandlinger melder seg inn i N.A.F., blir da at de arbeidere som har deltatt i forhandlingene, foruten at deres lønns- og arbeidsvilkår er blitt forringet, også har gått tapt av 3 å 4 dagers arbeidsfortjeneste.

Subsidiært vil vi foreslå at det inntas en bestemmelse i Hovedavtalen om at i de tilfelle hvor forhandlinger er opptatt med bedrift som ikke er medlem i N.A.F., skal det ikke være adgang til, dersom bedriften under disse forhandlinger melder seg inn i N.A.F., å la eventuelle uoverensstemmelser avgjøres ved en nemnd i henhold til § 11, punkt 2, men avgjøres ved megling, frivillig voldgift, eventuelt arbeidsstans.

Ad Hovedavtalens § 13.

En foreslår tilføyet et nytt punkt 3, sålydende:

«Hvis en arbeidsgiver eller arbeidsleder gjør brudd på Hovedavtalens bestemmelser, kan tvisten — dersom det ikke oppnås enighet mellom hovedorganisasjonene, bringes inn for Arbeidsretten.»

Motivering:

En er av den oppfatning at brudd på Hovedavtalens bestemmelser like så vel kan være begrunnet i arbeidsgivernes eller deres representanter, som arbeidernes forhold på arbeidsstedet. Bestemmelsen bør derfor virke gjensidig.

Konrad Nordahls redegjørelse.

Konrad Nordahl innledet om dette spørsmålet og uttalte bl. a.: De forslag som er kommet fra forbundene i forbindelse med denne saken berører vesentlig paragraf 11 i Hovedavtalen. Når det gjelder denne paragraf bygger den i alt vesentlig på den rettspraksis som var gjeldende før vi fikk noen hovedavtale. Hovedavtalen ble opprettet i 1935. Denne paragraf gjelder spesielt nye bedrifter som melder seg inn i Norsk Arbeidsgiverforening. Det var i grunnen bare i to tariffområder — jernindustrien og den kjemiske industri — en hadde forbehold når det var foretatt plassoppsigelse, og disse forbehold ble også opprettholdt i Hovedavtalen av 1935. Paragraf 11 inneholder som alle vet bestemmelser om at i det øyeblikk en bedrift går inn i Ar-

beidsgiverforeningen skal landstariffen gjøres gjeldende, når særoverenskomst utløper. Vi er oppmerksom på at arbeidsgiverne bruker denne paragrafen på en slik måte at det skaper irritasjon. Det hender ikke så sjelden at en bedrift som står utenfor Arbeidsgiverforeningen har forhandlinger og megling, og først når det røyner på under meglingen, melder den seg inn i Arbeidsgiverforeningen og kommer dermed automatisk inn under paragraf 11.

Det ville være ønskelig om en kunne få begrenset adgangen til å bruke paragraf 11. Det ville være rimelig at den seneste frist burde være den dagen meglingsforslag er framsatt for bedriften eller meglingen er krevd brutt.

Det er imidlertid helt på det rene at Arbeidsgiverforeningen vil inn ta et nokså steilt standpunkt når det gjelder revisjon av denne paragrafen. Det er jo nokså enkelt for oss når det dreier seg om en bedrift som har en bedre tariff og som melder seg inn i Norsk Arbeidsgiverforening og på den måten kan få gjort en mindre fordelaktig tariff gjeldende. Men er dere villig til å gjøre det samme for bedrifter som har dårligere avtaler? Her blir det spørsmål om gjensidighet, og jeg er redd for at hvis vi reiser saken vil Arbeidsgiverforeningen kreve gjensidighetsprinsippet knesatt.

Hovedavtalen ble revidert i 1947, og den ble da noe bedre. Jeg er imidlertid klar over at det er mange ting som det trengs å få rettet på og derfor har vi da også foreslått at Sekretariatet blir bemyndiget til å si opp Hovedavtalen. I forbindelse med denne saken har jeg lyst til å komme med et lite hjertesukk. Vi er ikke i og for seg interessert i at Norsk Arbeidsgiverforening blir for sterk, men jeg har et bestemt inntrykk av at det er enkelte forbund som medvirker til å skaffe Arbeidsgiverforeningen nye medlemmer. De setter fram så uforholdsmessig store tariffkrav at arbeidsgiverne melder seg inn i Arbeidsgiverforeningen for å redde seg. Jeg tror det ville være riktig om forbundene i visse tilfeller forsøkte å modifisere sine krav. Jo flere bedrifter vi kan holde utenfor Arbeidsgiverforeningen, jo bedre er det.

Jeg konkluderer med å oppta Sekretariatets innstilling som er sålydende:

På fagkongressen i mai 1949 ble det bl. a. besluttet at spørsmålet om oppsigelse av Hovedavtalen skulle sendes forbundene til uttalelse i god tid før avtalen kunne sies opp. Saken skulle deretter forelegges Landsorganisasjonens representantskap. En forsøkte å komme fram til endringer i Hovedavtalen med Norsk Arbeidsgiverforening uten å si opp avtalen, og på representantskapsmøtet i mai 1950 ble det enstemmig gitt Sekretariatet følgende fullmakt:

«Representantskapet gir Sekretariatet fullmakt til å slutføre forhandlingene med Norsk Arbeidsgiverforening og å slutte overenskomst med de endringer i avtalen som en under forhandlingene måtte oppnå enighet om.»

I henhold til dette vedtak ble forhandlingene med Norsk Arbeidsgiverforening fortsatt, og de ble sluttført 17. oktober 1950, hvorefter Hovedavtalen med de rettelser en var blitt enig om ble forlenget til 31. desember 1952.

Hovedavtalen skal sies opp med 6 måneders varsel, og skulle derfor vært sagt opp innen 1. juli 1952. Imidlertid besluttet Sekretariatet å forlenge avtalen til 31. desember 1953. Dette ble gjort for at kongressen kunne få høve til å behandle spørsmålet om oppsigelse av denne.

Det er til kongressen kommet inn en rekke endringsforslag. Forslagene berører vesentlig § 11, men det er også nevnt andre paragrafer som det ønskes endringer i, bl. a. § 12.

Ved de revisjoner som har vært av Hovedavtalen siden den ble opprettet i 1935, er avtalen blitt atskillig modernisert og forbedret, men selvsagt er det ennå bestemmelser som burde endres, slik at de mer blir i samsvar med arbeidsforholdene i dag. For alle tilfellers skyld vil en dog gjøre merksom på at når det gjelder § 11, bygger den i vesentlig grad på den rettsordning og praksis som var gjeldende før vi fikk noen hovedavtale. Dette gjelder spesielt nye bedrifter som melder seg inn i Norsk Arbeidsgiverforening. Det var i grunnen bare i 2 tariffområder — jernindustrien og den kjemiske industri — en hadde forbehold når det var foretatt plassoppsigelse. Disse forbehold ble også opprettholdt i Hovedavtalen av 1935 i den utstrekning bestemmelsen var med i tariffavtalene i de to ovennevnte tariffområder. Senere er bestemmelsen visstnok gått ut av angjeldende tariffavtaler, og dermed er også forbeholdet falt ut av Hovedavtalen.

Det er naturligvis ønskelig å få begrenset adgangen til å bruke § 11. Det kan bli spørsmål om flere muligheter her, bl. a. vil det være rimelig at den seneste frist burde være den dag meglingsforslag er framsett for bedriften eller meglingen krevd brutt. Etter den tid burde det ikke være adgang for Norsk Arbeidsgiverforening til å bruke § 11.

Også når det gjelder § 11 — 2., kan det trenge enkelte rettelser, idet den ikke er uttømmende nok slik den er formet. I de tilfelle ingen av hovedorganisasjonene har noen tariffavtale å påberope seg, har en nemlig ikke noen løsning i Hovedavtalen.

Alt i alt er det derfor av betydning å kunne oppnå en del endringer.

Sekretariatet innbyr derfor kongressen til å gjøre slikt vedtak:

1. *De innsendte forslag oversendes det nye sekretariat.*

2. Sekretariatet bemyndiges til å si opp Hovedavtalen.
3. Etter innhentet uttalelse fra de interesserte forbund, utarbeider sekretariatet forslag til endringer i Hovedavtalen.
4. Et eventuelt revidert forslag til hovedavtale forelegges representantskapet til godkjenning.

Debatten.

Axel Erichsen, Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund, pekte på det forslag hans forbund hadde fremmet i denne sak. Vårt forslag går ut på en endring i paragraf 6, punktene 3 og 4. Vi foreslår at hele setningen som er anført i punkt 3 og som lyder slik: «Som driftsinnskrenkning regnes ikke oppsiing av enkelte arbeidere eller av arbeidere inntatt for et bestemt arbeid eller sesong», sløyfes. Denne passus har skapt mye spetakkel på våre arbeidsplasser. Så lenge denne setningen står i Hovedavtalen, behøver ikke arbeidsgiverne å konferere med tillitsmennene før de foretar oppsigelse. Det oppstår da strid mellom arbeiderne om ansienniteten. Vi har hatt dette spørsmålet fremme ved forhandlingsbordet, men det har ikke vært mulig å oppnå noe fordi det er blitt henvist til bestemmelsen i paragraf 6. Vi foreslår derfor at det blir et nytt punkt 5 i denne paragraf som fastslår ansiennitetsprinsippet ved oppsigelse. Endelig foreslår vi en endring av paragraf 12, punkt 3. Denne bestemmelse angår sluttseddel for arbeidere som forlater en bedrift. Etter gjeldende bestemmelse får en arbeider som «fantegår» ingen sluttseddel. I og med at han ikke får noen sluttseddel kan han ikke melde seg på arbeidskontoret og få anvist annet arbeid. Vi har gjort henvendelse til Gunnar Braathen for om mulig å få en endring i arbeidskontorenes praksis på dette område, men han har sagt at det ikke fins hjemmel for dette. Jeg vil oppta de tre forslagene.

Øistein Marthinsen, Norsk Bokbinder- og Kartonnasjeforbund: Vi er blant de forbund som har foreslått Hovedavtalen oppsagt. Når vi har gjort dette, er det på grunnlag av de dårlige erfaringer vi har hatt. Jeg skal nevne et eksempel. Vi fikk i oppdrag å organisere de folkene som syr lampeskjermer. Det gikk bra til å begynne med, men så gikk enkelte av firmaene inn i Norsk Arbeidsgiverforening og dermed ble Hovedavtalen gjort gjeldende. Nå hadde imidlertid disse lampeskjermersyerskene en arbeidstid på 40 timer, fordi dette faget jo er sterkt sesongbetont, men etter at bedriften hadde gått inn i Arbeidsgiverforeningen forlangte de gjennomført 48 timers arbeidstid uten kompensasjon. Under disse omstendigheter kunne vi ikke si til syerskene at de skulle gå inn i fagorganisasjonen. På den måten ville de nemlig forringe sine arbeidsvilkår. Jeg vil derfor oppta forslaget om at vi

sier opp Hovedavtalen, som bare inneholder tvangsbestemmelser. I anledning av det hipp som Mentsen ga meg om at vi ikke valte inn kvinner i vår ledelse, så håper jeg at de store gutta sørger for å få en kvinne valt inn i Sekretariatet.

Harry L a r s e n, Norsk Støperiarbeiderforbund, Fredrikstad, ville særlig peke på paragraf 9 som gjaldt oppsigelse av tillitsmenn. Jeg har selv vært i den stilling at jeg som tillitsmann ble oppsagt. I 1950 ble hele klubbstyret ved vår bedrift satt på gata. Arbeidsgiverne følger ansiennitetsprinsippet og tillitsmennene har ingen beskyttelse utover de øvrige. Dette må L.O. forsøke å få endret i den nye Hovedavtale.

Alfred L i n d ø, Rogaland faglige samorganisasjon, Stavanger, viste til forslag fra Rogaland samorg. som foreslår at avtalens punkt 11 punkt 1 og 2 blir fjernet. Han håpet at dette ville bli forsøkt under forhandlingene om ny avtale. Nordahl pekte på at arbeidsgiverne antagelig ville kreve gjensidighet. Det kan vel innrømmes at også arbeiderne i visse tilfeller kan tjene på bestemmelsen i paragraf 11, men det hender meget sjelden. Vi hadde et forhold ved en kjemisk fabrikk hvor arbeiderne hadde 40 timers arbeidsuke og ordinær lønn. Så organiserte arbeiderne seg, og arbeidsgiverne gikk inn i Arbeidsgiverforeningen. Hovedavtalen ble automatisk gjort gjeldende og arbeiderne måtte gå over til 48 timers uke uten å få kompensasjon. Slike ting svekker organisasjonen.

Olaf A s k e l a n d, Norsk Transportarbeiderforbund, kunne være enig med Nordahl i at vi ikke skulle drive arbeidsgivere inn i Arbeidsgiverforeningen, men det må vel innrømmes at vi har gjort det i mange tilfeller. I de tilfeller hvor vi har interesse av det og hvor landsoverenskomsten er gunstigere, stiller vi selvsagt slike krav at de går inn i Arbeidsgiverforeningen.

Vi slutter oss til forslaget fra forbundsstyret i Kjemisk. Dette forslag går ut på at det mellom 3. og 4. avsnitt i punkt 1 føyes til at «når det er opptatt forhandlinger mellom en bedrift og et forbund for opprettelse eller revisjon av overenskomst og bedriften melder seg inn i Norsk Arbeidsgiverforening på dette tidspunkt, skal forhandlingene fortsette og avsluttes i henhold til bestemmelsene i arbeidstvistloven.» Det er en mangel i Hovedavtalen at paragraf 11 kan benyttes til å bryte forhandlingene på et hvilket som helst tidspunkt. Vi har hatt tilfeller hvor bedriften meldte seg inn i N.A.F. samme dagen svaret skulle avgis på et meglingsforslag. Så langt kan en vrangvillig arbeidsgiver drive det til. På dette punkt bør det skje en endring i Hovedavtalen. Jeg er klar over at dette er et av de vanskeligste spørsmål, men en må forsøke å finne fram til en ordning.

Otter B o b e r g, Norsk Tobakkarbeiderforbund, oppholdt seg ved paragraf 12, punkt 3. Vårt forbund har hatt mange saker i forbindelse med denne paragrafen. Det er litt hardt at en mann som får sparken skal straffes med utelukkelse fra enhver arbeidsplass. Også retten til feriepenger mister en mann som får avskjed på grunn av eget forhold. L.O. har hatt en arbeidsrettssak på dette spørsmålet, men den tapte Landsorganisasjonen. Jeg er enig med Erichsen i at en her må se å få en forandring.

Peder Ø d e g a a r d, Norsk Treindustriarbeiderforbund, hadde aldri hørt om at noe forbund hadde hatt nytte av paragraf 11 i Hovedavtalen. Derimot har Norsk Arbeidsgiverforening hatt det. N.A.F. påberoper seg nemlig paragraf 11 også når det gjelder fag hvor de tidligere ikke har hatt overenskomster. Vi har måttet føre arbeidsrettssaker om dette.

Ragnvald A n d e r s e n, Jern- og Met., Bergen, pekte på de vansker som de som ble permittert fra sitt arbeid kom opp i. De hadde ikke krav på noe arbeidsledighetsstønad og kunne heller ikke få anvist arbeid på arbeidskontorene, fordi de ikke hadde sluttsseddel.

Gustav S j a a s t a d, L.O.'s juridiske kontor: Når det gjelder paragraf 15 er det en av nøkkelparagrafene i Hovedavtalen. Den bygger på det resonnement at det er om å gjøre å få like avtaler for likt arbeid. En skulle tro at alle var interessert i dette, og det er når «gapet» blir for stort, at bedriftene går inn i N.A.F. Denne bestemmelsen er prisen for at vi i 1935 fikk Hovedavtalen. En annen ting er at det forhold som Askeland nevner og som er dekket i forslaget fra Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, er høyst urimelig. Det er ikke bra at Arbeidsgiverforeningen påberoper seg denne bestemmelse til på et hvilket som helst tidspunkt å forlange landsoverenskomsten gjort gjeldende når en bedrift melder seg inn i N.A.F. Jeg synes den ytterste grense må være når det er innledet tvungen megling. Når vi nå går til oppsigelse av avtalen, tror jeg nok at vi må regne med å beholde paragraf 11 i en eller annen form. Selvsagt skal vi forsøke å få den bedret.

Når det gjelder paragraf 12 er det flere bestemmelser som har skapt vansker. Det er blitt pekt på de vanskeligheter som permitterte arbeidere kommer opp i. Så lenge de er permittert, består nemlig arbeidsforholdet og de er ikke disponible for arbeidslivet. Sett i relasjon til sysselsettingsloven synes denne bestemmelse å være forhistorisk.

Når det gjelder punkt 3 i samme paragraf forsøkte vi å få denne endret ved siste revisjon. Dette var Norsk Arbeidsgiverforening i og for seg villig til hvis vi på vår side ville sløyfe parantesen «uten at grunn ble gitt.» De ville med andre ord forbeholde seg adgang til i

sluttbeviset å angi grunnen til hvorfor vedkommende var sluttet. Vi renonserte under disse omstendigheter på endringen. Enten vi sløyfer denne bestemmelsen helt eller ikke, vil en arbeider som blir oppsagt under slike forhold få vansker når han søker nytt arbeid. Jeg tror ikke vi oppnår noen forbedringer på dette punktet, men det skulle kunne la seg gjøre å få revidert en del av de andre bestemmelser.

Jeg forstår ikke helt Harry Larsens innvending mot paragraf 9. Det står her at en tillitsmann ikke kan sies opp uten saklig grunn, men hvis det inntreffer bedriftsinnskrekning har han ikke noe sterkere vern enn de øvrige arbeidere. Jeg tror neppe vi kan få utbygd denne paragrafen noe videre.

Anker Nordvedt, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, opplyste at forbundet ikke hadde tenkt på å oppta sitt, fordi jo Sekretariatets forslag går ut på at samtlige innsendte forslag skal oversendes det nye Sekretariat. Vi går derfor ut fra at vårt forslag vil bli tatt med i vurderingen når avtalen skal tas opp til revisjon. Jeg vil imidlertid presisere hvor urettferdig denne paragrafs bestemmelser virker. Vi har en rekke tilfeller hvor store arbeidsstokker er blitt skadelidende fordi Arbeidsgiverforeningen har brukt denne paragrafen til gjennomføring av ringere arbeids- og lønnsvilkår.

Votering.

Ved voteringen ble Sekretariatets forslag enstemmig vedtatt.

Produksjonsutvalgene.

Her forelå det følgende forslag fra forbundene:

NORSK ARBEIDSMANNSFORBUND

Forslag fra *Girken Gruvearbeiderforening* om

«hel og full kontroll med bedriftenes regnskaper og øvrige drift gjennom produksjonsutvalgene.»

Motivering:

Da produksjonsutvalgene i sin nåværende form utelukkende er basert på å øke produksjonen til fordel for bedriftens eiere, uten at arbeiderne får noen som helst del i den merinntekt som en økt produksjon gir, er det en meget liten interesse til stede hos arbeiderne når det gjelder selve produksjonsøkningen. Skal produksjonsutvalgene fremdeles bestå da må det bli på ganske andre premisser enn de som råder i dag. Da må arbeiderne få sin del av den merprofitt som den økte produksjon gir, likeså må selve produksjonsutvalgene få hel og

full kontroll med bedriften; det vil føre til mer trygghet for arbeiderne og til mer aktivitet og trivsel i selve utvalgene. Hvis ikke Landsorganisasjonen makter å tilveiebringe de her nevnte forhold, da bør produksjonsutvalgene oppheves.

Forbundets standpunkt:

Med den motivering som forslaget til dels har fått, kan det ikke anbefales vedtatt.

NORSK ELEKTRIKER- OG KRAFTSTASJONSFORBUND

Avd. 103, Glomfjord, foreslår:

«Da overenskomsten mellom L.O., Staten og N.A.F. når det gjelder produksjonsutvalgene (driftsutvalgene) i praksis har vist seg å bli samarbeidsorganer som ensidig tjener arbeidsgivernes interesser, må kongressen fatte sådant vedtak:

Den nåværende overenskomst om produksjonsutvalg (driftsutvalg) oppsies og fornyes ikke.»

Forbundet har sluttet seg til forslaget.

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

Avd. 1, Oslo (Skabo klubb), foreslår:

«Den nåværende overenskomst om produksjonsutvalg mellom N.A.F. og L.O. oppsies, og den nye overenskomst må sikre arbeiderne medbestemmelsesrett.»

Motivering: Ingen.

Avd. 3, Oslo (Skabo klubb), foreslår:

«Likelydende forslag som foranstående.»

Motivering: Ingen.

Avd. 12, Trondheim, foreslår:

«Økt og mer effektivt opplysningsarbeid for å dyktiggjøre våre medlemmer til produksjonsutvalgene.»

Motivering:

Vår mening er at for Trondheims vedkommende har L.O. forsømt den viktige oppgave som ligger i å skolere og dyktiggjøre tillitsmennene for oppgavene i produksjonsutvalgene.

Avd. 67, Tønsberg, foreslår:

«Overenskomst om produksjonsutvalg mellom L.O. og N.A.F. oppsies ikke.»

Motivering: Ingen.

Avd. 13, Fredrikstad, foreslår:

Ny avtale:

«Den nåværende overenskomst om produksjonsutvalgene oppsies. Produksjonsutvalgene har ikke ført til noen som helst medbestemmende innflytelse i bedriftene eller andre foretak. Hvorfor det foreslås at disse får medbestemmelsesrett og at det arbeides med sikte på en kollektivisering av bedrifter og andre foretak.»

Motivering på kongressen.

Forbundets standpunkt:

Forslagene fra avd. 1 og 3, Oslo, avd. 12, Trondheim, avd. 13, Fredrikstad, og avd. 67, Tønsberg:

Hovedstyret tiltrer forslagene om oppsigelse av overenskomsten for produksjonsutvalg.

Motivering:

I den periode vi har hatt produksjonsutvalgene har de i alt vesentlig beskjeftiget seg med de sanitære og hygieniske forhold, sikrings tiltak m. v. på bedriftene. I mindre grad er de store problemer, som f. eks. rasjonalisering og planlegging av produksjonen og bedriftsøkonomiske spørsmål for øvrig tatt opp til behandling.

Med det opplegg som nå er gjort av L.O. ved Arbeiderbevegelsens komité for økt produksjon, med tilslutning av de enkelte forbund, håper vi også at en vil oppnå det forutsatte resultat. Det skulle således være mulig for produksjonsutvalgene i større grad enn hittil å ta del i drøftelser om planlegging av produksjonen og bedriftenes disposisjoner for øvrig.

Dette fører igjen med seg at overenskomsten om produksjonsutvalgene nå revideres slik at den til enhver tid er i pakt med de utvidede og nye oppgaver som produksjonsutvalgene må komme til å arbeide med.

NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND

Forbundet foreslår:

«at Landsorganisasjonens kongress fatter vedtak om å henstille til myndighetene at det så snart som mulig ved lov blir gjennomført plikt til ensartet regnskapssystem for alle industribedrifter.»

Motivering:

Hvis våre medlemmer av produksjonsutvalgene overhodet skal ha noen mulighet for å gjøre seg et begrep om bedriftenes økonomiske stilling når det gjelder bedriftenes meddelelse i produksjonsutvalgene, er det absolutt påkrevet at det gjennomføres et ensartet regnskaps-system. Et ensartet regnskapssystem vil gjøre det mulig for fagorganisasjonen å gi sine representanter i produksjonsutvalgene den nødvendige opplæring og forståelse av bedriftens regnskap.

Avd. 3, Nedre Eiker, foreslår:

«Nedre Eiker Fagforening vil, under § 5 d, foreslå at produksjonsutvalgene må få bestemmende myndighet, og ikke som nå — bare rådgivende organ.

Det må videre være sterkere representasjon fra arbeidernes side, og møter bør innkalles med 1 ukes varsel såfremt en av partene måtte ønske det.

Bedriftslegen bør være selvskreven medlem av utvalget, og han må sammen med arbeidernes fremste representanter foreta inspeksjon i alle bedriftens avdelinger minst 1 gang hver måned.»

Avd. 29, Moss, foreslår:

«Den nåværende avtale mellom A.F.L. og N.A.F. oppsies. Avtalen revideres og blir slik at arbeiderne får medbestemmelsesrett.»

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret tiltrer forslaget i prinsippet. Hvis produksjonsutvalgene skal fylle den oppgave de er tiltenkt, må de vedtak som fattes der til en viss grad også settes ut i livet. Dette er ikke mulig etter den nåværende avtale.»

NORSK NÆRINGS- OG NYDELSESMIDDELARBEIDERFORBUND *Stavanger Bryggeriarbeiderforening foreslår:*

«Overenskomsten om produksjonsutvalg mellom L.O. og N.A.F. har i praksis vist at produksjonsutvalgene er blitt samarbeidsorganer som kun tjener arbeidskjøperne.

Deres oppgave er ensidig blitt å bidra til å øke arbeidstempoet og produksjonen på en kapitalistisk basis, og har i mange tilfeller vist seg å svekke klubbenes og fagforeningenes arbeid.

Produksjonsutvalgene har ikke ført til noen som helst medbestemmende innflytelse i bedriftene eller andre foretak.

Kongressen beslutter derfor:

Den nåværende overenskomst om produksjonsutvalg mellom L.O. og N.A.F. oppsies, og fornyes ikke.»

*Forbundsstyrets standpunkt:
Forslaget kan ikke anbefales.*

NORSK PAPIRINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Avd. 21, Forenede Papirfabrikkers Arbeiderforening, foreslår:

«at den nåværende overenskomst om produksjonsutvalg mellom L.O. og N.A.F. samt P.A.F. oppsies og fornyes ikke før arbeidsgiverne går med på at arbeiderne får medbestemmelsesrett i de spørsmål som utvalgene behandler.»

Avd. 29, Granfoss, og avd. 67, Hurum Cellulosearbeiderforening, foreslår:

«at fagkongressen beslutter at den nåværende overenskomst mellom L.O. og N.A.F. oppsies og fornyes ikke.»

Motivering:

Overenskomsten om produksjonsutvalg mellom L.O. og N.A.F. har i praksis vist at produksjonsutvalgene er blitt organer som bare tjener arbeidsgivernes interesser. Deres oppgave er ensidig blitt å bidra til å øke arbeidstempoet og produksjonen på kapitalistisk basis og har i mange tilfeller vist seg å svekke fagforeningenes arbeid for anstendig arbeidstempo og fortjeneste. Produksjonsutvalgene i den form og innhold de nå har, levner ikke arbeiderne noen som helst bestemmende eller kontrollerende myndighet.

*Forbundsstyrets innstilling:
Forbundsstyret kan ikke tiltre forslagene.*

NORSK SKOG- OG LANDARBEIDERFORBUND

Avdeling 388 — Austvatn Skog- og Landarbeiderforening, foreslår:

«Produksjonsutvalgene oppheves, da det har vist seg at de arbeider ensidig i bedriftens interesser.»

NORSK TJENESTEMANNSLAG

Forbundets avdeling 2, Sentraladministrasjonens tjenestemannslag, foreslår:

«Driftsutvalgene lovfestes. I loven skal der bestemmes om utvalgenes sammensetning, mandat og eventuell myndighet.»

Motivering:

Styret er av den oppfatning at en lovfesting vil styrke bedriftsutvalgene.

*Forbundets standpunkt:
Forslaget anbefales ikke.*

Alf Andersens innledningsforedrag.

Sekretær Alf Andersen innledet om dette spørsmålet og uttalte bl. a.: Det foreligger en rekke forslag til kongressen når det gjelder produksjonsutvalgene. De går i forskjellig retning. De fleste gir uttrykk for misnøye med utvalgenes arbeid. Enkelte forslag går også så langt at de krever oppsigelse av avtalen og uten at denne skal fornyes. For å ta disse siste forslagene først. Hvis fagbevegelsen mener at grunnlaget for produksjonsutvalgene, slik som det ble lagt da de ble dannet er bortfalt, da har det selvsagt ingen hensikt lenger å opprettholde dem. Hvis erfaringene er slik som enkelte gir uttrykk for, da er jeg enig i at det er bedre å avvikle produksjonsutvalgene før de blir en belastning. Intet av dette er imidlertid tilfelle. Utvalgene har hatt og vil komme til å få den største betydning i norsk bedriftsliv, forutsatt at vi kan gi dem kjøtt og blod. Avtalen av 1945 ble revidert og forbedret i 1950. Denne reviderte avtale forutsatte at utvalgene skulle bli et fellesorgan hvor både arbeidere og bedriftsledelse skulle gå sammen om å søke produksjonsapparatet bedret. Sammen skulle man forsøke å eliminere alle minusfaktorer i produksjonen, lette og forbedre produksjonsgangen til beste for begge parter. Man skulle her nyttiggjøre arbeidernes erfaringer i bedriften og trekke arbeiderne med slik at deres innflytelse skulle kunne gjøres gjeldende når det gjaldt bedriftsledelse og organisering. Forutsetningen skulle være at utvalgene skulle skape et større og rikere arbeidsliv gjennom samarbeid til gagn for hele samfunnet.

Det skulle synes klart at arbeiderne skulle ha den største interesse av en økende innflytelse på og diskusjon om bedriftens økonomiske, tekniske og organisatoriske form. Vi skal heller ikke glemme den dypere mening vi hadde med de organer vi skapte i 1945, nemlig at de skulle være et ledd i den demokratiseringsprosess som er under full utvikling. Med arbeiderbevegelsens sterke vekst og økte innflytelse har jo også innstillingen til produksjonsproblemene endret seg betraktelig. Det synes nå etter hvert å bli klarere for flere og flere at næringslivets effektivitet og produksjonens omfang er grunnlaget for hele vår levestandard. Noen hver spisser øre når det blir opplyst at bare en halv prosent økning av vår samlede produksjonseffektivitet betyr 100 mill. kroner i året. Produksjonsutvalgene vil derfor være et viktig instrument og bør fortsette sin virksomhet i den ånd som avtalen bygger på.

Når det gjelder de innvendinger som er kommet til uttrykk, så gjelder det utvalgenes virksomhet. Produksjonsutvalgene er imidlertid

opprettet som samarbeidsorganer, og for at det skal bli samarbeid, må det være minst to parter. Ingen må heller tro at bare en avtale om produksjonsutvalg er et slags trylleformular. Avtalene har til formål å virke for at arbeidernes og funksjonærenes innsikt og erfaring blir nyttet ut med sikte på at driften og/eller produksjonen organiseres og ledes mest mulig effektivt. På den måten kan produksjonskostningene settes ned og gi muligheter for lavere varepriser — i det hele tatt gagne virksomheten, de ansatte og samfunnet som helhet.

Skal spørsmålet om arbeidernes innflytelse i bedriftenes ledelse tas opp, bør dette reises på et annet grunnlag enn medbestemmelsesrett gjennom produksjonsutvalgene. En finner det derfor riktig at kongressen holder fast ved idéen og formålet med avtalen som instituerer produksjonsutvalgene som et rådgivende og opplysende organ. Vi må være klar over at produksjonsutvalgene er en nydannelse i etterkrigstiden, og en måtte regne med at det ville ta sin tid å få dem i positivt arbeid og å lære bedriftsledelse og arbeiderrepresentanter å tenke og samarbeide på en ny måte. Det har sikkert også på dette område vært store forskjømmelser når det gjelder opplysningsvirksomheten. Det må derfor settes inn en enda bredere opplysnings- og opplæringsvirksomhet både med sikte på å klarlegge produksjonsutvalgenes egentlige hensikt og arbeidsoppgaver og samtidig dyktiggjøre arbeidernes og funksjonærenes representanter i utvalgene. De enkelte forbund må holde kontakten med produksjonsutvalgene innen sitt område. Over alt hvor det er hensiktsmessig må det oppnevnes en spesiell tillitsmann til å ta seg av oppgaven. Landsorganisasjonen og de som denne oppnevner må være det koordinerende organ for produksjonsutvalgenes virksomhet. Forøvrig bør Landsorganisasjonen og forbundene føre videre de tiltak som allerede er satt i gang gjennom TWI-planen for skolering av medlemmer av produksjonsutvalgene. Sekretariatet mener at det er nødvendig at det offentlige støtter opp om og bidrar til en større aktivitet på dette område. Sekretariatet inngår derfor til staten med forslag om at det fra denne tas initiativ til en landsomfattende plan for utdanning og opplæring av arbeider- og funksjonærrepresentantene i produksjonsutvalgene. Det bør videre arbeides for at alle offentlige læreanstalter blir satt i stand til å drive et omfattende skoleringsarbeid.

Etter min oppfatning bør det legges en landsomfattende plan for utdanning og opplæring av arbeidernes og funksjonærenes representanter. Først og fremst må utdannelsen omfatte driftsøkonomi, driftsteknikk, planlegging osv. og kursene må ikke være på en uke eller så,

men av lengere varighet. Dette vil øke representantenes mulighet for å gjøre en effektiv innsats for å høyne produktiviteten, diskutere rasjonaliseringen og forbedringen i produksjonen. Jeg skal ikke her komme inn på alle de innvendinger som er reist mot utvalgene. De har vært mange, men de kan bare bestyrke oss i at det er noe vesentlig som mangler — viljen til samarbeid.

En kan også si det slik at selv om viljen i mange tilfeller har vært eller er tilstede, mangler det forståelse og evne til å gripe problemene riktig an. Det mangler forståelse av arbeidsutvalgenes oppgaver og hensikt.

Uten bare å skyldte på motparten er det ingen tvil om at en stor del av arbeidsgiverne har sabotert utvalgene, idet de har sett det som en fare for seg selv. De mer konservativt innstilte har følt det som et inngrep i deres rett til selv å bestemme, og de har ikke klart for seg den omveltning som er skjedd innenfor arbeidslivet i de siste årtier. I slike tilfeller er det klart at det ikke er lett for arbeiderparten å komme fram til et samarbeid. Under diskusjonen med N.A.F. og deres representanter har det fra vår side vært framholdt at hovedskylden for at produksjonsutvalgene ikke er blitt hva en forutsatte ligger hos arbeidsgiverne. Det må være rimelig og naturlig at det er bedriften og dens ledelse som innbyr til samarbeid.

Så har vi vår egen stilling i bildet, og vi må innrømme at også vi har svin på skogen. Vi har selv representanter som ikke viser den nødvendige vilje til samarbeid, og som ikke forstår betydningen av utvalgene og den rolle de både spiller og kan komme til å spille i framtiden.

Så er det enkelte som mener at produksjonsutvalgene bør lovfestes. Med lovfesting menes det at produksjonsutvalgene skal innføres ved lov, og at en skal tvinge bedriftene til å benytte utvalg. Etter mitt skjønn må det her være en brist i logikken. Det finnes ikke den lov som kan tvinge to mennesker til å samarbeide hvis de ikke selv vil. Med lov kan en oppnå at det holdes de lovbestemte møter i året, men det blir også det hele. Den eneste måten å gjøre produksjonsutvalgene effektive på er å dyktiggjøre dets medlemmer slik at de kan løse den viktige oppgave det er pålagt. En stor mangel har det etter min oppfatning alltid vært at produksjonsutvalgenes arbeid og resultater — eller mangel på resultater — ikke til enhver tid er gjenstand for behandling på fagforeningsmøtene. Produksjonsutvalgets medlemmer er arbeidernes tillitsmenn og står direkte til regnskap for fagforeningene og medlemmene for det arbeid som gjøres. Det har vært innvendt at bestemmelsen i avtalen om taushetsplikt er til hinder for at våre repre-

sentanter gir fagforeningene orienteringer, men dette er etter min mening helt feil. Produksjonsutvalgets medlemmer må til enhver tid ha kontakt med sine oppdragsgivere og med de enkelte medlemmer på bedriften hvis utvalgene skal fylle sin oppgave. Vi må etter hvert søke å innarbeide den mentalitet at en i produksjonsutvalget skal begynne å tenke industrielt og søke å skape et større og rikere arbeidsliv til gagn for hele samfunnet. Den norske fagbevegelse har aldri vært vant til å gi seg når den møtte motstand. De resultater som kan oppvises er resultater etter intens kamp, og hvorfor skulle vi ikke kjempe produksjonstanken gjennom. Det er ulikt den norske fagbevegelse å sitte stille og si at det ikke nytter. Det kan i mange tilfeller være en prøvelse når man står overfor negativt innstilte arbeidsgivere, men kan vi gi våre tillitsmenn det nødvendige grunnlag gjennom utdanning, slik at de ved sine forslags tyngde og sine fornuftige argumenter vil kunne overbevise motparten, vil også motstanden knekkes etter hvert. På bakgrunn av disse betraktninger vil jeg oppta Sekretariatets innstilling:

«De foreliggende forslag når det gjelder produksjonsutvalgene går i forskjellig retning. En del krever hel og full kontroll med bedriftens regnskaper og øvrige drift, d. v. s. at produksjonsutvalgene skal få bestemmende myndighet. En del forslag går ut på at avtalen skal sies opp og ikke fornyes fordi produksjonsutvalgene ensidig har arbeidet i bedriftens interesser. Videre foreligger krav om et økt og mer effektivt opplysningsarbeid og krav om gjennomføring av et ensartet regnskapssystem for å gi medlemmene av produksjonsutvalgene mulighet til bedre å sette seg inn i bedriftslivets økonomiske stilling. Endelig foreligger det forslag om at driftsutvalgene i statens virksomheter skal lovfestes.

Forslagene gir stort sett uttrykk for de innvendinger som fra tid til annen er kommet når det gjelder utvalgenes virksomhet. Produksjonsutvalgene er imidlertid opprettet som samarbeidsorganer, og avtalen er formulert i samsvar med dette syn. De har til formål å virke for at arbeidernes og funksjonærenes innsikt og erfaring nyttes ut med sikte på at driften og/eller produksjonen organiseres og ledes mest mulig effektivt. Derved kan produksjonsomkostningene settes ned og gi mulighet for lavere varepriser — i det hele tatt gagne virksomheten, de i virksomheten ansatte og samfunnet som helhet.

Skal arbeidernes innflytelse i bedriftenes ledelse tas opp, bør dette reises på et annet grunnlag enn medbestemmelsesrett gjennom pro-

duksjonsutvalgene. En finner det derfor riktig at kongressen holder fast ved idéen og formålet med avtalen, som instituerer produksjonsutvalgene som et rådgivende og opplysende organ.

Når det gjelder de forslag som går i retning av at avtalen skal sies opp og ikke fornyes, er vel dette et uttrykk for misnøye med at produksjonsutvalgene til en viss grad ikke har oppfylt de forventninger som en til å begynne med stilte seg. Dette har imidlertid mange årsaker. Produksjonsutvalgene er i etterkrigstiden en nydannelse, og en måtte regne med at det ville ta sin tid å få dem i positivt arbeid og å lære bedriftsledelse og arbeiderrepresentanter å tenke og samarbeide på en ny måte. Det har sikkert også på dette område vært store forskjømmelser når det gjelder opplysningsvirksomheten, som vel er det vesentlige i hele saken.

Hvis fagbevegelsen fortsatt er av den oppfatning at produksjonsutvalgene har sin store oppgave i norsk produksjonsliv, må det derfor i atskillig større målestokk enn tidligere settes inn en opplysnings- og opplæringsvirksomhet både med sikte på å klarlegge produksjonsutvalgenes egentlige hensikt og arbeidsoppgaver og samtidig dyktiggjøre arbeidernes og funksjonærenes representanter i utvalgene.

De enkelte forbund må pålegges å holde kontakten med produksjonsutvalgene innen sitt område. Overalt hvor det er hensiktsmessig må det oppnevnes en spesiell tillitsmann til å ta seg av oppgaven. Landsorganisasjonen og de som denne oppnevner må være det koordinerende organ for produksjonsutvalgenes virksomhet. For øvrig bør Landsorganisasjonen og forbundene føre videre de tiltak som allerede er satt i gang gjennom TWI-planen for skoling av medlemmer av produksjonsutvalgene. Kongressen henstiller til fagforeningene i større utstrekning enn før å ta opp til diskusjon og behandling produksjonsutvalgenes arbeid på den enkelte bedrift.

Med den betydning denne virksomheten har for samfunnet som helhet, anser kongressen det nødvendig at det offentlige støtter opp og bidrar til en større aktivitet på dette område. Sekretariatet inngår derfor til staten med forslag om at det fra denne tas initiativ til en landsomfattende plan for utdanning og opplæring av arbeider- og funksjonærrepresentantene i produksjonsutvalgene. Det bør videre arbeides for at alle offentlige institusjoner og læreanstalter blir satt i stand til her å drive et omfattende skoleringsarbeid.

Når det gjelder påstanden om at utvalgene ensidig har arbeidet i bedriftenes interesser, bygger den på en feilaktig vurdering av utvalgenes formål og oppgaver. Et helt annet spørsmål i denne forbindelse som det er nødvendig å søke løst, er arbeidernes andel i den produk-

sjonsøkning som framkommer ved rasjonalisering og forenkling av produksjonen. Denne løser ikke spørsmålet om arbeidernes andel i produksjonsutbyttet, men er nødvendig som en stimulans til aktiv innsats i produksjonsutvalgene. Det er derfor naturlig at dette spørsmål tas opp og søkes løst gjennom forhandlinger med Norsk Arbeidsgiverforening, enten gjennom økt pengelønn, nedsatt arbeidstid eller andre sosiale fordeler.

Fra Landsorganisasjonens side har det tidligere vært pekt på nødvendigheten av å få opprettet ensartede regnskapssystemer for industribedriftene, slik at arbeiderne bedre kan bli i stand til å sette seg inn i bedriftenes økonomiske stilling. Kongressen vil understreke dette kravet.

Når det gjelder kravet om lovfesting av produksjonsutvalgene eller driftsutvalgene, bryter dette med den samarbeidslinje og samarbeidsånd som produksjonsutvalgene er bygd opp på.

I samsvar med foranstående vil Sekretariatet innby kongressen til å gjøre slikt vedtak:

1. *I samsvar med premissene godkjenner Kongressen det syn som er kommet til uttrykk i avtalen mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon — at produksjonsutvalgene er rådgivende og opplysende samarbeidsorganer.*
2. *Sekretariatet gis bemyndigelse til, hvis det finner det nødvendig, å si opp og fornye overenskomsten med Norsk Arbeidsgiverforening med de endringer som ansees formålstjenlig.*
3. *For å dyktiggjøre arbeidernes og funksjonærenes representanter i produksjonsutvalgene slik at de kan fylle sin oppgave, må det drives et utstrakt opplysnings- og opplæringsarbeid. Dette forutsettes drevet i fellesskap av Landsorganisasjonen, forbundene og Arbeidernes Opplysningsforbund.*
4. *Under henvisning til den samfunnmessige betydning av en grundig opplæring av arbeider- og funksjonærrepresentantene i driftsøkonomi, driftsteknikk, planleggings- og samarbeidsproblemer, retter sekretariatet en henstilling til statsmyndighetene om at det offentlige tar initiativet til et omfattende skoleringsarbeid på dette område.*
5. *For å stimulere produksjonsutvalgene til større aktivitet, pålegges sekretariatet å ta opp spørsmålet med Norsk Arbeidsgiverforening om arbeidernes andel i den produksjonsøkning som fremkommer ved rasjonalisering og forenkling av produksjonen.*
6. *Sekretariatet anmodes om å inngå til myndighetene med krav om gjennomføring av ensartede regnskapssystemer for industribedriftene.*

Produktivtetsprogrammet.

Alf Andersen redegjorde deretter for det produktivtetsprogram som er lagt fram. Han uttalte bl. a.:

Det er delt ut et forslag til kongressens deltagere som inneholder et produktivtetsprogram for fagbevegelsen. Dette program ble vedtatt på en representativ konferanse i Oslo i dagene 9.—11. april d. å. Initiativet til konferansen ble tatt av produksjonsøkningskomitéen med Sekretariatets tilslutning. Til stede på konferansen var foruten komitéen, forbunds-formennene, forbundenes medlemmer og bransjerådene som er bosatt i Oslo, Landsorganisasjonens administrasjon og samarbeidskomitéen mellom Det norske Arbeiderparti og Landsorganisasjonen.

Hensikten med denne konferanse var å få brakt klarhet i fagbevegelsens stilling til hele produksjonsspørsmålet. Først og fremst stilte vi oss 2 spørsmål:

Er det så at fagbevegelsen skal overlate til bedriftsledelsen alene å befatte seg med produksjons- og rasjonaliseringsspørsmål?

Eller er det så at fagbevegelsen mener å ha interesse for spørsmålet, og eventuelt akter å gå aktivt inn i arbeidet for en utbygging og effektivisering av vårt produksjonsapparat?

Hvis en velger det siste er det nødvendig å få avklart en rekke spørsmål. Først og fremst søke å nå fram til retningslinjer for fagbevegelsens arbeid på dette område. For det annet å bringe klarhet i hvilke midler en skal ta i bruk for raskest å komme fram til positive resultater. For det tredje, hvilke organer trenger fagbevegelsen i sitt videre arbeid for å løse problemene.

Vi har etter krigen hatt forskjellige organer. Spesielle organer innen fagbevegelsen, samarbeidsorganer og offentlige organer. En bør søke å bringe på det rene om de bestående organer har svart til hensikten. Om vi trenger nye, og i det hele tatt søke å nå fram til en plan for fagbevegelsens innsats.

Konferansen ga et klart og utvetydig svar på spørsmålet for så vidt det gjaldt fagbevegelsens rent prinsipielle stilling. Det var ingen meningsforskjell om at konkurransevnen for norsk industri framover kommer til å være avhengig av om vi kan make å gjennomføre produktivtetsfremmende tiltak, og at fagbevegelsen, uansett den politiske stilling, måtte være interessert i at nasjonalproduktet blir størst mulig. Forutsetningen må imidlertid være at en til enhver tid får den mest rettferdige fordeling av produksjonsresultatet.

Det er slått fast gjennom utallige foredrag, disposisjoner og undersøkelser, at det hefter store mangler ved vårt produksjonsapparat. Mangel på effektivitet, rasjonell produksjon og tilrettelegging. Ingen synes å være uenig i at atskillig kan gjøres for å rette på dette, uten særlige investeringer.

Landsorganisasjonen og Det norske Arbeiderparti, ved samarbeidskomitéen, oppnevnte i 1951 et spesielt rådgivende organ for hovedorganisasjonene i produktivitets-spørsmål. Komitéen har i de to år den har bestått, arbeidet på forskjellige felter. Dens første oppgave var å sette i gang kampanjer og aksjoner for en heving av produksjonen, med det spesielle mål å skape balanse i vår utenriks-økonomi. Følgelig ble hovedvekten fra komitéens side til å begynne med lagt på eksportindustrien. Komitéen måtte imidlertid arbeide nærsagt i det stille, søke kontakt med de enkelte bedrifter som en særlig tok sikte på, og også kontakt med de enkelte kommuner, som igjen tok initiativet innenfor sitt område.

De resultater som på denne måte ble nådd ved ekstraarbeid, overtidarbeid og ellers direkte forbedringer i produksjonen, er det selvsagt umulig å måle, men at det i løpet av et års tid ble innvunnet atskillige millioner samlet i de forskjellige distrikter og innenfor de forskjellige industrier, er utvilsomt.

Disse aksjoner var imidlertid nærmest oppgaver for dagen, og ville ikke med den måte arbeidet var lagt opp på, kunne få noen særlig varig verdi.

En mente imidlertid at komitéens mandat også måtte omfatte planer på lengere sikt. Nødvendigvis måtte en da konsentrere seg om en effektivisering av de bestående organer som allerede var instituert: Produksjonsutvalgene og bransjerådene.

Etter det som tidligere er nevnt når det gjelder produksjonsutvalgene, skal jeg ikke komme nærmere inn på denne side av saken, men komitéen har først og fremst sett deltakelsen i, og innflytelsen på effektiviseringen av produksjonen som et opplysnings-, opplærings- og videreutdannelsesspørsmål. En tok derfor sikte på en effektivisering av produksjonsutvalgene først og fremst, hvorfor en spesiell person fikk seg overlatt dette felt, hvor han ved kurser og foredrag på bedriftene søkte å effektivisere produksjonsutvalgene og tillitsmennene. Komitéen begynte også å utgi et organ spesielt med henblikk på produksjonsutvalgenes medlemmer, og en har inntrykk av at dette slo godt an. Skulle en imidlertid oppnå resultater, måtte det iverksettes planer med virkelig tyngde. Derfor la en opp den plan som nå er iverksatt over hele landet,

nemlig T.W.I.-planen. Planens gjennomføring forutsatte imidlertid en temmelig stor investering av økonomiske midler, men dette ble løst ved tilskudd fra M.S.A. Det er sikkert kongressen bekjent at komitéen har ansatt 10 instruktører som tråler landet, bortsett fra de nordlige fylker, som en får komme tilbake til senere. Planen omfatter som kjent instruering i samarbeidsforhold, arbeidsinstruksjoner, forenkling av arbeidsmetoder og praktiske oppgaver for produksjonsutvalgene. Det er 4 grunnkurs som skal avvikles i løpet av året, og vi har ved avslutningen av første grunnkurs hatt 1,700 elever ved kursene. Den mottakelse som T.W.I.-planen har fått har tilfulle vist at det var behov for et tiltak for et planmessig arbeid på dette felt. Men hva skal skje når denne plan er gjennomført? Dette har produktivitetskonferansen i april søkt å besvare. Først og fremst må det arbeid som det nå er lagt grunnlag for følges opp av forbund og distriktsorganisasjoner så vel som L.O. Bransjerådene må effektiviseres, og en må gjennom fagbevegelsen instituere et organ som kan holde kontakten med fagbevegelsens medlemmer av bransjerådene, for å utveksle erfaringer og legge planer om hvordan arbeidet skal gripes an.

Som kjent er det nå fremmet forslag om opprettelse av produktivitetsråd, hvor fagbevegelsen vil få fyldig representasjon. Det er her nødvendig å skape kontakt mellom produktivitetsrådet og bransjerådene, slik at produktivitetsrådet blir det koordinerende organ også når det gjelder bransjerådenes arbeid. En må ved det forslag som her foreligger, søke å skape en opinion, først og fremst i fagbevegelsens egne rekker, men også klart stille arbeidsgiverne overfor spørsmålet om medvirkning eller ikke, og faktisk tvinge disse til å vise større interesse enn hittil. Et planmessig arbeid på lengere sikt, mener vi må bringe resultater. Men det er vi som må ta offensiven.

Jeg vil til slutt anmode om at kongressen gir sin tilslutning til A.F.L.s forslag til produktivetsprogram, som er sålydende:

Produktivetsprogrammet.

Etter hvert som fagorganisasjonen har vokst i styrke og innflytelse er arbeidet for bedringen av medlemmenes levevilkår ikke bare en strid for en rettferdigere fordeling av produksjonsutbyttet. Betingelsen for heving av levestandarden er også i stadig større utstrekning blitt avhengig av en rasjonellere produksjon som muliggjør større varetilgang og lavere priser.

Forutsetningen for en fortsatt velstandsutvikling for det arbeidende folk er veldrevne og økonomisk sunne bedrifter som kan gi de ansatte et trygt og stadig bedre ervervsgrunnlag. Derfor er det en viktig oppgave for fagorganisasjonen i hver bedrift og bransje å medvirke til en heving av produktiviteten.

I de kommende år må det være et rimelig mål årlig å heve produktiviteten i vårt arbeidsliv med tre til fire prosent. Samfunnet vil da hvert år få 6—800 000 000 kroner mer til rådighet. Produksjonsapparatet vil ytterligere bli bygget ut og modernisert, den enkeltes arbeidsplass trygget og levestandarden hevet.

Under produktivitetsutviklingen vil fagorganisasjonen bruke sin styrke og innflytelse slik at dens medlemmer får en rimelig og rettferdig del av de verdier som skapes.

Alles arbeid bygger landet.

Produktivitetshevingen kan ikke skje uten et målbevisst og systematisk arbeid og en innsats av hver enkelt. Skal vi nå resultater, må vi i første rekke stille krav til oss selv. Etter beste evne må arbeidere og funksjonærer

*holde produksjonsutstyret i best mulig stand,
utnytte råmaterialene rasjonelt,
unngå unødig svinn,
bruke kraften økonomisk,
studere arbeidsmetodene med sikte på forenkling,
fremme forslag om forbedringer av produksjonen,
sørge for at nyansatte får best mulig opplæring,
undersøke egne muligheter for videreopplæring og utdanning.*

Undersøker hver enkelt arbeider og funksjonær på sin arbeidsplass hva som kan gjøres enklere og bedre vil vi komme langt. — Og enda lenger vil vi nå om bedriftslederne la godviljen til i et konstruktivt samarbeid til gagn for begge parter. På dem hviler i første rekke disse oppgavene:

*å informere arbeiderne og funksjonærene bedre om bedriftens stilling, økonomi og muligheter,
å ta arbeiderne og funksjonærene i større utstrekning med på råd og utnytte deres erfaring, viten og initiativ fullt ut,
å legge større vekt på organisatorisk rasjonalisering og produksjonsplanlegging og eliminere demoraliserende tapstider som skyldes dårlig tilrettelegging av produksjonen,
å la rasjonaliseringstiltakene i første rekke ta sikte på å gjøre arbeidet lettere, slitet mindre og trivslen større,
å studere moderne personalforvaltning og arbeidspsykologi,*

å selv ta initiativ til drøftinger om hvordan sikkerheten kan fremmes og trivslen økes,
å undersøke egne muligheter for videreopplæring- og utdanning.

Samarbeidet må bli en realitet.

Produktivitetsspørsmålet kan bare løses så fremt de enkelte arbeidere, funksjonærer, arbeidsledere og bedriftsledere i fellesskap går inn for et åpent og tillitsfullt samarbeid. Det er i første rekke bedriftsledelsen som må ta initiativet til dette og i praktiske handlinger vise at det er ærlig ment. Gamle motsetninger og fordømmer må ryddes av veien.

De beste organ for samarbeidet på de enkelte bedrifter er produksjonsutvalgene. I dem skal de beste og dyktigste blant arbeiderne, funksjonærene og arbeidslederne møte bedriftsledelsens representanter som likemenn for å drøfte positive tiltak for å heve produktiviteten og øke trivslen.

I de årene vi har hatt produksjonsutvalg har vi på en rekke bedrifter sett

*hvordan arbeidere og funksjonærer er blitt fortrolig med bedriften og dens problemer og aktivt interessert i dens tekniske og økonomiske fremgang,
hvordan arbeidere og funksjonærer i samarbeid med bedriftsledelsen har tilrettelagt og gjennomført betydelige rasjonaliseringstiltak,
hvordan arbeidere og arbeidsledere gjennom arbeidsforenkling og «hverdagsrasjonalisering» har hevet produktiviteten,
hvordan forslag fra arbeiderne og funksjonærene har redusert produksjonskostnadene,
hvordan opplæringstiden er blitt forkortet vesentlig på grunn av godt tilrettelagt instruksjon,
hvordan arbeidsulykker og yrkessykdommer er redusert,
hvordan boltgbygging, pensjonsordninger og andre sosiale velferdstiltak er fremmet til gagn for arbeidere og funksjonærer,
hvordan produksjonsutvalget er blitt bedriftsledelsens beste og klokkeste rådgiver,
hvordan konstruktivt samarbeid kan skape en sunnere arbeidsatmosfære og bedre mennesker.*

Oppnår vi tilsvarende resultater ved alle bedrifter vil produktivtetsproblemene bli små og leveforholdene bedre.

Bransjerådene må styrkes.

Flere av bransjerådene kan også oppvise gode resultater. Vi har sett hvorledes enkelte med stort hell har medvirket til

- at bedrifter har organisert produksjonssamarbeid,*
- at markedsanalyser er satt i gang,*
- at forskning er tilrettelagt,*
- at produksjonens kvalitet er steget,*
- at prisene har sunket,*
- at tidligere svake industrier er blitt konkurransedyktige,*
- at større trygghet er skapt for alle som arbeider i bransjen,*

For å tjene det internasjonale samarbeidet må vi gå inn for å produsere de varer vi her i landet kan framstille best og billigst. Gjennom strukturrasjonalisering har vi allerede sett stor framgang. Ved samarbeid og samvirke vil vi i en rekke industrier kunne oppnå resultater som vil føre til større konkurransevne for bedriftene og trygghet for den enkelte. Svikter viljen til samarbeid kan viktige deler av vårt næringsliv gå under i internasjonal konkurranse.

Bedre samfunnsplanlegging.

I lang til fremover vil næringslivet befinne seg i støpeskjeen ved at arbeidskraften vil bli flyttet fra mindre til mer produktiv virksomhet. For at en slik utvikling ikke skal skape problemer og vansker for den enkelte krever vi større fremsyn, bedre planlegging og et friskere initiativ frå både statlige og kommunale myndigheter. Med alle midler må full sysselsetting opprettholdes.

Kunnskapsnivået må heves.

Mer enn noensinne blir kunnskapene avgjørende for levestandarden i vårt land. Teknisk innsikt, oppfinnsomhet og organisasjonsevne vil komme til å bestemme Norges stilling i en verden som stadig blir omformet på grunnlag av revolusjonerende framskritt i forskning og teknikk.

Ved en gigantisk samfunnsmessig innsats er over 20 milliarder kroner etter krigen blitt investert til utbygging og modernisering av næringslivet. Aldri har vi stått så godt rustet som i dag. Skal vårt produksjonsapparat bli nyttet fullt ut kreves det i tiden framover betydelig investeringer i kunnskaper og teknisk viten.

Fagorganisasjonen vil derfor gå inn for

- å effektivisere sitt eget opplysningsarbeid for å dyktiggjøre sine tillitsmenn med sikte på aktiv deltagelse i praktisk produktivtetsarbeid,*

en bedre instruksjon og opplæring av spesial- og fagarbeidere samt utvide deres muligheter for videreutdanning, en grundigere utdanning av bedrifts- og arbeidsledere og å understøtte alle tiltak for å knytte universiteter og høyskoler nærmere til det praktiske liv,

å fremme forskning om produktivitetsspørsmål, arbeidspsykologi og arbeidsfysiologi,

å opprette et eget produktivitetssenter som kan samordne fagbevegelsens bestrebelse for å heve produktiviteten, utdanne tillitsmenn og drive opplysningsarbeid i praktisk produktivtetsarbeid.

Fagorganisasjonens hovedmål er å bedre levevilkårene for det arbeidende folk. Derfor setter vi alle krefter inn på å trygge landets næringsgrunnlag, bedre dets konkurransevne, styrke dets motstandskraft ved konjunkturomslag og heve produktiviteten i bedrifter og bransjer. Med samme styrke går vi inn for at landets arbeidere og funksjonærer får sin rettmessige del av de verdier som skapes.

Debatten.

Anker Nordtvedt, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, ga sin tilslutning til de synspunkter som Alf Andersen hadde gitt uttrykk for. Det er trist og beklagelig å se den innstilling som mange forbund har hatt til disse nye organer. De kan gi støtet til en demokratisering av industrien, men resultatene er avhengig av den innsats våre folk kan gjøre i produksjonsutvalgene. Enkelte forbund har fått i gang et godt opplysningsarbeid om produksjonsutvalgenes arbeid. Også Arbeidernes Opplysningsforbund har utført et utmerket arbeid på dette felt. De aller fleste forbund og fagforeninger har imidlertid latt denne saken seile sin egen sjø. De har sagt at det er nytteløst å foreta seg noe, og etter hvert har interessen for produksjonsutvalgene dødd bort.

En av forklaringene på at det har vært så vanskelig å få produksjonsutvalg i gang er kanskje den at vi har gått for langt når det gjelder å påby opprettelse av utvalg. Vi burde kanskje i første omgang ha holdt oss til de større bedrifter. Dette er et spørsmål vi bør drøfte hvis det blir tale om å foreta en revisjon av avtalen.

Alf Andersen var også inne på spørsmålet om hva som kunne gjøres for å dyktiggjøre våre representanter i utvalgene. I den sammenheng vil jeg peke på forslag nr. 281 hvor vårt forbund foreslår at Landsorganisasjonens kongress fatter vedtak om å henstille til myndighetene at det så snart som mulig ved lov blir gjennom-

ført plikt til ensartet regnskapssystem for alle bedrifter. Så lenge vi har det nåværende system hvor bedriftene faktisk har to regnskaper — et for offentlig bruk og et for seg sjøl — er det helt umulig for arbeidernes representanter å kunne orientere seg. Det er nødvendig å få gjennomført ensartede regnskaper, og slike regnskaper som gir god oversikt.

Forslagene fra våre avd. på Nedre Eiker og Moss har vårt forbundsstyre tiltrådt i prinsippet. Vi mener ikke at produksjonsutvalgene skal være en overinstans, men vi tror at utvalgene må få en viss myndighet hvis de skal fylle den oppgave de er tiltenkt. Vi ser den sabotasje som mange arbeidsgivere driver på dette område, og det virker ikke stimulerende. Vi må forsøke å skape organer som kan fatte vedtak som til en viss grad også kan settes ut i livet. Et av de store problemer vi står overfor i produksjonslivet er fordelingen av utbytte. Forholdet i dag er slik at arbeidsgiverne alene innkasserer gevinsten. Det er vanskelig for arbeiderne å forstå at de skal medvirke til en øking av produksjonen, når bare en av partene får gevinsten. Skal vi få istand det rette samarbeidet, må vi få rettsregler om fordelingen av utbyttet. I samme forbindelse vil jeg nevne avtalen om arbeids- og tidsstudier. Hvis resultatet av arbeids- og tidsstudiene skal bety en forringelse av akkordavtalene, kan arbeiderne vanskelig medvirke til et slikt arbeid. Dette forhold må L.O. ta opp til revisjon.

Håkon Kristiansen, Norsk Bokbinder og Kartonnasjearbeiderforbund, Sarpsborg. Det var med atskillig begeistring vi mottok avtalen om produksjonsutvalgene i 1946. Vi så den som uttrykk for en endret mentalitet hos arbeidsgiverne, og vi trodde at denne innstillingen skulle holde i et hvert fall en tid framover. Dessverre har ikke dette vært tilfelle. De vil gjerne ha samarbeid for å få produksjonen opp, men de vil ikke være med på en fordeling av gevinsten. Vi har gjennomgått opplysningskurser, men når vi kommer tilbake til vår arbeidsplass, blir vi sørgelig skuffet. Jeg er enig i forslaget fra sekretariatet, men på ett punkt syns jeg at avtalen om produksjonsutvalgene bør revideres. Jeg mener at de ikke bare bør være rådgivende og opplysende samarbeidsorganer, men at de også bør gi arbeiderne medbestemmelsesrett. Jeg tillater meg derfor å anbefale forslaget som foreslår at avtalen skal revideres i denne retning.

Einar Strand, Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund, ville gjøre oppmerksom på at forslaget fra Stavanger Bryggeriarbeiderforening ikke var anbefalt av hans forbund. Han

ville også gjøre kongressen oppmerksom på at dette forslaget var vedtatt med 5 mot 1 stemme på vedkommende fagforenings møte. Forbundet kjente ikke til dette stemmetallet da det sendte over forslaget til sekretariatet.

Når det gjelder produksjonsutvalgene, er det først og fremst spørsmål om aktivitet. Manglende aktivitet er årsak til at produksjonsutvalgene arbeider dårlig eller overhodet ikke eksisterer. En annen årsak er imidlertid at kontakten mellom produksjonsutvalgene på de enkelte arbeidsplasser og forbundsledelsen ikke er så god som ønskelig kunne være. Hvis vi kunne finne fram til en bedre kontakt, tror jeg det ville være mulig å skape større aktivitet i produksjonsutvalgene.

Et annet forhold som hindrer aktiviteten er våre representanters altfor samvittighetsfulle praktisering av paragraf 2 om taushetsplikten. Denne bestemmelse blir oppfattet helt kategorisk. Medlemmene av en fagforening får ikke vite noe om hva produksjonsutvalgene behandler. Her er vi inne på noe vesentlig når det gjelder produksjonsutvalgenes arbeid. Offentlighetsprinsippet bør knettes for dette organs vedkommende som for alle andre organer innenfor arbeidslivet. Vi bør også få hel offentliggjøring av bedriftenes regnskaper. Vi har endel produksjonsutvalg som i den grad er forsiktede med opplysninger at selv forbundets tillitsmenn blir ført bak lyset. Vi spør dem om hvordan bedriftene står rent økonomisk, men vi får ikke noe svar eller vi får svar som villeder oss. Her er vi ved et punkt hvor avtalen bør revideres.

Arthur J. Olsen, Vestfold faglige samorganisasjon, ville slutte seg til Anker Nordtvedts kritikk av enkelte forbunds behandling av produksjonsutvalgene. Hvis dere har sett på beretningene fra L.O. om produksjonsutvalgene, vil dere sikkert ha lagt merke til at antall produksjonsutvalg ikke viser noen stigning fra år til år. Det er omtrent det samme tallet i 1952 som i 1946.

Vi har hatt en rekke konferanser i Oslo om produksjonsutvalgene. Vi har snakket mye om tingene, men vi er ikke kommet langt når det gjelder å sette praktiske ting ut i livet. Dette med produksjonsutvalgene er imidlertid en hovedoppgave for organisasjonene i dag. Hvis vi kan løse dette spørsmålet, legger vi grunnlaget for det økonomiske demokrati. Fagorganisasjonen har ofret store beløp for å realisere det politiske demokrati, men når det gjelder det neste målet, nemlig å gjennomføre det økonomiske demokrati, har vi ofret lite. På dette område tror jeg nok at vi kan si at samorganisasjonene har gjort en innsats som har bevist disse organisasjo-

ners eksistensberettigelse. Jeg vil i den sammenheng spesielt nevne TWI-kursene. Her har samorganisasjonene gjort en stor innsats, og jeg vil håpe at de vil fortsette dette arbeid.

Jeg er også hjertelig enig i produktivhetsprogrammet. Det står ikke noe i dette om at samorganisasjonen skal delta i dette arbeidet, og jeg skal ikke oppta noe forslag om det, men jeg forutsetter at det er meningen at de også skal trekkes med i dette arbeidet.

Olav Bruvik, Norsk Tekstilarbeiderforbund, sluttet seg til sekretariatets innstilling. Han ville imidlertid i denne sammenheng peke på nødvendigheten av en utbygging av L.O.s rasjonaliseringskontor. Her står vi overfor store oppgaver som trenger sin løsning. Innenfor enkelte industrier, således i tekstilindustrien, står vi overfor helt nye lønnsformer og -systemer. Det er vanskelig for den enkelte tillitsmann å beherske disse systemer, og vi trenger derfor en stab av teknikere som kan bistå oss med å legge opp dette nye systemet. De må ha daglig veiledning. Fagorganisasjonen er nødt til på dette område å skape en helt ny idéologi og sette seg helt nye mål i sin lønnspolitikk.

Ragnvald Andersen, Jern og Met., Bergen, ville gjerne ha en mer presis formulering av innstillingens punkt 5.

Konrad Nordahl hadde ikke mange ord å komme med etter debatten. Han ville gjerne si til Arthur Olsen at selv om det ikke var nevnt uttrykkelig i innstillingen var det en selvfølge at samorganisasjonene hadde den samme plikt som andre hjelpeorganer til å delta i dette arbeide.

Når det gjaldt forslaget fra Nedre Eiker Fagforening, om at produksjonsutvalgene skulle få bestemmende myndighet og ikke som nå bare være rådgivende organ, kunne det ikke gjennomføres. Dette ville innebære at produksjonsutvalgene skulle overta ledelsen. Vi er ikke parat til dette. Selv ikke innenfor de nasjonaliserte bedrifter ville vi være modne for å overta ledelsen gjennom produksjonsutvalgene. Produksjonsutvalgene er organer hvor de skal diskutere saken, men bedriftsledelsen må ha ansvaret og bestemmelsen. Noe lenger kan vi ikke gå. Det er heller ikke mulig å få en slik bestemmelse inn i avtalen om produksjonsutvalgene. Hvis vi ville fremme et slikt forslag, ville det bety avskaffelse av produksjonsutvalgene.

Etter forslag fra dirigenten ble det satt strek for de inntegnede talere.

Tor Aspengren, Jern og Met., Oslo: Arthur J. Olsen burde som medlem av Jern og Met. ikke reise den kritikk han har gjort

overfor forbundene. Vi har hatt årlige konferanser for produksjonsutvalgene og vi har igangsatt kurser over hele landet. Vi har i det hele tatt gjort alt det som gjøres kan for å stimulere produksjonsutvalgenes arbeid. Kritikken bør ikke reises mot vårt forbund.

Forøvrig vil jeg slutte meg til det som Nordtvedt trakk fram når det gjelder regnskapene. Her må det skje en endring hvis produksjonsutvalgene skal få noen betydning. Sekretariatets innstilling gir da også uttrykk for dette, og jeg vil anbefale innstillingen.

Anton A n d r e s e n, Norsk Skotøyarbeiderforbund, var enig med Strand i NNN om at kontakten mellom forbundet og de enkelte produksjonsutvalg var av stor betydning. For å få en slik kontakt er det nødvendig å sette igang et grundig opplysningsarbeid. Når det gjelder spørsmålet om regnskapene beror det mye på hvordan arbeidsgiverne stiller seg, men det er ikke alltid at arbeiderne stoler på de opplysninger som arbeidsgiverne gir. Vi opplevet ved en bedrift hvor vi hadde en positiv innstillet arbeidsgiver at denne refererte sitt regnskap for arbeiderne. Det gikk fram av dette at bedriften hadde $\frac{1}{2}$ mill. i overskudd, men ingen av arbeiderne trodde det var riktig. Under slike omstendigheter nytter det lite med offentlighetsprinsippet.

Det er her fremmet forslag om at produksjonsutvalgene skal gis medbestemmelsesrett. Det vil si det samme som sosialisering, men det må vi jo gjennomføre på andre måter.

Det er gledelig å se den aktivitet som er utfoldet i forbindelse med TWI-kursene. De er igangsatt ved hjelp av MSA-penger. Bare det nå ikke blir med et skippertak! Vi må forsøke å utnytte denne aktiviteten, og her må alle gode krefter følge opp.

Vi har nå fått et visst omslag i konjunktorene i enkelte industrier, og det gjør det nødvendig å påskynne vårt arbeid for å effektivisere produksjonen. Det er opplagt at rasjonaliseringsbestrebelsene vil vanskeligjgjøres under disse forhold, men her må samfunnet tre støttende til for å skaffe de arbeidere som blir overflødige på grunn av rasjonalisering beskjefligelse i andre industri og fag.

Alf A n d e r s e n hadde til slutt ordet til enkelte merknader. Det var nokså vanskelig å se noen forskjell på forslag nr. 282 og 283. Begge forslagene gikk ut på å gi produksjonsutvalgene bestemmende myndighet og medbestemmelsesrett. Jeg slutter meg helt ut til det Nordahl sa, at hvis vi opptar slike forslag, vil det bety avskaffelse av produksjonsutvalgene.

Jeg er hjertelig enig med Strand i at taushetsplikten i paragraf 2 blir misoppfattet av mange medlemmer av produksjonsutvalgene. Det kan ikke være tvil om at våre representanter har full rett til å ta opp de fleste ting som blir behandlet i produksjonsutvalgene. I Sverige har en gjennomført møter av hele arbeidsstokken, som blir orientert om bedriftens utvikling. Jeg har foreslått at vi innfører det samme her, men Norsk Arbeidsgiverforening har hittil ikke vært noe stemt for det.

Det som Nordtvedt nevnte om arbeids- og tidsstudieavtalen er et problem som må tas opp til behandling. Vi har to arbeidsrettsaker under oppseiling i forbindelse med dette spørsmålet. Hvis vi taper disse arbeidsrettssakene, må tidsstudieavtalen oppsies og revideres.

Votering.

Anker Nordtvedts forslag ble etter henstilling fra dirigenten frafalt av Karsten Torkildsen, da punkt 6 i sekretariatets innstilling dekker forslaget. Kongressen ga deretter enstemmig sin tilslutning til sekretariatets innstilling, hvorved Håkon Kristiansens forslag bortfalt.

Interessetvister og rettstvister i arbeiderforetak.

Dirigenten opptok sekretariatets innstilling om retningslinjer for behandling av interessetvister og rettstvister i arbeiderforetak. Den var sålydende:

Kongressen i 1938 vedtok retningslinjer for løsning av arbeidstvister i foretak som kontrolleres og drives av Det norske Arbeiderparti, Arbeidernes faglige Landsorganisasjon eller foreninger eller forbund tilsluttet noen av disse organisasjoner.

Innstillingen til kongressen i 1938 som lå til grunn for vedtaket, var koblet sammen med avtalen mellom Landsorganisasjonen og Norges Kooperative Landsforening samt lønns- og arbeidsforhold i arbeiderstyrte kommuner.

Når det gjelder løsning av tariffvister innenfor kooperasjonen, vises til den opprettede hovedavtale av november 1950 mellom Landsorganisasjonen og Den kooperative Tarifforening.

De retningslinjer som kongressen i 1938 vedtok for løsning av tvister i arbeiderforetak har imidlertid vært uforandret. Det kan tilføyes at det bare er i få tilfeller bestemmelsen om nemndsbehandling har vært anvendt. Dette har ikke sin grunn i at de direkte interesserte parter bestandig er blitt enige under forhand-

lingene om revisjon av tariffavtalene eller når tvistespørsmål er fremkommet, men i større grad fordi retningslinjene delvis har vært upraktiske og lite anvendbare. I enkelte overenskomster, eksempelvis mellom Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund og Landsorganisasjonen og forbundene, er det tatt inn bestemmelse om at tvister mellom partene i siste instans skal vises til en voldgiftsrett på 3 medlemmer i stedet for den i retningslinjenes § 5 fastsatte nemnd på 5 medlemmer.

En av svakhetene i de hittil gjeldende retningslinjer er bl. a. at formannen i nemnda skal oppnevnes særskilt for hver tvist og at han i det ene tilfelle oppnevnes av sekretariatet og i et annet tilfelle av D.N.A.s sentralstyre, såfremt partene ikke selv blir enige om oppmann. Dessuten er det ikke gjort noe skilnad mellom interesseløst og rettstvist eller andre tvistespørsmål slik som det er gjort i hovedavtalen med Den kooperative Tarifforening.

Når det gjelder lønns- og arbeidsvilkår i kooperasjonen, arbeidernes presseforetak, arbeidernes produksjonsforetak og fagorganisasjonens egen virksomhet, vises for øvrig til representantskapets og kongressens vedtak, hvor det heter:

«De fremtidige tariffrevisjoner bør ta sikte på å utjevne lønns- og arbeidsvilkårene så de kommer i samsvar med arbeidsvilkårene i det private næringsliv så langt forholdene er sammenliknbare. Sekretariatet får i oppdrag å utarbeide de nærmere retningslinjer.»

Alt tatt i betraktning mener sekretariatet det er grunn til å få fastsatt retningslinjer som er mer i samsvar med tidligere fattede vedtak og som vil gjøre det mulig å få samordnet tariffavtalene innenfor arbeidsbevegelsens egne foretak. En gjør i denne sammenheng merksam på at når det gjelder tariffrevisjonene innen arbeiderforetakene, har en hittil ikke hatt noe koordinerende organ for forhandlinger om lønns- og arbeidsvilkår. Det kan derfor være grunn til at de forskjellige organisasjoner og foretak oppretter et felles forhandlingsutvalg som deltar i alle forhandlinger i hensikt å samordne tariffavtalene så de blir mest mulig ensartet.

En foreslår derfor at sekretariatet får i oppdrag å drøfte med de interesserte organisasjoner og arbeiderforetak spørsmålet om et felles forhandlingsutvalg.

I henhold til foranstående innbyr sekretariatet Kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Retningslinjer for løsning av interesselvister og rettsvister i foretak som kontrolleres og drives av Det norske Arbeiderparti, Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, eller foreninger eller forbund tilsluttet noen av disse organisasjoner:

§ 1.

Tariffavtaler.

Tariffavtale opprettes mellom vedkommende arbeiderforetak og de interesserte forbund.

De som er ansatt i foretak som nevnt ovenfor, skal være faglig organisert i tilslutning til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

§ 2.

Tariffavtalens innhold.

Lønns- og arbeidsforhold og sosiale fordeler skal være minst like gode som bestemt i tariffavtaler ved private bedrifter av samme slag på sammenliknbare steder.

§ 3.

Løsning av interesselvister.

Blir partene ikke enige om løsning av en interesselvist etter at forhandlinger har vært ført, skal tvisten avgjøres med bindende virkning av en nemnd på 5 medlemmer. De direkte interesserte parter oppnevner hver 2 medlemmer av nemnda. A.F.L. og D.N.A. oppnevner i fellesskap formannen for 2 år ad gangen.

Henvendelser til nemnda skal skje direkte til formannen, som innkaller til møte senest 14 dager etter at henvendelsen er kommet. Hver av partene betaler utgiftene i samband med nemndas møter.

§ 4.

Forhandlingsrett og forhandlingsplikt.

1. Oppstår det tvist om forståelsen av en tariffavtale eller krav som bygger på tariffavtale, og tvisten ikke løses ved forhandling, blir tvisten å avgjøre av den nemnd som oppnevnes i henhold til § 5.
2. Tvister mellom en bedrift og dens arbeidere skal en først prøve å ordne ved forhandling mellom bedriften og tillitsmannen eller tillitsmennene. Det skal settes opp forhandlingsprotokoll fra disse møter.
3. Forhandlingsmøte skal holdes senest 8 dager etter at en av partene har satt fram krav om det.

§ 5.

Avgjørelse av rettsvister.

Twist om forståelse av tariffavtalen eller disse retningslinjer skal søkes løst ved forhandlinger i samsvar med § 4. Fører ikke forhand-

linger fram, skal tvisten avgjøres med bindende virkning av en nemnd på 3 medlemmer. Av medlemmene oppnevner hver av partene ett medlem.

Formannen for nemnda skal være jurist, og oppnevnes i fellesskap av A.F.L. og D.N.A. for 2 år ad gangen.

Hver av partene betaler utgiftene i samband med nemndas møter.

§ 6.

Ikrafttreden og varighet.

Disse retningslinjer trer i kraft 1. juli 1953 og gjelder til 1. juli 1955, og videre 1 år adgangen, såfremt de ikke skriftlig blir sagt opp av Arbeidernes faglige Landsorganisasjon eller Det norske Arbeiderparti med 2 måneders forutgående varsel.

Disse retningslinjer inntas som del 1. i alle tariffavtaler som blir opprettet mellom vedkommende forbund og det foretak som kommer inn under retningslinjene.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Avtalen med Den kooperative tarifforening.

Her forelå det følgende forslag fra forbundene:

NORSK BAKER- OG KONDITORFORBUND foreslår:

1. Hovedavtalen mellom Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Den koop. Tarifforening oppsies.
2. Det opptas forhandlinger om ny hovedavtale, hvor det søkes gjennomført at hovedavtalens någfeldende § 14 (løsning av interesse tvister) tilføyes bestemmelse om at interestetvister som ikke løses ved forhandlinger skal søkes løst gjennom mekling ved en meklingsmann som oppnevnes av A.F.L. og D.K.T. i fellesskap. Finner ikke denne grunnlag for å fremsette forslag i tvisten, eller blir et frem satt forslag ved avstemning forkastet av den ene eller begge parter, kan tvisten — når begge parter er enige herom — innbringes for en nemnd som med bindende virkning treffer avgjørelse i tvisten.

Forslaget vil bli motivert på kongressen.

NORGES HANDELS- OG KONTORFUNKSJONÆRERS FORBUND foreslår:

«På fagkongressen i 1949 foreslo vårt forbund at avtalen mellom A.F.L. og N.K.L. om tvistenemndsordningen skulle sies opp. I motiveringen for forslaget fremholdt vi at utviklingen i avgjørende grad hadde endret de forutsetninger avtalen bygget på. Det var ikke lenger slik at kooperasjonen tariffmessig var ugunstigere stilt fordi funksjonærene i den private handelsvirksomhet ikke var organisert. I motsetning

til tidligere var det overenskomstene med de private handelsfirmaer som dominerte forbundets tariffkompleks, og overenskomstene med kooperasjonen var ikke lenger avgjørende for hvilke lønns- og arbeidsbetingelser som de øvrige funksjonærtariffer kunne oppnå. Det var tvert imot blitt slik at tariffoppgjørene med arbeidsgiverorganisasjonene i privat næringsvirksomhet nå bestemte innholdet av overenskomstene også med kooperasjonen.

Utviklingen i de år som siden er gått, har på hvert punkt bekreftet riktigheten av dette. Adgangen til tvistenemndsbehandling av ethvert spørsmål har ført til at det svært ofte ikke er mulig å få til reelle forhandlinger med kooperasjonen. Dette gjelder ikke bare ved de større revisjoner, men også i detaljspørsmål. I den perioden som nå er gått har vi for eksempel hatt hele 60 — seksti — tvistenemndsavgjørelser med Den Kooperative Tarifforening. I samme tidsrom har vi med Handelens Arbeidsgiverforening, som omfatter et mer enn dobbelt så stort tariffområde, bare hatt 15 voldgiftsavgjørelser. Dette eksempel illustrerer tydelig den retning utviklingen har hatt, og under slike omstendigheter kan unntaksstillingen for de kooperative funksjonærer ikke lenger opprettholdes.

Vårt landsmøte i 1952 har igjen inngående behandlet spørsmålet og (enstemmig) fattet følgende vedtak som Fagkongressen 1953 innbys til å vedta:

«Den mellom A.F.L. og D.K.T. bestående hovedavtale sies opp. Revisjon og fornyelse av avtalen må gjøres avhengig av at de kooperative funksjonærer sikres den samme innflytelse på sine lønns- og arbeidsvilkår som deres kolleger i den private handelsvirksomhet har».

NORSK SKINN- OG LÆRARBEIDERFORBUND foreslår:

«Hovedavtalen med Den kooperative Tarifforening oppsies, og i tilfelle der blir opprettet en ny avtale, foreslås inntatt følgende endringer:

§ 9.

Her foreslår vi de samme endringer og innføring av nytt punkt 5 som de endringer vi har foreslått i § 6 i Hovedavtalen med N.A.F. og viser til vårt forslag der. Motiveringen blir selvsagt den samme.

Tilføyelse til § 14.

Etter første avsnitt tilføyes følgende ordlyd: «Som interessetvist i denne paragrafs betydning regnes ikke tvist ved opprettelse eller fornyelse av tariffavtaler.»

Motivering:

Vi finner det uriktig at Den Kooperative Tarifforening her skal stå

i en annen stilling enn de øvrige arbeidsgivere, da det viser seg ved forhandlinger at de benytter seg av denne særstilling i altfor stor utstrekning, og bare viser saken til tvistenemnda.

Endring i § 17 om streik, sympatistreik og lockout.

Ordet «streik» utgår i overskriften og ordlyden av paragrafen blir følgende: «Ved bedrifter som er medlem av D.K.T. og som omfattes av denne avtale må sympatistreik eller lockout ikke finne sted ved slike bedrifter, på grunn av eller av hensyn til konflikt ved private bedrifter. Dette gjelder dog ikke om en kooperativ bedrift er innblandet i en konflikt ved vareutveksling, varetransport eller lignende».

Motivering:

Forandring av ordlyden her er en følge av vårt forslag om tilføyelse i § 14.

NORSK SKOTØYARBEIDERFORBUND

Skofabrikkarbeidernes Forening, avd. 10, Drammen, foreslår:

«Vår avdeling har ved uravstemning enstemmig besluttet å si opp hovedavtalen mellom Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Den Kooperative Tarifforening.»

Forbundets uttalelse (vedtak fattet av forbundsstyret):

1. *Hovedavtalen mellom Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Den Kooperative Tarifforening oppsies.*
2. *Det opptas forhandlinger om ny hovedavtale, hvor den någjeldende § 14 (Løsning av interesselvister) tilføyes bestemmelse om at interesselvister som ikke løses ved forhandlinger skal søkes løst gjennom megling ved en meglingsmann som oppnevnes av A.F.L. og D.K.T. i fellesskap.*

Finner ikke denne grunnlag for å fremsette forslag i tvisten, eller blir et fremsatt forslag ved avstemning forkastet av den ene eller begge parter, kan tvisten — når begge parter er enige herom, innbringes for en nemnd som med bindende virkning treffer avgjørelse i tvisten.»

NORSK TRANSPORTARBEIDERFORBUND

Oslo Transportarbeiderforening foreslår:

«Den mellom A.F.L. og D.K.T. bestående bestemmelse om løsning av interesselvist §§ 14 og 15 sies opp og går ut av Hovedavtalen.»

Motivering:

Viser til tariffoppgjøret i 1949, hvor de kooperative bedrifter ikke var innstilt på reelle forhandlinger, men straks sendte saka til Tvistemennda og hvor arbeiderne fikk en dom i tariffoppgjøret og dermed ikke fikk høve til å ta stilling til saken. Videre at Norges Kooperative Landsforening og Oslo Samvirkelag i de aller fleste tvistesaker ikke ordner disse ved forhandlinger, men viser til avgjørelsen i Tvistemennda.

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret anbefaler avdelingens framlegg om å si opp Hovedavtalen mellom A.F.L. og Den Kooperative Tarifforening.

AKERSHUS FAGLIGE SAMORGANISASJON

Bærum faglige Utvalg foreslår:

«Den nåværende avtale med Den kooperative Tarifforening oppsies. (Den kooperative tvistemennd.)»

Motivering:

Det har vist seg ved de siste års tariffrevisjoner med Den kooperative Tarifforening at det har vært meget vanskelig ved forhandlinger å kunne oppnå enighet. Dette skyldes i første rekke den bestemmelse i avtalen som henviser saken til tvistemennda. Tvistemenndas avgjørelse er bindende for begge parter og virker som en voldgiftsdom.

Funksjonærer og arbeidere ved de kooperative bedrifter bør ha den samme rett som øvrige lønnstakere til å være med å bestemme over sine lønns- og arbeidsvilkår, og ikke som nå, være underkastet en tvungen voldgiftsavgjørelse.

Samorganisasjonens forretningsutvalg har behandlet forslaget og vedtatt å fremme det.

ROGALAND FAGLIGE SAMORGANISASJON

Samorganisasjonen foreslår:

«at avtalen sies opp og § 2 endres og gis følgende ordlyd:

«Tariffavtaler blir inngått mellom samvirkelag og bedrifter som er tilsluttet N.K.L. og de interesserte forbund.»

Motivering:

Praksis har vist at det er de samme samvirkelag og bedrifter hvor det ikke har vært noen vanskelighet for fagorganisasjonen å få opprettet overenskomst. Disse bedrifter er nå tilmeldt D.K.T., mens bedrifter og samvirkelag ute i distriktene som er medlemmer av N.K.L.,

men ikke av D.K.T., fremdeles byr organisasjonen de største vanskeligheter ved opprettelse av overenskomster. En er derfor av den oppfatning at dersom der ikke kan opprettes en hovedavtale direkte mellom N.K.L. og L.O. så vil en avtale mellom D.K.T. og L.O. være overflødig.

Ad. § 4.

En foreslår under henvisning til forslag ang. § 2, at § 4 forandres fra å hete «D.K.T.» til «tilsluttet N.K.L.» osv.

§ 16 forandres i overensstemmelse med foregående forslag.»

P. M e n t s e n innledet om dette spørsmålet og uttalte bl. a.: Sekretariatet har vurdert de forslag som er kommet inn, og vi er enig i at såfremt hovedavtalen med Norsk Arbeidsgiverforening blir endret, så bør også avtalen med D.K.T. sies opp og revideres. Sekretariatet kan ikke tilrå forslaget fra Handel og Kontor som går ut på å sikre også de kooperative funksjonærer streikerett i likhet med de øvrige lønnstakere. Den avtalen vi har med kooperasjonen slår fast organisasjonsplikten for funksjonærene, og vi mener at fredsplikten må ses i sammenheng hermed. Skal vi oppheve fredsplikten, må vi også oppheve organisasjonsplikten. Vi finner det ikke formålstjenlig overhodet å gå inn på denne tankegang. Når det er så mye strid omkring denne avtalen, må det være noe galt et steds. Det må vel likevel gå an å løse disse problemer med litt godvilje. Sekretariatet har imidlertid gått med på en meglingsinstitusjon som foreslått av Baker- og konditorforbundet. At en ikke har en bestemmelse om dette er et av de svakeste punkter i avtalen. Derfor opplever vi også at forhandlingene blir av helt formell karakter, og at avgjørelsene blir overlatt til tvistemnda. Hvis en får innført en meglingsinstitusjon vil vi tvinge partene til å forhandle reelt. Jeg konkluderer med å oppta innstillingen som lyder slik:

Sekretariatet innbyr Kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Kongressen slutter seg til forslag fra Norsk Baker- og Konditorforbund om at det oppnevnes en meglingsmann. Derimot må fredsbestemmelsene i § 14 opprettholdes. Hvis Hovedavtalen med Norsk Arbeidsgiverforening endres, søkes tilsvarende endringer gjennomført i Hovedavtalen med D.K.T., om det anses formålstjenlig fra fagorganisasjonens side.

Alfred Nilsen stemte for det av N.H.K.F. innsendte forslag nr. 291.

Debatten.

Johan B. M a g n u s s e n, Norsk Baker- og Konditorforbund: Avtalen med D.K.T. har ikke svart til sin hensikt. Det er særlig paragraf 14 som trenger en revisjon. Slik som kooperasjonen bruker denne pa-

ragrafen og skyver alle tvistes spørsmål over til tvistenemnda, er det umulig å få skikkelige forhandlinger i gang. De kooperative arbeidere og funksjonærer blir faktisk avskåret fra å si sin mening. Derfor har vi fremmet vårt forslag om en meglingsinstans, men skal en likevel ha en tvistenemnd som skal avgjøre stridsspørsmålet hvis partene ikke kommer fram til enighet, da er vi like langt nådd. Også de kooperative arbeidere og funksjonærer bør få de samme rettigheter som alle andre i samfunnet, og jeg vil henstille til kongressens representanter å sørge for dette.

Bjarne Dahlberg, Sekretariatet: Bakerforbundet har foreslått å opprette denne meglingsinstitusjonen, fordi de stadige vanskeligheter vi har når det gjelder forhandlinger med kooperasjonen har vakt harme blant våre medlemmer. Vi har opplevd en behandling fra de kooperative representanters side som ikke er særlig bra. Jeg vil gjerne presisere at vi ikke krever mer av de kooperative bedrifter enn av de private arbeidsgivere, men vi forutsetter dog at de sosiale ytelser blir liggende i overkant innenfor kooperasjonen. Vårt hovedinntrykk er imidlertid at kooperasjonens forhandlere viser liiten vilje til å ordne sakene gjennom direkte forhandlinger. Folk blir forbannet over den holdning som blir vist fra denne parts side. Jeg tror at en fornuftig meglingsmann vil kunne gjøre atskillig på dette feltet. Det er på ingen måte vår hensikt å drive klappjakt på kooperasjonen, og jeg tror heller ikke at det blir tale om arbeidsnedleggelse hvis de kooperative arbeidere og funksjonærer fikk streikerett. Det er imidlertid ikke så rart at også disse fagorganiserte vil være med på å bestemme over sine egne lønns- og arbeidsvilkår. Jeg håper at alle gode krefter vil forsøke å få i stand et godt samarbeid og anbefaler sekretariatets innstilling.

Alfred Nilsen, Sekretariatet: Når Handel og Kontor har opptatt sitt forslag om å si opp avtalen med D.K.T. kommer det av at det har skjedd en ganske vesentlig utvikling på dette tariffområde. Mens de kooperative bedrifter og virksomheter tidligere var retningsgivende for våre tariffbevegelser, er forholdet i dag det motsatte. Vi har i dag overenskomster med ca. 3.500 firmaer, derav gjelder 600 kooperative virksomheter. Nå er det blitt slik at tariffoppgjørene ved de private firmaer er blitt retningsgivende for tariffene i kooperasjonen. Derfor er det ingen grunn til å opprettholde den nåværende ordning. Også de kooperative arbeidere og funksjonærer bør få de samme rettigheter som alle andre. Jeg peker på at Vinmonopolets arbeidere og funksjonærer har fått igjen sin streikerett, og nå er det bare N.K.L.s funksjonærer som står igjen.

Vi foreslår ikke dette fordi vi nærer noe ønske om å gå løs på kooperasjonen. Vi har selv vært aktive kooperatører i hele vårt liv. Bakgrunnen er bare at vi vil ha de samme rettigheter for de kooperative funksjonærer som for dem som er ansatt i privat virksomhet. Det sies at vi inntar et aggressivt standpunkt overfor N.K.L. Det er på ingen måte tilfellet. Vi vil verne om kooperasjonen. Også i Sverige har de regler om forholdet til kooperasjonen, for å beskytte denne gren av arbeiderbevegelsen, men ikke desto mindre har arbeiderne og funksjonærene streikerett samtidig som det er innført organisasjonsplikt. Disse to tingene hører derfor ikke sammen, som Mentzen hevdet. Noe av det samme ønsker vi å komme fram til her i landet. Vi vil at prinsippet om at alle tvistesporsmål automatisk skal gå til tvistenemnda bør avskaffes. Det blir ikke reelle forhandlinger under disse omstendigheter. Forholdet blir omtrent det samme som vi hadde det under lønnsnemnda. Vi ønsker at avtalen med D.K.T. blir oppsagt, og at kongressen i prinsippet gir sin tilslutning til vårt forslag. Vi kan imidlertid gå over til Bakerforbundets forslag, fordi også dette bygger på prinsippet om at de kooperative funksjonærer skal ha samme rettigheter som alle andre.

Alfred Lindø, Rogaland faglige samorganisasjon: Vi i Rogaland faglige samorganisasjon har bestemt oss for å stemme for sekretariatets innstilling. Vi ønsker imidlertid en endring i paragraf 2 som bør gis følgende ordlyd: «Tariiffavtaler blir inngått mellom samvirkelag og bedrifter som er tilsluttet N.K.L. og de interesserte forbund.» Det viser seg nemlig at det er store vanskeligheter med å få opprettet overenskomster med samvirkelag og bedrifter ute i distriktene som er medlemmer av N.K.L., men ikke av D.K.T. Jeg slutter meg forøvrig til den kritikk som har vært uttalt overfor N.K.L.-forhandlere. Det må gjøres noe for å få et bedre tillitsforhold.

Ingvald Hansen, Norsk Skotøyarbeiderforbund, hadde for kort tid siden for første gang deltatt i forhandlinger med Den kooperative tarifforening, men de erfaringene han hadde høstet var nokså nedslående. Det forslaget som var fremmet fra arbeidernes side hadde vært så beskjedent at forbundsstyret hadde tatt under overveielse å forhøye kravene noe. Hva opplevde vi likevel under forhandlingene? Vi ble sittende en hel dag og snakke fram og tilbake. Fra N.K.L.s side møtte det bl. a. en jurist som ikke hadde begrep om forhandlingsteknikk. Noen mulighet for skikkelig forhandling var det ikke. Før vi fikk berammet nytt forhandlingsrøtte var det falt en tvistenemndskjennelse i en sak angående Handel og Kontor. Da var det ikke mulig å få fortsette forhandlinger. Da skulle også vår sak til tvistenemnda. Jeg har

aldri vært så skuffet noen gang som under disse forhandlinger. Hele denne affæren skapte en voldsom bitterhet, og derfor kom da også forslaget fra vår avdeling i Drammen som det nemlig gjaldt. Vi vil ha denne avtalen oppsagt. Ikke fordi vi vil kreve noe mer av kooperasjonen enn av private bedrifter, men fordi vi vil søke å komme fram til skikkelige forhold overfor kooperasjonen. Vi støtter derfor Bakerforbundets forslag.

Otter B o b e r g, Norsk Tobakkarbeiderforbund: Mentsen sa at det måtte være noe galt her, og det skal være sikkert og visst. Vårt forbund har 45 arbeidere ved Den kooperative tobakkefabrikk, men vår erfaring er at Den kooperative tarifforening er mer steil enn den verste private arbeidsgiver. Det er mange likefrem latterlige tvister som er blitt brakt inn for tvistenemnda. Hos private arbeidsgivere får vi slike saker løst i en håndvending ved forhandling. Representantene for kooperasjonen er det nesten ikke mulig å komme på talefot med. Vi hadde en ulovlig arbeidsnedleggelse ved N.K.L.s fabrikk og den beklager vi. Vi kan ta endel av kritikken på vår egen kappe, fordi vår tillitsmann ikke var stillingen voksen, men også kooperasjonen bør ha sin del av kritikken. Hvis Bakerforbundets forslag ikke kommer under votering, vil jeg stemme mot innstillingen. Det er også en annen ting jeg vil nevne. Kooperasjonen påberoper seg en bestemmelse som ble gjort gjeldende før krigen om at når to kooperative funksjonærer gifter seg, skal den kvinnelige slutte i sin stilling. Hvordan forholder det seg med denne bestemmelsen?

Bjørn N i l s e n, Handel og Kontor, Oslo, mente at Alfred Nilsens og Dahlbergs innlegg var så vektige at kongressen måtte ta hensyn til dem. Det er riktig som de sier at de som er ansatt i kooperative virksomheter er forbanna, og det er et mildt uttrykk. Vi hadde også en ulovlig konflikt ved en kooperativ bedrift her i Oslo, og det er utelukkende fagorganisasjonens skyld at det ikke er blitt flere ulovlige konflikter ved kooperative bedrifter. Jeg synes Mentsens begrunnelse for innstillingen var forferdelig tynn. Det er ikke riktig at organisasjonsplikten og fredsplikten hører sammen. Vi må få lov til å opptre på samme måte som andre fagorganiserte. Jeg tror nok at interessen for kooperasjonen ville vært større blant de fagorganiserte arbeidere hvis kooperasjonen hadde vist en bedre holdning overfor fagorganisasjonen. Kooperasjonen skulle jo i følge vår barnelærdom være et av de tre leddene i arbeiderbevegelsen, men vi må erkjenne at vi har tapt terreng når det gjelder kooperasjonen. Det er i første rekke bøndene og fiskerne som behersker kooperasjonen. Det er også dette som er bakgrunnen for den holdning vi merker fra kooperasjonens side. Jeg vil

heller forhandle med 10 private arbeidsgivere enn med representanter for ett samvirkelag. Kanskje vi nå har grunn til å håpe på en utvikling til det bedre. I 1952 laget kooperasjonen en sigarett som det går an å røke, og så har vi endelig fått en formann!

Jeg er formann i en kooperativ funksjonærforening, men jeg er aldri blitt så skuffet ved forhandlinger som med representanter for kooperasjonen. Oslo Samvirkelag er den mest rasjonaliserte handelsbedrift i dette land, men det er ikke mulig for oss å få lov til å diskutere arbeidsordningen i forbindelse med rasjonaliseringen. Funksjonærene er forpliktet til å la seg flytte fra samvirkelag til samvirkelag. Det hender at enkelte ekspederer i 5 samvirkelag i løpet av en uke. Arbeidet er også faktisk akkordarbeid, men det blir ikke gitt noen kompensasjon. Vi blir imidlertid aldri gitt anledning til å diskutere dette problemet med samvirkelagets representanter. Det er rent håreisende å se hva som blir brakt inn for tvistenemnda. Det er ikke mulig å løse et problem gjennom direkte forhandlinger. Jeg vil underskrive alt det som Alfred Nilsen og Dahlberg har sagt og anbefale forslaget fra Handel og Kontor.

Hjalmar Frøshaug, Handel og Kontor, Oslo, var enig med Bjørn Nilsen i at kooperasjonen var den vanskeligste arbeidsgiver Handel og Kontor hadde. Vi skal også huske på at alle utenfor disken er våre arbeidsgivere. Tvistenemnda skulle bare benyttes i unntakstilfeller, men i Oslo blir den brukt i utrengsmål. Jeg vil stemme for Bakerforbundets forslag.

Olaf Askeland, Norsk Transportarbeiderforbund, understreket den misnøye som var kommet til uttrykk. Alle forbund som har med kooperasjonen å gjøre har hatt den samme erfaring. Vi møter vriene arbeidsgivere i det private arbeidsliv, men det er sjelden å møte mer vriene arbeidsgivere enn de kooperative. Det må være noe galt fatt her, sa Mentsen. Det gale er at de som representerer N.K.L. ikke har forhandlingsvilje. Dette forhold vil bestå så lenge de har tvistenemnda i bakhånden. En meglingsnemnd vil ikke hjelpe, hvis ikke utveien til arbeidsstans står åpen. Vi støtter derfor forslaget fra Bakerforbundet.

Bernhard Bentsen, Bergen og fylkenes faglige samorganisasjon: Jeg synes det er besynderlig å høre alle de beklagelser som fremkommer her. Jeg sitter som ordfører i Bergen Samvirkelags representantskap. Det som vi får høre av anklager er fra de fagorganiserte som gir uttrykk for sin misnøye over den arrogante opptreden fra betjeningens side. Vi sier bestandig til dem som klager at vi ikke vil ha generelle beklagelser, men konkrete tilfeller. Når det her blir klaget over de kooperative forhandlere, vil jeg gjerne peke på at dette i regelen er

fagorganiserte. Når fagorganisasjonen ikke har så stor innflytelse i kooperasjonen som tidligere, så er det de fagorganisertes egen skyld. Vi har tilbøyelighet til å stille større krav til våre egne foretak enn til de private arbeidsgivere. Vi har ennå et stort arbeid foran oss når det gjelder å få de fagorganiserte interessert i kooperasjonen. Det er en av våre viktigste oppgaver å støtte kooperasjonen. Det er praktiske ting som her er blitt kritisert og de bør vi ta opp i forbindelse med revisjonen av avtalen. Jeg vil anbefale sekretariatets innstilling.

Ola Engstrøm, Norsk Transportarbeiderforbund, Oslo: Jeg har vært himla forbanna hver gang jeg har gått fra forhandlingsmøte med kooperasjonen, og derfor har vi også foreslått at paragraf 14 i avtalen må gå ut. De kooperative arbeidsgivere vil ikke forhandle så lenge de har tvistenemnda å fortrøste seg til. Jeg var til stede i et forhandlingsmøte hvor forhandlerne fra kooperasjonen brukte hele tiden til å skjelle ut de private arbeidsgivere som hadde budt bedre betingelser. Når det ikke er blitt alvorligere konflikter ved de kooperative virksomheter, så skyldes det at vi har tillitsmenn i forbundet som har holdt oss i tømme.

Meisdalshagen brukte i sin hilsningstale uttrykket hjertelig. Jeg tror ikke at forholdet mellom de fagorganiserte og kooperasjonen kan bli særlig hjertelig når de kooperative arbeidsgivere forsøker å regulere nedover både lønninger og sosiale goder.

C. O. Hovind, N.K.L., pekte på at denne avtalen hadde vært gjeldende helt siden avokat Dæhli's tid. Det var han som i forståelse med Ole O. Lian hadde fått i stand denne avtalen. Imidlertid viste det seg at det var så vanskelig å drive forhandlinger for hvert enkelt samvirke-lag, og etter frigjøringen stiftet vi den kooperative tarifforeningen. Ikke alle samvirke-lag i N.K.L. står tilsluttet foreningen. Det er 431 samvirke-lag som er medlemmer av D.K.T. Hertil kommer N.K.L.s 16 datterselskaper, slik at det i alt blir 447 virksomheter. De beskjeftiger 6400 funksjonærer og arbeidere. Den avtalen som nå gjelder trådte i kraft i 1951. Jeg vil i sin alminnelighet si at det ikke alltid er så lett for kooperasjonen bestandig å forhandle. Det er en kjennsgjerning at de krav som blir stilt gjerne ligger høyere enn kravene overfor de private arbeidsgivere. Jeg har ofte sagt til mine motparter at egentlig burde de arbeide noe billigere for kooperasjonen for å støtte denne bevegelsen. Nå er det imidlertid fastslått som prinsipp at det ikke skal stilles større krav til kooperasjonen enn hva som blir krevd av private virksomheter, og dette prinsippet kan vi ikke fravike. Jeg har hørt

den kritikken som er kommet fram overfor kooperasjonens forhandlere. Jeg skal ta meg den ad notam og vi på vår side skal forsøke å legge godviljen til.

Konrad Nordahl: Jeg er også gammel kooperatør, og jeg har sett det slik at kooperasjonen har sin store betydning som motvekt mot den private handelsvirksomhet. De fagorganiserte burde ha felles interesser med kooperasjonen, og de burde oppfatte den som sin bevegelse. Dessverre er det ikke slik. Antallet av fagorganiserte i kooperasjonen har sunket betraktelig, og kooperasjonen her i landet står svakere enn i Sverige, Danmark og Storbritannia.

Den saken som vi behandler her er i grunnen en gjenganger på kongressen. På alle tidligere kongresser er det fremmet forslag om å gi de kooperative funksjonærer streikerett, men det er blitt forkastet. Jeg håper også at denne kongress vil forkaste forslag herom. Det blir spurt om hvorfor vi ikke vil gi de kooperative funksjonærer streikerett. Hvorfor har vi tatt streikeretten fra arbeidere og funksjonærer i våre arbeiderforetak, fra funksjonærene ved fagorganisasjonens egne kontorer? Når det gjelder statens produktive bedrifter har vi vedtak om at vi ikke skal stille større krav enn ved tilsvarende private bedrifter. Hvis vi skal ha noe håp om å bygge opp samfunnet etter våre retningslinjer, må vi la de bedrifter som vi etter hvert overtar få samme grunnlag å arbeide på som de private. Hvis ikke, kan vi like godt gi det hele opp med en gang.

Det snakkes her om at Oslo Samvirkelag er den best rasjonaliserte handelsbedrift i landet. Det merker ikke vi som kjøper der. Det eneste som vi får anledning til er å vise vår interesse, men vi får ikke en sous i utbytte. Jeg tror ikke at man i lengden kan drive kooperasjonen bare på grunnlag av idealisme. Både utbytte og service må stå på høyde med det som de private kjøpmenn yter. Medlemmene venter i et hvert fall at de kan få en eller to prosent. Saken er den at de som er ansatt i de kooperative virksomheter stiller krav som går langt ut over de som blir reist overfor de private. Det står uttrykkelig i avtalen at dette ikke skal forekomme. Hvis vi ikke følger denne bestemmelsen, bryter vi avtalen. I Storbritannia er det slik at der blir den samme avtalen som sluttes med de private arbeidsgivere gjennomført for kooperasjonen. I Tyskland — før Hitlerperioden — hadde de en generell bestemmelse om at lønningene skulle ligge 1 prosent over de private. Ellers skulle de samme betingelser gjelde. Disse bestemmelser er gjennomført for å gjøre kooperasjonen konkurransedyktig. Hvis vi vil gjøre

den kooperative bevegelse sterkere, må vi følge den samme linjen. Er det noen feil ved selve forhandlingsapparatet, så må vi selvsagt endre dette.

Til Boberg vil jeg si at jeg ikke kjenner noe til den avtalen han spurte om. Skaff oss en avskrift av denne avtalen. Jeg har i et hvert fall aldri sett den. Jeg vil anbefale innstillingen fra sekretariatet.

Voteringen.

Dirigenten foreslo alternativ votering mellom sekretariates innstilling og forslaget fra Norsk Baker- og Konditorforbund, punkt 2, i det punkt 1 i dette forslaget falt sammen med sekretariatets innstilling.

Dirigentens voteringsmåte ble enstemmig tiltrådt, og sekretariatets forslag ble vedtatt mot 70 stemmer.

Fagorganisasjonen og kooperasjonen.

Fra forbundene forelå det følgende forslag:

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Avd. 5, Rørleggernes Fagforening, Oslo, foreslår:

«L.O. går mer aktivt inn og med større innflytelse i Norges Kooperative Landsforening, samt arbeide for at N.K.L. må få de nødvendige importlisenser for innførsel av alle nødvendige varer, og i særdeleshet byggemateriell.»

Forbundsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres.

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

Avd. 163, Oslo, foreslår:

«Fagkongressen må ta opp spørsmålet om å gjøre kooperasjonen effektiv og i samsvar med det som er formålet og hensikten med den.»

Motivering:

Det er i dag blant arbeidsfolk en utbredt misnøye med kooperasjonen, som ikke på noen måte oppfyller de krav og forventninger vi må kunne stille til den.

Hovedstyrets innstilling:

Hovedstyret erklærer seg enig i forslaget og forutsetter, slik som denne saken for tiden ligger an, at sekretariatet vil utarbeide nærmere retningslinjer vedrørende det framtidige arbeid på dette område.

NORSK KOMMUNEFORBUND

Gaustad sykehus Personalforening foreslår:

«at L.O. må gå mer aktivt inn for å få sine medlemmer til å støtte Norges Kooperative Landsforening ved å bli aktive kooperatører.»

Motivering:

Med den skarpe kamp som i dag føres på den økonomiske sektor av samfunnslivet, må L.O. ved siden av å støtte kravet om den nye prisloven, mer aktivt gå inn for å få sine medlemmer til å utbygge Norges Kooperative Landsforening for på den måten å utbygge de økonomiske posisjoner som alt er nådd.

Forretningsutvalgets innstilling:

Forslaget tiltres, idet både forbund og fagforeninger bør slutte opp om kooperasjonen.

NORSK SKOG- OG LANDARBEIDERFORBUND

Avd. 388, Austvatn Skog- og Landarbeiderforening, foreslår:

«Fagorganisasjonen bør støtte kooperasjonen, men må ikke blande seg inn i dens indre anliggender, da det er i strid med kooperasjonens formål og statutter.»

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundet kjenner ikke til at fagorganisasjonen har planer om å blande seg inn i kooperasjonens indre anliggender.

P. Mentsens innledningsforedrag

P. Mentsen innledet om dette spørsmålet og uttalte bl. a.: Når det gjelder forholdet mellom fagorganisasjonen og kooperasjonen har utviklingen i de senere år ikke vært helt tilfredsstillende. Lønnstakernes innflytelse er etter hvert blitt betydelig svekket. Bøndene og fiskerne har i større utstrekning forstått å slutte seg til kooperasjonen. Sekretariatet har flere ganger drøftet dette spørsmålet, og vi har ment at det ville ha sin betydning at vi kom tilbake til det gamle forholdet. Det ville være naturlig at den kooperative bevegelse og fagorganisasjonen kom inn i et mer intimt samarbeid. Det må være i de fagorganisertes interesser å få gjort sine penger så drøye som mulig, og det kan de gjøre ved å handle i sine egne forretninger. Det er også en annen ting som bør spille inn, nemlig spørsmålet om priskontroll. De fagorganiserte er også i høyeste grad interessert i å gjøre produksjonen så rasjonell som mulig og i å få prisene nedover. Produksjonskooperasjonen må derfor vies større oppmerksomhet.

Ut fra disse betraktninger oppnevnte sekretariatet i møte 24. mai 1950 et kooperativt utvalg som skulle organisere arbeidet for større oppslutning om kooperasjonen blant de fagorganiserte. Det er ikke stort vi hittil har fått gjort, men vi har forsøkt å tilrettelegge opplysningsarbeidet, likesom vi har fått kontaktpunkter ute i distriktene. Dette arbeid må videreføres slik at vi får et mer intimt samarbeid med kooperasjonen og slik at vi slipper opprivende diskusjoner som dem vi har hatt her på kongressen. Hvis vi går inn som aktive kooperatører,

vil vi også ha mye lettere for å komme over disse vanskelighetene som flere representanter har pekt på i forbindelse med avtalen med D.K.T. Jeg vil oppta sekretariatets innstilling som er sålydende:

I møte 24. mai 1950 oppnevnte sekretariatet et kooperativt utvalg til å ta seg av og organisere arbeidet for oppslutning om kooperasjonen blant de fagorganiserte. Landsorganisasjonens nestformann, P. Mentzen, er formann i utvalget. Det består ellers av Josef Larsson og Alfred Ljøner, begge medlemmer av sekretariatet, arbeidsdirektør Gunnar Bråthen, tidligere sekretær i N.K.L., Randolph Arnesen, nestformann i Oslo Samvirkelag, Einar Nielsen og redaktør Alfred Skar. Randolph Arnesen er utvalgets sekretær og Alfred Skar protokollsekretær.

Utvalget har satt seg i forbindelse med samorganisasjonene og de faglige utvalg med sikte på aktivisering av fagorganisasjonen i arbeidet for økt tilslutning til kooperasjonen. Gjennom dette samarbeid er det arrangert en rekke utmerkede møter rundt om i landet. Randolph Arnesen har holdt 86 foredrag for 17.794 tilhørere. Han har dessuten hatt konferanse med samorganisasjonene, de faglige utvalg og fagforeningene for planlegging av det videre arbeid. Dessverre har det ikke over alt lyktes å aktivisere fagorganisasjonen på dette område i den utstrekning som ønskelig kunne være. Det er gitt ut og spredt en brosjyre «Lønnstakerne og forbrukerkooperasjonen». Brosjyren er skrevet av Randolph Arnesen.

På N.K.L.s kongress i Lillehammer i september 1952, hvor det ble valgt ny formann i Landsforeningen, ble det vedtatt å søke samarbeid med Arbeidernes faglige Landsorganisasjon for å øke oppslutningen fra fagbevegelsens medlemmer. Dette vedtak faller i tråd med sekretariatets eget syn og gir muligheter for et samarbeid mellom fagbevegelsen og den kooperative bevegelse om løsning av de problemer som er til stede og som vil melde seg i arbeidet med utbyggingen av forbrukerkooperasjonen. På dette grunnlag vil det også være mulig å skape økt tilslutning til kooperasjonen fra de fagorganiserte.

Sekretariatet innbyr derfor Kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Kongressen oppfordrer alle medlemmer av Landsorganisasjonen til å slutte aktivt opp om forbrukerkooperasjonen. Kongressen gir sekretariatet fullmakt til å føre videre det arbeid som er tatt opp gjennom Det kooperative Utvalg.

Debatten.

Otto Karstensen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Oslo, syntes at sekretariatets innstilling var noe tynn. En burde gjøre noe

mer, og da spesielt når det gjelder samarbeidet mellom fagorganisasjonen og de produktive bedrifter som kooperasjonen har. På dette område klikker det på mange steder. Jeg vil henstille til komitéen å ta dette med i sitt arbeid. Vi har flere eksempler på at kooperasjonen unnlater å benytte fagorganisasjonens håndverksbedrifter. Her burde det være en bedre kontakt enn tilfelle er. Jeg vil derfor foreslå et tillegg til sekretariatets forslag og håper å få støtte til det. Han foreslo følgende tillegg til sekretariates innstilling:

«— samt arbeide for at N.K.L. må få de nødvendige importlisenser for innførsel av alle nødvendige varer, i særdeleshet bygningsmaterialer, og bedre samarbeid mellom forbrukerkooperasjonen og produksjonskooperasjonen på alle områder.»

C. O. Hovind, N.K.L., ville i tilslutning til sekretariatets forslag gjøre kongressens representanter oppmerksom på at N.K.L. har et forsikringsselskap, Samvirke, som driver med forsikring av innbo og løsøre. Det er nokså kjedelig å se den dårlige oppslutning som vår forsikringsvirksomhet har blant de fagorganiserte.

Votering.

Etter forslag av dirigenten ble Karstensens forslag enstemmig besluttet oversendt sekretariatet. Sekretariatets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Internasjonale faglige spørsmål — og trygging av freden.

Etter forslag av dirigenten ble dagsordenens punkt 7: Internasjonale faglige spørsmål, og punkt 8: Trygging av freden, herunder også spørsmålet om organisasjonen Folk og Forsvar, behandlet under ett.

Her forelå det følgende forslag fra forbundene:

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

Avd. 13, Fredrikstad, foreslår.

«A.F.L.s 18. kongress pålegger sekretariatet å tre i forbindelse med Den faglige verdensorganisasjon (W.F.T.U.) med sikte på å gjenopprette internasjonal faglig enhet, og dermed råde bot på de skader som er påført den internasjonale arbeiderklasse ved at den ikke er organisert i en enhetlig faglig internasjonal sammenslutning på klassekampens grunn.»

Motivering: På kongressen.

Hovedstyrets innstilling:

Hovedstyret henviser til at så vel Landsorganisasjonen som forbundene har sine internasjonale forbindelser i orden, og tror for øvrig ikke at forføyninger i nevnte sak vil føre til noe resultat.

NORSK MURERFORBUND

Avd. 20, Hammerfest, foreslår:

«Når vi ser på de statistiske opplysninger som våre fagblad bringer, viser det seg at det ikke bare er i Norge at arbeidernes reallønn synker, men også i store land som England, Frankrike og Amerika. Det er åpenbart at senkingen av arbeiderklassens levestandard skyldes den veldige opprusting. Da det av foran nevnte kan trekkes den slutning at den internasjonale arbeiderklasse er i samme stilling, krever vi at L.O. går inn for forening av de to bestående internasjonaler med dette formål: Forsvar og høyning av arbeiderklassens levestandard, nedrusting og sikring av freden.»

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret kan ikke anbefale forslaget.

NORSK PAPIRINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Avd. 2, Torp Fagforening, og avd. 67, Hurum Cellulosearbeiderforening, foreslår:

«at fagkongressen beslutter å pålegge sekretariatet å sette seg i forbindelse med Den faglige Verdensføderasjon for igjen å kunne opprette internasjonal faglig enhet og derved eliminere de skader som er påført den internasjonale arbeiderklasse ved at den ikke er organisert i en enhetlig sammenslutning på klassekampens grunn.»

Forbundsstyrets innstilling:

Forslaget kan ikke tiltres, i det forbundsstyret slutter opp om det arbeid F.F.I. følger i internasjonalt samarbeid.

NORSK TJENESTEMANNSLAG

Avd. 2, Sentraladministrasjonens Tjenestemannslag, foreslår:

«L.O. pålegges av kongressen å vende seg til de to faglige verdensorganisasjoner med sikte på å gjenopprette internasjonal faglig enhet.»

Forbundsstyrets innstilling:

Forslaget anbefales ikke.

Trygging av freden.

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Forslag fra avdeling 316, Sten-, Jord- og Sementarbeidernes Forening, Bergen:

«Militærbevilgningene.

Da militærbevilgningen er blitt en så stor byrde for det norske folk og da lønnsnettakernes levestandard stadig er synkende på grunn av disse store bevilgninger, krever vår avdeling at sekretariatet tar opp denne sak til behandling og fremmer forslag til protest til kongressen.»

Forslag fra avdeling 311 — Malersvennernes Forening, Bergen:

«A.F.L.s kongress vedtar følgende uttalelse:

Kongressen vil uttale som sin mening at rustningsbyrdene nå har overskredet grensen for hva landet kan yte. Kongressen vil kreve av styremaktene at der tas de nødvendige skritt for å få regulert utgiftene til forsvaret ned til et nivå som landet kan klare, og at de bevilgede beløp blir brukt til et forsvar som er i overensstemmelse med landets forfatning.»

Forslag fra avdeling 5 — Rørleggernes Fagforening, Oslo:
«Kongressen tar opp til bred debatt spørsmålet om nedrustning.»

Forbundsstyrets innstilling:

Forslagene tiltres med følgende motivering:

Kongressen må kreve av styremaktene at det tas de nødvendige skritt for å få regulert utgiftene ned til et nivå som landet kan klare, i det rustningsbyrdene forlengst har overskredet denne grense. Rustningsbyrdene må under ingen omstendighet i fredstid bli så store at folkets levestandard forringes.

Fredsarbeidet.

Forslag fra

Avd. 300 — Hilleren Industriarbeiderforening, Bergen.

• 311 — Malersvennenes Forening, Bergen.

• 312 — Trevarefabrikkarbeiderforening,

• 313 — Blikkenslagersvennenes Forening, Bergen,

• 315 — Snekker- og Tømrernes Forening, Bergen,

• 316 — Stein-, Jord- og Sementarbeidernes Forening, Bergen.

1. Kongressen anbefaler forbundene og avdelingene å oppta spørsmålet om fred til allsidig behandling.
2. Kongressen gir sin tilslutning til arbeiderungdommens protest mot 18 måneders militærtjeneste.
3. Kongressen krever av myndighetene at lærlingene får utsatt sin militære tjenestetid inntil læretiden er avsluttet.

Motivering:

Da spørsmålet om krig og fred er avgjørende for arbeiderklassens framgang, mener vi dette spørsmål må vies den største oppmerksomhet. Når det gjelder avbrudd av lærlingenes utdannelse, både teoretisk og praktisk, på grunn av militærtjeneste, har dette erfaringsmessig — og spesielt under hensyn til den lange militærtjeneste — satt vedkommende lærling tilbake, og derved hemmet hans utvikling.

Avd. 300 — Hilleren har følgende motivering:

«Da spørsmålet om Folk og Forsvar er avgjørende for arbeiderklassens framgang, mener vi dette spørsmålet må vies den største oppmerk-

somhet. Når det gjelder avbrudd av lærlingens utdanning, både teoretisk og praktisk på grunn av militærtjenesten, har dette erfaringsmessig — og spesielt under hensyntagen til den lange militærtjenesten — satt vedkommende lærling tilbake og derved hemmet hans utvikling.

Forbundsstyrets innstilling:

Idet en viser til forbundets landsmøtes vedtak i saka, anbefales forslagene.

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

Forslag fra avd. 2, Oslo:

Fredssaken.

«Kongressen tar opp til drøftelse spørsmålet — «Kampen for varig fred.»

Motivering:

Kongressen må medvirke til å utvikle et mellomfolkelig samarbeid mellom nasjonene under mottoet: «For en varig fred.»

Hovedstyrets uttalelse:

Forslag fra avd. 2, Oslo.

Hovedstyret overlater til sekretariatet å fremme forslag til eventuell uttalelse.

Forslag fra avd. 41, Fredrikstad:

Det henvises til denne avdelings forslag under vedtektene § 1, pkt. 2, sålydende:

«Å føre et målbevisst arbeid for fredssaka, og for å sikre friheten, rettsikkerheten og det nasjonale sjølstende.»

Hovedstyrets uttalelse:

Til avd. 41.s forslag:

«Hovedstyret overlater til sekretariatet å fremme forslag til eventuell uttalelse.»

NORSK JERNBANEFORBUND

Forslag fra

Statsbanenes Verkstedarbeiderforening, Oslo:

«Militærutgiftene og den internasjonale spenning.

Kongressen pålegger sekretariatet å arbeide for en begrensnng av militærutgiftene, slik at ikke disse representerer en stadig trusel mot arbeidernes levestandard, men kommer i samsvar med landets økonomiske bæreevne.

Videre pålegges sekretariatet å bruke all sin innflytelse for å fremme internasjonal avspenning og støtte alle reelle tiltak for nedrustning.»

Videre er fra *Vestbanenes Verkstedarbeiderforening*, Drammen, motatt slikt forslag:

«Kongressen pålegger sekretariatet å arbeide for en begrensning av militærutgiftene, slik at ikke disse representerer en stadig trusel mot arbeidernes levestandard, men kommer i mer samsvar med landets økonomiske bæreevne.

Videre pålegges sekretariatet å bruke all sin innflytelse for å fremme inter-nasjonal avspenning og støtte alle reelle tiltak for nedrustning.»

Forbundsstyrets uttalelse:

Forbundsstyret sender de ovenfor refererte forslag over til L.O. og gjør merksam på at de nevnte foreninger har bedt om at forslagene må bli tatt opp til behandling på L.O.s kongress.

Folk og Forsvar.

NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND

Avd. 48, Herøya, foreslår:

«Folk og Forsvar» bygger på kollektivt medlemsskap og har fått tilslutning fra en rekke organisasjoner. Ledelsen i en rekke av disse organisasjonene har foretatt denne tilmeldingen uten å forelegge saken for medlemmene. Blant disse er Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

Herøya Arbeiderforening anmoder om at spørsmålet «Folk og Forsvar» må bli satt opp på dagsordenen til fagkongressen.»

Motivering:

Herøya Arbeiderforening er av den oppfatning at det burde være et rimelig krav at saken ble avgjort av medlemmene ved uravstemning, og at det ble gitt en forutgående orientering om organisasjonen.

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret foreslår at saken utredes og begrunnes nærmere av sekretariatet.

NORSK PAPIRINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Avd. 2, Torp Fagforening, foreslår:

«at fagkongressen beslutter å ta avstand fra organisasjonen «Folk og Forsvar», fordi det er en organisasjon som har til oppgave:

å forherlige krigen og bryte ned enhver motstand mot den hensynsløse opprustning, krigspsykose og brutalisering som opprustningspolitikken og overgangen til krigsøkonomi fører med seg, og

fordi den søker å ensrette folket i den tro at krig er uunngåelig.»

Motivering:

Erfaringsmessig fører en slik politikk til at arbeidernes og folkets tilkjempete demokratiske og økonomiske rettigheter går tapt.

Kongressen pålegger sekretariatet å søke samarbeid med de organisasjoner og krefter som arbeider for nedrusting, et fredelig samarbeid mellom alle nasjoner og folk for løsning av de pågående konflikter ved forhandling.

L.O. med sine 500.000 medlemmer må stille seg i spissen for de krefter som bekjemper opprustning og krig, for derved også å bedre forutsetningene for å ivareta arbeidernes økonomiske og sosiale interesser.

Avd. 62, Salsbruket Arbeiderforening, foreslår:

«at Landsorganisasjonens kongress i 1953 straks må fatte vedtak om at L.O. meldes ut av organisasjonen «Folk og Forsvar».

Motivering:

Foreningen finner ikke at organisasjonen «Folk og Forsvar» er av den art at det er i samsvar hverken med arbeiderklassens fortid eller fremtid at medlemmene mot sin vilje skal være tilsluttet denne organisasjon.

Selv om det påstås at det er for å demokratisere forsvaret, så blir resultatet at den yngre generasjon fra arbeiderklassen dras bort fra arbeiderorganisasjonene og på det vis glemmer sine mest elementære interesser.

Den tiltakende militariseringen av vårt folk vil føre eller senere bringe arbeiderklassen ut på felter som det vil bli vanskelig å komme bort fra. Derfor vil man henstille at forslaget blir vedtatt og L.O. utmeldt straks.

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret vil henvide til landsmøtets vedtak i 1951 om at forbundet ikke tilmeldes «Folk og Forsvar».

Overensstemmende hermed tiltres forslagene i prinsippet.

NORSK SKOG- OG LANDARBEIDERFORBUND

Amlı Skog- og Landarbeiderforening foreslår:

«Spørsmålet om Landsorganisasjonens fortsatte medlemskap i «Folk og Forsvar» vert å sende avdelingane til avrøysting. Det same gjeld også for dei forbund som hev meldt seg inn i «Folk og Forsvar», utan avrøysting i avdelingane.»

Motivering:

Det er medlemmane sjøl som må ha avgjersla i den kurs organisasjonen skal fylgje i dette så vel som i andre spørsmål.

Forbundsstyrets innstilling:

Innmeldingen i organisasjonen «Folk og Forsvar» ble behandlet på vårt landsmøte i august 1952. Mot 29 stemmer vedtok landsmøtet å godkjenne innmeldingen i «Folk og Forsvar».

Under henvisning til dette vedtak kan forbundsstyret ikke gi sin tilslutning til forslaget fra Amlı Skog- og Landarbeiderforening.

Konrad Nordahls innledningsforedrag.

Konrad Nordahl redegjorde for disse spørsmål. Når det gjaldt L.O.s internasjonale faglige forbindelser ble saken utførlig behandlet

på den forrige fagkongress. Der ble en tilslutning til den Frie faglige Internasjonale vedtatt mot noen få stemmer. Han viste for øvrig til den omfattende motivering som var gjengitt i de trykte dokumenter og som var sålydende:

På kongressen i mai 1949 ble det utførlig gjort rede for den utvikling hadde funnet sted når det gjaldt internasjonale faglige spørsmål fra frigjøringen i 1945 og fram til kongressen. Redegjørelsen var ledsaget av en rekke bilag for at representantene den gang skulle få den fulle oversikt. En finner det ikke nødvendig å gjenta alle disse ting nå. En viser bare til sekretariatets innstilling, som gjengis nedenfor, og som etter en kort diskusjon ble vedtatt av kongressen mot 16 stemmer.

- «1. Arbeidernes faglige Landsorganisasjon meldes med øyeblikkelig virkning ut av Den faglige verdensorganisasjon.
2. Samarbeidet mellom landsorganisasjonene og forbundene i de nordiske land må styrkes og utvikles videre.
3. Forbundene oppfordres til å gå aktivt inn for å styrke de respektive yrkesinternasjonaler og medvirke til et samarbeid mellom disse.
4. Kongressen bemyndiger sekretariatet til, i samarbeid med fagorganisasjonen i de skandinaviske land, å holde seg orientert om og delta i drøftinger med sikte på oppretting av en ny faglig Internasjonale på demokratisk grunn. Kongressen bemyndiger representantskapet til å melde Arbeidernes faglige Landsorganisasjon inn i en slik faglig Internasjonale, hvis retningslinjer og arbeidsmetoder svarer til det grunnsyn som norsk fagbevegelse bygger på».

Sekretariatet effektuerte straks kongressens vedtak, pkt. 1, og meldte A.F.L. ut av W.F.T.U. Etter at dette skjedde tok vi opp drøftinger med andre landsorganisasjoner som hadde meldt seg ut av W.F.T.U. om stiftelse av en ny faglig internasjonale på demokratisk grunnlag. Den 14. juni ble det holdt en konferanse i Genève av representanter fra landsorganisasjonene i de små land i Europa. Her drøftet en nærmere opplegget og retningslinjene for den store faglige konferanse, som skulle holdes i Genève i dagene 25. og 26. juni. Det viste seg at det stort sett var enighet mellom landsorganisasjonene i de små land. På konferansen 25. og 26. juni ble så spørsmålet om dannelsen av en ny faglig internasjonale drøftet på det bredest mulige grunnlag. På dette møtet var det 125 representanter, som til sammen representerte 43 millioner organiserte arbeidere i 35 forskjellige land. Konferansen ble enig om de hovedretningslinjer som skulle legges til grunn

ved stiftelse av ny internasjonale, og valgte et arbeidsutvalg til å utarbeide forslag til retningslinjer og statutter. Disse retningslinjer ble sendt samtlige frie landsorganisasjoner til behandling.

Da vi hadde mottatt forslaget til statutter og retningslinjer fra det forberedende arbeidsutvalg, ble saken behandlet i sekretariatet 13. september 1949, og på et fellesmøte av forbundsstyrene og sekretariatet 15. september. Fellesmøtet gjorde dette vedtak:

«Formannens redegjørelse om utviklingen av det internasjonale faglige samarbeid siden kongressen i mai tas til etterretning.

En er enig i sekretariatets innstilling om at Arbeidernes faglige Landsorganisasjon deltar ved stiftelsen av den frie faglige verdensorganisasjon og slutter seg til denne organisasjon på grunnlag av det foreliggende utkast til vedtekter».

I samsvar med kongressens vedtak, ble dette forslag sendt til avstemning blant representantskapets medlemmer. I sekretariatets møte 10. oktober forelå resultatet av avstemningen, som viste at 116 representanter stemte for innstillingen, mens 5 stemte imot.

Den konstituerende kongress i den nye faglige internasjonale ble holdt i London i tiden 28. november—10. desember 1949. Arbeidernes faglige Landsorganisasjon var representert og deltok i konstitueringen. Internasjonale navn er følgende: International Confederation of Free Trade Unions —, som vi har oversatt til: Den Frie Faglige Internasjonale.

Generalsekretæren i Det internasjonale transportarbeiderforbund, J. H. Oldenbroek, ble enstemmig valgt som generalsekretær. Som Skandinavias representant i eksekutivkomitéen ble valgt Eiler Jensen, Danmark, med Axel Strand, Sverige, og Konrad Nordahl, Norge, som varamenn. Nordahl ble også valgt inn i representantskapet med P. Mentsen som varamann.

Siden den konstituerende kongress har det vært holdt en ny kongress i Milano i 1950, hvor Landsorganisasjonen var representert, og likeledes et representantskapsmøte i Berlin sommeren 1952, hvor vi også var representert.

For å få den størst mulige aktivitet er det laget regionale organisasjoner. Landsorganisasjonen er medlem av Den Regionale Organisasjon for Europa, hvor Norge nå er representert i arbeidsutvalget. Samarbeidet innenfor F.F.I. har vært det beste. Det kan nok være delte meninger om enkelte ting, men alle saker drøftes på en saklig måte.

De enkelte forbund som står tilsluttet Landsorganisasjonen er med-

lemmer av de internasjonale fagsekretariater. Disse fagsekretariater samarbeider med Den Frie Faglige Internasjonale og er representert i eksekutivkomitéen, representantskapet og kongressen.

F.F.I. har nå over 53 millioner medlemmer spredt over hele jordkloden, unntatt i de østeuropeiske land.

Erfaringen har vist at samarbeidet går best når de grupper står sammen som har noenlunde den samme oppfatning av begrepene — fred — frihet — og demokrati. Sekretariatet kan derfor ikke anbefale de innsendte forslag om at vi skal søke samarbeid med den kommunistiske faglige internasjonale (W.F.T.U.). De avgjørende grunner som var til stede for at kongressen mot noen få stemmer i 1949 besluttet at Landsorganisasjonen skulle melde seg ut av W.F.T.U. er fremdeles til stede og i en forsterket grad. Sekretariatet innbyr derfor kongressen til å gjøre slikt vedtak:

1. *Representantskapets vedtak om Landsorganisasjonens innmeldelse i Den Frie Faglige Internasjonale tas til etterretning.*
2. *Det nordiske og internasjonale samarbeid fortsetter etter de retningslinjer som har vært fulgt i siste kongressperiode.*

Fred med frihet.

L.O. har alltid gått inn for fredelig samkvem mellom nasjonene, og denne prinsipielle retningslinje har vi også fulgt etter krigen. I sin motivering om denne sak uttalte sekretariatet følgende:

Fred med frihet.

Sekretariatet er enig i at arbeidet med å skape og bevare fred i verden er en sentral oppgave også for fagbevegelsen, og det må være en fred med frihet.

Utgiftene og ulempene ved utbyggingen av landets forsvar er en tung belastning både for samfunnet og den enkelte borger. Det er ikke til å unngå at også lønnstakerne må være med å ta sin del av disse byrdene. Sekretariatet er enig i at utgiftene til den militære beredskap til enhver tid må holdes innenfor rammen av landets økonomiske bæreevne.

Sekretariatets stilling til arbeid for fred og nedrustning er kommet til uttrykk i den nordiske arbeiderbevegelses manifest om fred med frihet, som ble sendt ut i januar 1951. Det er like aktuelt i dag:

«Mer enn fem år har gått siden den annen verdenskrig sluttet. Men ennå har vi ikke nådd fram til en virkelig fred. Folkene er blitt skuffet i sine håp om forståelse mellom statene. Samtidig øker frykten for en ny krig mer og

mer. Veldige summer går med til militære formål, mens millioner av mennesker mangler det som for oss synes uunnværlig for et menneskeverdig liv. I Det fjerne østen er krigens krefter sloppet løs, og rammer uskyldige med utsigelige lidelser. Nord-Koreas angrep på den sør-koreanske republikken, og Chinas åpne støtte til fredsbyterne, viser at kommunistene ikke viker tilbake for å befeste og utvide sine posisjoner med militære maktmidler. Når de skandinaviske land og de andre frie nasjonene i vest i dag øker sin militære beredskap for å trygge sin sikkerhet, er grunnen den at den internasjonale kommunisme i de siste årene har opptrådt så agressivt at den har skapt frykt for en tredje verdenskrig.

Det er et livsvilkår for hele menneskeheten at det blir satt en stopper for denne utvikling, og at det skapes en atmosfære som muliggjør en fredelig løsnings av alle de stridsspørsmål som foreligger. Demokratienes vilje til å forsvare friheten er ingen trusel mot freden. Men er det slik at de kommunistiske statene føler seg utrygge for en angrepskrig, bør de si fra hvilke garantier det er de krever for sin sikkerhet. Dersom de er villig til å gi den øvrige verden garantier for fred og sikkerhet, bør de også selv få tilsvarende garantier. Alle muligheter for et fredelig oppgjør må prøves på dette grunnlag i oppriktighet og med god vilje.

Når det gjelder arbeidet for å trygge en fredelig utvikling, er det disse kravene som står i forgrunnen:

1. Enhver angrepshandling, med hvilke våpen den enn blir gjennomført, og likegyldig om den skjer åpent eller i form av støtte til en borgerkrig i et annet land eller på annen måte, er en forbrytelse mot hele verdens fred og sikkerhet. Alle regjeringer må forplikte seg til ikke å gå til angrep på noen annen stat, og ikke å støtte noen angrepspolitikk. Kommer det til væpnet konflikt, skal FN avgjøre hvem som er angriper.
2. F.N. må utvides til en organisasjon som omfatter alle land. F.N. bør utvikles til å bli et slikt redskap for freden at den får mulighet til å kunne avgjøre alle mellomfolkelige tvister som truer freden. Alle regjeringer må respektere de vedtak som F.N. gjør.
3. Korea-konflikten bør løses gjennom forhandlinger, ikke gjennom en appell til våpnene. Folket i Korea må få garantert sin rett til selv å bestemme over sine politiske forhold gjennom frie valg under F.N.s kontroll. Når krigen er slutt, må Korea få støtte og hjelp til gjenoppbyggingen av landet.
4. Når Peking-regjeringen har opphørt med sine angreps handlinger, og dermed vist sin gode vilje til fredelig samarbeid med andre folk, bør denne regjering overta Chinas plass i F.N.
5. Overfor de folk som ikke har selvstyre, må det føres en politikk som vil

sikre dem nasjonal uavhengighet og politisk selvstendighet. Arbeidet for å støtte de underutviklede land i deres økonomiske utvikling, må samordnes og ytterligere utvikles under F.N.s ledelse.

6. Freden i Europa kan ikke trygges uten et fritt, selvstendig og demokratisk Tyskland, som får sin plass i F.N. sammen med de øvrige nasjoner. Det tyske folks ønske om et forenet Tyskland må imøtekommes gjennom virkelig frie valg i hele landet.
7. Stormaktene må endelig innfri sitt løfte om å gi Østerrike dets selvstendighet tilbake.
8. Når de mest brennende stridsspørsmål mellom stormaktene er løst, er forutsetningene til stede for den alminnelige nedrustning som alle folk lengter etter. Som et steg på veien må regjeringene bli enig om at ingen stat skal holde mer enn 1 prosent av landets befolkning under våpen, og at øvingstiden ikke i noe land må vare lenger enn to år.
9. Frykten for atombomben kan bare ryddes av veien om alle stormakter legger for dagen en oppriktig vilje til å løse problemet om en internasjonal kontroll av atom-energien. Når denne ordningen er gjennomført, skal alle lager av atombomber ødelegges og fremstilling av nye bomber forbys. En må søke å få i stand liknende løsninger også når det gjelder andre masseødeleggende våpen.
10. Det er et vesentlig vilkår for fred og gode mellomfolkelige forbindelser at folkene får mulighet til å lære hverandre å kjenne, og at alle hindringer for fritt samkvem mellom landene fjernes. I en fri og åpen verden må demokratiet trygges gjennom frie valg, ytringsfrihet, forsamlingsfrihet, pressefrihet og fri forskning.

Fordi vi så sterkt føler alvoret i situasjonen, retter vi en inntrengende appell til alle fredselskende mennesker om å slutte opp om dette programmet for fred og samarbeid. Det gjelder ikke noe mindre enn menneskehetens fremtid og sivilisasjonens beståen.»

Sosialdemokratisk Forbund i Danmark.

Samvirkende Fagforbund i Danmark.

Det sosialdemokratiske parti, Island.

Landsorganisasjonen, Island.

Det norske Arbeiderparti.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon i Norge.

Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti.

Landsorganisasjonen i Sverige.

Sekretariatet innbyr Kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Kongressen gir sin tilslutning til den nordiske arbeiderbevegelses manifest, fred med frihet. Sekretariatet pålegges å fortsette arbeidet for fred og nedrustning på dette grunnlaget.

Folk og Forsvar.

Når L.O. har gått inn for denne organisasjon er det ut fra den betraktning at vi har store oppgaver i forbindelse med forsvaret. Det er alltid mange faremomenter når vi bygger opp et sterkt forsvar, og en folkelig organisasjon som vår bør derfor medvirke til at forsvaret får en demokratisk oppbygning. Folk og Forsvar er ikke en militaristisk organisasjon som enkelte vil ha det til, men et formidlende organ mellom forsvaret og folket. Det har vært drevet en demagogisk agitasjon mot denne organisasjon, men jeg vil peke på at det er forsvarskommisjonen av 1946, hvor også kommunistene var representert, som enstemmig foreslo opprettelsen av denne organisasjon. I Sverige var det sosialdemokratiske ungdomsforbund som tok initiativet til dannelse av en lignende organisasjon. Fra sekretariatet foreligger det følgende motiverte innstilling:

Forsvarskommisjonen av 1946 — som ved siden av representanter for samtlige politiske partier som da var representert i Stortinget også talte representanter for fagbevegelsen — understreket betydningen av at det hersker gjensidig tillit mellom forsvarsverket og folket. Den fremholdt at det bør drives et omfattende opplysningsarbeid om forsvarsspørsmålet i sin videste betydning. Til å ta seg av dette arbeid foreslo Kommisjonen en stemmig at det ble dannet en sentralforening for landets forsvar hvor de store upolitiske organisasjoner og andre frivillige organisasjoner skulle være med.

I tilslutning til Forsvarskommisjonens forslag oppnevnte daværende statsminister Einar Gerhardsen et arbeidsutvalg til å forbedre dannelsen av en slik organisasjon. Blant utvalgets medlemmer var Landsorganisasjonens formann, Konrad Nordahl. Utvalgets forslag til vedtekter for den nye organisasjon ble enstemmig tiltrådt av Landsorganisasjonens sekretariat i møte 6. februar 1951. Det ble samtidig vedtatt at Landsorganisasjonen skulle tilmelde seg organisasjonen Folk og Forsvar.

Når Landsorganisasjonens formann gikk med i den forberedende komité og sekretariatet enstemmig vedtok å tilmelde Landsorganisasjonen Folk og Forsvar, skjedde det i samsvar med Landsorganisasjonens vedtekter § 1, punkt 2. Det står her om Landsorganisasjonens oppgaver:

«å arbeide for å sikre friheten, rettssikkerheten og å bygge videre ut den demokratiske styreform slik den har utviklet seg i Norge.»

Selv om det kan være delte meninger om tempoet, har det ikke hverken i Landsorganisasjonens sekretariat, i representantskapet

eller på kongressen vært stilt forslag om at Landsorganisasjonen skulle motsette seg eller motarbeide utbyggingen av landets militære beredskap. Men når det således stort sett er samstemmighet om at landet må bygge ut sitt forsvar, må det være i fagorganisasjonens interesse å bidra sitt til å bygge ut den best mulige kontakt mellom folket og forsvaret, og medvirke til en demokratisering av forsvarsmakten. Bare i den utstrekning forsvaret kan gis forankring i folket og virke i takt med det økonomiske og sosiale liv i landet, kan en hindre at det utvikler seg til noe av en stat i staten.

Fagorganisasjonen er representert i ledelsen av Folk og Forsvar og organisasjonens virksomhet foregår i samsvar med forutsetningene for Landsorganisasjonens tilmelding. Folk og Forsvar kan heller ikke gjøre vedtak som påfører de enkelte tilsluttede organisasjoner plikter til å delta i de enkelte tiltak som organisasjonen setter i verk.

Sekretariatet har hele tiden forutsatt at kongressen skulle ta den endelige avgjørelse om Landsorganisasjonens stilling til organisasjonen Folk og Forsvar.

Sekretariatet kan ikke være enig i at spørsmålet blir «avgjort av medlemmene ved uravstemning», som det heter i enkelte av de innsendte forslag. Erfaringene viser at deltakelsen i en slik uravstemning er så liten at den ikke gir noe holdepunkt for vurdering av hvordan flertallet av medlemmene stiller seg. Ved behandling av spørsmålet i sammenheng med de øvrige saker på kongressens dagsorden, vil medlemmene ha full anledning til å gjøre sin oppfatning gjeldende. De valgte representanter vil deretter på regulær måte treffe den endelige avgjørelse, etter at saken er utredet og diskutert av kongressen.

Under henvisning til foranstående innbyr sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak:

«Kongressen godkjenner Landsorganisasjonens tilmelding til organisasjonen «Folk og Forsvar».

Debatten.

Jakob Raaen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Odda, kom først inn på spørsmålet om de internasjonale faglige forbindelser. W.F.T.U. som Landsorganisasjonen har meldt seg ut av teller ca. 80 millioner medlemmer. Når også det nye Chinas arbeidere kommer med, vil den antagelig komme over 100 millioner i medlemstall. Det er således en internasjonal faglig organisasjon som det må tas et visst hen-

syn til. Det burde derfor heller vært en oppgave for L.O. å arbeide for internasjonal faglig samling enn å medvirke til splittelse. Jeg tillater meg å ta opp forslaget fra Sentraladministrasjonens tjenestemannslag som pålegger L.O. å vende seg til de to faglige verdensorganisasjoner med sikte på å gjenopprette internasjonal faglig enhet.

Når det gjaldt dagsordenens punkt 8 om trygging av freden, delte han ikke den oppfatning som kom til uttrykk i sekretariatets innstilling. Atlantpakten har vært til stor skade for den norske arbeiderklasse. Når vi har påtatt oss så store byrder i forbindelse med forsvaret, skjer det angivelig fordi vi er truet av Sovjet-Samveldet. Jeg har besøkt Sovjet-Samveldet, og der ble jeg direkte spurt om hva vi hadde gjort for å trygge freden. Jeg måtte med skam bekjenne at vi ikke hadde gjort noe. Den linjen vi har slått inn på trygger ikke freden for Norge. Jeg vil i denne sammenheng ta opp forslag.

Når det gjelder organisasjonen Folk og Forsvar, mener vi at den er av en slik beskaffenhet at L.O. ikke har noe der å gjøre. Det er et selskap vi ikke bør blande oss opp i. Jeg vil ta opp forslaget fra bygningsarbeiderforeningen hvor det foreslås at fagkongressen tar avstand fra organisasjonen Folk og Forsvar.

Etter forslag fra dirigenten ble det satt strek for de inntegnede talere.

Leif S v e n d s e n, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, Foldafoss, ville si til Raaen som hadde vært i beknip for svar da han ble spurt i Sovjet-Samveldet at vi her i Norge antagelig har gjort like mye for å trygge freden som i Sovjet-Samveldet. Den form for fredsarbeid som Sovjet-Samveldet drev hadde ført verden opp i et rustningskappløp av dimensjoner. Når det gjelder organisasjonen Folk og Forsvar mener jeg at denne ikke er i samsvar med vår bevegelses fortid. Under alle omstendigheter bør dette spørsmålet sendes ut til uravstemning blant medlemmene. Jeg beklager også at alle de som går inn for et slikt standpunkt blir stemplet som kommunister.

Ingolf H e n r i k s e n, Rogaland faglige samorganisasjon: Demokrati er et meget misbrukt ord. Jeg tror ikke det er en demokratisk oppgave å arbeide innenfor Folk og Forsvar. Militærvesenet lar seg nemlig ikke demokratisere. Kongressen bør derfor ta den avgjørelse at medlemsskapet i Folk og Forsvar skal være en frivillig sak. Jeg stemmer mot innstillingen fra sekretariatet.

Thv. K a r l s e n, Norsk Tjenestemannslag, ville gjerne gi en nærmere forklaring på bakgrunnen for det forslag om internasjonal faglig samling som Raaen hadde tatt opp. Dette forslaget stammer fra styret i avdeling 2, Sentraladministrasjonens Tjenestemannslag. Det ble sendt inn for å rekke fram før fristen løp ut. Da medlemsmøtet

imidlertid ble holdt, ble styrets forslag forkastet. Det har derfor ingen støtte i denne avdeling, og det har ingen støtte i vårt hovedstyre. Personlig vil jeg gjerne føye til at jeg går fullt og helt inn for sekretariatets innstilling når det gjelder Folk og Forsvar. Jeg har villet gi denne forklaring slik at ingen skal misforstå vårt forbunds standpunkt. Det kom imidlertid mange krav fra forskjellige avdelinger om å få dette spørsmålet behandlet ved uravstemning. En slik uravstemning er også holdt, og innmeldingen ble forkastet. Jeg vil imidlertid opplyse om at det bare var 4 pst. av Norsk Tjenestemannslag som deltok i denne uravstemning. Vi har ikke noen lovbestemmelse på dette punkt som ga oss rett til å underkjenne denne avstemning, men det er klart at den på ingen måte gir noe bilde av oppfatningen i vårt lille forbund. Etter min mening har vi en vesentlig oppgave å utføre innenfor denne organisasjon.

Sigurd Danielsen, Norsk Kommuneforbund, Oslo, ville minne Raaen om tiden umiddelbart etter krigen. Da ble det dannet mange Milorg.-sammenslutninger, og her spilte kommunistene en fremtredende rolle. Så inntraff imidlertid Berlin-blokaden og vi fikk Atlanterhavspakten. Da skiftet kommunistene plutselig standpunkt. Nå påstår de at de er de eneste som går inn for freden, mens vi bare er kapitalistiske lakeier. Jeg vil anbefale sekretariatets innstilling.

Peder Ødegaard, Norsk Treindustriarbeiderforbund: I vårt landsstyre var det omtrent halvparten av medlemmene som gikk inn for Folk og Forsvar, mens den andre halvparten var mot. Under disse forhold ble det enstemmig vedtatt å sende saken til uravstemning. Denne resulterte i at det ble stort flertall mot innmelding. L.O. bør ikke være medlem av denne organisasjon uten at det er foretatt en uravstemning blant medlemmene. Det er i det hele tatt beklagelig at vi er blitt penset inn på en utenrikspolitikk som vi nå ikke kan komme ut av. Vi har nå koplet oss sammen med de politikere som vi tidligere bekjempet. Før 1940 kunne en ikke åpne Arbeiderbladet uten å finne spark til herrene i Wall Street, men i dag ser det faktisk ut som om vi har alliert oss med de herrer som rår innenfor disse kretsene. L.O. burde i all fall nytte høvet og komme seg ut av dette selskapet.

Bendik Øyan, Norsk Sjømannsforbund, Oslo: Det er ikke noe rart at Pravda og Moskva Radio kan sende så usanne historier om Norge, når de har slike sannhetsvitner på besøk som Raaen. Det er forferdelig trist at vi skal sende representanter til Sovjet-Samveldet for å gi så villedende opplysninger som Raaen øyensynlig har gjort. Når det gjaldt organisasjonen Folk og Forsvar, var det en sammenslutning som spesielt fagorganisasjonen burde gjøre seg gjeldende innenfor. Vi får her

anledning til å legge fram vårt syn på militærvesenet, og vi får også anledning til å peke på mangler. Jeg vil derfor anbefale sekretariatets innstilling.

Sekretær Gunnar Sand i Folk og Forsvar, hadde fått anledning til å gi endel opplysninger i forbindelse med de innlegg som var fremkommet. Det er enkelte talere, sa han bl. a., som har uttalt sin tvil om hvorvidt militærstellet kan demokratiseres. Jeg tror utviklingen har vist at denne mulighet er til stede. Det kan neppe være tvil om at rekrutteringen til offiserskorpset er skjedd på et atskillig bredere grunnlag enn tilfellet var før krigen. Vi har også direkte demokratisert forsvaret i det vi har fått opprettet tillitsmannsutvalg og en egen ombudsmann til å ta seg av klager fra mannskapene.

Til Raaen vil jeg si at han neppe kan være i god tro når han hevder at en diktaturstat som Sovjet-Samveldet gjør mer for freden enn vårt land. Det er jo nettopp den opprustning som har foregått i Sovjet-Samveldet som har nødvendiggjort styrkingen av de vestlige staters forsvar. Raaen er også bekymret for det selskapet vi er kommet sammen med i Folk og Forsvar. L.O.s nestformann, Mentsen, er også nestformann i Folk og Forsvar, og vi treffer folk som Sigurd Halvorsen, Leif Olsen, Karsten Torkildsen og flere i ledelsen for Folk og Forsvar. Disse folkene er ikke kjent for å være sabelraslere.

Folk og Forsvar er en organisasjon som gir bl. a. fagorganisasjonen høve til å øve innflytelse på forsvarets utvikling. I den sammenheng har vi da også hatt en rekke kontaktkonferanser hvor bl. a. fagorganisasjonens folk har vært til stede og pekt på mange misforhold som etter deres mening hersket innenfor forsvaret. Vi har hatt meget gode erfaringer av disse kontaktkonferansene, og jeg tror at det vil være en ulykke om fagorganisasjonen skulle stille seg utenfor denne organisasjonen.

Konrad Nordahl: Raaen er blitt svært imponert over Sovjet-Samveldets arbeid for freden. Synes han ikke at en så fredselkende stat da kunne vise sin fredsvilje på arbeidernes internasjonale demonstrasjonsdag, 1. mai? Det er ingen kapitalistisk stat som demonstrerer sin våpenmakt på en mer utfordrende måte enn Sovjet-Samveldet gjør det på 1. mai. Det måtte være en oppgave for Raaen å henstille til Sovjet-Samveldet om det ikke ville slutte med å vanære 1. mai på denne måten.

Det er så at vi har vår fortid når det gjelder stillingen til militærvesenet. Jeg tror ikke i og for seg at den fortiden var så gal. Vi bekljempet militærvesenet, fordi vi mente at det ble bygget opp bl. a. med det for øye å bli brukt mot arbeiderklassen. Det viste seg imidlertid

at vi trengte et forsvar, og da krigen kom ble regjeringen bebreidet at vi hadde forsømt oss på dette område. I dag innser alle at vi er nødt til å opprettholde et forsvar. Og er vi først enig om at vi må følge denne linjen, må vi også ta konsekvensene av det på alle områder. Vi kan ikke overlate til andre å bygge opp forsvaret. Vi må selv være med på å prege dets utvikling. Her har vi en stor oppgave, og en av de hjelpeorganisasjonene i dette arbeid er Folk og Forsvar. Vi vet også at det allerede er skjedd et omslag innenfor offisersstanden. Mens de eldre offiserer har vært og er fiendtlig innstilt overfor arbeiderbevegelsen, er i et hvert fall den yngre garde mer nøytralt innstillet. Det neste skritt må være å gjøre dem til våre venner. Det betyr noe at militærvesenet ikke lenger kan brukes mot arbeiderklassen. Tenk bare på politiets stilling overfor arbeiderbevegelsen! I 1921, 22 og helt fram til 24 hadde vi mange voldsomme slagsmål med politiet, ikke minst her i Oslo. Det var ikke noe varmt vennskap mellom de fagorganiserte og politiet. Men se i dag!

I dag er politifolkene medlemmer av L.O. De er våre venner. Det skyldes ikke bare politiet, men også oss selv. Noe lignende må vi gjøre overfor offiserene, og her kan Folk og Forsvar være et formidrende organ. Jeg tror kongressen gjør riktig i å vedta sekretariatets innstilling.

Votering.

For dagsordenens punkt 7's vedkommende ble det votert pro og kontra mellom sekretariatets forslag og forslag nr. 302 b. Sekretariates forslag ble vedtatt mot 3 stemmer.

For punkt 8 a's vedkommende ble det votert pro og kontra mellom sekretariatets innstilling og forslag nr. 307. Sekretariatets innstilling ble vedtatt mot 8 stemmer.

For punkt 8 b's vedkommende ble det votert pro og kontra mellom sekretariatets innstilling og forslag nr. 314. Sekretariatets innstilling ble vedtatt mot 24 stemmer.

Arbeidervernloven.

Her forelå det følgende forslag fra forbundene:

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Forslag fra

Avd. 300 — Hilleren Industriarbeiderforening, Bergen.

« 311 — *Malersvennenes Forening, Bergen.*

« 312 — *Bergen Trevarefabrikkarbeiderforening,*

« 313 — *Blikkenslagernes Forening, Bergen,*

- ◀ 315 — Snekker- og Tømrernes Forening, Bergen,
- ◀ 316 — Stein-, Jord- og Sementarbeidernes Forening, Bergen.

Arbeidervernloven.

◀Arbeidervernloven kreves revidert slik at bestemmelsen om vern for ulykker m. v. og bestemmelsen om overtidsarbeid blir klarere formulert, slik at loven virkelig blir vern for arbeiderne, hvilket også må være lovens hensikt.▶

Motivering:

Bestemmelsen om vern mot ulykker m. v. er etter nå gjeldende lov helt illusorisk for bygningsarbeiderne. Når det gjelder overtidsbestemmelsen, må prinsippet være at loven hindrer forlengelse av 8-timers dagen. Vi forbeholder oss retten til å reise andre spørsmål i Arbeidervernloven og gi nærmere motivering for disse på kongressen.

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret går ut fra at den offentlige lovkomité som for tiden sitter samlet for behandling av spørsmålet om revisjon av Arbeidervernloven, er merksam på at lovens bestemmelser om vern mot ulykker trenger revisjon.

Forbundsstyret vil anbefale at kongressen henstiller til lovkomitéen å vie spørsmålet om særlige vernetiltak for bygningsarbeiderne spesiell oppmerksomhet.

Forbundsstyret vil også anbefale at det i Arbeidervernloven blir gitt klarere regler om at pålegg om overtidsarbeid bare må skje i unntakstilfelle, slik at overtidsarbeid ikke blir den alminnelige regel på arbeidsplassen. Dagens rettstilstand, hvoretter det primært blir beroende på arbeidsavtalen om overtidspålegg kan gis eller ikke, er lite tilfredsstillende. Loven bør klart slå fast at gjennomføringen av 8-timers dagen er ment som en realitet.

For øvrig må forbundsstyret i forbindelse med de foreliggende forslag kraftigst mulig anbefale at loven om ulykkestrygd for industriarbeidere blir tatt opp til revisjon, slik at bestemmelsene om arbeidsgivers ansvar når arbeidsulykker inntreffer, blir brakt i samsvar med våre alminnelige erstatningsrettslige prinsipper.

NORSK ELEKTRIKER- OG KRAFTSTASJONSFORBUND

Avd. 101, Årdal, foreslår:

◀Det henstilles til Landsorganisasjonen å søke utvirket at der blir innført ved lov 42 timers arbeidsuke for alle arbeidere som går helkontinuerlig skift.

I særdeleshet er det nødvendig at Landsorganisasjonen ved lov søker å utvirke at all betjening ved kraftstasjoner som er bygget inne i fjellet må få en arbeidsuke på 42 timer.▶

Motivering:

Det skulle vel være unødvendig overfor Landsorganisasjonen å motiverere disse to forslag i en dypere grad fordi Landsorganisasjonen selv så inderlig godt kjenner til hvor nødvendig det er for alle arbeidere som har helkontinuerlig skift å få en kortere arbeidstid enn de som går på vanlig dagarbeid. Det er ikke bare den uheldige arbeidstid som er enerverende, men det er også i høy grad boligforholdene som er avgjørende for om de som går helkontinuerlig skift kan få den nødvendige ro til å sove og hvile.

Når det gjelder de kraftstasjoner som er bygget inn i fjellet er forholdet også det at det er et sterkt press på de som har sitt arbeid her inne. Vi kjenner til at det ved lov er slått fast at de som arbeider i gruver under jorden har 40 timers uke. Vi mener det er like enerverende for oss som arbeider i kraftstasjoner inne i fjellet som de som arbeider i gruver under jorden. Vi vil ikke hermed påstå at arbeidet som utføres i disse 2 grupper kan sidestilles med hverandre.

Vi håper at Landsorganisasjonen vil ta disse to punkter opp til drøfting på sin kongress og eventuelt nedsette en komité som får saken til bearbeidelse og som trer i forbindelse med Regjeringen for å få en lov fastlagt for det som er framholdt ovenfor.

Forbundsstyrets innstilling:

Ovennevnte forslag har vært forelagt forbundets styre, som har sluttet seg til forslaget.

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

Avd. 94, Nydalen, Oslo, foreslår:

«I forbindelse med *Arbeidervernlovens* § 16, pkt. 2, linje 4, foreslår vi at klokkeslettet forandres fra kl. 22 til kl. 16, og at samtlige dispensasjoner blir inndratt.»

Hovedstyrets uttalelse:

Forslag fra avd. 4 og 94, Oslo — Arbeidervernloven.

Hovedstyret finner at spørsmålet bør henvises til den komité som for tiden arbeider med revisjonen av Arbeidervernloven, med kongressens anbefaling.

NORSK KOMMUNEFORBUND

Kommuneforbundets stedsstyre, Kristiansund N, foreslår:

«Kongressen beslutter at det fra L.O. fremmes krav til den norske regjering om at offentlig forvaltning i sin helhet går inn under Lov om *arbeidervern* av 19. juni 1936.»

Motivering:

I henhold til lov om arbeidervern av 19. juni 1936, kap. I, § 1, pkt. d, er offentlig forvaltning unntatt fra loven. (Hvorvidt en virksomhet som

drives av det offentlige er forvaltning, avgjøres av Kongen). Vi mener at denne bestemmelse i loven er uklar og kan fortolkes og blir praktisert på mange forskjellige måter, hvorfor alt som omfattes av offentlig forvaltning bør gå inn under loven.

Fra Norsk Kommuneforbunds forretningsutvalg:

Forslaget oversendes sekretariatet.

NORSK PAPIRINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Borregaardsarbeidernes tillitsmannsutvalg foreslår:

Arbeidervernloven — Overtid.

«Fagkongressen krever at Arbeidervernlovens bestemmelser om overtid må revideres grundig og formes slik at de ikke kan være gjenstand for alle mulige fortolkninger.»

Motivering:

Slik som loven om overtid er formet, er den så uklar at enhver kan tolke den etter sitt eget syn. Selv etter å ha hørt sakkyndiges utredninger, er man like klok, og ved spørsmål får man alltid det svar fra juridisk hold at man «antar» osv.

Loven skaper forvirring og ulemper, og det må settes alt inn på å få rettet på dette.

Avd. 6, Papirarbeidernes Forening, Borregaard, foreslår:

«Arbeidervernlovens bestemmelse om overtid må være klarere. Alt arbeid utenfor den ordinære arbeidstid må være overtid. Ukens slutt må være etter endt arbeidstid lørdag kl. 13 for dagarbeidere og kl. 18 for skiftarbeidere.»

Avd. 87, Borregaard Bygningsarbeiderforening, foreslår:

«Revisjonen av Arbeidervernloven må også ta sikte på skjerpede bestemmelser om overtidsarbeid og begrensning av dette til det absolutte minimum.»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret tiltrer forslagene.

Innstilling fra sekretariatet:

Ad. forslaget fra 101, Ardal av N.E.K.F.:

Spørsmålet om 42 timers arbeidsuke i helkontinuerlig skiftarbeid er av Kommunal- og Arbeidsdepartementet oversendt Arbeidervernlovkomitéen til behandling.

Til de øvrige forslag:

Som kjent har regjeringen oppnevnt en komité som har i oppdrag å legge fram innstilling når det gjelder revisjon av Arbeidervernloven. Komitéen er i arbeid og regner med å avslutte dette våren 1953. Sekretariatet fant det derfor riktig å oversende komitéen de endringsforslag

som er innkommet allerede før kongressen. Det vil for øvrig bli nærmere redegjort for lovendringene på kongressen. I det det vises til foranstående, innbyr sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Kongressen godkjenner at de innkomne forslag er sendt Arbeidervernlovkomitéen.

Sekretær Alf Andersens innledningsforedrag.

Alf Andersen, Sekretariatet, redegjorde for spørsmålet og uttalte bl. a.: De forslag som foreligger når det gjelder denne saken er av sekretariatet blitt oversendt til den nedsatte arbeidervernlovkomité. Vi holder nå på med å finpusse innstillingen, og jeg kan av den grunn ikke redegjøre i detalj for hva den inneholder. Komitéen ble oppnevnt i 1948, men det opprinnelige mandatet var nokså begrenset. Etter hvert har den avgitt forskjellige innstillinger. Den første kom alt i 1948 og gjaldt arbeidstiden i støperiene. På grunnlag av de henvendelser vi fikk ble mandatet senere utvidet, og komitéen har nå faktisk gått til en hel revisjon av arbeidervernloven. De områder vi har behandlet er disse: 1. Spørsmålet om hvorvidt alle offentlige foretak skal komme inn under loven. 2. Vernekapitlet. 3. Arbeidstidsspørsmålet. 4. Kvinnearbeidet. 5. Barn- og ungdomsarbeidet. 6. Opplysningsvirksomheten.

Vi finpusser som nevnt innstillingen, og vi håper at den vil kunne avgis i slutten av mai eller begynnelsen av juni. Alle de forslag som er kommet inn til kongressen har sekretariatet oversendt til komitéen, og vi håper at de forslag til endringer som vi kommer med vil tilfredsstille forslagsstillerne. Når det gjelder kravet om 42 timers uke i helkontinuerlig skiftarbeid, er dette spørsmålet tatt opp separat for ikke å sinke komitéens innstilling. Dette med arbeidervernloven er ikke noe lett materie. Vi håper imidlertid at vi har funnet fram til løsninger som gjør loven mer anvendelig og smidig.

Andreas Sjøvik, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Oslo, var enig i innstillingen, men ville nytte høvet til å tale en liten gruppes sak. Det gjelder dykkerne. Det er så få av dem at de vanskelig kan gjøre seg gjeldende, men det er ikke tvil om at deres arbeid er av en slik art at de trenger særlig beskyttelse. Jeg tillater meg derfor å ta opp dette forslaget:

«Kongressen viser til innstilling fra Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund vedrørende forslag nr. 323 og til sekretariatets forslag 333 annet avsnitt og oppmoder det kommende sekretariat til i samarbeid med de interesserte forbund å gjøre det som gjøres kan for at man snarest råd er kan få lovfestede bestemmelser både for opplæring av dykkere og nødvendige vernetiltak for disse arbeidere.»

Edvard Støland, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Porsgrunn, pekte på det overhåndtagende overtidsarbeid som nå foregår ved de fleste anlegg rundt om i landet. Det blir stadig vekk gitt dispensasjon for overtidsarbeid, til tross for at det gjentatte ganger blir reist protest mot det. Jeg vil henstille til sekretariatet å vie dette spørsmålet all mulig oppmerksomhet.

Votering.

Søviks forslag ble enstemmig besluttet sendt sekretariatet. Sekretariatets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Ferieloven.

Her forelå det følgende forslag fra forbundene og innstilling fra sekretariatet:

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Forslag fra

Avd. 300 — Hilleren Industriarbeiderforening, Bergen,

« 311 — Malersvennenes Forening, Bergen,

« 312 — Bergen Trevarefabrikkarbeiderforening,

« 313 — Blikkenslagernes Forening, Bergen,

« 315 — Snekker- og Tømrernes Forening, Bergen,

« 316 — Stein-, Jord- og Sementarbeidernes Forening, Bergen.

Ferieloven.

1. «Vår(e) forening(er) krever at ferielovens § 7 endres således at ferieavregningen blir forhøyet slik at arbeideren har sikkerhet for at ferielønnen dekker ferielovens prinsipper.»

Motivering:

Ferieloven gir arbeidsgiveren rett til å pålegge arbeideren å dele sin ferie i 2. Dette medfører at ferietakeren blir påført ekstrautgifter ved at feriereiser må foretas 2 ganger i året.

Dette fordi arbeidsgiveren egenmektig i henhold til ferieloven kan diktere arbeidstakeren ferie med begrensnng innenfor et bestemt tidsrom. Dette har i flere tilfelle — spesielt i sesongbetonte fag — blitt benyttet av arbeidsgiveren som en arbeidsregulerende faktor, i stedet for lovens hensikt, at ferie skal tas på tidspunkt som kan gi arbeideren best mulig utbytte. Vi mener derfor at det er et berettiget krav at arbeidernes tillitsmann også blir medbestemmende ved fastsettelse av ferie. Hvis 3 ukersferien skal bli reell for lønsmottakerne, må feriegodtgjørelsen forhøyes slik at ferielønnen dekker ferien.

2. «Vår(e) forening(er) krever at de bestemmelser som ferielovens § 6 inneholder, også gjøres gjeldende for § 7.»

Motivering:

Alle forhold tatt i betraktning er det urimelig at de fastlønte arbeidstakere skal ha fordeler framfor de timelønte. Vi peker på at ferielovens § 6 ikke gjør fradrag i ferien for arbeidsuførhet (3 måneder), svangerskap, pliktig militærtjeneste (3 måneder). Det er urimelig at disse selvfølgelige goder ikke skal tilkomme de arbeidere som er henvist til ferielønnsordningen etter § 7.

Avd. 5, Rørleggernes Fagforening, Oslo, foreslår:

«Landsorganisasjonen går inn for en mer rettferdig fordeling og forhøyelse av feriepengene for alle organiserte lønnsnettakere.»

Motivering:

Enhver arbeider har rett til skikkelig ferie. Den nåværende ordning virker høyst urettferdig.

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret er av den mening at ferieloven nå har virket i såvidt lang tid at de mangler ved loven som en har kunnet konstatere, bør lede til at arbeidet med revisjon av loven blir tatt opp.

Forbundsstyret vil anbefale at Landsorganisasjonen retter henvendelse til myndighetene for nedsettelse av offentlig komité til revisjon av ferieloven.

De foreliggende forslag fra forbundets avdelinger anbefales oversendt komitéen.

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

Avd. 5, Bergen, foreslår:

Ferien.

I henhold til rundskriv nr. 45 fra L.O. og sirkulære nr. 28 fra N.J.M.F.s hovedstyre angående innsendelse av forslag til fagkongressen, vil avd. 5, Bergen, foreslå forandring av § 16, punkt 2, i verkstedsoverenskomsten mellom N.A.F. og M.V.L. på den ene side, og L.O. og N.J.M.F. på den andre side.

I den nåværende overenskomst heter det:

«Inntil 15. mai 1953 skal systemet med ferie bøker og feriemerker bare gjelde når en arbeider slutter i bedriften i løpet av et opptjeningsår.»

Til dette vil vi fremme følgende forslag:

«Fra 16. mai 1953 skal systemet med ferie bøker og feriemerker gjøres gjeldende selv om en arbeider ikke slutter ved bedriften.»

Motivering:

Grunnen til at vi vil fremme ovenstående forslag er at vi har medlemmer som har mistet sine ferie penger på grunn av at bedriften har gått konkurs, og flere tilfelle kan inntreffe.

Hovedstyrets uttalelse:

Forslag fra avd. 5, Bergen. — Ferien.

Hovedstyret viser til at den nevnte avtale bare gjelder for bedrifter som står tilsluttet Norsk Arbeidsgiverforening, og Arbeidsgiverforeningen er således ansvarlig for at feriegodtgjørelsen ved disse bedrifter blir utbetalt. Ved bedrifter utenfor Arbeidsgiverforeningen står en således fritt til å kreve feriebooker og feriemerker på den måte som loven foreskriver, hvis man ikke ved disse bedrifter har truffet samme avtale som med Arbeidsgiverforeningen.

Under henvisning hertil finner hovedstyret at forslaget ikke behøver å foranledige noen forføyning fra kongressens side.

NORSK KOMMUNEFORBUND

Bergens Elektrisitetsverks Arbeiderforening foreslår:
Feriegodtgjøring.

«Bergens Elektrisitetsverks Arbeiderforening foreslår at L.O. tar opp spørsmålet om at ferielovens § 6 og 7 søkes endret, slik at alle arbeidstakere får sin feriegodtgjøring utregnet etter samlet årsinntekt. Den nåværende prosent-sats, 6,5 %, bør samtidig søkes hevet til 7 %.»

Motivering:

Den nåværende ordlyd i ferieloven har ført til at Bergens Elektr.verk (Bergen kommune) i de senere år 3 ganger har endret sine retningslinjer for utregning av feriegodtgjøring for timelønnte arbeidstakere.

Ferieloven ble i 1949 som feriebestemmelse i vår tariffavtale. Samme år ble feriegodtgjøringen utbetalt med 3 ukers lønn til arbeidstakere som ikke hadde arbeidet akkord, og med 6,5 % av samlet årsinntekt til arbeidstakere som hadde arbeidet akkord. Vår forening skrev da til Arbeidsdirektoratet og ba om dettes fortolkning av ferieloven på dette punkt. Direktoratet svarte den gang at kommunale arbeidere med timelønn var berettiget til 6,5 % feriegodtgjøring av samlet årsinntekt, selv om disse arbeidere har lønn under sykdom og for helligdager. Dette var også vår oppfatning. I overensstemmelse med dette ble så feriegodtgjøringen for årene 1950 og 1951 utbetalt.

I 1952 ble dette igjen endret, slik at alle arbeidstakere med timelønn fikk 3 ukers lønn + 6,5 % av eventuelt akkordoverskudd som feriegodtgjøring. Dette angivelig på grunn av dom i arbeidsrettssak mellom Fredrikstad kommune og Norsk Kommuneforbund i tvist om fortolkning av ferieloven.

Denne form for utregning av feriegodtgjøring fører til at lønnen for ferieukene blir lavere enn den gjennomsnittlige ukefortjeneste ellers. Dette på grunn av at all overtidsgodtgjøring blir holdt utenom feriegodtgjøringen.

Hvis ferietiden skal kunne utnyttes som ferie, må feriegodtgjøringen, slik den økonomiske situasjon er for den enkelte arbeidstaker i dag, være betydelig større enn 3 ukers ordinær lønn.

Vi ber derfor kongressen pålegge L.O. å søke utvirket de nødvendige endringer i ferieloven, slik at alle kommunale arbeidstakere kan få utbetalt feriegodtgjøring prosentvis etter sin samlede årsinntekt.

Fra Norsk Kommuneforbunds forretningsutvalg:

Forslaget oversendes sekretariatet.

Innstilling fra sekretariatet:

Kommunal- og Arbeidsdepartementet har oppnevnt en komité til å gjennomgå Ferieloven og eventuelt fremme forslag om endringer. Landsorganisasjonen er representert i komitéen. De innkomne forslag oversendes komitéen.

Debatten.

Bjarne Klafstad, Norsk Elektriker og Kraftstasjonsforbund, Oslo, mente at de forhold som var berørt i forslag fra Avd. 5, Jern og Met., Bergen, burde tas opp til behandling. Vi har hatt tilfeller hvor arbeidsgiverne har fralagt seg et hvert ansvar for utbetaling av feriepenger.

Leif Aase, Norsk Jern- og Met., Laksevåg, opptok forslaget fra sin avd. I sin innstilling uttaler hovedstyret om dette forslaget at avtalen bare gjelder for bedrifter som står tilsluttet Norsk Arbeidsgiverforening, og Arbeidsgiverforeningen er ansvarlig for at feriegodtgjørelse ved disse bedrifter blir utbetalt. Ved bedrifter utenfor Arbeidsgiverforeningen står en således fritt å kreve feriebøker og feriemerker på den måten som loven foreskriver hvis man ikke ved disse bedrifter har truffet samme avtale som med Arbeidsgiverforeningen. Vi har våre tvil om hvorvidt dette er riktig, og jeg vil gjerne spørre Sjaastad om han kan gi oss opplysning om dette.

Gustad Sjaastad, L.O.s juridiske kontor: Det er ikke riktig det som Jern- og Mets hovedstyre hevder i sin uttalelse. Vi har ingen avtale som sikrer feriegodtgjørelse for bedrifter i Norsk Arbeidsgiverforening. Vi forsøkte å få en slik avtale, men det gikk ikke. Nå er ferieloven under revisjon, men jeg tror ikke det er riktig å si opp denne avtalen før det nye utkast til ferieloven er kommet. Ellers bør en forsøke å få gjennomført i bedrifter som står på svake føtter den ordning at en får feriemerker innklebet i feriebøker.

Sekretariatets innstilling ble enstemmig vedtatt, og Leif Aases forslag ble oversendt sekretariatet.

Diverse lovspørsmål.

Her forelå det et forslag fra Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund samt innstilling fra sekretariatet:

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

Avd. 163, Oslo, foreslår:

Arbeidsrettsdommer.

«Fagkongressen oppfordres til å ta skritt for å snu den pågående utvikling med undergraving av loven om 8-timersdagen, som arbeiderklassen gjennom fagorganisasjonen tilkjempet seg etter mange års kamp.

I og med at produksjonen samlet har vist en jevn stigning de siste år, må det tas sikte på en nedsettelse av arbeidstiden.

Arbeidsrettsdommer som gjør inngrep i vår rett til å disponere vår egen fritid, må omgjøres.

Som motivering for forslaget sine siste del, henvises det til Arbeidsrettens dom i saka ved Aal Ulefoss Brug den 11. okt. 1952. Direkte arbeiderfiendtlig arbeidsrettsdommer svarer ikke til arbeidernes stilling i samfunnet i dag.

Vi vil ikke unnlate å peke på at ansvaret for Arbeidsrettens sammensetting påhviler Regjeringen.»

Hovedstyrets uttalelse:

Forslag fra avd. 163, Oslo. — Arbeidsrettsdommer.

Hovedstyret viser til at denne spesielle sak vedrører et annet forbund, og en har således ikke tilstrekkelig kjennskap til sakens sammenheng for å kunne bedømme om den vil ha noen skadelige virkninger på overenskomstens og Arbeidervernlovens bestemmelser om overtid.

En er imidlertid kjent med at partene på forhånd var enige om at avgjørelsen også på forhånd var akseptert. Hertil kommer at ved denne bedrift er det et arbeidsreglement som spesielt tilplikter arbeiderne å utføre den omhandlede overtid.

Vi antar derfor at avgjørelsen i denne sak ikke vil ha de forutsatte skadevirkninger, og at den således ikke behøver å foranledige noen forføyninger fra kongressens side.

Innstillingen fra Sekretariatet:

Forslaget går såvidt skjønnes ut på at en skal endre reglene i arbeidervernloven og bestemmelsene i tariffavtalene om overtid. Dessuten stilles det krav om at «arbeidsrettsdommer som gjør inngrep i vår rett til å disponere vår egen fritid må omgjøres.»

Skal en endre reglene i arbeidervernloven om overtid bør det i tilfelle skje ved den nå pågående revisjon av arbeidervernloven. Da

arbeidervernkomiteén antagelig vil avslutte sitt arbeid før kongressen kan ta standpunkt til forslaget, har Sekretariatet besluttet å oversende forslaget til komiteén før behandlingen av saken på kongressen.

De fleste tariffavtaler inneholder som kjent bestemmelser om overtidsgodtgjøring og bestemmelser om når overtid kan kreves. Det ville etter Sekretariatets mening være naturlig om en endret disse bestemmelser i tilfelle en finner grunn til ytterligere å innskrenke bruken av overtid. Ved å gå fram på den måten ville en kunne vurdere arbeidskraftsituasjonen og produksjonsforholdene innen hvert forbunds fagområde. Sekretariatet antar at en derved vil kunne få den mest elastiske ordning og en ordning som til enhver tid avpasses etter utviklingen på arbeidsmarkedet. Skulle en endre bestemmelsene om adgangen til overtid i arbeidervernloven slik at reguleringen kom til å få noen betydning ville bestemmelsene bli for stivbente.

Den av forslagsstilleren nevnte dom fra Ulefoss var ikke en arbeidsrettsdom, men en voldgiftsdom med Arbeidsrettens medlemmer som voldgiftsdommere. Dommen bygget sitt resultat på tariffavtalen og på det ved bedriften godkjente arbeidsreglement. De dommer som Arbeidsretten har avsagt kan selvsagt ikke omgjøres. Ønsker en å endre den nå rådende rettstilstand må en endre grunnlaget for dommene, d. v. s. en må endre tariffavtalene.

Ansvar for Arbeidsrettens sammensetning påhviler ikke bare Regjeringen, idet flertallet av rettens medlemmer oppnevnes etter forslag fra de 2 hovedorganisasjoner i arbeidslivet. Ulefossdommen var enstemmig.

Under henvisning til foranstående innbyr Sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Sekretariatet må til enhver tid i samråd med forbundene på grunnlag av situasjonen på arbeidsmarkedet vurdere bestemmelsene om overtid i overenskomsten.

Ved voteringen ble sekretariatets innstilling enstemmig vedtatt.

Revisjon av arbeidstvistloven.

Her forelå det følgende forslag fra forbundene, og sekretariatets innstilling følger til slutt:

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Forslag fra

Avd. 300 — Hilleren Industriarbeiderforening, Bergen,

• 311 — Malersvennenes Forening, Bergen,

• 312 — Bergen Trevarefabrikkarbeiderforening,

• 313 — Blikkenslagersvennenes Forening, Bergen,

- « 315 — Snekker- og Tømrernes Forening, Bergen,
  - « 316 — Stein-, Jord- og Sementarbeidernes Forening, Bergen.
- «1. Arbeidstvistlovens § 40 kreves fjernet.»

Motivering:

Vi ser denne bestemmelse som en levning fra tider da lovgivningsmakten ble nyttet av de politiske makthavere til å stille opp strengest mulig ramme for arbeiderorganisasjonenes bevegelsesfrihet. Med det syn som i dag er rådende når det gjelder organisasjonenes ansvar og organisasjonenes oppgave i samfunnslivet, må en lovregel som § 40 ikke lenger beholdes, da den er lite i samsvar med nevnte syn.

«2. Arbeidstvistloven kreves revidert slik at Arbeidsretten gis mulighet til å ta de omstendigheter i betraktning som har ledet til en arbeidsnedleggelse ved bedømmelse av arbeidsnedleggelsen.»

Motivering:

Erfaringen viser at arbeidsnedleggelsen av Arbeidsretten bedømmes uten at de forhold som har ført til arbeidsnedleggelse blir tatt i betraktning ved bedømmelsen av konflikten. Det er urimelig at en provokatorisk og tariffstridig handling fra arbeidsgiverne ikke skal ha den minste betydning på arbeidsnedleggelsen.

Forbundsstyrets innstilling:

En går ut fra at den offentlige lovkomité som er oppnevnt med henblikk på revisjon av Arbeidstvistloven ikke vil ha avsluttet sitt arbeid, slik at spørsmålet om opphevelse av § 40 i loven kan drøftes av komiteén før endelig innstilling avgis.

Vedrørende adgangen til å ta en arbeidsgivers opptreden og handlemåte i betraktning ved bedømmelsen av om en arbeidsnedleggelse er ulovlig eller ikke, viser erfaring at ordningen i dag virker noe for stiv. En arbeidsnedleggelse er som regel et svar eller reaksjon på en bestemt handling eller unnlattelse fra arbeidsgiverens side. Det virker urimelig når rettslig prøvelse av lovligheten av denne handling eller unnlattelse først kan skje etter lengre tids forløp, mens rettsak vedrørende arbeidsnedleggelsen kan fremmes og behandles av Arbeidsretten på langt kortere varsel, til eksempel fra 4 dager til 1 uke.

Rettsreglene burde for disse tilfelles vedkommende gi klart påbud om at Arbeidsretten, når en sak om ulovlig arbeidsnedleggelse behandles, skal ta i betraktning samtlige omstendigheter i forbindelse med arbeidsnedleggelsen, herunder også foreta en bedømmelse av eventuell handling eller unnlattelse fra arbeidsgiverens side som har ledet til arbeids-

nedleggelsen, for deretter å avsi dom, ikke på grunnlag av rent formelle betraktninger vedrørende fredsplikten i tariffperioden, men i samsvar med det et rimelighetskrav oppstiller.

Det må m. a. o. i lovteksten gis klarere uttrykk for at Arbeidsretten skal kunne fastslå at en arbeidsnedleggelse er lovlig og rettmessig, trass i at den finner sted i en periode da den formelle fredsplikt eksisterer.

Fra sekretariatet:

Forslaget går ut på at straffebestemmelsen i arbeidstvistlovens § 40 skal fjernes. I denne bestemmelse heter det:

- «1. Med bøter fra 5 til 25.000 kroner eller med fengsel inntil 3 måneder eller med begge disse straffer, straffes
  - a. den som er med på beslutning om å iverksette, fortsette, støtte med bidrag eller godkjenne ulovlig arbeidsnedleggelse eller ulovlig arbeidsstenging, eller som medvirker hertil:
  - b. den som oppfordrer til å begynne eller fortsette sådan arbeidsstans, eller som støtter den eller innsamler eller utdeler innsamlede bidrag til dens iverksettelse eller fortsettelse, eller som medvirker hertil.»

På samme måte heter det i punkt 2 at den eller de arbeidsgivere som foretar eller fortsetter ulovlig arbeidsstengning hjemfaller til de samme straffer.

Bestemmelsene i arbeidstvistlovens § 40 var gjenstand for behandling og omforming av den nåværende arbeidstvistkomité. Endringen ble gjennomført i 1949. Det er derfor ikke sannsynlig at den nåværende arbeidstvistkomité kan anse seg berettiget til pånytt å ta opp saken etter at den på dette punkt har avgitt sin innstilling. Spørsmålet om en har behov for en strafferettslig reaksjon mot de arbeidere og arbeidsgivere som støtter henholdsvis en ulovlig konflikt eller foretar en ulovlig arbeidsstenging kan selvsagt diskuteres. I innstillingen som lå til grunn for arbeidstvistloven av 1915 gikk alle parter inn for straffebestemmelser i loven. Senere har oppfatningen innen fagbevegelsen endret seg slik at en i 1946 stilte krav om at bestemmelsene i § 40 i hvert fall måtte endres slik at de ikke ensidig var rettet mot fagbevegelsen. Det var dette som skjedde ved revisjonen i 1949.

Det er på det rene at straffebestemmelsene i arbeidstvistlovens § 40 ikke har vært brukt i noe tilfelle etter krigen. Det er sekretariatets oppfatning at arbeidstvistkomitéen bør avsluttet sitt arbeid innen 1. juli i år og at det deretter bør oppnevnes en ny komité som

får i oppdrag bl. a. å gjennomgå og i tilfelle fremkomme med forslag til endringer i loven. Ut fra dette synspunkt finner ikke sekretariatet å ville tilrå at spørsmålet om å fjerne § 40 i arbeidstvistloven blir oversendt arbeidstvistkomitéen, men at saken stilles i bero inntil ny komité er oppnevnt.

De samme foreninger har foreslått at arbeidstvistloven endres slik at Arbeidsretten gis mulighet til å ta de omstendigheter i betraktning som har ledet til en arbeidsnedleggelse.

I dette spørsmål er sekretariatet enig i de synspunkter som forbundsstyret har gitt uttrykk for i sin anbefaling av forslaget. Også dette spørsmål har vært drøftet i arbeidstvistkomitéen uten at komitéen har fremmet noe forslag. Det skulle derfor i og for seg ikke være noe i veien for at arbeidstvistkomitéen tok opp saken og leverte en innstilling om den før den avsluttet sitt arbeid. Sekretariatet har imidlertid liten tro på at det vil foreligge noe resultat fra arbeidstvistkomitéen innen den tid komitéen forutsettes å skulle avslutte sitt arbeid, og en foreslår derfor at også dette forslag stilles i bero inntil ny arbeidstvistkomité blir oppnevnt.

I samsvar med foranstående innbyr sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Sekretariatet får fullmakt til å fremme forslag til arbeidstvistkomitéen i samsvar med foranstående premisser.

Ved voteringen ble innstillingen enstemmig vedtatt.

Lærlingeloven.

Fra Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund forelå det følgende forslag:

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

Avd. 2, Oslo, foreslår:

Lærlingeloven.

«Retten til utdanning for all evnerik ungdom må lovfestes.»

Motivering:

All evnerik ungdom må få gratis skoleutdanning med lønn under skoletiden, slik at vedkommende ikke er til byrde for sin familie. Rett til utdanningen må ikke være et privilegium for de enkelte i samfunnet.

Forbundsstyrets uttalelse:

Angående ungdommens yrkesutdanning vises til Lærlingeloven som det for tiden arbeides med for å sette denne ut i praksis innen de forskjellige fag, og som bl. a. inneholder bestemmelser om betaling for skoletid på de forskjellige fagskoler.

Sekretariatet fremmet følgende innstilling:

Sekretariatet innbyr kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Kongressen slutter seg til forbundsstyrets uttalelse. Forsåvidt avdeling 2's forslag har en videre mening, må spørsmålet løses ad lovgivningens vei.

Debatten.

Sigurd Danielsen, Norsk Kommuneforbund, hevdet at arbeidsgiverne saboterte lærlingeloven. I mitt håndverk er det ennå ikke oppnevnt noe yrkesutvalg. Sekretariatet bør rette en henstilling til Kirke- og Undervisningsdepartementet om å påskynne oppnevning av yrkesutvalg. De fleste håndverksmestere neglisjerer også bestemmelsen i paragraf 18 om kontrakter for lærlinger. Skal vi få respekt for lærlingeloven må vi også påse at bestemmelsene blir overholdt.

N. V. Christensen, Jern- og Met., Oslo: Utdannelsesspørsmålet er et meget gammelt problem innenfor vårt forbund. Vi har arbeidet for at de unge guttene som går i lære og samtidig i skole bør få en liten godtgjørelse. På min bedrift har vi fått gjennomført halv lønn for lærlingene. Ennå har vi ikke fått innført lærlingeloven for vårt fag, men vi håper at den blir gjort gjeldende fra 1. juli.

Emil Torkildsen, Sekretariatet: Den rette instans for disse henvendelser er Lærlingerådet. Lærlingerådet er nå opprettet og har fått sin egen administrasjon. Jeg vil ikke gå så langt som Danielsen som påstår at arbeidsgiverne saboterer lærlingeloven. Det er imidlertid riktig å si at den ikke er blitt mottatt med noen særlig begeistring av arbeidsgiverne. Dette har også preget deres holdning, og de forsøker å forsinke gjennomføringen av lærlingeloven. Når det gjelder gjennomføringen av lærlingeloven er dette beroende på om en får laget en opplæringsplan, og dette er ikke gjort i en fart. Når det gjelder lønn under skoletiden, er dette fastslått i loven, men det vil ikke kunne gjennomføres før loven er trådt i kraft. Generelt begynte lærlingeloven å virke 1. oktober 1952, men som jeg nevnte blir den først gjort gjeldende for et fag når opplæringsplanen er godkjent.

Ragnvald Andersen, Jern- og Met., Bergen: Vi har ennå ikke fått gjennomført loven, og vi håper at det nå blir gjort fortgang med dette.

Josef Larsson, Sekretariatet, bekreftet at lærlingeloven ville bli gjort gjeldende for Jern- og Metall fra 1. juli i år.

Ved voteringen ble sekretariatets forslag enstemmig vedtatt.

Bedre prioritet for arbeidernes krav for lønn og feriegodtgjøring.

Fra Norsk Bygningsindustriarb.forb. forelå følgende forslag:

Forslag fra:

Avd. 300 — *Hilleren Industriarbeiderforening, Bergen,*

« 311 — *Malersvennernes Forening, Bergen,*

« 312 — *Bergen Trevarefabrikkarbeiderforening,*

« 313 — *Blikkenslagernes Forening, Bergen,*

« 315 — *Snekker- og Tømrernes Forening, Bergen,*

« 316 — *Stein-, Jord- og Sementarbeidernes Forening, Bergen.*

«*Prioriterte krav i konkurs- og dødsbo m. v.*

Vår(e) forening(er) krever at lov om fortrinnsrett for visse fordringer av 31. mai 1912 snarest må revideres, slik at arbeidslønn, ferielønn og lignende tilgodehavender gis fullgod sikkerhet.

Motivering:

Vi mener det er et rimelig krav at kongressen overfor de lovgivende myndigheter reiser dette spørsmål og stiller krav om endring i gjeldende lovbestemmelse i den hensikt at arbeidslønn, ferielønn m. v. kommer i 1. prioritet fram for skatter, trygdepenger og andre prioriterte fordringshavere.

Arbeidet med disse lovendringer må hurtigst mulig opptas, slik at en revidering — som nevnt ovenfor — kan finne sted.»

Forslag fra avdeling 423 — Hammerfest Bygningsarbeiderforening:

«Lov om fortrinnsrett for visse fordringer av 31. mai 1912 revideres og endres slik at arbeidslønn gis fullgod sikkerhet.

Motivering:

Hammerfest Bygningsarbeiderforening har innen sitt arbeidsområde de siste år hatt 3—4 konkurser som har resultert i at arbeidne har tapt ferie- og arbeidslønn.

Da de små bygg- og tømmermestre samt entreprenører har liten kapital og delvis påtar seg større byggearbeider enn de makter kommer de i den stilling at de må innstille sine utbetalinger som igjen medfører i de fleste tilfeller at arbeidslønninger blir udekket.

Når konkursen så inntre er boet så magert at det ikke gir dekning en gang for prioriterte krav.

Da dette er uholdbart må loven endres slik at når bygningsarbeiderne påbegynner et bygg eller arbeidsstykke må de ha garanti for at det til enhver tid er penger til dekning av arbeidslønninger og ytelser som utføres.

Vi viser for øvrig til vedtak i samme sak fattet av Norsk Bygningsindustriarbeiderforbunds landsmøte juni 1952.»

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret viser til ekspedisjon til Landsorganisasjonen av 24. august 1951, hvor vi anmodet Landsorganisasjonen om å ta dette spørsmål opp til behandling.

Fra sekretariatet forelå det følgende innstilling i saken:

Fra Sekretariatet:

De ovenfor nevnte foreninger foreslår at loven endres slik at når bygningsarbeiderne påbegynner et bygg eller arbeidsstykke må de ha garanti for at det til enhver tid er penger til dekning av arbeidslønninger og ytelser som utføres. Foreningene henviser for øvrig til det vedtak som ble gjort av Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund på dets landsmøte i 1952. Forbundsstyret viser også til henvendelsen til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon i anledning vedtaket på landsmøtet, og henstiller til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon å ta opp dette spørsmål til behandling.

Det kunne være spørsmål om å gå til myndighetene med forslag om en endring i lov av 31. mai 1912 om fortrinnsrett for visse fordringer. Denne loven slår fast at visse fordringer skal ha dekning fremfor andre i konkurs- og dødsboer. Prioritetsrekken er nå følgende:

- a) Massekrav. Inn under denne kategori går skifteomkostninger og krav ellers som boet som sådant pådrar seg.
- b) Fordringer på skatt til stat og kommune, forutsatt at skatten ikke er eldre enn 3 år.
- c) Tidsbegrenset krav på toll av varer som er tatt på kredittopplag.
- d) Fordringer på avgift av sivile og militære embetsgårder.
- e) Legers, dyrlegers og jordmødres fordringer for kaldsmessig bi-stand.
- f) Apotekeres fordringer for legemidler og sykerekvisita som de har vært pliktige til å utlevere uten å sikre seg betalingen på forhånd.
- g) Skipsmannskapers samt tjeneres og andre til skyldnerens husstand hørende personers fordringer på tilkommende lønn for de siste ni måneder før konkursens åpning eller — for dødsbos vedkommende — før skyldnerens død og inntil tre måneder etter dette tidspunkt, samt de i skyldnerens tjeneste værende underordnede betjentes, svenners, drengers og arbeideres tidligst åtte måneder før konkursen forfalne fordringer på tilkommende lønn

(herunder feriegodtgjørelse) for et beløp svarende til det som er opptjent enten i de siste 2 måneder (for så vidt feriegodtgjørelse angår det siste år) før vedkommende sluttet sitt arbeide, eller i det samme tidsrom før konkursens åpning eller — for dødsboers vedkommende — før skyldnerens død og inntil en måned etter dette tidspunkt.

Det er etter sekretariatets mening rimelig at arbeidslønninger får en bedre prioritet i konkurs- og dødsboer enn den de har etter loven av 31. mai 1912.

Sekretariatet innbyr derfor kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Sekretariatet vender seg til Det kgl. Justis- og Politidepartement med krav om en endring i lov av 31. mai 1912, § 1, slik at arbeidernes krav på lønn- og feriegodtgjøring gis bedre prioritet enn alle andre krav som etter loven er sikret fortrinnsvis dekning i konkurs- og dødsboer.

Votering.

Sekretariatets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Fraktutjamning til Finnmark.

Fra Hammerfest Bygningsarbeiderforening forelå det følgende forslag:

Avd. 423 — Hammerfest Bygningsarbeiderforening foreslår:

«Hammerfest Bygningsarbeiderforening har i møte 5. november 1952 påny behandlet spørsmålet om fraktutjevning. Det ble fattet vedtak om at saka sendes gjennom forbundet til behandling på fagkongressen 1953. Vi viser til tidligere vedtak oversendt Landsorganisasjonens sekretariat og nå sist Finnmark faglige Samorganisasjons representantskaps vedtak av april 1952 oversendt sekretariatet. Vi finner det unødvendig å komme noe nærmere inn på saken da tidligere skriv og vedtak skulle være fyldestgjørende.»

Forbundsstyrets innstilling:

Oversendes Kongressen med anbefaling.

Sekretariatet hadde fremmet følgende innstilling:

De faglige organisasjoner i Finnmark har også tidligere reist krav om ytterligere fraktutjamning og andre tiltak med sikte på å bringe levekostnadene i fylket nedover slik at de kommer mer i samsvar med levekostnadene i landet for øvrig. Landsorganisasjonens økonomiske kontor har søkt å belyse disse spørsmålene nærmere, og i henhold til disse undersøkelser er sekretariatet av

den oppfatning at den antatte forskjell i varepriser sammen med de fordeler som ventes oppnådd ved ytterligere fraktutjamning, er blitt betydelig overdimensjonert i diskusjonen om denne sak.

Det foreligger to beregninger som bekrefter dette. Den ene er foretatt av Landsorganisasjonens økonomiske kontor og gjelder de totale matvareutgifter i en vanlig arbeiderfamilie, den såkalte indeksfamilien. En har her sammenlignet utsalgsprisene i Hammerfest med utsalgsprisene i Oslo, og resultatet ble en merkostnad i Hammerfest på snau 4 pst. Det svarer til om lag kr. 40,00 pr. person pr. år. En kan nevne at i Tromsø var de faktiske gjennomsnittspriser under ett noe lavere enn i Oslo når det gjaldt matvarer. Tallet for Hammerfest blir bekreftet av den andre undersøkelsen som er oversendt Landsorganisasjonen fra Vadsø faglige Utvalg. Denne undersøkelse — som det faglige utvalg selv henviser til — viste på vedkommende tidspunkt en merutgift til matvarer på om lag kr. 150,00 for en familie på 4 personer, eller praktisk talt det samme som Det økonomiske kontors egen undersøkelse.

Når det gjelder bekleddingsvarer utgjør gjennomsnittsforbruket i en arbeiderfamilie i dag kr. 1.600,00 pr. år. Legger vi til $2\frac{1}{4}$ pst., som er den vanlige satsen for frakttillegget, blir dette en merutgift på kr. 36,00 pr. år. Undersøkelsen fra Vadsø faglige Utvalg kom her til nærmere kr. 30,00, altså også her en ganske god overensstemmelse. Pr. person blir dette under kr. 10,00 pr. år.

Med andre ord: Merutgiften til mat og klær som følge av prisforskjell, fraktutgifter etc. kan anslåes til om lag kr. 50,00 pr. person pr. år, eller kr. 200,00 for en familie på 4 personer. Disse to poster svarer for mellom 60 og 70 pst. av det samlede private forbruk i en arbeiderfamilie.

Når forskjellen ikke er større på dette område, henger det særlig sammen med at vi allerede i dag har fraktutjamning på en rekke viktige varer, og på endel andre varer er prisene de samme over hele landet som følge av den offentlige prisfastsettingspolitikken. Man kan vel neppe si at kr. 50,00 pr. person er et særlig høyt tall regnet i løpet av et år.

Slike undersøkelser må naturligvis brukes med varsomhet, men de synes klart å bekrefte at forskjellen i vareprisnivå er atskillig mindre enn vanligvis antatt. Derav følger at en ikke vil oppnå særlig mye ved ytterligere fraktutjamning.

På den annen side er det klart at klimatiske forhold betyr en merkbar belastning i Finnmark gjennom større brenselutgifter,

merbehov for bekledningsvarer etc. Her er det imidlertid meget vanskelig å beregne nøyaktige tall. Dessuten kan det vel med rette hevdes at det også i enkelte andre av landets fylker, gjør seg gjeldende spesielle forhold som fører til høyere levekostnader enn vanlig om enn neppe i samme utstrekning som i Finnmark. Det er imidlertid et faktum at levestandarden i gjennomsnitt er endel lavere i Finnmark enn landet ellers. Det henger vel sammen med det svakere og mer ensidige næringsgrunnlag i dette fylket. Det er også hevet over tvil at det er dyrere å leve i Finnmark, selv om det er vanskelig å avgjøre hvor mye dyrere.

Det avgjørende problem som melder seg ved vurderingen av eventuelle kompensasjonsspørsmål er imidlertid dette: Vil det være en klok og riktig politikk å gjennomføre lokale prisreduksjoner, subsidieordninger og lignende og på den måten via statsbudsjettet gjøre befolkningen i Finnmark mer eller mindre avhengig av permanente inntektsoverføringer fra resten av landets befolkning? Ville det ikke være riktigere — og på lengre sikt det gunstigste for fylket selv — om en brukte alle tilgjengelige økonomiske midler til å bygge ut nærings- og produksjonslivet i landsdelen og på den måten gradvis heve selve inntektsnivået hos befolkningen?

Vi har nå fått en Nord-Norge-plan som nettopp er basert på denne grunnidé: Å legge grunnlaget for at landsdelen blir i stand til ved egen hjelp etter hvert å sikre seg en anstendig levestandard på like fot med resten av landet. Planen tar sikte på å gjøre landsdelen mindre avhengig av permanente inntektsoverføringer fra resten av folket ved å utvikle landsdelens eget produksjonsgrunnlag og på den måten skape et solid økonomisk fundament som det kan bygges videre på. Dette vil i det lange løp være en mye bedre og framfor alt sunnere politikk da det gir langt bedre utsikter og garantier for en varig heving av levestandarden.

Sekretariatet er derfor av den oppfatning at istedenfor å stille krav om statsfinansielle ytelser til nedskrivning av varepriser og lignende, bør en heller ta sikte på så langt råd er å få større bevilgninger til utbygging av landsdelen og øke tempoet i gjennomføringen av planlagte tiltak. Det er den beste måten å bruke pengene på.

I samsvar med ovenstående innbyr sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Det henstilles til de faglige organisasjoner i Finnmark at de i sitt arbeid for en utjamning av levekårene konsentrerer sin virksomhet om å aktivisere myndighetenes og andre organers interesse for en raskest

mulig utbygging av selve nærings- og produksjonsgrunnlaget og dermed heving av inntektsnivået i fylket. Landsorganisasjonen vil gi sin fulle støtte til dette arbeid.

Hans Sæt rum, Norsk Kommuneforbund, Vardø, var enig i innstillingen, og ga uttrykk for sin takknemlighet for den velvilje som var vist fra sekretariatets side. Når vi krever denne fraktutjamning er det ikke for å få noen ekstra fordeler. De lange avstandene i Finnmark fordyrer alle de forbruksvarer vi trenger. Det står i sekretariatets innstilling at en skal aktivisere myndighetenes og andre organers interesser for en raskest mulig utbygging av selve nærings- og produksjonsgrunnlaget. Å bygge ut næringslivet i Finnmark er imidlertid ikke gjort i en fei. Derfor gjelder det her et både-og. Vi må også få fraktutjamning i dag.

Ved voteringen ble innstillingen enstemmig vedtatt.

Sosialisering av papirindustrien.

Følgende forslag forelå fra Norsk Papirindustriarbeiderforbund:

Avd. 21. Forenede Papirfabrikkers Arbeiderforening, foreslår at kongressen drøfter og tar stilling til dette spørsmål.

Motivering:

Norsk Papirindustriarbeiderforbunds landsmøte i oktober 1951 vedtok enstemmig et forslag fra sin daværende formann, Stenklev, om sosialisering av papirindustrien.

Når vi ser utviklingen i dag i denne industri, med innskrenkninger og arbeidsløshet, må det være helt på sin plass at L.O. drøfter denne for samfunnet så viktige sak og tar stilling til denne.

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundets landsmøte i 1951 nedsatte en komité til å arbeide videre med denne saken, og komitéens arbeid skal forelegges medlemmene. For øvrig har selsagt forbundsstyret ikke noe i mot at kongressen behandler spørsmålet.

Fra sekretariatet forelå følgende innstilling:

Norsk Papirindustriarbeiderforbunds landsmøte i 1951 valte en komité til å behandle spørsmålet om sosialisering av papirindustrien. Når komitéen er ferdig med sitt arbeid, skal utredningen forelegges forbundets medlemmer. Det vil derfor være uriktig av kongressen å ta denne sak opp til behandling før vedkommende interesserte forbund har ferdigbehandlet saken.

I samsvar med ovenstående innbyr sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak:

*Forslaget sendes Norsk Papirindustriarbeiderforbund.
Ved voteringen ble innstillingen enstemmig vedtatt.*

Statskontroll av storbankene.

Gjennom Norsk Papirindustriarbeiderforbund var det innsendt følgende forslag:

Avd. 6. Papirarbeidernes Forening, Borregaard foreslår at storbankene settes under statskontroll. Det henvises til den store innflytelse disse storbanker har over store deler av det økonomiske liv.

Forbundsstyret uttaler:

Forbundsstyret tiltrer forslaget.

Sekretariatet foreslo følgende:

Statskontroll av storbankene er i første rekke et politisk spørsmål som må avgjøres av samfunnets politiske organer. I det arbeidsprogram som ble vedtatt på Det norske Arbeiderpartis landsmøte, er det også et avsnitt om offentlig kontroll med storbankene. Kongressen bør gi sin tilslutning til dette avsnitt.

Sekretariatet innbyr derfor kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Idet kongressen i prinsippet gir sin tilslutning til at det blir offentlig kontroll med landets storbanker, oversendes forslaget til det nye sekretariat.

Ved voteringen ble sekretariatets innstilling enstemmig vedtatt.

Trygdelovgivningen.

Det forelå følgende forslag fra forbundene:

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Forslag fra

Avd. 300 — Hilleren Industriarbeiderforening, Bergen,

« 311 — Malersvennernes Forening, Bergen,

« 312 — Bergen Trevarefabrikkarbeiderforening,

« 313 — Blikkenslagernes Forening, Bergen,

« 315 — Snekker- og Tømrernes Forening, Bergen,

« 316 — Stein-, Jord- og Sementarbeidernes Forening, Bergen.

Trygdelovgivningen.

«Vår(e) forening(er) krever at stønad til arbeidsledighetstrygd, syke-trygd, uføretstrygd osv. forhøyes og bringes i samsvar med et rimelig nivå til de til enhver tid gjeldende levekostnader.»

Motivering:

Det er vår bestemte oppfatning at en samfunnsborger som blir rammet av arbeidsledighet, sykdom, arbeidsulykke m. v. må gjennom samfunnet være garantert vilkår som sikrer de rammede medlemmer en forsvarlig levestandard. Vi peker i denne forbindelse på de ekstraomkostninger som f. eks. sykdom, ulykker m. v. påfører den enkelte samfunnsborger med, f. eks. legeutgifter, medisintgifter, rekreasjonsopphold og andre omkostninger som disse omstendigheter påfører.

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret anbefaler at spørsmålet om trygdesatser m. m. snarest mulig blir behandlet og sett i sammenheng med foreliggende forslag om folketrygden.

Forslag fra

Avd. 300 — Hilleren Industriarbeiderforening, Bergen,

« 311 — Malersvennenes Forening, Bergen,

« 312 — Bergen Trevarefabrikkarbeiderforening,

« 313 — Blikkenslagernes Forening, Bergen,

« 315 — Snekker- og Tømrernes Forening, Bergen,

« 316 — Stein-, Jord- og Sementarbeidernes Forening, Bergen.

«Vår(e) forening(er) foreslår at spørsmålet om pensjon for A.F.L.s medlemmer utredes av sekretariatet i kommende kongressperiode, og at saken realitetsbehandles på neste kongress.»

Motivering:

Vi viser til at endel forbund innenfor A.F.L. allerede har pensjon for sine medlemmer, nå sist Skog- og Landarbeiderforbundet.

Avd. 64, Teglværksarbeidernes Forening, Fredrikstad, foreslår:

«Landsorganisasjonen opptar spørsmålet om ensartet pensjonsordning for samtlige lønsmottakere.»

Avd. 5, Rørleggernes Fagforening, Oslo, foreslår:

«Landsorganisasjonen går aktivt inn for en hurtig løsning av Folketrygden. Vi mener at tiden er inne for en løsning av denne for arbeidsfolket så viktige sak.»

Forbundets innstilling:

Forbundsstyret vil rette en inntrengende henstilling om at de foran berørte trygdespørsmål blir tatt opp til løsning i forbindelse med løsning av hele det trygdekompleks som Folketrygden må omfatte.

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

Avd. 2, Oslo, foreslår:

«Kongressen må ta stilling til de alderstrygdede under mottoet: Samfunnet må gjøre sin plikt mot de alderstrygdede, slik de trygdede har gjort mot samfunnet.»

Motivering:

Som ansvarlige mennesker er det vår plikt å sørge for at alle som blir gamle, ved lov skal være sikret å leve en skikkelig tilværelse.

Hovedstyrets uttalelse:

Forslag fra avd. 2, Oslo. — Alderstrygdede.

Hovedstyret erklærer seg prinsipielt enig i forslaget. En viser i den anledning til Stortingets behandling av saken og vil anbefale at kongressen stiller krav om at det gjøres mest mulig fortgang med gjennomføringen av folketrygden.

NORSK MURERFORBUND

Avd. 1, Oslo Murarbeidere, foreslår:

Endringer i lov om ulykkestrygd for industriarbeidere av 24/6 1931.

En industriarbeider som i dag blir skadet under arbeid, erholder etter den nåværende lov om ulykkestrygd for industriarbeidere en rente som varierer etter den invaliditetsgrad som skaden medfører. Ved 100 pst. invaliditet utbetales maksimumsrente med kr. 3.000,00 pr. år, dvs. 60 pst. av lovens maksimumsinntekt kr. 5.000,00.

Sett på bakgrunn av leveprisomkostningene er dette en rente som ingen kan livberge seg på, selv om det gjelder personer uten forsørgelsesbyrde. En mann med forsørgelsesbyrde vil naturligvis komme i en håpløst vanskelig økonomisk stilling.

Er en så merksam på at bedriftsulykkene under og etter krigen har hatt en betydelig stigende tendens, er det grunn til å ta opp denne spesielle sak gjennom fagbevegelsen for å få gjennomført lovbestemmelser som svarer til forholdene i dag. Det er urimelig at den enkelte person som ulykken rammer, sammen med sin familie skal bære byrdene alene. Vi må også være merksam på at de forsikringer som tegnes gjennom fagforeningene, er engangsbetalinger med beløp som i dag bare betyr en kort avhjelp av nøden.

Det naturlige ville være å overføre denne trygd på bedriftene, som så kunne tegne forsikringer for hele sin arbeidsstokk.

Slik lovens § 32 nå er formet, fritar den bedriften og bedriftsledelsen for erstatningsansvar utover de premier som bedriften betaler til Rikstrygdeverket.

Lovens § 32 lyder slik:

«Ulykker som går inn under denne lov, medfører ikke plikt for arbeidsgiveren, hans fullmektig, arbeidsoppsynsmann, mester eller lignende til personlig å svare noen erstatning, med mindre det godtgjøres ved straffedom at vedkommende har voldt skaden forsettlig eller grovt uaktsomt.»

Dette påbud har følgelig medført at bedriftsledelsen fritas for å betale erstatninger i de tilfelle den etter vanlige erstatningsregler ville vært erstatningspliktig. Det viser seg nemlig at selv om fabrikktilsynet finner at ulykken skyldes forsømmelser fra bedriftens side med forskriftsmessige anordninger til beskyttelse av arbeiderne, er dette i de fleste tilfelle ikke tilstrekkelig til at politiet eller domstolene vil betegne det som grov uaktsomhet, og vedkommende må følgelig frifinnes. Den skadede er derved avskåret fra å få erstatning. Bestemmelsen har ganske sikkert medført at bedriftene er skjødesløse med de lovmessige sikkerhetsforanstaltninger.

Prinsipalt bør en gjennomføre en lovbestemmelse som sikrer full lønnskompensasjon etter invaliditetsgrad for alle bedriftsulykker som medfører varig mén, og dessuten full lønn under sykdom for bedriftsskader. Bedriften får så gardere seg ved å tegne forsikringer for disse skader.

Dette forslaget vil medføre en endring av hele loven om ulykkestyngden for industriarbeidere, som hovedsakelig vil gå ut på større ytelser fra bedriftenes side.

Som en midlertidig ordning bør lovens § 32 endres slik at alle tilfelle av bedriftsulykker som skyldes feil fra bedriftens side, erstattes av denne etter vanlige erstatningsregler.

§ 32 foreslås endret slik:

«Ulykker som går inn under denne lov og som skyldes forsømmelser og mangler på aktsomhet fra bedriftens ledelse, hans fullmektig, arbeidsoppsynsmann, mester eller lignende, blir å erstatte av bedriften med ytelser som svarer til den gjennomsnittlige inntekt vedkommende skadede har hatt i de siste 2 år så lenge vedkommende er helt eller delvis arbeidsufør, og i tilfelle invaliditet beregnes en årlig rente av den fulle lønn som svarer til invaliditetsgraden.

Det påligger Rikstrygdeverket å innkreve erstatningen. Rikstrygdeverket forskutterer skadedes rente fra skadedagen og forvalter det endelige erstatningsbeløp med månedlige utbetalinger til skadede.»

Motivering:

De mennesker som i dag er henvist til å leve av de sosiale trygder fører en kummerlig tilværelse, hvis de ikke har hjelp også utenom trygden.

All privat innsamling til hjelp foretatt av private veldedighetsorganisasjoner og den økte opprettelse av private pensjonskasser ved de store bedrifter, understreker at de sosiale trygder er helt utilstrekkelige. Samfunnet har plikt på seg til å hjelpe dem som ikke kan arbeide, og ikke la dem komme i takknemlighetsgjeld til andre mennesker for hjelp som samfunnet plikter å gi dem.

De private pensjonskasser som i dag opprettes i samarbeid mellom de store bedrifter og fagforeninger, er egnet til å bortlede oppmerksomheten fra den mangelfulle trygd samfunnet yter, og må betraktes som en overgangsordning og en erstatning inntil vi får en forsvarlig trygd. De store bedrifter må beskattes for å kunne gi alle arbeidere samme trygd. Alt annet strir mot fagorganisasjonens solidariske grunnprinsipp.

Norsk Papirindustriarbeiderforbunds forbundsstyre uttaler:

Prinsipielt tiltrer forbundsstyret forslaget, men forbundsstyret ser det slik at Storting og Regjering har sin oppmerksomhet henvendt på alderstrygden samtidig som det er nedsatt en komité for å samordne de sosiale trygder i en «Folketrygd». Ut fra disse forutsetninger skulle forslaget fra Torp Fagforening for så vidt være overflødig.

Sekretariatet fremmet følgende innstilling:

Sekretariatet er enig i at det sosiale trygdestellet må bygges ut, slik at alle som på grunn av alder, uførhet, sykdom eller arbeidsledighet ikke selv makter det, kan ha et forsvarlig underhold. Stønadsattsene må til enhver tid reguleres i samsvar med det gjeldende prisnivå, selv om dette innebærer en forhøyelse av premiene der hvor trygden er basert på premiesystemer.

Utbyggingen av den alminnelige sosiale forsorg er en viktig samfunnmessig oppgave som hører inn under stat og kommune og må løses av deres organer. Fagorganisasjonen kan for sitt vedkommende bare støtte opp om bestrebelsene for å skape tilfredsstillende trygd for alle samfunnsborgere som trenger det. Stortingets prinsipielle tilslutning til framlegget om folketrygden er et viktig steg i den retning som det må bygges videre på.

Under henvisning til foranstående innbyr Sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak:

De innsendte forslag oversendes sekretariatet, som får i oppdrag å fremme dem overfor vedkommende instanser eller myndigheter i den utstrekning og den form det ansees hensiktsmessig.

Ved voteringen ble innstillingen enstemmig vedtatt.

Boligspørsmål.

Fra Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund forelå det følgende forslag:

Avd. 311, Malersvennernes Forening, Bergen, foreslår:

«*Boligreisninga.*

1. Lånegrensen for Husbanken, Bolig- og Bustadbanken, må reguleres og tilpasses de faktiske byggekostnader for boliger.
2. Nedskrivningsbidraget må avpasses slik at forrentningen av lånekapitalen dekkes av en sosialt forsvarlig husleie.
3. Økonomisk støtte til byggeforskning.
4. Gjennomføring av en standardisert og rasjonell produksjon av byggematerialer, samt en planmessig og økonomisk prosjektering av boligbyggingen.
5. Bestemmelsene om bygging med egne materialer innskjerpes og håndheves på en effektiv måte.»

Avd. 354, Sten-, Jord- og Sementarbeidernes Forening, Trondheim, foreslår:

«Idet foreningen vil peke på den skrikende mangel på husvær for landets befolkning og særdeles for landets arbeiderklasse, vil foreningen pålegge forbundsstyret at spørsmålet om større materialtildeling til boligbygg, samt en forhøyelse av Husbankens stønad til boligbyggingen blir reist på L.O.'s kongress.»

Motivering:

Under debatten angående dette forslag oppfattet vi forslagsstillerens mening slik at det vedtak som ble gjort på forbundets landsmøte angående boligspørsmålet, bør opptas på L.O.'s kongress og om mulig vedtas av kongressen, for derved å få mer tyngde i kravet om økt boligbygging og lettere lånevilkår i Husbanken for den jevne lønns-mottaker.

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret viser til nedenstående vedtak på landsmøtet i juni 1952, som anbefales støttet av kongressen:

«Gjennom opprettelsen av Den norske Stats Husbank, regulering av byggeløyver og arealbegrensninger har det stort sett vært mulig å la boligbyggingen etter krigen komme alminnelige lønsmottakere til gode.

Landsmøtet vil imidlertid peke på at de stadig stigende byggekostnader har ført til at boligbyggingen på dette sosiale grunnlag er i fare. Dette skyldes at Husbanken i sin finansieringspolitikk ikke har tatt nødvendig hensyn til den stigning i byggekostnadene som har funnet sted. Dette forhold har ført til krav om så store egeninnskudd at den alminnelige lønsmottaker ikke kan make det.

Husbanken synes derfor mer og mer å bli finansieringsinstitutt for de mer velstilte grupper i samfunnet. Dette svekker den sosiale boligbygging og vil føre til stagnasjon av boligproduksjonen. De høye byggekostnader må ikke føre til senkning av byggevolumet og boligstandarden.

Landsmøtet er derfor av den bestemte oppfatning at det må treffes effektive tiltak for å hindre de uheldige konsekvenser som denne utvikling fører med seg.

Som et ledd i disse tiltak vil landsmøtet peke på følgende:

1. Lånegrensene for Husbanken, Bolig- og Bustadbanken må reguleres og tilpasses de faktiske byggekostnader for boliger.
2. Nedskrivningbidraget må avpasses slik at forrentningen av lånekapitalen dekkes av en sosialt forsvarlig husleie.
3. Økonomisk støtte til byggeforskning.
4. Gjennomføring av en standardisert og rasjonell produksjon av byggematerieler samt en planmessig og økonomisk prosjektering av boligbyggingen.
5. Bestemmelsene om bygging med egne materialer innskjerpes og håndheves på en effektiv måte.

Avd. 5, Rørleggernes Fagforening, Oslo, foreslår:
Fagbevegelsen — Norsk Leieboersamband.

L.O. går inn for et bedre samarbeid mellom fagbevegelsen og Norsk Leieboersamband.

Motivering:

Vi tror at et bedre samarbeid kan skape større resultat på boligmarkedets område.

Forbundsstyrets innstilling:

Forslaget tiltres, idet forbundsstyret vil anbefale at L.O. etablerer det best mulige samarbeid med leieboerbevegelsen.

Sekretariatet fremmet følgende innstilling:

Disse forslag tar sikte på at kongressen skal ta opp til behandling det vedtak som ble gjort på Norsk Bygningsindustriarbeiderforbunds landsmøte i juni 1952. Vedtaket har sådan konklusjon:

- «1. Lånegrensene for Husbanken, Bolig- og Bustadbanken må reguleres og tilpasses de faktiske byggekostnader for boliger.
- 2. Nedskrivningsbidraget må avpasses slik at forrentningen av lånekapitalen dekkes av en sosialt forsvarlig husleie.
3. Økonomisk støtte til byggeforskning.
4. Gjennomføring av en standardisert og rasjonell produksjon av byggematerialer samt en planmessig og økonomisk prosjektering av boligbyggingen.
5. Bestemmelsene om bygging med egne materialer innskjerpes og håndheves på en effektiv måte.»

I hovedsak kan denne konklusjon tiltres, idet alle ting som her pekes på vil gjøre det lettere for dårlig økonomisk stilte å skaffe seg husvær. Imidlertid vil denne lettelse i stor utstrekning fremkomme ved at en utjamner utgiftene til de høye byggekostnadene over samfunnsapparatet. Konklusjonens punkt 4 peker likevel på tiltak som på lengre sikt vil ha overmåte stor betydning for boligbyggingen. En vil gjerne understreke at så vidt høyt som utgiftene til boligbygging er kommet, må det gjennomføres de rasjonaliseringstiltak som er mulig for å få kostnadene ned. Byggeforskningen er et meget viktig ledd i denne retning. Forskingen må derfor bygges ut slik at en får undersøkt muligheten av å nytte enklere og billigere materialer, andre byggemetoder, i hensikt å spare både materialer og arbeidsomkostninger. Ved boligbyggingen utgjør transportutgiftene en stor del av byggesummen. Transportproblemet må derfor også nøye undersøkes. I det hele tatt må alle de faktorer som til sammen utgjør den ferdige boligs kostnadssum nøye vurderes.

Etter hvert som disse ting er undersøkt må forskningens resultater settes ut i praksis. I mange tilfelle blir vel ikke det så enkelt, men her må organisasjonene og det offentlige samarbeide. Hvis det ved forskningens hjelp blir klarlagt at nye og enklere materialer og byggemetoder kan tas i bruk, bør en gjennom tids- og arbeidsstudier få konstatert de faktiske arbeidsomkostninger som må til. Dette for at lønnsfastsettingen skal kunne skje på et grunnlag som gir bransjens lønns-takere en rimelig og riktig fortjeneste.

Sekretariatet innbyr kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Under henvisning til hva som er anført i premissene anmodes sekretariatet om i samråd med Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund å arbeide videre med saken.

Thorleif A n d r e s e n, Norsk Murerforbund, foreslo at vedtaket fikk denne formulering: «Under henvisning til hva som er anført i premis-sene anmodes Sekretariatet om i samråd med forbundene i bygnings-fagene å arbeide videre med saken.»

Med denne endring ble Sekretariatets innstilling enstemmig vedtatt.

En statens arbeidsgiverforening.

Det forelå følgende forslag fra forbundene:

NORSK ARBEIDSMANNSFORBUND

Skorovas fagforening foreslår:

«at statens gruveselskaper utmeldes av Bergværkenes Landssammenslut-ning.»

Motivering:

I og med at Det norske Arbeiderparti sitter som landets styrende og har overtatt en stor del av de gruver som før var i privat eie, ser vi oss nødsaget til å komme med vårt forslag.

Vi kan regne med at 80 pst. av alle gruvearbeidere er arbeiderparti-folk, og statens gruver skulle da gå foran de private med et godt eks-empel for våre krav.

Vi er selvsagt ikke interessert i å motarbeide oss selv og slik som situasjonen er i dag blir det faktisk så.

Som arbeidere står gruvens folk praktisk talt på samme nivå som før krigen, og vi minner om de mangler som er størst: f. eks. pensjon, lønn under sykdom osv.

Forbundets standpunkt:

Forbundet er enig i at spørsmålet om utmeldelse blir tatt opp med Statens Gruveselskap og Industridepartementet og at en søker å på-skynde ordningen med egen forhandlingsorganisasjon for de produk-sjonsbedrifter som drives av staten.

Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer foreslår: «Opprettelse av en Statens Arbeidsgiverforening.

Kongressen gir Sekretariatet i oppdrag å utvirke til at man får en Statens Arbeidsgiverforening for de produksjonsbedrifter hvor Staten representerer hovedinteressene.»

Motivering:

Som bekjent driver Staten en del produksjonsbedrifter. Vi nevner bl. a. Marinens Hovedverft, Raufoss Ammunisjonsfabrikker, Kongsberg

Våpenfabrikk, A/S Ardal og Sunndal Verk og A/S Norsk Jernverk. I den tid vårt forbund har hatt anledning til å drive tariffforhandlinger med f. eks. A/S Norsk Jernverk, har det vist seg meget vanskelig å komme til forsvarlige tariffmessige forhold for våre medlemmer ved A/S Norsk Jernverk og det var ikke mulig å få forhandlinger før man var gått til plassoppsigelser. Ved å samordne disse bedrifter i en Statens Arbeidsgiverforening skulle det også — sett samfunnsmessig — være mulig å følge en linje som begge parter kunne være tjent med.

P. Mentsen redegjør for spørsmålet.

P. Mentsen redegjorde for spørsmålet og uttalte bl. a.: Dette spørsmålet har vært behandlet flere ganger, og nå nylig på en industrikonferanse. Det er utvilsomt behov for en statens arbeidsgiverforening. Vi har en del bedrifter som tidligere har vært privatkapitalistiske, men som nå er kommet over på statens hender. De var medlemmer av Norsk Arbeidsgiverforening og har fortsatt sitt medlemskap også etter at de kom over på statens hender. Spørsmålet om utmelding av N.A.F. er overmåte vanskelig. Sekretariatet er av den mening at Stortinget i tilfelle må gjøre vedtak om at statens bedrifter ikke kan stå i Norsk Arbeidsgiverforening. Uten et slikt vedtak er det umulig å foreta seg noe. Sekretariatet behandlet saken så sent som den 4. januar i år og den ble da sendt til samarbeidskomitéen for L.O. og Det norske Arbeiderparti. Her ble man enig om å overlate spørsmålet til finansministeren, og vi kan ventelig få et forslag derfra i nærmeste framtid. Kongressen bør gi Sekretariatet fullmakt til å arbeide videre med saken.

Fritz H a n n e s t a d, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer syntes at Sekretariatet kunne godta det forslaget som var sendt inn fra hans forbund. Det var så rundt formet at det ikke skulle være noe farlig å vedta det. Det er nødvendig at vi snarest får opprettet en instans som kan forhandle på vegne av statens bedrifter. Vi har hatt mange vansker med disse bedrifter når det gjelder opprettelse av tariffavtaler. Det gjelder også bedrifter som aldri har stått i Norsk Arbeidsgiverforening, som f. eks. Årdals Verk og Jernverket. Vi har måttet gå til plassoppsigelse, fordi bedriftsledelsene ved disse bedrifter har inntatt det standpunkt at de ikke ville opprette tariffavtale med vårt forbund.

Albert K a r l s e n, Norsk Arbeidsmannsforbund, opptok forslaget fra Skorovas fagforening om at Statens gruveselskaper utmeldes av Bergverkenes Landssammenslutning.

Etter forslag fra dirigenten ble samtlige forslag i denne sak enstemmig besluttet oversendt Sekretariatet.

Hjelpeaksjonen for India.

Fra Norsk Centralforening for Boktrykkere forelå det følgende forslag:

Skiens Typografiske Forening foreslår:

«Skiens Typografiske Forening går inn for den innsamling som skal foretas i forbindelse med India-hjelpen. Landsorganisasjonen har ved flere høve vært merksam på de «underutviklede land» og ønsket å gi hjelp.

Vi henstiller til fagkongressen å gjøre vedtak om at hvert medlem gir minst en timelønning, eventuelt 2, slik at formålet kan fremmes og være til gagn.»

Hovedstyrets uttalelse:

Centralforeningens hovedstyre kan ikke tiltre forslaget, idet kongressen etter vår mening ikke har rett til å fatte slikt vedtak.

Sekretariatet fremmet følgende innstilling:

Sekretariatet innbyr kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Hovedstyrets standpunkt om ikke å vedta fast utligning på hvert medlem tiltres. Kongressen vil imidlertid understreke at hjelpen til de underutviklede land — i denne sammenheng India-hjelpen — settes i verk som en folkeaksjon. Kongressen retter derfor oppfordring til alle tilsluttede organisasjoner og enkeltmedlemmer om å støtte innsamlingen og folkeaksjonen på beste måte.

Ved voteringen ble innstillingen enstemmig vedtatt.

Folkeherberger.

Fra Hillevåg Tekstilarbeiderforening forelå det følgende forslag:

«Fagkongressen bemyndiger Sekretariatet til å utarbeide planer for dannelsen av en landsomfattende «Folkeherberge-organisasjon». Forutsetningen er å kunne benytte de forskjellige Folkets Hus som billige overnattingssteder i ferietiden for fagorganiserte arbeidere, som er på reise.

Videre er det forutsetningen at det blir eierne av de forskjellige Folkets Hus som sørger for og anskaffer det nødvendige utstyr osv.

Likeledes må det være adgang for andre arbeiderorganisasjoner som måtte ønske å opprette et herberge på sitt hjemsted, å nytte andre høvelige lokaler.

L.O. oppretter et lånefond på kr. 100.000,00 for å kunne yte kortsiktige lån til dem som måtte ha hjelpebehov, for anskaffelse av det nødvendige utstyr.

L.O.'s representantskap blir forelagt planene for godkjenning.»

Motivering:

I ferietiden er det mange mennesker ute og reiser. Som en følge av dette er det vanskelig å få hotellplass om en måtte ønske det. En stor del har heller ikke økonomisk anledning til å nytte hotell. Noen tar derfor ut med telter, motorbåter, varebiler o. l., og overnatter i dette. I vårt ugjestmilde klima er det ofte mange som lir vondt på denne måte. Vi må også anta at det er mange som ikke ønsker å reise eller overnatte på dette vis og derfor ikke kommer noe sted i det hele tatt.

Nettopp i ferietiden innstilles eller i hvert fall innskrenkes møtevirksomheten. En følge av dette er at de forskjellige Folkets Hus rundt om i landet for en stor del står ubenyttet. Vi finner dette forhold meningsløst og lite rasjonelt all den tid det er stort behov for billige overnattingssteder. Vi tror de fleste Folkets Hus for en del måtte kunne omstilles til «Folkeherberge» i ferietiden, med relativt liten kostnad.

I alminnelighet eies og drives de forskjellige Folkets Hus av de lokale arbeiderorganisasjoner. Disse måtte aktiviseres med det formål å få opprettet et «Folkeherberge» på stedet. Allikevel mener vi det må bli en frivillig sak.

Enkelte steder er det gjerne arbeiderorganisasjoner som ikke har noe Folkets Hus. Disse burde også aktiviseres for opprettelse av et «Folkeherberge» på sitt hjemsted så sant de kunne skaffe høvelige lokaler.

Vi mener videre at man ikke må komme i noe som helst konkurranseforhold til Norges Ungdomsherberger. Tvert om bør man heller søke samarbeid og nytte de erfaringer disse har gjort, og ellers benytte Norges Ungdomsherberger som mønster.

Vi kan tenke oss at det kan by på visse økonomiske vansker for enkelte å skaffe det nødvendige utstyr, skjønt behovet kan være stort. Vi mener derfor at A.F.L. bør ha et lånefond på kr. 100.000,00 som kan nyttes til kortsiktige lån for dem som måtte trenge hjelp.

Sekretariatet arbeider ut forslag til lover, forskrifter, reglementer, ordensregler og minimumskrav til utstyr osv. og forelegger dette for representantskapet til godkjenning.

Forbundsstyrets uttalelse:

Vi forstår det slik at bakgrunnen for avdelingens forslag er å gjøre noe effektivt for å lette reisemulighetene for folk som av økonomiske grunner vanskelig kan nytte sin ferie helt ut.

Denne tanke er god og alle positive forslag i denne retning fortjener støtte. Hvorvidt en ordning som foreslått av Hillestad Tekstilarbeiderforening kan gjennomføres i praksis er vanskelig å uttale seg om, men at det kan by på praktiske vansker må en regne med.

Da organisasjonen Norsk Folkeferie ble stiftet var det med samme formål som det som ligger til grunn for avdelingens forslag, nemlig å legge til rette mulighetene for best mulig utnyttelse av ferien for arbeidsfolk, noe som ble særlig aktuelt etter at loven om 3 ukers ferie ble gjennomført. Forbundsstyret er derfor av den oppfatning at dette er en oppgave som eventuelt må løses av Norsk Folkeferie, og at Landsorganisasjonen ikke kan påta seg økonomiske forpliktelser utover den støtte som til enhver tid gis denne organisasjon.

Fra sekretariatet forelå følgende innstilling:

Sekretariatet tiltrer forbundsstyrets standpunkt, og innbyr kongresen til å gjøre vedtak i samsvar med det.

Knut Møller, Folkets Hus Landsforbund, opplyste at Norsk Folkeferie hadde tatt opp denne saken for lenge siden. Det arbeides fortsatt med spørsmålet.

Ved voteringen ble sekretariatets innstilling enstemmig vedtatt.

Diverse forslag.

Det forelå følgende forslag fra forbundene:

NORSK ARBEIDSMANNSFORBUND

Forslag fra Vikum-Torbund veiarbeiderforbund om at faste veiarbeidere skal ha fortrinnsretten til arbeid på alle veibevilgninger.

Motivering:

Det viser seg at i tilfelle det blir en kortere stans ved en bedrift eller lignende, blir de oppsagte arbeidere som oftest sendt på veiarbeid med ekstraordinære midler. Derimot er det som oftest aldri snakk om ekstraordinære midler til arbeidsledige veiarbeidere selv om disse må gå arbeidsledige månedsvis ad gangen.

Så kunne vi veiarbeidere få en bedre beskyttelse i den retning ville meget være tjent.

Forbundets standpunkt:

Selv om forbundet arbeider for å få opprettet en fast arbeidsstokk innen vegetaten anser forbundet at det kan skape vansker med å vedta et slikt forslag.

Gardermoen og Trandum Statsarbeiderforening foreslår:

«Gullmerke for langt medlemskap i L.O.

Der tildeles medlemmer med 30 års medlemsskap sammenhengende i L.O., uansett overflytning fra forbund til forbund, et gullmerke. Merket blir å utdele av L.O.»

Motivering:

Foreningen mener at slik som det er nå, at de forskjellige forbund har sitt eget gullmerke, kan det virke uheldig for mange medlemmer som har langt medlemsskap i fagbevegelsen. Betingelsen for å få dette merke er jo at medlemsskapet har vært sammenhengende i vedkommende forbund. Det kan være medlemmer som snart har krav på å få dette hederstegn i ett forbund, men som så blir pålagt å flytte over til et annet forbund på grunn av yrkesskifte. Dette vil man komme bort fra hvis det blir innstiftet et felles hederstegn for langt medlemsskap i L.O.

Forbundets standpunkt:

Lignende forslag ble behandlet på vårt forbunds landsmøte, hvor det ble fattet vedtak om å oversende forslaget til L.O. Forbundet anbefaler at det blir vedtatt på kongressen å innstifte et gullmerke for langt medlemskap i L.O.

NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND

Avd. 6, Oslo, foreslår:

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon utarbeider et gullmerke som tildeles alle med 25 års medlemsskap i L.O.

Dette merke skal erstatte de gullmerker eller andre forbundstegn som de enkelte forbund tildeler sine medlemmer etter fastsatte åremål. Det optas forhandlinger med de respektive forbund om den økonomiske side av saken, slik at det blir trukket opp retningslinjer for tildeling, og om L.O. eller forbundene skal betale merket.

Motivering:

Som kjent er det nå forskjellige former innen de forskjellige forbund når det gjelder å vise oppmerksomhet til medlemmer med langt medlemskap. Noen bruker tegn i form av nåler, andre diplomer o.s.v. etter fastsatt åremål innen det bestemte forbund.

Dette skaper ikke så lite misnøye blant medlemmer som på grunn av skiftende yrke må overføre sitt medlemsskap fra det ene forbund til det andre innen L.O.

Disse forskjellige ordninger kan medføre at medlemmer med hvilket som helst åremål innen L.O. ikke kan oppnå å få tildelt denne påskjønnelse innen noe forbund, hvis skiftende yrke medfører overføring fra forbund til forbund.

Vi mener at skal det virke rettfærdig, bør det være en fast ordning, slik at et hederstegn blir tildelt et medlem når vedkommende har sammenhengende medlemsskap i L.O. etter et fastsatt åremål.

Forbundsstyrets innstilling:

Forbundsstyret er av den oppfatning at spørsmålet bør utredes og foreslår at det nedsettes en komité for dette formål.

Forslag fra Norsk Arbeidsmannsforbund:

«Forbundet foreslår at L.O. medvirker til å få gjennomført ensartede forsikringsbestemmelser for de tilsluttede forbund.»

Norsk Papirindustriarbeiderforbund:

Forbundet foreslår at Landsorganisasjonen tar opp til behandling spørsmålet om forbundenes forsikringskasser, hvor man kan få inn like lydende bestemmelser med hensyn til utbetaling av stønader av de forskjellige forbunds forsikringskasser.

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Avdeling 435 — Kvalsund Bygningsarbeiderforening, foreslår:

«Tilsigelsesrett til arbeidet.

Avdelingen foreslår at forbundet går inn for å gi medlemmene tilsigelsesretten til arbeidet slik som Transportarbeiderforeningene praktiserer dette.»

Motivering:

Slik som det nå praktiseres har de uorganiserte like stor rett til arbeidsplassen som de organiserte og dertil høster de samme goder som organisasjonen gir medlemmene.

Forbundsstyrets innstilling:

Oversendes kongressen, idet en forutsetter at denne drøfter prinsippet om organisasjonsfriheten og L.O.s holdning til de uorganiserte arbeidstakere og til fagforbund utenfor L.O.

Forslag fra avdeling 5 — Rørleggernes Fagforening, Oslo:

«Norges handel med utlandet.

L.O. går inn for bedre handelsforbindelser mellom Norge og alle land i verden.»

Motivering:

Etter krigen har handelen mellom landene øst-vest stagnert og dette mener vi ikke tjener arbeiderklassens interesser. Norge må derfor handle med de land som kan gi oss de fordelaktigste betingelser.

Forbundsstyrets innstilling:

Oversendes kongressen.

NORSK MURERFORBUND:

Avd. 12, Eidsvoll avdeling, foreslår:

Arbeidere som blir valt inn i ulønte kommunale verv, skal ha full lønn av arbeidsgiveren for den tid han (eller hun) blir fraværende fra arbeidet for å utføre sitt verv.

Konklusjon:

Arbeidere i stat og kommune har full lønn under utførelse av kommunale verv. Formenn og høyere funksjonærer i private bedrifter har full lønn, mens arbeidere i samme bedrift ikke får noe vederlag for den tapte arbeidsfortjeneste.

Forbundsstyrets uttalelse:

Eidsvoll avdelings forslag ble ikke anbefalt av forbundsstyret.

NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND

Avdeling 44, Tyssedal, foreslår:

«Opplysningsarbeidet».

Fagorganisasjonens nåværende administrasjon i forbindelse med opplysningsarbeidet må rasjonaliseres.»

Motivering:

Opplysningsarbeidet er etter vår mening overadministrert og for kostbart.

Det skulle ikke være nødvendig med en lønnet opplysningssekretær i hvert forbund + 1 i hver samorganisasjon og på toppen av det hele Opplysningsforbundet.

Man er av den oppfatning at minst kr. 300.000,00 kan spares på dette område til fordel for de som skal gis opplysning.

Kasserere og medlemskontingent:

På dette område vil man oppta tanken om gjennomføring av en ensartet kontingent for alle fagorganisasjonens medlemmer og en ensartet innbetaling av kontingent, og dermed muligens kunne innskrenke antallet av kasserere i forbundene til en felles hovedkasserer med nødvendig bokholderiassistanse.

Motivering:

Med en sådan samordning skulle man kunne bringe administrasjonsomkostningene betraktelig nedover i forbundene.

Forbundsstyrets innstilling:

Da motiveringene fra Elektrokjemisk Arbeiderforening, Tyssedal, for de foreliggende forslag er mer enn mangelfulle, kan forbundsstyret ikke tiltre disse.

Fra sekretariatet forelå følgende innstilling:
Sekretariatet innbyr kongressen til å gjøre slikt vedtak:
Forslagene oversendes det nye sekretariat.
Ved voteringen ble innstillingen enstemmig vedtatt.

Valgene.

Fra valgkomitéen forelå følgende enstemmige innstilling:

Valgkomitéen foreslår følgende til tillitsmenn, sekretariatsmedlemmer og varamenn til sekretariatet, samt utvalg og komitéer:

Tillitsmenn:

Formann: Konrad Nordahl.
Viseformann: P. Mentsen.
Hovedkasserer: Hans Hegg.
1. sekretær: Alf Andersen.
2. sekretær: Thorleif Andresen.

Øvrige sekretariatsmedlemmer:

Chr. Henriksen, Norsk Arbeidsmannsforbund,
John Wivegh, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund,
Alfred Nilsen, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund,
Marius Trana, Norsk Jernbaneforbund,
Josef Larsson, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund,
Karsten Torkildsen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund,
Torbjørn Henriksen, Norsk Kommuneforbund,
Ingvald Haugen, Norsk Sjømannsforbund,
Alfred Ljøner, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund,
Olaf Askeland, Norsk Transportarbeiderforbund,
Emil Torkildsen, Norsk Centralforening for Boktrykkere.

Varamenn til sekretariatet:

1. Erling Frogner, Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund,
2. Kaare Pehrsen, Norsk Papirindustriarbeiderforbund,
3. Kristine Amundsen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund,
4. Olav Bruvik, Norsk Tekstilarbeiderforbund,
5. Bjarne Dahlberg, Norsk Baker- og Konditorforbund,
6. Fritz W. Hannestad, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer.
7. Andreas Torp, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund,

8. *Dagmar Johansen, Norsk Telegraf- og Telefonforbund,*
9. *Eivind Strømmen, Norsk Hotell- og Restaurantarbeiderforbund.*

Videre innstiller valgkomitéen på følgende:

«Kongressen forutsetter at Lars Evensen, så lenge han er medlem av Regjeringen, fortsatt møter i sekretariatet, dog uten stemmerett.

Formannen for Funksjonærsambandet gis rett til å møte i sekretariatet, dog uten stemmerett.»

Revisjonsutvalg:

Peder Birkeland, Johan Didriksen, Halfdan Wigaard.

Varamenn: Petter Fossum, Bertrand Olsen, Signe Bråthen.

Behandling av organisasjonstvister.

Under henvisning til vedtaket om at det velges en fast voldgiftsnemnd blant sekretariatets medlemmer, innstiller valgkomitéen på følgende:

«Kongressen gir sekretariatet fullmakt til å oppnevne formann og medlemmer i voldgiftsnemnda.»

Organisasjonskomitéen:

Alf Andersen, formann.

Walther Kristiansen, Norsk Arbeidsmannsforbund.

John Wivegh, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.

Karl Furuskjegg, Norsk Kommuneforbund.

Rolf Olsen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

Karsten Torkildsen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.

Bjarne Klafstad, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund.

Varamenn:

Olaf Askeland, Norsk Transportarbeiderforbund.

Klaus Kjelsrud, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund.

Einar Strand, Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund.

Kaare Pehrson, Norsk Papirindustriarbeiderforbund.

Odd Høydahl, Norsk Tjenestemannslag.

Peder Ødegård, Norsk Treindustriarbeiderforbund.

Kongressen forutsetter at forbund som ikke er representert i komitéen blir innkalt for å redegjøre for sine problemer i den utstrekning dette måtte ha interesse for komitéens arbeid.

Votering.

Det ble foretatt særskilt votering for samtlige tillitsmenn, og de ble alle valt med akklamasjon.

Øvrige sekretariatsmedlemmer ble også samtlige valt etter innstillingen med akklamasjon.

Varamennene ble likeledes valt med akklamasjon.

Valgkomitéens innstilling vedrørende Lars Evensen og formannen i Funksjonærsambandet ble enstemmig tiltrådt.

Revisjonsutvalget ble enstemmig valt etter innstillingen.

Kongressen sluttet seg enstemmig til valgkomitéens innstilling om å gi sekretariatet fullmakt til å oppnevne formann og medlemmer i voldsgiftsnemnda til behandling av organisasjonstvister.

Organisasjonskomitéen.

Valgkomitéens formann *Josef Larsson* gjorde oppmerksom på at Norsk Papirindustriarbeiderforbund hadde anmodet om at nestformannen, *Alav Bratteli*, ble valt som varamann istedenfor *Kaare Pehrson*.

Med denne forandring ble innstillingen enstemmig vedtatt.

Bevilgninger.

Det forelå følgende innstilling fra valgkomitéen:

Søknader fra nedennevnte organisasjoner er oversendt valgkomitéen til behandling. Valgkomitéen innstiller på følgende bevilgninger:

Norsk Arbeidersangerforbund — kr. 6.000,00 pr. år i kongressperioden.

Arbeidernes Avholdslandslag — kr. 5.000,00 pr. år i kongressperioden.

Arbeidernes Ungdomsfylking — kr. 15.000,00 pr. år i kongressperioden.

Norges Idrettsforbund — utvalget for bedriftsidrett — kr. 10.000,00 pr. år, i kongressperioden.

Framfylkingen — kr. 12.000,00 pr. år i kongressperioden.

Begrunnelsen for at en foreslår større bevilgning til Framfylkingen er at denne organisasjon praktisk talt ikke har muligheter til å utligne noen kontingent til sin virksomhet.

Halfdan Wigaaard, Norsk Centralforening for Boktrykkere, var enig i at bedriftsidretten burde støttes, men de bør få sine penger av tippemidlene. Vi behøver ikke spare staten for disse pengene.

Fritz Hannestad, Norsk Forbund for Arbeidsledere og tekniske Funksjonærer: Det har alltid vært en intim kontakt mellom bedrifts-

idretten og L.O. Også Arbeidsgiverforeningen gir stønad til bedriftsidretten som i dag har over 700 lag med 70.000 aktive idrettsmenn. Jeg synes det er riktig at vi gir bedriftsidretten den bevilgning som er foreslått.

Innstillingen ble vedtatt enstemmig, bortsett fra bevilgningen til bedriftsidretten som ble vedtatt mot 3 stemmer.

DIETSATSER.

Fra valgkomitéen forelå det følgende innstilling:

Ad. Dietsatser:

Under henvisning til vedtektenes § 6 — kongressens myndighetsområde — pkt. 9, sålydende:

«Å fastsette godtgjøring for reiseutlegg, diet og tapt arbeidsfortjeneste i anledning kongressen og for kongressperioden», foreslåes:

Dietsatser:

- a) Innenbys diet pr. dag ..... kr. 20,00
Utenbys diet pr. dag ..... « 25,00
Nattillegg under reiser ..... « 15,00
Diet pr. døgn ..... « 40,00
(Døgnet regnes fra det klokkeslett reisen tar til).
- b) For påbegynt døgn uten overnatting i forbindelse med reiser, utbetales diet således:
Under 4 timer ..... ingen diet.
Mellom 4 og 8 timer ..... kr. 17,00
Over 8 timer ..... « 25,00
For reiser i forbindelse med overnatting, men av kortere varighet enn 24 timer, regnes 1 døgn diet.
- c) Ved utbetaling av diet for innenbys møter gjelder følgende regler og satser:
1. Dagdiet kr. 20,00 under deltakelse i kongresser, representantskapsmøter, landsstyre, hovedstyre, forhandlingsutvalg og organisasjonskomitéer.
  2. Middagspenger kr. 10,00 i forbindelse med forhandlinger som strekker seg ut over ordinær kontortid.

Godtgjørelse for tapt arbeidsfortjeneste.

For møter og forhandlinger og ved reiser utbetales tapt arbeidsfortjeneste med kr. 35,00 pr. dag eller skift (heri er inkludert feriepenger).

Rudolf Eriksen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund, opptok forslag om at dietsatsene ble 15 kr. pr. dag for innenbys og 20 kr. for utenbys diet.

Arthur J. Olsen, Vestfold faglige samorganisasjon, spurte om disse dietsatser også skulle gjøres gjeldende for samorganisasjonene.

Josef Larsson: Valgkomitéen har ikke tatt noen stilling til det spørsmålet som Arthur Olsen reiser. Det har vært vanlig at representantskapet i L.O. har fastsatt dietsatsene for samorganisasjonene.

Arthur Olsen opptok forslag om at kongressen fastsatte de samme dietsatser for samorganisasjonene.

Dirigenten spurte om det var noen som støttet dette forslaget. Ingen støttet forslaget, og dermed bortfalt det.

Jens Dahl, Norsk Tolltjenestemannsforbund, ville gjerne ha forklaring på hvorvidt det skulle utbetales dagdiet på 20 kr. når forhandlinger foregår i kontortiden mellom kl. 9 og 16. Han ville også ha rede på hvorvidt det skulle betales for 2. eller 3. klasse på jernbane.

Josef Larsson: Disse satser gjelder for L.O. Forbundene er helt suverene.

Etter korte merknader av Konrad Nordahl og Thv. Karlsen, Norsk Tjenestemannslag, ble innstillingens punkt a, b og c enstemmig vedtatt.

Godtgjørelse for tapt arbeidsfortjeneste.

Jens Dahl, Norsk Tolltjenestemannsforbund: Hvordan skal vedtaket om godtgjørelse for tapt arbeidsfortjeneste forståes? Vi får også trekk for fravær på helgedager. Kan vi kreve tapt arbeidsfortjeneste for det?

Konrad Nordahl: Det blir en forbundssak.

Johan Karlsen, Norsk Tjenestemannsforbund: Jeg vet at de rike forbundene betaler tapt arbeidsfortjeneste for 7 dager i forbindelse med fagkongressen. Jeg blir avspist med 5 dager. Jeg vil rette en henstilling til kongressen om å vedta at alle forbund betaler tapt arbeidsfortjeneste for 7 dager.

Hans Hegg, Sekretariatet: L.O. betaler ikke tapt arbeidsfortjeneste for helgedager, bortsett fra dem som har skiftarbeid. Vi dekker bare for de dager det er faktisk tapt arbeidsfortjeneste.

Ragnar Hoel, Jern- og Met., Oslo: Personlig tjener jeg betydelig mer enn 35 kr. dagen, så den satsen som er foreslått her dekker ikke tapt arbeidsfortjeneste. Vårt forbund har forhøyet satsen til 38 kroner. Jeg skulle være tilbøyelig til å foreslå satsen forhøyet til 40 kroner.

Ved voteringen ble innstillingen enstemmig vedtatt.

Avslutningen.

Dirigenten: Kongressen har nå behandlet samtlige saker som er oppført på dagsordenen, og vi kan gå over til avslutningen. Jeg vil takke på vegne av sekretærene og dirigentene for all overbærenhet og for godt samarbeid.

Konrad Nordahl takket dirigentene og sekretærene for godt utført arbeid. I likhet med tidligere vil jeg foreslå at møtets funksjonærer blir bevilget 100 kroner hver.

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Gjestene takker.

Axel Strand, Landsorganisasjonen i Sverige, takket på vegne av de utenlandske gjester. Gjestebordene har stått mye tomme, sa han bl. a., men det skyldes at våre verter har lagt beslag på oss også utenfor kongressen. Det har vært arrangert sightseeingturer i Oslo og omegn. Vi har fått anledning til å se hvor vakker denne byen er, og hvor mye det er blitt bygget i de siste årene. Vi har gledet oss over å kunne konstatere den høye boligstandarden som arbeidere og småkårsfolk har fått. Vi har imidlertid også fått anledning til å følge kongressens forhandlinger i stor utstrekning. For min egen del vil jeg gjerne ha sagt at dere står overfor samme problemer som oss. Vi har med særlig interesse fulgt diskusjonen om samorganisasjonenes framtidige organisasjonsform. Organisasjonsproblemene er også et sentralt spørsmål på våre kongresser. Vi blir aldri ferdige med å drøfte organisasjonsoppbyggingen. Vi må følge med i utviklingen og forsøke å lage våre organisasjoner slik at de kommer i best mulig kontakt med medlemmene. Også spørsmålet om forholdet mellom fagbevegelsen og kooperasjonen er et problem som vi har felles. Det kan neppe være tvil om at fagbevegelsen og kooperasjonen bør samarbeide. Vi vet ikke hvilke priser vi hadde hatt på forbruksvarene hvis kooperasjonen ikke hadde eksistert. Vi har et godt instrument til å bedømme prisene gjennom kooperasjonen. Derfor må vi gjøre alt for å utbygge dette samarbeid. Vi har med interesse fulgt drøftingene om forskjellige samfunnsproblemer, bl. a. stillingen til produksjonsøkningen. Vi er i dag blitt de ledende innenfor samfunnet og vi har fått et stort ansvar. Også forsvarsproblemet er blitt drøftet. Vi kan ikke lenger skyve dette problemet fra oss. Vi har selvsagt ikke oppgitt vårt prinsipielle syn på krigen og militærvesenet, men forholdene har gjort det nødvendig

for oss å innta et mere positivt standpunkt til forsvaret. På bakgrunn av de vedtak som kongressen har gjort har vi grunn til å vente gode resultater i den kommende periode. De utenlandske gjester vil påny takke for all gjestfrihet som er vist oss og spesielt takke tolkene og alle de øvrige fra administrasjonen som har gjort oppholdet behagelig for oss. Takk og lykke til i framtiden!

Martin Tranmæl takket på vegne av de innenlandske gjester for samværet i disse dager. Det er alltid en opplevelse å være tilstede på en fagkongress, og denne kongressen har gjort vedtak som vil være av avgjørende betydning for norsk fagbevegelse. Jeg tenker da spesielt på vedtakene i forbindelse med produktivitetsprogrammet og det industrielle demokrati. Disse vedtak betyr en merkepel i fagbevegelsens historie. Det har alltid vært et utmerket samarbeid mellom alle de organisasjoner som er på bølgelengde med L.O. Det gjelder i første rekke Det norske Arbeiderparti. Vi oppfatter oss som søsken med felles interesser og felles mål. Det vedtaket som ble gjort i forbindelse med stortingsvalget var et varmt håndslag. Vi står overfor et valg som har overordentlig stor betydning ikke minst for de fagorganiserte. Med de vedtak som er gjort her og på bakgrunn av den stemningen som har rådet på kongressen kan det ikke være tvil om at det blir et godt valg. Vi må stå sammen slik at framskrittet kan fortsette.

Konrad Nordahl takket gjestene for de gode ønsker. En spesiell takk ville han rette til de utenlandske gjester. Det er litt av en begivenhet at vi har så store utenlandske delegasjoner på fagkongressen. Jeg tror det er første gang vi har representanter fra Italia, og det er atskillige år siden vi hadde gjester fra Tyskland og Østerrike. Det er dobbelt gledelig å knytte disse forbindelsene igjen, og vi håper at de aldri skal brytes igjen. Jeg takker alle utenlandske gjester for samværet og ber dem ta med en hilsen til deres respektive hjemland.

Jeg takker også de innenlandske gjester fordi de ville overvære kongressen. Vi treffes nokså ofte. Vi veksler med å være gjester og verter. Jeg håper at de har hatt utbytte av sitt nærvær, og de skal være velkommen også en annen gang.

Så er det noen som vi denne gang skal ta avskjed med. Gunnar Bråthen trådte ut av Sekretariatet i 1950 for å overta stillingen som arbeidsdirektør. Vi ønsker ham hell og lykke i hans nye stilling, og vi legger til at vi også ønsker minst mulig arbeidsledighet i landet.

Rasmus Rasmussen gikk ut av Sekretariatet i og med at han nedla formannsvervet i N.N.N. Vi takker ham for det arbeid han har utført i Sekretariatet og ønsker ham alt godt i tiden som kommer.

Edvard Stenklev og Leif Olsen går også ut av Sekretariatet. Leif Olsen ligger for tiden på sykehuset, og han har ikke ønsket gjenvalg. I hans sted rykker forbundets viseformann opp. Stenklev har vært medlem av Sekretariatet i mange år. Vi har hatt stort utbytte av begges innsats. Vi ønsker Leif Olsen god bedring og takker begge for godt samarbeid.

I varamannsrekken har vi hatt mange endringer i løpet av perioden. Av de opprinnelige 9 er det bare 4 igjen. Det viser at det er ettertraktede folk. Vi takker dem alle for god innsats.

Så har vi en mann som jeg spesielt må få lov til å nevne, nemlig Elias Volan. Han går nå av som tillitsmann i L.O. på grunn av oppnådd aldersgrense. Det er en god mann i norsk fagbevegelse som dermed går fra borde. Han ble fagorganisert i 1906, og det skal være Skotøy-Gundersen som skal ha æren av å ha organisert Volan. Fra denne tiden har han hatt så å si alle tillitsverv innenfor vår bevegelse, og det er nesten mye lettere å regne opp de han ikke har innehatt. Han deltok i noen år aktivt i Trondheim til han i 1918 kom til Oslo, hvor han ble valgt som formann i Norsk Arbeidsmannsforbund. I 1920 ble han ble valt til nestformann i L.O. og i 1923 ble han formann i det nystiftede Bygningsarbeiderforbund. I slutten av 20-årene sto han på arbeidsplassen, men i 1931 ble han valt til sekretær i L.O. I 1934 ble han sekretær i Nord-Norge, men kom tilbake til L.O. i 1938. Som man forstår har det vært en meget omskiftelig tilværelse, men Volan har vært lik løvtannen. Til tross for at det er mange som har villet rykke ham opp, har han grodd opp igjen. Han har hatt mye motgang, men han har aldri mistet livsmotet. Jeg minnes ham spesielt fra stormen i 1921. Han fikk uberettiget skylden for mange av de tingene som ble gjort den gangen, og han tok også mye av skylden på seg selv. Volan var aldri redd for å ta ansvaret når det røyntet på. Han har vært en kampens mann. Om ikke så mange årene vil han kunne feire 50-årsjubileum som fagorganisert. Jeg vil på vegne av L.O. få rette en takk til ham for hans store innsats i norsk fagbevegelse, og jeg ber om kongressens bemyndigelse til å vise ham vår erkjentlighet for hans arbeid. Atter en gang takk for godt samarbeid og for alt det arbeid du har nedlagt!

Elias V o l a n : Vi pensjonister er også blitt enige om å rasjonalisere, og de andre pensjonistene her på kongressen har bedt meg om å overbringe kongressen deres takk for samarbeidet med alle organisasjonskamerater og med Sekretariatets medlemmer. Vi retter også en takk til organisasjonskamerater ut over hele landet og i utlandet. Når

det gjelder meg selv har jeg hatt mye glede av arbeidet i fagbevegelsen. Det er riktig at det var Gundersen i Skotøy som organiserte meg i tilslutning til L.O. Egentlig ble jeg organisert alt i 1904, men det var i en forening som ikke var tilsluttet L.O. Det var i den korte tiden jeg arbeidet i Alesund. Jeg trodde den gangen at vi skulle komme hurtigere fram til et sosialistisk samfunn enn hva den senere tid har lært meg. I dag tror jeg at realiseringen av vårt mål må skje i tre etapper. Den første etappen er vi ferdig med. Vi har reist arbeiderklassen og vakt dens vilje til makt. En klasse som vil kjempe seg fram til en ny stilling må nemlig først ha viljen til makt. Dette har ikke vært noen enkel sak. Striden har vært hard og ubarmhjertig og har krevd sine ofre. Nå har vi heldigvis nådd fram til en maktstilling i vårt samfunn, både faglig og politisk. Den neste etappe blir å gjennomføre et industrielt demokrati. Denne kampen er heller ikke enkel. I dette arbeid må vi ha hjelp av den politiske del av arbeiderbevegelsen. I fellesskap må vi arbeide for gjennomføringen av det økonomiske demokrati. Det vil nok også ta sin tid. Jeg håper imidlertid at vi ikke i en altfor fjern framtid skal kunne nå dette målet. Neste og siste etappe gjelder byggingen av det sosialistiske, klasseløse samfunnet. Det er en stor og viktig strid. Også her gjelder det at vi arbeider hånd i hånd med den politiske bevegelse. I denne sammenheng vil jeg gjerne peke på valget til høsten. Fagorganisasjonen har ca. 40.000 tillitsmenn rundt omkring i organisasjonene. Hvis hver enkelt av disse 40.000 tillitsmenn går inn for Arbeiderpartiet hver på sin plass, skulle det ikke være noe vanskelig å mønstre over 1 million stemmer for Det norske Arbeiderparti ved valget til høsten.

Jeg vil takke dere for alt, for godt og ondt, for slag og spenn. Jeg kan godt innrømme at det har vært nødvendig med det siste. Kan jeg i framtiden gjøre noe nytte for meg, skal jeg gjøre hva jeg evner. Jeg vil be dere ta med en hilsen til deres respektive organisasjoner. Jeg vil også på egne vegne få takke for det samarbeid jeg har hatt med alle utenlandske organisasjonskamerater og da spesielt de svenske, danske og finske. Jeg vil be Axel Strand ta med en takk hjem til Sverige fra min hustru og meg fordi vi fikk anledning til å være i Sverige under krigen. Vi møtte der et kameratskap og en elskverdighet som vi aldri kan glemme. Jeg vil også få lov til å takke sekretariatsmedlemmene for samarbeid gjennom alle disse årene. Det har vært mange omskiftelser, men på en eller annen måte har jeg stått i sentrum siden 1917. Jeg vil også takke kameratene i L.O.'s administrasjon for et godt samarbeid. Takk alle sammen for felles innsats og arbeid i bevegelsen. For meg har dette vært en lykkelig tid. Jeg er ikke nettopp oppdratt

i kapitalistiske forhold. Vi var 11 sønner i min familie, og forholdene artet seg slik at jeg måtte ut å arbeide for å oppholde livet fra jeg var 12 år gammel. Det var nettopp disse forholdene som fikk meg til å knytte nevene og avlegge en hellig ed på at så langt mine krefter strakk til ville jeg arbeide for å gjøre samfunnsforholdene bedre og rikere for den alminnelige befolkning. Takk alle sammen og vel hjem!

Konrad Nordahl takket på egne og de øvrige tillitsmenns vegne for tilliten ved gjenvalget og ønsket de nye medlemmer av Sekretariatet velkommen til arbeid. I Sekretariatet er vi et team som samarbeider hver dag. Vi må arbeide mye og hurtig. Nå er vi særlig spent på hvordan det vil gå med den nye tillitsmannen som er valt. Annen-sekretærjobben i L.O. er alltid den verste. Det er tradisjon at den sist valte skal ha det verste arbeid og det meste å gjøre. Vi håper at Thorleif Andresen uten vanskelighet vil rykke inn i dette teamwork.

Vi står nå foran avslutningen av fagkongressen. Når jeg skal sammenfatte mine inntrykk vil jeg ubetinget si at det har vært en god kongress. Og det har fram for alt vært en saklig kongress. Da jeg var på den siste svenske fagkongressen sa jeg at vi nordmenn var kanskje mer veltalende, mens svenskene til gjengjeld var mer saklige. Jeg må revidere denne oppfatningen. Denne fagkongressen har vist at også vi nordmenn kan være saklige. Det har ikke vært et eneste personlig utfall. Riktignok har det vært en del strid om organisasjonssakene, og kanskje litt mye strid mellom forbundsfolkene. Men litt diskusjon må vi ha, bare den saklige tonen blir holdt. Denne kongressen viser at vi er kommet et godt stykke på vei i organisasjonskultur. Når vi sammenligner denne kongressen med kongresser tidligere er forskjellen som på natt og dag. Vi husker striden på de tidligere kongresser. Vi vet imidlertid at når krybben er tom bites hestene. Da blir det mye intoleranse og mye leting etter syndebukker.

Vi har gjort en rekke viktige vedtak på denne kongressen, og det skulle vært lagt et godt grunnlag for arbeidet i 4-årsperioden. Jeg vil imidlertid legge til at de fleste vedtak er tidsbestemte. Forholdene kan lett endre seg, og vi bør ikke være slaver av beslutninger. De bør settes ut i livet med klokskap og ut fra de aktuelle forutsetninger. Jeg vil atter igjen takke for den tillit som vi er blitt vist og forsikre om at vi skal gjøre så godt vi evner og så langt kreftene strekker til. Jeg takker for samværet og jeg ber dere alle ta med en hilsen hjem til sine organisasjonskamerater.

Første vers av «Ja vi elsker» ble sunget, hvoretter Konrad Nordahl erklærte den 18. ordinære fagkongress for avsluttet.

Navnefortegnelse ved Kongressen.

Arbeiderpartiets Presseforbund:

(1 representant)

1. Per Haraldsson, Oslo

Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer:

(1 representant)

2. Fritz W. Hannestad, Oslo

Norsk Arbeidsmannsforbund:

(10 representanter)

3. Albert Karlsen, Oslo
4. Jon Nergård, Heimdal
5. Daniel Martinsen, Bjørelvnes (Troms)
6. Edvard Laxå, Sulitjelma
7. John Fossflaten, Løkken
8. Elias Finstad, Moi
9. Paul Ørsal, Sunndalsøra
10. Alf Søfting, Mo i Rana
11. John Almhjell, Hovet i Halvingdal
12. Ottar Jakobsen, Bergen

Norsk Baker- og Konditorforbund:

(2 representanter)

13. Magnus Værnes, Trondheim
14. Johan B. Magnussen, Oslo

Norsk Bekledningsarbeiderforbund:

(7 representanter)

15. Rudolf Eriksen, Oslo
16. Gunnar Nilsen, Oslo
17. Kristine Amundsen, Oslo

18. Aksel Rontén, Oslo

19. Bergliot Mollestad, Drammen

20. Bernhard Kalland, Garnes

21. Odd Owren, Hamar

Norsk Bokbinder- og Kartonnasjeforbund:

(2 representanter)

22. Øistein Marthinsen, Oslo
23. Håkon Kristiansen, Sarpsborg

Norsk Bygningsarbeiderforbund:

(21 representanter)

24. Peder Framnæs, Oslo
25. Emil Reiersen, Oslo
26. Andreas Sjøvik, Oslo
27. Otto Karstensen, Oslo
28. Oscar Skogly, Lillehammer
29. Eilert Lorentzen, Oslo
30. Bjarne Berg, Strinda
31. Sigurd Lyngstad, Steinkjer
32. Jørgen O. Johansen, Drammen
33. Marton Helgevold, Stavanger
34. Johs. R. Johannesen, Lisleby
35. Godtfred Gustavsen, Oslo
36. Daniel Sjøvik, Bergen
37. Nils Johansen, Sandefjord
38. Terje Rislå, Kristiansand S.
39. Viggo Isaksen, Kirkenes
40. Ingolf Berg, Harstad
41. Sigurd Engen, Brumunddal
42. Olav Karlsen, Skien
43. Peder Kristiansen, Sarpsborg
44. Bjarne Blikeng, Kr.sund N.

**Norsk Centralforening for
Boktrykkeri:**

(3 representanter)

45. Halfdan Wigaard, Oslo
46. Olav Myrøld, Stavanger
47. Einar Lønvik, Trondheim

**Norsk Elektriker- og Kraft-
stasjonsforbund:**

(4 representanter)

48. Andreas Torp, Oslo
49. Bjarne Klafstad, Oslo
50. Lars Søreide, Oslo
51. K. Sem-Johansen, Høyanger

**Norsk Fengselstjenestemanns-
forbund:**

(1 representant)

52. Øivind Engebretsen, Oslo

Norsk Gullsmedarbeiderforbund:

(1 representant)

53. Hugo Lindahl, Oslo

**Norges Handels- og Kontor-
funksjonærers Forbund:**

(15 representanter)

54. Johan Moksnes, Oslo
55. Ragnvald Eng, Sarpsborg
56. Randi Audensen, Hamar
57. Bernt F. Berntsen, Hønefoss
58. Arthur Stålesen, Kr.sand S.
59. Annanias Iversen, Bergen
60. Erling Kvamme, Ålesund
61. Ørnulf Norøy, Trondheim
62. Asbjørn Due, Namsos
63. Odd Jacobsen, Mosjøen
64. Hjalmar Frøshaug, Oslo
65. Gunvor Wærness, Oslo
66. Arne Johansen, Oslo
67. Gunnar Berntsen, Oslo
68. Bjørn Nilsen, Oslo

**Norsk Hotell- og Restaurant-
arbeiderforbund:**

(3 representanter)

69. Eivind Strømmen, Oslo
70. Sigurd Johansen, Oslo
71. Sigurd Alstad, Trondheim

**Norsk Jern- og Metallarbeider-
forbund:**

(27 representanter)

72. Rolf H. Olsen, Oslo
  73. Ronald Johansen, Oslo
  74. N. V. Christiansen, Oslo
  75. Erling Johansen, Oslo
  76. Lorang Larsen, Oslo
  77. Fritjof Pettersen, Oslo
  78. Ragnar Hoel, Oslo
  79. Tor Aspengren, Oslo
  80. Asbjørn Haugen, Strømmen
  81. Asbjørn O. Berg, Hamar
  82. Alf R. Iversen, Gjøvik
  83. Ivar Andersen, Drammen
  84. Thorleif Edvardsen, Fredrikstad
  85. Asbjørn Ottosen, Sarpsborg
  86. Arne Madsen, Skien
  87. Carl Selvik, Horten
  88. Bjarne Andresen, Sandefjord
  89. Odd Pedersen, Tønsberg
  90. Hans Aslesen, Kr.sand S.
  91. Einar With, Stavanger
  92. Jacob Askeland, Sandnes
  93. Leif Aase, Laksevåg
  94. Ragnvald Andersen, Bergen
  95. Kr. Steinset, Svelgen
  96. Kristian Eriksen, Ålesund
  97. Gunnar Kvam, Trondheim
  98. Edv. Olsen, Bodø
- Norsk Jernbaneforbund:**
- (13 representanter)
99. Emil Edvardsen, Oslo
  100. Olav Vollum, Oslo
  101. Reidar Haugerud, Skedsmo.
  102. Olaf Willum, Bryn
  103. Sverre Christophersen, Drammen
  104. Hans Bønsnes, Strømsgodset
  105. W. S. Engen, Hop st.
  106. Olav Eggen, Ranheim st.
  107. Erling Olsen, Trondheim
  108. Odvar Larsen, Hamar
  109. Arthur Slettbakk, Narvik
  110. Arne Weber-Aslaksen, Stavanger
  111. Odd Hagen, Kr.sand S.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund:

- (14 representanter)
112. Trygve Nordby, Askim
113. Ingeborg Olsen, Bryn
114. Mauritz Østhaug, Oslo
115. Alfred Opperud, Drammen
116. Edvard Støland, Porsgrunn
117. Hans J. Kaasa, Notodden
118. Ingar Olsen, Eydehamn
119. Isak Skogen, Egersund
120. Jakob Raaen, Odda
121. Marie Handeland, Bergen
122. Håkon Bjordal, Høyanger
123. Arnold Pedersen, Sigerfjord
124. Birger Breivik, Trondheim
125. Anker Nordtvedt, Oslo

Norsk Kjøttindustriarbeiderforbund:

- (1 representant)
126. Helmer Karlsson, Oslo

Norsk Kommuneforbund:

- (25 representanter)
127. Arthur Karlsen, Oslo
128. Karen Marie Hansen, Oslo
129. Jens Torp, Oslo
130. Alf Strand, Lilleaker
131. Nils Haave, Oslo
132. Rolf Skaug, Oslo
133. Leif Andresen, Oslo
134. Ivar Andresen, Oslo
135. Sigurd Danielsen, Oslo
136. Einar Ohlsen, Halden
137. Torbjørn Gran, Asker
138. Rolf G. Myhrvold, Lillehammer
139. Ole Ihle Hansen, Drammen
140. Ole Halvorsen, Tønsberg
141. Ole Skaate, Notodden
142. Lars Larsen, Arendal
143. Håkon Endresen, Stavanger
144. Alf Smith Hansen, Bergen
145. Otto Steen, Bergen
146. Frithjof Johnsen, Laksevåg
147. Olav Aasen, Molde
148. Axel Hammeren, Trondheim
149. Trygve Eggen, Trondheim
150. Kurt Hermann, Bodø
151. Hans Sætrum, Vardø

Norsk Litografisk og Kjemigrafisk forbund:

- (1 representant)
152. Eivind Nilsen, Oslo

Norsk Lokomotivmannsforbund:

- (1 representant)
153. Mathias Heggstad, Oslo

Norsk Løsforbund:

- (1 representant)
154. Hj. Breiland, Bergen

Det Norske Maskinistforbund:

- (3 representanter)
155. Johs. E. Johansen, Oslo
156. Bjarne Bjerke, Oslo
157. Harald Hübner Halvorsen, Nøtterøy

Norsk Murerforbund:

- (2 representanter)
158. Thorleif Andresen, Oslo
159. Henry Halvorsen, Oslo

Norsk Musikerforbund:

- (1 representant)
160. Rolf Gammleng, Oslo

Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund:

- (7 representanter)
161. Erling Frogner, Oslo
162. Einar Strand, Oslo
163. Ingolf Holthe, Trondheim
164. Sigvard Sjursen, Bergen
165. Ingvald Endresen, Stavanger
166. Leif Eriksen, Moss
167. Tolleif Knudsen, Oslo

Norsk Papirindustriarbeiderforbund:

- (8 representanter)
168. Kaare Pehrson, Oslo
169. Otto Johansen, Sarpsborg
170. Klaus Nilsen, Halden
171. Folmar Ludvigsen, Drammen
172. Thorolf Steen, Hønefoss
173. W. Henriksen, Skien
174. Ing. Reinhardsen, Vikeland st.
175. Leif Svendsen, Foldafoss

Norsk Politiforbund:

(1 representant)

176. H. H. Bakkane, Oslo

Postfolkenes Fellesforbund:

(3 representanter)

177. Eilif O. Eriksen, Oslo

178. Hans Eldholm, Bergen

179. Nils Haugland, Oslo

Norsk Sjømannsforbund:

(19 representanter)

180. Gunvald Hauge, Oslo

181. Bendik Øyan, Oslo

182. Olaf Karling, Oslo

183. Elgar H. Ottersen, Oslo

184. Leif Østlie, Fredrikstad

185. Einar Haugen, Tønsberg

186. Gøsta Anderson, Sandefjord

187. Helmer Jahnsen, Kr.sand S.

188. Arthur Nilsen, Porsgrunn

189. Karl Oshaug, Stavanger

190. Ingvar Kristiansen, Hauge-
sund.191. Gustav Kjellesvik, Hauge-
sund

192. Joachim Dahl, Bergen

193. Jon Tangen, Bergen

194. Lars H. Holstad, Hareid

195. Wernalf Falao, Trondheim

196. Mainer Jensen, Bodø

197. Johan Jensen, Tromsø

198. Asbj. Aslaksen, Hammerfest

**Norsk Skinn- og Lærarbeider-
forbund:**

(1 representant)

199. Axel Erichsen, Oslo

**Norsk Skog- og Landarbeider-
forbund:**

(9 representanter)

200. Klaus Kjelsrud, Oslo

201. Knut Nakken, Oslo

202. Einar Furunes, Grue Finnskog

203. Kåre E. Frang, Ilseng

204. Johan Støa, Verdal

205. Thor Thorsen, Sperilen, Adal

206. Wilh. Aasli, Bjørkelangen

207. Petter Haugen, Hov i Land

208. Gustav Tallakstad, Steinsholdt

Norsk Skotøyarbeiderforbund:

(2 representanter)

209. Anton Andresen, Oslo

210. Ingvald Hansen, Oslo

**Norsk Stenindustriarbeider-
forbund:**

(1 representant)

211. Walther Broe, Oslo

Norsk Tekstilarbeiderforbund:

(6 representanter)

212. Olav Bruvik, Oslo

213. Einar Erlandsen, Lillehammer

214. Bjarne Larsen, Dale i Bruvik

215. Fritz Skeie, Mandal

216. Fritz Arnesen, Drammen

217. Birger Andersen, Oslo

**Norsk Telegraf- og Telefon-
forbund:**

(4 representanter)

218. Tormod Halvorsen, Oslo

219. Harald Fondevik, Oslo

220. Sverre Haugen, Alta

221. Sverre Dypvik, Trondheim

Norsk Tjenestemannslag:

(2 representanter)

222. Thorvald Karlsen, Oslo

223. Johan Karlsen, Trondheim

Norsk Tobakkarbeiderforbund:

(1 representant)

224. Otter Boberg, Oslo

Norsk Tolltjenestemannsforbund:

(1 representant)

225. Jens Dahl, Oslo

Norsk Transportarbeiderforbund:

(12 representanter)

226. Olaf Askeland, Oslo

227. Augustin Crowo, Bergen

228. Salamon Hanssen, Bodø

229. Einar Haugen, Trondheim

230. Osvall Helland, Molde

231. Kr. Vindenes, Bergen

232. Thv. B. Jahnsen, Kr.sand S.

233. Ludvig Hansen, Drammen

- 234. Georg Hansen, Moss
- 235. Ola Engstrøm, Oslo
- 236. Gustav Strøm, Oslo
- 237. Jacob Jacobsen, Strømmen

Norsk Treindustriarbeiderforbund:
(3 representanter)

- 238. Peder Ødegaard, Oslo
- 239. Asbjørn Simensen, Gjøvik
- 240. Einar Skarstein, Søfteland

Norsk Støperiarbeiderforbund:
(2 representanter)

- 241. Emil Nyhus, Oslo
- 242. Harry Larsen, Fredrikstad
(Møter med forslags- og tale-
rett)

SAMORGANISASJONENE:

Østfold fagl. Samorganisasjon:
(5 representanter)

- 243. Oscar Lauritzen, Sarpsborg
- 244. Hartvig Johannessen, Fre-
drikstad
- 245. John Hagard, Tistedalen
- 246. Anton Sollie, Askim
- 247. Reidar Opprud, Moss

Akershus fagl. Samorganisasjon:
(3 representanter)

- 248. Erling Olsen, Oslo
- 249. Ivar Sørensen, Eidsvoll
- 250. David Kjellberg, Drøbak

Oslo fagl. Samorganisasjon:
(9 representanter)

- 251. Kåre Hansen, Oslo
- 252. Kolbjørn Fredriksen, Oslo
- 253. Ragna Karlsen, Oslo
- 254. Erling Brynhildsen, Oslo
- 255. Bernh. Hauglund, Oslo
- 256. Gunvor Jensen, Oslo
- 257. Aage Pedersen, Oslo
- 258. Thorleif Eriksen, Oslo
- 259. Erling Johansen, Oslo

Hedmark fagl. Samorganisasjon:
(3 representanter)

- 260. Sverre Simensen, Folldal
- 261. Kåre A. Tangen, Solør
- 262. Kolbj. Johansen, Hamar

Oppland fagl. Samorganisasjon:
(3 representanter)

- 263. Sigurd Evang, Gjøvik
- 264. Kristian Roen, Odnes
- 265. Anton Andreassen, Lille-
hammer

Buskerud fagl. Samorganisasjon:
(4 representanter)

- 266. Nils N. Sandli, Drammen
- 267. Odd Larsen, Nedre Eiker
- 268. Otto Hansen, Hønefoss
- 269. Erling Andersen, Kongsberg

Vestfold fagl. Samorganisasjon:
(4 representanter)

- 270. Arthur J. Olsen, Tønsberg
- 271. Thorleif Rosenberg Larsen,
Sandefjord
- 272. Anton Lie Jonsmyr, Hedrum
- 273. Gustav Berg, Holmestrand

Telemark fagl. Samorganisasjon:
(3 representanter)

- 274. Erling O. Jensen, Rjukan
- 275. Ivar H. Bjåland, Drangedal
- 276. Jens Nilssen, Porsgrunn

Aust-Agder fagl. Samorganisasjon:
(1 representant)

- 277. Erling Dahlen, Eydehamn

Sørlandets fagl. Samorganisasjon:
(2 representanter)

- 278. Severin Kristensen, Kr.sand S.
- 279. Salve Salvesen, Kr.sand S.

Rogaland fagl. Samorganisasjon:
(4 representanter)

- 280. Olav Aadnesen, Stavanger
- 281. Alfred Lindø, Stavanger
- 282. Ingolf Henriksen, Haugesund
- 283. Per Aase, Sandnes

**Bergen og Fylkenes fagl. Sam-
organisasjon:**

- (6 representanter)
- 284. Bernh. Berntsen, Bergen
- 285. Finn Lien, Bergen
- 286. Gudrun Nord, Bergen

287. Hjalmar Romslo, Y. Arna
288. Sverre Sundsbø, Odda
289. Johan Skrede, Jølster

Møre og Romsdal fagl. Samorganisasjon:

- (2 representanter)
290. Anker Johannesen, Alesund
291. Ingvald A. Hansen, Kristiansund N.

Trøndelag fagl. Samorganisasjon:
(5 representanter)

292. Arne Forseth, Trondheim
293. Arthur Granlund, Trondheim
294. Bjarne Larsen, Orkanger
295. Oddleiv Dybvad, Stjørdal
296. Leopold Frøseth, Steinkjer

Nordland fagl. Samorganisasjon:
(3 representanter)

297. Adolf Holm, Bodø
298. Nils Hillestad, Mo i Rana
299. O. B. Brobach, Narvik

Troms fagl. Samorganisasjon:
(2 representanter)

300. Alf Olsen, Tromsø
301. Leon Johansen, Harstad

Finnmark fagl. Samorganisasjon:
302. Edv. Simonsen, Hammerfest

Sekretariatet:

303. Konrad Nordahl
304. P. Mentsen
305. Hans Hegg
306. Elias Volan
307. Alf Andersen
308. Chr. Henriksen
309. John Wivegh
310. Alfred Nilsen
311. Marius Trana
312. Josef Larsson
313. Karsten Torkildsen
314. Torbjørn Henriksen
315. Ingvald Haugen
316. Alfred Ljøner
317. Leif S. Olsen
318. Edv. Stenklev

319. Emil Torkildsen
320. Bjarne Dahlberg

Landsorganisasjonens Revisjonsutvalg:

321. Torjus Graver
322. Peder Birkeland
323. Johan Didriksen

Personlig innbudte:

325. Rasmus Rasmussen
326. Gunnar Bråthen
327. Odd Gøthe

GJESTER

Regjeringen:

328. Statsminister Oscar Torp
329. Statsråd Lars Evensen
330. Statsråd Ulrik Olsen

Det norske Arbeiderparti:

331. Einar Gerhardsen
332. Trygve Bratteli
333. Martin Tranmæl

Arbeidernes Opplysningsforbund:

334. Aksel Zachariassen

L.O.s Kvinnemnd:

335. Ester Samuelsson

L.O.s Ungdomsutvalg:

336. Anders Mørk

Folkets Hus Landsforbund:

337. Knut Møller

Norsk Folkehjelp:

338. Sigurd Halvorsen

Norsk Folkeferie:

339. Arne Johnsen

Sørmarka Folkehøgskole:

340. Hj. Helgesen

Norges koop. Landsforening:

341. Olav Meisdalshagen
342. C. O. Hovind, Oslo

Norges Bonde- og Småbrukarlag:

343. Oscar Lindberget
344. Peder Jacobsen

Norges Fiskarlag:

345. Johs. Olsen

**Den Européiske Regionale
Organisasjon:**

348. Mr. W. Schevenels

American Federation of Labor:

349. Mr. Irwing Brown

**Congress of Industrial
Organisation:**

350. Mr. Victor G. Reuther

Deutscher Gewerkschaftsbund:

351. Georg Reuter
352. Ludvig Rosenberg

**De samvirkende Fagforbund,
Danmark:**

353. Eiler Jensen
354. Kai Lindberg
355. Th. Clausen

**Force Ouvriere (Den franske
landsorganisasjon):**

356. G. Ventejol

**Finlands Fackföreningars
Centralförbund:**

357. Eero Antikainen
358. Gunnar Henriksson

**Confederazione Italiane Sindacati
Laboratori:**

- (Den italienske landsorganisasjon)
359. Alberto Cajelli

Landsorganisationen i Sverige:

360. Axel Strand
361. Gunnar Dahlander
362. Folke Allard

**Nederlands Verband van
Vakverenigingen:**

363. Mr. J. J. A. Berger

**Schweizerischer Gewerk-
schaftsbund:**

- (Den sveitsiske landsorganisasjon)
364. Richard Müller
365. Eduard Weckerle

Trade Union Congress:

366. Mr. Arthur Deakin

**Österreichischer Gewerk-
schaftsbund:**

- (Den østerriske landsorganisasjon)
367. Anton Proksch
368. Anton Benya

Dessuten møtte disse:**L.O.s administrasjon:**

- Jens Berg
Gulborg Nyberg
Paul Engstad
Gustav Sjaastad
Arne Kr. Meedbye
Egil Ahlsen
Alfred Skar
Kjell Holler
Gunnar Ousland
Idar Norstrand

Pressen:

- Olav Larssen
Asbjørn Larsen
Ivar Hobbelhagen

Tolker:

- Miriam Nordahl
Josef Berg

